

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД

ГОДИШЊИ ИЗВЕШТАЈ ЈАВНОГ ДРУШТВА ЗА 2017. ГОДИНУ

Београд, април 2018. године

САДРЖАЈ

---

1. ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЕШТАЈИ

Биланс стања
Биланс успеха
Извештај о осталом резултату
Извештај о токовима готовине
Извештај о променама на капиталу
Напомене уз финансијске извештаје

---

2. ИЗВЕШТАЈ О РЕВИЗИЈИ

---

3. ГОДИШЊИ ИЗВЕШТАЈ О ПОСЛОВАЊУ

Основни показатељи пословања Банке
Макроекономски услови пословања
Банкарски сектор Републике Србије и финансијски положај Банке
Организациона структура и органи Банке
Огранци Банке
Финансијски положај и резултати пословања Банке у 2017. години
Улагања у циљу заштите животне средине
Значајни догађаји по завршетку пословне године
План будућег развоја Банке
Истраживање и развој
Откуп сопствених акција и удела
Финансијски инструменти значајни за процену финансијског положаја
Управљање ризицима
Друштвено одговорно пословање
Реализација бизнис плана Банке за 2017. годину

---

4. ИЗЈАВА ЛИЦА ОДГОВОРНИХ ЗА САСТАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА

ПРИЛОГ:

1. ОДЛУКА О УСВАЈАЊУ ГОДИШЊЕГ ИЗВЕШТАЈА О ПОСЛОВАЊУ КОМЕРЦИЈАЛНЕ БАНКЕ АД БЕОГРАД И РЕДОВНИХ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА СА МИШЉЕЊЕМ СПОЉНОГ РЕВИЗОРА ЗА 2017. ГОДИНУ
2. ОДЛУКА О РАСПОДЕЛИ ДОБИТКА ИЗ 2017. ГОДИНЕ И НЕРАСПОРЕЂЕНОГ ДОБИТКА ИЗ РАНИЈИХ ГОДИНА

Попуњава банка					
Матични број:	07737068	Шифра делатности:	6419	ПИБ:	100001931
Назив:	КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД				
Седиште:	БЕОГРАД, СВЕТОГ САВЕ 14				

БИЛАНС СТАЊА

на дан 31.12.2017.

(у хиљадама динара)

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	Ознака за АОП					Број напомене	Износ текуће године	Износ претходне године	
									Крајње стање	Почетно стање
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
00 без 002, 010, 025, 05 (осим 050, 052 и дела 059), 060, 07, 085, 196, 296 и делови рачуна 009, 019, 029, 069, 089, 199 и 299	АКТИВА Готовина и средства код централне банке	0	0	0	1		Зк; 19	49.840.887	55.153.209	-
	Заложена финансијска средства	0	0	0	2			-	-	-
120, 220, 125 и 225	Финансијска средства по фер вредности кроз биланс успеха намењена трговању	0	0	0	3		Зл; 20	5.269.709	242.920	-
121 и 221	Финансијска средства која се иницијално признају по фер вредности кроз биланс успеха	0	0	0	4			-	-	-
122, 222, одговарајући део рачуна 129, 229	Финансијска средства расположива за продају	0	0	0	5		Зн; 21	112.019.058	136.123.853	-
124, 224, део 129 и део 229	Финансијска средства која се држе до доспећа	0	0	0	6		Зн; 22	-	-	-
002, 01 (осим 010 и дела 019), део 020, 028, 050, 052, 06 (осим 060 и дела 069), 080, 088, 10, 11, 16, 20, 21, 26, 190, 191, 290, 291, део 493 и део 593 као одбитне ставке (ССКР-СС шифра 1 (без шифре 17), шифра 70 и делови шифара 71 и 74) и делови рачуна 009, 029, 059, 089, 199 и 299	Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	0	0	0	7		Зм; 23	29.543.789	40.601.413	-
01 (осим 010 и дела 019), део 020, 028, 06 (осим 060 и дела 069), 080, 088, 10, 11, 16, 20, 21, 26, 190, 191, 290, 291, део 493 и део 593 као одбитне ставке (ССКР - СС шифра 17 и све остале шифре осим шифре 70 и делови шифара 71 и 74) и делови рачуна 029, 069, 089, 199 и 299	Кредити и потраживања од комитената	0	0	0	8		Зм; 24	153.897.367	150.411.409	-
123 и 223	Промене фер вредности ставки које су предмет заштите од ризика	0	0	0	9			-	-	-
126 и 226	Потраживања по основу финансијских деривата намењених заштити од ризика	0	0	1	0			-	-	-
130, 131, 230, 231, део 139 и део 239	Инвестиције у придружена друштва и заједничке подухвате	0	0	1	1			-	-	-
132, 232, део 139 и део 239	Инвестиције у зависна друштва	0	0	1	2		Зн; 25	2.611.859	2.611.859	-
33	Нематеријална улагања	0	0	1	3		Зп; 26	460.263	362.507	-
34	Некретнине, постројења и опрема	0	0	1	4		Зо; 27	5.655.248	5.856.458	-
35	Инвестиционе некретнине	0	0	1	5		Зљ; 28	1.988.608	2.217.816	-
034 и део 039	Текућа пореска средства	0	0	1	6			-	-	-
37	Одложена пореска средства	0	0	1	7		18.5.1	857.096	-	-
36	Стална средства намењена продаји и средства пословања које се обуставља	0	0	1	8		29	241.148	183.170	-
021, 022, 024, 027, 03 (осим 034 и дела 039), 081, 082, 084, 087, 09, 134, 192, 194, 195, 234, 292, 294, 295, 30, 38 и делови рачуна 029, 089, 139, 199, 239 и 299	Остала средства	0	0	1	9		Зн; 30	6.798.506	6.252.855	-
	УКУПНО АКТИВА (од 0001 до 0019)	0	0	2	0			369.183.538	400.017.469	-

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	Ознака за АОП				Број напомене	Износ текуће године	Износ претходне године	
								Крајње стање	Почетно стање
1	2	3	4	5	6	7	8	9	
411, 416, 511 и 516	ПАСИВА ОБАВЕЗЕ Финансијске обавезе по фер вредности кроз биланс успеха намењене трговању	0	4	0	1	Зл; 31	7.845	-	-
415 и 515	Финансијске обавезе које се иницијално признају по фер вредности кроз биланс успеха	0	4	0	2		-	-	-
417 и 517	Обавезе по основу финансијских деривата намењених заштити од ризика	0	4	0	3		-	-	-
део 40, део 420, део 421, део 490, део 50, део 520, део 521, део 590, део 193 и део 293 као одбитне ставке (ССКР-СС шифра 1 (без шифре 17) и шифра 70 и делови шифара 71 и 74)	Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским организацијама и централној банци	0	4	0	4	Зт; 32	4.532.505	7.834.962	-
део 40, део 420, део 421, део 490, део 50, део 520, део 521, део 590, део 193 и део 293 као одбитне ставке (ССКР- СС шифра 17 и све остале шифре, осим шифре 70 и делова шифара 71 и 74)	Депозити и остале обавезе према другим комитентима	0	4	0	5	Зт; 33	292.471.640	322.621.360	-
418 и 518	Промене фер вредности ставки које су предмет заштите од ризика	0	4	0	6		-	-	-
410, 412, 423, 496, 510, 512, 523, 596 и 127 као одбитна ставка	Издате сопствене хартије од вредности и друга позајмљена средства	0	4	0	7		-	-	-
424, 425, 482, 497, 524, 525, 582, 597 и део 193 и део 293 као одбитне ставке	Субординиране обавезе	0	4	0	8	Зт; 34	-	6.178.390	-
450, 451, 452, 453 и 454	Резервисања	0	4	0	9	Зу; 35	1.368.051	1.787.294	-
46	Обавезе по основу средстава намењених продаји и средства пословања које се обуштавају	0	4	1	0		-	-	-
455	Текуће пореске обавезе	0	4	1	1		-	-	-
47	Одложене пореске обавезе	0	4	1	2	18.5.1	-	23.592	-
426, 427, 43, 44, 456, 457, 491, 492, 494, 495, 526, 527, 53, 591, 592, 594 и 595	Остале обавезе	0	4	1	3	36	7.543.442	6.147.569	-
	УКУПНО ОБАВЕЗЕ (од 0401 до 0413)	0	4	1	4		305.923.483	344.593.167	-
80	КАПИТАЛ Акцијски капитал	0	4	1	5	Зц; 37.1	40.034.550	40.034.550	-
128	Сопствене акције	0	4	1	6		-	-	-
83	Добитак	0	4	1	7	37.1	8.137.249	349.698	-
84	Губитак	0	4	1	8	37.1	-	8.063.183	-
81, 82 - потражни салдо	Резерве	0	4	1	9	Зц; 37.1	15.088.256	23.103.237	-
81, 82 - дуговни салдо	Нереализовани губици	0	4	2	0		-	-	-
	Учешћа без права контроле	0	4	2	1		-	-	-
	УКУПНО КАПИТАЛ (0415 - 0416 + 0417 - 0418 + 0419 - 0420 + 0421) ≥ 0	0	4	2	2		63.260.055	55.424.302	-
	УКУПАН НЕДОСТАТАК КАПИТАЛА (0415 - 0416 + 0417 - 0418 + 0419 - 0420 + 0421) < 0	0	4	2	3		-	-	-
	УКУПНО ПАСИВА (0414 + 0422 - 0423)	0	4	2	4		369.183.538	400.017.469	-

У Београду,
дана 15.03.2018.

05
8

Попуњава банка					
Матични број:	07737068	Шифра делатности:	6419	ПИБ:	100001931
Назив:	КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД				
Седиште:	БЕОГРАД, СВЕТОГ САВЕ 14				

БИЛАНС УСПЕХА
У периоду од 01.01. до 31.12.2017.

(у хиљадама динара)

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	Ознака за АОП				Број напомене	Текућа година	Претходна година
		1	0	0	1			
1	2	3				4	5	6
70	Приходи од камата	1	0	0	1	Зц; 8	14.052.436	16.689.075
60	Расходи од камата	1	0	0	2	Зц; 8	1.606.239	3.226.341
	Нето приход по основу камата (1001-1002)	1	0	0	3		12.446.197	13.462.734
	Нето расход по основу камата (1002-1001)	1	0	0	4		-	-
71	Приходи од накнада и провизија	1	0	0	5	Зд; 9	6.700.216	6.252.370
61	Расходи накнада и провизија	1	0	0	6	Зд; 9	1.617.990	1.435.056
	Нето приход по основу накнада и провизија (1005 - 1006)	1	0	0	7		5.082.226	4.817.314
	Нето расход по основу накнада и провизија (1006 - 1005)	1	0	0	8		-	-
720-620+771-671+774-674	Нето добитак по основу финансијских средстава намењених трговању	1	0	0	9	Зе; 10	103.798	70.478
620-720+671-771+674-774	Нето губитак по основу финансијских средстава намењених трговању	1	0	1	0		-	-
775-675+770-670	Нето добитак по основу заштите од ризика	1	0	1	1		-	-
675-775+670-770	Нето губитак по основу заштите од ризика	1	0	1	2		-	-
725-625+776-676	Нето добитак по основу финансијских средстава која се иницијално признају по фер вредности кроз биланс успеха	1	0	1	3		-	-
625-725+676-776	Нето губитак по основу финансијских средстава која се иницијално признају по фер вредности кроз биланс успеха	1	0	1	4		-	-
721-621	Нето добитак по основу финансијских средстава расположивих за продају	1	0	1	5	11	44.323	69.062
621-721	Нето губитак по основу финансијских средстава расположивих за продају	1	0	1	6		-	-
78-68	Нето приход од курсних разлика и ефеката уговорене валутне клаузуле	1	0	1	7		-	-
68-78	Нето расход од курсних разлика и ефеката уговорене валутне клаузуле	1	0	1	8	36; 12	56.358	9.282
723-623	Нето добитак по основу инвестиција у придружена друштва и заједничке подухвате	1	0	1	9	136	306	5.143
623-723	Нето губитак по основу инвестиција у придружена друштва и заједничке подухвате	1	0	2	0		-	-
724, 74, 752, 753, 76 (осим 760, 769), 772, 773	Остали пословни приходи	1	0	2	1	Зг; Зу; 13а	937.777	573.235

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	Ознака за АОП				Број напомене	Текућа година	Претходна година
		1	0	2	3			
1	2	3				4	5	6
750-650+751-651+760-660	Нето приход по основу умањења обезвређења финансијских средстава и кредитно ризичних ванбилансних ставки	1	0	2	2	5; 14	17.883	-
650-750+651-751+660-760	Нето расход по основу обезвређења финансијских средстава и кредитно ризичних ванбилансних ставки	1	0	2	3	5; 14	-	14.907.539
	УКУПАН НЕТО ПОСЛОВНИ ПРИХОД (1003 - 1004 + 1007 - 1008 + 1009 - 1010 + 1011 - 1012 + 1013 - 1014 + 1015 - 1016 + 1017 - 1018 + 1019 - 1020 + 1021 + 1022 - 1023) ≥ 0	1	0	2	4		18.576.152	4.081.145
	УКУПАН НЕТО ПОСЛОВНИ РАСХОД (1003 - 1004 + 1007 - 1008 + 1009 - 1010 + 1011 - 1012 + 1013 - 1014 + 1015 - 1016 + 1017 - 1018 + 1019 - 1020 + 1021 + 1022 - 1023) < 0	1	0	2	5		-	-
63, 655, 755	Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи	1	0	2	6	3в; 15	4.520.197	4.498.212
642	Трошкови амортизације	1	0	2	7	3о; 16	563.582	666.025
64 (осим 642), 624, 652, 653, 66 (осим 660, 669), 672, 673	Остали расходи	1	0	2	8	17	6.305.123	7.294.544
	ДОБИТАК ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА (1024 - 1025 - 1026 - 1027 - 1028) ≥ 0	1	0	2	9		7.187.250	-
	ГУБИТАК ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА (1024 - 1025 - 1026 - 1027 - 1028) < 0	1	0	3	0		-	8.377.636
850	Порез на добитак	1	0	3	1		-	-
861	Добитак по основу одложених пореза	1	0	3	2	3и; 18.1	1.335.828	314.453
860	Губитак по основу одложених пореза	1	0	3	3	3и; 18.1	405.710	-
	ДОБИТАК НАКОН ОПОРЕЗИВАЊА (1029 - 1030 - 1031 + 1032 - 1033) ≥ 0	1	0	3	4		8.117.368	-
	ГУБИТАК НАКОН ОПОРЕЗИВАЊА (1029 - 1030 - 1031 + 1032 - 1033) < 0	1	0	3	5		-	8.063.183
769-669	Нето добитак пословања које се обуставља	1	0	3	6		-	-
669-769	Нето губитак пословања које се обуставља	1	0	3	7		-	-
	РЕЗУЛТАТ ПЕРИОДА - ДОБИТАК (1034 - 1035 + 1036 - 1037) ≥ 0	1	0	3	8		8.117.368	-
	РЕЗУЛТАТ ПЕРИОДА - ГУБИТАК (1034 - 1035 + 1036 - 1037) < 0	1	0	3	9		-	8.063.183
	Добитак који припада матичном ентитету	1	0	4	0		-	-
	Добитак који припада власницима без права контроле	1	0	4	1		-	-
	Губитак који припада матичном ентитету	1	0	4	2		-	-
	Губитак који припада власницима без права контроле	1	0	4	3		-	-
	ЗАРАДА ПО АКЦИЈИ							
	Основна зарада по акцији (у динарима без пара)	1	0	4	4	3ж; 37.2	482	-
	Умањења (разводњена) зарада по акцији (у динарима без пара)	1	0	4	5	3ж; 37.2	482	-

У Београду,

дана 15.03.2018.

Законски заступник банке

Попуњава банка		
Матични број: 0 7 7 3 7 0 6 8	Шифра делатности: 6 4 1 9	ПИБ: 1 0 0 0 0 1 9 3 1
Назив: КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД		
Седиште: Београд, Светог Саве 14		

ИЗВЕШТАЈ О ОСТАЛОМ РЕЗУЛТАТУ
у периоду од 01.01.2017. до 31.12.2017.

(у хиљадама динара)

Група рачуна, Рачун	ПОЗИЦИЈА	Ознака за АОП				Број напомене	Текућа година	Претходна година
1	2	3				4	5	6
	ДОБИТАК ПЕРИОДА	2	0	0	1		8.117.368	-
	ГУБИТАК ПЕРИОДА	2	0	0	2		-	8.063.183
820	Остали резултат периода Компоненте осталог резултата које не могу бити рекласификоване у добитак или губитак: Повећање ревалоризационих резерви по основу нематеријалних улагања и основних средстава	2	0	0	3	18.6.	-	58.580
820	Смањење ревалоризационих резерви по основу нематеријалних улагања и основних средстава	2	0	0	4		-	-
822	Актуарски добици	2	0	0	5	35; 18.6.	24.648	-
822	Актуарски губици	2	0	0	6	35; 18.6.	-	3.626
825	Позитивни ефекти промена вредности по основу осталих компоненти осталог резултата које не могу бити рекласификоване у добитак или губитак	2	0	0	7		-	-
825	Негативни ефекти промена вредности по основу других компоненти осталог резултата које не могу бити рекласификоване у добитак или губитак	2	0	0	8		-	-
821	Компоненте осталог резултата које могу бити рекласификоване у добитак или губитак: Позитивни ефекти промене фер вредности по основу финансијских средстава расположивих за продају	2	0	0	9	18.6.	1.823	626.803
823	Нереализовани губици по основу хартија од вредности расположивих за продају	2	0	1	0	18.6.	241.847	-
824	Добици по основу инструмената заштите од ризика новчаног тока (хеџинг токова готовине)	2	0	1	1		-	-
824	Губици по основу инструмената заштите од ризика новчаног тока (хеџинг токова готовине)	2	0	1	2		-	-
826	Позитивне кумулативне разлике по основу курсирања инооперација	2	0	1	3		-	-
826	Негативне кумулативне разлике по основу курсирања инооперација	2	0	1	4		-	-
826	Позитивни ефекти промена вредности по основу других компоненти осталог резултата које могу бити рекласификоване у добитак или губитак	2	0	1	5		-	-
826	Негативни ефекти промена вредности по основу других компоненти осталог резултата које могу бити рекласификоване у добитак или губитак	2	0	1	6		-	-
82	Добитак по основу пореза који се односи на остали резултат периода	2	0	1	7	18.6.	36.277	544
82	Губитак по основу пореза који се односи на остали резултат периода	2	0	1	8	18.6.	85.708	97.093
	Укупан позитиван остали резултат периода (2003 - 2004 + 2005 - 2006 + 2007 - 2008 + 2009 - 2010 + 2011 - 2012 + 2013 - 2014 + 2015 - 2016 + 2017 - 2018) ≥ 0	2	0	1	9		-	585.208
	Укупан негативан остали резултат периода (2003 - 2004 + 2005 - 2006 + 2007 - 2008 + 2009 - 2010 + 2011 - 2012 + 2013 - 2014 + 2015 - 2016 + 2017 - 2018) < 0	2	0	2	0		264.807	-
	УКУПАН ПОЗИТИВАН РЕЗУЛТАТ ПЕРИОДА (2001 - 2002 + 2019 - 2020) ≥ 0	2	0	2	1		7.852.561	-
	УКУПАН НЕГАТИВАН РЕЗУЛТАТ ПЕРИОДА (2001 - 2002 + 2019 - 2020) < 0	2	0	2	2		-	7.477.975
	Укупан позитиван резултат периода који припада матичном ентитету	2	0	2	3		-	-
	Укупан позитиван резултат периода који припада власницима без права контроле	2	0	2	4		-	-
	Укупан негативан резултат периода који припада матичном ентитету	2	0	2	5		-	-
	Укупан негативан резултат периода који припада власницима без права контроле	2	0	2	6		-	-

У Београду,
дана 15.03.2018.

Заступник заступник банке

Попуњава банка		
Матични број: 0 7 7 3 7 0 6 8	Шифра делатности: 6 4 1 9	ПИБ: 1 0 0 0 1 9 3 1
Назив: КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД		
Седиште: Београд, Светог Саве 14		

ИЗВЕШТАЈ О ПРОМЕНАМА НА КАПИТАЛУ
у периоду од 01.01. до 31.12.2017. године

(у хиљадама динара)

Редни број	ОПИС	АОП	Акцијски и остали капитал (рачуни 800,801,803)		Сопствене акције (рачун 128)		Емисиона премија (рачун 802)		Резерве из добити и остале резерве (група рачуна 81)		Ревалоризационе резерве (група рачуна 82 потражни салдо)		Ревалоризационе резерве (група рачуна 82 дуговни салдо)		Добитак (група рачуна 83)	АОП	Губитак (рачуни 840,841,842)		Укупно (кол. 2-3+4+5+6-7+8-9)>0		АОП	Укупно (кол. 2-3+4+5+6-7+8-9)<0	
			2	3	4	5	6	7	8	9	10	11											
1.	Почетно стање на дан 1. јануара претходне године	4001	17.191.466	4029	4057	22.843.084	4085	24.935.440	4113	3.977.808	4127	227.944	4141	179.550	4175	6.061.358	4209	62.838.046	4215	-			
2.	Исправка материјално значајних грешака и промена рачуноводствених политика у претходној години – повећање	4002		4030	4058		4086		4114		4128		4142		4176		x	x	x	x			
3.	Исправка материјално значајних грешака и промена рачуноводствених политика у претходној години – смањење	4003		4031	4059		4087		4115		4129		4143		4177		x	x	x	x			
4.	Кориговано почетно стање на дан 1. јануара претходне године (редни бр. 1+2-3)	4004	17.191.466	4032	0	4060	22.843.084	4088	24.935.440	4116	3.977.808	4130	227.944	4144	179.550	4178	6.061.358	4210	62.838.046	4216	-		
5.	Укупан позитиван остали резултат периода	x	x	x	x	x	x	x	4117	338.688	4131	222.857	x	x	x	x	x	x	x	x	x		
6.	Укупан негативан остали резултат периода	x	x	x	x	x	x	x	4118		4132		x	x	x	x	x	x	x	x	x		
7.	Добитак текуће године	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	4145		x	x	x	x	x	x	x		
8.	Губитак текуће године	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	4179	8.063.183	x	x	x	x	x		
9.	Пренос са резерви на резултат услед укидања резерви - повећање	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	4146		4180		x	x	x	x	x		
10.	Пренос са резерви на резултат услед укидања резерви - смањење	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	4147		4181		x	x	x	x	x		
11.	Трансакције с власницима евидентиране директно на капиталу – повећање	4005		4033	4061		4089		x	x	x	x	4148		4182		x	x	x	x	x		
12.	Трансакције с власницима евидентиране директно на капиталу – смањење	4006		4034	4062		4090		x	x	x	x	4149		4183		x	x	x	x	x		
13.	Расподела добити – повећање	4007		4035	4063		4091		x	x	x	x	4150		4184		x	x	x	x	x		
14.	Расподела добити, односно покриће губитка – смањење	4008		4036	4064		4092	6.143.612	x	x	x	x	4151	156.019	4185	6.299.631	x	x	x	x	x		
15.	Исплата дивиденди	4009		4037	4065		4093		x	x	x	x	4152	23.531	4186		x	x	x	x	x		
16.	Остало – повећање	4010		4038	4066		4094		x	x	x	x	4153	349.698	4187	238.273	x	x	x	x	x		
17.	Остало – смањење	4011		4039	4067		4095		x	x	x	x	4154		4188		x	x	x	x	x		
18.	Укупне трансакције с власницима (редни бр. 11-12+13-14-15+16-17) ≥ 0	4012	0	4040	0	4068	0	0	x	x	x	x	4155	170.148	4189	0	x	x	x	x	x		
19.	Укупне трансакције с власницима (редни бр. 11-12+13-14-15+16-17) < 0	4013	0	4041	0	4069	0	6.143.612	x	x	x	x	4156		4190	6.061.358	x	x	x	x	x		
20.	Стање на дан 31. децембра претходне године (редни бр. 4+5-6+7+8+9-10+18-19 за колоне од 2,3,4,5,6,8,9), за колону 7 (редни бр. 4+6-5)	4014	17.191.466	4042	0	4070	22.843.084	4098	18.791.828	4119	4.316.496	4133	5.087	4157	349.698	4191	8.063.183	4211	55.424.302	4217	-		

Редн и број	ОПИС 1	АОП	Акцијски и остали капитал (рачуни 800,801,803)	АОП	Сопствене акције (рачуни 128)	АОП	Емисиона премија (рачуни 802)	АОП	Резерве из добити и остале резерве (група рачуна 81)	АОП	Ревалоризационе резерве (група рачуна 82 потражни салдо)	АОП	Ревалоризационе резерве (група рачуна 82 дуговни салдо)	АОП	Добитак (група рачуна 83)	АОП	Губитак (рачуни 840,841,842)	АОП	Укупно (кол. 2- 3+4+5+6-7+8-9)≥0	АОП	Укупно (кол. 2- 3+4+5+6-7+8- 9)<0
		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11										
21.	Почетно стање на дан 1. јануара текуће године	4015	17.191.466	4043		4071	22.843.084	4099	18.791.828	4120	4.316.496	4134	5.087	4158	349.698	4192	8.063.183	4212	55.424.302	4218	-
22.	Исправка материјално значајних грешака и промена рачуноводствених политика у претходној години – повећање	4016		4044		4072		4100		4121		4135		4159		4193		x	x	x	x
23.	Исправка материјално значајних грешака и промена рачуноводствених политика у претходној години – смањење	4017		4045		4073		4101		4122		4136		4160		4194		x	x	x	x
24.	Кориговано почетно стање на дан 1. јануара текуће године (редни бр. 21+22-23)	4018	17.191.466	4046	0	4074	22.843.084	4102	18.791.828	4123	4.316.496	4137	5.087	4161	349.698	4195	8.063.183	4213	55.424.302	4219	-
25.	Укупан позитиван остали резултат периода	x	x	x	x	x	x	x	x	4124		4138	1.549	x	x	x	x	x	x	x	x
26.	Укупан негативан остали резултат периода	x	x	x	x	x	x	x	x	4125	286.237	4139		x	x	x	x	x	x	x	x
27.	Добитак текуће године	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	4162	8.117.368	x	x	x	x	x	x
28.	Губитак текуће године	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	4196		x	x	x	x	x
29.	Пренос са резерви на резултат услед укидања резерви - повећање	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	4163		4197		x	x	x	x
30.	Пренос са резерви на резултат услед укидања резерви - смањење	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	4164		4198		x	x	x	x
31.	Трансакције с власницима евидентиране директно на капиталу – повећање	4019		4047		4075		4103		x	x	x	x	4165		4199		x	x	x	x
32.	Трансакције с власницима евидентиране директно на капиталу – смањење	4020		4048		4076		4104		x	x	x	x	4166		4200		x	x	x	x
33.	Расподела добити – повећање	4021		4049		4077		4105		x	x	x	x	4167		4201		x	x	x	x
34.	Расподела добити, односно покриће губитка – смањење	4022		4050		4078		4106	7.730.293	x	x	x	x	4168	332.890	4202	8.063.183	x	x	x	x
35.	Исплата дивиденди	4023		4051		4079		4107		x	x	x	x	4169	16.808	4203		x	x	x	x
36.	Остало – повећање	4024		4052		4080		4108		x	x	x	x	4170	19.881	4204		x	x	x	x
37.	Остало – смањење	4025		4053		4081		4109		x	x	x	x	4171		4205		x	x	x	x
38.	Укупне трансакције с власницима (редни бр. 31-32+33-34-35+36- 37) ≥ 0	4026	0	4054	0	4082	0	4110	0	x	x	x	x	4172	0	4206	0	x	x	x	x
39.	Укупне трансакције с власницима (редни бр. 31-32+33-34-35+36- 37) < 0	4027	0	4055	0	4083	0	4111	7.730.293	x	x	x	x	4173	329.817	4207	8.063.183	x	x	x	x
40.	Стање на дан 31. децембра текуће године (редни бр. 24+25-26+27+28+29-30+38-39 за колоне од 2,3,4,5,6,8,9), за колону 7 (редни бр. 24+26-25)	4028	17.191.466	4056	0	4084	22.843.084	4112	11.061.535	4126	4.030.259	4140	3.538	4174	8.137.249	4208	0	4214	63.260.055	4220	-

У Београду,
дана 15.03.2018. године

Законски заступник банке

Попуњава банка					
Матични број:	07737068	Шифра делатности:	6419	ПИБ:	100001931
Назив:	КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД				
Седиште:	БЕОГРАД, СВЕТОГ САВЕ 14				

ИЗВЕШТАЈ О ТОКОВИМА ГОТОВИНЕ
у периоду од 01.01. до 31.12.2017. године

(у хиљадама динара)

ПОЗИЦИЈА	Ознака за АОП				Износ	
					Текућа година	Претходна година
1	2				3	4
A. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ ПОСЛОВНИХ АКТИВНОСТИ						
I. Приливи готовине из пословних активности (од 3002 до 3005)	3	0	0	1	23.708.278	24.168.618
1. Приливи од камата	3	0	0	2	15.548.877	17.682.430
2. Приливи од накнада	3	0	0	3	6.685.133	6.248.817
3. Приливи по основу осталих пословних активности	3	0	0	4	1.465.131	221.659
4. Приливи од дивиденди и учешћа у добитку	3	0	0	5	9.137	15.712
II. Одливи готовине из пословних активности (од 3007 до 3011)	3	0	0	6	14.476.414	16.181.571
5. Одливи по основу камата	3	0	0	7	2.077.828	4.299.376
6. Одливи по основу накнада	3	0	0	8	1.604.753	1.434.203
7. Одливи по основу бруто зарада, накнада зарада и других личних расхода	3	0	0	9	4.720.871	4.399.017
8. Одливи по основу пореза, доприноса и других дажбина на терет прихода	3	0	1	0	872.611	805.896
9. Одливи по основу других трошкова пословања	3	0	1	1	5.200.351	5.243.079
III. Нето прилив готовине из пословних активности пре повећања или смањења у пласманима и депозитима (3001 - 3006)	3	0	1	2	9.231.864	7.987.047
IV. Нето одлив готовине из пословних активности пре повећања или смањења у пласманима и депозитима (3006 - 3001)	3	0	1	3	-	-
V. Смањење пласмана и повећање депозита и осталих обавеза (од 3015 до 3020)	3	0	1	4	8.861.801	35.586.694
10. Смањење кредита и потраживања од банака, других финансијских организација, централне банке и комитената	3	0	1	5	-	-
11. Смањење финансијских средстава која се иницијално признају по фер вредности кроз биланс успеха, финансијских средстава намењених трговању и осталих хартија од вредности које нису намењене инвестирању	3	0	1	6	8.861.801	12.275.923
12. Смањење потраживања по основу финансијских деривата намењених заштити од ризика и промене фер вредности ставки које су предмет заштите од ризика	3	0	1	7	-	-
13. Повећање депозита и осталих обавеза према банкама, другим финансијским организацијама, централној банци и комитентима	3	0	1	8	-	23.310.771
14. Повећање финансијских обавеза које се иницијално признају по фер вредности кроз биланс успеха и финансијских обавеза намењених трговању	3	0	1	9	-	-
15. Повећање обавеза по основу финансијских деривата намењених заштити од ризика и промене фер вредности ставки које су предмет заштите од ризика	3	0	2	0	-	-
VI. Повећање пласмана и смањење узетих депозита и осталих обавеза (од 3022 до 3027)	3	0	2	1	18.262.489	15.390.102
16. Повећање кредита и потраживања од банака, других финансијских организација, централне банке и комитената	3	0	2	2	4.081.054	15.390.102
17. Повећање финансијских средстава која се иницијално признају по фер вредности кроз биланс успеха, финансијских средстава намењених трговању и осталих хартија од вредности које нису намењене инвестирању	3	0	2	3	-	-
18. Повећање потраживања по основу финансијских деривата намењених заштити од ризика и промене фер вредности ставки које су предмет заштите од ризика	3	0	2	4	-	-
19. Смањење депозита и осталих обавеза према банкама, другим финансијским организацијама, централним банкама и комитентима	3	0	2	5	14.181.435	-
20. Смањење финансијских обавеза које се иницијално признају по фер вредности кроз биланс успеха и финансијских обавеза намењених трговању	3	0	2	6	-	-
21. Смањење обавеза по основу финансијских деривата намењених заштити од ризика и промене фер вредности ставки које су предмет заштите од ризика	3	0	2	7	-	-
VII. Нето прилив готовине из пословних активности пре пореза на добит (3012 - 3013 + 3014 - 3021)	3	0	2	8	-	28.183.639
VIII. Нето одлив готовине из пословних активности пре пореза на добит (3013 - 3012 + 3021 - 3014)	3	0	2	9	168.824	-
22. Плаћени порез на добит	3	0	3	0	-	-
23. Исплаћене дивиденде	3	0	3	1	-	119.477
IX. Нето прилив готовине из пословних активности (3028 - 3029 - 3030 - 3031)	3	0	3	2	-	28.064.162
X. Нето одлив готовине из пословних активности (3029 - 3028 + 3030 + 3031)	3	0	3	3	168.824	-

ПОЗИЦИЈА	Ознака за АОП				Износ	
					Текућа година	Претходна година
1	2				3	4
Б. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ИНВЕСТИРАЊА						
I. Приливи готовине из активности инвестирања (од 3035 до 3039)	3	0	3	4	54.583.075	38.321.634
1. Приливи од улагања у инвестиционе хартије од вредности	3	0	3	5	54.463.556	38.321.128
2. Приливи од продаје инвестиција у зависна и придружена друштва и заједничке подухвате	3	0	3	6	-	-
3. Приливи од продаје нематеријалних улагања, некретнина, постројења и опреме	3	0	3	7	637	506
4. Прилив од продаје инвестиционих некретнина	3	0	3	8	118.882	-
5. Остали приливи из активности инвестирања	3	0	3	9	-	-
II. Одливи готовине из активности инвестирања (од 3041 до 3045)	3	0	4	0	51.054.260	55.450.645
6. Одливи по основу улагања у инвестиционе хартије од вредности	3	0	4	1	50.603.633	54.924.710
7. Одливи за куповину инвестиција у зависна и придружена друштва и заједничке подухвате	3	0	4	2	-	-
8. Одливи за куповину нематеријалних улагања, некретнина, постројења и опреме	3	0	4	3	450.627	525.935
9. Одливи по основу набавке инвестиционих некретнина	3	0	4	4	-	-
10. Остали одливи из активности инвестирања	3	0	4	5	-	-
III. Нето прилив готовине из активности инвестирања (3034 - 3040)	3	0	4	6	3.528.815	-
IV. Нето одлив готовине из активности инвестирања (3040 - 3034)	3	0	4	7	-	17.129.011
В. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ФИНАНСИРАЊА						
I. Приливи готовине из активности финансирања (од 3049 до 3054)	3	0	4	8	87.369.782	122.944.052
1. Приливи по основу увећања капитала	3	0	4	9	-	-
2. Приливи готовине по основу субординираних обавеза	3	0	5	0	-	-
3. Приливи по основу узетих кредита	3	0	5	1	87.369.782	122.944.052
4. Приливи по основу издатих сопствених хартија од вредности	3	0	5	2	-	-
5. Приливи по основу продаје сопствених акција	3	0	5	3	-	-
6. Остали приливи из активности финансирања	3	0	5	4	-	-
II. Одливи готовине из активности финансирања (од 3056 до 3060)	3	0	5	5	98.614.492	135.370.304
7. Одливи по основу откупа сопствених акција	3	0	5	6	-	-
8. Одливи готовине по основу субординираних обавеза	3	0	5	7	5.923.635	-
9. Одливи готовине по основу узетих кредита	3	0	5	8	92.690.857	135.370.304
10. Одливи по основу издатих сопствених хартија од вредности	3	0	5	9	-	-
11. Остали одливи из активности финансирања	3	0	6	0	-	-
III. Нето прилив готовине из активности финансирања (3048 - 3055)	3	0	6	1	-	-
IV. Нето одлив готовине из активности финансирања (3055 - 3048)	3	0	6	2	11.244.710	12.426.252
Г. СВЕГА ПРИЛИВИ ГОТОВИНЕ (3001 + 3014 + 3034 + 3048)	3	0	6	3	174.522.936	221.020.998
Д. СВЕГА ОДЛИВИ ГОТОВИНЕ (3006 + 3021 + 3030 + 3031 + 3040 + 3055)	3	0	6	4	182.407.655	222.512.099
Ђ. НЕТО ПОВЕЋАЊЕ ГОТОВИНЕ (3063 - 3064)	3	0	6	5	-	-
Е. НЕТО СМАЊЕЊЕ ГОТОВИНЕ (3064 - 3063)	3	0	6	6	7.884.719	1.491.101
Ж. ГОТОВИНА И ГОТОВИНСКИ ЕКВИВАЛЕНТИ НА ПОЧЕТКУ ГОДИНЕ	3	0	6	7	34.945.610	36.227.664
З. ПОЗИТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ	3	0	6	8	-	209.047
И. НЕГАТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ	3	0	6	9	745.993	-
Ј. ГОТОВИНА И ГОТОВИНСКИ ЕКВИВАЛЕНТИ НА КРАЈУ ПЕРИОДА (3065 - 3066 + 3067 + 3068 - 3069)	3	0	7	0	26.314.898	34.945.610

У Београду,

дана 15.03.2018.

Законски заступник банке

Мирјана Јејић

 КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА БЕОГРАД

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД

НАПОМЕНЕ
УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
ЗА 2017. ГОДИНУ

Март 2017.године

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

1. ОСНИВАЊЕ И ПОСЛОВАЊЕ

Комерцијална банка а.д., Београд (у даљем тексту "Банка") основана је 1. децембра 1970. године, а трансформисана је у акционарско друштво 6. маја 1992. године. Банка је регистрована код Трговинског суда у Београду 10. јула 1991. године, а законски је пререгистрована у Агенцији за привредне регистре 14. априла 2006. године. Банка је добила дозволу за банкарску делатност од Народне банке Југославије 3. јула 1991. године.

Највеће учешће у управљачким акцијама Банке имају:

Република Србија	41.74%
EBRD, Лондон	24.43%

Банка је регистрована за обављање кредитних, депозитних и гаранцијских послова, као и за обављање послова платног промета, у земљи и иностранству.

На дан 31. децембра 2017. године, Банку чине централа у Београду у улици Светог Саве бр. 14, 6 пословних центара, 5 пословно-корпоративних центара, једна филијала и 203 експозитуре на територији Србије (31. децембра 2016. године: 23 филијале и 208 експозитуре на територији Србије).

На дан 31. децембра 2017. године Банка је имала 2,806 запослених (31. децембра 2016. године: 2,858 запослених). Порески идентификациони број Банке је 100001931.

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА

2.1. Основе за састављање и приказивање финансијских извештаја

Појединачни финансијски извештаји Банке (у даљем тексту "финансијски извештаји") за 2017. годину састављени су у складу са Међународним стандардима финансијског извештавања ("МСФИ").

Приложени финансијски извештаји представљају појединачне финансијске извештаје. Банка посебно саставља и приказује консолидоване финансијске извештаје у складу са Међународним стандардима финансијског извештавања.

Објављени стандарди и тумачења који су ступили на снагу у текућем периоду обелодањени су у напмени 2.2., а Објављени стандарди и тумачења који још увек нису постали ефективни, обелодањени су у напмени 2.3.

Приложени финансијски извештаји су приказани у формату прописаном Одлуком о обрасцима и садржини позиција у обрасцима финансијских извештаја за банке ("Службени гласник РС" бр. 71/2014 и 135/2014).

Финансијски извештаји су састављени у складу са начелом историјског трошка, осим ако је другачије наведено у рачуноводственим политикама које су дате у даљем тексту.

Банка је у састављању ових финансијских извештаја примењивала рачуноводствене политике образложене у напмени 3.

Финансијски извештаји Банке су исказани у хиљадама динара. Динар представља званичну извештајну валуту у Републици Србији.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА (наставак)

2.2. Измене и допуне МСФИ чије су ступање на снагу и примена обавезни у текућој години

Усвојене рачуноводствене политике су у складу са онима из претходне финансијске године, изузев следећих измењених МСФИ која су усвојена од стране Банке од 1. јануара 2017. године:

- **МРС 12 Порез на добит (Измена): Признавање одложених пореских средстава за нереализоване губитке**

Циљ измена и допуна је да појасни обрачун за одложена пореска средства за нереализоване губитке, како би се одговорило на различиту примену МРС 12 у пракси. Конкретни проблеми за које постоје различита решења у пракси се односе на случајеве када се јавља одбитна привремена разлика након пада фер вредности, затим на надокнаду средства вишој од његове књиговодствене вредности, на вероватну будућу опорезиву добит и на комбиновану процену наспрам појединачне процене. Не очекује се да ће измене овог стандарда имати утицај на финансијске извештаје Банке.

- **МРС 7 Извештај о новчаним токовима (Измена): Обелодањивање**

Циљ ове измене и допуна је да омогући корисницима финансијских извештаја да процене промене у обавезама произашлим из активности финансирања, укључујући промене које произилазе како из новчаних, тако и из неновчаних промена. Допуна дефинише да је једини начин да се испуни захтев за обелодањивањем табеларни приказ почетног и крајњег стања у билансу стања за обавезе које проистичу из активности финансирања, укључујући промене у новчаним токовима из активности финансирања, промене које произилазе из стицања контроле и продаје удела или учешћа, ефекат промене девизног курса, промена фер вредности и друге промена. Не очекује се да ће измене овог стандарда имати утицај на финансијске извештаје Банке.

- Одбор за међународне рачуноводствене стандарде је издао **Циклус годишњих побољшања МСФИ 2014 – 2016**, који представља скуп измена и допуна постојећих МСФИ. Не очекује се да ће измене овог стандарда имати утицај на финансијске извештаје Банке.

- **МСФИ 12 Обелодањивање интереса у другим ентитетима:** Измене појашњавају да захтеви МСФИ 12 код обелодањивања, осим оних који су приказани у сумарним финансијским информацијама код придруженог ентитета, учешћа у другом ентитету или заједничком подухвату, примењују за придружене ентитете, учешћа у другим ентитетима или заједничким подухватима који су класификовани као намењени за продају, намењени дистрибуцији или за отуђење у складу са МСФИ 5.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА (наставак)

2.3. Стандарди који су издати али још увек нису ступили на снагу и нису раније усвојени

- **МСФИ 9: Финансијски инструменти: Класификација и Одмеравање**

Стандард је примењив почев од или после 1. јануара 2018. године, уз допуштenu ранију примену. Финална верзија стандард МСФИ 9 Финансијски инструменти, Признавање и одмеравање, спаја сва три аспекта рачуноводства финансијских инструмената: класификација и мерење, обезвређење и хеџинг рачуноводство и замењује МРС 39. Изузев хеџинг рачуноводства, нужна је ретроактивна примена, док пружање упоредних информација није обавезно. За хеџинг рачуноводство, захтеви се генерално примјењују проспективно, уз неке ограничене изузетке. Менаџмент Банке има поуздану процену прве примене овог стандарда и очекивани ефекти ће бити обелодањени у Напоменама уз финансијске извештаје.

- **МСФИ 15 Приходи из уговора са купцима**

Стандард је примењив почев од или после 1. јануара 2018. године. МСФИ 15 успоставља модел од пет корака који ће се примењивати на приходе из уговора са купцима (уз ограничен број изузетакa), независно од врсте прихода или индустрије. Захтеви стандарда ће се такође примењивати на признавање и мерење добитака и губитака од продаје неке нефинансијске имовине, која није последица уобичајених активности Банке (нпр. продаја сталне материјалне или нематеријалне имовине). Стандард захтева детаљна обелодањивања, укључујући разврставање укупних прихода, информације о чинидбеним обавезама из уговора, промене у стању имовине и обавеза по основу уговора између периода, као и кључне процене. Не очекује се да ће захтеви овог стандарда имати значајан утицај на финансијске извештаје Банке.

- **МСФИ 15 Приходи из уговора са купцима (појашњења)**

Појашњења стандарда ће се примењивати почев од или после 1. јануара 2018. године, уз дозвољену ранију примену. Циљ је појашњење намере коју је Одбор за међународне рачуноводствене стандарде имао при дефинисању захтева МСФИ 15 Приходи из уговора са купцима, посебно у делу који се односи на рачуноводствено обухватање идентификованих чинидбених обавеза, појашњавајући принцип „појединачне идентификације“, принципал-агент проблем (процена да ли је Друштво принципал или агент), као и примену контролног приступа и лицензирања, обезбеђујући додатне смернице за рачуноводствени третман интелектуалне својине и ауторских права. Појашњења такође обезбеђују додатне практичне савете за Банке која ће примењивати МСФИ 15 потпуно ретроспективно, или која ће изабрати примену модификованог ретроспективног приступа. Не очекује се да ће захтеви овог стандарда имати значајан утицај на финансијске извештаје Банке.

- **МСФИ 16 Лизинг**

Стандард је применљив почев од или после 1. јануара 2019. године. МСФИ 16 дефинише почетно признавање, одмеравање и обелодањивање лизинга за обе стране у уговору, односно за купца („зајмопримца“) и за добављача („зајмодавца“). Нови стандард захтева да зајмопримац призна већину зајмова у својим финансијским извештајима. Зајмодавци ће имати један рачуноводствени модел за све врсте лизинга, уз поједине изузетке. Рачуноводство зајмодавца остаје суштински непромењено. Не очекује се да ће захтеви овог стандарда имати значајан утицај на финансијске извештаје Банке.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА (наставак)

2.3. Стандарди који су издати али још увек нису ступили на снагу и нису раније усвојени (наставак)

- **МСФИ 10 Консолидовани финансијски извештаји и МРС 28 Инвестиције у придружене ентитете: Продаја активе између инвеститора и зависног предузећа (Измена)**

Измене и допуне указује на познато неслагање између захтева у МСФИ 10 и оних у МРС 28, везаних за продају или уношење активе између инвеститора и његових зависних предузећа и заједничких подухвата. Резултат допуна односи се на то да је укупан губитак или добитак признат када трансакција тангира бизнис, без обзира да ли је реч о зависном друштву или не. Делимичан добитак или губитак је признат када трансакција тангира активу која није кључна за обављање бизниса, чак и када је ова актива део зависног предузећа. У децембру 2015. године, Одбор за међународне рачуноводствене стандарде одложио је датум примене овог стандарда чекајући исход истраживања везано за метод учешћа. Не очекује се да ће измене овог стандарда имати утицај на финансијске извештаје Банке.

- **МСФИ 2: Класификација и вредновање трансакција плаћања акцијама (Измена и Допуна)**

Измена и допуне стандарда су примењиве за период почев од или после 1. јануара 2018. године, са могућношћу ранијег почетка примене. Измене стандарда се односе на захтеве рачуноводног приказивања ефеката испуњавања и неиспуњавања услова стицања код вредновања трансакција акцијама засноване на готовини, код трансакција плаћања акцијама са карактеристикама нето поравнања приликом обрачуна обавезе пореза по одбитку и код измене одредби и услова плаћања акцијама, које мењају класификацију трансакције од засноване на готовини то трансакција плаћања акцијама засноване на капиталу. Не очекује се да ће измене овог стандарда имати утицај на финансијске извештаје Банке.

- **МСФИ 4: Примена МСФИ 9 Финансијски инструменти са МСФИ 4 Уговори о осигурању (измене и допуне)**

Измена и допуне стандарда су примењиве за период почев од или после 1. јануара 2018. године, са могућношћу ранијег почетка примене. Измене се односе на изазове који проистичу из имплементације новог Стандарда о финансијским инструментима, МСФИ 9, пре имплементације новог Стандарда о Уговорима о осигурању на коме Одбор ради и који треба да замени МСФИ 4. Измене и допуне омогућавају увођење две опције за друштва који издају уговоре о осигурању: привремено ослобађање од примене МСФИ 9 и алтернативни приступ, који би дозволио ентитетима који издају уговоре у оквиру МСФИ 4 да рекласификују, из биланса успеха у остали резултат, неке од прихода или расхода који произлазе из одређене финансијске имовине. Не очекује се да ће измене овог стандарда имати утицај на финансијске извештаје Банке.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА (наставак)

2.3. Стандарди који су издати али још увек нису ступили на снагу и нису раније усвојени (наставак)

• **МРС 40: Трансфер на инвестиционе некретнине (Измене и допуне)**

Измене и допуне стандарда су примењиве за период почев од или после 1. јануара 2018. године, са могућношћу ранијег почетка примене. Измене стандарда указују када ентитет треба да уради трансфер имовине, укључујући и имовину у припреми или развоју у, или из инвестиционих некретнина. Измене и допуне наводе да промена употребе настаје када имовине испуни, или престане да испуњава, дефиницију инвестиционе некретнине и постоје докази промене употребе исте. Промена намере руководства у вези са начином коришћења имовине не пружа доказе о промени употребе исте. Не очекује се да ће измене овог стандарда имати утицај на финансијске извештаје Банке.

• **МСФИ 9: Функција претплате са негативном надокнадом (измена и допуна)**

Измена и допуне стандарда су примењиве за период почев од или после 1. јануара 2019. године, са могућношћу ранијег почетка примене. Измена и допуна омогућава да финансијска имовина са функцијом претплате која дозвољава или захтева од уговорне стране у уговору или да плати или прими разумну компензацију за ранији раскид уговора (тако да из перспективе власника имовине може бити "негативне надокнаде"), да буде вреднована по амортизованом трошку или по фер вредности кроз остали резултат. Не очекује се да ће измене овог стандарда имати утицај на финансијске извештаје Банке.

• **МРС 28: Дугорочна улагања у придруженим предузећима и заједничким улагањима (измене и допуне)**

Измена и допуне стандарда су примењиве за период почев од или после 1. јануара 2019. године, са могућношћу ранијег почетка примене. Измене и допуне се односе на мерење, конкретно захтева за умањење (исправку) вредности, дугорочних улагања у придружена предузећа и заједничке подухвате који, у суштини, чине део "нето инвестиције" у придруженом предузећу или заједничком подухвату, треба да буду регулисани МСФИ 9, МРС 28 или комбинацијом оба. Измене и допуне објашњавају да Друштво треба да примени МСФИ 9 Финансијски инструменти, пре него што примени МРС 28, на дугорочна улагања за које се не примењује метод капитализације. У примени МСФИ 9, ентитет не узима у обзир било каква прилагођавања књиговодственог износа дугорочних улагања који проистичу из примене МРС 28. Не очекује се да ће измене овог стандарда имати утицај на финансијске извештаје Банке.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА (наставак)

2.3. Стандарди који су издати али још увек нису ступили на снагу и нису раније усвојени (наставак)

• ИФРИЦ тумачење 22: Трансакције у иностраној валути и авансно разматрање

Тумачење је примењиво за период почев од или после 1. јануара 2018. године, са могућношћу ранијег почетка примене. Дата интерпретација тумачи рачуноводство трансакција које обухватају авансни пријем или наплату у иностраној валути. Тумачење обухвата трансакције у иностраној валути у ситуацији када ентитет признаје немонетарна средства или обавезе, настале због авансног пријема или плаћања, а пре него што ентитет призна релевантну имовину, трошак или приход. Интерпретација наводи да датум трансакције, за сврху одређивања одговарајућег девизног курса, је датум иницијалног признавања немонетарног унапред плаћеног средства или обавезе за одложене приходе. Уколико постоји више трансакција авансног пријема или плаћања, у тим ситуацијама ентитет мора да одреди датум трансакције за сваку трансакцију авансног пријема или плаћања. Не очекује се да ће измене овог стандарда имати утицај на финансијске извештаје Банке.

Одбор за међународне рачуноводствене стандарде је издао **Циклус годишњих побољшања МСФИ 2014 – 2016**, који представља скуп измена и допуна постојећих МСФИ. Измене стандарда су примењиве за периоде почев од или после 1. јануара 2018. године за МСФИ 1 Прва примена међународних стандарда финансијског извештавања и за МРС 28 Инвестиције у придружене ентитете. Могућност раније примене је дозвољена за МРС 28 Инвестиције у придружене ентитете. Не очекује се да ће измене овог стандарда имати утицај на финансијске извештаје Банке.

- **МСФИ 1 Прва примена међународних стандарда финансијског извештавања:** Дато побољшање брише краткорочна изузећа у вези са обелодањивањима о финансијским инструментима, примања запослених И инвестиционих ентитета, применљивих код прве примене стандарда.
- **МРС 28 Инвестиције у придружене ентитете:** Измене појашњавају да примена фер вредновања кроз биланс успеха инвестиције у придружене ентитете од стране организација улагачког капитала, или другог квалификованог ентитета, је доступна за сваку инвестицију у придружене ентитете на појединачног инвестиционој основи, након иницијалног признавања.

• ИФРИЦ тумачење 23: Неизвесност у погледу третмана пореза на доходак

Тумачење ступа на снагу за период почев од 1. јануара 2019. године или касније, могућношћу ранијег почетка примене. Тумачење се односи на рачуноводствени третман пореза на доходак, у околностима када порески третман укључује неизвесност која утиче на примену МРС 12. Тумачење пружа смернице за разматрање неизвесних пореских третмана (индивидуално или у комбинацији), потенцијално испитивање од стране пореских власти, као и прикладне методе за услове несигурности и рачуноводствено обухватање услед промене околности и чињеница.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА (наставак)

2.3. Стандарди који су издати али још увек нису ступили на снагу и нису раније усвојени (наставак)

Одбор за међународне рачуноводствене стандарде је издао **Циклус годишњих побољшања МСФИ 2015 – 2017**, који је скуп допуна МСФИ. Допуне су применљиве за годишњи период почев од или након 1. јануара 2019. године. Не очекује се да ће измене овог стандарда имати утицај на финансијске извештаје Банке.

- **МСФИ 3 Пословне комбинације и МСФИ 11 Заједничка улагања и аранжмани:** Измене и допуне МСФИ 3 разјашњавају да, када ентитет стекне контролу над пословањем које представља заједничко улагање, поново се одмерава интерес који има у том послу. Са друге стране, допуне у оквиру МСФИ 11 објашњавају да, када ентитет стекне заједничку контролу над послом који представља заједничко улагање, не врши се поновно одмеравање целокупног претходно стеченог интереса у аранжману.
- **МРС 12 Порез на доходак:** Измене и допуне стандарда, разјашњавају да последице плаћања по основу финансијских инструмената класификованих као капитал, на порез на добит, треба да буду признате у складу са трансакцијама или догађајима који су довели до настанка расподељиве добити.
- **МРС 23 Трошкови позајмљивања:** Измене и допуне стандарда, разјашњавају 14 пасус стандарда, када је средство спремно за своју намењену употребу или продају, а трошкови позајмљивања, који су директно у вези са средствм, остану неплаћени – треба да буду укључени у финансијске обавезе ентитета.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА (наставак)

2.3. Стандарди који су издати али још увек нису ступили на снагу и нису раније усвојени (наставак)

МСФИ 9 „Финансијски инструменти“

У јулу 2014. године, Одбор за међународне рачуноводствене стандарде (IASB) издао је финални текст стандарда МСФИ 9 Финансијски инструменти, стандарда који ће заменити постојеће стандарде МРС 39 почевши од 01.01.2018. године. У 2016. години Банка је покренула пројекат имплементације МСФИ 9 стандарда, вођеног од стране заменика председника Извршног одбора надлежног за ризике, током којег је анализиран ефекат МСФИ 9 стандарда на различите процесе, укључујући рачуноводствено обухватање финансијских инструмената, процене ризика, информациони систем, пласирање средстава, развој нових производа и друго. Банка је ангажовала консултанте у циљу успешне имплементације МСФИ 9 стандарда, који је обухватао фазе:

- Процена пословног модела;
- Класификација и мерење;
- Обезвређење финансијских средстава и обрачун фер вредности.

Класификација и мерење

Са аспекта класификације и мерења, нови стандардни захтевају да се сва финансијска средства, осим власничких инструмената и деривата, процењују на основу пословног модела управљања конкретним финансијским средствима и уговорних карактеристика новчаних токова инструмената.

У складу са МСФИ 9 стандардом финансијска средства се класификују у складу са једним од начина вредновања: по амортизованој вредности, фер вредности кроз Биланс успеха (FVTPL), фер вредности кроз остали резултат (FVOCI). Стандард елимише постојеће категорије по МРС 39 „Признавање и одмеравање“, и то финансијска средства која се држе до доспећа, кредити и потраживања и финансијска средства расположива за продају. Власнички инструменти, у лица која нису зависна, а који се не држе ради трговине могу се класификовати као средства чија се вредност процењује по фер вредности кроз остали резултат, без накнадног рекласификовања добитака и губитака кроз Биланс успеха.

Иницијално, финансијско средство се вреднује по фер вредности, увећаној за трансакционе трошкове, осим у случају финансијских средстава који се вреднују по фер вредности кроз Биланс успеха (FVTPL) код којих се наведени трошкови признају кроз трошак у билансу успеха.

Финансијско средство се вреднује по амортизованој вредности уколико није назначено као FVTPL и испуњава следеће критеријуме:

- циљ пословног модела држања финансијског средства је прикупљање уговорених новчаних токова и
- уговорни услови финансијског средства доводе до новчаних токова који представљају само лађања главнице и камате.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА (наставак)

2.3. Стандарди који су издати али још увек нису ступили на снагу и нису раније усвојени (наставак)

МСФИ 9 „Финансијски инструменти“ (наставак)

Дужнички инструменти се вреднују као FVOCI само уколико су испуњени следећи критеријуми и исти нису назначени као FVTPL:

- циљ пословног модела држања финансијског средства је прикупљања уговорених новчаних токова и продаја, и
- уговорни услови финансијског средства доводе до новчаних токова који представљају само плаћања главнице и камате.

Накнадно, добици или губици по основу финансијских средстава FVOCI ће бити признати преко осталог резултата, осим за приходе или расходе по основу обезвређења финансијских средстава и курсних разлика, до тренутка када престане признавање финансијског средства или када се рекласификује.

Када престане признавање финансијског средства, кумулативни добитак или губитак који је претходно признат у осталом резултату се рекласификује из капитала у биланс успеха. Камата обрачуната применом ефективне каматне стопе се признаје у билансу успеха.

МСФИ захтева да сва финансијска средства, осим деривата и инструмената капитала, буду анализирана кроз комбинацију пословног модела управљања финансијским средством са једне, и карактеристикама уговорених новчаних токова са друге стране.

Банка је приступила анализи пословних модела на нивоу портфолиа финансијских средстава. Разматране су постојеће политике и стратегије везане за портфолиа као и примена истих у пракси. Такође, разматране су информације и начину оцене и извештавања о перформансама портфолиа, информације о ризицима које утичу на перформансе портфолиа и како се њима управља. Осим тога, сагледани су учесталост, обим и временски тренутак продаје финансијских средстава у протеклим периодима, разлози за продају као и планови о продаји финансијских средстава у будућем периоду.

Приликом процењивања да ли уговорени новчани токови представљају само плаћање камате и главнице, Банка је разматрала уговорене услове финансијских инструмената и да ли исти садрже одредбе које би могле променити време или износ уговорених новчаних токова, а које би резултирале у фер вредновању инструмената. Анализом је закључено да не постоје кредитни производи Банке чији уговорни услови не доводе до новчаних токова који представљају само плаћања главнице и камате на стање главнице на одређене датуме, а који би захтевали вредновање по фер вредности.

На основу спроведене анализе, Банка не очекује да ће нови захтеви класификације имати материјално значајан утицај на рачуноводствено признавање потраживања, кредита, улагања у дужничке хартије и учешћа у капиталу. Резултати иницијалне процене указали су да:

- Кредити и пласмани дати клијентима и банкама и у складу са МСФИ 9 се процењују и даље као и у складу са МРС 39, по амортизованој вредности;
- Финансијски инструменти којима се тргује и чија се вредност процењује по фер вредности кроз Биланс успеха и даље се процењују на исти начин;
- Дужнички инструменти класификовани као расположиви за продају у складу са МРС 39 се у највећој мери процењују по фер вредности кроз остали резултат.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА (наставак)

2.3. Стандарди који су издати али још увек нису ступили на снагу и нису раније усвојени (наставак)

МСФИ 9 „Финансијски инструменти“ (наставак)

Узимајући у обзир природу обавеза Банке, рачуноводство финансијских обавеза ће бити исто као и у складу са захтевима МРС 39. Банка нема назначене финансијске обавезе као FVTPL и нема намеру да то учини. Спроведена анализа не указује да постоје материјални ефекти захтева МСФИ 9 погледу класификације финансијских обавеза.

Обезвређење финансијских средстава

У складу са МСФИ 9, методологија за обезвређење се значајно мења, и замењује се приступ МРС 39 реализованог губитка, са принципом будућег очекиваног губитка (ECL) кроз укључивање утицаја очекиваног кретања макроекономских варијабли на будуће кретање вероватноће губитка на бази статистички доказаних међузависности. Обрачун трошкова обезвређења за очекиване губитке се врши за сва потраживања и друге дужничке инструменте који се не процењују по фер вредности кроз Биланс успеха, укључујући и неопозиве обавезе и издате гаранције. Трошкови обезвређења базирају се на очекиваном кредитном губитку у складу са вероватноћом неизмирења обавеза у наредних 12 месеци, осим у случају када постоји значајно погоршање кредитног ризика у односу на тренутак иницијалног признавања, када се процена кредитних губитака врши на бази вероватноће неизмирења обавеза за период животног века инструмента.

Банка је дефинисала критеријуме за сврставање финансијских инструмената у нивое 1, 2 и 3 у зависности од степена повећања кредитног ризика од момента иницијалног признавања. Предмет класификације су финансијски инструменти који се вреднују по амортизованој вредности као и финансијски инструменти који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат.

Сегмент 1

Трошкови обезвређења финансијских инструмената, код којих се не сматра да постоји значајно погоршање кредитног ризика, су обрачунати на основу 12-месечних очекиваних губитака (ECL) у складу са МСФИ 9. У Сегмент 1 укључене су и изложености према Републици Србији, Народној банци Србије и друге изложености са пондером кредитног ризика 0, у складу са Одлуком о адекватности капитала банке, изузев изложености по основу обавезне резерве и сличних изложености.

Сегмент 2

Сви финансијски инструменти код којих је реализовано погоршање кредитног ризика класификовани су у Сегмент 2 и трошкови обезвређења обрачунати на основу очекиваних губитака за цео животно век инструмента.

Банка разматра да ли постоји значајан раст кредитног ризика поређењем life time вероватноће неизмирења од иницијалног признавања средства у односу на ризик неизмирења на крају сваког извештајног периода. Према интерној политици банке, значајним повећањем кредитног ризика сматра се доцња од 31 до 90 дана, реструктурирање клијента, клијенти на watch листи.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА (наставак)

2.3. Стандарди који су издати али још увек нису ступили на снагу и нису раније усвојени (наставак)

МСФИ 9 „Финансијски инструменти“ (наставак)

Сегмент 3

Као и у складу са МРС 39, финансијски инструменти су укључени у сегмент 3, у случају када постоји објективан доказ обезвређења и нема промене обухвата кредита класификованих у наведени сегмент, уз увођење вишеструких сценарија наплате. Обрачун обезвређења на индивидуалној основи ће се наставити по истом принципу.

Банка је у процену очекиваних кредитних губитака (ECL) укључила и информације о очекиваним трендовима макроекономских параметара за наредне три године, а за које је утврђена статистички значајна зависност.

Будући да различити нивои обезвређења имају за резултат различите начине обрачуна очекиваних кредитних губитака, Банка је развила методологију и обрачунала параметре ризика у складу са захтевима МСФИ 9.

На основу анализе спроведене до датума ових финансијских извештаја, укупан процењен ефекат прве примене МСФИ 9 износи РСД 1,16 милијарде, од чега се РСД 0,2 милијарде односе на обезвређење изложености према Републици Србији и Народној банци Србије, највећим делом по основу портфолија хартија од вредности који се у складу са МРС 39 класификовао као расположив за продају.

Ефекат прве примене МСФИ 9 се 01.01.2018. године евидентира на терет нераспоређене добити из ранијих година. Банка неће кориговати упоредне податке за претходне године по основу промена које се односе на класификацију и вредновање као и обезвређење. Банка ће разлике у књиговодственим вредностима финансијских средстава који проистичу из примене МСФИ 9 признати у оквиру капитала на дан 1. јануара 2018. године.

2.4. Начело сталности пословања

Финансијски извештаји су припремљени у складу са начелом сталности пословања, што подразумева да ће Банка наставити да послује у неограниченом периоду у предвидивој будућности.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА

Рачуноводствене политике дате у наставку Банка конзистентно примењује у свим периодима презентираним у овим финансијским извештајима.

(а) Консолидација

Банка има контролу над следећим правним лицима, чија консолидација није извршена у овим финансијским извештајима:

Правно лице	Учешће у капиталу
Комерцијална банка а.д., Будва, Црна Гора	100%
Комерцијална банка а.д., Бања Лука, Босна и Херцеговина	99.99%
Друштво за управљање инвестиционим фондом КомБанк Инвест а.д., Београд	100%

Консолидовани финансијски извештаји се посебно припремају и обелодањују.

У појединачним финансијским извештајима улагања у повезана лица се вреднују по набавној вредности.

(б) Прерачунавање девизних износа

Пословне промене у иностраној валути су прерачунате у динаре по средњем курсу валуте који је важио на дан пословне промене.

Монетарне позиције активе и пасиве у иностраној валути, које су исказане по набавној вредности, прерачунате су у динаре према средњем курсу који је важио на дан биланса. Курсне разлике настале као резултат прерачуна девизних позиција исказане су у оквиру биланса успеха. Немонетарне позиције активе које се вреднују по набавној вредности у иностраној валути прерачунате су у динаре према средњем курсу валуте који је важио на дан пословне промене.

Курсеви најзначајнијих валута који су коришћени приликом прерачуна позиција биланса стања исказаних у иностраној валути, утврђени од стране Народне банке Србије, били су следећи:

	2017.	У динарима 2016.
USD	99.1155	117.1353
EUR	118.4727	123.4723
CHF	101.2847	114.8473
JPY	0.8791	1.0044

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(ц) Камата

Приходи и расходи од камата признају се у билансу успеха применом метода ефективне каматне стопе. Ефективна каматна стопа је стопа којом се дисконтују будући новчани токови током очекиваног периода трајања финансијских средстава или обавеза (или, према потреби, током краћег периода) на његову садашњу вредност.

Приликом обрачуна ефективне каматне стопе, Банка процењује будуће новчане токове узимајући у обзир све уговорене услове, који се тичу финансијског инструмента, али не и будуће губитке који могу настати.

Обрачун ефективне каматне стопе укључује све плаћене или примљене накнаде и трошкове, који су саставни део ефективне каматне стопе.

Трансакциони трошкови су трошкови који се могу директно приписати набавци или емитовању финансијског средства или обавезе.

Признавање прихода од камата на обезвређене пласмане врши се по нето принципу, умањењем бруто обрачунате камате за износ исправке вредности, односно за износ који је извесно да се неће наплатити.

Приходи и расходи од камата исказани у оквиру извештаја о укупном резултату укључују:

- Камате обрачунате за финансијска средства и финансијске обавезе вредноване по амортизованој вредности уз коришћење ефективне каматне стопе и
- Камате по основу инвестиционих хартија од вредности расположивих за продају.

Приходи и расходи од камата за сва средства и обавезе којима се тргује сматрају се споредним за послове трговања Банке и приказују се заједно са свим осталим променама у фер вредности средстава и обавеза којима се тргује у оквиру нето прихода од трговања.

(д) Накнаде и провизије

Приходи и расходи од накнада и провизија, који су саставни део ефективне каматне стопе финансијског средства или обавезе, укључени су у утврђивање ефективне каматне стопе.

Остали приходи од накнада и провизија се евидентирају у тренутку пружања услуга. Приходи од накнада и провизија укључују приходе по основу извршених услуга међународног и домаћег платног промета, издавања и коришћења платних картица, издавања гаранција, акредитива и осталих банкарских услуга.

Остали расходи од накнада и провизија се углавном односе на накнаде по основу извршених трансакција и услуга и евидентирају се у тренутку примања услуге.

(е) Нето приходи од трговања

Нето приходи од трговања обухватају добитке умањене за губитке проистекле из трговања средствима и обавезама, укључујући и све реализоване и нереализоване промене фер вредности и курсне разлике.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(ф) Нето приходи од осталих финансијских инструмената по фер вредности кроз биланс успеха

Нето приходи од осталих финансијских инструмената по фер вредности кроз биланс успеха се односе на финансијска средства и обавезе исказане по фер вредности кроз биланс успеха и укључују све реализоване и нереализоване промене у њиховој фер вредности.

(е) Дивиденде

Приходи по основу дивиденди се признају у моменту прилива економских користи од дивиденди. Дивиденде су приказане у оквиру позиције остали приходи.

(х) Оперативни и финансијски лизинг

Сва плаћања током године по основу оперативног лизинга, евидентирана су као трошак у билансу успеха равномерно правoliniјски током периода трајања лизинга. Одобрене стимулације за лизинг се признају у оквиру укупних трошкова лизинга током трајања периода лизинга.

Минималне лизинг рате за финансијски лизинг се расподељују између финансијских трошкова и смањења преосталог износа обавезе за финансијски лизинг. Финансијски трошкови се разграничавају на све периоде током трајања лизинг периода, тако да дају уједначену периодичну каматну стопу за преостали износ лизинг обавезе.

(и) Порески расходи

Порески расходи обухватају текуће порезе и одложене порезе. Текући порези и одложени порези се приказују у билансу успеха, осим у мери у којој се односе на ставке које се директно признају у оквиру капитала или у оквиру осталог укупног резултата.

(и) Текући порез на добит

Текући порез представља очекивану обавезу или потраживање по основу пореза на добит за обрачунски период, уз коришћење пореских стопа важећих или које ће важити на датум извештавања, са одговарајућим корекцијама пореске обавезе из претходне године.

(ии) Одложени порези

Одложени порези се утврђују у односу на привремене разлике настале између књиговодствених вредности имовине и обавеза у финансијским извештајима и вредности имовине и обавеза за пореске сврхе. Приликом одређивања одложених пореза користе се пореске стопе за које се очекује да ће бити у примени у тренутку настанка привремених разлика, а на основу законских прописа који су били у примени на извештајни датум.

Одложена пореска средства и одложене пореске обавезе се нетирају уколико постоји законско право да се нетирају текућа пореска средства и текуће пореске обавезе и одложена пореска средства и одложене пореске обавезе се односе на порез на добитак који је наметнула иста пореска власт истом пореском обвезнику или различитим пореским обвезницима који намеравају да или измире текуће пореске обавезе и средства на нето основи или да истовремено остваре средства и измире обавезе у сваком будућем периоду у ком се очекује измирење или повраћај значајних износа одложених пореских обавеза или средстава.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(и) Порески расходи (наставак)

(ии) Одложени порези (наставак)

Одложена пореска средства се признају за све одбитне привремене разлике и ефекте пореских губитака и пореских кредита, који се могу преносити у наредне фискалне периоде, до степена до којег ће вероватно постојати опорезива добит од које се преноси порески губитак и кредити могу умањити. Одложена пореска средства су предмет анализе на крају сваког извештајног периода и коригују се до износа за који више није вероватно да ће доћи до реализације неопходне опорезиве добити. Одложене пореске обавезе се признају за све опорезиве привремене разлике.

(иии) Остали порези и доприноси

У складу са важећом регулативом у Републици Србији, Банка плаћа различите порезе и доприносе, порез на додату вредност, порез на капитални добитак и доприносе на зараде. Ови расходи укључени су у "Остале пословне расходе".

(ј) Финансијска средства и обавезе

(и) Признавање

Банка врши почетно признавање пласмана, депозита, зајмова и субординираних обавеза онда када су пласирана или примљена. Сва остала финансијска средства и обавезе се почетно признају на датум када Банка ступа у уговорни однос у складу са условима датог финансијског инструмента.

Почетно вредновање финансијских средстава или финансијских обавеза се врши по фер вредности увећаној за ставке које се не воде по фер вредности кроз биланс успеха, за трошкове трансакције који се могу директно приписати њиховој куповини или издавању.

(ии) Класификација

Банка класификује финансијска средства у следеће категорије: финансијска средства намењена трговини, кредите и потраживања и инвестиционе хартије од вредности. Видети рачуноводствене политике З(л), З(м) и З(н).

Банка вреднује своје финансијске обавезе по амортизованој вредности или их класификује као обавезе које се држе ради трговине. Више детаља је дато у делу где су описане рачуноводствене политике.

(иии) Престанак признавања

Банка престаје са признавањем финансијског средства када уговорна права над готовинским токовима везаним за средство истекну, или када Банка трансакцијом пренесе сва суштинска права и користи везане за власништво над финансијским средством или ако трансакцијом Банка нити пренесе нити задржи сва суштинска права везана за власништво, али не задржава контролу над финансијским средством. Сво власништво над пренесеним финансијским средством које испуњава услове за престанак признавања које је Банка створила или задржава признаје се као засебно средство или обавеза у извештају о финансијској позицији. Приликом престанка признавања финансијског средства, разлика између књиговодствене вредности (или књиговодствене вредности дела средства који је пренет) и збира примљене надокнаде (укључујући нова средства која су набављена умањена за нове преузете обавезе), као и збирни добици или губици који су претходно признати у извештају о укупном резултату, признају се у билансу успеха.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(j) *Финансијска средства и обавезе (наставак)*

(иии) *Престанак признавања (наставак)*

Банка обавља трансакције по којима врши пренос средстава признатих у свом извештају о финансијској позицији, мада задржава све или суштински све ризике и користи или њихов део од пренесених средстава. Ако се сви или суштински сви ризици и користи задржавају, онда не долази до престанка признавања средстава. Пренос средстава са задржавањем свих или суштински свих ризика и користи укључује, на пример, трансакције поновног откупа.

Код трансакција у којима Банка, нити задржава, нити преноси суштински све ризике и користи од власништва над финансијским средством и задржава контролу над средством, Банка наставља да признаје средство у мери у којој њена повезаност са средством се наставља, а која се одређује на основу њене изложености променама у вредности пренесеног средства. Банка врши искњижење обавезе када је обавеза измирена, укинута или када је пренета на другога.

(ив) *Нетирање*

Финансијска средства и обавезе се нетирају, а нето износ се приказује у извештају о финансијској позицији само када Банка има законско право да нетира признате износе и када има намеру да измири обавезе на нето основи или да истовремено реализује средство и измири обавезу.

Приходи и расходи се исказују по нето принципу само у случајевима када је то дозвољено према МСФИ или за приходе и расходе који настају по основу групе сличних трансакција, као што су то трансакције које Банка има по основу трговања.

(в) *Вредновање по амортизованој вредности*

Амортизована вредност финансијског средства или обавезе је износ по коме се средства или обавезе иницијално вреднују, умањен за отплате главнице, а увећан или умањен за акумулирану амортизацију коришћењем метода ефективне каматне стопе на разлику између иницијалне вредности и номиналне вредности на дан доспећа инструмента, умањеног за обезвређење.

(ви) *Вредновање по фер вредности*

Фер вредност финансијских инструмената представља износе по којима се средства могу разменити или обавезе измирити између упућених, вољних страна у трансакцији по тржишним условима.

Кад год је могуће, Банка мери фер вредност употребом тржишних цена доступних на активном тржишту за дати инструмент. Тржиште се сматра активним ако су котиране цене лако и редовно доступне и представљају стварне и редовне тржишне трансакције под тржишним условима.

У случају да тржиште за финансијске инструменте није активно, Банка одређује фер вредност употребом методологије процене. Методологије процене укључују трансакције по тржишним условима између упућених, вољних страна (ако су доступне), позивање на постојећу фер вредност осталих инструмената који су суштински исти, анализа дисконтованих токова готовине и друге алтернативне методе. Одабрана методологија процене максимално користи тржишне податке, заснива се у најмањој могућој мери на проценама које су специфичне за Банку, укључује све факторе које учесници на тржишту сматрају као одређујуће за цену, и у складу је са прихваћеним економским методологијама за одређивање цене финансијских инструмената. Улазни подаци за методе процене разумно одражавају тржишна очекивања и фактора ризика-приноса који су садржани у финансијском инструменту. Банка подешава методе процене и тестира њихову исправност употребом цена из уочљивих постојећих трансакција на тржишту за исте инструменте, на основи других доступних уочљивих тржишних података.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(j) Финансијска средства и обавезе (наставак)

(ви) Вредновање по фер вредности (наставак)

Најбољи доказ фер вредности финансијског инструмента приликом иницијалног признавања је цена остварена у трансакцији, тј. фер вредност надокнаде која је дата или примљена, осим ако је фер вредност датог инструмента доказана поређењем са другим уочљивим постојећим трансакцијама на тржишту за исте инструменте (тј. без модификовања или преформулисања) или је заснована на методи процене чије варијабиле укључују само податке који су уочљиви на тржишту. Када цена остварена у трансакцији даје најбољи доказ фер вредности приликом иницијалног признавања, финансијски инструменти се иницијално мере по цени трансакције и све разлике између те цене и вредности која је иницијално установљена методом процене се накнадно исказује у билансу успеха, у зависности од појединих чињеница и околности трансакције, али не касније од момента када је процена подржана уочљивим тржишним подацима или када је трансакција закључена.

Све разлике између фер вредности приликом почетног признавања и износа који може да зависи од неуочљивих параметара признају се у оквиру биланса успеха без одлагања, али се признају током века трајања инструмента на одговарајући начин или приликом њиховог преноса или отуђења, или када фер вредност постане уочљива. Средства и дуге позиције се мере по понуђеној цени, а обавезе и кратке позиције се мере по траженој цени. Фер вредност одражава кредитни ризик инструмента и укључује корекције које одражавају кредитни ризик Банке и друге уговорне стране, где је то релевантно. Процене фер вредности засноване на моделима процене се коригују за све остале факторе, као што су ризик ликвидности или модели неизвесности, у мери у којој Банка сматра да трећа лица учесници на тржишту могу да их узму у обзир приликом одређивања цене трансакције.

(виш) Идентификација и вредновање обезвређења

На датум биланса стања Банка процењује да ли постоје објективни докази о обезвређењу финансијских средстава која нису евидентирана по фер вредности кроз биланс успеха. Финансијско средство или група финансијских средстава се сматрају обезвређеним када докази указују на настанак догађаја губитка, након почетног признавања средства, као и да догађај губитка утиче на будуће токове готовине везане за средство који се могу поуздано проценити.

Објективни докази да су финансијска средства (укључујући и власничке хартије од вредности) обезвређена могу се састојати од значајних финансијских тешкоћа дужника или издаваоца, неиспуњавања или кршења уговорних обавеза дужника, рефинансирања кредита од стране Банке на начин који Банка иначе не би узела у разматрање, индикација да се против дужника или издаваоца покреће стечајни поступак, нестанка активног тржишта за хартију од вредности, или других уочљивих података који се односе на групу средстава, као што су неповољне промене у кредитном статусу дужника или издаваоца у оквиру групе, или економски услови који се подударају са кршењима обавеза у оквиру групе. Надаље, за инвестиције у власничке хартије од вредности, значајно или континуирано смањење њихове фер вредности испод њихове набавне вредности представља објективан доказ обезвређења.

Банка разматра доказе о обезвређењу пласмана, као и хартија од вредности које се држе до доспећа, како на нивоу појединачног средства, тако и на групном нивоу. Сви појединачно значајни кредити, као и хартије од вредности које се држе до доспећа се процењују појединачно на обезвређење. Сви појединачно значајни кредити, као и хартије од вредности које се држе до доспећа за које се установи да нису појединачно обезвређени се групно процењују на обезвређење које је настало, али није идентификовано. Кредити и хартија од вредности које се држе до доспећа који нису појединачно значајни се групно процењују на обезвређење груписањем кредита и хартија од вредности које се држе до доспећа по сличним карактеристикама.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(ј) Финансијска средства и обавезе (наставак)

(виш) Идентификација и вредновање обезвређења (наставак)

У процењивању групног обезвређења Банка користи статистичке моделе историјских кретања у вероватноћи да ће доћи до кршења обавеза, времена потребног за повраћај и износа насталог губитка, коригованих за процену руководства о томе да ли су текући економски и кредитни услови такви да постоји вероватноћа да стварни губици могу бити већи или мањи од оних на које указују историјски модели. Стопа кршења обавеза, стопа губитка и очекивано време будућег повраћаја редовно се пореде са стварним резултатима да би се установило да ли су одговарајући.

Губици због обезвређења средстава евидентираних по амортизованој набавној вредности се мере као разлика између књиговодствене вредности финансијског средства и садашње вредности будућих процењених токова готовине дисконтованих употребом иницијалне ефективне каматне стопе датог средства. Губици се признају у билансу успеха и рефлектовани су на конту резервисања за губитке по кредитима. Када догађаји након датума биланса стања утичу на износ смањења износа губитка због обезвређења, такво смањење губитка због обезвређења се сторнира кроз биланс успеха. Губици због обезвређења хартија од вредности расположивих за продају се признају преносом збирног износа признатог губитка на остали укупни резултат у билансу успеха. Збирни губитак који се преноси са осталог укупног резултата на биланс успеха представља разлику између набавне цене умањене за износ враћене главнице и амортизације, и садашње фер вредности умањене за губитке због обезвређења претходно признате у билансу успеха. Промене у резервисањима за губитке због обезвређења које се приписују временској вредности су укључене као компонента каматне стопе.

Ако се у будућем периоду фер вредност обезвређених дужничких хартија од вредности расположивих за продају повећа и повећање може да се објективно припише догађају који се догодио након признавања губитка због обезвређења у билансу успеха, онда се губитак због обезвређења сторнира, а сторнирани износ се признаје у билансу успеха. Међутим, накнадни повраћај фер вредности обезвређених власничких хартија од вредности расположивих за продају се признаје у оквиру осталог укупног резултата.

Банка врши отпис одређених кредита, пласмана и хартија од вредности за које је утврђено да неће бити наплаћени (видети напомену 4.1.1).

(к) Готовина и готовински еквиваленти

Готовина и готовински еквиваленти обухватају готовину у благајни, средства код централних банака којима се може неограничено располагати и високо ликвидну финансијску активу са доспећем краћим од 3 месеца, малим ризиком промене вредности, а која се користе од стране Банке за управљање краткорочном ликвидношћу.

Новчана средства се воде по амортизованој вредности у билансу стања.

(л) Средства и обавезе намењене трговању

Средства и обавезе намењене трговању представљају средства и обавезе које Банка набавља или која су настала преваходно у циљу продаје или поновног откупа у блиској будућности, или које Банка држи у оквиру портфолија којим се јединствено управља у циљу краткорочне добити или регистравања позиције.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(л) Средства и обавезе намењене трговању (наставак)

Средства и обавезе намењене трговању се почетно признају и накнадно мере по фер вредности у извештају о финансијској позицији, са трошковима трансакције директно признатим у билансу успеха. Све измене у фер вредности се признају у оквиру нето прихода од трговања у билансу успеха. Средства и обавезе намењене трговању се не рекласификују након њиховог почетног признавања, осим што се недериватна средства намењена трговању, изузев оних која су означена по фер вредности кроз биланс успеха приликом почетног признавања, могу рекласификовати из категорије намењене трговању, уколико се више не држе са циљем продаје или поновног откупа у блиској будућности, и ако су следећи услови испуњени:

- Ако финансијско средство испуњава дефиницију пласмана и потраживања (ако финансијско средство није морало да се класификује као намењено трговању приликом почетног признавања), онда се оно може рекласификовати из категорије намењене трговању, само уколико правно лице има намеру и могућност да држи финансијско средство у догледној будућности или до његовог доспећа.
- Ако финансијско средство не испуњава дефиницију пласмана и потраживања онда се оно може рекласификовати из категорије намењене трговању, али само у ретким случајевима.

Деривати

Финансијски деривати обухватају *forward* и *swap* трансакције. Финансијски деривати иницијално се признају по набавној вредности и накнадно се прерачунавају по тржишној вредности. Тржишне вредности се добијају на основу различитих техника процене, укључујући дисконтовање новчаних токова. Финансијски деривати се рачуноводствено приказују у оквиру активе уколико је њихова тржишна вредност позитивна, односно у оквиру пасиве уколико је њихова тржишна вредност негативна. Промене у тржишној вредности финансијских деривата исказују се у извештају о укупном резултату, у оквиру нето прихода од трговања.

(м) Кредити и потраживања

Кредити и потраживања су недериватна финансијска средства са фиксним или одредивим отплатама која нису котирана на активном тржишту и која Банка не намерава да прода у кратком року. Кредити и потраживања настају када Банка пласира новац или услуге дужнику без намере да даље тргује овим пласманима. Кредити и потраживања обухватају пласмане банкама и пласмане клијентима. Кредити и потраживања се иницијално вреднују по набавној вредности увећаној за директне трансакционе трошкове. Након иницијалног признавања, кредити и потраживања се вреднују по амортизованим вредностима применом метода ефективне каматне стопе.

Кредити одобрени у динарима, за које је уговорена заштита од ризика путем везивања за курс динара у односу на EUR, другу инострану валуту или раст индекса цена на мало, прерачунати су у динаре на дан биланса у складу са одредбама конкретног уговора за кредит. Ефекти извршеног прерачуна су исказани у оквиру прихода и расхода од курсних разлика. Кредити се приказују у износу умањеном за појединачна и групна резервисања по основу обезвређења. Појединачна и групна резервисања се одузимају од књиговодствене вредности кредита који су идентификовани као обезвређени да би се њихова вредност смањила до њихове надокнадиве вредности. Ако у будућем периоду дође до смањења обезвређења због губитка, а смањење се може објективно приписати догађају који се догодио након признавања губитка због обезвређења (као што је побољшање у кредитном рејтингу дужника), онда се за претходно признат губитак због обезвређења сторнира резервисање за обезвређење. Сторнирани износ се признаје у извештају о укупном резултату у оквиру прихода од укидања трошкова обезвређења за кредитне губитке.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(н) *Инвестиционе хартије од вредности*

Инвестиционе хартије од вредности се иницијално вреднују по фер вредности, укључујући и све директне трансакционе трошкове, за све хартије од вредности које се не исказују по фер вредности кроз биланс успеха, док се њихово накнадно вредновање врши у зависности од њихове класификације као хартија које се држе до доспећа, као хартија по фер вредности кроз биланс успеха или као хартија расположивих за продају.

(и) *Финансијска средства која се држе до доспећа*

Финансијска средства која се држе до доспећа су недериватна финансијска средства са фиксним или утврдивим роковима плаћања и фиксним роковима доспећа, за које Банка има намеру и могућност да држи до рока доспећа и која нису исказана као финансијска средства по фер вредности кроз биланс успеха или као средства расположива за продају.

Финансијска средства које се држе до доспећа се исказују по амортизованој вредности коришћењем метода ефективне каматне стопе. У случају да дође до продаје значајног дела финансијских средстава која се држе до доспећа, цела категорија ће бити рекласификована као расположива за продају, односно Банка неће бити у могућности да изврши поновну класификацију финансијских средстава која се држе до доспећа, ни у текућем, ни у наредна два извештајна периода. Међутим, продаја и рекласификација у неком од наведених случајева неће угрозити рекласификацију:

- Продаја или рекласификација који су извршени непосредно пре рока доспећа, тако промене у тржишним каматним стопама не би имале значајан утицај на фер вредност финансијског средства,
- Продаја или рекласификација који су извршени након што је Банка наплатила највећи део главнице финансијског средства и
- Продаја или рекласификација који се односе на појединачне случајеве, за које се не очекује да ће се поновно догодити, односно који нису под контролом Банке и као такви се не могу предвидети у разумној мери.

(ии) *Финансијска средства по фер вредности кроз биланс успеха*

Финансијска средства по фер вредности кроз биланс успеха су финансијска средства класификована као средства која се држе ради трговања или која су после почетног признавања назначена од стране Банке као финансијска средства по фер вредности кроз биланс успеха. Финансијска средства по фер вредности кроз биланс успеха су средства која су стечена или настала првенствено ради продаје или куповине у блиској будућности, која су део портфолија финансијских инструмената којима се заједно управља и за која постоји доказ о недавном остварењу добити у кратком року или деривати.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(н) Инвестиционе хартије од вредности (наставак)

(иии) Финансијска средства расположива за продају и учешћа у капиталу

Финансијска средства расположива за продају су недериватна финансијска средства која су назначена као расположива за продају или која нису класификована ни у једну другу категорију финансијских средстава. Финансијска средства расположива за продају су пласмани за које постоји намера држања у неодређеном временском периоду, који могу бити продати због потребе за ликвидношћу или услед промене каматних стопа, девизних курсева или тржишних цена.

Уколико за финансијска средства расположива за продају не постоји активно тржиште, њихово вредновање се врши по набавној вредности. Сва остала финансијска средства расположива за продају се вреднују по фер вредности.

Приходи и расходи од камата признају се у билансу успеха применом метода ефективне каматне стопе. Приходе од дивиденди Банка признаје у моменту прилива економске користи. Приходи и расходи по основу курсних разлика који настају по основу хартија од вредности расположивих за продају признају се у оквиру извештаја о укупном резултату.

Остале промене у фер вредности се признају у оквиру осталог укупног резултата до тренутка продаје или обезвређења хартије од вредности, када се кумулирани приходи и расходи, претходно признати у оквиру осталог укупног резултата, рекласификују и исказују у оквиру прихода и расхода, као корекција по основу рекласификације.

У случају када финансијска средства расположива за продају забележе пад фер вредности, уз постојање објективних доказа умањења вредности средстава (дуготрајан и континуиран пад вредности у периоду дужем од дванаест месеци, као и пад вредности изнад 30% набавне вредности средстава), акумулирани губитак који је признат директно у капитал искњижава се из капитала и признаје као расход обезвређења, иако признавање финансијског средства није престало (МРС 39.59, МРС 39.67 и МРС 39.68).

Недеривативна финансијска средства се могу рекласификовати из категорије средстава расположивих за продају у категорију кредита и потраживања у случају када задовоље критеријуме дефинисане за ту категорију и уколико Банка има намеру и могућност да та средства држи у предвидивом временском периоду у будућности или до њиховог доспећа.

(о) Некретнине и опрема

(и) Признавање и вредновање

Почетно мерење некретнине и опреме врши се по набавној вредности или по цени коштања.

Набавна вредност укључује издатке који се директно могу приписати набавци средства. Купљени софтвер који је саставни део неопходан за функционалну употребљивост опреме, капитализује се као део те опреме.

Након почетног признавања, опрема се вреднује по набавној вредности умањеној за укупну акумулирану амортизацију и укупне акумулиране губитке услед смањења вредности.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(о) *Некретнине и опрема (наставак)*(и) *Признавање и вредновање (наставак)*

Након почетног признавања, некретнине се вреднују по ревалоризационом износу, који представља њихову фер вредност на датум ревалоризације умањену за накнадну акумулирану амортизацију и накнадне акумулиране губитке због умањења вредности. Ревалоризација се врши довољно редовно, како би се обезбедило да се књиговодствена вредност битно не разликује од вредности до које би се дошло коришћењем фер вредности на крају извештајног периода.

Када делови некретнине или опреме имају различите корисне векове трајања, они се воде као засебне ставке (главне компоненте) опреме.

Добици или губици настали отуђењем некретнина и опреме утврђују се као разлика између вредности остварене њиховом продајом и њихове књиговодствене вредности и исказују се у оквиру осталих прихода или расхода.

(ии) *Накнадни трошкови*

Трошкови замене саставног дела неког основног средства признају се као део књиговодствене вредности тог основног средства уколико је вероватно да ће се будуће економске користи повезане са тим саставним делом прилити у Банку и ако се цена коштања тог дела може поуздано измерити. Књиговодствена вредност замењеног дела се искњижава. Трошкови редовног сервисирања некретнине и опреме се признају у билансу успеха када настану.

(иии) *Амортизација*

Амортизација се признаје у билансу успеха у једнаким годишњим износима током процењеног века трајања дате ставке непокретности, постројења и опреме, будући да се на тај начин најбоље одражава очекивана потрошња употребне економске вредности садржане у средству. Средства узета на лизинг се амортизују током периода лизинга или корисног века средства, у зависности који је период краћи.

Примењене стопе амортизације у текућем и претходном обрачунском периоду су:

Опис	Процењен користан век (у годинама)	%
Грађевински објекти	40	2.50%
Компјутерска опрема	4	25.00%
Намештај и остала опрема	2 – 15	6.70%-50.00%
Улагања на туђим основним средствима	1 – 23.5	4.25%-86.20%

Метод амортизације, корисни век и резидуална вредност се процењују на крају сваког извештајног периода и када је то потребно врши се њихова корекција.

Трошкови одржавања средстава се признају у билансу успеха за период у коме настану.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(п) Нематеријална улагања

Нематеријална улагања се вреднују по набавној вредности или цени коштања умањеној за амортизацију и губитке услед обезвређења.

Накнадни трошкови по основу улагања у нематеријална улагања се могу капитализовати само у случају када се могу очекивати повећане будуће економске користи од средства на које се они односе. Сви остали трошкови представљају расход периода у којем су настали.

Амортизација се приказује у билансу успеха у једнаким годишњим износима током процењеног века трајања дате ставке нематеријалних улагања, будући да се на тај начин најбоље одражава очекивана потрошња употребне економске вредности садржане у средству. Процењени корисни век нематеријалних улагања износи од 3 до 10 година, односно амортизационе стопе се крећу у распону од 10.00% до 33.34%.

Метод амортизације, корисни век и резидуална вредност се процењују на крају сваког извештајног периода и када је то потребно врши се њихова корекција.

(љ) Инвестиционе некретнине

Инвестиционе некретнине представљају некретнине које се држе у циљу остваривања прихода од закупнине или пораста вредности капитала или у обе сврхе, а не за продају у редовном току пословања или за коришћење у производњи или набавци добара или услуга или у административне сврхе.

Иницијално вредновање инвестиционих некретнина се врши по набавној вредности, односно цени коштања. Набавна вредност купљене инвестиционе некретнине обухвата њену купопродајну цену и све издатке који се директно могу приписати набавци средства.

За накнадно вредновање инвестиционих некретнина Банка користи модел набавне вредности, односно инвестиционе некретнине се вреднују по набавној вредности умањеној за акумулирану амортизацију и губитке услед обезвређења.

Процењени век трајања инвестиционих некретнина је 40 година, а амортизација се обрачунава по стопи од 2.5%. Амортизација се приказује у билансу успеха у једнаким годишњим износима током процењеног века трајања дате ставке непокретности, будући да се на тај начин најбоље одражава очекивана потрошња употребне економске вредности садржане у средству.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(р) Лизинг

По основу уговора о лизингу Банка се појављује као корисник лизинга. Банка класификује лизинг као финансијски у случају када је уговором регулисано да се у основи сви ризици и користи по основу власништва над предметом лизинга преносе на корисника лизинга. Сви остали уговори о лизингу се класификују као уговори о оперативном лизингу.

Лизинг уговори који се односе на закуп пословног простора у којима се налазе експозитуре Банке, углавном се односе на оперативни лизинг. Сва плаћања током године по основу оперативног лизинга, евидентирана су као трошак у извештају о укупном резултату равномерно праволинијски током периода трајања лизинга.

Средства које се држе по основу уговора о финансијском лизингу се признају као средства Банке по њиховој фер вредности или ако је та вредност нижа, по садашњој вредности минималних лизинг рата, утврђених на почетку трајања уговора о лизингу. Одговарајућа обавеза према даваоцу лизинга укључена је у оквиру извештаја о финансијској позицији као обавеза по основу финансијског лизинга. Лизинг рате су подељене на део који се односи на финансијски трошак и део који умањује обавезу по основу финансијског лизинга, тако да се постигне константна каматна стопа на преосталом делу обавезе. Финансијски трошак се исказује директно као расход периода.

(с) Обезвређење нефинансијских средстава

Књиговодствена вредност нефинансијских средстава се анализира на крају сваког извештајног периода, како би се утврдило да ли постоје показатељи који указују да је дошло до њиховог обезвређења. У случају да се утврди да постоје одређени показатељи обезвређења, утврђује се надокнадива вредност средстава. Губитак по основу обезвређења се признаје ако књиговодствена вредност средства превазилази његову процењену надокнадиву вредност.

Надокнадива вредност средства се утврђује као вредност која је већа од употребне вредности средства и његове фер вредности. За потребе утврђивања употребне вредности, процењени будући новчани приливи по основу средства се дисконтују на њихову садашњу вредност, применом дисконтне стопе пре пореза, која одражава тренутну тржишну процену временске вредности новца, као и ризика специфичних за средство.

Губитак по основу обезвређења се признаје у случају када је књиговодствена вредност средства већа од његове надокнадиве вредности. Губитак по основу обезвређења се признаје у оквиру резултата периода.

Губици по основу обезвређења из претходних периода се процењују на крају сваког извештајног периода, како би се утврдило да ли је дошло до смањења губитака или да они више не постоје. Губитак по основу обезвређења се укида у случају да је дошло до промене претпоставки коришћених за утврђивање надокнадиве вредности средства. Губитак по основу обезвређења се укида само до износа до којег књиговодствена вредност средства не прелази књиговодствену вредност која би била утврђена, умањена за амортизацију средства, у случају да није било признавања губитка по основу обезвређења.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(т) Депозити, кредити и субординиране обавезе

Депозити, дужничке хартије од вредности, кредити и субординиране обавезе представљају основни извор финансирања Банке.

Банка класификује инструменте финансирања као финансијске обавезе или као капитал у складу са суштином уговорених услова за конкретни инструмент.

Депозити, дужничке хартије од вредности, кредити и субординиране обавезе се иницијално вреднују по фер вредности увећаној за све директне трансакционе трошкове, док се њихово накнадно вредновање врши по амортизованој вредности применом метода ефективне каматне стопе.

(у) Резервисања

Резервисање се признаје у случају када се очекује да ће Банка, као резултат прошлих догађаја, имати садашњу законску или изведену обавезу, која се може поуздано утврдити и за чије измирење се очекује да ће доћи до одлива ресурса, који представљају економску корист за Банку. Резервисање се утврђује путем дисконтовања очекиваних будућих новчаних одлива, применом дисконтне стопе пре пореза, која одражава тренутну тржишну процену временске вредности новца и, тамо где је то одговарајуће, ризика специфичних за обавезу.

(в) Бенефиције запослених

У складу са прописима који се примењују у Републици Србији, Банка је у обавези да плаћа обавезе државним фондовима којима се обезбеђује социјална сигурност запослених. Ове обавезе укључују доприносе за запослене на терет послодавца у износима обрачунатим по стопама прописаним релевантним законским прописима. Банка је, такође, обавезна да од бруто зарада запослених обустави доприносе и да их, у име запослених, уплати тим фондовима. Доприноси на терет послодавца и доприноси на терет запосленог се књиже на терет расхода периода на који се односе.

У складу са Законом о раду, Банка је у обавези да исплати накнаду запосленима приликом одласка у пензију. Дугорочне обавезе по основу резервисања по основу отпремнина за одлазак у пензију након испуњених услова, исказане на дан 31. децембра 2017. године представљају садашњу вредност очекиваних будућих исплата запосленима утврђену актуарским одмеравањем уз коришћење претпоставки обелодањених у напмени 35(б).

(ђ) Финансијске гаранције

Финансијске гаранције представљају уговоре којима се Банка обавезује да изврши плаћања њиховим корисницима за губитке настале због неиспуњавања обавезе плаћања одређеног дужника по доспећу обавезе, а у складу са условима дужничког инструмента.

Обавезе по финансијским гаранцијама се иницијално признају по фер вредности, а иницијална фер вредност се амортизује током трајања финансијске гаранције. Обавеза по основу гаранције се накнадно одмерава у износу који је већи од амортизоване вредности и садашње вредности очекиваног будућег плаћања (када је плаћање по основу гаранције вероватно). Финансијске гаранције се евидентирају у оквиру ванбилансних ставки.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(ц) Капитал и резерве

Капитал Банке обухвата оснивачке акције, акције наредних емисија, емисиону премију, резерве, резерве фер вредности, акумулирани резултат и добитак текуће године.

Капитал Банке формиран је из уложених средстава оснивача Банке у новчаном и неновчаном облику. Оснивач не може повлачити средства уложена у капитал Банке.

(ж) Зарада по акцијама

Банка приказује основну и умањену зараду по акцији за сопствене обичне акције. Основна зарада по акцији се рачуна дељењем добитка или губитка који припада власницима обичних акција Банке пондерисаним просеком броја обичних акција у оптицају током периода.

Умањена зарада по акцији се рачуна дељењем коригованог добитка или губитка који припада власницима обичних акција за ефекте преференцијалних, заменљивих акција, пондерисаним просеком броја обичних акција у оптицају током периода.

(з) Извештавање по сегментима

Сегмент пословања је део Банке који се бави пословним активностима из којих се могу остварити приходи и настати трошкови, укључујући приходе и трошкове који настају из трансакција са другим деловима Банке, чији пословни резултат редовно контролише менаџмент Банке (као главни оперативни доносилац одлука), како би доносио одлуке о алокацији ресурса по сегментима и оцењивао њихове резултате. За сегменте пословања Банке су доступне засебне финансијске информације.

У складу са Међународним стандардом финансијског извештавања 8 - Сегменти пословања, Банка обелодањује и информације о пословању сегмената, и на тај начин корисницима информација пружа додатне информације о приходима и расходима који се остварују из кључних пословних активности.

Приликом утврђивања сегмената коришћени су:

- а) различити производи и услуге који сегменти нуде;
- б) одвојено управљање сегментима и
- в) структура интерног извештавања.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА

Банка је препознала процес управљања ризицима као кључни елемент управљања пословањем, с обзиром да изложеност ризицима произлази из свих пословних активности, као неодвојивог дела банкарског пословања, којима се управља кроз идентификовање, мерење, процену, праћење, контролу и ублажавање, односно успостављање ограничења ризика, као и извештавање у складу са стратегијама и политикама.

Банка је успоставила свеобухватан и поуздан систем управљања ризицима који обухвата: стратегије, политике и процедуре управљања ризицима, методологије за управљање појединачним ризицима, одговарајућу организациону структуру, ефикасан и ефикасан процес управљања свим ризицима којима је Банка изложена или може бити изложена у свом пословању, адекватан систем унутрашњих контрола, одговарајући информациони систем и адекватан процес интерне процене адекватности капитала.

Процес управљања ризицима укључује јасно дефинисање и документовање профила ризичности, као и његово усклађивање са склоношћу Банке ка ризицима и толеранцијом према ризицима, а у складу са усвојеним стратегијама и политикама.

Стратегијом управљања ризицима и Стратегијом управљања капиталом, Банка је поставила следеће циљеве у оквиру система управљања ризицима: минимизирање негативних ефеката на финансијски резултат и капитал уз поштовање дефинисаних оквира прихватљивог нивоа ризика, диверсификација ризика којима је Банка изложена, одржавање потребног нивоа адекватности капитала, одржавање учешћа ризичних кредита (NPL) у укупним кредитима до прихватљивог нивоа за Банку, највиши прихватљив ниво ненаплативих кредита, одржавање показатеља покрића ликвидном активом изнад нивоа прописаног регулативом и интерним лимитима, развој активности Банке у складу са пословном стратегијом, могућностима и развојем тржишта у циљу остваривања конкурентских предности. Циљеви управљања ризицима усклађени су са планом пословања Банке.

Уважавајући измене регулативе Народне банке Србије и потребе даљег унапређења управљања ризицима, Банка је током 2017. године извршила значајне промене у организационој структури (груписање филијала у Пословне центре, промене у оквиру Функције привреде и становништва, промене начина одлучивања), као и измене интерних аката којима се уређује управљање ризицима. Изменом Стратегије и Политике управљања ризицима извршена су усклађивања са изменама домаће и међународне регулативе и унапређено је управљање кредитним ризицима у делу свеобухватности проблематичних потраживања и изложености према једном лицу или групи повезаних лица.

Почевши од 30.06.2017. године Банка примењује Базел III стандард и предузела је све неопходне мере за благовремено усклађивање свог пословања са новим прописима. Кроз јасно дефинисан процес увођења нових и значајно измењених производа, услуга и активности у вези са процесима и системима Банка анализира њихов утицај на будућу изложеност ризицима у циљу оптимизације својих прихода и трошкова за процењени ризик, као и минимизирања свих потенцијално могућих негативних ефеката на финансијски резултат Банке.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

Систем управљања ризицима

Систем управљања ризицима је дефинисан следећим актима:

- Стратегијом управљања ризицима и Стратегијом и Планом управљања капиталом;
- Политикама управљања ризицима;
- Процедурама управљања ризицима;
- Методологијама за управљање појединачним ризицима;
- Осталим актима.

Стратегијом управљања ризицима дефинисани су:

- Дугорочни циљеви, утврђени пословном политиком и стратегијом Банке, као и склоност ка ризицима и толеранција према ризицима одређени у складу са тим циљевима;
- Основна начела преузимања и управљања ризицима;
- Основна начела процеса интерне процене адекватности капитала Банке;
- Преглед и дефиниције свих ризика којима је Банка изложена или може да буде изложена.

Такође, стратегијом управљања ризицима дефинисани су критеријуми за утврђивање, као и основна начела управљања лошом активом и највиши прихватљив ниво лоше активе за Банку.

Банка је утврдила основна начела управљања ризицима како би испунила своје дугорочне циљеве:

- Организовање пословања засебне организационе јединице за управљање ризицима;
- Функционална и организациона одвојеност активности управљања ризицима од редовних пословних активности Банке;
- Свеобухватност управљања ризицима;
- Ефективност управљања ризицима;
- Цикличност управљања ризицима;
- Развој управљања ризицима као стратешко опредељење;
- Управљање ризицима је део пословне културе.

Начела управљања лошом активом односно ризичним пласманима обухватају:

- Активно управљање ризичним пласманима;
- Превентивне мере и активности у циљу минимизирања даљег погоршања квалитета активе;
- Дефинисање стратегија управљања лошом активом – скуп активности и мера у циљу опоравка финансијског стања дужника или покретање одговарајућих поступака принудне наплате;
- Рану идентификацију дужника који се суочавају са финансијским тешкоћама или су у доцњи или статусу неизмиривања обавеза (Watch lista);
- Процену финансијског стања дужника;
- Сет индикатора за укључивање дужника у делокруг организационе јединице надлежне за управљање лошом активом;
- Сегментацију лоше активе;
- Начело материјалности при дефинисању могућих мера;
- Већа учесталост праћења вредности средстава обезбеђења и средстава стечених наплатом;
- Организациона одвојеност Сектора за превенцију и управљање ризичним пласманима;
- Укљученост у корпоративно управљање и управљање ризицима индикатора за праћење лоше активе;
- Транспарентно извештавање.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

Систем управљања ризицима (наставак)

Политике управљања појединим врстама ризика ближе дефинишу:

- Начин организовања процеса управљања ризицима Банке и јасна разграничења одговорности запослених у свим фазама тог процеса, укључујући и процес управљања лошом активом, односно ризичним пласманима;
- Начин процене ризичног профила Банке и методологије за идентификовање и мерење, односно процену ризика;
- Начине праћења и контроле ризика и успостављање система лимита, односно врсте лимита које Банка користи и њихову структуру;
- Начин одлучивања и поступања у случају прекорачења успостављених лимита, уз дефинисање изузетних околности у којима је могуће одобравање прекорачења у законским оквирима;
- Мере за ублажавање ризика и правила за примену тих мера;
- Начин и методологију за спровођење процеса интерне процене адекватности капитала Банке;
- Принципе функционисања система унутрашњих контрола;
- Оквир и учесталост стрес тестирања, као и поступање у случајевима неповољних резултата стрес тестова.

Процедурама управљања ризицима Банка ближе дефинише процес управљања ризицима и надлежности и одговорности свих организационих делова Банке у систему управљања ризицима.

Банка је појединачним методологијама детаљније прописала методе и приступе који се користе у систему управљања ризицима.

У 2017. години, Банка је обрачунавала исправку вредности у складу са стандардом МРС 39 и МРС 37, који се примењују закључно са 31.12.2017. године. Почетком 2018. године Банка је извршила усклађивање интерних аката (методологије и процедуре) у складу са изменама регулативе Народне банке Србије из области рачуноводства и финансијског извештавања, којима се уводи обавеза примене Међународног стандарда финансијског извештавања 9 у банкама (МСФИ 9). Наведеним изменама прописана је обавеза банака да од 01.01.2018. године обрачун обезвређења врше у складу са МСФИ 9 стандардом. У складу са МСФИ 9 стандардом, Банка је усвојила нову Методологију за процену обезвређења билансне активе и вероватног губитка по ванбилансним ставкама, која ће се примењивати од 01.01.2018. године.

Надлежности

Управни одбор је надлежан и одговоран за усвајање стратегије и политика управљања ризицима и стратегију управљања капиталом, успостављање система унутрашњих контрола у Банци и врши надзор над његовом ефикасношћу, надзор над радом Извршног одбора, усвајање тромесечних извештаја о управљању ризицима, усвајање Плана опоравка, као и спровођење процеса интерне процене адекватности капитала и друго.

Извршни одбор је надлежан и одговоран за спровођење стратегије и политика управљања ризицима и стратегије управљања капиталом усвајањем процедура за управљање ризицима, односно за идентификовање, мерење и процену ризика, и обезбеђивањем њихове примене и извештавањем Управног одбора у вези с тим активностима. Такође, Извршни одбор анализира систем управљања ризицима и најмање тромесечно извештава Управни одбор о нивоу изложености ризицима и управљању ризицима и одлучује, уз претходну сагласност Управног одбора, о сваком повећању изложености Банке према лицу повезаном са Банком и о томе обавештава Управни одбор.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

Надлежности (наставак)

Одбор за ревизију (Одбор за праћење пословања Банке) је надлежан и одговоран за анализу и надзор примене и адекватног спровођења усвојених стратегија и политика за управљање ризицима и система унутрашњих контрола. Најмање једном месечно извештава Управни одбор о својим активностима и утврђеним неправилностима и предлаже начин на који ће се оне отклонити, предлаже унапређење политика и процедура управљања ризицима и спровођења система унутрашњих контрола.

Одбор за управљање активом и пасивом је надлежан и одговоран за праћење изложености Банке ризицима који произлазе из структуре њених билансних потраживања, обавеза и ванбилансних ставки, као и предлагање мера за управљање каматним ризиком и ризиком ликвидности.

Кредитни одбор одлучује о кредитним захтевима у оквирима утврђеним актима Банке, анализира изложеност Банке кредитном, каматном и валутном ризику, анализира кредитни портфолио, а такође предлаже мере Извршном одбору Банке.

Функција управљања ризицима дефинише и предлаже за усвајање стратегију, политике, процедуре и методологије управљања ризицима, идентификује, мери, ублажава, прати и контролише и извештава о ризицима којима је Банка изложена у свом пословању. Такође, надлежна је за развијање модела и методологија за идентификовање, мерење, ублажавање, праћење и контролу ризика, као и за извештавање надлежних органа Банке.

Сектор управљања средствима је одговоран за управљање средствима и ликвидношћу, као и у управљање активом и пасивом Банке. Такође, учествује и у управљању ризиком ликвидности, каматним ризиком и девизним ризиком.

Функција унутрашње ревизије је одговорна за континуирано спровођење независног вредновања система управљања ризицима, као и за редовну процену адекватности, поузданости и ефикасности система унутрашњих контрола. Унутрашња ревизија о својим налазима и препорукама извештава Одбор за ревизију и Управни одбор.

Функција контроле усклађености пословања дужна је да најмање једном годишње идентификује и процењује ризике те усклађености и предложи планове управљања ризицима, о чему саставља извештај који доставља Извршном одбору и Одбору за праћење пословања Банке.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

Процес управљања ризицима

Банка редовно мери, односно процењује ризике које је идентификовала у свом пословању. Мерење подразумева примену квалитативних и квантитативних метода и модела мерења који омогућују уочавање промена у профилу ризика и процену нових ризика.

За све идентификоване ризике Банка одређује њихову значајност која је заснована на свеобухватној процени ризика који су својствени појединим пословима, производима, активностима и процесима Банке.

Ублажавање ризика подразумева диверсификацију, пренос, смањење и/или избегавање ризика, а Банка га спроводи у складу са ризичним профилем, склоношћу ка ризицима и толеранцијом према ризицима.

Праћење и контрола ризика се спровode кроз континуирано праћење изложености по различитим критеријумима, као и кроз праћење и контролу лимита које је Банка успоставила, који зависе од пословне стратегије и тржишног окружења, као и од нивоа ризика који је Банка спремна да прихвати.

Банка је успоставила систем редовног извештавања о изложености ризицима и ризичном профилу, који омогућује релевантним запосленим на свим нивоима у Банци правовремене, тачне и довољно детаљне информације које су потребне за доношење пословних одлука и ефикасно управљање ризицима, односно сигурно и стабилно пословање.

Извештаји о управљању ризицима се редовно достављају: Управном одбору, Извршном одбору, Одбору за ревизију, Одбору за управљање активом и пасивом и Кредитном одбору, који садрже све информације неопходне за процену ризика и доношење закључака о ризицима Банке.

Врсте ризика

Банка је у пословању посебно изложена следећим врстама ризика: кредитном и са њим повезаним ризицима, ризику ликвидности, тржишним ризицима, оперативним ризицима, ризику улагања, ризику концентрације изложености и ризику земље, као и свим осталим ризицима који се могу појавити при редовном пословању Банке.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик

Кредитни ризик је ризик могућности настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке услед неизвршења обавеза дужника према Банци.

Банка има дефинисане критеријуме одобравања кредита, измене услова, продужење рока и реструктурирање потраживања, који су прописани процедурама и методологијама одобравања пласмана и управљања ризицима. Одобравање кредита врши се у зависности од циљаног тржишта, карактеристика дужника, као и намене кредита.

Пре одобрења пласмана Банка процењује кредитну способност дужника као примарни извор отплате пласмана на основу интерно дефинисаних критеријума и понуђени колатерал као секундарни извор наплате. На основу идентификованог и измереног нивоа кредитног ризика (процене финансијског стања и кредитне способности дужника, као и вредности и правне сигурности кредитне заштите и других релевантних фактора) и независног мишљења о ризику, надлежна лица, одбори и органи Банке, сагласно дефинисаном систему одлучивања доносе Одлуку о одобрењу пласмана.

Доношење одлука о излагању кредитном ризику, Банка је дефинисала кроз систем одлучивања у зависности од врсте клијената и нивоа изложености. С обзиром на значај кредитног ризика направљена је дисперзија у нивоима одлучивања код пласирања средстава Банке. Ова дисперзија је обезбеђена утврђивањем лимита до којих поједина лица или органи могу да одлучују. Органи који доносе кредитне одлуке, са различитим нивоима овлашћења, су: лица са посебним овлашћењима из Функције управљања ризицима, Кредитни одбор, Извршни одбор и Управни одбор.

Приликом доношења одлука, поштује се принцип двоструке контроле тзв. „принцип четворо очију“, којим се обезбеђује да увек постоји страна која предлаже и страна која одобрава одређени пласман.

За пласмане уговорене у инострану валуту или у динарима са валутном клаузулом, Банка процењује утицај промене курса динара на финансијско стање и кредитну способност дужника, а нарочито анализира адекватност новчаних токова дужника у односу на промењени ниво кредитних обавеза под претпоставком да ће доћи до одређених промена курса динара на годишњем нивоу.

Управљање кредитним ризиком

У складу са обимом, врстом и сложености послова које обавља, Банка је организовала процес управљања кредитном ризиком и јасно разграничила одговорности запослених у свим фазама тог процеса.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Управљање кредитним ризиком (наставак)

Организациони модел система управљања кредитним ризиком Банке обезбеђује адекватну комуникацију, размену информација и сарадњу на свим организационим нивоима, а такође обезбеђује јасну, оперативну и организациону раздвојеност функције за независно управљање ризицима и активности подршке с једне стране, од активности преузимања ризика, односно поделу дужности, надлежности и одговорности. Банка је успоставила и адекватан информациони систем који подразумева потпуну информисаност лица укључених у систем управљања кредитним ризиком и одговарајуће извештавање руководства Банке.

Прихватљив ниво изложености кредитном ризику Банке у складу је са дефинисаном Стратегијом управљања ризицима и зависи од структуре портфолија Банке, на основу које се врши лимитирање могућих утицаја негативних ефеката на финансијски резултат и адекватност капитала.

Основна начела управљања кредитним ризиком су:

- Управљање кредитним ризиком на нивоу појединачних пласмана и на нивоу целокупног портфолија Банке;
- Одржавање нивоа кредитног ризика који минимизира негативан утицај на финансијски резултат и капитал;
- Рангирање пласмана у складу са њиховом ризичношћу;
- Пословање у складу са добрим праксама за одобравање пласмана;
- Обезбеђење адекватних контрола за управљање кредитним ризиком.

У циљу управљања кредитним ризиком, Банка настоји да послује са клијентима добре кредитне способности и прибавља одговарајуће инструменте обезбеђења плаћања. Банка оцењује кредитну способност сваког клијента у моменту подношења захтева и врши мониторинг дужника, пласмана и колатерала, како би била у могућности да предузме одговарајуће активности у циљу наплате свог потраживања.

Банка врши квантитативно и/или квалитативно мерење, односно процену идентификованог кредитног ризика. Процес мерења кредитног ризика је заснован на мерењу нивоа ризичности појединачног пласмана на основу интерног система рејтинга.

Рејтинг систем је инструмент за доношење појединачних одлука и процењивање нивоа ризика појединачног пласмана. Поред наведеног, рејтинг систем служи за процењивање нивоа ризика укупног портфолија, а користи се и у поступку обезвређења пласмана у циљу рангирања нивоа ризичности и исказивања реалне вредности потраживања. Интерни систем рејтинга подлеже редовној ревизији и унапређењу.

У анализи кредитног ризика поред Интерног система рејтинга Банка користи и начела прописана регулативом Народне банке Србије, која захтевају класификацију сваког пласмана на основу прописаних критеријума и обрачун резерве за процењене губитке. Примена ових критеријума омогућава Банци да покрије неочекиване губитке који могу настати услед немогућности и неспособности клијента да своје обавезе измирује о року доспећа према уговором дефинисаним условима. У том смислу Банка врши класификацију потраживања и обрачун потребног нивоа резерви за процењене губитке, редовном анализом портфолија. Анализа обухвата мерење адекватности резерви за процењене губитке по клијентима, категоријама ризика, деловима портфолија и укупном портфолију.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Управљање кредитним ризиком (наставак)

У 2017. години, током децембра месеца, Банка је у складу са изменама регулативе Народне банке Србије ускладила начин класификације клијената којима уступа потраживање или одобрава кредит за посредно или непосредно затварање ризичног пласмана, као и начин израчунавања потребне резерве.

Ублажавање кредитног ризика подразумева одржавање ризика на прихватљивом нивоу за ризични профил Банке, односно одржавање прихватљивог нивоа квалитета кредитног портфолија Банке.

Основне технике ублажавања кредитног ризика су:

- Лимити изложености – ризик концентрације,
- Диверсификовање улагања,
- Средства обезбеђења.

Лимити изложености по основу појединачног дужника заснивају се на процени кредитне способности дужника, а лимити изложености на нивоу портфолија усмерени су на ограничење концентрације изложености у портфолију. Банка континуирано контролише кретање кредитног ризика у оквиру дефинисаног ризичног профила.

Ризик концентрације обухвата: велику изложеност (изложеност према једном лицу или групи повезаних лица и лицима повезаним са Банком), групе изложености са истим или сличним факторима ризика као што су привредни сектори, врсте производа, географска подручја и слично, и инструменте кредитне заштите.

Банка прати изложеност према дефинисаним лимитима са истим или сличним факторима ризика, и у зависности од општих економских кретања, кретања у појединим делатностима и географским подручјима, вредности предвиђеним Бизнис планом Банке, редовно и врши преиспитивање дефинисаних лимита и предлаже редифинисање истих у случају промене фактора ризика.

Праћење квалитета пласмана на нивоу појединачног дужника заснива се пре свега на обезбеђивању ажурних података о финансијском стању и кредитној способности дужника и тржишној вредности средстава обезбеђења, док се праћење кредитног ризика на нивоу портфолија врши идентификовањем промена на нивоу група клијената одређеног нивоа ризика, пласмана, колатерала, потребних резерви за очекиване и неочекиване губитке, у циљу утврђивања и управљања стањем и квалитетом активе.

Контрола кредитног ризика подразумева процес континуираног праћења пословања са дефинисаним системом лимита, нарочито када изложеност кредитном ризику тежи горњој граници дефинисаног ризичног профила, а посебно приликом увођења нових пословних производа и активности.

У циљу заштите од ризика неизвршења обавеза у пословању са клијентима, Банка предузима следеће мере за регулисање потраживања: продужење рока, реструктурирање, поравнање, преузимање средстава обезбеђења у циљу наплате потраживања, закључење уговора са заинтересованим трећим лицем, покретање судског спора и остале мере.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Управљање кредитним ризиком (наставак)

Уколико предузете мере регулisaња пласмана, односно принудне наплате и судског поступка нису дале очекиване резултате, односно када не постоји могућност наплате потраживања у целости, иницира се предлог за трајан отпис преосталог потраживања Банке, или пренос из билансне у ванбилансну евиденцију.

У складу са регулативом Народне банке Србије (Одлука о рачуноводственом отпису билансне активе банке), као и измени законских прописа у вези пореског третмана, Банка је у 2017. години, извршила отпис у целости обезвређених потраживања преносом из билансне у ванбилансну евиденцију, што је за последицу имало смањење бруто кредита и исправки вредности у билансу стања, а последично и смањење показатеља НПЛ-а.

Банка осим кредитне изложености има и ванбилансну изложеност (плативе и чинидбене гаранције, авали, акредитиви) по основу којих има потенцијалну обавезу да изврши плаћање за рачун трећих лица. За ванбилансну изложеност Банка користи исте контролне процесе и процедуре који се користе за кредитни ризик.

Извештавање о кредитном ризику обухвата систем интерног и екстерног извештавања, спроводи се на месечном нивоу и по утврђеној динамици, а у складу са дефинисаним системом извештавања.

Идентификовање проблематичних и реструктуританих потраживања

Банка прати квалитет портфолиа на основу идентификовања и анализе раних сигнала упозорења код клијената. Сигнали упозорења се прате на регуларној временској основи и на основу анализе истих, клијенти се сврставају у категорију Стандардни, Потенцијално ризични (Watch list) и НПЛ клијенти (клијенти са проблематичним потраживањима).

Реструктурирани непроблематични клијенти се сврставају у категорију потенцијално ризичних клијената, док се реструктурирани проблематични сврставају у категорију клијената са проблематичним потраживањима.

Сврха праћења квалитета портфолиа је спречавање директног трансфера Стандардних клијената у категорију клијената са проблематичним потраживањима без претходног идентификовања клијената као потенцијално ризичних и без спровођења радњи превенције ризичних пласмана, односно ублажавања и смањивања кредитног ризика путем спровођења адекватне стратегије и акционих планова. Потенцијално ризични клијенти се прате чешће у односу на Стандардне клијенте и уколико се утврди даље повећање кредитног ризика, клијенти се свртавају у категорију клијената са проблематичним потраживањима.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Управљање кредитним ризиком (наставак)

Под проблематичним потраживањима подразумевају се сва потраживања која касне у измирењу обавеза преко 90 дана, по било којој материјално значајној обавези према Банци (матичном друштву) или подређеним друштвима, потраживања код којих је на основу финансијског стања процењено да дужник неће моћи да измири своје обавезе у целости не узимајући у обзир могућност реализације инструмената кредитне заштите (без обзира да ли касни у измирењу обавеза), потраживања за која је утврђен износ обезвређења на појединачној основи, као и потенцијалне обавезе по основу издатих гаранција (ако постоји вероватноћа да ће бити активирани) и преузетих неопозивих обавеза (уколико би њиховим повлачењем дошло до настанка потраживања за које Банка сматра да не би било наплаћено у целости без реализације средстава обезбеђења). Проблематичним се сматрају и потраживања по основу: престанка евидентирања прихода од камата, провизија и накнада у билансу успеха, специфичних прилагођавања за кредитни ризик која су обрачуната због значајног погоршања кредитног квалитета које је уследило након настанка изложености, значајног губитка који се остварује уступањем потраживања, реструктурирања потраживања извршеног услед финансијских тешкоћа дужника, као и подношења предлога за покретање стечајног поступка над дужником. Проблематичним потраживањима сматрају се сва потраживања од дужника, уколико је једно потраживање класификовано у групу проблематичних потраживања.

Реструктурирање потраживања је одобравање, због финансијских потешкоћа дужника, уступака у вези са отплатом појединачног потраживања који не би били одобрени да дужник није у тим потешкоћама, без обзира да ли има доспелих обавеза, да ли је то потраживање обезвређено и да ли је за њега наступио статус неизмирења обавеза. Реструктурирање се врши на један од следећих начина: променом услова под којима је потраживање настало, нарочито ако су накнадно уговорени услови отплате повољнији у односу на првобитно уговорене (смањење каматне стопе, отпис дела главнице и/или камате, промена датума доспећа и др), као и рефинасирањем потраживања. Поред наведеног, у категорију реструктурираних потраживања сврставају се и потраживања код којих је:

- извршена промена уговорених услова отплате проблематичних потраживања или која би, у одсуству наведених измена, била сврстана у категорију проблематичних, потраживања,
- извршена промена уговорених услова отплате потраживања која доводи до потпуног или делимичног отписа у материјално значајном износу,
- Банка активирала уговорене клаузуле о реструктурирању на основу којих се услови отплате мењају услед наступања одређених догађаја (уграђене клаузуле) према дужнику од кога је потраживање већ класификовано у групу проблематичних потраживања или би било тако класификовано да нису активирани те клаузуле,
- уколико је дужник истовремено када је одобрено ново потраживање (или у кратком периоду пре или после тог одобравања) извршио плаћање по основу другог потраживања Банке (или другог правног лица према коме је уступљено потраживање према том дужнику), а које је било класификовано или је испуњавало услове да буде класификовано у групу проблематичних или би, у одсуству новог потраживања, било класификовано у наведеној групи, односно испуњавало те услове.

Банка редовно прати предузете мере за реструктурирање ризичних пласмана и контролише правовременост предузимања ових мера. Праћење предузетих мера, односно реализација истих, као што је нпр. измирење доспелих обавеза, врши се на дневном нивоу. Полугодишњи мониторинг пословања реструктурираних клијената обавља се редовно на сваких 6 месеци или чешће у случају потребе. Анализа финансијских извештаја, анализа задужености, провера адекватности обезбеђења као и мониторинг свеукупног пословања представљају кључне тачке поменутог мониторинга.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Управљање кредитним ризиком (наставак)

Реструктурирано потраживање које је класификовано у групу проблематичних потраживања Банка након истека годину дана од дана његовог реструктурирања, класификује у групу потраживања која се не сматрају проблематичним ако су испуњени следећи услови:

- није утврђен износ обезвређења за реструктурирано потраживање и није наступио статус неизмирења обавеза;
- у последњих 12 месеци извршене су уплате благовремено или са доцњом не дужом од 30 дана, у складу са измењеним условима отплате;
- на основу анализе финансијског стања, односно кредитне способности дужника, оцењено је да ће дужник моћи да измири обавезе у целости у складу са измењеним условима отплате.

Ризик промене квалитета активе

Квалитет активе Банке се мери степеном изложености појединим категоријама ризика према критеријумима дефинисаним интерним системом рејтинга. Интерни систем рејтинга се заснива на квантитативним и квалитативним параметрима за одређивање рејтинга дужника. Рејтинг скала садржи пет категорија ризика, које су подељене на 17 подкатегија. Различите изложености према истом дужнику опредељују исту категорију рејтинга, без обзира на специфичности различитих врста кредита.

Банка користи различите рејтинг моделе за кредитни ризик у зависности од врсте клијената. Израчунавање рејтинга врши се на месечном нивоу на основу квалитативних и квантитативних параметара и благовремености у измирењању обавеза.

Низак ниво ризика подразумева пословање са клијентима добре кредитне способности и прихватљив је за Банку (категије рејтинга 1 и 2), повишен ниво ризика представља пословање са клијентима који имају одређене проблеме у пословању, а могу негативно да утичу на измирење обавеза и чије пословање се интензивно прати (категија рејтинга 3) и висок ниво ризика означава клијенте са негативним резултатима пословања и лошом кредитном историјом (категије ризика 4 и 5). Банка је током 2017. године, унапредила свој интерни рејтинг систем, тако што је категорију ризика 4, поделила на три подкатегије и то: 4 – неризични клијенти (РЕ), 4Д ризични клијенти (NPE) са доцњом до 90 дана и 4ДД ризични клијенти (NPE) са доцњом од 91 до 180 дана.

Банка се штити од ризика промене квалитета активе кроз континуирано праћење пословања клијената, идентификовање промена које могу настати погоршањем стања дужника, кашњењем у отплати или променама у окружењу, као и прибављањем одговарајућих средстава обезбеђења.

Ризик промене вредности активе

Обезвређење пласмана има за циљ обезбеђење разумног, опрезног и правовременог утврђивања губитака, како би се заштитио капитал Банке у периоду када губитак буде и дефинитивно потврђен (реализован) због немогућности наплате уговорених износа или одливом средстава за измирење потенцијалних обавеза.

Обезвређење пласмана и резервисања врше се само онда када постоји оправдан основ, односно када постоји објективан доказ о обезвређењу као последица догађаја који су настали након почетног признавања кредита, а који неповољно утичу на будуће новчане токове од кредита.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Управљање кредитним ризиком (наставак)

Главни елементи у процени обезвређења пласмана су следећи: прекорачење рока плаћања главнице или камате, тешкоће у новчаним токовима корисника кредита (финансијске тешкоће), опадање кредитног рејтинга или промене првобитних услова из уговора и друго.

Обезвређење пласмана се врши на основу процене очекиваних будућих новчаних токова из пословања клијената или реализацијом средстава обезбеђења, уколико се процени да ће реално кредит бити намирен из тих средстава.

Банка врши процену обезвређења потраживања на групној и појединачној основи.

Појединачно процењивање

Банка процењује исправку вредности за сваки појединачно значајан пласман са статусом неизмиривања оавеза – defaulta (ризичан пласман, подкатегорија ризика 4Д, 4ДД и 5 према интерном систему рејтинга) и том приликом се узимају у обзир финансијска позиција корисника кредита, одрживост бизнис плана, његова способност да побољша своје перформансе у случају финансијских тешкоћа, пројектовани приходи, расположивост других врста финансијске подршке и вредност колатерала која се може реализовати, као и очекивани новчани токови. Уколико дође до нових информација које према процени битно мењају кредитну способност клијента, вредност колатерала и извесност испуњења обавеза клијента према Банци, врши се нова процена обезвређења пласмана.

Праг материјалне значајности Банка одређује на основу анализе вредносне структуре портфолиа по врстама клијената и производа.

Исправка вредности на индивидуалној основи се обрачунава уколико постоје објективни докази обезвређења који су резултат једног или више догађаја насталих након иницијалног признавања финансијског средства и уколико постоји мерљиво смањење будућих токова готовине.

Објективним доказима који указују на потребу обезвређења пласмана, сматра се:

- када финансијско стање дужника указује на знатне проблеме у његовом пословању;
- када постоје подаци о неизмирењу обавеза, учесталом кашњењу у отплати или неиспуњавању других уговорних одредаба;
- када Банка, услед финансијских потешкоћа дужника, битно промени услове отплате потраживања у односу на оне који су првобитно уговорени;
- дужник не може да измири своје обавезе у целости без реализације средства обезбеђења
- непрекидна блокада рачуна преко 60 дана;
- када постоје извесне значајне финансијске потешкоће у пословању клијента (банкротство, ликвидација, стечај или нека друга врста финансијске реорганизације дужника) и слично.

Докази се могу документовати и анализом у Watch процесу, информацијом о повећаном степену ризика дужника, извештајима са састанака који су одржани са дужником, извештајима о обављеном мониторингу колатерала клијената, извештајима о принудној наплати и данима блокаде, извештајима о кредитима у доцњи и другим информацијама којима Банка располаже.

Поред тога, документацију потребну као доказ за обезвређење пласмана, представљају и докази за процену очекиваних прилива по пласману, који се пре свега односе на документацију о планираним будућим новчаним токовима дужника.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Управљање кредитним ризиком (наставак)

Појединачно процењивање (наставак)

Када постоје објективни докази, тада се износ обезвређења процењује дисконтовањем будућих новчаних токова из пословања. У обрачун очекиваних будућих новчаних токова улазе и средства од реализације колатерала (секундарни извори), уколико се процени да не постоје објективни докази да кредит може да буде намирен из очекиваних будућих токова из редовног пословања и да ће реално бити намирен из средстава обезбеђења.

Групно процењивање

Исправке вредности се процењују групно по свим пласманима код којих није идентификован објективни доказ обезвређења и који нису појединачно значајни са статусом default-а и за пласмане код којих обрачуном на појединачној основи није утврђен износ исправки вредности, као и по основу провизија и других потраживања која немају елементе за свођење на садашњу вредност.

Групна процена се врши по групама према сличним карактеристикама у погледу кредитног ризика које се формирају на основу интерно прописане методологије (бонитетне групе по врстама клијената и пласмана), базиране на систему интерног рејтинга и то на месечном нивоу.

Израчунавање групних процената обезвређења се врши на основу вероватноће настанка статуса неизмиривања обавеза дужника (PD) која се добија на основу миграција категорија ризичности у статус неизмиривања обавеза по врстама клијената или производа.

Ценећи специфичности у пословању са клијентима, посебно се утврђују миграције за правна лица, становништво по врстама производа, банке и предузетнике.

Обезвређење кредита умањује вредност кредита и признаје се као расход у оквиру биланса успеха.

Утврђивање вероватног губитка по ванбилансним ставкама

Утврђивање вероватног губитка по ванбилансним ставкама (потенцијалним обавезама) врши се када се процени да постоји довољно извесно очекивање да ће доћи до одлива средстава за измирење потенцијалне обавезе. Утврђивање вероватног губитка Банка врши и за неискоришћене преузете обавезе, за које није уговорила безусловно и без претходне најаве, могућност отказа уговорене обавезе. Приликом обрачуна резервисања по основу неискоришћених преузетих обавеза, Банка користи фактор конверзије (ЦЦФ) којим се коригује књиговодствена вредност неискоришћених преузетих обавеза.

Приликом процене резервисања за потенцијалне губитке по ванбилансним ставкама признају се средства од реализације колатерала, уколико је потпуно извесно да ће одлив средстава по основу потенцијалних обавеза бити намирен из колатерала.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Управљање кредитним ризиком (наставак)

Средства заштите од кредитног ризика (колатерал)

У циљу заштите од изложености кредитном ризику, најчешћа пракса коју Банка користи, поред редовног праћења пословања клијената, је и прибављање инструмената обезбеђења (колатерала), којима се обезбеђује наплата потраживања и минимизира кредитни ризик. Количина и тип потребног колатерала зависи од процене кредитног ризика.

Као стандардне инструменте обезбеђења Банка од клијената прибавља уговорно овлашћење и менице, док се као додатни инструменти, у зависности од процене кредитног ризика, и врсте пласмана уговарају:

- За комерцијалне кредите – залог на покретним и непокретним стварима (хипотеке), депозити, банкарске, корпоративне и гаранције државе, јемства, залог на хартијама од вредности, уделима и потраживањима;
- За кредите становништву – хипотеке на непокретносима, депозити, јемства солидарног дужника, осигурање Националне корпорације за осигуравање стамбених кредита и друго.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Управљање кредитним ризиком (наставак)

Приликом процене непокретности или залогe на покретној имовини, Банка обезбеђује стручну и независну процену вредности непокретности од стране овлашћених проценитеља, како би потенцијални ризик од нереалне процене свела на најмање могућу меру. Непокретност, роба, опрема и остале покретне ствари које су предмет залогe морају бити и осигуране од стране осигуравајућег друштва прихватљивог за Банку, а полисе винкулиране у корист Банке.

У циљу заштите од промене тржишних вредности колатерала (хипотека, залогa, хартија од вредности и сл.), процењена вредност колатерала се коригује за дефинисани проценат (haircut) у зависности од врсте колатерала и локације, који се редовно преиспитују и ревидирају. На овај начин Банка са штити од потенцијалних губитака по основу немогућности наплате потраживања из средстава обезбеђења.

Корективни фактор (haircut) представља разлику између процењене вредности колатерала и новчаног прилива који је могуће остварити продајом колатерала у поступку наплате. Haircut процењену тржишну вредност сваког инструмента обезбеђења своди на очекивану вредност која ће бити наплаћена његовом реализацијом у будућности, и то уважавајући волатилност тржишне вредности, могућност реализације и готовинске одливе по основу трошкова активирања и продаје (судски трошкови, трошкови пореза који падају на терет продавца, трошкови консултаната и оглашавања и остали трошкови), очекивани пад тржишне вредности од тренутка процене до тренутка планиране реализације, као и својствену неизвесност у утврђивању вредности.

Банка обраћа пажњу на редовну процену/вредновање колатерала. За неризичне пласмане (ПЕ), хипотеке на стамбеним и пословним непокретностима процењују се најмање једном у три године, од стране овлашћеног процењивача. За ризичне пласмане (НПЕ), хипотеке на стамбеним објектима се процењују најмање једном у три године, хипотеке на пословним објектима (пословни простори, локали, складишта, грађевинско земљиште са и без грађевинске дозволе, пољопривредно земљиште, остало) најмање једном у 18 месеци, а хипотеке на индустријским објектима процењују се минимум једном годишње (12 месеци), од стране овлашћеног процењивача. Хартије од вредности се процењују на месечној основи за све пласмане.

Редовно праћење вредности непокретности подразумева проверу вредности непокретности на основу расположивих података и информација, поређење вредности непокретности из порфолиа Банке са кретањима вредности на тржишту Републике Србије (реализована продаја, понуда и тражња) по регионима прописаним у каталогу колатерала, коришћење статистичког модела итд. За све пословне непокретности, Банка спроводи проверу вредности најмање једном годишње, а за стамбене и остале непокретности најмање једном у три године.

Вредност колатерала и тенденције кретања, Банка прати и ажурира како би се потенцијални ризик од нереалне процене свео на најмању могућу меру, а у случају потребе може захтевати и додатни колатерал у складу са закљученим уговором. Колатерали представљају секундарни извор наплате потраживања.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику

Укупна изложеност кредитном ризику на дан 31. децембра 2017. и 2016. године, приказана је у следећем прегледу, без узимања у обзир било каквог колатерала или неке друге кредитне заштите. Наведене вредности исказане су у бруто и нето књиговодственом износу (после ефеката ублажавања по основу обезвређења).

Укупна изложеност кредитном ризику

	31.12.2017		31.12.2016	
	Бруто	Нето	Бруто	Нето
I. Преглед активе	399,678,901	369,183,538	442,110,850	400,017,469
Готовина и средства код централне банке	49,840,887	49,840,887	55,153,209	55,153,209
Кредити и потраживања од банака и других финансијских институција	29,746,347	29,543,789	40,911,287	40,601,413
Кредити и потраживања од комитената	171,931,966	153,897,367	180,056,414	150,411,409
Финансијска средства	117,288,770	117,288,767	136,532,653	136,366,773
Остала средства	9,347,623	6,798,506	8,901,845	6,252,855
Немонетарна имовина	21,523,308	11,814,222	20,555,442	11,231,810
II. Ванбилансне ставке	34,284,701	34,160,309	31,819,175	31,388,234
Плативе гаранције	3,443,746	3,416,712	3,635,706	3,572,933
Чинидбене гаранције	4,349,152	4,320,139	6,728,901	6,695,266
Преузете неопозиве обавезе	26,194,257	26,149,893	20,862,103	20,811,873
Остало	297,546	273,565	592,465	308,162
Укупно (I+II)	433,963,602	403,343,847	473,930,025	431,405,703

Највећи кредитни ризик за Банку настаје из остварених кредитних аранжмана, али је Банка изложена и ризику по основу ванбилансних позиција који проистиче из потенцијалних и преузетих обавеза.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику (наставак)

Кредити и потраживања од комитената, банака и других финансијских организација

31.12.2017.	У хиљадама динара						
	Непроблематична потраживања	Проблематична потраживања	Укупно	Исправка вредности непроблематичних потраживања	Исправка вредности проблематичних потраживања	Укупна исправка вредности	Нето
Стамбени	35,946,088	1,532,193	37,478,281	94,115	520,302	614,417	36,863,864
Готовински	24,286,208	302,978	24,589,186	200,232	229,834	430,066	24,159,120
Пољопривреда	7,153,549	205,883	7,359,432	61,549	100,090	161,639	7,197,793
Остало	5,353,083	383,880	5,736,963	76,780	372,548	449,328	5,287,635
Микро бизнис	7,704,698	697,867	8,402,565	100,490	289,855	390,345	8,012,220
Укупно становништво	80,443,626	3,122,801	83,566,427	533,166	1,512,629	2,045,795	81,520,632
Велика предузећа	35,400,783	16,940,157	52,340,940	260,084	11,881,024	12,141,108	40,199,832
Средња предузећа	9,776,084	2,037,738	11,813,822	54,739	1,349,336	1,404,075	10,409,747
Мала предузећа	3,979,898	1,378,923	5,358,821	64,820	685,329	750,149	4,608,672
Држава	9,612,889	997,190	10,610,079	89,830	166,416	256,246	10,353,833
Остало	6,804,318	1,437,559	8,241,877	78	1,437,148	1,437,226	6,804,651
Привредни клијенти	65,573,972	22,791,567	88,365,539	469,551	15,519,253	15,988,804	72,376,735
Укупно	146,017,598	25,914,368	171,931,966	1,002,717	17,031,882	18,034,599	153,897,367
Потраживања од банака	29,543,789	202,558	29,746,347	-	202,558	202,558	29,543,789

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику (наставак)

Кредити и потраживања од комитената, банака и других финансијских организација

31.12.2016.	Непроблематична потраживања	Проблематична потраживања	Укупно	Исправка вредности непроблематичних потраживања	Исправка вредности проблематичних потраживања	У хиљадама динара	
						Укупна исправка вредности	Нето
Стамбени	37,271,767	1,992,031	39,263,798	87,198	938,529	1,025,727	38,238,071
Готовински	18,968,032	924,303	19,892,334	135,493	846,686	982,179	18,910,155
Пољопривреда	6,081,950	467,403	6,549,353	48,880	383,758	432,638	6,116,715
Остало	5,239,787	662,682	5,902,469	72,520	650,164	722,684	5,179,785
Микро бизнис	6,576,089	1,121,115	7,697,204	91,716	692,740	784,456	6,912,748
Укупно становништво	74,137,624	5,167,534	79,305,158	435,807	3,511,876	3,947,683	75,357,475
Велика предузећа	32,748,652	24,027,084	56,775,736	319,008	19,521,746	19,840,754	36,934,982
Средња предузећа	16,393,603	3,048,236	19,441,839	191,212	2,173,057	2,364,269	17,077,570
Мала предузећа	6,652,793	1,865,471	8,518,264	108,851	1,130,266	1,239,117	7,279,147
Држава	8,447,554	1,914,002	10,361,556	64,686	562,870	627,556	9,734,000
Остало	4,028,278	1,625,583	5,653,861	42	1,625,583	1,625,625	4,028,236
Привредни клијенти	68,270,880	32,480,376	100,751,256	683,800	25,013,522	25,697,322	75,053,934
Укупно	142,408,504	37,647,910	180,056,414	1,119,607	28,525,398	29,645,005	150,411,409
Потраживања од банака	40,601,413	309,874	40,911,287	-	309,874	309,874	40,601,413

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику (наставак)

Промене исправки вредности потраживања у Билансу стања

У хиљадама динара

	31.12.2016.	Повећање исправки вредности	Укидање исправки вредности	Друге промене*	31.12.2017.
Становништво	3,947,684	1,865,210	(1,608,988)	(2,158,111)	2,045,795
Привредни клијенти	25,697,321	8,727,407	(8,514,240)	(9,921,683)	15,988,805
Укупно	29,645,005	10,592,617	(10,123,228)	(12,079,795)	18,034,599
Потраживања од банака	309,874	-	(60,561)	(46,755)	202,558

*Друге промене се односе на извршен пренос у целости обезвређених потраживања из билансне у ванбилансну евиденцију, курсне разлике и остале промене.

Проблематични кредити и потраживања

Проблематични кредити и потраживања су они кредити и потраживања за које је Банка утврдила да постоје објективни докази који указују на обезвређење и за које не очекује наплату доспеле главнице и камате у складу са уговором о кредиту (обезвређена потраживања). Процена обезвређења код проблематичних потраживања се врши за сваки појединачно значајан пласман са статусом неизмиривања оавеза – defaulta (подкатегија ризика 4Д и 4ДД према интерном систему рејтинга и категорија ризика 5), уколико постоје објективни докази обезвређења који су резултат једног или више догађаја насталих након иницијалног признавања финансијског средства и уколико постоји мерљиво смањење будућих токова готовине.

Значајно смањење исправки вредности у билансу стања у 2017. години, последица је преноса 100% обезвређених пласмана у ванбилансну евиденцију, као и значајно веће наплате ризичних пласмана од планиране.

Непроблематични кредити и потраживања

За непроблематична потраживања (категије рејтинга 1, 2, 3 и подкатегија 4), обезвређење се процењује групно (необезвређена потраживања). Групна процена се врши по групама према сличним карактеристикама у погледу кредитног ризика које се формирају на основу интерно прописане методологије (бонитетне групе по врстама клијената и пласмана), базиране на систему интерног рејтинга и то на месечном нивоу.

Процена обезбеђења на групној основи заснива се на вероватноћи настанка статуса неизмиривања обавеза дужника (PD) обрачунате на бази миграција у статус неизмиривања обавеза (defaulta), по врстама клијената или производима. Ценећи специфичности у пословању са клијентима, посебно се утврђују миграције за правна лица, становништво по врстама производа, банке и предузетнике.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику (наставак)

Необезвређена потраживања по данима доцње - Непроблематична потраживања

У хиљадама динара

31.12.2017.	Није у доцњи	Доцња до 30 дана	Од 31-60 дана	Од 61-90 дана	Преко 90 дана	Укупно
Стамбени	35,370,869	292,352	83,716	199,151	-	35,946,088
Готовински	22,652,874	1,470,506	109,774	53,054	-	24,286,208
Пољопривреда	6,887,620	175,355	69,829	20,745	-	7,153,549
Остало	5,030,740	288,625	24,275	9,444	-	5,353,083
Микро бизнис	6,645,290	1,024,721	31,242	3,446	-	7,704,698
Укупно становништво	76,587,393	3,251,558	318,835	285,839	-	80,443,626
Велика предузећа	35,065,168	148,661	186,954	-	-	35,400,783
Средња предузећа	8,859,787	831,450	84,847	-	-	9,776,084
Мала предузећа	3,701,976	268,408	9,514	-	-	3,979,898
Држава	9,494,453	118,436	-	-	-	9,612,889
Остало	6,804,266	52	-	-	-	6,804,318
Привредни клијенти	63,925,650	1,367,008	281,315	-	-	65,573,972
Укупно	140,513,043	4,618,566	600,150	285,840	-	146,017,598
од чега: реструктурирана	614,572	165,746	-	-	-	780,319
Потраживања од банака	25,520,572	4,023,218	-	-	-	29,543,789

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику (наставак)

Необезвређена потраживања по данима доцње- Непроблематична потраживања

У хиљадама динара

31.12.2016.	Није у доцњи	Доцња до 30 дана	Од 31-60 дана	Од 61-90 дана	Преко 90 дана	Укупно
Стамбени	36,498,786	413,924	116,420	242,637	-	37,271,767
Готовински	17,653,066	1,161,811	109,521	43,633	-	18,968,032
Пољопривреда	5,835,530	184,662	45,886	15,871	-	6,081,950
Остало	4,917,052	286,982	23,188	12,566	-	5,239,787
Микро бизнис	5,699,965	865,677	9,373	1,073	-	6,576,089
Укупно становништво	70,604,398	2,913,056	304,389	315,781	-	74,137,624
Велика предузећа	32,639,078	109,574	-	-	-	32,748,652
Средња предузећа	14,925,524	1,468,079	-	-	-	16,393,603
Мала предузећа	5,919,535	725,740	7,518	-	-	6,652,793
Држава	8,261,953	185,600	-	-	-	8,447,554
Остало	4,027,039	1,239	-	-	-	4,028,278
Привредни клијенти	65,773,131	2,490,231	7,518	-	-	68,270,880
Укупно	136,377,529	5,403,288	311,907	315,781	-	142,408,504
од чега: реструктурирана	2,014,929	176,746	10,745	9,734	-	2,212,153
Потраживања од банака	40,601,413	-	-	-	-	40,601,413

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику (наставак)

Обезвређена потраживања по данима доцње- Проблематична потраживања

У хиљадама динара

31.12.2017.	Није у доцњи	Доцња до 30 дана	Од 31-60 дана	Од 61-90 дана	Преко 90 дана	Укупно
Стамбени	176,439	51,838	16,277	26,621	1,261,018	1,532,194
Готовински	40,921	14,348	8,515	13,420	225,774	302,978
Пољопривреда	19,594	5,777	9,331	8,430	162,751	205,882
Остало	10,392	460	475	218	372,334	383,880
Микро бизнис	69,521	15,136	937	1,629	610,643	697,866
Укупно становништво	316,867	87,560	35,536	50,317	2,632,521	3,122,801
Велика предузећа	2,262,581	-	-	-	14,677,576	16,940,157
Средња предузећа	93,355	20,675	-	58,566	1,865,142	2,037,738
Мала предузећа	87,971	373,012	36,677	2,832	878,430	1,378,923
Држава	741,052	23,022	-	-	233,116	997,190
Остало	1,436,737	-	-	-	822	1,437,559
Привредни клијенти	4,621,696	416,709	36,677	61,398	17,655,086	22,791,567
Укупно	4,938,564	504,269	72,213	111,715	20,287,607	25,914,368
од чега: реструктурирана	2,541,031	61,564	54,121	73,779	15,991,941	18,722,435
Потраживања од банака	202,558	-	-	-	-	202,558

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику (наставак)

Обезвређена потраживања по данима доцње- Проблематична потраживања

У хиљадама динара

31.12.2016.	Није у доцњи	Доцња до 30 дана	Од 31-60 дана	Од 61-90 дана	Преко 90 дана	Укупно
Стамбени	170,754	45,426	27,781	50,836	1,697,234	1,992,031
Готовински	38,302	16,201	9,168	14,898	845,734	924,303
Пољопривреда	9,748	3,642	3,293	2,457	448,263	467,403
Остало	11,630	563	155	638	649,696	662,682
Микро бизнис	16,405	5,158	19,453	14,500	1,065,599	1,121,115
Укупно становништво	246,839	70,990	59,850	83,329	4,706,526	5,167,534
Велика предузећа	2,521,936	3,466,420	49,512	-	17,989,216	24,027,084
Средња предузећа	290,537	66,476	-	13,254	2,677,968	3,048,236
Мала предузећа	469,264	14,998	-	26,523	1,354,687	1,865,471
Држава	1,267,471	48,709	-	-	597,822	1,914,002
Остало	1,536,781	-	-	-	88,801	1,625,583
Привредни клијенти	6,085,990	3,596,603	49,512	39,777	22,708,494	32,480,376
Укупно	6,332,829	3,667,593	109,362	123,106	27,415,020	37,647,910
од чега: реструктурирана	2,841,737	3,579,359	60,187	7,057	20,125,424	26,613,763
Потраживања од банака	309,874	-	-	-	-	309,874

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.2. Проблематична потраживања

У хиљадама динара

31.12.2017.

	Бруто изложеност	Исправке вредности бруто изложености	Проблематична потраживања	Проблематична реструктурирана потраживања	Исправке вредности проблематичних потраживања	Учешће проблематичних у укупним потраживањима (%)	Износ средстава обезбеђења за проблематична потраживања
Становништво	83,566,427	2,045,795	3,122,801	859,561	1,512,629	3,74%	2,648,094
Стамбени	37,478,281	614,417	1,532,194	430,253	520,302	4,09%	1,511,866
Готовински	24,589,186	430,066	302,978	27,510	229,833	1,23%	232,677
Пољопривреда	7,359,432	161,639	205,882	19,626	100,090	2,80%	196,094
Остало	5,736,963	449,327	383,880	-	372,548	6,69%	10,416
Микро бизнис	8,402,565	390,345	697,866	382,172	289,855	8,31%	697,041
Привредни клијенти	88,365,539	15,988,804	22,791,567	17,862,874	15,519,253	25,79%	21,102,348
Пољопривреда	6,066,845	161,354	253,050	28,243	113,994	4,17%	252,908
Прерађивачка индустрија	22,380,808	5,941,568	9,145,453	8,191,755	5,721,734	40,86%	6,591,232
Електрична енергија	149,035	28,187	67,005	-	174	44,96%	67,005
Грађевинарство	5,681,922	891,110	934,013	810,916	885,538	16,44%	1,148,489
Трговина на велико и мало	22,011,868	1,845,546	3,652,235	2,846,093	1,756,203	16,59%	3,804,104
Услугне делатности	13,182,040	1,163,568	1,438,755	1,411,506	1,089,579	10,91%	1,465,235
Активности у вези са некретнинама	1,512,515	692,376	1,345,149	960,907	691,123	88,93%	1,370,156
Остало	17,380,506	5,265,097	5,955,907	3,613,454	5,260,908	34,27%	6,403,219
Укупно	171,931,966	18,034,599	25,914,368	18,722,435	17,031,882	15,07%	23,750,442
Потраживања од банака	29,746,347	202,558	202,558	-	202,558	0,68%	-

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.2. Проблематична потраживања (наставак)

У хиљадама динара

31.12.2016.

	Бруто изложеност	Исправке вредности бруто изложености	Проблематична потраживања	Проблематична реструктурирана потраживања	Исправке вредности проблематичних потраживања	Учешће проблематичних у укупним потраживањима (%)	Износ средстава обезбеђења за проблематична потраживања
Становништво	79,305,158	3,947,683	5,167,534	977,774	3,511,876	6,52%	3,720,594
Стамбени	39,263,798	1,025,727	1,992,031	443,673	938,529	5,07%	1,804,040
Готовински	19,892,334	982,179	924,303	38,240	846,686	4,65%	439,469
Пољопривреда	6,549,353	432,638	467,403	39,016	383,758	7,14%	388,345
Остало	5,902,469	722,684	662,682	130	650,164	11,23%	27,496
Микро бизнис	7,697,204	784,457	1,121,115	456,716	692,740	14,57%	1,061,244
Привредни клијенти	100,751,256	25,697,322	32,480,376	25,635,989	25,013,522	32,24%	30,445,066
Пољопривреда	6,762,592	286,096	345,824	41,950	223,879	5,11%	370,591
Прерађивачка индустрија	34,794,713	10,138,902	14,174,435	12,737,641	9,907,593	40,74%	10,594,219
Електрична енергија	83,227	41,674	0	0	0	0,00%	0
Грађевинарство	3,137,703	1,393,284	1,351,493	1,122,734	1,276,404	43,07%	1,582,156
Трговина на велико и мало	28,424,037	4,290,343	5,149,413	3,981,786	4,153,320	18,12%	5,442,964
Услугне делатности	10,983,232	2,502,551	2,884,345	2,876,445	2,435,674	26,26%	2,921,787
Активности у вези са некретнинама	1,716,719	688,574	1,409,119	954,401	683,881	82,08%	1,454,889
Остало	14,849,032	6,355,898	7,165,746	3,921,032	6,332,770	48,26%	8,078,459
Укупно	180,056,414	29,645,005	37,647,910	26,613,763	28,525,398	20,91%	34,165,660
Потраживања од банака	40,911,287	309,874	309,874	-	309,874	0,76%	-

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.2. Проблематична потраживања (наставак)

Промене проблематичних потраживања

У хиљадама динара

	Бруто 31.12.2016.	Нова проблематична потраживања	Смањење проблематичних потраживања	Утицај курса	Друге промене*	Бруто 31.12.2017.	Нето 31.12.2017.
Стамбени	1,992,031	341,812	(645,559)	(119,279)	(36,811)	1,532,194	1,011,892
Готовински	924,303	180,737	(790,385)	(2,436)	(9,240)	302,978	73,145
Пољопривреда	467,403	122,872	(372,726)	(7,568)	(4,099)	205,882	105,792
Остало	662,682	95,279	(372,518)	(319)	(1,243)	383,880	11,332
Микро бизнис	1,121,115	87,406	(481,463)	(36,514)	7,322	697,866	408,011
Становништво	5,167,534	828,105	(2,662,652)	(166,116)	(44,070)	3,122,801	1,610,172
Велика предузећа	24,027,084	1,467,414	(8,137,397)	(811,340)	394,396	16,940,157	5,059,133
Средња предузећа	3,048,236	37,985	(1,061,064)	(85,188)	97,769	2,037,738	688,402
Мала предузећа	1,865,471	183,291	(575,711)	(51,880)	(42,248)	1,378,923	693,593
Држава	1,914,002	68,060	(525,411)	(64,543)	(394,919)	997,190	830,774
Остало	1,625,583	412	(88,390)	(51,932)	(48,112)	1,437,559	412
Привредни клијенти	32,480,376	1,757,162	(10,387,972)	(1,064,883)	6,885	22,791,567	7,272,313
Укупно	37,647,910	2,585,267	(13,050,624)	(1,231,000)	(37,185)	25,914,368	8,882,485
Потраживања од банака	309,874	-	-	-	(107,316)	202,558	-

*Друге промене се односе на делимично повећање/смањење износа потраживања у оквиру једне партије током године.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.3. Непроблематична потраживања

У хиљадама динара

	31.12.2017.					31.12.2016.				
	Низак (ИР 1,2)	Повишен (ИР 3)	Висок (ИР 4)	Укупно	Вредност средстава обезбеђења	Низак (ИР 1,2)	Повишен (ИР 3)	Висок (ИР 4)	Укупно	Вредност средстава обезбеђења
Стамбени	35,707,544	228,663	9,881	35,946,088	35,671,079	36,697,560	568,687	5,520	37,271,767	36,947,007
Готовински	24,222,726	62,847	635	24,286,208	11,521,899	18,905,256	61,140	1,635	18,968,032	15,533,373
Пољопривреда	7,125,547	27,708	294	7,153,549	6,059,245	6,054,901	24,463	2,586	6,081,950	5,777,082
Остало	5,331,736	18,050	3,297	5,353,083	96,689	5,194,917	40,824	4,046	5,239,787	108,277
Микро бизнис	7,286,079	356,729	61,890	7,704,698	7,704,263	6,095,662	288,095	192,331	6,576,089	6,574,964
Укупно становништво	79,673,633	693,996	75,997	80,443,626	61,053,174	72,948,296	983,209	206,119	74,137,624	64,940,703
Велика предузећа	34,569,288	831,495	-	35,400,783	34,954,220	28,720,712	4,027,940	-	32,748,652	31,946,195
Средња предузећа	9,584,446	190,160	1,478	9,776,084	9,647,024	16,034,901	358,702	-	16,393,603	16,279,237
Мала предузећа	3,844,531	135,365	2	3,979,898	3,955,505	6,190,681	431,993	30,119	6,652,793	6,619,405
Држава	7,794,070	1,768,042	50,777	9,612,889	6,158,448	6,638,454	500,825	1,308,275	8,447,554	5,311,410
Остало	3,052,381	3,751,885	52	6,804,318	3,752,134	216	4,027,641	421	4,028,278	4,029,428
Привредни клијенти	58,844,716	6,676,947	52,309	65,573,972	58,467,332	57,584,964	9,347,101	1,338,815	68,270,880	64,185,675
Укупно	138,518,348	7,370,943	128,307	146,017,598	119,520,506	130,533,261	10,330,310	1,544,934	142,408,504	129,126,378
Потраживања од банака	29,543,789	-	-	29,543,789	-	40,601,413	-	-	40,601,413	-

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.4. Реструктурирана потраживања

У хиљадама динара

31.12.2017.

	Бруто изложеност	Исправке вредности бруто изложености	Реструктурирана потраживања	Реструктурирана проблематична потраживања	Исправке вредности реструктурираних потраживања	Учешће реструктурираних у укупним потраживањима (%)	Вредност средстава обезбеђења реструктурираних потраживања
Становништво	83,566,427	2,045,795	1,093,014	859,561	310,969	1,31%	1,089,912
Стамбени	37,478,281	614,417	655,486	430,253	164,162	1,75%	654,999
Готовински	24,589,186	430,066	35,466	27,510	13,135	0,14%	33,730
Пољопривреда	7,359,432	161,639	19,626	19,626	5,399	0,27%	18,746
Остало	5,736,963	449,327	-	-	-	0,00%	-
Микро бизнис	8,402,565	390,345	382,436	382,172	128,273	4,55%	382,436
Привредни клијенти	88,365,539	15,988,804	18,409,740	17,862,874	12,699,795	20,83%	18,381,116
Пољопривреда	6,066,845	161,354	28,243	28,243	16,593	0,47%	28,243
Прерађивачка индустрија	22,380,808	5,941,568	8,598,619	8,191,755	5,660,335	38,42%	8,591,732
Електрична енергија	149,035	28,187	-	-	-	0,00%	-
Грађевинарство	5,681,922	891,110	831,141	810,916	788,286	14,63%	831,141
Трговина на велико и мало	22,011,868	1,845,546	2,946,223	2,846,093	1,224,670	13,38%	2,924,486
Услугне делатности	13,182,040	1,163,568	1,431,154	1,411,506	1,089,580	10,86%	1,431,154
Активности у вези са некретнинама	1,512,515	692,376	960,907	960,907	673,604	63,53%	960,907
Остало	17,380,506	5,265,097	3,613,454	3,613,454	3,246,727	20,79%	3,613,454
Укупно	171,931,966	18,034,599	19,502,754	18,722,435	13,010,764	11,34%	19,471,028
Потраживања од банака	29,746,347	202,558	-	-	-	0,00%	-

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.4. Реструктурирана потраживања (наставак)

У хиљадама динара

31.12.2016.

	Бруто изложеност	Исправке вредности бруто изложености	Реструктурирана потраживања	Реструктурирана проблематична потраживања	Исправке вредности реструктурираних потраживања	Учешће реструктурираних у укупним потраживањима (%)	Вредност средстава обезбеђења реструктурираних потраживања
Становништво	79,305,158	3,947,683	1,287,125	977,774	407,116	1,62%	1,277,770
Стамбени	39,263,798	1,025,727	738,398	443,673	193,064	1,88%	737,546
Готовински	19,892,334	982,179	47,301	38,240	23,734	0,24%	39,888
Пољопривреда	6,549,353	432,638	39,016	39,016	22,796	0,60%	37,941
Остало	5,902,469	722,684	130	130	130	0,00%	130
Микро бизнис	7,697,204	784,457	462,279	456,716	167,392	6,01%	462,264
Привредни клијенти	100,751,256	25,697,322	27,538,792	25,635,989	20,608,449	27,33%	27,513,470
Пољопривреда	6,762,592	286,096	41,950	41,950	553	0,62%	41,950
Прерађивачка индустрија	34,794,713	10,138,902	12,891,752	12,737,641	9,552,935	37,05%	12,891,292
Електрична енергија	83,227	41,674	-	-	-	0,00%	-
Грађевинарство	3,137,703	1,393,284	1,122,734	1,122,734	1,072,398	35,78%	1,122,734
Трговина на велико и мало	28,424,037	4,290,343	5,629,395	3,981,786	3,286,892	19,81%	5,629,395
Услугне делатности	10,983,232	2,502,551	2,977,528	2,876,445	2,427,775	27,11%	2,954,114
Активности у вези са некретнинама	1,716,719	688,574	954,401	954,401	644,009	55,59%	954,401
Остало	14,849,032	6,355,898	3,921,032	3,921,032	3,623,888	26,41%	3,919,585
Укупно	180,056,414	29,645,005	28,825,916	26,613,763	21,015,565	16,01%	28,791,240
Потраживања од банака	40,911,287	309,874	-	-	-	0,00%	-

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.4. Реструктурирана потраживања (наставак)

Промене реструктурираних потраживања

У хиљадама динара

	Бруто 31.12.2016.	Нова реструктурирана потраживања	Смањење реструктурираних потраживања	Утицај курса	Друге промене	Бруто 31.12.2017.	Нето 31.12.2017.
Стамбени	738,398	51,906	(31,496)	(64,500)	(38,823)	655,486	491,323
Готовински	47,301	9,218	(16,189)	(828)	(4,037)	35,466	22,331
Пољопривреда	39,016	7,677	(25,431)	(1,185)	(450)	19,626	14,227
Остало	130	-	(130)	-	-	-	-
Микро бизнис	462,279	3,745	(76,674)	(17,518)	10,604	382,436	254,163
Становништво	1,287,125	72,546	(149,920)	(84,031)	(32,706)	1,093,014	782,045
Велика предузећа	24,840,314	434,048	(8,040,092)	(818,068)	241,630	16,657,832	5,080,518
Средња предузећа	1,692,358	93,170	(534,561)	(56,549)	70,342	1,264,760	438,251
Мала предузећа	523,718	56,738	(45,962)	(20,505)	(27,897)	486,093	190,125
Држава	482,401	1,055	(482,401)	(19,533)	19,533	1,055	1,051
Остало	-	-	-	-	-	-	-
Привредни клијенти	27,538,792	585,011	(9,103,016)	(914,656)	303,609	18,409,740	5,709,945
Укупно	28,825,916	657,558	(9,252,937)	(998,686)	270,903	19,502,754	6,491,990
Потраживања од банака	-	-	-	-	-	-	-

**Друге промене се односе на делимично повећање/смањење износа реструктурираних потраживања у оквиру једне партије током године.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.4. Реструктурирана потраживања (наставак)

Мере које Банка спроводи приликом реструктурирања потраживања

Банка спроводи различите мере реструктурирања у зависности од потреба клијената, поштујући интерес Банке уз сагледавање комплетне пословне, финансијске и колатералне позиције клијената.

Мере које Банка најчешће спроводи приликом реструктурирања пласмана су:

- продужење рока доспећа које је углавном пропраћено и кориговањем каматне стопе која се усклађује са финансијским положајем клијената,
- увођење грасе периода или мораторијума на измирење обавеза у одређеном року,
- капитализација доцње, уколико постоје доспеле о року неизмирене обавезе, исте се приликом спровођења реструктурирања враћају у недоспеле обавезе односно формира се ново почетно стање потраживања,
- рефинансирање потраживања - у оправданим случајевима могуће је вршити рефинансирање потраживања од осталих поверилаца у циљу побољшања позиције Банке (колатералне или финансијске одобрењем повољнијих услова отплате),
- делимични отпис - у протеклом периоду Банка није спроводила делимичне отписе приликом реструктурирања, али у наредном периоду Банка ће пажљиво размотрити оправданост и ове мере у поступку реструктурирања уколико је основана, у циљу свођења обавеза дужника на реални ниво који је могуће отплатити из новчаног тока, при чему ће се свакако сагледавати компаративно и колатерална позиција Банке уз пројекцију могућности наплате, како би Банка наплатила своје потраживање у максималном могућем износу.
- конвертовање дуга у капитал - такође није вршено у протеклом периоду, а у наредном периоду вршиће се појединачна процена оправданости реализације ове мере уколико је то једина могућност спровођења реструктурирања тј наплате потраживања Банке.

Наведене мере се могу реализовати појединачно или спровођењем више мера у зависности од сваког појединачног поступка реструктурирања.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године
4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)**4.1. Кредитни ризик (наставак)****4.1.5. Ризик концентрације**

Банка управља ризиком концентрације преко успостављеног система лимита који обухвата лимите изложености са истим или сличним факторима ризика (према секторима / делатностима, географским подручјима, појединачним дужницима или групама повезаних лица, инструментима кредитне заштите...). Успостављање одговарајућих лимита изложености је основ за контролу ризика концентрације у циљу диверсификације кредитног портфолија. Банка на годишњем нивоу у зависности од тржишних кретања, апетита за ризиком, пословне политике Банке и годишњег бизнис плана, преиспитује и по потреби мења интерно постављене лимите.

Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација по гранској и географској концентрацији изложености

31.12.2017.	У хиљадама динара									
	Непроблематична потраживања					Проблематична потраживања				
	Србија	Црна Гора	БиХ	ЕУ	Остало	Србија	Црна Гора	БиХ	ЕУ	Остало
Становништво	80,443,626	-	-	-	-	3,122,801	-	-	-	-
Стамбени	35,946,088	-	-	-	-	1,532,194	-	-	-	-
Готовински	24,286,208	-	-	-	-	302,978	-	-	-	-
Пољопривреда	7,153,549	-	-	-	-	205,882	-	-	-	-
Остало	5,353,083	-	-	-	-	383,880	-	-	-	-
Микро бизнис	7,704,698	-	-	-	-	697,866	-	-	-	-
Привредни клијенти	58,769,024	3,751,885	3,053,064	-	-	22,791,567	-	-	-	-
Пољопривреда	5,813,795	-	-	-	-	253,050	-	-	-	-
Прерађивачка индустрија	13,235,355	-	-	-	-	9,145,453	-	-	-	-
Електрична енергија	82,030	-	-	-	-	67,005	-	-	-	-
Грађевинарство	4,747,909	-	-	-	-	934,013	-	-	-	-
Трговина на велико и мало	18,359,633	-	-	-	-	3,652,235	-	-	-	-
Услугне делатности	11,743,285	-	-	-	-	1,438,755	-	-	-	-
Активности у вези са некретнинама	167,366	-	-	-	-	1,345,149	-	-	-	-
Остало	4,619,651	3,751,885	3,053,064	-	-	5,955,907	-	-	-	-
Укупно	139,212,649	3,751,885	3,053,064	-	-	25,914,368	-	-	-	-
Потраживања од банака	7,883,218	8,655	494,798	4,649,755	16,507,363	-	-	-	-	202,558

У зависности од општих економских кретања и кретања у појединим индустријским секторима, Банка врши диверсификацију улагања у индустријске секторе који су резистентни на утицај негативних економских кретања.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.5. Ризик концентрације (наставак)

У хиљадама динара

31.12.2016	Непроблематична потраживања					Проблематична потраживања				
	Србија	Црна Гора	БиХ	ЕУ	Остало	Србија	Црна Гора	БиХ	ЕУ	Остало
Становништво	74,137,624	-	-	-	-	5,167,534	-	-	-	-
Стамбени	37,271,766	-	-	-	-	1,992,031	-	-	-	-
Готовински	18,968,032	-	-	-	-	924,303	-	-	-	-
Пољопривреда	6,081,950	-	-	-	-	467,403	-	-	-	-
Остало	5,239,787	-	-	-	-	662,682	-	-	-	-
Микро бизнис	6,576,089	-	-	-	-	1,121,115	-	-	-	-
Привредни клијенти	64,243,239	4,027,641	-	-	-	32,412,891	-	-	-	67,485
Пољопривреда	6,416,768	-	-	-	-	345,825	-	-	-	-
Прерађивачка индустрија	20,620,278	-	-	-	-	14,174,435	-	-	-	-
Електрична енергија	83,227	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Грађевинарство	1,786,210	-	-	-	-	1,351,493	-	-	-	-
Трговина на велико и мало	23,274,624	-	-	-	-	5,149,413	-	-	-	-
Услугне делатности	8,098,887	-	-	-	-	2,884,345	-	-	-	-
Активности у вези са некретношћу	307,600	-	-	-	-	1,409,119	-	-	-	-
Остало	3,655,645	4,027,641	-	-	-	7,098,261	-	-	-	67,485
Укупно	138,380,863	4,027,641	-	-	-	37,580,425	-	-	-	67,485
Потраживања од банака	9,000,010	8,934	187,594	8,248,451	23,156,425	-	-	-	-	309,874

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.6. Финансијска средства

	31.12.2017		У хиљадама динара 31.12.2016	
	Бруто	Нето	Бруто	Нето
Финансијска средства:				
- по фер вредности кроз биланс успеха намењена трговању	5.269.709	5.269.709	242.920	242.920
- расположива за продају	112.019.061	112.019.058	136.205.563	136.123.853
- која се држе до доспећа	-	-	84.169	-
Укупно	117.288.770	117.288.767	136.532.652	136.366.773

Финансијска средства по фер вредности кроз биланс успеха односе се на инвестиционе јединице Комбанк новчаног фонда, које се вреднују методологијом усклађивања са тржиштем (mark to market). Своп трансакције и обвезнице Републике Србије које се такође воде по фер вредности кроз биланс успеха вреднују се методологијом интерно развијених модела (mark to model).

Финансијска средства расположива за продају су пласмани за које постоји намера држања у неодређеном временском периоду и који могу бити продати због потребе за ликвидношћу или услед промене каматних стопа, девизних курсева или тржишних цена. Састоје се, највећим делом, од трезорских записа и обвезница емитованих од стране Републике Србије, јединица локалне самоуправе и обвезница других банака. Хартије од вредности расположиве за продају иницијално се процењују по набавној вредности, а на кварталном нивоу се обрачунава њихова фер вредност и то на основу тржишних цена за хартије од вредности којима се тргује на берзи (mark to market), као и применом интерно развијених модела за вредновање (mark to model) у случају када за одређени финансијски инструмент нису доступни независни извори тржишних информација односно када се доступне цене не мењају редовно нити су забележени значајнији обими трговања, а базира се на року до доспећа хартије од вредности и нивоа безризичних каматних стопа.

Финансијска средства која се држе до доспећа у целости се односе на есконтване менице, које су 31.12.2016. године у целости исправљене а у 2017. години пренете у ванбилансну евиденцију.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.7. Средства заштите од кредитног ризика (колатерал)

У следећим прегледима вредност колатерала је приказана према фер вредности колатерала, тако да је вредност колатерала приказана само до износа бруто пласмана (у случају када вредност колатерала прекорачује износ кредита). Када је вредност колатерала нижа од вредности бруто пласмана исказује се вредност колатерала.

Вредност колатерала и гаранција примљених у циљу ублажавања изложености кредитном ризику који произилази из пласмана клијентима, приказан је у следећем прегледу:

Кредити и потраживања од комитената покривена колатералима

У хиљадама динара

31.12.2017.	Непроблематична потраживања					Проблематична потраживања				
	Некретнине	Депозити	Гаранције	Остали колатерали	Укупно	Некретнине	Депозити	Гаранције	Остали колатерали	Укупно
Стамбени	34,361,505	3,482	-	1,306,093	35,671,079	1,445,867	-	-	65,999	1,511,866
Готовински	57,369	427,817	-	11,036,713	11,521,899	9,447	7,157	-	216,073	232,677
Пољопривреда	3,058,425	27,539	29,110	2,944,170	6,059,245	145,561	-	12	50,521	196,094
Остало	-	5,115	-	91,574	96,689	8,968	4	-	1,444	10,416
Микро бизнис	1,424,581	483,147	-	5,796,535	7,704,263	520,421	3,973	-	172,647	697,041
Укупно становништво	38,901,880	947,100	29,110	21,175,085	61,053,174	2,130,264	11,134	12	506,683	2,648,094
Велика предузећа	16,630,551	249,954	6,161,689	11,912,027	34,954,220	14,634,237	-	-	2,301,515	16,935,752
Средња предузећа	4,664,724	450,957	-	4,531,344	9,647,024	1,806,786	-	-	224,391	2,031,176
Мала предузећа	1,493,305	346,296	-	2,115,904	3,955,505	1,249,791	14	-	134,348	1,384,153
Држава	397,383	2,261	709,940	5,048,865	6,158,448	9,160	-	669,596	72,511	751,267
Остало	-	-	-	3,752,134	3,752,134	-	-	-	-	-
Привредни клијенти	23,185,962	1,049,468	6,871,628	27,360,273	58,467,332	17,699,973	14	669,596	2,732,765	21,102,349
Укупно	62,087,842	1,996,568	6,900,738	48,535,358	119,520,506	19,830,238	11,148	669,608	3,239,449	23,750,442
од чега: реструктурирана	459,915	20,225	59,233	219,208	758,582	16,683,792	-	-	2,028,654	18,712,446
Потраживања од банака	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

*Остали колатерали се односе на золеге на роби, залогe на потраживањима, залога на опреми, јемства.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.7. Средства заштите од кредитног ризика (коллатерал) (наставак)

Кредити и потраживања од комитената покривена коллатералима

У хиљадама динара

31.12.2016.	Непроблематична потраживања					Проблематична потраживања				
	Некретнине	Депозити	Гаранције	Остали коллатерали	Укупно	Некретнине	Депозити	Гаранције	Остали коллатерали	Укупно
Стамбени	35,914,239	-	-	1,032,768	36,947,007	1,697,855	-	-	106,185	1,804,040
Готовински	88,013	405,986	-	15,039,375	15,533,373	14,756	3,588	-	421,124	439,469
Пољопривреда	3,111,711	4,251	43,661	2,617,460	5,777,082	207,062	-	1,364	179,919	388,345
Остало	-	5,530	-	102,747	108,277	8,968	-	-	18,528	27,496
Микро бизнис	1,245,673	620,072	3,476	4,705,743	6,574,964	781,406	691	-	279,147	1,061,244
Укупно становништво	40,359,635	1,035,838	47,137	23,498,093	64,940,703	2,710,047	4,279	1,364	1,004,903	3,720,594
Велика предузећа	20,289,070	287,947	490,772	10,878,406	31,946,195	18,425,986	-	1,799,847	3,864,613	24,090,446
Средња предузећа	8,207,574	744,515	49,861	7,277,287	16,279,237	2,142,691	4,197	-	861,146	3,008,035
Мала предузећа	2,392,570	430,689	10,050	3,786,097	6,619,405	1,509,611	-	-	316,764	1,826,375
Држава	502,478	-	1,233,649	3,575,284	5,311,410	9,543	-	1,040,837	467,770	1,518,151
Остало	1,239	-	-	4,028,189	4,029,428	2,060	-	-	-	2,060
Привредни клијенти	31,392,930	1,463,151	1,784,332	29,545,262	64,185,675	22,089,891	4,197	2,840,685	5,510,294	30,445,066
Укупно	71,752,564	2,498,989	1,831,469	53,043,355	129,126,378	24,799,938	8,476	2,842,049	6,515,197	34,165,660
од чега: реструктурирана	2,206,442	5,563	-	139	2,212,145	20,618,861	4,407	1,892,942	4,062,886	26,579,096
Потраживања од банака	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

* Остали коллатерали се односе на злоге на роби, злоге на потраживањима, залога на опреми, јемства.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.7. Средства заштите од кредитног ризика (колатерал) (наставак)

Кредити и потраживања од комитената покривена колатералима (наставак)

Однос висине кредита и процењене вредности некретнине која се држи као колатерал прати се према распону Loan To Value Ratio – LTV рацио.

Преглед кредита и потраживања обезбеђени хипотекама према распону LTV рација

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Мање од 50%	27.072.008	28,108,827
50% - 70%	15.683.073	20,622,962
71% - 100%	17.678.221	22,710,195
101% - 150%	8.586.921	8,938,248
Већи од 150%	16.557.852	24,810,723
Укупна изложеност	85.578.076	105,190,955
Просечни ЛТВ	69,05%	66,60%

4.1.8. Материјалне вредности стечене наплатом потраживања

Средстава обезбеђења преузета од стране Банке у процесу наплате пласмана, приказана су у наредном прегледу:

У хиљадама динара	Стамбени објекти	Пословни објекти	Опрема	Земљишта и шуме	Укупно
31.12.2016.	81,622	2,646,759	111,624	162,889	3,002,894
Стицање	-	-	-	-	-
Продаја	(6,506)	(697,131)	(18)	-	(703,655)
31.12.2017.	75,116	1,949,628	111,606	162,889	2,299,239
Исправке вредности	23,625	723,777	75,872	36,898	860,172
Нето	51,491	1,225,851	35,734	125,991	1,439,067

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.2. Ризик ликвидности

Ризик ликвидности представља могућност настанка негативних утицаја на финансијски резултат и капитал Банке, услед немогућности Банке да измирује доспеле обавеза, а у случају недовољних резерви ликвидности и немогућности покрића неочекиваних одлива и осталих обавеза.

Банка у свом пословању поштује основне принципе управљања ликвидношћу, остварујући довољан ниво средстава за покриће обавеза насталих у кратком року, односно поштује принцип солвентности формирањем оптималне структуре сопствених и позајмљених извора средстава и формирањем довољног нивоа резерви ликвидности које не угрожавају остваривање планираног поврата на капитал.

Ризик ликвидности, испољава се у разлици између прилива средстава са једне стране и доспећа обавеза са друге стране, укључујући и могућност кашњења планираних прилива, као и неочекиване одливе. Ризик ликвидности може се јавити у виду ризика извора средстава и тржишног ризика ликвидности. Проблем ликвидности са аспекта извора средстава односи се на структуру обавеза одговарајуће рочности и цене, и потенцијално значајно учешће нестабилних извора, краткорочних извора или њихове концентрације. Са друге стране тржишни ризик ликвидности испољава се кроз дефицит резерви и отежано или немогуће прибављање ликвидних средстава по прихватљивим тржишним ценама.

Банка је успоставила одговарајућу организациону структуру, којом се врши јасно разграничавање процеса преузимања ризика ликвидности од процеса његовог управљања. Примарну улогу у процесу управљања ризиком ликвидности врши Одбор за управљање активом и пасивом у оквиру својих надлежности, као и остали надлежни одбори, чије одлуке могу утицати на изложеност Банке овом ризику.

У циљу минимизирања ризика ликвидности, Банка:

- врши диверсификацију валутне и рочне структуре извора средстава;
- формира и одржава довољан ниво резерви ликвидности;
- управља новчаним средствима;
- прати будуће новчане токове и ликвидност на дневном нивоу;
- лимитира основне изворе кредитног ризика које имају најзначајнији утицај на ризик ликвидности;
- дефинише и периодично тестира План за управљање ликвидношћу у кризним ситуацијама.

Процес управљања ризиком ликвидности спроводи се кроз идентификацију, мерење, ублажавање, праћење, контролу и извештавање о ризику ликвидности.

Идентификација ризика ликвидности подразумева свеобухватно и благовремено идентификовање фактора ризика који могу довести до настанка ризика ликвидности, а подразумева утврђивање текуће изложености ризику ликвидности, као и изложености ризику ликвидности по основу нових пословних производа и активности.

Мерење, односно процена ризика ликвидности представља квантитативну и/или квалитативну процену идентификованог ризика ликвидности, коришћењем следећих метода:

- GAP анализа;
- рацио анализа;
- stress test.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.2. Ризик ликвидности (наставак)

Ублажавање подразумева одржавање ризика ликвидности на прихватљивом нивоу за ризични профил Банке, кроз дефинисање система лимита који обухвата регулаторне и интерне лимите, као и благовремено предузимање мера за умањење ризика и пословање у оквиру поменутих лимита.

Контрола и праћење ризика ликвидности обухвата процес праћења усклађености са интерно утврђеним лимитима, као и мониторинг дефинисаних мера за ублажавање. Контрола ризика ликвидности се спроводи на свим нивоима управљања ризиком ликвидности, укључујући и независан систем контроле који спроводе организациони делови надлежни за интерну ревизију и контролу усклађености пословања.

Извештавање о ризику ликвидности обухвата систем интерног и екстерног извештавања, спроводи се на дневном нивоу и по утврђеној динамици, а у складу са дефинисаним системом.

Банка усклађује своје пословање са регулаторно прописаним показатељем ликвидности, и то: 0.8 обрачунат за један радни дан; затим минимум 0.9 не дуже од три узастопна радна дана, односно минимум 1 као просек свих радних дана у месецу. Поред усклађивања са екстерно дефинисаним лимитом показатеља ликвидности, Банка усклађује своје пословање са регулаторно прописаним ужим показатељем ликвидности, и то: 0.5 обрачунат за један радни дан; затим минимум 0.6 не дуже од три узастопна радна дана, односно минимум 0.7 као просек свих радних дана у месецу.

Почев од 30.06.2017. године Банка усклађује своје пословање са регулаторно прописаним показатељем покрића ликвидном активом, који одржава на нивоу који није нижи од 100%.

Усклађеност са екстерно дефинисаним лимитима ликвидности:

	Показатељ ликвидности		Ужи показатељ ликвидности		Показатељ покрића ликвидном активом	
	2017.	2016.	2017.	2016.	2017.	2016.
На дан	4.3	2.86	4.1	2.54	436%	596%
Просек за период	3.99	3.00	3,61	2.59		
Максималан за период	5.61	3.62	5,21	3.16	-	-
Минималан за период	2.79	1.88	2,41	1.67	-	-

Током 2017. године показатељ ликвидности, ужи показатељ ликвидности и показатељ покрића ликвидном активом су се кретали знатно изнад дефинисаних лимита.

Банка дефинише интерне лимите, на основу интерног извештаја о GAP-у ликвидности.

Усклађеност са интерно дефинисаним лимитима ликвидности последњег дана:

	Лимити	2017.	2016.
GAP до 1 месеца / Укупна актива	Max (10%)	2.16%	7.00%
Кумулативни GAP до 3 месеца / Укупна актива	Max (20%)	5.97%	10.02%

Поред тога Банка лимитира и усклађује пословање са лимитима структуре пасиве и лимитима дефинисаним са аспекта рочности по значајнијим валутама.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.2. Ризик ликвидности (наставак)

Рочна структура монетарне активе и монетарне пасиве на дан 31. децембра 2017. године

						У хиљадама динара
	До 1 месеца	Од 1 - 3 месеца	Од 3 - 12 месеци	Од 1 - 5 година	Преко 5 година	Укупно
Готовина и средства код централне банке	49,840,887	-	-	-	-	49,840,887
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	24,686,959	3,818,128	169,242	869,460	-	29,543,789
Кредити и потраживања од Комитената	9,806,670	8,007,522	31,304,441	66,132,086	38,646,648	153,897,367
Финансијска средства (ХоВ)	4,674,127	13,952,906	19,654,354	78,671,309	336,071	117,288,767
Остала средства	2,018,540	1,370,393	-	215,960	493,399	4,098,292
Укупно	91,027,183	27,148,949	51,128,037	145,888,815	39,476,118	354,669,102
Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским институцијама и централној банци	2,282,217	745,420	759,789	745,079	-	4,532,505
Депозити и остале обавезе према Депонентима	207,084,364	12,241,246	48,205,484	23,182,876	1,757,670	292,471,640
Субординиране обавезе	-	-	-	-	-	-
Остале обавезе	5,102,321	91,973	1,636,303	38,286	-	6,868,883
Укупно	214,468,902	13,078,639	50,601,576	23,966,241	1,757,670	303,873,028
Нето рочна неусклађеност						
На дан 31.12.2017. године	(123,441,719)	14,070,310	526,461	121,922,574	37,718,448	50,796,074
На дан 31.12.2016. године	(115,635,179)	9,196,993	11,952,038	101,113,826	36,859,199	43,486,877

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.2. Ризик ликвидности (наставак)

Рочна структура монетарне активе и монетарне пасиве на дан 31. децембра 2016. године

	У хиљадама динара					
	До 1 месеца	Од 1 - 3 месеца	Од 3 - 12 месеци	Од 1 - 5 година	Преко 5 година	Укупно
Готовина и средства код централне Банке	55,153,209	-	-	-	-	55,153,209
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	36,219,153	3,388,184	-	994,076	-	40,601,413
Кредити и потраживања од Комитената	9,113,791	10,092,590	36,823,101	57,483,448	36,898,479	150,411,409
Финансијска средства (ХоВ)	4,850,950	13,068,035	47,072,509	69,558,081	1,817,198	136,366,773
Остала средства	2,067,974	-	-	1,124,843	-	3,192,817
Укупно	107,405,077	26,548,809	83,895,610	129,160,448	38,715,677	385,725,621
Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским институцијама и централној банци	2,425,106	1,086,006	1,532,903	2,767,720	23,227	7,834,962
Депозити и остале обавезе према депонентима	216,058,611	16,265,810	63,184,786	25,278,902	1,833,251	322,621,360
Субординиране обавезе	-	-	6,178,390	-	-	6,178,390
Остале обавезе	4,556,539	-	1,047,493	-	-	5,604,032
Укупно	223,040,256	17,351,816	71,943,572	28,046,622	1.856.478	342,238,744
Нето рочна неусклађеност						
На дан 31.12.2016. године	(115,635,179)	9,196,993	11,952,038	101,113,826	36,859,199	43,486,877
На дан 31.12.2015. године	(71,477,632)	(2,982,662)	(8,306,378)	96,443,642	33,765,604	47,439,769

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.2. Ризик ликвидности (наставак)

Извештај о рочној структури монетарне активе и пасиве садржи монетарне билансне позиције распоређене према преосталом року доспећа, уз конзервативну претпоставку да ће сви трансакциони и депозити по виђењу бити повучени у року до једног месеца.

Банка прикупља депозите правних лица и становништва, који обично имају краће рокове доспећа и могу бити повучени на захтев. Краткорочна природа ових депозита повећава ризик ликвидности Банке и захтева активно управљање овим ризиком, као и константно праћење тржишних трендова.

Банка краткорочно управља ризиком ликвидности праћењем и контролисањем позиција у свим значајнијим валутама, како би се на време сагледале потребе за додатним изворима финансирања у случају доспећа одговарајућих позиција, односно дугорочно планира структуру својих извора и пласмана како би обезбедила довољно стабилних извора и довољно резерви ликвидности.

Руководство Банке верује да одговарајућа диверсификација портфолија депозита по броју и врсти депонената, као и претходно искуство Банке пружају добар предуслов за постојање стабилне и дугорочне депозитне базе, односно по том основу се не очекују значајнији одливи средстава.

Банка редовно тестира План управљања ликвидношћу у кризним ситуацијама и проверава период преживљавања и солвентност Банке, доступност извора за покриће обавезе које би евентуално настале, односно оцењује подршку у претпостављеним условима кризе.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.2. Ризик ликвидности (наставак)

Недисконтовани токови готовине монетарне активе и монетарне пасиве на дан 31. децембра 2017. године

						У хиљадама динара
	До 1 месеца	Од 1 - 3 месеца	Од 3 - 12 месеци	Од 1 - 5 година	Преко 5 година	Укупно
Готовина и средства код централне Банке	49,840,887	-	-	-	-	49,840,887
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	24,694,834	3,819,423	176,500	871,997	-	29,562,754
Кредити и потраживања од комитената	10,488,970	9,281,745	36,391,907	80,244,629	51,323,984	187,731,235
Финансијска средства (НОВ)	4,674,127	13,952,906	19,654,354	78,671,309	336,071	117,288,767
Остала средства	2,018,540	1,370,393	-	215,960	493,399	4,098,292
Укупно	91,717,358	28,424,467	56,222,761	160,003,895	52,153,454	388,521,935
Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским институцијама и централној банци	2,282,295	768,351	774,739	753,956	-	4,579,341
Депозити и остале обавезе према депонентима	207,155,763	12,352,718	48,718,660	24,028,096	2,170,681	294,425,918
Субординиране обавезе	-	-	-	-	-	-
Остале обавезе	5,102,321	91,973	1,636,303	38,286	-	6,868,883
Укупно	214,540,379	13,213,042	51,129,702	24,820,338	2,170,681	305,874,142
Нето рочна неусклађеност						
На дан 31.12.2017. године	<u>(122,823,021)</u>	<u>15,211,425</u>	<u>5,093,059</u>	<u>135,183,557</u>	<u>49,982,773</u>	<u>82,647,793</u>
На дан 31.12.2016. године	<u>(115,241,739)</u>	<u>10,824,890</u>	<u>17,037,970</u>	<u>115,516,149</u>	<u>49,587,258</u>	<u>77,724,528</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.2. Ризик ликвидности (наставак)

Недисконтовани токови готовине монетарне активе и монетарне пасиве на дан 31. децембра 2016. године

	До 1 месеца	Од 1 - 3 месеца	Од 3 - 12 месеци	Од 1 - 5 година	Преко 5 година	У хиљадама динара Укупно
Готовина и средства код централне Банке	55,153,209	-	-	-	-	55,153,209
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	36,237,653	3,390,001	7,248	1,002,018	-	40,636,920
Кредити и потраживања од комитената	9,845,162	11,486,494	41,909,912	70,955,160	49,915,395	184,112,123
Финансијска средства (НОВ)	4,945,855	13,525,370	48,495,096	71,540,868	1,990,445	140,497,634
Остала средства	2,067,974	-	-	1,124,843	-	3,192,817
Укупно	108,249,853	28,401,865	90,412,256	144,622,889	51,905,840	423,592,703
Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским институцијама и централној банци	2,427,393	1,127,564	1,589,883	2,831,253	23,445	7,999,538
Депозити и остале обавезе према депонентима	216,507,660	16,449,411	64,273,297	26,275,487	2,295,137	325,800,992
Субординиране обавезе	-	-	6,463,613	-	-	6,463,613
Остале обавезе	4,556,539	-	1,047,493	-	-	5,604,032
Укупно	223,491,592	17,576,975	73,374,286	29,106,740	2,318,582	345,868,175
Нето рочна неусклађеност						
На дан 31.12.2016. године	<u>(115,241,739)</u>	<u>10,824,890</u>	<u>17,037,970</u>	<u>115,516,149</u>	<u>49,587,258</u>	<u>77,724,528</u>
На дан 31.12.2015. године	<u>(71,327,156)</u>	<u>(802,003)</u>	<u>(2,473,971)</u>	<u>116,292,731</u>	<u>43,632,913</u>	<u>85,322,515</u>

Недисконтовани новчани токови који проистичу из позиција монетарне активе и пасиве обухватају будуће новчане токове по основу билансних позиција и будућих камата.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.3. Тржишни ризик

Тржишни ризик представља могућност настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке услед промена тржишних варијабли и обухвата каматни ризик у банкарској књизи, девизни ризик за све пословне активности и ценовни ризик позиција књиге трговања.

Банка је изложена ценовном ризику, девизном ризику, ризику друге уговорне стране и ризику измирења испоруке по основу ставки, које се налазе у књизи трговања. Књига трговања садржи билансне и ванбилансне позиције средстава и обавеза по основу финансијских инструмената које се држе са намером трговања или ради заштите позиција у другим финансијским инструментима који се воде у књизи трговања.

Банка је успоставила одговарајућу организациону структуру, којом се врши јасно разграничавање процеса преузимања тржишних ризика од процеса његовог управљања. Примарну улогу у процесу управљања тржишним ризиком врши Одбор за управљање активом и пасивом, Инвестициони одбор као и други надлежни одбори, чије одлуке могу утицати на изложеност Банке овим ризицима.

4.3.1. Каматни ризик

Каматни ризик представља ризик од настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке по основу позиција из банкарске књиге услед неповољних промена каматних стопа. Изложеност овој врсти ризика зависи од односа каматно осетљиве активе и каматно осетљиве пасиве.

Банка управља следећим видовима каматног ризика:

- ризик временске неусклађености доспећа и поновног одређивања цена (repricing risk);
- ризик криве приноса (yield curve risk) – коме је изложена услед промене облика криве приноса;
- базни ризик (basis risk) – коме је изложена због различитих референтних каматних стопа код каматно осетљивих позиција са сличним карактеристикама што се тиче доспећа или поновног одређивања цена;
- ризик опција (optionality risk) – коме је изложена због уговорених опција – кредита с могућношћу превремене отплате, депозита с могућношћу превременог повлачења и друго .

Основни циљ управљања каматним ризиком је одржавање прихватљивог нивоа изложености каматном ризику са аспекта утицаја на финансијски резултат као и на економску вредност Банке, вођењем адекватне политике рочне усклађености периода поновног формирања каматне стопе, усклађивања одговарајућих извора са пласманима према врсти каматне стопе и рочности, као и пројекцијом кретања криве приноса на иностраном и домаћем тржишту. Превасходно, Банка управља маргином интерног приноса кроз цену кредита и депозита, фокусирајући се на каматну маржу.

Банка посебно сагледава утицај промене каматних стопа и структуре каматносноне активе и пасиве са аспекта рочности, поновног формирања каматних стопа и валутне структуре и управља њиховим утицајем на економску вредност капитала.

Банка процењује утицај који би могао имати стандардизовани шок каматних стопа (паралелни позитивни и негативни помак каматних стопа на референтној кривој приноса за 200 базних поена) за сваку значајну валуту појединачно и за све остале валуте заједно.

Процес управљања каматним ризиком спроводи се кроз идентификацију, мерење, ублажавање, праћење, контролу и извештавање о каматном ризику.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.3. Тржишни ризик (наставак)

4.3.1. Каматни ризик (наставак)

Идентификација каматног ризика подразумева свеобухватно и благовремено препознавање узрока који доводе до настанка ризика и подразумева утврђивање текуће изложености, као и изложености каматном ризику по основу нових пословних производа и активности.

Мерење, односно процена каматног ризика представља квантитативну процену идентификованог каматног ризика коришћењем следећих метода:

- GAP анализа;
- Рацио анализа;
- Дурација;
- Економска вредност капитала;
- Stress test.

Ублажавање каматног ризика подразумева одржавање ризика на прихватљивом нивоу за ризични профил Банке и подразумева процес дефинисања система лимита изложености Банке, као и дефинисање и спровођење мера за ублажавање каматног ризика.

Контрола и праћење каматног ризика обухвата процес праћења усклађености са успостављеним системом лимита, као и мониторинг дефинисаних мера за умањење изложености каматном ризику Банке. Контрола каматног ризика подразумева контролу на свим нивоима управљања као и независан систем контроле који спроводе организациони делови надлежни за интерну ревизију и праћење усклађености пословања.

Извештавање о каматном ризику подразумева јасно детерминисан систем интерног извештавања надлежних одбора и органа Банке о управљању каматним ризиком.

Интерни лимити детерминишу се на основу интерног извештаја о каматом GAP-у, који обухвата све позиције биланса.

Усклађеност са интерно дефинисаним лимитима каматног ризика последњег дана била је следећа:

	<u>Лимити</u>	<u>2017.</u>	<u>2016.</u>
Релативни GAP	Max 15%	2.18%	1.33%
Коефицијент диспаритета	0.75 – 1.25	1.03	1.02

Током 2017. године показатељи каматног ризика су се кретали у оквиру интерно дефинисаних лимита.

Поред наведеног, Банка је дефинисала интерне лимите изложености каматном ризику по значајним валутама и лимит максималне економске вредности капитала.

Усклађеност са интерно дефинисаним лимитима економске вредности капитала:

	<u>2017.</u>	<u>2016.</u>
На дан 31. децембар	3.65%	4.61%
Просек за период	3.86%	4.58%
Максималан за период	4.49%	5.03%
Минималан за период	3.03%	3.96%
Лимит	<u>20%</u>	<u>20%</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.3. Тржишни ризик (наставак)

4.3.1. Каматни ризик (наставак)

Изложеност каматном ризику може се сагледати и на основу Извештаја о GAP–у каматног ризика монетарне активе и пасиве:

Извештај о GAP–каматног ризика монетарног подбиланса на дан 31.12.2017. године

	У хиљадама динара							
	До 1 месеца	1-3 месеца месеца	3-12 месеци	1-5 година година	Преко 5 година	Укупно каматносно	Некаматносно	Укупно
Готовина и средства код централне банке	15,047,611	-	-	-	-	15,047,611	34,793,276	49,840,887
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	24,532,121	3,818,116	169,243	33,819	-	28,553,299	990,490	29,543,789
Кредити и потраживања од комитената	45,939,381	12,171,594	33,502,849	50,835,801	10,972,279	153,421,904	475,463	153,897,367
Финансијска средства (ХоВ)	4,674,127	13,952,906	19,654,355	78,671,309	336,070	117,288,767	-	117,288,767
Остала средства	-	-	-	-	-	-	4,098,292	4,098,292
Укупно	90,193,240	29,942,616	53,326,447	129,540,929	11,308,349	314,311,581	40,357,521	354,669,102
Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским институцијама и централној банци	2,289,289	2,168,102	58,951	13,295	22,397	4,552,035	-19,530	4,532,505
Депозити и остале обавезе према депонентима	209,182,984	13,728,127	46,267,101	21,090,450	1,273,646	291,542,308	929,332	292,471,640
Субординиране обавезе	-	-	-	-	-	-	-	-
Остале обавезе	-	-	-	-	-	-	6,868,883	6,868,883
Укупно	211,472,273	15,896,229	46,326,052	21,103,745	1,296,043	296,094,343	7,778,685	303,873,028
Нето рочна неусклађеност на дан:								
31. децембра 2017. године	(121,279,033)	14,046,387	7,000,395	108,437,184	10,012,306	18,217,238	32,578,836	50,796,074
31. децембра 2016. године	(97,571,970)	5,932,976	8,882,021	79,614,084	14,167,934	11,025,043	32,461,835	43,486,878

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.3. Тржишни ризик (наставак)

4.3.1. Каматни ризик (наставак)

Извештај о GAP–каматног ризика монетарног подбиланса на дан 31.12.2016. године

	У хиљадама динара							
	До 1 месеца	1-3 месеца месеца	3-12 месеци	1-5 година година	Преко 5 година	Укупно каматносно	Некаматносно	Укупно
Готовина и средства код централне банке	20,295,058	-	-	-	-	20,295,058	34,858,151	55,153,209
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	35,907,789	3,388,185	-	193,259	13,333	39,502,566	1,098,848	40,601,414
Кредити и потраживања од комитената	56,317,055	12,953,807	36,168,045	31,319,055	13,560,096	150,318,058	93,351	150,411,409
Финансијска средства (ХоВ)	12,387,360	11,818,310	40,638,128	69,418,074	1,861,982	136,123,854	242,919	136,366,773
Остала средства	-	-	-	-	-	-	3,192,817	3,192,817
Укупно	124,907,262	28,160,302	76,806,173	100,930,388	15,435,411	346,239,536	39,486,086	385,725,622
Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским институцијама и централној банци	2,481,677	4,048,224	1,265,781	16,051	23,227	7,834,962	-	7,834,962
Депозити и остале обавезе према депонентима	219,997,555	18,179,102	60,479,981	21,300,253	1,244,250	321,201,141	1,420,219	322,621,360
Субординиране обавезе	-	-	6,178,390	-	-	6,178,390	-	6,178,390
Остале обавезе	-	-	-	-	-	-	5,604,032	5,604,032
Укупно	222,479,232	22,227,326	67,924,152	21,316,304	1,267,477	335,214,493	7,024,251	342,238,744
Нето рочна неусклађеност на дан: 31. децембра 2016. године	<u>(97,571,970)</u>	<u>5,932,976</u>	<u>8,882,021</u>	<u>79,614,084</u>	<u>14,167,934</u>	<u>11,025,043</u>	<u>32,461,835</u>	<u>43,486,878</u>
31. децембра 2015. године	<u>(55,855,531)</u>	<u>18,627,271</u>	<u>(24,339,430)</u>	<u>57,696,895</u>	<u>13,686,001</u>	<u>9,815,107</u>	<u>37,624,664</u>	<u>47,439,771</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.3. Тржишни ризик (наставак)

4.3.1. Каматни ризик (наставак)

Извештај о GAP-у каматног ризика монетарног подбиланса садржи монетарне билансне позиције распоређене према периоду поновног формирања каматне стопе или преосталом периоду до доспећа, у зависности од тога који период је краћи. У складу са наведеним, коришћена је конзервативна претпоставка да ће сви трансакциони и депозити по виђењу бити повучени у року до једног месеца.

Руководство Банке верује да одговарајућа усклађеност позиција по врсти каматне стопе и периоду поновног формирања пружа добар предуслов за постојање са захтеваним финансијским резултатом уз очување економске вредности капитала.

Ризик од промене каматних стопа

Поред праћења каматног гета, управљање каматним ризиком подразумева и праћење осетљивости активе и пасиве Банке на различита сценарија промене каматне стопе. Банка редовно спроводи стрес тестирање каматног ризика, којим процењује процене утицаја промене кључних фактора на каматни ризик Банке.

У моделирању сценарија, поред промена каматних стопа посебно се разматра утицај превременог повлачења депозита и превременог враћања кредита, које Банка процењује на бази историјских кретања и експертске процене. Банка је извршила процену кретања трансакционих депозита, депозита по виђењу и штедне становништва применом релевантних статистичких модела из домена анализе временских серија.

Стандардни сценарио подразумева паралелну промену (повећање и смањење) каматне стопе од 100 базних поена (б.п.). Анализа осетљивости Банке, односно утицај на финансијски резултат на повећање и смањење каматне стопе, уз претпоставку симетричних кретања и константне финансијске позиције, дата је у табели:

	У хиљадама динара	
	Паралелно повећање од 100 б.п.	Паралелно смањење од 100 б.п.
2017.		
На дан 31. децембра	346,337	(346,337)
2016.		
На дан 31. децембра	543,200	(543,200)

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.3. Тржишни ризик (наставак)

4.3.2. Девизни ризик

Банка је изложена девизном ризику који се манифестује кроз могућност настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал услед промене међувалутних односа, промене вредности домаће валуте у односу на стране валуте или промене вредности злата и других племенитих метала. Девизном ризику изложене су све позиције садржане у банкарској књизи и књизи трговања у иностраној валути и злату, као и динарске позиције индексираних валутних клаузулом.

У циљу минимизирања изложености девизном ризику Банка врши диверсификацију валутне структуре портфолија и валутне структуре обавеза, усклађивање отворених позиција по појединим валутама, поштујући принципе рочне трансформације средстава.

Банка је успоставила одговарајућу организациону структуру, којом се врши јасно разграничавање процеса преузимања девизног ризика од процеса његовог управљања. Примарну улогу у процесу управљања девизним ризиком врше надлежни одбори у оквиру својих надлежности, чије одлуке могу утицати на изложеност Банке овом ризику.

Процес управљања девизним ризиком спроводи се кроз идентификацију, мерење, ублажавање, праћење, контролу и извештавање о девизном ризику.

Банка на свеобухватан начин благовремено идентификује узроке који доводе до настанка девизног ризика што подразумева утврђивање текуће изложености девизном ризику, као и изложености девизном ризику по основу нових пословних производа и активности.

Мерење, односно процена девизног ризика представља квантитативну процену идентификованог девизног ризика, коришћењем следећих техника:

- GAP анализа и показатељ девизног ризика;
- VaR;
- Stress test ;
- backtesting.

Ублажавање девизног ризика подразумева одржавање ризика на прихватљивом нивоу за ризични профил Банке кроз постављање система лимита и дефинисање мера за ублажавање девизног ризика.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.3. Тржишни ризик (наставак)

4.3.2. Девизни ризик (наставак)

Контрола и праћење девизног ризика обухвата праћење и надзор усклађености позиција са интерно и екстерно дефинисаним лимитима, као и мониторинг дефинисаних и предузетих мера. Континуираним праћењем и контролом девизног ризика у току дана омогућено је благовремено предузимање мера у циљу одржавања девизног ризика у оквиру дефинисаних лимита. Контрола девизног ризика подразумева контролу на свим нивоима управљања као и независан систем контроле који спроводе организациони делови надлежни за интерну ревизију и праћење усклађености пословања.

Извештавање о девизном ризику обухвата систем интерног и екстерног извештавања и спроводи се на дневном нивоу.

Банка усклађује своје пословање са регулаторно прописаним лимитом девизног ризика, који представља однос збира отворене девизне позиције и позиције у злату и регулаторног капитала.

Преглед укупне ризичне девизне позиције и регулаторно дефинисаног показатеља девизног ризика на дан 31. децембра:

	<u>2017.</u>	<u>2016.</u>
Укупна ризична девизна позиција	2,248,347	1,366,855
Показатељ девизног ризика	4.4%	2.96%
Регулаторно прописан лимити	<u>20%</u>	<u>20%</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.3. Тржишни ризик (наставак)

4.3.2. Девизни ризик (наставак)

Преглед монетарне aktive и монетарне пасиве по валутама на дан 31. децембра 2017. године

	У хиљадама динара									
	EUR	USD	CHF	Остале валуте	Укупно у валути	Девизна клаузула у EUR	Девизна клаузула у USD	Девизна клаузула у CHF	Динарске позиције	Укупно
Готовина и готовински еквиваленти	30,613,336	149,359	510,641	476,712	31,750,048	-	-	-	18,090,839	49,840,887
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	6,471,500	2,901,236	2,696,013	2,187,682	14,256,431	-	-	-	15,287,358	29,543,789
Кредити и потраживања од комитената	11,565,610	-	-	-	11,565,610	95,727,011	-	4,011,996	42,592,750	153,897,367
Финансијска средства (ХоВ)	70,944,119	9,062,663	1,782,330	-	81,789,112	332,778	-	-	35,166,877	117,288,767
Остала средства	1,638,400	262,757	886	270	1,902,313	-	-	-	2,195,979	4,098,292
Укупно	121,232,965	12,376,015	4,989,870	2,664,664	141,263,514	96,059,789	-	4,011,996	113,333,803	354,669,102
Депозити и остале обавезе према банкама, др.фин.институцијама и централној банци	3,563,823	189,871	135,310	29,842	3,918,846	14,193	-	-	599,466	4,532,505
Депозити и остале обавезе према депонентима	211,143,575	10,753,027	8,623,783	2,533,382	233,053,767	203,045	18,890	-	59,195,938	292,471,640
Субординиране обавезе	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Остале обавезе	1,337,660	1,026,547	84,513	12,923	2,461,643	8,921	-	-	4,398,319	6,868,883
Укупно	216,045,058	11,969,445	8,843,606	2,576,147	239,434,256	226,159	18,890	-	64,193,723	303,873,028
Нето девизна позиција 31.12.2017.	(94,812,093)	406,570	(3,853,736)	88,517	(98,170,742)	95,833,630	(18,890)	4,011,996	49,140,080	50,796,074

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.3. Тржишни ризик (наставак)

4.3.2. Девизни ризик (наставак)

Преглед монетарне активе и монетарне пасиве по валутама на дан 31. децембра 2016. године

	У хиљадама динара									
	EUR	USD	CHF	Остале валуте	Укупно у валути	Девизна клаузула у EUR	Девизна клаузула у USD	Девизна клаузула у CHF	Динарске позиције	Укупно
Готовина и готовински еквиваленти	30,320,285	148,391	641,510	421,985	31,532,171	-	-	-	23,621,038	55,153,209
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	9,277,053	2,539,540	2,770,321	1,977,720	16,564,634	-	-	-	24,036,779	40,601,413
Кредити и потраживања од комитената	9,151,906	28	-	-	9,151,934	100,525,385	-	4,983,042	35,751,048	150,411,409
Финансијска средства (ХоВ)	81,213,474	9,346,992	1,818,930	-	92,379,396	431,303	-	-	43,556,074	136,366,773
Остала средства	829,122	210,115	320	35	1,039,592	6	-	-	2,153,219	3,192,817
Укупно	130,791,840	12,245,066	5,231,080	2,399,741	150,667,727	100,956,694	-	4,983,042	129,118,158	385,725,621
Депозити и остале обавезе према банкама, др.фин.институцијама и централној банци	6,807,932	198,158	108,161	12,672	7,126,923	7,646	-	-	700,393	7,834,962
Депозити и остале обавезе према депонентима	216,383,033	10,870,036	10,135,682	2,266,886	239,655,637	319,995	22,325	-	82,623,404	322,621,360
Субординиране обавезе	6,186,827	-	-	-	6,186,827	-	-	-	(8,437)	6,178,390
Остале обавезе	1,161,729	545,298	47,482	13,996	1,768,505	-	-	-	3,835,527	5,604,032
Укупно	230,539,521	11,613,492	10,291,325	2,293,553	254,737,891	327,641	22,325	-	87,150,886	342,238,744
Нето девизна позиција 31.12.2016.	(99,747,681)	631,574	(5,060,245)	106,188	(104,070,164)	100,629,053	(22,325)	4,983,042	41,967,272	43,486,877

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.3. Тржишни ризик (наставак)

4.3.2. Девизни ризик (наставак)

Преглед десетодневног VaR-а

Банка врши и стресно тестирање девизног ризика којим се процењује потенцијални утицај специфичних догађаја и/или промене више финансијских варијабли на финансијски резултат, капитал и показатељ девизног ризика.

VaR означава највећи могући губитак у портфолију Банке током одређеног периода и при унапред дефинисаном интервалу поверења. Банка израчунава једнодневни и десетодневни VaR, са интервалом поверења од 99%, на девизним позицијама (девизни VaR). Банка израчунава VaR применом ауторегресивног-хетероскедастичног модела GARCH, за који није тражила одобрење Народне банке Србије, у циљу процене регулаторних капиталних захтева за девизни ризик.

Девизни VaR се рачуна на позицијама у иностраној валути, као и на динарским позицијама индексираним валутном клаузулом које су садржане у банкарској књизи и књизи трговања.

Преглед десетодневног VaR-а са интервалом поверења од 99% за 2017. и 2016. годину је приказан као што следи:

	У хиљадама динара			
	На дан 31. децембра	Просек	Максималан	Минималан
2017				
Девизни ризик	27,581	28,580	54,272	15,905
2016				
Девизни ризик	15,565	28,025	78,636	9,782

4.4. Оперативни ризик

Оперативни ризик је ризик од могућег настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке услед пропуста (намерних и ненамерних) у раду запослених, неодговарајућих унутрашњих процедура и процеса, неадекватног управљања информационом и другим системима у банци, као и услед наступања непредвидивих екстерних догађаја. Оперативни ризик укључује и правни ризик.

Оперативни ризик се дефинише као догађај који је настао као резултат неодговарајућих или неуспешних интерних процеса, поступака запослених и система или системских и других спољашњих догађаја, интерне и екстерне преваре, праксе запошљавања и безбедности на радном месту, потраживања клијената, дистрибуције производа, новчаних казни и пенала услед повреда, штете нанете материјалној имовини, поремећаја у пословању и системских пропуста и управљања процесима.

Банка догађаје оперативног ризика прати и по следећим линијама пословања: финансирање привредних субјеката, трговина и продаја, брокерски послови са физичким лицима, банкарски послови с привредним друштвима, банкарски послови с физичким лицима, платни промет, агенцијске услуге и управљање имовином.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.4. Оперативни ризик (наставак)

Процес управљања оперативним ризиком представља интегрални део активности Банке који се спроводи на свим нивоима и омогућава идентификацију, мерење, ублажавање, праћење и контролу и извештавање о оперативним ризицима у складу са захтевима и роковима регулативе. Постојећи процес се ослања на поуздане методе мерења изложености оперативним ризицима, базу података о оперативним губицима, ажуран систем контроле и извештавања.

Банка на дневном нивоу прати догађаје оперативних ризика и управља оперативним ризицима. У циљу ефикасног праћења оперативног ризика, у сваком организационом делу Банке именовани су запослени за оперативне ризике, који су одговорни за тачност и ажурност података о свим догађајима оперативног ризика, као и за евиденцију свих насталих догађаја у базу података оперативних ризика. Организациони део Банке у чијој је надлежности управљање ризицима врши мониторинг и извештавање о оперативним ризицима Управном одбору Банке, Извршном одбору Банке и Одбору за ревизију.

Мерење, односно процена оперативног ризика Банке врши се кроз квантитативну и/или квалитативну процену идентификованог оперативног ризика. Банка спроводи мерење изложености оперативним ризицима кроз евиденцију догађаја, самопроцењивање и стресно тестирање оперативног ризика. Самопроцењивање подразумева процену изложености ризицима од стране организационих делова у складу са мапом идентификованих оперативних ризика мерењем могућег распона, значаја за пословање и учесталости догађаја који могу да проузрокују губитке, идентификовањем нивоа контроле које области пословања имају над овим ризицима и мере за побољшање. Стрес тест представља технику управљања оперативним ризиком, којом се процењује потенцијални утицај специфичних догађаја и/или промене више фактора ризика на изложеност оперативном ризику Банке.

Банка не може елиминисати све оперативне ризике, али увођењем одговарајућег контролног оквира, мониторингом и ублажавањем потенцијалних ризика успоставља процес управљања оперативним ризиком. Банка предузима мере у циљу ублажавања оперативних ризика и проактивног реаговања на потенцијалне догађаје оперативних ризика кроз перманентно праћење свих активности, примену адекватног и поузданог информационог система и оријентацијом на пројектни приступ, а чијим спровођењем се унапређује пословна пракса и оптимизују пословни процеси Банке.

Путем поузданог извештавања о реализацији мера за ублажавање оперативних ризика, Банка је успоставила систем за мониторинг активности које предузимају организациони делови Банке у циљу умањења оперативних ризика и превентивног реаговања на догађаје оперативних ризика који су у настајању. Банка процењује ризик поверавања активности трећим лицима за обављање одређених активности у вези са пословањем Банке, а на основу уговора закљученог са тим лицима којима се јасно одређују услови, права, обавезе и одговорности уговорених страна.

У циљу несметаног и континуираног функционисања свих значајних система и процеса Банке, као и ограничавања губитака у ванредним ситуацијама, Банка је усвојила План за обезбеђење континуитета пословања, а у циљу поновног успостављања опоравка система информационе технологије у случају прекида пословања, Банка је усвојила План опоравка активности у случају катастрофа.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.5. Ризици улагања Банке

Ризици улагања Банке представљају ризике улагања у друга правна лица и у основна средства и инвестиционе некретнине. Улагања Банке у једно лице које није лице у финансијском сектору не сме прећи 10% капитала Банке, при чему се под овим улагањем подразумева улагање којим Банка стиче удео или акције лица које није лице у финансијским сектору. Укупна улагања Банке у лица која нису лица у финансијском сектору и у основна средства и инвестиционе некретнине Банке не смеју прећи 60% капитала Банке, с тим што се ово ограничење не односи на стицање акција ради њихове даље продаје у року од шест месеци од дана стицања.

4.6. Ризик изложености

Велика изложеност Банке према једном лицу или групи повезаних лица, укључујући и лица повезана са Банком јесте изложеност која износи преко 10% капитала Банке.

У свом пословању, Банка води рачуна о усклађености са регулаторно дефинисаним лимитима изложености:

- Изложеност према једном лицу или групи повезаних лица не сме бити већа од 25% капитала Банке;
- Збир свих великих изложености Банке не сме прећи 400% капитала Банке.

Дефинисани лимити изложености према једном лицу или групи повезаних лица односе се и на лица повезана са Банком.

Изложеност Банке према једном лицу или групи повезаних лица, као и изложеност према лицима повезаним са Банком кретала се у оквиру прописаних лимита.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.7. Ризик земље

Ризик земље је ризик који се односи на земљу порекла лица према коме је Банка изложена, односно ризик могућности настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке због немогућности Банке да наплати потраживања од дужника из разлога који су последица политичких, економских или социјалних прилика у земљи порекла дужника. Ризик земље обухвата следеће ризике:

- Политичко-економски ризик, под којим се подразумева вероватноћа остваривања губитка због немогућности Банке да наплати потраживања услед ограничења утврђених актима државних и других органа земље порекла дужника, као и општих и системских прилика у тој земљи;
- Ризик трансфера, под којим се подразумева вероватноћа остварења губитка због немогућности наплате потраживања исказаних у валути која није званична валута земље порекла дужника, и то услед ограничења плаћања обавеза према повериоцима из других земаља у одређеној валути која су утврђена актима државних и других органа земље дужника.

Банка управља ризиком земље на нивоу појединачног пласмана и на нивоу портфолија. Мерење и контролу изложености појединачног пласмана ризику земље, Банка врши одређивањем категорије интерног рејтинга земље дужника, а на основу рејтинга додељеног од стране међународно признатих рејтинг агенција и утврђивањем лимита изложености као процентом од капитала Банке у зависности од категорије интерног рејтинга земље. Мерење и контролу изложености портфолија ризику земље Банка врши на основу груписања потраживања према степену ризика земаља дужника.

У циљу адекватног управљања ризиком земље, Банка дефинише лимите изложености појединачно по земљама порекла дужника.

Пласмани Банке који су одобрени дужницима са седиштем изван Републике Србије, за финансирање пословања у Републици Србији, чије се измирење финансијских обавеза према Банци очекује из извора пословања оствареног у Републици Србији, представљају потраживања Банке без изложености ризику земље порекла дужника.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.8 Фер вредност финансијске aktive и пасиве

4.8.1. Преглед књиговодствене вредности и фер вредности финансијске aktive и пасиве која се не вреднује по фер вредности

	31.12.2017				У хиљадама динара 31.12.2016		
	Рачуноводствена вредност	Фер вредност	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Рачуноводствена вредност	Фер вредност
Финансијска актива							
Дати кредити и пласмани клијентима	153,897,367	151,658,208			151,658,208	150,411,409	147,655,809
Финансијска пасива							
Средства доспела за плаћање клијентима	292,471,640	292,389,981			292,389,981	322,621,360	322,502,251

Израчунавање фер вредности датих кредита и пласмана клијентима процењује се коришћењем модела дисконтовања готовинских токова, за кредите и пласмане са фиксним каматним стопама. Дисконтне стопе заснивају се на текућим каматним стопама, које се нуде за инструменте по сличним условима корисницима кредита, приближно истих кредитних квалитета. Такође, обавезе према комитентима са роком доспећа, уговорене са фиксним каматним стопама се дисконтују узимајући у обзир важеће услове у складу са врстом депозита, роком орочења и валутом.

За кредите који се више не одобравају, нити постоји могућност одобравања (кредити индексирани у СНФ), дисконтовање је извршено по истим каматним стопама. Такође, за кредите субвенционисане од стране државе са фиксном каматном стопом, дисконтовање је извршено по истој стопи, јер Банка не би одобрала кредите по ниским каматним стопама да није било субвенционисања дела камате од стране државе. Сви кредити и обавезе са променљивом каматном стопом су у складу са важећим тржишним условима и Пословном политиком Банке.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
 31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.8. Фер вредност финансијске активе и пасиве

4.8.2. Финансијски инструменти који се мере по фер вредности

31.12.2017	У хиљадама динара			Укупна актива / пасива по фер вредности
	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	
Активa				
Финансијска актива по фер вредности кроз биланс успеха	417,643	4,852,066		5,269,709
Хартије од вредности расположиве за продају (у динарима)		33,137,523		33,137,523
Хартије од вредности расположива за продају (у иностраној валути)		78,548,757	332,778	78,881,535
Укупно	417,643	116,538,346	332,778	117,288,767

31.12.2016	У хиљадама динара			Укупна актива / пасива по фер вредности
	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	
Активa				
Финансијска актива по фер вредности кроз биланс успеха	242,920	-	-	242,920
Хартије од вредности расположиве за продају (у динарима)	-	43,313,154	-	43,313,154
Хартије од вредности расположива за продају (у иностраној валути)	-	92,379,396	431,303	92,810,699
Укупно	242,920	135,692,550	431,303	136,366,773

У ниво 1 распоређују се финансијски инструменти којима се тргује на берзи, док ниво 2 садржи хартије од вредности чија се фер вредност процењује на основу интерно развијених модела који се базирају на информацијама са аукција на секундарном тржишту хартија од вредности (аукције).

Фер вредност активе за коју не постоје директне информације о трговању се распоређује у ниво 3.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.9. Управљање капиталом

Банка је успоставила систем управљања ризицима у складу са обимом и структуром својих пословних активности, а циљ управљања капиталом је несметано остварење циљева пословне политике Банке.

Обрачун капитала и показатеља адекватности капитала је почевши од 30.06.2017.године усклађен са Базел III стандардом.

Основни циљеви управљања капиталом су:

- очување минималног регулаторног захтева (EUR 10 милиона);
- одржавање појединачних заштитних слојева капитала;
- поштовање минималних регулаторних показатеља адекватности капитала увећаних за комбиновани заштитни слој капитала;
- одржавање поверења у сигурност и стабилност пословања;
- остварење пословних и финансијских планова;
- подржавање очекиваног раста пласмана;
- омогућавање оптимума будућих извора средстава и њиховог коришћења;
- остварење политике дивиденди.

Регулаторни капитал Банке представља збир основног капитала (кога чине основни акцијски и додатни основни капитал) и допунског капитала, умањених за одбитне ставке. Показатељи адекватности капитала представљају однос капитала (укупног, основног или основног акцијског) Банке и збира: ризиком пондерисаних изложености за кредитни ризик, ризик друге уговорне стране, ризик смањења вредности купљених потраживања и ризик измирења/испоруке по основу слободних испорука, ризик измирења/испоруке (осим по основу слободних испорука), тржишне ризике (укључујући девизни и ценовни ризик) оперативни ризик и друге ризике из стуба I. Ризиком пондерисане изложености за кредитни ризик, ризик друге уговорне стране, ризик смањења вредности купљених потраживања и ризик измирења/испоруке по основу слободних испорука се утврђују у складу са прописаним пондерима ризичности за све класе активе. Ризична актива по основу изложености оперативном ризику се добија множењем реципрочне вредности прописаног показатеља адекватности капитала и капиталног захтева за оперативни ризик, утврђеног као трогодишњи просек производа индикатора изложености по свим линијама пословања и прописаних стопа капиталног захтева за сваку пословну линију.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године
4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)**4.9. Управљање капиталом (наставак)**

Показатељи адекватности капитала	У хиљадама динара	
	31.12.2017.	31.12.2016.
Основни капитал	55,122,806	44,667,035
Основни акцијски капитал	54,749,296	-
Додатни основни капитал	373,510	-
Допунски капитал	-	4,175,529
Одбитне ставке од капитала	(3,992,144)	(2,611,859)
Капитал	51,130,662	46,230,705
Ризиком пондерисане изложености за кредитни ризик, ризик друге уговорне стране, ризик смањења вредности купљених потраживања и ризик измирења/испоруке по основу слободних испорука	146,903,022	147,355,392
Ризична актива по основу изложености оперативном ризику	31,680,737	21,710,322
Ризична актива по основу изложености тржишним ризицима	4,761,814	2,338,631
Показатељ адекватности капитала (мин. 14,40%)	27.89%	26.97%
Показатељ адекватности основног капитала (мин. 12,40%)	27.89%	-
Показатељ адекватности основног акцијског капитала (мин. 10,90%)	27.68%	-

Напомена: Подаци за 31.12.2017. године и 31.12.2016. године нису упоредиви с обзиром да је током 2017. године промењен регулаторни оквир.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.9. Управљање капиталом (наставак)

Током 2017. године сви прописани показатељи адекватности капитала су били изнад регулаторних лимита (8% + комбиновани заштитни слој капитала, 6% + комбиновани заштитни слој капитала и 4,5% + комбиновани заштитни слој капитала за показатеље адекватности укупног, основног и основног акцијског капитала респективно).

Банка Стратегијом и Планом управљања капиталом обезбеђује одржавање нивоа и структуру интерног капитала који пружа адекватну подршку расту пласмана, будућих извора средстава и њиховог коришћења, спровођењу политике дивиденди, као и прилагођавање променама у регулаторним захтевима.

Током 2017. године Банка је обрачунавала и показатељ леверица у складу са регулаторним захтевом, који представља количник основног капитала и износа изложености које улазе у обрачун предметног показатеља. План управљања капиталом, као део система управљања капиталом, садржи:

- стратешке циљеве и период за њихово остваривање;
- опис процеса управљања расположивим интерним капиталом, планирање његовог адекватног нивоа и одговорности за тај процес;
- процедуре планирања адекватног нивоа расположивог интерног капитала;
- начин достизања и одржавања адекватног нивоа расположивог интерног капитала;
- ограничења у вези са расположивим интерним капиталом;
- приказ и образложење ефеката стрес тестирања на интерне капиталне захтеве;
- алокацију капитала;
- план пословања у случају настанка непредвиђених догађаја.

Банка на континуираној основи спроводи процес интерне процене адекватности капитала у складу са природом, обимом и сложености пословних активности, а у складу са Стратегијом управљања ризицима, политикама за управљање појединачним ризицима и Стратегијом управљања капиталом.

Процес интерне процене адекватности капитала, као документован и континуиран процес испуњава следеће услове:

- заснован је на идентификацији и мерењу ризика,
- пружа свеобухватну процену и праћење ризика којима је Банка изложена или може бити изложена,
- обезбеђује адекватан ниво расположивог интерног капитала у складу са ризичним профилем Банке,
- укључен је у систем управљања Банком и доношење одлука,
- предмет је редовне анализе, праћења и провере.

Фазе процеса интерне процене адекватности капитала у Банци обухватају:

- утврђивање материјално значајних ризика, у складу са квалитативним и квантитативним критеријумима;
- обрачун износа интерних капиталних захтева за појединачне ризике;
- одређивање укупног интерног капиталног захтева;
- поређење следећих елемената:
  - капитала и расположивог интерног капитала;
  - минималних капиталних захтева и интерних капиталних захтева за појединачне ризике;
  - збира минималних капиталних захтева и укупних интерних капиталних захтева.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

5. КОРИШЋЕЊЕ ПРОЦЕЊИВАЊА

Руководство користи претпоставке и процене које имају ефекта на презентоване вредности средстава и обавеза у току извештајног периода. Процене, као и претпоставке на основу којих су процене извршене, су резултат редовних провера. Ове процене и претпоставке су засноване на претходном искуству, као и различитим информацијама расположивим на дан састављања финансијских извештаја, а које делују реално и разумно у датим околностима.

Кључни извори неизвесности код процена

Резервисања за кредитне губитке

Средства која се обрачунавају методом амортизованог трошка се процењују на обезвређење на начин који је описан у рачуноводственој политици 3(ј) (виш).

Део укупног резервисања за обезвређење који се односи на ризик друге уговорне стране односи се на финансијска средства која се индивидуално процењују и базира се на најбољој процени руководства о садашњој вредности будућих токова готовине чији прилив је очекиван. Приликом процене ових токова готовине, руководство прави процене о финансијском стању друге уговорне стране и о нето продајној вредности присутног колатерала. За свако обезвређено средство се процењује његова вредност, као и излазна стратегија, где функција кредитног ризика независно одобрава процену готовинских токова који се сматрају надокнадивим.

Групно процењена резервисања покривају кредитне губитке који су садржани у портфолију кредита и хартија од вредности која се држе до доспећа, а који садрже сличне карактеристике кредитног ризика услед објективних доказа о постојању обезвређења, али који још увек не могу да се идентификују. Приликом процене потребе за групним резервисањем за губитке, руководство узима у обзир факторе као што су квалитет кредита, величина портфолија, концентрација ризика и економске факторе. Да би се проценило потребно резервисање, праве се претпоставке којима се дефинише начин за моделирање губитака садржаних у портфолију и одређују се неопходни улазни параметри, засновани на историјском искуству и тренутним привредним околностима. Тачност резервисања зависи од процене будућих токова готовине за појединачне уговорне стране, као и од претпоставки и параметара модела који се користи приликом одређивања групног резервисања.

Одређивање фер вредности

Одређивање фер вредности финансијских средстава и обавеза за које не постоји тржишна цена захтева коришћење техника процене описаних у рачуноводственој политици 3(ј)(ви). За финансијске инструменте којима се ретко тргује и чија цена није врло транспарентна, фер вредност је мање објективна и захтева различите степене процене, у зависности од ликвидности, концентрације, неизвесности тржишних фактора, ценовних претпоставки и других ризика везаних за појединачне инструменте.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

5. КОРИШЋЕЊЕ ПРОЦЕЊИВАЊА (наставак)

Кључне рачуноводствене процене за примену рачуноводствених политика Банке

Кључне рачуноводствене процене у примени рачуноводствених политика Банке укључују:

Обезвређење улагања у власничке хартије од вредности

Улагања у власничке хартије од вредности се процењују на обезвређење на начин који је описан у рачуноводственим политикама 3(ј) (виш) и 3(н).

Процена финансијских инструмената

Рачуноводствена политика Банке у погледу мерења фер вредности је обелодањена у рачуноводственој политици 3(ј) (ви).

Банка мери фер вредност финансијске имовине користећи следећу хијерархију у погледу квалитета улазних података који се користе приликом вредновања:

- Ниво 1: Званичне тржишне цене (некориговане) на активном тржишту за идентичне инструменте.
- Ниво 2: Процењивачке технике засноване на улазним подацима који нису тржишне цене за идентичне инструменте, али су информације доступне и уочљиве било директно (на пример цене) или индиректно (на пример изведени из цене). Ова категорија обухвата инструменте који се мере путем: званичних тржишних цена на активном тржишту за сличне инструменте, званичних тржишних цена за исте или сличне инструменте на тржишту које се сматра мање од активног или других техника процене у којима су сви значајнији улази директно или индиректно доступни на тржишту.
- Ниво 3: Процењивачке технике које користе улазне податке који нису доступни и уочљиви. Ова категорија обухвата све инструменте чија се процена врши на бази улаза који нису доступни и уочљиви и као такви имају значајан ефекат на процену вредности инструмента. Ова категорија обухвата инструменте који се вреднују на основу званичне цене за сличне инструменте, где су значајне корекције или претпоставке потребне да би одразиле разлике између инструмената.

Фер вредности финансијских средстава и финансијских обавеза којима се тргује на активном тржишту је заснована на тржишним ценама или на ценама које нуде дилери. За све остале финансијске инструменте Банка одређује фер вредност коришћењем процењивачких метода.

Процењивачке методе укључују нето садашњу вредност и дисконтване готовинске токове, поређење са сличним инструментима за које постоје уочљиве тржишне цене, као и друге методе процене. Претпоставке и улазни подаци који се користе за методе процене укључују неризичне и „benchmark“ каматне стопе, кредитне распоне и друге факторе који се користе приликом процене дисконтних стопа, цене обвезница и капитала, девизне курсеве, капитал и индексе цена капитала и очекивана нестабилност цена и корелације. Циљ метода процене је да се установи фер вредност која одражава цену финансијског инструмента на дан билансирања, која би била установљена од учесника на тржишту у трансакцији ван дохвата руке.

Банка користи опште прихваћене моделе процењивања за одређивање фер вредности обичних и једноставнијих финансијских инструмената, као што су свопови камата и валута за које се искључиво користе уочљиви тржишни подаци и који захтевају низак степен процењивања и претпоставки од руководства. Уочљиви и улазни подаци модела су углавном доступни на тржишту котираних дужничких и власничких хартија од вредности, деривата којима се тргује и једноставних деривата као што су каматни свопови.

Доступност уочљивих тржишних цена и улазних података модела смањује потребу за проценама и претпоставкама руководства и такође смањује неизвесност која се повезује са одређивањем фер вредности. Доступност уочљивих тржишних цена и улазних података се углавном разликује, у зависности од производа и тржишта, и склона је променама условљеним различитим догађајима и општим условима на будућим тржиштима.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

6. ИЗВЕШТАВАЊЕ ПО СЕГМЕНТИМА

Банка има три оперативна сегмента – профитна центра, који представљају стратешке организационе делове Банке и њихово пословање је предмет извештавања по сегментима.

У наставку је приказан преглед оперативних сегмената са активностима сваког од оперативних сегмената:

Послови са правним лицима	Укључује кредите, депозите и остале трансакције са клијентима правним лицима осим банака
Послови са становништвом	Укључује кредите, депозите и остале трансакције са клијентима физичким лицима, микроклијентима, предузетницима и пољопривредницима
Инвестиционо банкарство и међу-банкарско пословање	Укључује пословање са хартијама од вредности и другим финансијским инструментима, као и трансакције са банкама

При сагледавању профитабилности / резултата сваког сегмента, осим прихода и расхода остварених из пословања са клијентима, укључују се и приходи и расходи из интерних односа обрачунати помоћу трансферних цена које се утврђују на основу одговарајућих тржишних цена (нето приходи/расходи из интерних односа).

Значајан утицај на резултат у 2017. години имали су нето приходи индиректних отписа који су износили 17,883 хиљада динара (од чега се на наплаћена отписана потраживања односило 738,594 хиљада динара). Такође, на висину резултата, поред нето прихода индиректних отписа утицао је и добијени судски спор у износу 562,745 хиљада динара.

Приликом израде извештаја по сегментима оперативни трошкови пословања се деле на директне оперативне трошкове (директно под контролом сегмената пословања или су директно повезани са пословањем сегмената) и индиректне оперативне трошкове (висина ових трошкова није под директном контролом сегмената или не постоји директна веза са пословањем сегмената).

Сваки сегмент пословања се задужује директним оперативним трошковима који се односе на тај сегмент, као и делом индиректних оперативних трошкова (расподела ових трошкова на сегменте се врши применом одговарајућих кључева који се користе за алокацију трошкова трошковних центара на профитне центре).

Директни оперативни трошкови на нивоу Банке износе 7,639,242 хиљада динара и чине 70.5% укупних оперативних трошкова. Директни оперативни трошкови се највећим делом састоје од трошкова који су директно повезани са пословањем сегмената (зараде, трошкови закупа, трошкови амортизације, маркетинга и други трошкови), а у мањем делу чине их и трошкови који се на сегменте алоцирају на бази одлуке менаџмента.

На сегмент послова са становништвом односи се износ од 5,783,836 хиљада динара директних трошкова (75.7% укупних директних трошкова), што је последица велике пословне мреже и броја запослених радника на пословима са становништвом.

У складу са претходно наведеним, Банка је у пословној 2017. години остварила добитак пре пореза у износу од 7,187,250 хиљада динара.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

6. ИЗВЕШТАВАЊЕ ПО СЕГМЕНТИМА (наставак)

Извештај по оперативним сегментима за 2017. годину је приказан у наставку:

	Послови са становништвом	Послови са правним лицима	Инвестиционо банкарство и међубанкарско пословање	Остало	Укупно
Приходи и расходи					
Приходи од камата	6,367,966	2,649,990	5,034,480	-	14,052,436
Расходи од камата	(880,868)	(224,091)	(501,280)	-	(1,606,239)
Нето приход по основу камата	5,487,098	2,425,899	4,533,200	-	12,446,197
Нето приходи/расходи камата из интерних односа	(886,255)	(768,155)	1,654,410	-	-
Нето приход по основу накнада и провизија	3,198,742	1,290,502	592,982	-	5,082,226
Резултат пре исправки вредности	7,799,585	2,948,246	6,780,592	-	17,528,423
Нето приходи/расходи исправке вредности	(310,881)	266,530	62,234	-	17,883
Резултат пре оперативних трошкова	7,488,704	3,214,776	6,842,826	-	17,546,306
Директни оперативни трошкови	(5,783,836)	(1,672,719)	(182,687)	-	(7,639,242)
Нето приходи/расходи курсних разлика	-	-	(56,358)	-	(56,358)
Нето остали приходи и расходи	(82,584)	557,765	55,202	-	530,383
Резултат пре индиректних оперативних трошкова	1,622,284	2,099,822	6,658,983	-	10,381,089
Индиректни оперативни трошкови	(1,612,287)	(1,237,636)	(343,916)	-	(3,193,839)
Резултат пре пореза	9,997	862,186	6,315,067	-	7,187,250
Актива по сегментима					
Готовина и готовински еквиваленти	-	-	49,840,887	-	49,840,887
Пласмани банкама	-	-	29,543,789	-	29,543,789
Пласмани комитентима	81,512,171	72,385,196	-	-	153,897,367
Инвестиционе хартије од вредности	-	-	117,288,767	-	117,288,767
Остало	-	-	2,611,859	16,000,869	18,612,728
	81,512,171	72,385,196	199,285,302	16,000,869	369,183,538
Обавезе по сегментима					
Обавезе према банкама	-	-	4,532,505	-	4,532,505
Обавезе према комитентима	230,900,337	52,610,572	8,960,731	-	292,471,640
Субординиране обавезе	-	-	-	-	-
Остало	-	-	-	8,919,338	8,919,338
	230,900,337	52,610,572	13,493,236	8,919,338	305,923,483

Напомене: Пласмани микроклијентима приказани су у оквиру сегмента послови са становништвом
Индиректни оперативни трошкови се односе на расходе који нису под контролом пословних сегмената

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

6. ИЗВЕШТАВАЊЕ ПО СЕГМЕНТИМА (наставак)

Извештај по оперативним сегментима за 2016. годину је приказан у наставку:

	Послови са становништвом	Послови са правним лицима	Инвестиционо банкарство и међубанкарско пословање	Остало	Укупно
Приходи и расходи					
Приходи од камата	6,622,978	3,806,948	6,259,149	-	16,689,075
Расходи од камата	(1,680,595)	(409,129)	(1,136,617)	-	(3,226,341)
Нето приход по основу камата	4,942,383	3,397,819	5,122,532	-	13,462,734
Нето приходи/расходи из интерних односа	(434,154)	(1,166,544)	1,600,698	-	-
Нето приход по основу накнада и провизија	3,040,383	1,335,521	441,410	-	4,817,314
Резултат пре исправки вредности	7,548,612	3,566,796	7,164,640	-	18,280,048
Нето приходи/расходи исправке вредности	(858,376)	(11,021,735)	(3,027,428)	-	(14,907,539)
Резултат пре оперативних трошкова	6,690,236	(7,454,939)	4,137,212	-	3,372,509
Директни оперативни трошкови	(5,250,911)	(1,841,981)	(292,810)	-	(7,385,702)
Нето приходи/расходи курсних разлика	-	-	(9,282)	-	(9,282)
Нето остали приходи и расходи	(18,075)	(555,513)	(80,417)	-	(654,005)
Резултат пре индиректних оперативних трошкова	1,421,250	(9,852,433)	3,754,703	-	(4,676,480)
Индиректни оперативни трошкови	(2,020,778)	(1,340,184)	(340,194)	-	(3,701,156)
Резултат пре пореза	(599,528)	(11,192,617)	(3,414,509)	-	(8,377,636)
Актива по сегментима					
Готовина и готовински еквиваленти	-	-	55,153,209	-	55,153,209
Пласмани банкама	-	-	40,601,413	-	40,601,413
Пласмани комитентима	75,323,551	75,087,858	-	-	150,411,409
Инвестиционе хартије од вредности	-	-	136,366,773	-	136,366,773
Остало	-	-	2,611,859	14,872,806	17,484,665
	75,323,551	75,087,858	234,733,254	14,872,806	400,017,469
Обавезе по сегментима					
Обавезе према банкама	-	-	7,834,962	-	7,834,962
Обавезе према комитентима	232,633,347	78,399,262	11,588,751	-	322,621,360
Субординиране обавезе	-	-	6,178,390	-	6,178,390
Остало	-	-	-	7,958,455	7,958,455
	232,633,347	78,399,262	25,602,103	7,958,455	344,593,167

Напомене: Пласмани микроклијентима приказани су у оквиру сегмента послови са становништвом
Индиректни оперативни трошкови се односе на расходе који нису под контролом пословних сегмената

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

7. ФИНАНСИЈСКА АКТИВА И ОБАВЕЗЕ – РАЧУНОВОДСТВЕНА КЛАСИФИКАЦИЈА И ПОШТЕНА (ФЕР) ВРЕДНОСТ

Методологија и претпоставке које су коришћене за обрачун поштене (фер) вредности за наведена финансијска средства и обавезе која нису евидентирана по поштеној вредности у финансијским извештајима су следеће:

(и) Средства и обавезе код којих је садашња вредност у књигама приближно једнака поштеној вредности

Код финансијских средстава и обавеза која су високо ликвидна и са краткорочним доспећем (до године дана) претпоставља се да је садашња књиговодствена вредност приближно једнака поштеној вредности. Ова претпоставка се такође користи и код депозита по виђењу, штедних депозита без специфицираног рока доспећа и свих финансијских инструмената који имају променљиву каматну стопу.

(ии) Инструменти са фиксном каматном стопом

Поштена вредност финансијских средстава и обавеза са фиксном каматном стопом, која се воде по амортизованој вредности, се процењује поређењем тржишних каматних стопа у моменту иницијалног признавања са текућим тржишним каматним стопама за финансијске инструменте сличних карактеристика. Процењена поштена вредност средстава и обавеза са фиксном каматном стопом у највећем делу одговара књиговодственој вредности с обзиром да уговорене каматне стопе не одступају од тржишних. Банка нема материјално значајних одступања по овом основу.

8. НЕТО ПРИХОДИ ОД КАМАТА

Нето приходи од камата се састоје од:

	У хиљадама динара	
	За годину која се завршава	
	31. децембра	
	2017.	2016.
Пласмани банкама	302,541	379,351
Пласмани комитентима	9,017,954	10,430,418
Централна банка	371,056	475,643
Инвестиционе хартије од вредности	4,360,885	5,403,663
Приходи од камата	14,052,436	16,689,075
Обавезе према банкама и другим фин. организацијама	102,577	266,437
Обавезе према комитентима	1,112,608	2,206,177
Примљени кредити	391,054	753,727
Расходи од камата	1,606,239	3,226,341
Нето приходи од камата	12,446,197	13,462,734

Укупни приходи и расходи камата који су обрачунати коришћењем методе ефективне каматне стопе приказани у претходној табели се односе на финансијска средства и обавезе које се не воде по фер вредности кроз биланс успеха.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године
9. НЕТО ПРИХОДИ / РАСХОДИ ПО ОСНОВУ НАКНАДА И ПРОВИЗИЈА

Нето приходи/расходи од накнада и провизија се састоје од:

	У хиљадама динара	
	За годину која се завршава	
	31. децембра	
	2017.	2016.
Приходи у динарима		
Накнаде за услуге платног промета	3,243,428	3,050,088
Накнаде за одобрене кредите и гаранције-становништво	28,845	27,006
Накнаде за одобрене кредите и гаранције-привреда	152,973	183,068
Накнаде по основу купопродаје девиза	455,964	453,082
Накнаде за брокерске и кастоди услуге	37,390	63,605
Накнаде по пословима са картицама	1,795,591	1,540,404
Накнаде по основу упита у Кредитни биро	87,771	88,011
Накнаде и провизије по основу осталих банкарских услуга	544,317	603,584
	6,346,279	6,008,848
Приходи у иностраној валути		
Накнаде за услуге платног промета	109,763	102,541
Накнаде за одобрене кредите и гаранције-привреда	9,250	4,884
Накнаде за брокерске и кастоди услуге	12,778	9,011
Накнаде по пословима са картицама	221,473	127,036
Накнаде и провизије по основу осталих банкарских услуга	673	50
	353,937	243,522
	6,700,216	6,252,370
Расходи у динарима		
Накнаде за услуге платног промета	125,732	121,816
Накнаде по основу купопродаје девиза	64,340	33,396
Накнаде по пословима са картицама	770,319	520,990
Накнаде по основу упита у Кредитни биро	78,149	72,978
Накнаде и провизије по основу осталих банкарских услуга	139,701	149,251
	1,178,241	898,431
Расходи у иностраној валути		
Накнаде за услуге платног промета	72,877	63,302
Накнаде по пословима са картицама	329,074	290,972
Накнаде и провизије по основу осталих банкарских услуга	37,798	182,351
	439,749	536,625
	1,617,990	1,435,056
Нето приходи од накнада и провизија	5,082,226	4,817,314

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године
10. НЕТО ДОБИТАК ПО ОСНОВУ ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА НАМЕЊЕНИХ ТРГОВАЊУ

Нето добитак од трговања се састоји од:

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2017.	2016.
Приходи од промене фер вредности хартија од вредности – инвестиционе јединице	12,643	2,920
Приходи од промене фер вредности хартија од вредности – записи и обвезнице Републике Србије и осталих фин. средстава	51,739	-
Добици по основу продаје хартија од вредности по фер вредности кроз биланс успеха	47,261	70,138
	111,643	73,058
Расходи од промене фер вредности деривата намењених трговању - SWAP	(7,845)	-
Губици по основу продаје хартија од вредности и осталих финансијских средстава који су намењени трговању	-	(2,580)
	(7,845)	(2,580)
Нето добитак од трговања	103,798	70,478

11. НЕТО ДОБИТАК / ГУБИТАК ПО ОСНОВУ ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА РАСПОЛОЖИВИХ ЗА ПРОДАЈУ

Нето добитак/губитак од продаје се састоји од:

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2017.	2016.
Добици по основу продаје хартија од вредности расположивих за продају	44,534	69,927
Губици по основу продаје хартија од вредности расположивих за продају	(211)	(865)
Нето добитак од продаје	44,323	69,062

Добици по основу продаје хартија од вредности расположивих за продају у износу од 44,534 хиљаде динара односе се на добитке од продаје обвезница Републике Србије у динарима у износу од 44,081 хиљаду динара и страног валути у износу од 453 хиљаде динара.

Губици по основу хартија од вредности расположивих за продају у износу од 211 хиљада динара односе се на губитке од продаје обвезница Републике Србије у динарима.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године
12. НЕТО РАСХОД ОД КУРСНИХ РАЗЛИКА И ЕФЕКТА УГОВОРЕНЕ ВАЛУТНЕ КЛАУЗУЛЕ

	У хиљадама динара	
	2017.	31. децембра 2016.
Приходи од позитивних курсних разлика по основу уговорене валутне клаузуле	1,325,087	2,510,561
Приходи од позитивних курсних разлика по основу промене вредности хартија од вредности – уговорена девизна клаузула	7,533	13,227
Приходи од позитивних курсних разлика по основу промене вредности обавеза	17,989	13,173
Приходи од позитивних курсних разлика по основу уговорене валутне клаузуле - становништво	427,235	1,281,370
Приходи по основу позитивних курсних разлика	12,598,243	2,343,797
	14,376,087	6,162,128
Расходи од негативних курсних разлика по основу уговорене валутне клаузуле	(3,575,513)	(1,437,016)
Расходи од негативних курсних разлика по основу промене вредности хартија од вредности – уговорена девизна клаузула	(24,147)	(5,290)
Расходи од негативних курсних разлика од промене вредности обавеза – уговорена валутна клаузула	(4,170)	(37,809)
Расходи од негативних курсних разлика по основу уговорене валутне клаузуле - становништво	(2,546,402)	(616,606)
Расходи по основу негативних курсних разлика	(8,282,213)	(4,074,689)
	(14,432,445)	(6,171,410)
Нето расход	(56,358)	(9,282)

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

13. ОСТАЛИ ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ

а) Остали пословни приходи се односе на:

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2017.	2016.
Остали приходи оперативног пословања	174,837	156,919
Приходи од укидања неискоришћених резерв. по судским споровима (напомена 35)	25,426	-
Остали приходи	737,514	383,901
Приходи од промене вредности основних средстава	-	32,415
Укупно	937,777	573,235

У оквиру позиције прихода оперативног пословања највећи износи се односе на: накнаде по основу давања у закуп непокретности у земљи у износу од 101,238 хиљада динара (од чега се 76,908 хиљада динара односи на приход по основу давања у закуп непокретности за пословне намене), приходе по основу рефундација комуналних трошкова у износу од 31,545 хиљада динара, приходе по основу рефундације осталих трошкова у износу од 15,154 хиљаде динара, приход по основу претходно плаћених трошкова судских поступака по добијеним пресудама у износу од 19,248 хиљада динара и приходи по основу закупа пословног простора у иностранству 5,553 хиљаде динара.

У току 2017. године Банка је примила дивиденде по основу учешћа и акција намењених трговању у износу од 9,137 хиљада динара (2016: 15,712 хиљада динара) и чине део позиције осталих прихода и то дивиденде од учешћа у власнишву VISA Inc. у износу од 5,318 хиљада динара, АИК банке у износу од 2,941 хиљаде динара и MasterCard у износу од 878 хиљада динара.

У оквиру позиције осталих прихода у 2017. години, најзначајније ставке чине приходи:

- По основу добијеног судског спора на основу коначне пресуде Врховног касационог суда у износу од 566,450 хиљада динара,
- Укидања обавеза у износу од 64,376 хиљада динара по основу приходовања материјално безначајних обавеза по основу неактивних партија текућих, динарских и девизних рачуна физичких лица који су у току 2017. године испунили услове прописане одлуком Извршног одбора Банке. У случају накнадног захева клијента за исплатом укинута обавеза иста ће се извршити на терет расхода Банке.
- Приходи од продаје некретина стечених наплатом потраживања у износу од 29,548 хиљада динара
- Приходи од закупа из ранијих година по основу приходовања уплата из 2015. и 2016. године у износу од 19,847 хиљада динара,
- По основу камата из ранијих година – становништво у износу од 16,160 хиљада динара
- По основу камата из ранијих година – привреда у износу од 12,231 хиљаду динара

б) Нето добитак по основу инвестиција

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2017.	2016.
Приходи по основу продаје – учешћа у капитал ЈУБМЕС банке	306	5,143
Укупно	306	5,143

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

14. НЕТО ПРИХОД / РАСХОД ПО ОСНОВУ ОБЕЗВРЕЂЕЊА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА И КРЕДИТНО РИЗИЧНИХ ВАНБИЛАНСНИХ СТАВКИ

Нето расходи обезвређења финансијских средстава се односе на:

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2017.	2016.
Расходи индиректних отписа пласмана билансних позиција	(11,106,990)	(25,447,320)
Расходи резервисања за ванбилансне позиције	(276,066)	(522,126)
Приходи од укидања индиректних отписа пласмана	10,340,416	10,372,904
Приходи од укидања резервисања за ванбилансне позиције	321,929	631,308
Приход од наплате отписаних потраживања	738,594	57,695
Укупно	17,883	(14,907,539)

У оквиру позиције расходи индиректних отписа пласмана билансних позиција Банка је евидентирала и обезвређење материјалних вредности стечених наплатом потраживања у износу од 169,674 хиљаде динара (напомена 30) на основу процене вредности непокретности и опреме од стране овлашћеног проценитеља, у складу са интерним актом Банке.

У току 2017. године наплаћена отписана потраживања у износу од 738,594 хиљаде динара у највећем делу односе се на наплату потраживања из ванбилансне евиденције за која је претходно извршен трајни отпис преносом из биланса на ванбиланс. Најзначајнији износи наплате односе се на: Концерн Фармаком МБ доо у стечају у износу од 246,416 хиљада динара, ИМК 14. Октобар Крушевац у износу од 246,913 хиљаде динара, ХИ Жупа ад Крушевац у износу од 23,458 хиљада динара, Гемах доо Београд у стечају у износу од 21,011 хиљада динара и Беохемија доо у износу од 15,140 хиљада динара.

До краја јануара 2018. године нису извршене материјално значајне наплате обезвређених пласмана које би утицале на укидање исправке вредности сходно захтевима из MPC 10.

КРЕТАЊЕ НА РАЧУНИМА ИСПРАВКИ ВРЕДНОСТИ И РЕЗЕРВИСАЊИМА ЗА ВАНБИЛАНС

	Пласмани банкама (напомена 23.2)	Пласмани комитентима (напомена 24.2)	Инвестиционе хартije од вредности (напомене 21 и 22)	Инвестиц. зависна друштва (напомена 25)	Остала средства (напомена 30)	Ванбил. обавезе (напомена 35)	Укупно
Стање 1. јануара 2017. године	309,874	29,645,005	165,879	2,869,029	2,532,688	430,941	35,953,416
Нова исправка							
Вредности	-	10,592,617	29,813	-	484,560	276,066	11,383,056
Смањење исправке							
Вредности	(60,561)	(10,123,228)	(27,211)	-	(129,416)	(321,929)	(10,662,345)
Курсне разлике	(46,755)	(772,235)	(3,523)	-	(10,726)	-	(833,239)
Трајни отпис	-	(12,089,069)	(164,955)	-	(19,098)	-	(12,273,122)
Остале промене		781,509*	-		(401,145)	(260,686)	119,678
Стање 31. децембра 2017. године	202,558	18,034,599	3	2,869,029	2,456,863	124,392	23,687,444

* ефекат признавања прихода од камате на обезвређене кредите применом алтернативног концепта ИРЦ метода који се односи на нетирање прихода од камата и расхода исправки вредности

Банка је у 2017. години, извршила повећање нето расхода исправке вредности и резервисања у укупном износу од 720,711 хиљада динара.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

14. НЕТО ПРИХОД / РАСХОД ПО ОСНОВУ ОБЕЗВРЕЂЕЊА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА И КРЕДИТНО РИЗИЧНИХ ВАНБИЛАНСНИХ СТАВКИ (наставак)

Од осталих промена на рачунима исправки вредности и резервисања износ од 12,273,122 хиљаде динара односи се на трајни отпис који је Банка спровела у 2017. године преносом са билансне на ванбилансну евиденцију на основу Одлуке НБС о рачуноводственом отпису билансне активе.

15. ТРОШКОВИ ЗАРАДА, НАКНАДА ЗАРАДА И ОСТАЛИ ЛИЧНИ РАСХОДИ

Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи се састоје од:

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2017.	2016.
Трошкови зарада	2,733,546	2,703,672
Трошкови накнада зарада	435,931	444,472
Трошкови пореза на зараде и накнаде зарада	402,439	395,782
Трошкови доприноса на зараде и накнаде зарада	830,100	800,724
Трошкови накнада за привремене и повремене послове	11,587	13,934
Резервисања за отпремнине – нето (напомена 35.)	33,809	64,866
Остали лични расходи	72,785	74,762
Укупно	4,520,197	4,498,212

16. ТРОШКОВИ АМОРТИЗАЦИЈЕ

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2017.	2016.
Трошкови амортизације – нематеријална улагања (напомена 26.2)	143,181	203,330
Трошкови амортизације – некретнине и опрема (напомена 27.2)	379,746	409,824
Трошкови амортизације – инвестиционе некретнине (напомена 28.1)	40,655	52,871
Укупно	563,582	666,025

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године
17. ОСТАЛИ РАСХОДИ

Остали расходи се односе на:

	У хиљадама динара	
	За годину која се завршава	
	31. децембра	
	2017.	2016.
Трошкови материјала	367,932	348,681
Трошкови производних услуга	2,033,338	2,067,603
Нематеријални трошкови (без пореза и доприноса)	2,475,068	2,690,370
Трошкови пореза	129,512	125,828
Трошкови доприноса	751,661	729,322
Остали оперативни трошкови	25,600	25,683
Остали расходи	262,117	305,835
Расходи по основу промене вредности инвестиционих некретнина и средстава намењених продаји (напомене 28 и 29)	86,708	632,721
Расходи по основу резервисања по судским споровима (напомена 35)	173,187	368,501
Укупно	6,305,123	7,294,544

а) Остали расходи

У оквиру позиције осталих расхода у износу од 262,117 хиљада динара између осталих евидентирани су:

- расходи по основу седам изгубљених судских спорова у износу од 61,503 хиљаде динара за које Банка претходно није извршила резервисање или је износ из коначне пресуде био виши од претходно резервисаног износа.
- расходи по основу плаћених фактура осигуравајућем друштву за полисе животног осигурања клијената винкулираних у корист Банке у износу од 111,554 хиљаде динара, а чије је плаћање на свој терет преузела Банка. Наведене полисе се користе као колатерал за одобрене кредите физичким лицима. Такође, у овој позицији су приказани и расходи по полисама за кориснике сетова текућих рачуна и путног осигурања интернационалних платних картица у износу од 50,913 хиљада динара и
- губици по основу расходовања и отписа основних средстава и нематеријалних улагања у износу од 5,409 хиљада динара.

б) Расходи по основу резервисања за судске спорове

Расходи по основу резервисања за судске спорове у укупном износу од 173,187 хиљада динара (напомена 35) односе се на:

- повећање расхода за осам нових предмета - тужбених захтева у износу од 105,749 хиљада динара и
- нето повећање расхода за активне предмете из ранијих година у износу од 42,012 хиљада динара.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

18. ПОРЕЗ НА ДОБИТ – текући и одложени порез

18.1 Компоненте пореза на добит на дан 31. децембра су следеће:

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2017.	2016.
Добитак по основу одложених пореза	1,335,828	314,453
Губитак по основу одложених пореза	(405,710)	-
Укупно	930,118	314,453

У току 2017. године, на основу извршене анализе и процене, признати су добици по основу креирања одложених пореских средстава од пренетих пореских губитака, и то у мери за коју је извесно да ће бити искоришћена, односно у износу од 1,235,813 хиљада динара. Од тог износа за покриће опорезиве добити за 2017. годину, искоришћено је 368,667 хиљада динара на терет губитака по основу одложених пореза.

У 2017. и 2016. години Банка није исказала текући порез на добит на основу важећих пореских прописа.

18.2 Усаглашавање ефективне пореске стопе је приказано у следећој табели:

	У хиљадама динара			
	2017.	2017.	2016.	2016.
Добитак/ Губитак пре опорезивања		7,187,250		(8,377,636)
Порез обрачунат по домаћој стопи пореза на добит	15%	1,078,087	-15%	(1,256,645)
Расходи који се не признају у пореске Сврхе	-0.41%	(29,449)	7.82%	655,221
Порески ефекти нето капиталних губитака/добитака	-0.01%	(562)	-0.07%	(6,169)
Порески ефекат усклађивања прихода	0.03%	1,868	-0.12%	(9,686)
Порески кредити примљени и искоришћени у текућој години	-5.13%	(368,666)	0.07%	6,169
Порески ефекти прихода од камата по дужничким ХОВ чији је издавалац РС, АП Војводина или НБС	-9.48%	(681,278)	-10.11%	(846,851)
Корекција пореских ефеката по основу одложених пореза	-12.94%	(930,118)	-3.75%	(31,453)
Порески ефекти исказани у билансу успеха		930,118		314,453

18.3 Промене на одложеним порезима на дан 31. децембра су приказане као што следи:

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2017.	2016.
Стање на дан 1. јануара	(23,592)	(329,258)
Настанак и укидање привремених разлика	880,688	305,666
Стање на дан 31. децембра	857,096	(23,592)

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године
18. ПОРЕЗ НА ДОБИТ – текући и одложени порез (наставак)**18.4 Текућа пореска средства**

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Текућа пореска средства (уплаћене месечне аконтације пореза на добит за 2017. годину прописане законом о порезу на добит правних лица)	-	-

У току 2017. године Банка није плаћала порез на добит, јер је у 2016. исказала порески губитак.

18.5 Одложена пореска средства и обавезе**18.5.1 Одложена пореска средства и обавезе се односе на:**

	2017.			У хиљадама динара 2016.		
	Средства	Обавезе	Нето	Средства	Обавезе	Нето
Разлика у садашњој вредности основних средстава за пореске и књиговодствене потребе	112,277	-	112,277	77,473	-	77,473
Пренети порески губици	867,146	-	867,146	-	-	-
Ефекат повећања одложених пореских обавеза по основу ХОВ расположивих за продају и учешћа у капиталу	624	(530,171)	(529,547)	899	(566,448)	(565,549)
Дугорочна резервисања за отпремнине запослених	35,322	-	35,322	41,978	-	41,978
Обезвређење имовине	265,532	-	265,532	284,297	-	284,297
Примања запослених по чл.9 ст. 2. ЗПДПЛ обр. а не плаћена у пор. периоду	1,192	-	1,192	1,134	-	1,134
Средства по резервисањима за судске спорове	118,797	-	118,797	137,075	-	137,075
Актуарски добици по резервисањима за отпремнине	-	(13,623)	(13,623)	-	-	-
Укупно	1,400,890	(543,794)	857,096	542,856	(566,448)	(23,592)

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

18. ПОРЕЗ НА ДОБИТ – текући и одложени порез (наставак)

18.5 Одложена пореска средства и обавезе (наставак)

18.5.2 Преглед пореских кредита на која нису формирана одложена пореска средства:

Врста пореског кредита	Година настанка	Износ на дан 31.12.2017	Износ на дан 31.12.2016	У хиљадама динара
				Година истека коришћења
	2014	-	388,385	2019
	2015	2,533,717	10,384,084	2020
Пренети порески губици	2016	9,719,742	9,719,742	2021
Укупно порески губици		12,253,459	20,492,211	
Утицај пореских губитака на будући порез на добит (15%)		1,838,019	3,073,832	од 2019 -2021
Порески кредит по основу улагања у основна средства	2013	15,692	15,692	2023
Порески кредит по основу међукомпанијских дивиденди	2014	13,154	13,154	2019
Укупно за умањење будућих обавеза за порез на добит		1,866,865	3,102,678	

Пренети порески губици који нису евидентирани у књигама Банке и по основу којих нису формирана пореска средства, а могу се користити за покриће пореза на добит у наредним периодима износе укупно 12,253,459 хиљада динара и односе се на порески губитак остварен у 2015.-2016. години.

Одложена пореска средства нису формирана ни на пореске кредите по основу улагања у основна средства у износу од 15,692 хиљаде динара, ни по основу пореских кредита за међукомпанијске дивиденде у износу од 13,154 хиљаде динара.

Порески кредити на која нису формирана одложена пореска средства у 2017. години су смањени у односу на 2016. годину, због њиховог признавања до степена за који је извесно да ће и бити искоришћени, у складу са MPC 12 (веза напомена 18.1).

18.5.3 Кретања у оквиру привремених разлика током 2017. и 2016. године су приказана као што следи:

2017	Стање 1. јануара	Исказано у оквиру биланса успеха	Исказано у оквиру осталог резултата	У хиљадама динара	
				Исказано директно кроз нераспоређен у добит	Стање 31. децембра
Некретнине и опрема	77,473	96,720	(61,917)	-	112,277
Пренети порески губици	-	867,146	-	-	867,146
Хартије од вредности	(565,549)	-	36,003	-	(529,547)
Дугорочна резервисања за отпремнине					
Запослених	41,978	3,237	(9,894)	-	35,322
Актуарски добици	-	-	(13,623)	-	(13,623)
Обезвређење имовине	284,297	(18,765)	-	-	265,532
Примања запослених по чл.9. ст.2.					
ЗГДПЛ	1,134	58	-	-	1,192
Средства по резервисањима за судске спорове	137,075	(18,278)	-	-	118,797
Укупно	(23,592)	930,118	(49,431)	-	857,096

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

18. ПОРЕЗ НА ДОБИТ – текући и одложени порез (наставак)

18.5.3 Одложена пореска средства и обавезе (наставак)

	У хиљадама динара				
	Стање 1. јануара	Исказано у оквиру биланса успеха	Исказано у оквиру осталог резултата	Исказано директно кроз нераспоређен у добит	Стање 31. децембра
2016					
Некретнине и опрема	(30,336)	104,920	(3,073)	5,962	77,473
Хартије од вредности	(471,529)	-	(94,020)	-	(565,549)
Дугорочна резервисања за отпремнине					
Запослених	36,180	5,254	544	-	41,978
Обезвређење имовине	136,427	147,870	-	-	284,297
Примања запослених по чл.9. ст.2.					
ЗГДПЛ	-	1,134	-	-	1,134
Средства по резервисањима за судске спорове	-	55,275	-	81,800	137,075
Укупно	(329,258)	314,453	(96,549)	87,762	(23,592)

18.6 Порески ефекти који се односе на Остали укупан резултат

	У хиљадама динара					
	2017			2016		
	Бруто	Порез	Нето	Бруто	Порез	Нето
Повећање по основу промене фер вредности учешћа у капиталу и хартија од вредности расположивих за продају	(241,847)	36,277	(205,570)	364,619	(54,693)	309,926
Нето смањење по основу актуарских губитака	24,648	(23,517)	1,131	(3,626)	544	(3,082)
Промене вредности некретнина	-	(61,917)	(61,917)	58,580	(3,073)	55,507
Смањење по основу промене фер вредности учешћа у капиталу и хартија од вредности расположивих за продају	1,823	(274)	1,549	262,184	(39,327)	222,857
Укупно	(215,376)	(49,431)	(264,807)	681,757	(96,549)	585,208

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

19. ГОТОВИНА И СРЕДСТВА КОД ЦЕНТРАЛНЕ БАНКЕ

Готовина и средства код централне банке укључује:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
У динарима		
Готовина у благајни	3,043,314	3,325,905
Жиро рачун	15,047,427	20,295,034
Остала динарска новчана средства	99	100
	18,090,840	23,621,039
У иностраној валути		
Готовина у благајни	3,875,812	3,092,751
Девизна обавезна резерва	27,874,051	28,439,396
Остала новчана средства	184	23
	31,750,047	31,532,170
Укупно	49,840,887	55,153,209
<i>Корекције готовине за извештај о токовима готовине</i>		
Девизни рачуни код страних банака (напомена 23.1)	4,348,062	8,231,797
Девизна обавезна резерва	(27,874,051)	(28,439,396)
	(23,525,989)	(20,207,599)
Готовина из извештаја о токовима готовине	26,314,898	34,945,610

Банка у извештају о токовима готовине исказује готовину на жиро рачуну код НБС, готовину на рачунима код страних банака, средства на рачуну код Централног регистра хартија од вредности и готовину у благајнама.

У оквиру жиро рачуна исказана је динарска обавезна резерва, која представља минималну резерву динарских средстава издвојену у складу са Одлуком о обавезној резерви код Народне банке Србије. У складу са наведеном Одлуком, динарска обавезна резерва се обрачунава на износ просечног дневног књиговодственог стања динарских депозита, кредита и осталих динарских обавеза у току једног календарског месеца применом стопе у распону од 0.0% до 5.00% у зависности од доспећа обавеза и њиховог извора, с тим што обрачунату динарску обавезну резерву чини збир: обрачунате обавезне резерве у динарима, 38.00% динарске противвредности обрачунате обавезне резерве у еврима на депозите до 730 дана, и 30.00% динарске противвредности обрачунате обавезне резерве у еврима на депозите преко 730 дана.

Народна банка Србије плаћа Банци камату на издвојена средства у динарима у висини од 1.75% годишње.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

19. ГОТОВИНА И СРЕДСТВА КОД ЦЕНТРАЛНЕ БАНКЕ (наставак)

Девизну обавезну резерву Банка обрачунава сваког 17. дана у месецу на основу просечног стања девизних депозита у току претходног календарског месеца. Девизну обавезну резерву Банка издваја у девизама на посебан рачун код Народне банке Србије и та средства може по потреби повлачити. Банка је дужна да одржава просечно месечно стање издвојене девизне обавезне резерве у висини обрачунате девизне обавезне резерве, с тим што ради остваривања просечног дневног стања издвојене обавезне резерве дневно стање на рачуну девизне обавезне резерве може бити мање или веће од обрачунате девизне обавезне резерве.

Одлуком о измени Одлуке о обавезној резерви од 11.12.2015. године (Сл.Глас. 102/2015), стопе издвајања девизне обавезне резерве износе:

- на девизне депозите орочене до 730 дана стопа је 20%
- на девизне депозите орочене преко 730 дана стопа је 13%
- на динарске депозите индексиране валутном клаузулом стопа је 100% без обзира на рочност

Одлуком о обавезној резерви Народне банке Србије, Банка је одређени део девизне обавезне резерве издвајала у динарима на свом жиро рачуну. На обавезну резерву у иностраној валути Банка не остварује камату.

Остала новчана средства у иностраној валути у износу од 184 хиљаде динара (2016: 23 хиљаде динара) односи се на обрачунски рачун код Централног регистра хартија од вредности за трговину хартијама од вредности.

20. ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА ПО ФЕР ВРЕДНОСТИ КРОЗ БИЛАНС УСПЕХА НАМЕЊЕНА ТРГОВАЊУ

Финансијска средства намењена трговању се састоје од:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Хартије од вредности намењене трговању (у динарима)	2,029,354	242,920
Хартије од вредности намењене трговању (у иностраној валути)	3,240,355	-
Укупно (напомена 4.1.6)	5,269,709	242,920

Структура финансијских средства намењених трговању је приказана у табели испод:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Обвезнице Републике Србије у динарима	1,611,711	-
Инвестиционе јединице ОИФ новчани фондови у динарима	417,643	242,920
Обвезнице Републике Србије у иностраној валути	3,240,355	-
Укупно	5,269,709	242,920

Инвестиционе јединице на дан 31. децембра 2017. године у укупном износу од 417,643 хиљаде динара односе се на инвестиционе јединице КомБанк Новчани Фонд, Београд.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године
21. ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА РАСПОЛОЖИВА ЗА ПРОДАЈУ

Финансијска средства расположива за продају се састоје од:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Хартије од вредности расположиве за продају (у динарима)	33,470,304	43,826,167
Хартије од вредности расположиве за продају (у страниј валути)	78,548,757	92,379,396
Укупно (напомена 4.1.6)	112,019,061	136,205,563
Исправка вредности	(3)	(81,710)
Укупно	112,019,058	136,123,853

Хартије од вредности расположиве за продају (у динарима) на дан 31. децембра 2017. године се односе на обвезнице Републике Србије у износу од 33,137,523 хиљаде динара (2016: 33,905,659 хиљада динара), обвезнице – буџет града Панчева и општина Стара Пазова и Шабац у износу од 332,781 хиљаду динара (2016: 431,302 хиљаде динара).

Исправке вредности у целости се односе на обвезнице локалних самоуправа.

Хартије од вредности расположиве за продају (у страниј валути) на дан 31. децембра 2017. године се односе на дугорочне обвезнице Владе Републике Србије у износу од 76,766,427 хиљада динара (2016: 85,773,869 хиљада динара) обвезнице страних банака Raiffeisen Banka International у износу од 1,782,330 хиљада динара (2016: од 1,818,930 хиљада динара).

Промене на исправци вредности су приказане као што следи:

Исправка вредности ХОВ расположиве за продају

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Појединачна исправка вредности		
Стање на дан 1. јануара	81,710	370
Исправка вредности у текућој години:		
Повећање (напомена 14)	29,813	81,230
Ефекти промене курса (напомена 14)	(3,523)	115
Ослобођено у току године (напомена 14)	(27,211)	(5)
Трајни отпис	(80,786)	-
Укупно појединачна исправка	3	81,710

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

22. ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА КОЈА СЕ ДРЖЕ ДО ДОСПЕЋА

Финансијска средства која се држе до доспећа се састоје од:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Хартије од вредности које се држе до доспећа (есконтване менице) (напомена 4.1.6)	-	84,169
Исправка вредности	-	(84,169)
Укупно	-	-

Исправка вредности ХОВ која се држе до доспећа

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Стање на дан 1. јануара	84,169	97,669
Исправка вредности у текућој години:		
Повећање (напомена 14)	-	936
Ослобођено у току године (напомена 14)	-	(936)
Трајни отпис	(84,169)	(13,500)
Укупно исправке	-	84,169

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године
23. КРЕДИТИ И ПОТРАЖИВАЊА ОД БАНАКА И ДРУГИХ ФИНАНСИЈСКИХ ОРГАНИЗАЦИЈА**23.1 Пласмани банкама укључују**

	31. децембар 2017.	У хиљадама динара 31. децембар 2016.
Кредити дати у динарима		
По репо трансакцијама	15,000,000	20,000,000
Кредити за обртна средства	200,000	3,000,000
Овернигхт кредити	-	1,000,000
Остали пласмани	68,549	14,580
Активна временска разграничења	18,809	22,199
	15,287,358	24,036,779
Кредити дати у иностраној валути		
Девизни рачун код страних банака (напомена 19)	4,348,062	8,231,797
Овернигхт кредити	2,144,357	585,677
Остали пласмани у страним банкама	665,877	641,235
Дати депозити у иностраној валути	5,905,905	6,177,432
Активна временска разграничења	2,114	2,290
Остала потраживања	12,657	8,824
Кредити страним банкама (зависне банке)	490,815	176,389
Покривена јемства у иностраној валути	889,202	1,050,864
Исправка вредности	(202,558)	(309,874)
	14,256,431	16,564,634
УКУПНО	29,543,789	40,601,413

На дан 31. децембра 2017. године хартије од вредности стечене у 'reverse' репо трансакцијама са Народном банком Србије у износу од 15,000,000 хиљада динара односе се на благајничке записе купљене од Народне банке Србије, са доспећем до 8 дана, уз годишњу каматну стопу од 2.55% до 3.00%.

Краткорочно орочени депозити код банака у динарима су депоновани на период до једне године уз каматну стопу у распону од 2.40 % до 3.10% годишње. Краткорочно орочени депозити код банака у иностраној валути депоновани су на период до једне године уз каматну стопу у распону од 0.10% до 0.25% годишње за EUR, од 0.30% до 1.25% за USD и 0.13% до 0.40% за CHF.

Каматне стопе на пласиране дугорочне револвинг кредите страним зависним банкама кретале су се у распону од 2.478% до 2.559% што је представљало 6M EURIBOR плус фиксни део 2.75%. Дугорочни кредити зависним банкама пласирани су по стопи од 4.092% односно 1M EURIBOR плус фиксни део 4.46%.

23.2 Промене на рачуну исправке вредности по пласманима банкама приказане су у следећој табели

Исправка вредности	2017.	2016.
Стање на дан 1. јануара	309,874	399,760
<i>Исправка вредности у текућој години:</i>		
Повећање (напомена 14)	-	-
Ефекти промене курса (напомена 14)	(46,755)	15,577
Трајни отпис	-	(105,463)
Ослобођено у току године (напомена 14)	(60,561)	-
Стање на дан 31. децембра	202,558	309,874

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

24. КРЕДИТИ И ПОТРАЖИВАЊА ОД КОМИТЕНАТА

24.1 Пласмани комитентима

	2017.			2016.		
	Бруто износ	Исправка вредности	Књиговодствена вредност	Бруто износ	Исправка вредности	Књиговодствена вредност
У хиљадама динара						
Привредна друштва						
Кредити по трансакционим рачунима	545,794	(15,523)	530,271	599,731	(77,830)	521,901
Кредити за обртна средства	36,079,514	(6,876,228)	29,203,286	43,540,645	(8,036,684)	35,503,961
Извозни кредити	59,381	-	59,381	2,171,791	(2,039,330)	132,461
Инвестициони кредити	26,874,796	(2,257,470)	24,617,326	27,338,065	(3,676,973)	23,661,092
Купљени пласмани– факторинг	-	-	-	298,788	(807)	297,981
Кредити за плаћање увоза робе и услуга из Иностранства	2,109,314	(18,892)	2,090,422	2,306,016	(2,097,996)	208,020
Пласмани по основу акцептирања, авалирања и извршених плаћања по гаранцијама	416,502	(261,893)	154,609	479,893	(297,408)	182,485
Остали кредити и пласмани	37,994,559	(7,093,888)	30,900,671	38,179,610	(10,567,868)	27,611,742
Активна временска разграничења	138,848	(24,290)	114,558	223,015	(127,098)	95,917
Пасивна временска разграничења	(139,210)	-	(139,210)	(190,394)	-	(190,394)
	104,079,498	(16,548,184)	87,531,314	114,947,160	(26,921,994)	88,025,166
Становништво						
Кредити по трансакционим рачунима	3,795,909	(422,347)	3,373,562	3,922,335	(649,424)	3,272,911
Стамбени кредити	37,546,956	(586,966)	36,959,990	39,297,529	(963,039)	38,334,490
Готовински кредити	24,712,127	(389,565)	24,322,562	19,954,272	(904,510)	19,049,762
Потрошачки кредити	126,019	(2,712)	123,307	160,580	(42,266)	118,314
Остали кредити и пласмани	2,014,181	(81,801)	1,932,380	2,113,275	(160,734)	1,952,541
Активна временска разграничења	218,284	(3,024)	215,260	207,135	(3,038)	204,097
Пасивна временска разграничења	(561,008)	-	(561,008)	(545,872)	-	(545,872)
	67,852,468	(1,486,415)	66,366,053	65,109,254	(2,723,011)	62,386,243
Стање на дан 31. Децембра	171,931,966	(18,034,599)	153,897,367	180,056,414	(29,645,005)	150,411,409

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

24. КРЕДИТИ И ПОТРАЖИВАЊА ОД КОМИТЕНАТА (наставак)

24.2 Промене на рачуну исправке вредности по пласманима комитентима дате су у следећој табели

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Појединачна исправка вредности		
Стање на дан 1. јануара	28,219,164	35,020,153
Исправка вредности у текућој години:		
Повећање (напомена 14)	6,427,100	11,070,613
Рекласификовано из групне исправке вредности	194,318	(3,253,505)
Ефекти промене курса (напомена 14)	(381,063)	104,278
Ослобођено у току године (напомена 14)	(5,617,811)	(2,944,495)
Трајни отпис	(11,811,840)	(11,816,533)
Остало (напомена 14)	2,014	38,653
Укупно појединачна исправка	17,031,882	28,219,164
Групна исправка вредности		
Стање на дан 1. јануара	1,425,841	1,263,854
Исправка вредности у текућој години:		
Повећање (напомена 14)	4,165,517	10,310,276
Рекласификовано у појединачну исправку вредности	(194,318)	3,253,505
Ефекти промене курса (напомена 14)	(391,172)	348,933
Ослобођено у току године (напомена 14)	(4,505,417)	(7,242,240)
Трајни отпис (напомена 14)	(277,229)	(7,095,673)
Остало (напомена 14)	779,495	587,186
Укупно групна исправка	1,002,717	1,425,841
Стање на дан 31. децембра	18,034,599	29,645,005

Кредити становништву

Током 2017. краткорочни и дугорочни кредити становништву у динарима одобравани су на рок од 30 дана до 120 месеци са номиналним каматним стопама у распону од 3.50% до 18.50% годишње.

Краткорочни кредити становништву у иностраној валути одобравани су на рок до дванаест месеци са номиналним каматним стопама у распону од 1.80% до 10.95% на годишњем нивоу.

Дугорочни кредити становништву у иностраној валути одобравани су на рок од тринаест до тридесетшест месеци са номиналним каматним стопама у распону од 2.0% до 10.45% на годишњем нивоу.

Кредити правним лицима

Краткорочни кредити правним лицима у динарима одобравани су на период до дванаест месеци уз распон каматних стопа од 2.64% до 15.0% на годишњем нивоу. У иностраној валути краткорочни кредити одобрени су на период до дванаест месеци са каматном стопом за EUR 1.30% до 7.92% на годишњем нивоу. Дугорочни кредити у динарима одобравани су на период од тринаест месеци до тридесетшест месеци уз каматну стопу од 2.40% до 8.50% на годишњем нивоу. Дугорочни кредити у иностраној валути су одобравани на период до деведесетшест месеци уз каматну стопу за EUR од 1.25% до 5.95% на годишњем нивоу.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

24. КРЕДИТИ И ПОТРАЖИВАЊА ОД КОМИТЕНАТА (наставак)

Ризици и неизвесности

Руководство Банке је извршило резервисање за потенцијалне кредитне губитке на основу свих познатих и предвидљивих ризика на датум састављања финансијских извештаја. Класификација потраживања из кредитног портфолија извршена је на основу последњих релевантних расположивих финансијских информација, као и на основу очекиваних ефеката процеса реструктурирања. Уколико ови ефекти не резултирају у могућностима измиривања обавеза према Банци, потраживања Банке су највећим делом обезбеђена хипотекама на непокретностима дужника, као и залогом на покретној имовини. У случају да ове активности предузете од стране руководства Банке не дају очекиване резултате, у наредним извештајним периодима ће бити неопходно да се издвоје додатна резервисања за могуће губитке по основу процене ненаплативости.

25. ИНВЕСТИЦИЈЕ У ЗАВИСНА ДРУШТВА

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
КомБанк ИНВЕСТ а.д., Београд	140,000	140,000
Комерцијална банке а.д., Бања Лука	2,974,615	2,974,615
Комерцијална банке а.д., Будва	2,366,273	2,366,273
Исправка вредности	(2,869,029)	(2,869,029)
Укупно	2,611,859	2,611,859

Ефекти извршених процена удела у зависна друштва Банке

Трајни удели у капитал зависних друштава – банака обезвређени су у 2016. години у износу од 2,869,029 хиљада динара, у складу са захтевима МРС 36, на основу извршене процене њихове фер вредности од стране независног проценитеља. Обезвређење је било признато на терет расхода Банке.

Улагања у трајне улоге зависних банака била су предмет тестирања на умањење вредности и на крају 2017. године, с обзиром да МРС 36 захтева нову процену фер вредности само када постоје индиција да вредност средства може бити додатно умањена (или да је раније признато обезвређење значајно смањено).

На основу спроведеног тестирања и оствареног кретања билансних позиција зависних банака у 2017. години, а узимајући у обзир и развојне планове банака, закључак Банке је да нису идентификоване уочљиве и јасне индиције о потенцијалном даљем обезвређењу ових инвестиција, али ни значајно смањење раније признатог обезвређења.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

26. НЕМАТЕРИЈАЛНА УЛАГАЊА

26.1 Нематеријална улагања се састоје из

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Нематеријална улагања	340,660	361,442
Нематеријална улагања у припреми	119,603	1,065
Укупно	460,263	362,507

26.2 Промене на нематеријалним улагањима у току 2017. и 2016. године приказане су у следећој табели

	У хиљадама динара		
	Лиценце и софтвер	Нематеријална улагања у припреми	Укупно
Набавна вредност			
Стање на дан 1. јануара 2016. године	1,612,589	7,023	1,619,612
Набавке у току године	-	349,007	349,007
Пренос	354,965	(354,965)	-
Стање на дан 31. децембра 2016. године	1,967,554	1,065	1,968,619
Стање на дан 1. јануара 2017. године	1,967,554	1,065	1,968,619
Набавке у току године	-	240,937	240,937
Пренос	122,399	(122,399)	-
Стање на дан 31. децембра 2017. године	2,089,953	119,603	2,209,556
Исправка вредности			
Стање на дан 1. јануара 2016. године	1,402,782	-	1,402,782
Амортизација (напомена 16)	203,330	-	203,330
Стање на дан 31. децембра 2016. године	1,606,112	-	1,606,112
Стање на дан 1. јануара 2017. године	1,606,112	-	1,606,112
Амортизација (напомена 16)	143,181	-	143,181
Стање на дан 31. децембра 2017. године	1,749,293	-	1,749,293
Садашња вредност			
Стање на дан 31. децембра 2016. године	361,442	1,065	362,507
Стање на дан 31. децембра 2017. године	340,660	119,603	460,263

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

27. НЕКРЕТНИНЕ, ПОСТРОЈЕЊА И ОПРЕМА

27.1 Некретнине, постројења и опрема се састоје из

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Некретнине	4,950,836	5,221,254
Опрема	571,847	586,365
Инвестиције у току	132,565	48,839
Укупно	5,655,248	5,856,458

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

27. НЕКРЕТНИНЕ, ПОСТРОЈЕЊА И ОПРЕМА (наставак)

27.2 Промене на некретнинама и опреми у току 2017. и 2016. године приказане су у наредној табели

	У хиљадама динара			
	Некретнине	Опрема	Инвестиције у току	Укупно
Набавна вредност				
Стање на дан 1. јануара 2016. године	7,089,568	3,267,620	43,465	10,400,653
Набавке у току године	-	-	366,518	366,518
Пренос са основних средстава у припреми	64,470	118,654	(183,124)	-
Пренос на инвестиционе некретнине (напомена 28.1)	-	-	(79,470)	(79,470)
Пренос са инвестиционих некретнина	339,823	-	-	339,823
Преноси на средства намењена продаји	(77,669)	-	(98,550)	(176,219)
Расходовање	(10,182)	(16,933)	-	(27,115)
Продаја	-	(2,446)	-	(2,446)
Процена повећање	295,623	-	-	295,623
Процена смањење	(643,585)	-	-	(643,585)
Стање на дан 31. децембра 2016. године	7,058,048	3,366,895	48,839	10,473,782
Стање на дан 1. јануара 2017. године	7,058,048	3,366,895	48,839	10,473,782
Набавке у току године	-	-	330,305	330,305
Пренос са основних средстава у припреми	57,924	192,884	(246,579)	4,229
Преноси на средства намењена продаји	(176,051)	-	-	(176,051)
Пренос са опреме	787	(787)	-	-
Расходовање	(64,989)	(71,457)	-	(136,446)
Продаја	-	(13,671)	-	(13,671)
Стање на дан 31. децембра 2017. године	6,875,719	3,473,864	132,565	10,482,148
Исправка вредности				
Стање на дан 1. јануара 2016. године	1,696,384	2,564,697	-	4,261,081
Амортизација (напомена 16)	175,068	234,756	-	409,824
Преноси са инвестиционих некретнина (Напомена 28.1)	68,698	-	-	68,698
Пренос на средства намењена продаји	(48,397)	-	-	(48,397)
Расходовање	(8,570)	(16,667)	-	(25,237)
Продаја	-	(2,256)	-	(2,256)
Процена ревалоризација (повећање)	87,358	-	-	87,358
Процена ревалоризација (смањење)	(133,747)	-	-	(133,747)
Стање на дан 31. децембра 2016. године	1,836,794	2,780,530	-	4,617,324
Стање на дан 1. јануара 2017. године	1,836,794	2,780,530	-	4,617,324
Амортизација (напомена 16)	173,892	205,854	-	379,746
Пренос на средства намењена продаји	(25,486)	-	-	(25,486)
Расходовање	(60,317)	(70,720)	-	(131,037)
Продаја	-	(13,647)	-	(13,647)
Стање на дан 31. децембра 2017. године	1,924,883	2,902,017	-	4,826,900
Садашња вредност				
Стање на дан 31. децембра 2016. године	5,221,254	586,365	48,839	5,856,458
Стање на дан 31. децембра 2017. године	4,950,836	571,847	132,565	5,655,248

Банка нема грађевинске објекте под хипотеком ради обезбеђења отплате кредита.

Услед непотпуних катастарских књига, на дан 31. децембра 2017. године, Банка за 34 грађевинска објекта садашње вредности 515,278 хиљада динара још увек нема доказе о власништву (број објеката укључује и средства стечена наплатом потраживања). Руководство Банке предузима све неопходне мере ради прибављања власничких листова.

На основу Годишњег пописа расходовано је и искњижено из евиденције трајно неупотребљивих основних средстава садашње вредности у износу од 737 хиљада динара.

Банка је у току 2017. године продала опреме укупне садашње вредности у износу од 24 хиљаде динара.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године
28. ИНВЕСТИЦИОНЕ НЕКРЕТНИНЕ**28.1 Промене на инвестиционим некретнинама у току 2017. и 2016. године приказане су у следећој табели**

	У хиљадама динара
	Укупно
Набавна вредност	
Стање на дан 1. јануара 2016. године	3,025,003
Пренос са основних средстава у припреми (напомена 27.2)	79,470
Пренос на основна средства (напомена 27.2)	(339,823)
Продаја	(46,045)
Процена – смањење	(269,621)
	2,448,984
Стање на дан 31. децембра 2016. године	
Стање на дан 1. јануара 2017. године	2,448,984
Продаја	(117,034)
Процена – смањење (напомена 17)	(79,477)
	2,252,473
Исправка вредности	
Стање на дан 1. јануара 2016. године	280,977
Амортизација (напомена 16)	52,871
Пренос на основна средства	(68,698)
Продаја	(1,478)
Процена – смањење	(32,504)
	231,168
Стање на дан 31. децембра 2016. године	
Стање на дан 1. јануара 2017. године	231,168
Амортизација (напомена 16)	40,655
Продаја	(4,438)
Процена – смањење (напомена 17)	(3,520)
	263,865
Стање на дан 31. децембра 2017. године	
Садашња вредност	
Стање на дан 31. децембра 2016. године	2,217,816
Стање на дан 31. децембра 2017. године	1,988,608

На дан 31. децембра 2017. године, Банка има исказане инвестиционе некретнине садашње вредности у износу од 1,988,608 хиљада динара, које чине објекти дати у закуп.

У току 2017. године на основу процене овлашћеног екстерног проценитеља извршено је смањење вредности инвестиционих некретнина у износу од 75,957 хиљада динара на терет расхода обезвређења (део напомене 17.)

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

28. ИНВЕСТИЦИОНЕ НЕКРЕТНИНЕ (наставак)

28.1 На дан 31. децембра 2017. године нето резултат по основу инвестиционих некретнина је позитиван и износи 27,867 хиљада динара

Назив објекта	Површина у м ²	Укупни трошкови	Остварени приходи од закупа	Нето резултат
Београд, Трг политике 1	3,354	(23,507)	47,193	23,686
Ниш, Вртиште нова д-зграда	1,816	(4,251)	-	(4,251)
Ниш, ТПЦ Калча	85	(806)	4,748	3,942
Београд, Омладинских бригада 19	15,218	(19,824)	16,902	(2,922)
Шабац, Мајур, Обилазни пут бб	1,263	(1,945)	-	(1,945)
Ловћенац, Маршала Тита бб,	46,971	(3,401)	7,273	3,872
Неготин, Саве Драговића 20-22	658	(771)	-	(771)
Ниш, Булевар 12. фебруар бб	816	(366)	1,524	1,158
Београд, Радничка 22	7,190	(18,279)	17,723	(556)
Нови Сад, Вардарска 1/Б,	291	(1,930)	3,520	1,590
Нови Сад, Булевар Ослобођења 88, 3 локала	367	(2,010)	1,877	(133)
Котор, Стари Град, Палата бескућа, пословни простор, згр.бр.1	207	(1,578)	5,553	3,975
Београд, Луке Војводића 77а	80	(432)	654	222
		(79,100)	106,967	27,867

29. СТАЛНА СРЕДСТВА НАМЕЊЕНА ПРОДАЈИ И СРЕДСТВА ПОСЛОВАЊА КОЈЕ СЕ ОБУСТАВЉА

	31. децембар 2017.	У хиљадама динара 31. децембар 2016.
Средства намењена продаји и средства пословања које се обуставља	241,148	183,170
Укупно	241,148	183,170

Стална средства намењена продаји:

Назив објекта	Површина у м ²	Књиговодствена вредност
Јасика, пословни простор	75.87	559
Пожаревац, Моше Пијаде 2, пословни простор	826.82	28,968
Пожаревац, Моше Пијаде 2, пословни простор	880.86	23,969
Врбас, М. Тита 49, пословни простор	145.56	3,130
Котор, пословни простор 1 и 2	690.00	95,002
Јастребац, зграда одмаралишта	687.00	20,443
Јастебац, летњиковица	108.00	1,667
Јастребац, кућица за агрегат	65.00	322
Београд, Палмира Тољатија 5	637.00	67,088
Укупно		241,148

У току 2017. године са позиције основних средстава рекласфикован је један објекат у Београду, Палмира Тољатија 5, као средство намењено продаји, што је утицало на повећање ових средстава.

У току 2017. године продата су три пословна простора у Београду и по том основу извршено је умањење сталних средстава намењених продаји садашње вредности 81,836 хиљада динара.

У току 2017. године на основу процене овлашћеног екстерног проценитеља извршено је смањење вредности сталних средстава намењених продаји у износу од 10,751 хиљаде динара.

Руководство Банке и даље има намеру да спроведе поступак продаје за сва средства која нису продата у протеклих годину дана.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године
30. ОСТАЛА СРЕДСТВА

Остала средства се састоје од:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
У динарима		
Потраживања за накнаду по основу осталих средстава	101,231	93,096
Залихе	146,424	131,309
Средства стечена наплатом потраживања	2,299,238	3,002,894
Унапред плаћени трошкови	120,433	100,407
Учешће у капиталу	1,571,785	1,380,551
Остала потраживања у динарима	3,001,673	2,938,357
	7,240,784	7,646,614
<i>Исправке вредности по основу:</i>		
Накнада – остала средства	(44,251)	(44,608)
Средства стечена наплатом потраживања	(860,172)	(1,018,719)
Учешћа у капиталу	(504,732)	(503,761)
Осталих потраживања у динарима	(935,438)	(866,263)
	(2,344,593)	(2,433,351)
У иностраној валути		
Потраживања за накнаду по основу осталих средстава	2,104	77
Остала потраживања из пословања	729,569	384,464
Потраживања у обрачуну	1,354,121	868,544
Остала потраживања у иностраној валути	21,045	2,146
	2,106,839	1,255,231
<i>Исправке вредности по основу:</i>		
Осталих потраживања из пословања	(126,602)	(134,418)
Потраживања у обрачуну	(77,922)	(81,221)
	(204,524)	(215,639)
Укупно	6,798,506	6,252,855

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

30. ОСТАЛА СРЕДСТВА (наставак)

На основу извршеног годишњег пописа извршен је отпис на терет расхода залиха материјала у укупном износу од 22 хиљаде динара.

Промене на рачуну исправке вредности по осталим средствима и активним временским разграничењима током године приказане су у следећој табели:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Појединачна исправка вредности		
Стање на дан 1. јануара	204,558	(104,131)
Исправка вредности у текућој години:		
Повећање (напомена 14)	33,502	374,702
Ефекти промене курса (напомена 14)	(1,056)	394
Ослобођено у току године (напомена 14)	(7,547)	(3,925)
Трајни отпис	(16,865)	(62,482)
Укупно појединачна исправка	212,592	204,558
Групна исправка вредности		
Стање на дан 1. јануара	2,328,130	1,912,656
Исправка вредности у текућој години:		
Повећање (напомена 14)	451,058	740,534
Ефекти промене курса (напомена 14)	(9,670)	2,746
Ослобођено у току године (напомена 14)	(121,869)	(181,303)
Трајни отпис (напомена 14)	(2,233)	(52,356)
Остало (напомена 14)	(401,145)	(94,147)
Укупно групна исправка	2,244,271	2,328,130
Стање на дан 31. децембра	2,456,863	2,532,688
Исправка вредности инвентара (није предмет кредитног ризика)	92,254	116,302
Стање на дан 31. децембра	2,549,117	2,648,990

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

30. ОСТАЛА СРЕДСТВА (наставак)

а) Учешћа у капиталу

У оквиру позиције осталих средстава признати су удели у капиталу правних лица према табели:

	<u>2017.</u>	<u>2016.</u>
Учешћа у капиталу банака и финансијских организација	80,270	82,536
Учешћа у капиталу предузећа и других правних лица	464,902	468,277
Учешћа у капиталу страних лица у иностранству	<u>1,026,613</u>	<u>829,738</u>
	<u>1,571,785</u>	<u>1,380,551</u>
<i>Исправке вредности по основу:</i>		
Учешћа у капиталу банака и финансијских организација	(80,270)	(81,863)
Учешћа у капиталу предузећа и других правних лица	<u>(424,462)</u>	<u>(421,898)</u>
	<u>(504,732)</u>	<u>(503,761)</u>

Учешћа у капиталу банака и финансијских организација односе се на: Euroaxis bank Moscow у износу од 78,387 хиљада динара, Унион банку А.Д. у износу 1,874 хиљаде динара и Универзал банку а.д. Београд (у стечају) у износу од 9 хиљада динара.

Учешћа у капиталу предузећа највећим делом се односе на: 14. Октобар а.д. Крушевац у износу 324,874 хиљаде динара, РТВ Политика д.о.о. Београд у износу 37,634 хиљаде динара, Београдска берза а.д. у износу 2,246 хиљада динара, Компанија Дунав осигурање а.д.о. Београд у износу од 60,276 хиљада динара и Политика а.д. Београд 31,073 хиљаде динара.

Учешћа у капиталу страних лица у иностранству односе се на компанију VISA INC у износу од 845,688 хиљада динара и MASTER Card International у износу од 180,925 хиљада динара.

Исправка вредности учешћа у капиталу у износу од 504,732 хиљаде динара односи се на обезвређење набавне вредности за она учешћа која немају тржишну вредност, од чега се највећи износ односи на: 14. октобар а.д., Крушевац у износу од 324,874 хиљаде динара, Euroaxis bank Moscow у износу 78,387 хиљада динара, РТВ Политика д.о.о., Београд у износу од 37,633 хиљаде динара, Политика а.д., Београд у износу од 28,484 хиљаде динара и Компанија Дунав осигурање а.д.о., Београд у износу од 28,828 хиљада динара.

б) Остала потраживања и потраживања у обрачуну

Остала потраживања у динарима у највећем делу се односе на потраживања по основу купопродаје девиза на девизном тржишту у износу од 947,270 хиљада, потраживања из пословања у износу од 286,986 хиљада динара, потраживања по основу материјалних вредности примљених наплатом потраживања у износу од 2,299,238 хиљада динара, (исправка вредности у износу од 860,172 хиљаде динара), потраживања по основу аванса датих за обртна средства у износу од 26,557 хиљада динара, потраживања по основу закупнине 434,444 хиљаде динара, потраживања за затезну камату по основу осталих средстава у износу од 204,787 хиљада динара и потраживања у обрачуну по судској пресуди у износу 209,085 хиљада динара (исправка вредности у пуном износу 100%).

У оквиру позиције Осталих потраживања у обрачуну у иностранству у валути од укупног износа 1,354,121 хиљаде динара најзначајнији износ од 1,251,557 хиљада динара односи се на потраживања по основу спот трансакција.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

30. ОСТАЛА СРЕДСТВА (наставак)

в) Материјалне вредности стечене по основу наплате потраживања

Материјалне вредности стечене по основу наплате потраживања у износу од 2,299,238 хиљада динара уз прокњижену исправку вредности у износу од 860,172 хиљада динара што чини садашњу вредност у износу од 1,439,066 хиљада динара односе се на:

I Непокретности стечене наплатом потраживања пре 30. децембра 2013. године - које улазе у израчунавање резерви из добити у складу са одлуком НБС

Опис	Површина у м ²	У хиљадама динара	
		Вредност	Датум стицања
И.Ц.П Крушевац, пословни објект	12,836	45,475	08.06.2012.
Нови Пазар, Ејупа Куртагића 13, кућа	139.90	3,648	24.07.2012.
Мајур, Табановачка, њива IV класе	14,452	1,605	10.08.2012.
Младеновац, Неменикуће, њива III класе	16,633	263	25.06.2012.
Обреновац, Мислођин, њива	10,017	1,035	11.07.2012.
Гњилица, њива седме класе	2,638	63	15.04.2008.
Хотел Президент, Чачак, ул. Булевар ослобођења бб	2,278.92	100,608	21.01.2009.
Нови Пазар, Кеј скопских жртава 44, локал	82.95	2,738	27.09.2006.
Тиват, Мрчевац-стамбена зграда, помоћна зграда, објект у изградњи и гаража	277	5,015	23.12.2009.
Тутин, Буче шума, IV класе	8,292	325	12.10.2010.
Мали Пожаревац, Велико поље, њива III и IV класе	21,915	315	27.09.2012.
Будва шума, IV класе	974	3,950	27.05.2011.
Пријевор, шума IV класе	1,995	4,647	27.05.2011.
Стамбена зграда, Галатеа	925.35	184,285	21.11.2011.
Пријеполје, Карошевина, стругара	450	870	08.11.2013.
Ђуприја, Алексе Шантића 2/24, стан	72.40	841	15.01.2013.
Ниш, Ивана Милутиновића 30, пословни простор	438.39	5,107	23.04.2013.
Ниш, Триглавска 3/1, стан	79.80	3,284	04.06.2013.
Вранић, Милијане Матић 2, пословна зграда, помоћне зграде и земљиште	10,584.24	23,515	09.07.2013.
Младеновац, њива-луг III класе	1,142	486	18.07.2013.
Ниш, Булевар 12. фебруара, складиште-помоћна зграда	2,062	40,573	30.07.2013.
Кула, Железничка бб, пословни простор, магацин, траф станица, магацин	7,959	22,811	01.10.2013.
Укупно I		451,459	

II Непокретности стечене наплатом потраживања после 30. децембра 2013. године – вредности која не улазе у израчунавање резерви из добити у складу са одлуком НБС

Опис	Површина у м ²	У хиљадама динара	
		Вредност	Датум стицања
Котор, пословни простор, зграда бр.1	106	21,393	22.12.2016.
Котор, пословни простор, зграда бр.1	345	69,626	22.12.2016.
Котор, пословни простор, зграда бр.1	345	69,626	22.12.2016.
Укупно II		160,645	

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

30. ОСТАЛА СРЕДСТВА (наставак)

III *Непокретности стечене наплатом потраживања после 30. децембра 2013. године – вредности која улазе у израчунавање резерви из добити у складу са одлуком НБС*

Опис	Површина у м ²	Вредност	У хиљадама динара
			Датум стицања
Ваљево, Рађево село, магацин	394	439	11.06.2014.
Вуковац, Милатовац, пољ. Земљиште	132,450	563	16.05.2014.
Бор, Николе Пашића 21, магацин, хала	3,823	54,292	08.05.2014.
Суботица, Магнетна 17, хала и магацин	2,492	46,278	18.07.2014.
Режевићи, Црна Гора, земљиште-камењар	1,363.20	19,847	22.07.2014.
Режевићи, Црна Гора, шума	5,638.54	81,042	22.07.2014.
Мокра Гора, кућа и ливаде	58,400	4,134	31.01.2014.
Копаоник, кућа са земљиштем	337	4,083	31.01.2014.
Нови Сад, Булевар ослобођења 30а, пословни простор 6/3	29	3,081	31.01.2014.
Нови Сад, Булевар ослобођења 30а, пословни простор 7/3	44	4,674	31.01.2014.
Нови Сад, Булевар ослобођења 30а, пословни простор 8/3	35	3,718	31.01.2014.
Нови Сад, Булевар ослобођења 30а, пословни простор 9/3	34	3,612	31.01.2014.
Нови Сад, Булевар ослобођења 30а, пословни простор 10/3	39	4,143	31.01.2014.
Нови Сад, Булевар ослобођења 88, пословни простор 22	226	17,044	31.01.2014.
Нови Сад, Булевар ослобођења 88, пословни простор 23	253	20,190	31.01.2014.
Нови Сад, Тихомира Остојића 4, послов. простор 7	134	5,736	31.01.2014.
Нови Сад, Полгар Андраша 40/а, послов. простор 8	81	4,923	31.01.2014.
Нови Сад, Полгар Андраша 40/а, послов. простор 9	79	4,801	31.01.2014.
Нови Сад, Полгар Андраша 40/а, послов. простор 10	408	24,857	31.01.2014.
Зрењанин, Новосадски пут 4, зграда и земљиште	9,144	34,856	14.08.2014.
Ниш, Ивана Горана Ковачића 31, стамбени објекат	434.58	4,523	17.04.2013.
Младеновац, њиве III и IV класе	7,768	250	03.10.2014.
Бела Црква, шума	4,187	69	03.10.2014.
Младеновац, њиве, воћњаци	25,136	529	03.10.2014.
Ниш, Чајничка бб, стамбена зграда	825.74	10,756	14.03.2013.
Ниш, Сјеничка 1, пословна зграда и магацин	1,452.73	13,244	14.03.2013.
Ваљево, Војводе Мишића 170, стамбени објекат	106	1,713	25.09.2014.
Земун, Цара Душана 130, фабрички комплекс	6,876	100,578	16.06.2014.
Ваљево, Радничка 6, стан	69	2,784	28.05.2015.
Ниш, Шумадијска 1, пословни простор	504.60	1,811	04.12.2014.
Мионица, Андре Савчић 8, породична кућа	107	1,741	10.09.2015.
Прокупље, Малопланска 7, зграде са земљиштем	490	280	11.06.2012.
Сокобања, производна хала са земљиштем	5,042	23,677	31.07.2012.
Сокобања, портирница са земљиштем	2,005	680	31.07.2012.
Сокобања, кућа са земљиштем	4,194	8,969	31.07.2012.
Сокобања, пољопривр. земљиште и воћњак IV класе	417,908	5,630	31.07.2012.
Београд, Б.Пивљанина 83, стамбена зграда	278.52	60,764	23.08.2012.
Прокупље, њива III класе	12,347	565	28.08.2015.
Дивчибаре, ливада V класе	8,012	4,193	02.12.2015.
Лебане, Бранка Радичевића 17, стамб. посл. објекат	768.42	5,713	27.08.2015.
Лозница, Липница, стамб. посл. зграда са земљ.	146	2,072	15.10.2015.
Врх поље, зграда угоститељства и земљиште	1,334	2,368	16.05.2013.
Крушевац, Ст. село, Бетонска база са земљиштем	100,560	136,062	11.03.2016.
Зрењанин, Багијаш, пашњак II класе	230	49	22.12.2015.
Свилајнац, Кодубље, Посл. зграда, хала и земљиште	10,462	32,672	26.02.2016.
Александрово, Мерошина, зграда са земљиштем	8,866.39	14,663	23.12.2015.
Чачак, Суво поље, зграде 1 и 2 са земљиштем	1,225	11,996	05.05.2016.
Бојник, Мирошевце, њиве, пашњак, виноград	29,550	228	31.03.2016.
Ваљево, Бобове, њиве VI и VII класе	20,599	439	19.05.2016.
Укупно III		791,228	

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

30. ОСТАЛА СРЕДСТВА (наставак)

IV *Опрема стечена у периодима пре 30. децембра 2013. године вредности које улазе у израчунавање резерви из добити у складу са одлуком НБС*

Опис	У хиљадама динара	
	Вредност	Датум стицања
Крушевац, покретна имовина (машине, намештај, опрема)	8,794	08.06.2012.
Ниш и Соко Бања покретна имовина (линија за прераду кафе, транспортни уређаји и уређаји за одржавање хигијене)	11,689	31.07.2012.
Парафин, линија за пржење кафе	3,485	31.12.2012.
Вранић, опрема, линија за производњу	4,684	09.07.2013.
Укупно IV	28,652	

V *Опрема стечена после 30. децембра 2013. године- вредности које улазе у израчунавање резерви из добити у складу са одлуком НБС*

Опис	У хиљадама динара	
	Вредност	Датум стицања
Покретна имовина, пољопривредна опрема и алати	4,365	03.06.2015.
Опрема залихе секундарне сировине	1,652	18.07.2014.
Покретне ствари, инсталациони материјал	729	13.05.2014.
Остало	336	
Укупно V	7,082	
УКУПНО (садашња вредност) I + II+ III+ IV+V	1,439,066	

У току 2017. године продат је објект у Ресавској 31 укупне садашње вредности исказане на материјалним вредностима стеченим наплатом у износу од 370,417 хиљада динара. Продајна цена наведеног објекта износи 399,651 хиљада динара и остварен је приход по основу продаје у износу од 29,234 хиљаде динара.

У току 2017. године продата су још два објекта и опрема и остварен приход од продаје у износу од 313 хиљада динара.

Ефекат обезвређења средстава стечених наплатом поражавања у 2017. години приказан је у табели:

	У 000 динара
Ефекат обезвређења непокретности	166,226
Ефекат обезвређења опреме	3,448
УКУПНО	169,674

Негативан ефекат процене признат је као расход периода у укупном износу од 169,674 хиљада динара (напомена 14) и то:

- за непокретности у износу од 141,792 хиљаде динара по основу процењене ниже тржишне вредности некретнина и 24,434 хиљаде динара у складу са интерним актом због немогућности продаје у периоду дужем од дванаест месеци, и поред чињенице да је процењена вредност виша од књиговодствене
- за опрему у износу од 3,448 хиљада динара по основу интерног акта.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

30. ОСТАЛА СРЕДСТВА (наставак)

Банка је ангажовањем овлашћеног екстерног проценитеља извршила поновну процену сталних средстава стечених наплатом потраживања која су стечена пре периода од дванаест месеци.

Г1.1. Процењена вредност некретнина стечених наплатом потраживања:

Назив објекта	Површина у м ²	Књигов. вредност пре процене у хиљадама динара	Процењена вредност		Разлика вредности у хиљадама динара
			у хиљадама EUR	Садашња у хиљадама динара	
Београд, Михаила Аврамовића 14а, стамбена зграда	925.35	244,494	1,544	184,285	(60,209)
Крушевац, Ст.село, Бетонска база са зељиштем	100,560	141,143	1,403	136,062	(5,081)
Чачак, Хотел „Президент“, Булевар ослобођења ББ	2,278.92	104,704	849	100,608	(4,096)
Земун, Цара Душана 130, фабрички комплекс	6,876	104,334	977	100,578	(3,756)
Режевићи, Црна Гора, шума 5 класе	5,638.54	82,528	1,087	81,042	(1,486)
Котор, пословни простор, зграда бр. 1 ПД 4	345	81,014	584	69,626	(11,388)
Котор, пословни простор, зграда бр. 1 ПД6	345	81,014	584	69,626	(11,388)
Београд, Баје Пивљанина 83, пословна зграда	278.52	65,233	512	60,764	(4,469)
Бор, Николе Пашића 21, зграде, магацин и хала	3,823	61,916	458	54,292	(7,624)
Суботица, Магнетна 17, производна хала и магацин	2,492	48,007	811	46,278	(1,729)
Крушевац, Кошеви бб, производно пословни објект	12,836	47,174	484	45,475	(1,699)
Ниш, Булевар 12. Фебруар бб, помоћна зграда-складиште	2,062	42,088	510	40,573	(1,515)
Сокобања, Сипех, производна хала, земљиште, воћњак	429,419	49,653	515	38,957	(10,696)
Зрењанин, Багљаш, Новосадски пут 4, зграде, пумпа, земљиште	9,374	36,207	441	34,904	(1,303)
Свилајнац, Кодубље, посл.зграда, хала и зељиште	10,462	33,893	475	32,672	(1,221)
Нови Сад, Полгар Андраша 40/а, послов. простор 10	408	25,720	209	24,857	(863)
Вранић, Милијане Матић 2, пословне зграде и земљиште	10,584.24	25,790	198	23,515	(2,275)
Кула, Железничка бб, пословни простор са земљиштем	7,959	23,663	319	22,811	(852)
Котор, пословни простор, зграда бр. 1 ПД2	106	24,892	179	21,393	(3,499)
Нови Сад, Булевар ослобођења 88, пословни простор 23	253	31,485	170	20,189	(11,296)
Режевићи, Црна Гора, камењар и шума	1,363.20	19,954	168	19,846	(108)
Нови Сад, Булевар ослобођења 88, пословни простор 22	226	28,152	143	17,044	(11,108)
Александрово, Меровина, управна зграда са земљиштем	8,527	15,211	275	14,663	(548)
Ниш, Сјеничка 1, пословна зграда, магацин и радионица	1,452.73	13,738	191	13,244	(494)
Чачак, Бељина, Суво поље, зграде са земљиштем	1,225	12,444	161	11,996	(448)
Ниш, Чајничка бб, стамбена зграда	825.74	11,158	176	10,756	(402)
Нови Сад, Тихомира Остојића 4, послов. простор 7	134	9,013	48	5,736	(3,277)
Лебане, Бранка Радичевића 17, стамбено пословни објект	768.42	5,927	65	5,714	(213)
Ниш, Ивана Милутиновића 30, пословни простор	438.39	5,298	56	5,107	(191)
Нови Сад, Полгар Андраша 40/а, послов. простор 8	81	5,106	44	4,922	(184)
Нови Сад, Полгар Андраша 40/а, послов. простор 9	79	4,980	13	4,801	(179)
Нови Сад, Булевар ослобођења 30а, посл. простор (5 локала)	181	19,486	161	19,227	(259)
Пријевор, шума 4 класе	1,995	4,732	40	4,647	(85)
Ниш, Ивана Горана Ковачића 31, стамбени простор	434.58	4,692	46	4,523	(169)
Дивчибаре, ливада 5 класе	8,012	4,270	96	4,193	(77)
Мокра Гора, кућа и ливаде	58,400	4,289	57	4,134	(155)
Копаоник, кућа са земљиштем	337	4,235	41	4,083	(152)
Будва, Брдо Спас, шума 4 класе	974	4,022	34	3,950	(72)
Нови Пазар, Ејупа Куртагића 13, кућа	139.90	3,784	34	3,648	(136)
Остало (30 објеката)	-	34,115	-	32,591	(1,524)
УКУПНО		1,569,558		1,403,332	(166,226)

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

30. ОСТАЛА СРЕДСТВА (наставак)

Г.1.2. Процењена вредност опреме стечених наплатом потраживања

Опис опреме	Књигов. вредност пре процене у хиљадама динара	Садашња вредност у хиљадама динара	Разлика вредности у хиљадама динара
Покретне ствари	23,314	21,262	(2,052)
Опрема, залихе, секундарне сиров.	6,911	6,303	(608)
Остало	8,957	8,169	(788)
УКУПНО	39,182	35,734	(3,448)

За три покретне ствари укупне вредности од 96 хиљада динара Банка не поседује књижно власништво (ствари евидентиране у ванбилансној евиденцији). Руководство Банке предузима све неопходне мере ради продаје стечених средстава.

31. ФИНАНСИЈСКЕ ОБАВЕЗЕ ПО ФЕР ВРЕДНОСТИ КРОЗ БИЛАНС УСПЕХА НАМЕЊЕНЕ ТРГОВАЊУ

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Обавезе по основу промене фер вредности - SWAP	7,845	-
Укупно	7,845	-

32. ДЕПОЗИТИ И ОСТАЛЕ ОБАВЕЗЕ ПРЕМА БАНКАМА, ДРУГИМ ФИНАНСИЈСКИМ ОРГАНИЗАЦИЈАМА И ЦЕНТРАЛНОЈ БАНЦИ

Обавезе према банкама и финансијским организацијама се састоје од:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Депозити по виђењу	2,171,044	1,676,878
Орочени депозити	231,664	1,191,809
Обавезе по основу кредита	2,132,509	4,992,338
Разграничени трошкови применом ЕКС (одбитна ставка)	(19,733)	(43,055)
Остало	17,021	16,992
Стање на дан 31. децембра	4,532,505	7,834,962

У току 2017. године, орочени депозити у иностраној валути делоновани су по стопи за CHF 0.01% и EUR 0.00.

У оквиру обавеза по основу кредита признате су укупне обавезе по ино-кредитним линијама према страним правним лицима и екстериторијалним организацијама које се за потребе састављања биланса стања сматрају банкама.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

32. ДЕПОЗИТИ И ОСТАЛЕ ОБАВЕЗЕ ПРЕМА БАНКАМА, ДРУГИМ ФИНАНСИЈСКИМ ОРГАНИЗАЦИЈАМА И ЦЕНТРАЛНОЈ БАНЦИ (наставак)

Структура дугорочних кредита који су исказани на позицији обавеза према банкама је:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
GGF	-	406,224
EBRD	2,132,509	4,586,114
Стање на дан 31. децембра	2,132,509	4,992,338

По кредитним линијама Банка је са кредиторима уговарала одређене финансијске показатеље. Методологија обрачуна уговорених финансијских показатеља, по кредитним линијама, разликује се од метода обрачуна показатеља у складу са прописима Народне банке Србије у делу обрачуна капитала и обухвата ставке за утврђивање отворене кредитне изложености.

На основу уговора закључених са, у табели изнад, наведеним иностраним кредиторима, Банка је у обавези да до коначне отплате обавеза по примљеним кредитима испуњава одређене финансијске показатеље.

Банка је током 2017. године вратила кредитну линију EBRD у износу од 19,143 хиљаде EUR, што је резултирало смањењем стања на крају године у односу на 2016. у износу од 2,859,829 хиљада динара.

У току 2017. године по основу кредитних линија GGF Банка је извршила превремену отплату главнице у укупном износу од 3,209 хиљада EUR, чиме је износ обавезе свела на нулу.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

33. ДЕПОЗИТИ И ОСТАЛЕ ОБАВЕЗЕ ПРЕМА ДРУГИМ КОМИТЕНТИМА

Обавезе према комитентима се састоје од:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Привредна друштва		
Депозити по виђењу	55,021,237	77,425,520
Остали и овернигхт депозити	7,060,604	9,343,359
Обавезе по основу кредита	5,279,478	8,034,834
Наменски депозити	1,567,511	888,281
Депозити по основу датих кредита	610,238	651,072
Обавезе по основу камата, разграничене обавезе по каматама и остале финансијске обавезе	434,975	518,268
Становништво		
Депозити по виђењу	23,963,864	22,047,442
Штедни депозити	191,350,273	196,260,703
Наменски депозити	4,131,493	4,021,364
Депозити по основу датих кредита	2,073,679	1,992,364
Обавезе по основу камата, разграничене обавезе по каматама и остале финансијске обавезе	868,612	1,326,108
Остали депозити	109,676	112,045
Стање на дан 31. децембра	292,471,640	322,621,360

Депозити привредних друштава

Депозити по виђењу у динарима, највећим делом, представљају стања трансакционих депозита предузећа и других правних лица. Одлуком о каматним стопама за 2017. годину ови депозити су каматноснони. У зависности од нивоа просечног месечног стања на трансакционим рачунима комитената каматна стопа износи 0.10% на годишњем нивоу за депозите са просечним месечним стањем изнад 50 хиљада динара.

Депозити по виђењу нерезидената у иностраној валути су некаматноснони, изузев код специфичних пословних аранжмана.

У току 2017. године краткорочни депозити предузећа у динарима су депоновани уз каматну стопу у распону од: референтне каматне стопе минус 4.00 процентна поена на депозите од три до четрнаест дана до референтне каматне стопе на годишњем нивоу минус 1.00 процентних поена на рок до годину дана уз лимит од минимум 300 хиљада динара. Краткорочни депозити предузетника депоновани су уз каматну стопу у распону од 0.25% до 2.20% на годишњем нивоу уз лимит од минимум од 300 хиљада динара.

Краткорочни депозити предузећа и предузетника у иностраној валути су депоновани уз каматну стопу у распону од 0.0 % до 0.40% на годишњем нивоу за EUR односно од 0.0 % до 1.00% за USD.

Дугорочни депозити предузећа у динарима депоновани су уз каматну стопу одређену износом референтне каматне стопе Народне банке Србије на годишњем нивоу умањене за 1.85 процентна поена до 0.50 процентна поена, а у иностраној валути од 0.50% до 0.70% на годишњем нивоу и за EUR и од 1.30% до 1.40% на годишњем нивоу за USD.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

33. ДЕПОЗИТИ И ОСТАЛЕ ОБАВЕЗЕ ПРЕМА ДРУГИМ КОМИТЕНТИМА (наставак)

Депозити становништва

Динарски и девизни *a vista* штедни улози становништва током 2017. године су били некаматносни.

Краткорочни депозити становништва у динарима депоновани су уз каматне стопе у распону од 1.50% до 3.50% на годишњем нивоу, а у иностранству од 0.05% до 0.35% за EUR, а за остале валуте у распону од 0.10% до 1.00% на годишњем нивоу.

Дугорочни депозити становништва у динарима депоновани су уз каматне стопе у распону од 3.75% до 4.00% на годишњем нивоу, а у иностранству од 0.65% до 0.80% за EUR, а за остале валуте у распону од 1.00% до 1.50% на годишњем нивоу.

У оквиру обавеза по основу кредита признате су укупне обавезе по ино-кредитним линијама према страним правним лицима које се за потребе биланса стања дефинишу као комитенти.

Структура дугорочних и краткорочних кредита који су исказани на позицији обавеза према комитентима је следећа:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
<i>Дугорочни кредити</i>		
LEDIB 1 и 2 (Кредит Краљевине Данске)	3,982	18,660
Влада Републике Италије	249,272	374,774
Европска инвестициона банка (EIB)	3,635,120	5,426,479
Европска агенција за реконструкцију и развој (EAR)	98,674	194,465
<i>Краткорочни кредити</i>		
KfW	1,292,430	2,020,456
Стање на дан 31. децембра	5,279,478	8,034,834

Доспеће презентованих кредита је у периоду од 2018. до 2028. године.

По кредитним линијама Банка је са кредиторима уговарала одређене финансијске показатеље. Методологија обрачуна уговорених финансијских показатеља, по кредитним линијама, разликује се од метода обрачуна показатеља у складу са прописима Народне банке Србије у делу обрачуна капитала и обухвата ставке за утврђивање отворене кредитне изложености.

На основу уговора закључених са Немачком развојном банком (KfW), Банка је у обавези да до коначне отплате обавеза по примљеним кредитима испуњава одређене финансијске показатеље.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

34. СУБОРДИНИРАНЕ ОБАВЕЗЕ

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Субординиране обавезе у страниј валути	-	6,173,615
Остале обавезе (разграничене обавезе за камате)	-	13,212
Разграничени трошкови применом ЕКС (одбитна ставка)	-	(8,437)
Стање на дан 31. децембра	-	6,178,390

У складу са прописима Народне Банке Србије везаним за капиталне захтеве и имплементацију Базел II стандарда, Банка је у 2011. години извршила јачање капиталне базе узимањем субординираног кредита од IFC-а. По његовом доспећу, Банка је у децембру 2017. вратила субординирани кредит у целини - 50,000 хиљада EUR.

35. РЕЗЕРВИСАЊА

Резервисања се односе на:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Резервисање по основу ванбилансних позиција (напомена 14)	124,392	430,941
Резервисања за судске спорове (напомена 38.4)	791,982	913,837
Резервисања за примања запослених МРС 19	451,677	442,516
Стање на дан 31. децембра	1,368,051	1,787,294

Промене на рачуну резервисања су приказане у следећој табели:

	У хиљадама динара							
	2017.				2016.			
	Резервисање по основу ванбилансних позиција (напомена 14)	Резервисања за судске спорове (напомена 38.4)	Резервисања за примања запослених (МРС 19)	Укупно	Резервисање по основу ванбилансних позиција (напомена 14)	Резервисања за судске спорове (напомена 38.4)	Резервисања за примања запослених (МРС 19)	Укупно
Стање на дан 1. јануара	430,941	913,837	442,516	1,787,294	540,123	1,194,874	374,023	2,109,020
Повећање	276,066	173,187	33,809	483,062	522,126	368,501	64,866	955,493
Резервисање на терет актуарских добитака у капиталу	-	-	(24,648)	(24,648)	-	-	3,627	3,627
Коришћење	(260,686)	(269,616)	-	(530,302)	-	(649,538)	-	(649,538)
Укидање резервисања	(321,929)	(25,426)	-	(347,355)	(631,308)	-	-	(631,308)
Стање на дан 31. децембра	124,392	791,982	451,677	1,368,051	430,941	913,837	442,516	1,787,294

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

35. РЕЗЕРВИСАЊА (наставак)

а) Резервисања за судске спорове

Признавање резервисања је вршено на основу процене будућих одлива у висини тужбених захтева укључујући камату и трошкове. Укупан износ резервисања за 71 спор на дан 31.12.2017. износи 791,982 хиљаде динара.

Најзначајније ставке односе се на резервисање по основу аранжмана са Интерекспорт а.д., Београд (у стечају) - по покривеним акредитивима из 1991. године у износу од 321,599 хиљада динара (укупна динарска противвредност односи се на део спора према Интерекспорт а.д. Београд - у стечају, у износу од USD 1,946 хиљада за основицу и USD 1,222 хиљаде за камату).

Остали спорови углавном се односе на захтеве за накнаду штете и радне спорове.

б) Резервисања за примања запослених

Резервисања за отпремнине приликом одласка у пензију формиране су на бази извештаја независног актуара, на дан биланса стања, и иста су исказана у износу садашње вредности очекиваних будућих исплата.

Главне актуарске претпоставке употребљене у обрачуну резервисања за отпремнине:

	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Дисконтна стопа	4.50%	5.00%
Стопа раста зараде Банке	4.00%	5.00%
Флуктуација запослених	4.00%	4.00%

Према MPC 19, стопа која се користи за дискотовање требало би да буде у складу са тржишним приносима на висококвалитетне корпоративне обвезнице, односно за дугорочне државне обвезнице. Тренутно на финансијском тржишту не постоје овакве хартије од вредности, па је за одређивање дисконтне стопе коришћена каматна стопа на дугорочне обвезнице издате од владе Републике Србије.

36. ОСТАЛЕ ОБАВЕЗЕ

Остале обавезе укључују:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Обавезе према добављачима	385,364	268,295
Обавезе према запосленима (зараде, порези, доприноси и остале обавезе према запосленима)	59,886	303,250
Примљени аванси	29,465	27,835
Разграничени приходи од камата и накнада и остали приходи	139,906	94,184
Укалкулисане обавезе и остала разграничења	534,653	449,353
Обавезе у обрачуну	3,077,198	2,027,862
Обавезе из добитка	2,507,577	2,490,770
Обавезе за порезе и доприносе	23,450	68,253
Остале обавезе	785,943	417,767
Стање на дан 31. децембра	7,543,442	6,147,569

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

36. ОСТАЛЕ ОБАВЕЗЕ (наставак)

Обавезе у обрачуну у укупном износу од 3,077,198 хиљада динара највећим делом се односе на обавезе по основу купопродаје девиза на девизном тржишту од банака у иностраној валути износу од 947,782 хиљаде динара, обавезе по основу купопродаје девиза у динарима у износу од 354,900 хиљада динара и обавезе у иностраној валути по основу спот трансакција у износу од 1,251,952 хиљаде динара.

Обавезе из добитка у укупном износу од 2,507,577 хиљада динара састоје се из:

- обавеза по основу дивиденди на приоритетне акције у износу од 73,275 хиљада динара,
- дивиденде на обичне акције у износу од 1,934,065 хиљада динара и
- обавезе из добитка за запослене у износу од 500,237 хиљада динара

Одлуком Скупштине Банке 9760/2ц од 27.04.2017. године извршено је распоређивање дела нераспоређеног добитка ранијих година за дивиденде на преференцијалне акције у износу од 16,808 хиљада динара уз ограничење исплате испуњењем захтева из члана 25. Закона о банкама.

У току 2017. године Банка није вршила исплате по основу расподеле добити за 2014., 2015. и 2016. годину, због наведеног ограничења.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

37. КАПИТАЛ

37.1 Капитал се састоји из:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Акцијски капитал	17,191,466	17,191,466
Емисиона премија	22,843,084	22,843,084
Резерве из добити и остале резерве	11,061,535	18,791,828
Ревалоризационе резерве	4,026,721	4,311,409
Акумулирани резултат	19,881	349,698
Добитак /губитак текућег периода	8,117,368	(8,063,183)
Стање на дан 31. децембра	63,260,055	55,424,302

Акцијски капитал Банке формиран је иницијалним улозима акционара и наредним емисијама нових акција. Акционари имају право управљања Банком, као и право учешћа у расподели добити. На дан 31. децембра 2017. године акцијски капитал износи 17,191,466 хиљада динара и састоји се од 17,191,466 акција са номиналном вредношћу од 1 хиљаду динара по акцији.

Структура акција је дата у наредној табели:

Врсте акција	Број акција	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Обичне акције	16,817,956	16,817,956
Приоритетне акције	373,510	373,510
Стање на дан 31. децембра	17,191,466	17,191,466

Структура акционара Банке према обичним акцијама на дан 31. децембра 2017. године је следећа:

Назив акционара	Број акција	% учешћа
Република Србија	7,020,346	41.74
EBRD, Лондон	4,109,440	24.43
IFC Capitalization Fund LP	1,706,810	10.15
Deg Deutsche Investitions	772,850	4.60
Swedfund International Aktiebo	386,420	2.30
Југобанка а.д., Београд у стечају	321,600	1.91
East capital (lux)-Balkan fund	310,106	1.84
Комак-ПАН д.о.о.	230,000	1.37
Компанија Дунав осигурање а.д., Београд	171,380	1.02
Станком со. д.о.о., Београд	117,535	0.70
Global Marco Capital Opportun.	103,565	0.62
UniCredit bank, а.д., Србија (custody рачун)	95,000	0.56
Европа осигурање а.д., Београд у стечају	86,625	0.52
UniCredit bank, а.д., Србија	78,642	0.47
Остали (1,184 акционара)	1,307,637	7.77
	16,817,956	100.00

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

37. КАПИТАЛ (наставак)

37.1 Капитал се састоји из (наставак)

Структура акционара Банке према приоритетним акцијама на дан 31. децембра 2017. године је следећа:

Назив акционара	Број акција	% учешћа
Једно физичко лице	85,140	22.79
Југобанка а.д., Београд (у стечају)	18,090	4.84
Остали (614 акционара)	270,280	72.37
	373,510	100.00

Ревалоризационе резерве у износу од 4,026,721 хиљаде динара (2016: 4,311,409 хиљада динара) се односе ефекте по основу повећања вредности некретнина на основу процене извршене од стране независног проценитеља у износу од 948,759 хиљада динара, нето добитке од вредновања хартија од вредности расположивих за продају у износу од 3,000,763 хиљаде динара и актуарске добитке у износу од 77,199 хиљада динара.

Обрачун за исплату дивиденди на приоритетне акције по Годишњем рачуну за 2017. годину базиран на каматној стопи на штедне улоге у динарима орочених на дванаест месеци износи 13,222 хиљаде динара.

37.2. Зарада-губитак по акцији

Основна зарада по акцији израчунава се тако што се добитак (губитак) који припада акционарима (матичног правног лица) подели пондерисаним просечним бројем обичних акција у оптицају за период

	2017.	2016.
Добитак умањен за приоритетне дивиденде (у хиљадама динара)	8,104,145	(8,079,990)
Просечан пондерисани број акција у току године	16,817,956	16,817,956
Основна зарада-губитак по акцији (у динарима без пара)	482	(480)

Основни добитак по акцији за 2017. годину износи 482 динара или 48.19% на номиналну вредност обичне акције, док је за 2016. годину губитак по акцији износио 480 динара или 48.04% на номиналну вредност обичне акције.

Умањени (разводњени) добитак по акцији за 2017. годину износи 482 динара или 48.19% на номиналну вредност обичне акције, док је за 2016. годину губитак износио 480 динара или 48.04% на номиналну вредност обичне акције.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

38. ПОТЕНЦИЈАЛНЕ ОБАВЕЗЕ И ДРУГЕ ВАНБИЛАНСНЕ ПОЗИЦИЈЕ

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Послови у име и за рачун трећих лица	4,226,654	4,418,079
Преузете будуће обавезе	34,941,426	32,543,235
Деривати намњени трговању по уговореној валути	592,364	-
Друге ванбилансне позиције	434,668,336	483,408,961
Укупно	474,428,780	520,370,275

38.1 Гаранције и акредитиви

Банка издаје гаранције и акредитиве, којим гарантује трећим лицима измирење обавеза од стране својих клијената. Ови уговори имају уговорено време трајања које најчешће износи до годину дана. Уговорене вредности потенцијалних обавеза су приказане у наредној табели:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Плативе гаранције (напомена 4.1.1)	3,443,746	3,635,706
Чинидбене гаранције (напомена 4.1.1)	4,349,151	6,728,901
Акредитиви	104,330	84,143
Стање на дан 31. децембра	7,897,227	10,448,750

Претходно наведени износи представљају максималан износ губитка који би Банка остварила на датум финансијских извештаја уколико нико од клијената Банке не би успео да измири уговорене обавезе (напомена 4).

38.2 Преузете обавезе

Структура преузетих обавеза је следећа:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Неискоришћени део одобрених прекорачења по платним и кредитним картицама и прекорачењима по текућим рачунима	10,116,077	9,355,501
Преузете неопозиве обавезе за неповучене кредите	16,014,883	11,368,665
Остале неопозиве обавезе	913,239	547,811
Остале преузете обавезе по уговореној вредности ХОВ	-	822,508
Стање на дан 31. децембра	27,044,199	22,094,485

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

38. ПОТЕНЦИЈАЛНЕ ОБАВЕЗЕ И ДРУГЕ ВАНБИЛАНСНЕ ПОЗИЦИЈЕ (наставак)

38.3 Остале ванбилансне позиције чине средства по пословима у име и за рачун трећих лица и друга ванбилансна актива

Послови у име и за рачун трећих лица у укупном износу од 4,226,654 хиљаде динара највећим делом се састоје од средстава комисионих кредита Републике Србије за финансирање стамбених кредита у износу 3,513,622 хиљаде динара, кредите по основу откупа друштвених станова буџетских установа у износу од 292,102 хиљаде динара (кредити прузети од Беобанке у стечају) док се остала средства углавном односе на пољопривредне кредите финансиране од стране надлежних министарстава.

У оквиру друге ванбилансне активе у износу од 434,668,336 хиљада динара, Банка између осталог евидентира номиналну вредност хартија по *custody* пословима за клијенте Банке у износу 78,012,427 хиљада динара, номиналну вредност хартија од вредности у портфељу Банке у износу од 112,059,304 хиљаде динара, репо пласмане у државне хартије од вредности у износу од 15,000,000 хиљада динара, износ трајног отписа билансних позиција - кредита и пласмана преносом у ванбиланс у износу од 19,703,398 хиљада динара (у складу са Смерницама за примену МРС 39) и износ рачуноводственог отписа кредитних потраживања према Одлуци НБС о рачуноводственом отпису билансне активе у износу од 10,594,744 хиљаде динара. Банка сагласно издатом дозволом за обављање кастоди послова чува и финансијске инструменте клијената на рачунима хартија од вредности, о чему се води ванбилансна евиденција.

По основу ових послова Банка не сноси кредитни ризик.

Такође на позицији друге ванбилансне активе, у складу са законском регулативом, исказује се и вредност примљених материјалних средстава обезбеђења пласмана: стамбених, пословних непокретности и осталих средстава обезбеђења у износу од 128,441,388 хиљада динара.

38.4 Судски спорови

На основу стручне процене Сектора правних послова Банке и адвоката који заступају Банку, код спорова који се воде против Банке у току 2017. године руководство Банке је извршило резервисања за потенцијалне губитке по судским споровима у износу од 791,982 хиљаде динара (2016: 913,837 хиљада динара) (напомена 35).

На дан 31. децембра 2017. године, потенцијалне обавезе по основу спорова - основица тужбеног захтева који се воде против Банке, процењена је на износ од 1,733,824 хиљаде динара (за 572 активна предмета).

Поред тога, Банка води спорове против трећих лица чији најзначајнији део чини 37,417,637 хиљада динара (за 586 предмета највеће појединачне вредности – предмети преко појединачне вредности 10,000 хиљада динара). Руководство Банке очекује позитивне исходе код већине спорова.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

38. ПОТЕНЦИЈАЛНЕ ОБАВЕЗЕ И ДРУГЕ ВАНБИЛАНСНЕ ПОЗИЦИЈЕ (наставак)

38.5 Преузете обавезе по основу оперативног лизинга су дате у наредној табели:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Преузете обавезе са доспећем до годину дана	369,364	421,135
Преузете обавезе са доспећем од 1 до 5 година	855,834	847,610
Преузете обавезе са доспећем после 5 година	118,340	153,341
Укупно	1,343,538	1,422,086

38.6 Порески ризици

Порески систем у Републици Србији је у процесу континуиране ревизије и измена. У различитим околностима, порески органи могу имати различите приступе одређеним питањима и могу утврдити додатне пореске обавезе заједно са накнадним затезним каматама и казнама. Руководство Банке сматра да су пореске обавезе евидентиране у финансијским извештајима правилно исказане.

У току 2017. године Банка није имала пореских контрола.

39. ПОВЕЗАНА ЛИЦА

Правна и физичка лица се сматрају повезаним лицима уколико једно лице има контролу, заједничку контролу или значајан утицај на доношење финансијских и пословних одлука другог правног лица. Повезана лица су и она лица која су под заједничком контролом истог матичног правног лица.

У оквиру редовног пословања Групе обавља се изванредан број банкарских трансакција са повезаним лицима. Оне укључују кредите, депозите, инвестиције у власничке хартије од вредности и дериватне инструменте, трансакције платног промета и друге банкарске послове.

39.1 Матична и зависна лица

Највеће учешће у управљачким акцијама Матичне банке имају Република Србија, која је власник 41.74% обичних акција Банке и EBRD, Лондон која је власник 24.43% обичних акција Матичне банке. Матична банка има три зависна правна лица: Комерцијална банка а.д., Будва, Комерцијална банка а.д., Бања Лука и КомБанк Инвест а.д., Београд.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

39. ПОВЕЗАНА ЛИЦА (наставак)

39.1 Матична и зависна лица (наставак)

Трансакције са зависним лицима су приказане кроз следеће табеле:

А. Стање на дан 31. децембра 2017. године

ПОТРАЖИВАЊА

Зависна лица	Пласмани и кредити	Камате и накнаде	Остала средства	Нето	Ванбиланс	Укупно
Комерцијална банка а.д., Будва	6,589	902	-	7,491	-	7,491
Комерцијална банка а.д., Бања Лука	490,815	42	1,295	492,152	-	492,152
КомБанк Инвест а.д., Београд	-	119	-	119	200	319
УКУПНО:	497,404	1,063	1,295	499,762	200	499,962

ОБАВЕЗЕ

Зависна лица	Депозити и кредити	Камате и накнаде	Остале обавезе	Укупно
Комерцијална банка а.д., Будва	1,019,079	-	1,654	1,020,733
Комерцијална банка а.д., Бања Лука	229,884	-	-	229,884
КомБанк Инвест а.д., Београд	49	-	-	49
УКУПНО:	1,249,012	-	1,654	1,250,666

ПРИХОДИ И РАСХОДИ

Зависна лица	Приходи од камата	Приходи од накнада и провизија	Расходи од камата	Расходи од накнада и провизија	Нето приходи/ (расходи)
Комерцијална банка а.д., Будва	103	2,603	-	(632)	2,074
Комерцијална банка а.д., Бања Лука	3,940	3,871	-	(897)	6,914
КомБанк Инвест а.д., Београд	-	1,521	(102)	-	1,419
	4,043	7,995	(102)	(1,529)	10,407

Комерцијална банка а.д., Београд је у току 2017. године по основу трансакција са зависним чланицама остварила нето позитивне курсне разлике у износу од 54,899 хиљада динара (2016: нето негативне курсне разлике у износу од 20,944 хиљаде динара).

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

39. ПОВЕЗАНА ЛИЦА (наставак)

39.1 Матична и зависна лица (наставак)

Б. Стање на дан 31. децембра 2016. године

ПОТРАЖИВАЊА

Зависна лица	Пласмани и кредити	Камате и накнаде	Остала средства	Нето	Ванбиланс	Укупно
Комерцијална банка а.д., Будва	6,786	937	-	7,723	-	7,723
Комерцијална банка а.д., Бања Лука	176,389	42	1,580	178,011	370,417	548,428
КомБанк ИНВЕСТ а.д., Београд	-	163	-	163	200	363
УКУПНО:	183,175	1,142	1,580	185,897	370,617	556,514

ОБАВЕЗЕ

Зависна лица	Депозити и кредити	Камате и накнаде	Остале обавезе	Укупно
Комерцијална банка а.д., Будва	438,612	-	1,724	440,336
Комерцијална банка а.д., Бања Лука	139,615	-	-	139,615
КомБанк ИНВЕСТ а.д., Београд	145,354	1	2	145,357
УКУПНО:	723,581	1	1,726	725,308

ПРИХОДИ И РАСХОДИ

Зависна лица	Приходи од камата	Приходи од накнада и провизија	Приходи од дивид.	Расходи од камата	Расходи од накнада и провизија	Нето приходи/ (расходи)
Комерцијална банка а.д., Будва	96	4,213	-	-	(2,056)	2,253
Комерцијална банка а.д., Бања Лука	5,109	1,823	-	-	(781)	6,151
КомБанк ИНВЕСТ а.д., Београд	-	1,407	-	(4)	-	1,403
Укупно	5,205	7,443	-	(4)	(2,837)	9,807

Комерцијална банка а.д., Београд је у току 2016. године по основу трансакција са зависним чланицама остварила нето негативне курсне разлике у износу од 20,944 хиљаде динара (2015: нето негативне курсне разлике у износу од 18,622 хиљаде динара).

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

39 ПОВЕЗАНА ЛИЦА (наставак)

39.2. Остала повезана лица

Кредити и потраживања од повезаних лица

Пласмани	2017.			2016.			У хиљадама динара
	Билансно	Ванбилансно	Укупно	Билансно	Ванбилансно	Укупно	
Ласта д.о.о., Сомбор	-	-	-	347	-	347	
Адвокат Ристић Саша, Крушевац	-	-	-	1	-	1	
МЕПЛАСТ д.о.о., Крушевац	-	-	-	1	-	1	
МЕНТА д.о.о., Ниш	-	-	-	1	6,000	6,001	
НОВА ПЕКАРА доо УЖИЦЕ	-	-	-	1	-	1	
ЗЛАТИБОРСКИ КАТУН БЕОГРАД	-	-	-	1	-	1	
Cedens company	29	63	92	-	-	-	
Физичка лица	128,509	13,334	141,843	452,323	66,722	519,045	
Укупно	128,538	13,397	141,935	452,675	72,722	525,397	
Обавезе	Депозити	Примљени кредити	Укупно	Депозити	Примљени кредити	Укупно	
Ласта д.о.о., Сомбор	-	-	-	2,600	-	2,600	
ВИШ траде д.о.о., Вршац	-	-	-	13	-	13	
Адвокат Ристић Саша Крушевац	-	-	-	2	-	2	
МЕПЛАСТ д.о.о., Крушевац	-	-	-	733	-	733	
МЕНТА д.о.о., Ниш	-	-	-	1,237	-	1,237	
Анфибија	189	-	189	-	-	-	
Нова пекара д.о.о., Ужице	-	-	-	801	-	801	
Владан Перишић СР Електрон, Зрењанин	-	-	-	21	-	21	
Горан Дамњановић, МАРВИН+АЗАМИТ КРУШЕВАЦ	-	-	-	7	-	7	
ММ Енерго 2010 д.о.о., Ужице	-	-	-	800	-	800	
ЗЛАТИБОРСКИ КАТУН БЕОГРАД	-	-	-	16	-	16	
EBRD (напомена 32)	-	2,145,943	2,145,943	-	4,586,114	4,586,114	
International Finance Corporation (напомена 32, 34)	-	-	-	-	6,173,615	6,173,615	
Reprezent doo	12	-	12	-	-	-	
Volero ZR	8	-	8	-	-	-	
Cedens company	2,364	-	2,364	-	-	-	
физичка лица	94,898	-	94,898	491,541	-	491,541	
Укупно	97,471	2,145,943	2,243,414	497,771	10,759,729	11,257,500	

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

39. ПОВЕЗАНА ЛИЦА (наставак)

39.2. Приходи и расходи од повезаних лица

	2017.		
	Кamate	Накнаде	Укупно
Приходи			
Volero ZR	-	18	18
Cedens company	10	144	154
Анфибија	-	8	8
Физичка лица	6,471	1,386	7,857
Укупно приходи	6,481	1,556	8,037
Расходи			
EBRD	100,446	5,106	105,552
International Finance Corporation	284,025	3	284,028
Cedens company	3	23	26
Физичка лица	282	512	794
Укупно расходи	384,756	5,644	390,400
Нето расходи	(378,275)	(4,088)	(382,363)

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године
39. ПОВЕЗАНА ЛИЦА (наставак)**39.2. Приходи и расходи од повезаних лица (наставак)**

	2016.		
	Камате	Накнаде	Укупно
Приходи			
ABD COMPANY д.о.о., Београд – у ликвидацији	-	2	2
Ласта д.о.о., Сомбор	61	188	249
ВИШ траде д.о.о., Вршац	14	10	24
Адвокат Ристић Саша Крушевац	-	6	6
МЕПЛАСТ д.о.о., Крушевац	2	55	57
МЕНТА д.о.о., Ниш	-	333	333
Нова пекара д.о.о., Ужице	-	73	73
ММ Енерго 2010 д.о.о., Ужице	-	28	28
Горан Дамњановић МАРВИН+АЗАМИТ, Крушевац	-	25	25
Владан Перишић СР Електрон, Зрењанин	-	6	6
ЗЛАТИБОРСКИ КАТУН БЕОГРАД	-	56	56
Физичка лица	27,636	9,116	36,752
Укупно приходи	27,713	9,898	37,611
Расходи			
Ласта д.о.о., Сомбор	2	-	2
EBRD	134,645	914	135,559
International Finance Corporation	374,220	35,354	409,574
МЕПЛАСТ д.о.о., Крушевац	1	-	1
МЕНТА д.о.о., Ниш	1	-	1
Нова пекара д.о.о., Ужице	1	-	1
ММ Енерго 2010 д.о.о., Ужице	1	-	1
Физичка лица	5,701	6,184	11,885
Укупно расходи	514,572	42,452	557,024
Нето расходи	(486,859)	(32,554)	(519,413)

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

39. ПОВЕЗАНА ЛИЦА (наставак)

39.3 Бруто и нето примања Извршног одбора Банке, Управног одбора и Одбора за ревизију су следећа

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Бруто примања		
Извршни одбор	84,279	156,079
Нето примања		
Извршни одбор	72,177	136,966
Бруто примања		
Управни одбор и Одбор за ревизију	37,415	39,414
Нето примања		
Управни одбор и Одбор за ревизију	22,963	24,223

40. НЕУСАГЛАШЕНИ ИЗВОДИ ОТВОРЕНИХ СТАВКИ И НЕРЕАЛИЗОВАНЕ ДИВИДЕНДЕ

На основу анализе извршеног редовног Годишњег пописа на дан 31. децембра 2017. године, Банка има неусаглашене изводе отворених ставки за 24 клијента са наведеним разлогом оспоравања и 16 враћених непотписаних извода.

Неусаглашени изводи за 16 клијената односе се на клијенте који оспоравају износ потраживања за дате авансе, потраживања по основу издатих фактура, потраживања по основу закупнине у укупном износу од 9,799 хиљада динара.

За 4 клијента неусаглашени износи односе се на ванбилансне ставке исказаних неопозивих обавеза за неповучене кредите, оспоравање износа приказаних у писму о намерама, оспоравање салда на појединим партијама гаранција на дан 31.12.2017. у укупном износу од 9,035 хиљада динара.

4 клијента оспорава износе: потраживања по основу накнада домаћег и платног промета са иностранством, износ доспелог ануитета, начина обрачуна затезне камате у укупном износу од 836 хиљада динара.

Износ исправки вредности за потраживања која су оспорена (и износ резервисања за билансне ставке) одређен је политиком кредитног ризика Банке.

Банка је у континуираном процесу усаглашавања оспорених ставки.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

40. НЕУСАГЛАШЕНИ ИЗВОДИ ОТВОРЕНИХ СТАВКИ И НЕРЕАЛИЗОВАНЕ ДИВИДЕНДЕ (наставак)

Нереализоване дивиденде

Нереализоване дивиденде за исплату у 2017. години износе (напомена 36.):

- неисплаћене обавезе по основу дивиденди ранијег периода у износу од 4,251 хиљада динара,
- према одлуци из 2014. године 1,934,065 хиљада динара за обичне акције и 28,686 хиљада динара за приоритетне.
- Потенцијалне обавезе за исплату приоритетних дивиденди на основу обрачуна за 2015. годину износе 23,530 хиљада динара
- Потенцијалне обавезе за исплату приоритетних дивиденди на основу обрачуна за 2016. у износу од 16,808 хиљада динара

Потенцијалне обавезе за исплату приоритетних дивиденди на основу обрачуна за 2018. годину износе 13,222 хиљаде динара.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

41. ДОГАЂАЈИ НАКОН ДАТУМА БИЛАНСА СТАЊА

Није било значајних догађаја након датума биланса стања које би било неопходно обелоданити у финансијским извештајима.

42. ДЕВИЗНИ КУРСЕВИ

Девизни курсеви утврђени на међубанкарском састанку девизног тржишта примењени за прерачун позиција биланса стања у динаре на дан 31. децембра 2017. и 2016. године за поједине главне валуте су:

	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
USD	99.1155	117.1353
EUR	118.4727	123.4723
CHF	101.2847	114.8473

У Београду, дана 15.03 2018 године.

Потписано у име Комерцијалне банке а.д., Београд:

Мирослав Перић
Члан Извршног одбора

Слађана Јелић
Заменик председника Извршног одбора Банке

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА А.Д., БЕОГРАД

**ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЕШТАЈИ
ЗА 2017. ГОДИНУ**

САДРЖАЈ

	Страна
Извештај независног ревизора	1 - 2
Биланс успеха у периоду од 01.01.2017. године до 31.12.2017. године	3
Извештај о осталом резултату у периоду од 01.01.2017. године до 31.12.2017. године	4
Биланс стања на дан 31.12.2017. године	5
Извештај о променама на капиталу у периоду од 01.01.2017. године до 31.12.2017. године	6 - 7
Извештај о токовима готовине у периоду од 01.01.2017. године до 31.12.2017. године	8 - 9
Напомене уз финансијске извештаје за годину завршену 31.12.2017. године	10- 154
Годишњи извештај о пословању Банке	

Building a better
working world

Ernst & Young d.o.o. Beograd
Španskih boraca 3
11070 Beograd, Srbija

Tel: +381 11 2095 800
Fax: +381 11 2095 891
ey.com/rs

IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

AKCIONARIMA KOMERCIJALNE BANKE A.D. BEOGRAD

Izvršili smo reviziju priloženih pojedinačnih finansijskih izveštaja Komercijalne banke a.d, Beograd (u daljem tekstu: "Banka") koji obuhvataju bilans stanja na dan 31. decembra 2017. godine, bilans uspeha, izveštaj o ostalom rezultatu, izveštaj o promenama na kapitalu i izveštaj o novčanim tokovima za godinu koja se završila na taj dan, kao i pregled značajnih računovodstvenih politika i ostalih napomena uz pojedinačne finansijske izveštaje.

Odgovornost rukovodstva Banke za finansijske izveštaje

Rukovodstvo Banke je odgovorno za pripremu i objektivno prikazivanje ovih pojedinačnih finansijskih izveštaja u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja kao i za interne kontrole koje rukovodstvo smatra neophodnim da omoguće pripremu pojedinačnih finansijskih izveštaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale usled prevare ili greške.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost da izrazimo mišljenje o pojedinačnim finansijskim izveštajima, na osnovu revizije koju smo izvršili. Reviziju smo izvršili u skladu sa Standardima revizije primenljivim u Republici Srbiji. Ovi standardi nalažu da se pridržavamo etičkih normi i da reviziju planiramo i izvršimo na način koji omogućava da se, u razumnoj meri, uverimo da pojedinačni finansijski izveštaji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze.

Revizija obuhvata sprovođenje procedura u cilju prikupljanja revizorskih dokaza o iznosima i obelodanjivanjima u pojedinačnim finansijskim izveštajima. Izbor revizorskih procedura zavisi od procene revizora pri čemu se uzima u obzir i ocena rizika da li pojedinačni finansijski izveštaji sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze nastale usled prevare ili greške. Vršeci procenu takvog rizika, revizor razmatra i interne kontrole bitne za pripremu i objektivno prikazivanje pojedinačnih finansijskih izveštaja, u cilju kreiranja odgovarajućih revizorskih procedura u skladu sa okolnostima, ali ne i u cilju izražavanja mišljenja o efikasnosti internih kontrola Banke. Revizija takođe uključuje ocenu opravdanosti primene odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvenih procena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocenu opšte prezentacije pojedinačnih finansijskih izveštaja.

Smatramo da su revizorski dokazi koje smo prikupili dovoljni i odgovarajući da obezbede osnovu za izražavanje našeg mišljenja.

Mišljenje

Po našem mišljenju, pojedinačni finansijski izveštaji prikazuju objektivno i istinito finansijsko stanje Banke na dan 31. decembra 2017. godine i rezultate njenog poslovanja i novčane tokove za godinu koja se završila na taj dan, u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja.

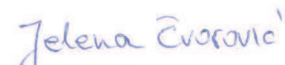
Izveštaj o drugim pravnim i zakonskim zahtevima

Izvršili smo pregled godišnjeg izveštaja o poslovanju Banke. Rukovodstvo Banke je odgovorno za pripremanje godišnjeg izveštaja o poslovanju u skladu sa propisima Republike Srbije. Naša odgovornost je da ocenimo da li je godišnji izveštaj o poslovanju usklađen sa godišnjim pojedinačnim finansijskim izveštajima za istu poslovnu godinu. Naše procedure u vezi godišnjeg izveštaja o poslovanju su bile ograničene na procenjivanje da li su računovodstvene informacije prikazane u godišnjem izveštaju o poslovanju usklađene sa godišnjim pojedinačnim finansijskim izveštajima i nisu uključivale pregled ostalih informacija uključenih u godišnji izveštaj o poslovanju koje proističu iz nerevidiranih finansijskih ili drugih evidencija. Po našem mišljenju, računovodstvene informacije prikazane u godišnjem izveštaju o poslovanju su usklađene, po svim materijalno značajnim aspektima, sa pojedinačnim finansijskim izveštajima Banke za godinu koja se završila 31. decembra 2017. godine.

U Beogradu, 15. marta 2018. godine

Stephen Fish
Ernst & Young d.o.o. Beograd

Jelena Čvorović
Ovlašćeni revizor

БИЛАНС УСПЕХА

За годину која се завршава 31. децембра 2017. године
(У хиљадама динара)

	Напомена	2017.	2016.
Приходи од камата	8	14,052,436	16,689,075
Расходи од камата	8	(1,606,239)	(3,226,341)
Нето приходи од камата		12,446,197	13,462,734
Приходи од накнада и провизија	9	6,700,216	6,252,370
Расходи од накнада и провизија	9	(1,617,990)	(1,435,056)
Нето приходи од накнада и провизија		5,082,226	4,817,314
Нето добитак по основу финансијских средстава намењених трговању	10	103,798	70,478
Нето добитак / (губитак) по основу финансијских средстава расположивих за продају	11	44,323	69,062
Нето приход / (расход) од курсних разлика и ефеката уговорене валутне клаузуле	12	(56,358)	(9,282)
Нето добитак / (губитак) по основу инвестиција у придружена друштва и заједничке подухвате	13	306	5,143
Остали пословни приходи	13	937,777	573,235
Нето приход по основу умањења обезвређења финансијских средстава и кредитно ризичних ванбилансних ставки	14	17,883	-
Нето расход по основу обезвређења финансијских средстава и кредитно ризичних ванбилансних ставки	14	-	(14,907,539)
Укупан пословни приход		18,576,152	4,081,145
Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи	15	(4,520,197)	(4,498,212)
Трошкови амортизације	16	(563,582)	(666,025)
Остали расходи	17	(6,305,123)	(7,294,544)
Добитак / (губитак) пре опорезивања		7,187,250	(8,377,636)
Добитак од креираних одложених пореских средстава и смањења одложених пореских обавеза	18	1,335,828	314,453
Губитак од смањења одложених пореских средстава и креирања одложених пореских обавеза	18	(405,710)	-
Добитак / (губитак) текуће године		8,117,368	(8,063,183)
Зарада по акцији			
Основна зарада по акцији		482	(480)
Умањена (разводњена) зарада по акцији		482	(480)

Напомене на наредним странама
чине саставни део ових финансијских извештаја.

Ови финансијски извештаји су одобрени од стране Извршног одбора Комерцијалне банке а.д., Београд на дан 15. марта 2018. године.

Потписано у име Комерцијалне банке а.д., Београд:

Мирослав Перић
Члан Извршног одбора

Слађана Јелић
Заменик председника Извршног одбора
Банке

ИЗВЕШТАЈ О ОСТАЛОМ РЕЗУЛТАТУ

За годину која се завршава 31. децембра 2017. године
(У хиљадама динара)

	Напомена	2017.	2016.
Добитак / (губитак) текуће године		8,117,368	(8,063,183)
<i>Остали укупан резултат</i>			
Повећање/(Смањење) ревалоризационих резерви по основу основних средстава	18.6.	-	58,580
Актуарски добици/(губици)	35; 18.6.	24,648	(3,626)
Нето повећање по основу промене фер вредности учешћа у капиталу и хартија од вредности расположивих за продају	18.6.	1,823	626,803
Нереализовани губици по основу хартија од вредности расположивих за продају	18.6.	(241,847)	-
Добитак по основу пореза који се односи на остали резултат периода	18.6.	36,277	544
Губитак по основу пореза који се односи на остали резултат периода	18.6.	(85,708)	(97,093)
Остали укупан резултат периода, после пореза		(264,807)	585,208
Укупан резултат периода		7,852,561	(7,477,975)

Напомене на наредним странама
чине саставни део ових финансијских извештаја.

Ови финансијски извештаји су одобрени од стране Извршног одбора Комерцијалне банке а.д., Београд на дан 15. марта 2018. године.

Потписано у име Комерцијалне банке а.д., Београд:

_____
Мирослав Периф
Члан Извршног одбора

_____
Слађана Јелић
Заменик председника Извршног одбора
Банке

БИЛАНС СТАЊА

На дан 31. децембра 2017. године

(У хиљадама динара)

	Напомена	31.12.2017.	31.12.2016.
АКТИВА			
Готовина и средства код централне банке	19	49,840,887	55,153,209
Финансијска средства по фер вредности кроз биланс успеха намењена трговању	20	5,269,709	242,920
Финансијска средства расположива за продају	21	112,019,058	136,123,853
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	23	29,543,789	40,601,413
Кредити и потраживања од комитената	24	153,897,367	150,411,409
Инвестиције у зависна друштва	25	2,611,859	2,611,859
Нематеријална улагања	26	460,263	362,507
Некретнине, постројења и опрема	27	5,655,248	5,856,458
Инвестиционе некретнине	28	1,988,608	2,217,816
Одложена пореска средства	18	857,096	-
Стална средства намењена продаји и средства пословања које се обуставља	29	241,148	183,170
Остала средства	30	6,798,506	6,252,855
Укупна актива		369,183,538	400,017,469
ПАСИВА			
ОБАВЕЗЕ			
Финансијске обавезе по фер вредности кроз биланс успеха намењене трговању	31	7,845	-
Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским организацијама и централној банци	32	4,532,505	7,834,962
Депозити и остале обавезе према другим комитентима	33	292,471,640	322,621,360
Субординиране обавезе	34	-	6,178,390
Резервисања	35	1,368,051	1,787,294
Одложене пореске обавезе	18	-	23,592
Остале обавезе	36	7,543,442	6,147,569
Укупне обавезе		305,923,483	344,593,167
Капитал			
Акцијски капитал и емисиона премија	37	40,034,550	40,034,550
Добитак		8,137,249	349,698
Губитак		-	(8,063,183)
Резерве		15,088,256	23,103,237
Укупан капитал који припада власницима Банке		63,260,055	55,424,302
Укупне обавезе и капитал		369,183,538	400,017,469

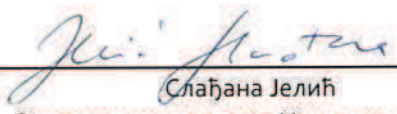
Напомене на наредним странама
чине саставни део ових финансијских извештаја.

Ови финансијски извештаји су одобрени од стране Извршног одбора Комерцијалне банке а.д., Београд на дан 15. марта 2018. године.

Потписано у име Комерцијалне банке а.д., Београд:

Мирослав Перић
Члан Извршног одбора

Слађана Јелић
Заменик председника Извршног одбора
Банке

ИЗВЕШТАЈ О ПРОМЕНАМА НА КАПИТАЛУ

У периоду од 1. јануара до 31. децембра 2017. године

(У хиљадама динара)

	Акцијски капитал (Напомена 37)	Емисиона премија (Напомена 37)	Ревалори- зационе резерве (Напомена 37)	Резерве из добити и остале резерве (Напомена 37)	Акумулирани резултат (Напомена 37)	Укупно (Напомена 37)
Стање 1. јануара 2017. године	17.191.466	22.843.084	4.311.409	18.791.828	(7.713.485)	55.424.302
Добитак текуће године	-	-	-	-	8.117.368	8.117.368
Остали укупан резултат, после пореза						
Нето повећање по основу промене фер вредности учешћа у капиталу и хартија од вредности расположивих за продају	-	-	1.823	-	-	1.823
Нереализовани губици по основу хартија од вредности расположивих за продају	-	-	(241.847)	-	-	(241.847)
Актуарски добици	-	-	24.648	-	-	24.648
Порески ефекти осталог укупног резултата	-	-	(49.431)	-	-	(49.431)
Остали укупан резултат периода после пореза	-	-	(264.807)	-	-	(264.807)
Укупан резултат периода	-	-	(264.807)	-	8.117.368	7.852.561
Покриће губитка из 2016. године из законских резерви и нер. доб.	-	-	-	(7.730.293)	7.730.293	-
Обавезе по основу дивиденди	-	-	-	-	(16.808)	(16.808)
Добици од реализованих резерви (ефекат амортизације)	-	-	(19.881)	-	19.881	-
Остала повећања/ (смањења)	-	-	-	-	-	-
Стање 31. децембра 2017. године	17.191.466	22.843.084	4.026.721	11.061.535	8.137.249	63.260.055

ИЗВЕШТАЈ О ПРОМЕНАМА НА КАПИТАЛУ (наставак)

У периоду од 1. јануара до 31. децембра 2016. године

(У хиљадама динара)	Акцијски капитал (Напомена 37)	Емисиона премија (Напомена 37)	Ревалоризационе резерве (Напомена 37)	Резерве из добити и остале резерве (Напомена 37)	Акумулирани резултат (Напомена 37)	Укупно (Напомена 37)
Стање 1. јануара 2016. године	17,191,466	22,843,084	3,749,864	24,935,440	(5,881,808)	62,838,046
Губитак текуће године	-	-	-	-	(8,063,183)	(8,063,183)
Остали укупан резултат, после пореза						
Повећање ревалоризационих резерви по основу основних средстава	-	-	58,580	-	-	58,580
Нето повећање по основу промене фер вредности учешћа у капиталу и хартија од вредности расположивих за продају	-	-	615,885	-	-	615,885
Актуарски губици	-	-	(3,626)	-	-	(3,626)
Порески ефекти осталог укупног резултата	-	-	(85,631)	-	-	(85,631)
Остали укупан резултат периода, после пореза	-	-	585,208	-	-	585,208
Укупан резултат периода	-	-	585,208	-	(8,063,183)	(7,477,975)
Покриће губитка из 2015. године из законских резерви и нер. доб.	-	-	-	(6,143,612)	6,143,612	-
Обавезе по основу дивиденди	-	-	-	-	(23,531)	(23,531)
Добици од реализованих резерви (ефекат амортизације)	-	-	(23,663)	-	23,663	-
Остала повећања/ (смањења)	-	-	-	-	87,762	87,762
Стање 31. децембра 2016. године	17,191,466	22,843,084	4,311,409	18,791,828	(7,713,485)	55,424,302

Напомене на наредним странама
чине саставни део ових финансијских извештаја.

Ови финансијски извештаји су одобрени од стране Извршног одбора Комерцијалне банке а.д., Београд на дан 15. марта 2018. године.

Потписано у име Комерцијалне банке а.д., Београд:

Мирослав Перић
Члан Извршног одбора

Слађана Јелић
Заменик председника Извршног одбора Банке

БИЛАНС ТОКОВА ГОТОВИНЕ

За годину завршену 31. децембра 2017. године

(У хиљадама динара)

	2017.	2016.
А. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ ПОСЛОВНИХ АКТИВНОСТИ		
Приливи готовине из пословних активности	23,708,278	24,168,618
Приливи од камата	15,548,877	17,682,430
Приливи од накнада	6,685,133	6,248,817
Приливи по основу осталих пословних активности	1,465,131	221,659
Приливи од дивиденди и учешћа у добитку	9,137	15,712
Одливи готовине из пословних активности	(14,476,414)	(16,181,571)
Одливи по основу камата	(2,077,828)	(4,299,376)
Одливи по основу накнада	(1,604,753)	(1,434,203)
Одливи по основу бруто зарада, накнада зарада и других личних расхода	(4,720,871)	(4,399,017)
Одливи по основу пореза, доприноса и других дажбина на терет прихода	(872,611)	(805,896)
Одливи по основу других трошкова пословања	(5,200,351)	(5,243,079)
Нето прилив готовине из пословних активности пре повећања или смањења у пласманима и депозитима	9,231,864	7,987,047
Смањење пласмана и повећање депозита и осталих обавеза	8,861,801	35,586,694
Смањење финансијских средстава која се иницијално признају по фер вредности кроз биланс успеха, финансијских средстава намењених трговању и осталих хартија од вредности које нису намењене инвестирању	8,861,801	12,275,923
Повећање депозита и осталих обавеза према банкама, другим финансијским организацијама, централној банци и комитентима	-	23,310,771
Повећање пласмана и смањење узетих депозита и осталих обавеза	(18,262,489)	(15,390,102)
Повећање кредита и потраживања од банака, других финансијских организација, централне банке и комитената	(4,081,054)	(15,390,102)
и осталих хартија од вредности које нису намењене инвестирању		
Смањење депозита и осталих обавеза према банкама, другим финансијским организацијама, централним банкама и комитентима	(14,181,435)	-
Нето прилив готовине из пословних активности пре пореза на добит	-	28,183,639
Нето одлив готовине из пословних активности пре пореза на добит	(168,824)	-
Исплаћене дивиденде	-	(119,477)
Нето прилив готовине из пословних активности	-	28,064,162
Нето одлив готовине из пословних активности	(168,824)	-

БИЛАНС ТОКОВА ГОТОВИНЕ (наставак)
 За годину завршену 31. децембра 2017. године
 (У хиљадама динара)

	2017.	2016.
Б. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ИНВЕСТИРАЊА		
Приливи готовине из активности инвестирања	54,583,075	38,321,634
Приливи од улагања у инвестиционе хартије од вредности	54,463,556	38,321,128
Приливи од продаје нематеријалних улагања, некретнина, постројења и опреме	637	506
Прилив од продаје инвестиционих некретнина	118,882	-
Одливи готовине из активности инвестирања	(51,054,260)	(55,450,645)
Одливи по основу улагања у инвестиционе хартије од вредности	(50,603,633)	(54,924,710)
Одливи за куповину нематеријалних улагања, некретнина, постројења и опреме	(450,627)	(525,935)
Нето прилив готовине из активности инвестирања	3,528,815	-
Нето одлив готовине из активности инвестирања	-	(17,129,011)
ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ФИНАНСИРАЊА		
Приливи готовине из активности финансирања	87,369,782	122,944,052
Приливи по основу узетих кредита	87,369,782	122,944,052
Одливи готовине из активности финансирања	(98,614,492)	(135,370,304)
Одливи готовине по основу субординираних обавеза	(5,923,635)	-
Одливи готовине по основу узетих кредита	(92,690,857)	(135,370,304)
Нето одлив готовине из активности финансирања	(11,244,710)	(12,426,252)
СВЕГА ПРИЛИВИ ГОТОВИНЕ	174,522,936	221,020,998
СВЕГА ОДЛИВИ ГОТОВИНЕ	(182,407,655)	(222,512,099)
НЕТО СМАЊЕЊЕ ГОТОВИНЕ	(7,884,719)	(1,491,101)
ГОТОВИНА И ГОТОВИНСКИ ЕКВИВАЛЕНТИ НА ПОЧЕТКУ ГОДИНЕ	34,945,610	36,227,664
ПОЗИТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ	-	209,047
НЕГАТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ	(745,993)	-
ГОТОВИНА И ГОТОВИНСКИ ЕКВИВАЛЕНТИ НА КРАЈУ ПЕРИОДА	26,314,898	34,945,610

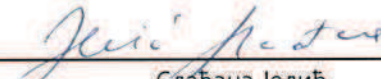
Напомене на наредним странама
 чине саставни део ових финансијских извештаја.

Ови финансијски извештаји су одобрени од стране Извршног одбора Комерцијалне банке а.д., Београд на дан 15. марта 2018. године.

Потписано у име Комерцијалне банке а.д., Београд:

 _____
 Мирослав Перић
 Члан Извршног одбора

 _____
 Слађана Јелић
 Заменик председника Извршног одбора
 Банке

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. Децембар 2017. године

1. ОСНИВАЊЕ И ПОСЛОВАЊЕ

Комерцијална банка а.д., Београд (у даљем тексту "Банка") основана је 1. децембра 1970. године, а трансформисана је у акционарско друштво 6. маја 1992. године. Банка је регистрована код Трговинског суда у Београду 10. јула 1991. године, а законски је пререгистрована у Агенцији за привредне регистре 14. априла 2006. године. Банка је добила дозволу за банкарску делатност од Народне банке Југославије 3. јула 1991. године.

Највеће учешће у управљачким акцијама Банке имају:

Република Србија	41.74%
ЕВРД, Лондон	24.43%

Банка је регистрована за обављање кредитних, депозитних и гаранцијских послова, као и за обављање послова платног промета, у земљи и иностранству.

На дан 31. децембра 2017. године, Банку чине централа у Београду у Улици Светог Саве бр. 14, 6 пословних центара, 5 пословно-корпоративних центара, једна филијала и 203 експозитура на територији Србије (31. децембра 2016. године: 23 филијале и 208 експозитура на територији Србије).

На дан 31. децембра 2017. године Банка је имала 2,806 запослених (31. децембра 2016. године: 2,858 запослених). Порески идентификациони број Банке је 100001931.

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА

2.1. Основе за састављање и приказивање финансијских извештаја

Појединачни финансијски извештаји Банке (у даљем тексту "финансијски извештаји") за 2017. годину састављени су у складу са Међународним стандардима финансијског извештавања ("МСФИ").

Приложени финансијски извештаји представљају појединачне финансијске извештаје. Банка посебно саставља и приказује консолидоване финансијске извештаје у складу са Међународним стандардима финансијског извештавања.

Објављени стандарди и тумачења који су ступили на снагу у текућем периоду обелодањени су у напомени 2.2., а Објављени стандарди и тумачења који још увек нису постали ефективни, обелодањени су у напомени 2.3.

Приложени финансијски извештаји су приказани у формату прописаном Одлуком о обрасцима и садржини позиција у обрасцима финансијских извештаја за банке ("Службени гласник РС" бр. 71/2014 и 135/2014).

Финансијски извештаји су састављени у складу са начелом историјског трошка, осим ако је другачије наведено у рачуноводственим политикама које су дате у даљем тексту.

Банка је у састављању ових финансијских извештаја примењивала рачуноводствене политике објављене у напомени 3.

Финансијски извештаји Банке су исказани у хиљадама динара. Динар представља званичну извештајну валуту у Републици Србији.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА
(наставак)

2.2. Измене и допуне МСФИ чије су ступање на снагу и примена обавезни у текућој години

Усвојене рачуноводствене политике су у складу са онима из претходне финансијске године, изузев следећих измењених МСФИ која су усвојена од стране Банке од 1. јануара 2017. године:

- **МРС 12 Порез на добит (Измена): Признавање одложених пореских средстава за нереализоване губитке**

Циљ измена и допуна је да појасни обрачун за одложена пореска средства за нереализоване губитке, како би се одговорило на различиту примену МРС 12 у пракси. Конкретни проблеми за које постоје различита решења у пракси се односе на случајеве када се јавља одбитна привремена разлика након пада фер вредности, затим на надокнаду средства вишој од његове књиговодствене вредности, на вероватну будућу опорезиву добит и на комбиновану процену наспрам појединачне процене. Не очекује се да ће измене овог стандарда имати утицај на финансијске извештаје Банке .

- **МРС 7 Извештај о новчаним токовима (Измена): Обелодањивање**

Циљ ове измене и допуна је да омогући корисницима финансијских извештаја да процене промене у обавезама произашлим из активности финансирања, укључујући промене које произилазе како из новчаних, тако и из неновчаних промена. Допуна дефинише да је једини начин да се испуни захтев за обелодањивањем табеларни приказ почетног и крајњег стања у билансу стања за обавезе које проистичу из активности финансирања, укључујући промене у новчаним токовима из активности финансирања, промене које произилазе из стицања контроле и продаје удела или учешћа, ефекат промене девизног курса, промена фер вредности и друге промена. Не очекује се да ће измене овог стандарда имати утицај на финансијске извештаје Банке.

- Одбор за међународне рачуноводствене стандарде је издао **Циклус годишњих побољшања МСФИ 2014 - 2016**, који представља скуп измена и допуна постојећих МСФИ. Не очекује се да ће измене овог стандарда имати утицај на финансијске извештаје Банке.

- **МСФИ 12 Обелодањивање интереса у другим ентитетима:** Измене појашњавају да захтеви МСФИ 12 код обелодањивања, осим оних који су приказани у сумарним финансијским информацијама код придруженог ентитета, учешћа у другом ентитету или заједничком подухвату, примењују за придружене ентитете, учешћа у другим ентитетима или заједничким подухватима који су класификовани као намењени за продају, намењени дистрибуцији или за отуђење у складу са МСФИ 5.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

**2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА
(наставак)**

2.3. Стандарди који су издати али још увек нису ступили на снагу и нису раније усвојени

- **МСФИ 9: Финансијски инструменти: Класификација и Одмеравање**

Стандард је примењив почев од или после 1. јануара 2018. године, уз допуштену ранију примену. Финална верзија стандард МСФИ 9 Финансијски инструменти, Признавање и одмеравање, спаја сва три аспекта рачуноводства финансијских инструмената: класификација и мерење, обезвређење и хеџинг рачуноводство и замењује МРС 39. Изузев хеџинг рачуноводства, нужна је ретроактивна примена, док пружање упоредних информација није обавезно. За хеџинг рачуноводство, захтеви се генерално примјењују проспективно, уз неке ограничене изузетке. Менаџмент Банке има поуздану процену прве примене овог стандарда и очекивани ефекти ће бити обелодањени у Напоменама уз финансијске извештаје.

- **МСФИ 15 Приходи из уговора са купцима**

Стандард је примењив почев од или после 1. јануара 2018. године. МСФИ 15 успоставља модел од пет корака који ће се примењивати на приходе из уговора са купцима (уз ограничен број изузетака), независно од врсте прихода или индустрије. Захтеви стандарда ће се такође примењивати на признавање и мерење добитака и губитака од продаје неке нефинансијске имовине, која није последица уобичајених активности Банке (нпр. продаја сталне материјалне или нематеријалне имовине). Стандард захтева детаљна обелодањивања, укључујући разврставање укупних прихода, информације о чинидбеним обавезама из уговора, промене у стању имовине и обавеза по основу уговора између периода, као и кључне процене. Не очекује се да ће захтеви овог стандарда имати значајан утицај на финансијске извештаје Банке.

- **МСФИ 15 Приходи из уговора са купцима (појашњења)**

Појашњења стандарда ће се примењивати почев од или после 1. јануара 2018. године, уз дозвољену ранију примену. Циљ је појашњење намере коју је Одбор за међународне рачуноводствене стандарде имао при дефинисању захтева МСФИ 15 Приходи из уговора са купцима, посебно у делу који се односи на рачуноводствено обухватање идентификованих чинидбених обавеза, појашњавајући принцип „појединачне идентификације“, принципал-агент проблем (процена да ли је Друштво принципал или агент), као и примену контролног приступа и лиценцирања, обезбеђујући додатне смернице за рачуноводствени третман интелектуалне својине и ауторских права. Појашњења такође обезбеђују додатне практичне савете за Банке која ће примењивати МСФИ 15 потпуно ретроспективно, или која ће изабрати примену модификованог ретроспективног приступа. Не очекује се да ће захтеви овог стандарда имати значајан утицај на финансијске извештаје Банке.

- **МСФИ 16 Лизинг**

Стандард је применљив почев од или после 1. јануара 2019. године. МСФИ 16 дефинише почетно признавање, одмеравање и обелодањивање лизинга за обе стране у уговору, односно за купца („зајмопримца“) и за добављача („зајмодавца“). Нови стандард захтева да зајмопримац призна већину зајмова у својим финансијским извештајима. Зајмодавци ће имати један рачуноводствени модел за све врсте лизинга, уз поједине изузетке. Рачуноводство зајмодавца остаје суштински непромењено. Не очекује се да ће захтеви овог стандарда имати значајан утицај на финансијске извештаје Банке.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА (наставак)

2.3. Стандарди који су издати али још увек нису ступили на снагу и нису раније усвојени (наставак)

- **МСФИ 10 Консолидовани финансијски извештаји и МРС 28 Инвестиције у придружене ентитете: Продаја активе између инвеститора и зависног предузећа (Измена)**

Измене и допуне указује на познато неслагање између захтева у МСФИ 10 и оних у МРС 28, везаних за продају или уношење активе између инвеститора и његових зависних предузећа и заједничких подухвата. Резултат допуна односи се на то да је укупан губитак или добитак признат када трансакција тангира бизнис, без обзира да ли је реч о зависном друштву или не. Делимичан добитак или губитак је признат када трансакција тангира активу која није кључна за обављање бизниса, чак и када је ова актива део зависног предузећа. У децембру 2015. године, Одбор за међународне рачуноводствене стандарде одложио је датум примене овог стандарда чекајући исход истраживања везано за метод учешћа. Не очекује се да ће измене овог стандарда имати утицај на финансијске извештаје Банке.

- **МСФИ 2: Класификација и вредновање трансакција плаћања акцијама (Измена и Допуна)**

Измена и допуне стандарда су примењиве за период почев од или после 1. јануара 2018. године, са могућношћу ранијег почетка примене. Измене стандарда се односе на захтеве рачуноводственог приказивања ефеката испуњавања и неиспуњавања услова стицања код вредновања трансакција акцијама засноване на готовини, код трансакција плаћања акцијама са карактеристикама нето поравнања приликом обрачуна обавезе пореза по одбитку и код измене одредби и услова плаћања акцијама, које мењају класификацију трансакције од засноване на готовини то трансакција плаћања акцијама засноване на капиталу. Не очекује се да ће измене овог стандарда имати утицај на финансијске извештаје Банке.

- **МСФИ 4: Примена МСФИ 9 Финансијски инструменти са МСФИ 4 Уговори о осигурању (измене и допуне)**

Измена и допуне стандарда су примењиве за период почев од или после 1. јануара 2018. године, са могућношћу ранијег почетка примене. Измене се односе на изазове који проистичу из имплементације новог Стандарда о финансијским инструментима, МСФИ 9, пре имплементације новог Стандарда о Уговорима о осигурању на коме Одбор ради и који треба да замени МСФИ 4. Измене и допуне омогућавају увођење две опције за друштва који издају уговоре о осигурању: привремено ослобађање од примене МСФИ 9 и алтернативни приступ, који би дозволио ентитетима који издају уговоре у оквиру МСФИ 4 да рекласификују, из биланса успеха у остали резултат, неке од прихода или расхода који произлазе из одређене финансијске имовине. Не очекује се да ће измене овог стандарда имати утицај на финансијске извештаје Банке.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА
(наставак)

2.3. Стандарди који су издати али још увек нису ступили на снагу и нису раније усвојени
(наставак)

• **МРС 40: Трансфер на инвестиционе некретнине (Измене и допуне)**

Измене и допуне стандарда су примењиве за период почев од или после 1. јануара 2018. године, са могућношћу ранијег почетка примене. Измене стандарда указују када ентитет треба да уради трансфер имовине, укључујући и имовину у припреми или развоју у, или из инвестиционих некретнина. Измене и допуне наводе да промена употребе настаје када имовине испуни, или престане да испуњава, дефиницију инвестиционе некретнине и постоје докази промене употребе исте. Промена намере руководства у вези са начином коришћења имовине не пружа доказе о промени употребе исте. Не очекује се да ће измене овог стандарда имати утицај на финансијске извештаје Банке.

• **МСФИ 9: Функција претплате са негативном надокнадом (измена и допуна)**

Измена и допуне стандарда су примењиве за период почев од или после 1. јануара 2019. године, са могућношћу ранијег почетка примене. Измена и допуна омогућава да финансијска имовина са функцијом претплате која дозвољава или захтева од уговорне стране у уговору или да плати или прими разумну компензацију за ранији раскид уговора (тако да из перспективе власника имовине може бити "негативне надокнаде"), да буде вреднована по амортизованом трошку или по фер вредности кроз остали резултат. Не очекује се да ће измене овог стандарда имати утицај на финансијске извештаје Банке.

• **МРС 28: Дугорочна улагања у придруженим предузећима и заједничким улагањима (измене и допуне)**

Измена и допуне стандарда су примењиве за период почев од или после 1. јануара 2019. године, са могућношћу ранијег почетка примене. Измене и допуне се односе на мерење, конкретно захтева за умањење (исправку) вредности, дугорочних улагања у придружена предузећа и заједничке подухвате који, у суштини, чине део "нето инвестиције" у придруженом предузећу или заједничком подухвату, треба да буду регулисани МСФИ 9, МРС 28 или комбинацијом оба. Измене и допуне објашњавају да Друштво треба да примени МСФИ 9 Финансијски инструменти, пре него што примени МРС 28, на дугорочна улагања за које се не примењује метод капитализације. У примени МСФИ 9, ентитет не узима у обзир било каква прилагођавања књиговодственог износа дугорочних улагања који проистичу из примене МРС 28. Не очекује се да ће измене овог стандарда имати утицај на финансијске извештаје Банке.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА
(наставак)

2.3. Стандарди који су издати али још увек нису ступили на снагу и нису раније усвојени
(наставак)

• ИФРИЦ тумачење 22: Трансакције у иностраној валути и авансно разматрање

Тумачење је примењиво за период почев од или после 1. јануара 2018. године, са могућношћу ранијег почетка примене. Дата интерпретација тумачи рачуноводство трансакција које обухватају авансни пријем или наплату у иностраној валути. Тумачење обухвата трансакције у иностраној валути у ситуацији када ентитет признаје немонетарна средства или обавезе, настале због авансног пријема или плаћања, а пре него што ентитет призна релевантну имовину, трошак или приход. Интерпретација наводи да датум трансакције, за сврху одређивања одговарајућег девизног курса, је датум иницијалног признавања немонетарног унапред плаћеног средства или обавезе за одложене приходе. Уколико постоји више трансакција авансног пријема или плаћања, у тим ситуацијама ентитет мора да одреди датум трансакције за сваку трансакцију авансног пријема или плаћања. Не очекује се да ће измене овог стандарда имати утицај на финансијске извештаје Банке.

Одбор за међународне рачуноводствене стандарде је издао **Циклус годишњих побољшања МСФИ 2014 - 2016**, који представља скуп измена и допуна постојећих МСФИ. Измене стандарда су примењиве за периоде почев од или после 1. јануара 2018. године за МСФИ 1 Прва примена међународних стандарда финансијског извештавања и за МРС 28 Инвестиције у придружене ентитете. Могућност раније примене је дозвољена за МРС 28 Инвестиције у придружене ентитете. Не очекује се да ће измене овог стандарда имати утицај на финансијске извештаје Банке.

- **МСФИ 1 Прва примена међународних стандарда финансијског извештавања:** Дато побољшање брише краткорочна изузећа у вези са обелодањивањима о финансијским инструментима, примања запослених И инвестиционих ентитета, применљивих код прве примене стандарда.
- **МРС 28 Инвестиције у придружене ентитете:** Измене појашњавају да примена фер вредновања кроз биланс успеха инвестиције у придружене ентитете од стране организација улагачког капитала, или другог квалификованог ентитета, је доступна за сваку инвестицију у придружене ентитете на појединачног инвестиционој основи, након иницијалног признавања.

• ИФРИЦ тумачење 23: Незвесност у погледу третмана пореза на доходак

Тумачење ступа на снагу за период почев од 1. јануара 2019. године или касније, могућношћу ранијег почетка примене. Тумачење се односи на рачуноводствени третман пореза на доходак, у околностима када порески третман укључује неизвесност која утиче на примену МРС 12. Тумачење пружа смернице за разматрање неизвесних пореских третмана (индивидуално или у комбинацији), потенцијално испитивање од стране пореских власти, као и прикладне методе за услове несигурности и рачуноводствено обухватање услед промене околности и чињеница.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА
(наставак)

2.3. Стандарди који су издати али још увек нису ступили на снагу и нису раније усвојени
(наставак)

Одбор за међународне рачуноводствене стандарде је издао **Циклус годишњих побољшања МСФИ 2015 - 2017**, који је скуп допуна МСФИ. Допуне су применљиве за годишњи период почев од или након 1. јануара 2019. године. Не очекује се да ће измене овог стандарда имати утицај на финансијске извештаје Банке.

- **МСФИ 3 Пословне комбинације и МСФИ 11 Заједничка улагања и аранжмани:** Измене и допуне МСФИ 3 разјашњавају да, када ентитет стекне контролу над пословањем које представља заједничко улагање, поново се одмерава интерес који има у том послу. Са друге стране, допуне у оквиру МСФИ 11 објашњавају да, када ентитет стекне заједничку контролу над послом који представља заједничко улагање, не врши се поновно одмеравање целокупног претходно стеченог интереса у аранжману.
- **МРС 12 Порез на доходак:** Измене и допуне стандарда, разјашњавају да последице плаћања по основу финансијских инструмената класификованих као капитал, на порез на добит, треба да буду признате у складу са трансакцијама или догађајима који су довели до настанка расподељиве добити.
- **МРС 23 Трошкови позајмљивања:** Измене и допуне стандарда, разјашњавају 14 пасус стандарда, када је средство спремно за своју намењену употребу или продају, а трошкови позајмљивања, који су директно у вези са средствм, остану неплаћени - треба да буду укључени у финансијске обавезе ентитета.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

**2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА
(наставак)**

**2.3. Стандарди који су издати али још увек нису ступили на снагу и нису раније усвојени
(наставак)**

МСФИ 9 „Финансијски инструменти“

У јулу 2014. године, Одбор за међународне рачуноводствене стандарде (IASB) издао је финални текст стандарда МСФИ 9 Финансијски инструменти, стандарда који ће заменити постојеће стандарде МРС 39 почевши од 01.01.2018. године. У 2016. години Банка је покренула пројекат имплементације МСФИ 9 стандарда, вођеног од стране заменика председника Извршног одбора надлежног за ризике, током којег је анализиран ефекат МСФИ 9 стандарда на различите процесе, укључујући рачуноводствено обухватање финансијских инструмената, процене ризика, информациони систем, пласирање средстава, развој нових производа и друго. Банка је ангажовала консултанте у циљу успешне имплементације МСФИ 9 стандарда, који је обухватао фазе:

- Процена пословног модела;
- Класификација и мерење;
- Обезвређење финансијских средстава и обрачун фер вредности.

Класификација и мерење

Са аспекта класификације и мерења, нови стандардни захтевају да се сва финансијска средства, осим власничких инструмената и деривата, процењују на основу пословног модела управљања конкретним финансијским средствима и уговорних карактеристика новчаних токова инструмената.

У складу са МСФИ 9 стандардом финансијска средства се класификују у складу са једним од начина вредновања: по амортизованој вредности, фер вредности кроз Биланс успеха (FVTPL), фер вредности кроз остали резултат (FVOCI). Стандард елимише постојеће категорије по МРС 39 „Признавање и одмеравање“, и то финансијска средства која се држе до доспећа, кредити и потраживања и финансијска средства расположива за продају. Власнички инструменти, у лица која нису зависна, а који се не држе ради трговине могу се класификовати као средства чија се вредност процењује по фер вредности кроз остали резултат, без накнадног рекласификовања добитака и губитака кроз Биланс успеха.

Иницијално, финансијско средство се вреднује по фер вредности, увећаној за трансакционе трошкове, осим у случају финансијских средстава који се вреднују по фер вредности кроз Биланс успеха (FVTPL) код којих се наведени трошкови признају кроз трошак у билансу успеха.

Финансијско средство се вреднује по амортизованој вредности уколико није назначено као FVTPL и испуњава следеће критеријуме:

- ▶ циљ пословног модела држања финансијског средства је прикупљање уговорених новчаних токова и
- ▶ уговорни услови финансијског средства доводе до новчаних токова који представљају само лаћања главнице и камате.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

**2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА
(наставак)**

**2.3. Стандарди који су издати али још увек нису ступили на снагу и нису раније усвојени
(наставак)**

МСФИ 9 „Финансијски инструменти“ (наставак)

Дужнички инструменти се вреднују као FVOCI само уколико су испуњени следећи критеријуми и исти нису назначени као FVTPL:

- циљ пословног модела држања финансијског средства је прикупљања уговорених новчаних токова и продаја, и
- уговорни услови финансијског средства доводе до новчаних токова који представљају само плаћања главнице и камате.

Накнадно, добици или губици по основу финансијских средстава FVOCI ће бити признати преко осталог резултата, осим за приходе или расходе по основу обезвређења финансијских средстава и курсних разлика, до тренутка када престане признавање финансијског средства или када се рекласификује.

Када престане признавање финансијског средства, кумулативни добитак или губитак који је претходно признат у осталом резултату се рекласификује из капитала у биланс успеха. Камата обрачуната применом ефективне каматне стопе се признаје у билансу успеха.

МСФИ захтева да сва финансијска средства, осим деривата и инструмената капитала, буду анализирана кроз комбинацију пословног модела управљања финансијским средством са једне, и карактеристикама уговорених новчаних токова са друге стране.

Банка је приступила анализи пословних модела на нивоу портфолиа финансијских средстава. Разматране су постојеће политике и стратегије везане за портфолиа као и примена истих у пракси. Такође, разматране су информације и начину оцене и извештавања о перформансама портфолиа, информације о ризицима које утичу на перформансе портфолиа и како се њима управља. Осим тога, сагледани су учесталост, обим и временски тренутак продаје финансијских средстава у протеклим периодима, разлози за продају као и планови о продаји финансијских средстава у будућем периоду.

Приликом процењивања да ли уговорени новчани токови представљају само плаћање камате и главнице, Банка је разматрала уговорене услове финансијских инструмената и да ли исти садрже одредбе које би могле променити време или износ уговорених новчаних токова, а које би резултирале у фер вредновању инструмената. Анализом је закључено да не постоје кредитни производи Банке чији уговорни услови не доводе до новчаних токова који представљају само плаћања главнице и камате на стање главнице на одређене датуме, а који би захтевали вредновање по фер вредности.

На основу спроведене анализе, Банка не очекује да ће нови захтеви класификације имати материјално значајан утицај на рачуноводствено признавање потраживања, кредита, улагања у дужничке хартије и учешћа у капиталу. Резултати иницијалне процене указали су да:

- Кредити и пласмани дати клијентима и банкама и у складу са МСФИ 9 се процењују и даље као и у складу са МРС 39, по амортизованој вредности;
- Финансијски инструменти којима се тргује и чија се вредност процењује по фер вредности кроз Биланс успеха и даље се процењују на исти начин;
- ▶ Дужнички инструменти класификовани као расположиви за продају у складу са МРС 39 се у највећој мери процењују по фер вредности кроз остали резултат.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

**2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА
(наставак)**

**2.3. Стандарди који су издати али још увек нису ступили на снагу и нису раније усвојени
(наставак)**

МСФИ 9 „Финансијски инструменти“ (наставак)

Узимајући у обзир природу обавеза Банке, рачуноводство финансијских обавеза ће бити исто као и у складу са захтевима МРС 39. Банка нема назначене финансијске обавезе као FVTPL и нема намеру да то учини. Спроведена анализа не указује да постоје материјални ефекти захтева МСФИ 9 погледу класификације финансијских обавеза.

Обезвређење финансијских средстава

У складу са МСФИ 9, методологија за обезвређење се значајно мења, и замењује се приступ МРС 39 реализованог губитка, са принципом будућег очекиваног губитка (ECL) кроз укључивање утицаја очекиваног кретања макроекономских варијабли на будуће кретање вероватноће губитка на бази статистички доказаних међузависности. Обрачун трошкова обезвређења за очекиване губитке се врши за сва потраживања и друге дужничке инструменте који се не процењују по фер вредности кроз Биланс успеха, укључујући и неопозиве обавезе и издате гаранције. Трошкови обезвређења базирају се на очекиваном кредитном губитку у складу са вероватноћом неизмирења обавеза у наредних 12 месеци, осим у случају када постоји значајно погоршање кредитног ризика у односу на тренутак иницијалног признавања, када се процена кредитних губитака врши на бази вероватноће неизмирења обавеза за период животног века инструмента.

Банка је дефинисала критеријуме за сврставање финансијских инструмената у нивое 1, 2 и 3 у зависности од степена повећања кредитног ризика од момента иницијалног признавања. Предмет класификације су финансијски инструменти који се вреднују по амортизованој вредности као и финансијски инструменти који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат.

Сегмент 1

Трошкови обезвређења финансијских инструмената, код којих се не сматра да постоји значајно погоршање кредитног ризика, су обрачунати на основу 12-месечних очекиваних губитака (ECL) у складу са МСФИ 9. У Сегмент 1 укључене су и изложености према Републици Србији, Народној банци Србије и друге изложености са пондером кредитног ризика 0, у складу са Одлуком о адекватности капитала банке, изузев изложености по основу обавезне резерве и сличних изложености.

Сегмент 2

Сви финансијски инструменти код којих је реализовано погоршање кредитног ризика класификовани су у Сегмент 2 и трошкови обезвређења обрачунати на основу очекиваних губитака за цео животно век инструмента.

Банка разматра да ли постоји значајан раст кредитног ризика поређењем life time вероватноће неизмирења од иницијалног признавања средства у односу на ризик неизмирења на крају сваког извештајног периода. Према интерној политици банке, значајним повећањем кредитног ризика сматра се доцња од 31 до 90 дана, реструктурирање клијента, клијенти на watch листи.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА
(наставак)

2.3. Стандарди који су издати али још увек нису ступили на снагу и нису раније усвојени
(наставак)

МСФИ 9 „Финансијски инструменти“ (наставак)

Сегмент 3

Као и у складу са МРС 39, финансијски инструменти су укључени у сегмент 3, у случају када постоји објективан доказ обезвређења и нема промене обухвата кредита класификованих у наведени сегмент, уз увођење вишеструких сценарија наплате. Обрачун обезвређења на индивидуалној основи ће се наставити по истом принципу.

Банка је у процену очекиваних кредитних губитака (ECL) укључила и информације о очекиваним трендовима макроекономских параметара за наредне три године, а за које је утврђена статистички значајна зависност.

Будући да различити нивои обезвређења имају за резултат различите начине обрачуна очекиваних кредитних губитака, Банка је развила методологију и обрачунала параметре ризика у складу са захтевима МСФИ 9.

На основу анализе спроведене до датума ових финансијских извештаја, укупан процењен ефекат прве примене МСФИ 9 износи РСД 1,16 милијарде, од чега се РСД 0,2 милијарде односе на обезвређење изложености према Републици Србији и Народној банци Србије, највећим делом по основу портфолија хартија од вредности који се у складу са МРС 39 класификовао као расположив за продају. Наведена процена је прелиминарна с обзиром да су и даље у току активности финализације имплементације стандарда у Банци.

Ефекат прве примене МСФИ 9 се 01.01.2018. године евидентира на терет нераспоређене добити из ранијих година. Банка неће кориговати упоредне податке за претходне године по основу промена које се односе на класификацију и вредновање као и обезвређење. Банка ће разлике у књиговодственим вредностима финансијских средстава који проистичу из примене МСФИ 9 признати у оквиру капитала на дан 1. јануара 2018. године.

2.4. Начело сталности пословања

Финансијски извештаји су припремљени у складу са начелом сталности пословања, што подразумева да ће Банка наставити да послује у неограниченом периоду у предвидивој будућности.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА

Рачуноводствене политике дате у наставку Банка конзистентно примењује у свим периодима презентираним у овим финансијским извештајима.

(а) Консолидација

Банка има контролу над следећим правним лицима, чија консолидација није извршена у овим финансијским извештајима:

Правно лице	Учешће у капиталу
Комерцијална банка а.д., Будва, Црна Гора	100%
Комерцијална банка а.д., Бања Лука, Босна и Херцеговина	99.99%
Друштво за управљање инвестиционим фондом КомБанк Инвест а.д., Београд	100%

Консолидовани финансијски извештаји се посебно припремају и обелодањују.

У појединачним финансијским извештајима улагања у повезана лица се вреднују по набавној вредности.

(б) Прерачунавање девизних износа

Пословне промене у страном валути су прерачунате у динаре по средњем курсу валуте који је важио на дан пословне промене.

Монетарне позиције активе и пасиве у страном валути, које су исказане по набавној вредности, прерачунате су у динаре према средњем курсу који је важио на дан биланса. Курсне разлике настале као резултат прерачуна девизних позиција исказане су у оквиру биланса успеха. Немонетарне позиције активе које се вреднују по набавној вредности у страном валути прерачунате су у динаре према средњем курсу валуте који је важио на дан пословне промене.

Курсеви најзначајнијих валута који су коришћени приликом прерачуна позиција биланса стања исказаних у страном валути, утврђени од стране Народне банке Србије, били су следећи:

	2017.	У динарима 2016.
USD	99.1155	117.1353
EUR	118.4727	123.4723
CHF	101.2847	114.8473
JPY	0.8791	1.0044

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(ц) Камата

Приходи и расходи од камата признају се у билансу успеха применом метода ефективне каматне стопе. Ефективна каматна стопа је стопа којом се дисконтују будући новчани токови током очекиваног периода трајања финансијских средстава или обавеза (или, према потреби, током краћег периода) на његову садашњу вредност.

Приликом обрачуна ефективне каматне стопе, Банка процењује будуће новчане токове узимајући у обзир све уговорене услове, који се тичу финансијског инструмента, али не и будуће губитке који могу настати.

Обрачун ефективне каматне стопе укључује све плаћене или примљене накнаде и трошкове, који су саставни део ефективне каматне стопе.

Трансакциони трошкови су трошкови који се могу директно приписати набавци или емитовању финансијског средства или обавезе.

Признавање прихода од камата на обезвређене пласмане врши се по нето принципу, умањењем бруто обрачунате камате за износ исправке вредности, односно за износ који је извесно да се неће наплатити.

Приходи и расходи од камата исказани у оквиру извештаја о укупном резултату укључују:

- Камате обрачунате за финансијска средства и финансијске обавезе вредноване по амортизованој вредности уз коришћење ефективне каматне стопе и
- Камате по основу инвестиционих хартија од вредности расположивих за продају.

Приходи и расходи од камата за сва средства и обавезе којима се тргује сматрају се споредним за послове трговања Банке и приказују се заједно са свим осталим променама у фер вредности средстава и обавеза којима се тргује у оквиру нето прихода од трговања.

(д) Накнаде и провизије

Приходи и расходи од накнада и провизија, који су саставни део ефективне каматне стопе финансијског средства или обавезе, укључени су у утврђивање ефективне каматне стопе.

Остали приходи од накнада и провизија се евидентирају у тренутку пружања услуга. Приходи од накнада и провизија укључују приходе по основу извршених услуга међународног и домаћег платног промета, издавања и коришћења платних картица, издавања гаранција, акредитива и осталих банкарских услуга.

Остали расходи од накнада и провизија се углавном односе на накнаде по основу извршених трансакција и услуга и евидентирају се у тренутку примања услуге.

(е) Нето приходи од трговања

Нето приходи од трговања обухватају добитке умањене за губитке проистекле из трговања средствима и обавезама, укључујући и све реализоване и нереализоване промене фер вредности и курсне разлике.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(ф) Нето приходи од осталих финансијских инструмената по фер вредности кроз биланс успеха

Нето приходи од осталих финансијских инструмената по фер вредности кроз биланс успеха се односе на финансијска средства и обавезе исказане по фер вредности кроз биланс успеха и укључују све реализоване и нереализоване промене у њиховој фер вредности.

(г) Дивиденде

Приходи по основу дивиденди се признају у моменту прилива економских користи од дивиденди. Дивиденде су приказане у оквиру позиције остали приходи.

(х) Оперативни и финансијски лизинг

Сва плаћања током године по основу оперативног лизинга, евидентирана су као трошак у билансу успеха равномерно праволинијски током периода трајања лизинга. Одобрене стимулације за лизинг се признају у оквиру укупних трошкова лизинга током трајања периода лизинга.

Минималне лизинг рате за финансијски лизинг се расподељују између финансијских трошкова и смањења преосталог износа обавезе за финансијски лизинг. Финансијски трошкови се разграничавају на све периоде током трајања лизинг периода, тако да дају уједначену периодичну каматну стопу за преостали износ лизинг обавезе.

(и) Порески расходи

Порески расходи обухватају текуће порезе и одложене порезе. Текући порези и одложени порези се приказују у билансу успеха, осим у мери у којој се односе на ставке које се директно признају у оквиру капитала или у оквиру осталог укупног резултата.

(и) Текући порез на добит

Текући порез представља очекивану обавезу или потраживање по основу пореза на добит за обрачунски период, уз коришћење пореских стопа важећих или које ће важити на датум извештавања, са одговарајућим корекцијама пореске обавезе из претходне године.

(ии) Одложени порези

Одложени порези се утврђују у односу на привремене разлике настале између књиговодствених вредности имовине и обавеза у финансијским извештајима и вредности имовине и обавеза за пореске сврхе. Приликом одређивања одложених пореза користе се пореске стопе за које се очекује да ће бити у примени у тренутку настанка привремених разлика, а на основу законских прописа који су били у примени на извештајни датум.

Одложена пореска средства и одложене пореске обавезе се нетирају уколико постоји законско право да се нетирају текућа пореска средства и текуће пореске обавезе и одложена пореска средства и одложене пореске обавезе се односе на порез на добитак који је наметнула иста пореска власт истом пореском обвезнику или различитим пореским обвезницима који намеравају да или измире текуће пореске обавезе и средства на нето основи или да истовремено остваре средства и измире обавезе у сваком будућем периоду у ком се очекује измирење или повраћај значајних износа одложених пореских обавеза или средстава.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(и) Порески расходи (наставак)

(ии) Одложени порези (наставак)

Одложена пореска средства се признају за све одбитне привремене разлике и ефекте пореских губитака и пореских кредита, који се могу преносити у наредне фискалне периоде, до степена до којег ће вероватно постојати опорезива добит од које се преноси порески губитак и кредити могу умањити. Одложена пореска средства су предмет анализе на крају сваког извештајног периода и коригују се до износа за који више није вероватно да ће доћи до реализације неопходне опорезиве добити. Одложене пореске обавезе се признају за све опорезиве привремене разлике.

(иии) Остали порези и доприноси

У складу са важећом регулативом у Републици Србији, Банка плаћа различите порезе и доприносе, порез на додату вредност, порез на капитални добитак и доприносе на зараде. Ови расходи укључени су у "Остале пословне расходе".

(ј) Финансијска средства и обавезе

(и) Признавање

Банка врши почетно признавање пласмана, депозита, зајмова и субординираних обавеза онда када су пласирана или примљена. Сва остала финансијска средства и обавезе се почетно признају на датум када Банка ступа у уговорни однос у складу са условима датог финансијског инструмента.

Почетно вредновање финансијских средстава или финансијских обавеза се врши по фер вредности увећаној за ставке које се не воде по фер вредности кроз биланс успеха, за трошкове трансакције који се могу директно приписати њиховој куповини или издавању.

(ии) Класификација

Банка класификује финансијска средства у следеће категорије: финансијска средства намењена трговини, кредите и потраживања и инвестиционе хартије од вредности. Видети рачуноводствене политике З(л), З(м) и З(н).

Банка вреднује своје финансијске обавезе по амортизованој вредности или их класификује као обавезе које се држе ради трговине. Више детаља је дато у делу где су описане рачуноводствене политике.

(иии) Престанак признавања

Банка престаје са признавањем финансијског средства када уговорна права над готовинским токовима везаним за средство истекну, или када Банка трансакцијом пренесе сва суштинска права и користи везане за власништво над финансијским средством или ако трансакцијом Банка нити пренесе нити задржи сва суштинска права везана за власништво, али не задржава контролу над финансијским средством. Сво власништво над пренесеним финансијским средством које испуњава услове за престанак признавања које је Банка створила или задржава признаје се као засебно средство или обавеза у извештају о финансијској позицији. Приликом престанка признавања финансијског средства, разлика између књиговодствене вредности (или књиговодствене вредности дела средства који је пренет) и збира примљене надокнаде (укључујући нова средства која су набављена умањена за нове преузете обавезе), као и збирни добици или губици који су претходно признати у извештају о укупном резултату, признају се у билансу успеха.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(ј) Финансијска средства и обавезе (наставак)

(иии) Престанак признавања (наставак)

Банка обавља трансакције по којима врши пренос средстава признатих у свом извештају о финансијској позицији, мада задржава све или суштински све ризике и користи или њихов део од пренесених средстава. Ако се сви или суштински сви ризици и користи задржавају, онда не долази до престанка признавања средстава. Пренос средстава са задржавањем свих или суштински свих ризика и користи укључује, на пример, трансакције поновног откупа.

Код трансакција у којима Банка, нити задржава, нити преноси суштински све ризике и користи од власништва над финансијским средством и задржава контролу над средством, Банка наставља да признаје средство у мери у којој њена повезаност са средством се наставља, а која се одређује на основу њене изложености променама у вредности пренесеног средства. Банка врши искњижење обавезе када је обавеза измирена, укинута или када је пренета на другога.

(ив) Нетирање

Финансијска средства и обавезе се нетирају, а нето износ се приказује у извештају о финансијској позицији само када Банка има законско право да нетира признате износе и када има намеру да измири обавезе на нето основи или да истовремено реализује средство и измири обавезу.

Приходи и расходи се исказују по нето принципу само у случајевима када је то дозвољено према МСФИ или за приходе и расходе који настају по основу групе сличних трансакција, као што су то трансакције које Банка има по основу трговања.

(в) Вредновање по амортизованој вредности

Амортизована вредност финансијског средства или обавезе је износ по коме се средства или обавезе иницијално вреднују, умањен за отплате главнице, а увећан или умањен за акумулирану амортизацију коришћењем метода ефективне каматне стопе на разлику између иницијалне вредности и номиналне вредности на дан доспећа инструмента, умањеног за обезвређење.

(ви) Вредновање по фер вредности

Фер вредност финансијских инструмената представља износе по којима се средства могу разменити или обавезе измити између упућених, вољних страна у трансакцији по тржишним условима.

Кад год је могуће, Банка мери фер вредност употребом тржишних цена доступних на активном тржишту за дати инструмент. Тржиште се сматра активним ако су котиране цене лако и редовно доступне и представљају стварне и редовне тржишне трансакције под тржишним условима.

У случају да тржиште за финансијске инструменте није активно, Банка одређује фер вредност употребом методологије процене. Методологије процене укључују трансакције по тржишним условима између упућених, вољних страна (ако су доступне), позивање на постојећу фер вредност осталих инструмената који су суштински исти, анализу дисконтованих токова готовине и друге алтернативне методе. Одабрана методологија процене максимално користи тржишне податке, заснива се у најмањој могућој мери на проценама које су специфичне за Банку, укључује све факторе које учесници на тржишту сматрају као одређујуће за цену, и у складу је са прихваћеним економским методологијама за одређивање цене финансијских инструмената. Улазни подаци за методе процене разумно одражавају тржишна очекивања и фактора ризика-приноса који су садржани у финансијском инструменту. Банка подешава методе процене и тестира њихову исправност употребом цена из уочљивих постојећих трансакција на тржишту за исте инструменте, на основи других доступних уочљивих тржишних података.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(ј) *Финансијска средства и обавезе (наставак)*

(ви) *Вредновање по фер вредности (наставак)*

Најбољи доказ фер вредности финансијског инструмента приликом иницијалног признавања је цена остварена у трансакцији, тј. фер вредност надокнаде која је дата или примљена, осим ако је фер вредност датог инструмента доказана поређењем са другим уочљивим постојећим трансакцијама на тржишту за исте инструменте (тј. без модификовања или преформулисања) или је заснована на методи процене чије варијабиле укључују само податке који су уочљиви на тржишту. Када цена остварена у трансакцији даје најбољи доказ фер вредности приликом иницијалног признавања, финансијски инструменти се иницијално мере по цени трансакције и све разлике између те цене и вредности која је иницијално установљена методом процене се накнадно исказује у билансу успеха, у зависности од појединих чињеница и околности трансакције, али не касније од момента када је процена подржана уочљивим тржишним подацима или када је трансакција закључена.

Све разлике између фер вредности приликом почетног признавања и износа који може да зависи од неуочљивих параметара признају се у оквиру биланса успеха без одлагања, али се признају током века трајања инструмента на одговарајући начин или приликом њиховог преноса или отуђења, или када фер вредност постане уочљива. Средства и дуге позиције се мере по понуђеној цени, а обавезе и кратке позиције се мере по траженој цени. Фер вредност одражава кредитни ризик инструмента и укључује корекције које одражавају кредитни ризик Банке и друге уговорне стране, где је то релевантно. Процене фер вредности засноване на моделима процене се коригују за све остале факторе, као што су ризик ликвидности или модели неизвесности, у мери у којој Банка сматра да трећа лица учесници на тржишту могу да их узму у обзир приликом одређивања цене трансакције.

(виџ) *Идентификација и вредновање обезвређења*

На датум биланса стања Банка процењује да ли постоје објективни докази о обезвређењу финансијских средстава која нису евидентирана по фер вредности кроз биланс успеха. Финансијско средство или група финансијских средстава се сматрају обезвређеним када докази указују на настанак догађаја губитка, након почетног признавања средства, као и да догађај губитка утиче на будуће токове готовине везане за средство који се могу поуздано проценити.

Објективни докази да су финансијска средства (укључујући и власничке хартије од вредности) обезвређена могу се састојати од значајних финансијских тешкоћа дужника или издаваоца, неиспуњавања или кршења уговорних обавеза дужника, рефинансирања кредита од стране Банке на начин који Банка иначе не би узела у разматрање, индикација да се против дужника или издаваоца покреће стечајни поступак, нестанак активног тржишта за хартију од вредности, или других уочљивих података који се односе на групу средстава, као што су неповољне промене у кредитном статусу дужника или издаваоца у оквиру групе, или економски услови који се подударају са кршењима обавеза у оквиру групе. Надаље, за инвестиције у власничке хартије од вредности, значајно или континуирано смањење њихове фер вредности испод њихове набавне вредности представља објективан доказ обезвређења.

Банка разматра доказе о обезвређењу пласмана, као и хартија од вредности које се држе до доспећа, како на нивоу појединачног средства, тако и на групном нивоу. Сви појединачно значајни кредити, као и хартије од вредности које се држе до доспећа се процењују појединачно на обезвређење. Сви појединачно значајни кредити, као и хартије од вредности које се држе до доспећа за које се установи да нису појединачно обезвређени се групно процењују на обезвређење које је настало, али није идентификовано. Кредити и хартија од вредности које се држе до доспећа који нису појединачно значајни се групно процењују на обезвређење груписањем по сличним карактеристикама.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(ј) Финансијска средства и обавезе (наставак)

(виџ) Идентификација и вредновање обезвређења (наставак)

У процењивању групног обезвређења Банка користи статистичке моделе историјских кретања у вероватноћи да ће доћи до кршења обавеза, времена потребног за повраћај и износа насталог губитка, коригованих за процену руководства о томе да ли су текући економски и кредитни услови такви да постоји вероватноћа да стварни губици могу бити већи или мањи од оних на које указују историјски модели. Стопа кршења обавеза, стопа губитка и очекивано време будућег повраћаја редовно се пореде са стварним резултатима да би се установило да ли су одговарајући.

Губици због обезвређења средстава евидентираних по амортизованој набавној вредности се мере као разлика између књиговодствене вредности финансијског средства и садашње вредности будућих процењених токова готовине дисконтованих употребом иницијалне ефективне каматне стопе датог средства. Губици се признају у билансу успеха и рефлектовани су на конту резервисања за губитке по кредитима. Када догађаји након датума биланса стања утичу на износ смањења износа губитка због обезвређења, такво смањење губитка због обезвређења се сторнира кроз биланс успеха. Губици због обезвређења хартија од вредности расположивих за продају се признају преносом збирног износа признатог губитка на остали укупни резултат у билансу успеха. Збирни губитак који се преноси са осталог укупног резултата на биланс успеха представља разлику између набавне цене умањене за износ враћене главнице и амортизације, и садашње фер вредности умањене за губитке због обезвређења претходно признате у билансу успеха. Промене у резервисањима за губитке због обезвређења које се приписују временској вредности су укључене као компонента каматне стопе.

Ако се у будућем периоду фер вредност обезвређених дужничких хартија од вредности расположивих за продају повећа и повећање може да се објективно припише догађају који се догодио након признавања губитка због обезвређења у билансу успеха, онда се губитак због обезвређења сторнира, а сторнирани износ се признаје у билансу успеха. Међутим, накнадни повраћај фер вредности обезвређених власничких хартија од вредности расположивих за продају се признаје у оквиру осталог укупног резултата.

Банка врши отпис одређених кредита, пласмана и хартија од вредности за које је утврђено да неће бити наплаћени (видети напомену 4.1.1).

(к) Готовина и готовински еквиваленти

Готовина и готовински еквиваленти обухватају готовину у благајни, средства код централних банака којима се може неограничено располагати и високо ликвидну финансијску активу са доспећем краћим од 3 месеца, малим ризиком промене вредности, а која се користе од стране Банке за управљање краткорочном ликвидношћу.

Новчана средства се воде по амортизованој вредности у билансу стања.

(л) Средства и обавезе намењене трговању

Средства и обавезе намењене трговању представљају средства и обавезе које Банка набавља или која су настала превасходно у циљу продаје или поновног откупа у блиској будућности, или које Банка држи у оквиру портфолија којим се јединствено управља у циљу краткорочне добити или регистровања позиције.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(л) Средства и обавезе намењене трговању (наставак)

Средства и обавезе намењене трговању се почетно признају и накнадно мере по фер вредности у извештају о финансијској позицији, са трошковима трансакције директно признатим у билансу успеха. Све измене у фер вредности се признају у оквиру нето прихода од трговања у билансу успеха. Средства и обавезе намењене трговању се не рекласификују након њиховог почетног признавања, осим што се недериватна средства намењена трговању, изузев оних која су означена по фер вредности кроз биланс успеха приликом почетног признавања, могу рекласификовати из категорије намењене трговању, уколико се више не држе са циљем продаје или поновног откупа у блиској будућности, и ако су следећи услови испуњени:

- Ако финансијско средство испуњава дефиницију пласмана и потраживања (ако финансијско средство није морало да се класификује као намењено трговању приликом почетног признавања), онда се оно може рекласификовати из категорије намењене трговању, само уколико правно лице има намеру и могућност да држи финансијско средство у догледној будућности или до његовог доспећа.
- Ако финансијско средство не испуњава дефиницију пласмана и потраживања онда се оно може рекласификовати из категорије намењене трговању, али само у ретким случајевима.

Деривати

Финансијски деривати обухватају *forward* и *swap* трансакције. Финансијски деривати иницијално се признају по набавној вредности и накнадно се прерачунавају по тржишној вредности. Тржишне вредности се добијају на основу различитих техника процене, укључујући дисконтовање новчаних токова. Финансијски деривати се рачуноводствено приказују у оквиру активе уколико је њихова тржишна вредност позитивна, односно у оквиру пасиве уколико је њихова тржишна вредност негативна. Промене у тржишној вредности финансијских деривата исказују се у извештају о укупном резултату, у оквиру нето прихода од трговања.

(м) Кредити и потраживања

Кредити и потраживања су недериватна финансијска средства са фиксним или одређивим отплатама која нису котирана на активном тржишту и која Банка не намерава да прода у кратком року. Кредити и потраживања настају када Банка пласира новац или услуге дужнику без намере да даље тргује овим пласманима. Кредити и потраживања обухватају пласмане банкама и пласмане клијентима. Кредити и потраживања се иницијално вреднују по набавној вредности увећаној за директне трансакционе трошкове. Након иницијалног признавања, кредити и потраживања се вреднују по амортизованим вредностима применом метода ефективне каматне стопе.

Кредити одобрени у динарима, за које је уговорена заштита од ризика путем везивања за курс динара у односу на EUR, другу инострану валуту или раст индекса цена на мало, прерачунати су у динаре на дан биланса у складу са одредбама конкретног уговора за кредит. Ефекти извршеног прерачуна су исказани у оквиру прихода и расхода од курсних разлика. Кредити се приказују у износу умањеном за појединачна и групна резервисања по основу обезвређења. Појединачна и групна резервисања се одузимају од књиговодствене вредности кредита који су идентификовани као обезвређени да би се њихова вредност смањила до њихове надокнадиве вредности. Ако у будућем периоду дође до смањења обезвређења због губитка, а смањење се може објективно приписати догађају који се догодио након признавања губитка због обезвређења (као што је побољшање у кредитном рејтингу дужника), онда се за претходно признат губитак због обезвређења сторнира резервисање за обезвређење. Сторнирани износ се признаје у извештају о укупном резултату у оквиру прихода од укидања трошкова обезвређења за кредитне губитке.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(н) Инвестиционе хартије од вредности

Инвестиционе хартије од вредности се иницијално вреднују по фер вредности, укључујући и све директне трансакционе трошкове, за све хартије од вредности које се не исказују по фер вредности кроз биланс успеха, док се њихово накнадно вредновање врши у зависности од њихове класификације као хартија које се држе до доспећа, као хартија по фер вредности кроз биланс успеха или као хартија расположивих за продају.

(и) Финансијска средства која се држе до доспећа

Финансијска средства која се држе до доспећа су недериватна финансијска средства са фиксним или утврдивим роковима плаћања и фиксним роковима доспећа, за које Банка има намеру и могућност да држи до рока доспећа и која нису исказана као финансијска средства по фер вредности кроз биланс успеха или као средства расположива за продају.

Финансијска средства које се држе до доспећа се исказују по амортизованој вредности коришћењем метода ефективне каматне стопе. У случају да дође до продаје значајног дела финансијских средстава која се држе до доспећа, цела категорија ће бити рекласификована као расположива за продају, односно Банка неће бити у могућности да изврши поновну класификацију финансијских средстава која се држе до доспећа, ни у текућем, ни у наредна два извештајна периода. Међутим, продаја и рекласификација у неком од наведених случајева неће угрозити рекласификацију:

- Продаја или рекласификација који су извршени непосредно пре рока доспећа, тако промене у тржишним каматним стопама не би имале значајан утицај на фер вредност финансијског средства,
- Продаја или рекласификација који су извршени након што је Банка наплатила највећи део главнице финансијског средства и
- Продаја или рекласификација који се односе на појединачне случајеве, за које се не очекује да ће се поновно догодити, односно који нису под контролом Банке и као такви се не могу предвидети у разумној мери.

(ии) Финансијска средства по фер вредности кроз биланс успеха

Финансијска средства по фер вредности кроз биланс успеха су финансијска средства класификована као средства која се држе ради трговања или која су после почетног признавања назначена од стране Банке као финансијска средства по фер вредности кроз биланс успеха. Финансијска средства по фер вредности кроз биланс успеха су средства која су стечена или настала првенствено ради продаје или куповине у блиској будућности, која су део портфолија финансијских инструмената којима се заједно управља и за која постоји доказ о недавном остварењу добити у кратком року или деривати.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(н) Инвестиционе хартије од вредности (наставак)

(иии) Финансијска средства расположива за продају и учешћа у капиталу

Финансијска средства расположива за продају су недериватна финансијска средства која су назначена као расположива за продају или која нису класификована ни у једну другу категорију финансијских средстава. Финансијска средства расположива за продају су пласмани за које постоји намера држања у неодређеном временском периоду, који могу бити продати због потребе за ликвидношћу или услед промене каматних стопа, девизних курса или тржишних цена.

Уколико за финансијска средства расположива за продају не постоји активно тржиште, њихово вредновање се врши по набавној вредности. Сва остала финансијска средства расположива за продају се вреднују по фер вредности.

Приходи и расходи од камата признају се у билансу успеха применом метода ефективне каматне стопе. Приходе од дивиденди Банка признаје у моменту прилива економске користи. Приходи и расходи по основу курсних разлика који настају по основу хартија од вредности расположивих за продају признају се у оквиру извештаја о укупном резултату.

Остале промене у фер вредности се признају у оквиру осталог укупног резултата до тренутка продаје или обезвређења хартије од вредности, када се кумулирани приходи и расходи, претходно признати у оквиру осталог укупног резултата, рекласификују и исказују у оквиру прихода и расхода, као корекција по основу рекласификације.

У случају када финансијска средства расположива за продају забележе пад фер вредности, уз постојање објективних доказа умањења вредности средстава (дуготрајан и континуиран пад вредности у периоду дужем од дванаест месеци, као и пад вредности изнад 30% набавне вредности средстава), акумулирани губитак који је признат директно у капитал искњижава се из капитала и признаје као расход обезвређења, иако признавање финансијског средства није престало (МРС 39.59, МРС 39.67 и МРС 39.68).

Недеривативна финансијска средства се могу рекласификовати из категорије средстава расположивих за продају у категорију кредита и потраживања у случају када задовоље критеријуме дефинисане за ту категорију и уколико Банка има намеру и могућност да та средства држи у предвидивом временском периоду у будућности или до њиховог доспећа.

(о) Некретнине и опрема

(и) Признавање и вредновање

Почетно мерење некретнине и опреме врши се по набавној вредности или по цени коштања.

Набавна вредност укључује издатке који се директно могу приписати набавци средства. Купљени софтвер који је саставни део неопходан за функционалну употребљивост опреме, капитализује се као део те опреме.

Након почетног признавања, опрема се вреднује по набавној вредности умањеној за укупну акумулирану амортизацију и укупне акумулиране губитке услед смањења вредности.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(о) *Некретнине и опрема (наставак)*

(и) *Признавање и вредновање (наставак)*

Након почетног признавања, некретнине се вреднују по ревалоризационом износу, који представља њихову фер вредност на датум ревалоризације умањену за накнадну акумулирану амортизацију и накнадне акумулиране губитке због умањења вредности. Ревалоризација се врши довољно редовно, како би се обезбедило да се књиговодствена вредност битно не разликује од вредности до које би се дошло коришћењем фер вредности на крају извештајног периода.

Када делови некретнине или опреме имају различите корисне векове трајања, они се воде као засебне ставке (главне компоненте) опреме.

Добици или губици настали отуђењем некретнина и опреме утврђују се као разлика између вредности остварене њиховом продајом и њихове књиговодствене вредности и исказују се у оквиру осталих прихода или расхода.

(ии) *Накнадни трошкови*

Трошкови замене саставног дела неког основног средства признају се као део књиговодствене вредности тог основног средства уколико је вероватно да ће се будуће економске користи повезане са тим саставним делом прилити у Банку и ако се цена коштања тог дела може поуздано измерити. Књиговодствена вредност замењеног дела се искњижава. Трошкови редовног сервисирања некретнине и опреме се признају у билансу успеха када настану.

(иии) *Амортизација*

Амортизација се признаје у билансу успеха у једнаким годишњим износима током процењеног века трајања дате ставке непокретности, постројења и опреме, будући да се на тај начин најбоље одражава очекивана потрошња употребне економске вредности садржане у средству. Средства узета на лизинг се амортизују током периода лизинга или корисног века средства, у зависности који је период краћи.

Примењене стопе амортизације у текућем и претходном обрачунском периоду су:

Опис	Процењен користан век (у годинама)	%
Грађевински објекти	40	2.50%
Компјутерска опрема	4	25.00%
Намештај и остала опрема	2 - 15	6.70%-50.00%
Улагања на туђим основним средствима	1 - 23.5	4.25%-86.20%

Метод амортизације, корисни век и резидуална вредност се процењују на крају сваког извештајног периода и када је то потребно врши се њихова корекција.

Трошкови одржавања средстава се признају у билансу успеха за период у коме настану.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(п) Нематеријална улагања

Нематеријална улагања се вреднују по набавној вредности или цени коштања умањеној за амортизацију и губитке услед обезвређења.

Накнадни трошкови по основу улагања у нематеријална улагања се могу капитализовати само у случају када се могу очекивати повећане будуће економске користи од средства на које се они односе. Сви остали трошкови представљају расход периода у којем су настали.

Амортизација се приказује у билансу успеха у једнаким годишњим износима током процењеног века трајања дате ставке нематеријалних улагања, будући да се на тај начин најбоље одражава очекивана потрошња употребне економске вредности садржане у средству. Процењени корисни век нематеријалних улагања износи од 3 до 10 година, односно амортизационе стопе се крећу у распону од 10.00% до 33.34%.

Метод амортизације, корисни век и резидуална вредност се процењују на крају сваког извештајног периода и када је то потребно врши се њихова корекција.

(љ) Инвестиционе некретнине

Инвестиционе некретнине представљају некретнине које се држе у циљу остваривања прихода од закупнине или пораста вредности капитала или у обе сврхе, а не за продају у редовном току пословања или за коришћење у производњи или набавци добара или услуга или у административне сврхе.

Иницијално вредновање инвестиционих некретнина се врши по набавној вредности, односно цени коштања. Набавна вредност купљене инвестиционе некретнине обухвата њену купопродајну цену и све издатке који се директно могу приписати набавци средства.

За накнадно вредновање инвестиционих некретнина Банка користи модел набавне вредности, односно инвестиционе некретнине се вреднују по набавној вредности умањеној за акумулирану амортизацију и губитке услед обезвређења.

Процењени век трајања инвестиционих некретнина је 40 година, а амортизација се обрачунава по стопи од 2.5%. Амортизација се приказује у билансу успеха у једнаким годишњим износима током процењеног века трајања дате ставке непокретности, будући да се на тај начин најбоље одражава очекивана потрошња употребне економске вредности садржане у средству.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(р) Лизинг

По основу уговора о лизингу Банка се појављује као корисник лизинга. Банка класификује лизинг као финансијски у случају када је уговором регулисано да се у основи сви ризици и користи по основу власништва над предметом лизинга преносе на корисника лизинга. Сви остали уговори о лизингу се класификују као уговори о оперативном лизингу.

Лизинг уговори који се односе на закуп пословног простора у којима се налазе експозитуре Банке, углавном се односе на оперативни лизинг. Сва плаћања током године по основу оперативног лизинга, евидентирана су као трошак у извештају о укупном резултату равномерно праволинијски током периода трајања лизинга.

Средства које се држе по основу уговора о финансијском лизингу се признају као средства Банке по њиховој фер вредности или ако је та вредност нижа, по садашњој вредности минималних лизинг рата, утврђених на почетку трајања уговора о лизингу. Одговарајућа обавеза према даваоцу лизинга укључена је у оквиру извештаја о финансијској позицији као обавеза по основу финансијског лизинга. Лизинг рате су подељене на део који се односи на финансијски трошак и део који умањује обавезу по основу финансијског лизинга, тако да се постигне константна каматна стопа на преосталом делу обавезе. Финансијски трошак се исказује директно као расход периода.

(с) Обезвређење нефинансијских средстава

Књиговодствена вредност нефинансијских средстава се анализира на крају сваког извештајног периода, како би се утврдило да ли постоје показатељи који указују да је дошло до њиховог обезвређења. У случају да се утврди да постоје одређени показатељи обезвређења, утврђује се надокнадива вредност средстава. Губитак по основу обезвређења се признаје ако књиговодствена вредност средстава превазилази његову процењену надокнадиву вредност.

Надокнадива вредност средстава се утврђује као вредност која је већа од употребне вредности средстава и његове фер вредности. За потребе утврђивања употребне вредности, процењени будући новчани приливи по основу средстава се дисконтују на њихову садашњу вредност, применом дисконтне стопе пре пореза, која одражава тренутну тржишну процену временске вредности новца, као и ризика специфичних за средство.

Губитак по основу обезвређења се признаје у случају када је књиговодствена вредност средстава већа од његове надокнадиве вредности. Губитак по основу обезвређења се признаје у оквиру резултата периода.

Губици по основу обезвређења из претходних периода се процењују на крају сваког извештајног периода, како би се утврдило да ли је дошло до смањења губитака или да они више не постоје. Губитак по основу обезвређења се укида у случају да је дошло до промене претпоставки коришћених за утврђивање надокнадиве вредности средстава. Губитак по основу обезвређења се укида само до износа до којег књиговодствена вредност средстава не прелази књиговодствену вредност која би била утврђена, умањена за амортизацију средстава, у случају да није било признавања губитка по основу обезвређења.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(т) Депозити, кредити и субординиране обавезе

Депозити, дужничке хартије од вредности, кредити и субординиране обавезе представљају основни извор финансирања Банке.

Банка класификује инструменте финансирања као финансијске обавезе или као капитал у складу са суштином уговорених услова за конкретни инструмент.

Депозити, дужничке хартије од вредности, кредити и субординиране обавезе се иницијално вреднују по фер вредности увећаној за све директне трансакционе трошкове, док се њихово накнадно вредновање врши по амортизованој вредности применом метода ефективне каматне стопе.

(у) Резервисања

Резервисање се признаје у случају када се очекује да ће Банка, као резултат прошлих догађаја, имати садашњу законску или изведену обавезу, која се може поуздано утврдити и за чије измирење се очекује да ће доћи до одлива ресурса, који представљају економску корист за Банку. Резервисање се утврђује путем дисконтовања очекиваних будућих новчаних одлива, применом дисконтне стопе пре пореза, која одражава тренутну тржишну процену временске вредности новца и, тамо где је то одговарајуће, ризика специфичних за обавезу.

(в) Бенефиције запослених

У складу са прописима који се примењују у Републици Србији, Банка је у обавези да плаћа обавезе државним фондовима којима се обезбеђује социјална сигурност запослених. Ове обавезе укључују доприносе за запослене на терет послодавца у износима обрачунатим по стопама прописаним релевантним законским прописима. Банка је, такође, обавезна да од бруто зарада запослених обустави доприносе и да их, у име запослених, уплати тим фондовима. Доприноси на терет послодавца и доприноси на терет запосленог се књиже на терет расхода периода на који се односе.

У складу са Законом о раду, Банка је у обавези да исплати накнаду запосленима приликом одласка у пензију. Дугорочне обавезе по основу резервисања по основу отпремнина за одлазак у пензију након испуњених услова, исказане на дан 31. децембра 2017. године представљају садашњу вредност очекиваних будућих исплата запосленима утврђену актуарским одмеравањем уз коришћење претпоставки обелодањених у напмени 35(б).

(ђ) Финансијске гаранције

Финансијске гаранције представљају уговоре којима се Банка обавезује да изврши плаћања њиховим корисницима за губитке настале због неиспуњавања обавезе плаћања одређеног дужника по доспећу обавезе, а у складу са условима дужничког инструмента.

Обавезе по финансијским гаранцијама се иницијално признају по фер вредности, а иницијална фер вредност се амортизује током трајања финансијске гаранције. Обавеза по основу гаранције се накнадно одмерава у износу који је већи од амортизоване вредности и садашње вредности очекиваног будућег плаћања (када је плаћање по основу гаранције вероватно). Финансијске гаранције се евидентирају у оквиру ванбилансних ставки.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(ц) Капитал и резерве

Капитал Банке обухвата оснивачке акције, акције наредних емисија, емисиону премију, резерве, резерве фер вредности, акумулирани резултат и добитак текуће године.

Капитал Банке формиран је из уложених средстава оснивача Банке у новчаном и неновчаном облику. Оснивач не може повлачити средства уложена у капитал Банке.

(ж) Зарада по акцијама

Банка приказује основну и умањену зараду по акцији за сопствене обичне акције. Основна зарада по акцији се рачуна дељењем добитка или губитка који припада власницима обичних акција Банке пондерисаним просеком броја обичних акција у оптицају током периода.

Умањена зарада по акцији се рачуна дељењем коригованог добитка или губитка који припада власницима обичних акција за ефекте преференцијалних, заменљивих акција, пондерисаним просеком броја обичних акција у оптицају током периода.

(з) Извештавање по сегментима

Сегмент пословања је део Банке који се бави пословним активностима из којих се могу остварити приходи и настати трошкови, укључујући приходе и трошкове који настају из трансакција са другим деловима Банке, чији пословни резултат редовно контролише менаџмент Банке (као главни оперативни доносилац одлука), како би доносио одлуке о алокацији ресурса по сегментима и оцењивао њихове резултате. За сегменте пословања Банке су доступне засебне финансијске информације.

У складу са Међународним стандардом финансијског извештавања 8 - Сегменти пословања, Банка обелодањује и информације о пословању сегмената, и на тај начин корисницима информација пружа додатне информације о приходима и расходима који се остварују из кључних пословних активности.

Приликом утврђивања сегмената коришћени су:

- а) различити производи и услуге који сегменти нуде;
- б) одвојено управљање сегментима и
- в) структура интерног извештавања.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА

Банка је препознала процес управљања ризицима као кључни елемент управљања пословањем, с обзиром да изложеност ризицима произлази из свих пословних активности, као неодвојивог дела банкарског пословања, којима се управља кроз идентификовање, мерење, процену, праћење, контролу и ублажавање, односно успостављање ограничења ризика, као и извештавање у складу са стратегијама и политикама.

Банка је успоставила свеобухватан и поуздан систем управљања ризицима који обухвата: стратегије, политике и процедуре управљања ризицима, методологије за управљање појединачним ризицима, одговарајућу организациону структуру, ефективан и ефикасан процес управљања свим ризицима којима је Банка изложена или може бити изложена у свом пословању, адекватан систем унутрашњих контрола, одговарајући информациони систем и адекватан процес интерне процене адекватности капитала.

Процес управљања ризицима укључује јасно дефинисање и документовање профила ризичности, као и његово усклађивање са склоношћу Банке ка ризицима и толеранцијом према ризицима, а у складу са усвојеним стратегијама и политикама.

Стратегијом управљања ризицима и Стратегијом управљања капиталом, Банка је поставила следеће циљеве у оквиру система управљања ризицима: минимизирање негативних ефеката на финансијски резултат и капитал уз поштовање дефинисаних оквира прихватљивог нивоа ризика, диверсификација ризика којима је Банка изложена, одржавање потребног нивоа адекватности капитала, одржавање учешћа ризичних кредита (НПЛ) у укупним кредитима до прихватљивог нивоа за Банку, највиши прихватљив ниво ненаплативих кредита, одржавање показатеља покрића ликвидном активом изнад нивоа прописаног регулативом и интерним лимитима, развој активности Банке у складу са пословном стратегијом, могућностима и развојем тржишта у циљу остваривања конкурентских предности. Циљеви управљања ризицима усклађени су са планом пословања Банке.

Уважавајући измене регулативе Народне банке Србије и потребе даљег унапређења управљања ризицима, Банка је током 2017. године извршила значајне промене у организационој структури (груписање филијала у Пословне центре, промене у оквиру Функције привреде и становништва, промене начина одлучивања), као и измене интерних аката којима се уређује управљање ризицима. Изменом Стратегије и Политике управљања ризицима извршена су усклађивања са изменама домаће и међународне регулативе и унапређено је управљање кредитним ризицима у делу свеобухватности проблематичних потраживања и изложености према једном лицу или групи повезаних лица.

Почевши од 30.06.2017. године Банка примењује Базел III стандард и предузела је све неопходне мере за благовремено усклађивање свог пословања са новим прописима. Кроз јасно дефинисан процес увођења нових и значајно измењених производа, услуга и активности у вези са процесима и системима Банка анализира њихов утицај на будућу изложеност ризицима у циљу оптимизације својих прихода и трошкова за процењени ризик, као и минимизирања свих потенцијално могућих негативних ефеката на финансијски резултат Банке.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

Систем управљања ризицима

Систем управљања ризицима је дефинисан следећим актима:

- Стратегијом управљања ризицима и Стратегијом и Планом управљања капиталом;
- Политикама управљања ризицима;
- Процедурама управљања ризицима;
- Методологијама за управљање појединачним ризицима;
- Осталим актима.

Стратегијом управљања ризицима дефинисани су:

- Дугорочни циљеви, утврђени пословном политиком и стратегијом Банке, као и склоност ка ризицима и толеранција према ризицима одређени у складу са тим циљевима;
- Основна начела преузимања и управљања ризицима;
- Основна начела процеса интерне процене адекватности капитала Банке;
- Преглед и дефиниције свих ризика којима је Банка изложена или може да буде изложена.

Такође, стратегијом управљања ризицима дефинисани су критеријуми за утврђивање, као и основна начела управљања лошом активом и највиши прихватљив ниво лоше активе за Банку.

Банка је утврдила основна начела управљања ризицима како би испунила своје дугорочне циљеве:

- Организовање пословања засебне организационе јединице за управљање ризицима;
- Функционална и организациона одвојеност активности управљања ризицима од редовних пословних активности Банке;
- Свеобухватност управљања ризицима;
- Ефективност управљања ризицима;
- Цикличност управљања ризицима;
- Развој управљања ризицима као стратешко опредељење;
- Управљање ризицима је део пословне културе.

Начела управљања лошом активом односно ризичним пласманима обухватају:

- Активно управљање ризичним пласманима;
- Превентивне мере и активности у циљу минимизирања даљег погоршања квалитета активе;
- Дефинисање стратегија управљања лошом активом - скуп активности и мера у циљу опоравка финансијског стања дужника или покретање одговарајућих поступака принудне наплате;
- Рану идентификацију дужника који се суочавају са финансијским тешкоћама или су у доцњи или статусу неизмиривања обавеза (Watch lista);
- Процену финансијског стања дужника;
- Сет индикатора за укључивање дужника у делокруг организационе јединице надлежне за управљање лошом активом;
- Сегментацију лоше активе;
- Начело материјалности при дефинисању могућих мера;
- Већа учесталост праћења вредности средстава обезбеђења и средстава стечених наплатом;
- Организациона одвојеност Сектора за превенцију и управљање ризичним пласманима;
- Укљученост у корпоративно управљање и управљање ризицима индикатора за праћење лоше активе;
- Транспарентно извештавање.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

Систем управљања ризицима (наставак)

Политике управљања појединим врстама ризика ближе дефинишу:

- Начин организовања процеса управљања ризицима Банке и јасна разграничења одговорности запослених у свим фазама тог процеса, укључујући и процес управљања лошом активом, односно ризичним пласманима;
- Начин процене ризичног профила Банке и методологије за идентификовање и мерење, односно процену ризика;
- Начине праћења и контроле ризика и успостављање система лимита, односно врсте лимита које Банка користи и њихову структуру;
- Начин одлучивања и поступања у случају прекорачења успостављених лимита, уз дефинисање изузетних околности у којима је могуће одобравање прекорачења у законским оквирима;
- Мере за ублажавање ризика и правила за примену тих мера;
- Начин и методологију за спровођење процеса интерне процене адекватности капитала Банке;
- Принципе функционисања система унутрашњих контрола;
- Оквир и учесталост стрес тестирања, као и поступање у случајевима неповољних резултата стрес тестова.

Процедурама управљања ризицима Банка ближе дефинише процес управљања ризицима и надлежности и одговорности свих организационих делова Банке у систему управљања ризицима.

Банка је појединачним методологијама детаљније прописала методе и приступе који се користе у систему управљања ризицима.

У 2017. години, Банка је обрачунавала исправку вредности у складу са стандардом МРС 39 и МРС 37, који се примењују закључно са 31.12.2017. године. Почетком 2018. године Банка је извршила усклађивање интерних аката (методологије и процедуре) у складу са изменама регулативе Народне банке Србије из области рачуноводства и финансијског извештавања, којима се уводи обавеза примене Међународног стандарда финансијског извештавања 9 у банкама (МСФИ 9). Наведеним изменама прописана је обавеза банака да од 01.01.2018. године обрачун обезвређења врше у складу са МСФИ 9 стандардом. У складу са МСФИ 9 стандардом, Банка је усвојила нову Методологију за процену обезвређења билансне активе и вероватног губитка по ванбилансним ставкама, која ће се примењивати од 01.01.2018. године.

Надлежности

Управни одбор је надлежан и одговоран за усвајање стратегије и политика управљања ризицима и стратегију управљања капиталом, успостављање система унутрашњих контрола у Банци и врши надзор над његовом ефикасношћу, надзор над радом Извршног одбора, усвајање тромесечних извештаја о управљању ризицима, усвајање Плана опоравка, као и спровођење процеса интерне процене адекватности капитала и друго.

Извршни одбор је надлежан и одговоран за спровођење стратегије и политика управљања ризицима и стратегије управљања капиталом усвајањем процедура за управљање ризицима, односно за идентификовање, мерење и процену ризика, и обезбеђивањем њихове примене и извештавањем Управног одбора у вези с тим активностима. Такође, Извршни одбор анализира систем управљања ризицима и најмање тромесечно извештава Управни одбор о нивоу изложености ризицима и управљању ризицима и одлучује, уз претходну сагласност Управног одбора, о сваком повећању изложености Банке према лицу повезаном са Банком и о томе обавештава Управни одбор.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

Надлежности (наставак)

Одбор за ревизију (Одбор за праћење пословања Банке) је надлежан и одговоран за анализу и надзор примене и адекватног спровођења усвојених стратегија и политика за управљање ризицима и система унутрашњих контрола. Најмање једном месечно извештава Управни одбор о својим активностима и утврђеним неправилностима и предлаже начин на који ће се оне отклонити, предлаже унапређење политика и процедура управљања ризицима и спровођења система унутрашњих контрола.

Одбор за управљање активом и пасивом је надлежан и одговоран за праћење изложености Банке ризицима који произлазе из структуре њених билансних потраживања, обавеза и ванбилансних ставки, као и предлагање мера за управљање каматним ризиком и ризиком ликвидности.

Кредитни одбор одлучује о кредитним захтевима у оквирима утврђеним актима Банке, анализира изложеност Банке кредитном, каматном и валутном ризику, анализира кредитни портфолио, а такође предлаже мере Извршном одбору Банке.

Функција управљања ризицима дефинише и предлаже за усвајање стратегију, политике, процедуре и методологије управљања ризицима, идентификује, мери, ублажава, прати и контролише и извештава о ризицима којима је Банка изложена у свом пословању. Такође, надлежна је за развијање модела и методологија за идентификовање, мерење, ублажавање, праћење и контролу ризика, као и за извештавање надлежних органа Банке.

Сектор управљања средствима је одговоран за управљање средствима и ликвидношћу, као и у управљање активом и пасивом Банке. Такође, учествује и у управљању ризиком ликвидности, каматним ризиком и девизним ризиком.

Функција унутрашње ревизије је одговорна за континуирано спровођење независног вредновања система управљања ризицима, као и за редовну процену адекватности, поузданости и ефикасности система унутрашњих контрола. Унутрашња ревизија о својим налазима и препорукама извештава Одбор за ревизију и Управни одбор.

Функција контроле усклађености пословања дужна је да најмање једном годишње идентификује и процењује ризике те усклађености и предложи планове управљања ризицима, о чему саставља извештај који доставља Извршном одбору и Одбору за праћење пословања Банке.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

Процес управљања ризицима

Банка редовно мери, односно процењује ризике које је идентификовала у свом пословању. Мерење подразумева примену квалитативних и квантитативних метода и модела мерења који омогућују уочавање промена у профилу ризика и процену нових ризика.

За све идентификоване ризике Банка одређује њихову значајност која је заснована на свеобухватној процени ризика који су својствени појединим пословима, производима, активностима и процесима Банке.

Ублажавање ризика подразумева диверсификацију, пренос, смањење и/или избегавање ризика, а Банка га спроводи у складу са ризичним профилем, склоношћу ка ризицима и толеранцијом према ризицима.

Праћење и контрола ризика се спровode кроз континуирано праћење изложености по различитим критеријумима, као и кроз праћење и контролу лимита које је Банка успоставила, који зависе од пословне стратегије и тржишног окружења, као и од нивоа ризика који је Банка спремна да прихвати.

Банка је успоставила систем редовног извештавања о изложености ризицима и ризичном профилу, који омогућује релевантним запосленим на свим нивоима у Банци правовремене, тачне и довољно детаљне информације које су потребне за доношење пословних одлука и ефикасно управљање ризицима, односно сигурно и стабилно пословање.

Извештаји о управљању ризицима се редовно достављају: Управном одбору, Извршном одбору, Одбору за ревизију, Одбору за управљање активом и пасивом и Кредитном одбору, који садрже све информације неопходне за процену ризика и доношење закључака о ризицима Банке.

Врсте ризика

Банка је у пословању посебно изложена следећим врстама ризика: кредитном и са њим повезаним ризицима, ризику ликвидности, тржишним ризицима, оперативним ризицима, ризику улагања, ризику концентрације изложености и ризику земље, као и свим осталим ризицима који се могу појавити при редовном пословању Банке.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик

Кредитни ризик је ризик могућности настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке услед неизвршења обавеза дужника према Банци.

Банка има дефинисане критеријуме одобравања кредита, измене услова, продужење рока и реструктурирање потраживања, који су прописани процедурама и методологијама одобравања пласмана и управљања ризицима. Одобравање кредита врши се у зависности од циљаног тржишта, карактеристика дужника, као и намене кредита.

Пре одобрења пласмана Банка процењује кредитну способност дужника као примарни извор отплате пласмана на основу интерно дефинисаних критеријума и понуђени колатерал као секундарни извор наплате. На основу идентификованог и измереног нивоа кредитног ризика (процене финансијског стања и кредитне способности дужника, као и вредности и правне сигурности кредитне заштите и других релевантних фактора) и независног мишљења о ризику, надлежна лица, одбори и органи Банке, сагласно дефинисаном систему одлучивања доносе Одлуку о одобрењу пласмана.

Доношење одлука о излагању кредитном ризику, Банка је дефинисала кроз систем одлучивања у зависности од врсте клијената и нивоа изложености. С обзиром на значај кредитног ризика направљена је дисперзија у нивоима одлучивања код пласирања средстава Банке. Ова дисперзија је обезбеђена утврђивањем лимита до којих поједина лица или органи могу да одлучују. Органи који доносе кредитне одлуке, са различитим нивоима овлашћења, су: лица са посебним овлашћењима из Функције управљања ризицима, Кредитни одбор, Извршни одбор и Управни одбор.

Приликом доношења одлука, поштује се принцип двоструке контроле тзв. „принцип четворо очију“, којим се обезбеђује да увек постоји страна која предлаже и страна која одобрава одређени пласман.

За пласмане уговорене у страниј валути или у динарима са валутном клаузулом, Банка процењује утицај промене курса динара на финансијско стање и кредитну способност дужника, а нарочито анализира адекватност новчаних токова дужника у односу на промењени ниво кредитних обавеза под претпоставком да ће доћи до одређених промена курса динара на годишњем нивоу.

Управљање кредитним ризиком

У складу са обимом, врстом и сложености послова које обавља, Банка је организовала процес управљања кредитном ризиком и јасно разграничила одговорности запослених у свим фазама тог процеса.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Управљање кредитним ризиком (наставак)

Организациони модел система управљања кредитним ризиком Банке обезбеђује адекватну комуникацију, размену информација и сарадњу на свим организационим нивоима, а такође обезбеђује јасну, оперативну и организациону раздвојеност функције за независно управљање ризицима и активности подршке с једне стране, од активности преузимања ризика, односно поделу дужности, надлежности и одговорности. Банка је успоставила и адекватан информациони систем који подразумева потпуну информисаност лица укључених у систем управљања кредитним ризиком и одговарајуће извештавање руководства Банке.

Прихватљив ниво изложености кредитном ризику Банке у складу је са дефинисаном Стратегијом управљања ризицима и зависи од структуре портфолија Банке, на основу које се врши лимитирање могућих утицаја негативних ефеката на финансијски резултат и адекватност капитала.

Основна начела управљања кредитним ризиком су:

- Управљање кредитним ризиком на нивоу појединачних пласмана и на нивоу целокупног портфолија Банке;
- Одржавање нивоа кредитног ризика који минимизира негативан утицај на финансијски резултат и капитал;
- Рангирање пласмана у складу са њиховом ризичношћу;
- Пословање у складу са добрим праксама за одобравање пласмана;
- Обезбеђење адекватних контрола за управљање кредитним ризиком.

У циљу управљања кредитним ризиком, Банка настоји да послује са клијентима добре кредитне способности и прибавља одговарајуће инструменте обезбеђења плаћања. Банка оцењује кредитну способност сваког клијента у моменту подношења захтева и врши мониторинг дужника, пласмана и колатерала, како би била у могућности да предузме одговарајуће активности у циљу наплате свог потраживања.

Банка врши квантитативно и/или квалитативно мерење, односно процену идентификованог кредитног ризика. Процес мерења кредитног ризика је заснован на мерењу нивоа ризичности појединачног пласмана на основу интерног система рејтинга.

Рејтинг систем је инструмент за доношење појединачних одлука и процењивање нивоа ризика појединачног пласмана. Поред наведеног, рејтинг систем служи за процењивање нивоа ризика укупног портфолија, а користи се и у поступку обезвређења пласмана у циљу рангирања нивоа ризичности и исказивања реалне вредности потраживања. Интерни систем рејтинга подлеже редовној ревизији и унапређењу.

У анализи кредитног ризика поред Интерног система рејтинга Банка користи и начела прописана регулативом Народне банке Србије, која захтевају класификацију сваког пласмана на основу прописаних критеријума и обрачун резерве за процењене губитке. Примена ових критеријума омогућава Банци да покрије неочекиване губитке који могу настати услед немогућности и неспособности клијента да своје обавезе измирује о року доспећа према уговором дефинисаним условима. У том смислу Банка врши класификацију потраживања и обрачун потребног нивоа резерви за процењене губитке, редовном анализом портфолија. Анализа обухвата мерење адекватности резерви за процењене губитке по клијентима, категоријама ризика, деловима портфолија и укупном портфолију.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Управљање кредитним ризиком (наставак)

У 2017. години, током децембра месеца, Банка је у складу са изменама регулативе Народне банке Србије ускладила начин класификације клијената којима уступа потраживање или одобрава кредит за посредно или непосредно затварање ризичног пласмана, као и начин израчунавања потребне резерве.

Ублажавање кредитног ризика подразумева одржавање ризика на прихватљивом нивоу за ризични профил Банке, односно одржавање прихватљивог нивоа квалитета кредитног портфолија Банке.

Основне технике ублажавања кредитног ризика су:

- Лимити изложености – ризик концентрације,
- Диверсификовање улагања,
- Средства обезбеђења.

Лимити изложености по основу појединачног дужника заснивају се на процени кредитне способности дужника, а лимити изложености на нивоу портфолија усмерени су на ограничење концентрације изложености у портфолију. Банка континуирано контролише кретање кредитног ризика у оквиру дефинисаног ризичног профила.

Ризик концентрације обухвата: велику изложеност (изложеност према једном лицу или групи повезаних лица и лицима повезаним са Банком), групе изложености са истим или сличним факторима ризика као што су привредни сектори, врсте производа, географска подручја и слично, и инструменте кредитне заштите.

Банка прати изложеност према дефинисаним лимитима са истим или сличним факторима ризика, и у зависности од општих економских кретања, кретања у појединим делатностима и географским подручјима, вредности предвиђеним Бизнис планом Банке, редовно и врши преиспитивање дефинисаних лимита и предлаже редефинисање истих у случају промене фактора ризика.

Праћење квалитета пласмана на нивоу појединачног дужника заснива се пре свега на обезбеђивању ажурних података о финансијском стању и кредитној способности дужника и тржишној вредности средстава обезбеђења, док се праћење кредитног ризика на нивоу портфолија врши идентификовањем промена на нивоу група клијената одређеног нивоа ризика, пласмана, колатерала, потребних резерви за очекиване и неочекиване губитке, у циљу утврђивања и управљања стањем и квалитетом активе.

Контрола кредитног ризика подразумева процес континуираног праћења пословања са дефинисаним системом лимита, нарочито када изложеност кредитном ризику тежи горњој граници дефинисаног ризичног профила, а посебно приликом увођења нових пословних производа и активности.

У циљу заштите од ризика неизвршења обавеза у пословању са клијентима, Банка предузима следеће мере за регулисање потраживања: продужење рока, реструктурирање, поравнање, преузимање средстава обезбеђења у циљу наплате потраживања, закључење уговора са заинтересованим трећим лицем, покретање судског спора и остале мере.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Управљање кредитним ризиком (наставак)

Уколико предузете мере регулисања пласмана, односно принудне наплате и судског поступка нису дале очекиване резултате, односно када не постоји могућност наплате потраживања у целости, иницира се предлог за трајан отпис преосталог потраживања Банке, или пренос из билансне у ванбилансну евиденцију.

У складу са регулативом Народне банке Србије (Одлука о рачуноводственом отпису билансне активе банке), као и измени законских прописа у вези пореског третмана, Банка је у 2017. години, извршила отпис у целости обезвређених потраживања преносом из билансне у ванбилансну евиденцију, што је за последицу имало смањење бруто кредита и исправки вредности у билансу стања, а последично и смањење показатеља НПЛ-а.

Банка осим кредитне изложености има и ванбилансну изложеност (плативе и чинидбене гаранције, авали, акредитиви) по основу којих има потенцијалну обавезу да изврши плаћање за рачун трећих лица. За ванбилансну изложеност Банка користи исте контролне процесе и процедуре који се користе за кредитни ризик.

Извештавање о кредитном ризику обухвата систем интерног и екстерног извештавања, спроводи се на месечном нивоу и по утврђеној динамици, а у складу са дефинисаним системом извештавања.

Идентификовање проблематичних и реструктурираних потраживања

Банка прати квалитет портфолиа на основу идентификовања и анализе раних сигнала упозорења код клијената. Сигнали упозорења се прате на регуларној временској основи и на основу анализе истих, клијенти се сврставају у категорију Стандардни, Потенцијално ризични (Watch list) и НПЛ клијенти (клијенти са проблематичним потраживањима).

Реструктурирани непроблематични клијенти се сврставају у категорију потенцијално ризичних клијената, док се реструктурирани проблематични сврставају у категорију клијената са проблематичним потраживањима.

Сврха праћења квалитета портфолиа је спречавање директног трансфера Стандардних клијената у категорију клијената са проблематичним потраживањима без претходног идентификовања клијената као потенцијално ризичних и без спровођења радњи превенције ризичних пласмана, односно ублажавања и смањивања кредитног ризика путем спровођења адекватне стратегије и акционих планова. Потенцијално ризични клијенти се прате чешће у односу на Стандардне клијенте и уколико се утврди даље повећање кредитног ризика, клијенти се сврставају у категорију клијената са проблематичним потраживањима.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Управљање кредитним ризиком (наставак)

Под проблематичним потраживањима подразумевају се сва потраживања која касне у измиревању обавеза преко 90 дана, по било којој материјално значајној обавези према Банци (матичном друштву) или подређеним друштвима, потраживања код којих је на основу финансијског стања процењено да дужник неће моћи да измири своје обавезе у целости не узимајући у обзир могућност реализације инструмената кредитне заштите (без обзира да ли касни у измиревању обавеза), потраживања за која је утврђен износ обезвређења на појединачној основи, као и потенцијалне обавезе по основу издатих гаранција (ако постоји вероватноћа да ће бити активирани) и преузетих неопозивих обавеза (уколико би њиховим повлачењем дошло до настанка потраживања за које Банка сматра да не би било наплаћено у целости без реализације средстава обезбеђења). Проблематичним се сматрају и потраживања по основу: престанка евидентирања прихода од камата, провизија и накнада у билансу успеха, специфичних прилагођавања за кредитни ризик која су обрачуната због значајног погоршања кредитног квалитета које је уследило након настанка изложености, значајног губитка који се остварује уступањем потраживања, реструктурирања потраживања извршеног услед финансијских тешкоћа дужника, као и подношења предлога за покретање стечајног поступка над дужником. Проблематичним потраживањима сматрају се сва потраживања од дужника, уколико је једно потраживање класификовано у групу проблематичних потраживања.

Реструктурирање потраживања је одобравање, због финансијских потешкоћа дужника, уступака у вези са отплатом појединачног потраживања који не би били одобрени да дужник није у тим потешкоћама, без обзира да ли има доспелих обавеза, да ли је то потраживање обезвређено и да ли је за њега наступио статус неизмиревања обавеза. Реструктурирање се врши на један од следећих начина: променом услова под којима је потраживање настало, нарочито ако су накнадно уговорени услови отплате повољнији у односу на првобитно уговорене (смањење каматне стопе, отпис дела главнице и/или камате, промена датума доспећа и др), као и рефинасирањем потраживања. Поред наведеног, у категорију реструктурираних потраживања сврставају се и потраживања код којих је:

- извршена промена уговорених услова отплате проблематичних потраживања или која би, у одсуству наведених измена, била сврстана у категорију проблематичних потраживања,
- извршена промена уговорених услова отплате потраживања која доводи до потпуног или делимичног отписа у материјално значајном износу,
- Банка активирала уговорене клаузуле о реструктурирању на основу којих се услови отплате мењају услед наступања одређених догађаја (уграђене клаузуле) према дужнику од кога је потраживање већ класификовано у групу проблематичних потраживања или би било тако класификовано да нису активирани те клаузуле,
- уколико је дужник истовремено када је одобрено ново потраживање (или у кратком периоду пре или после тог одобравања) извршио плаћање по основу другог потраживања Банке (или другог правног лица према коме је уступљено потраживање према том дужнику), а које је било класификовано или је испуњавало услове да буде класификовано у групу проблематичних или би, у одсуству новог потраживања, било класификовано у наведеној групи, односно испуњавало те услове.

Банка редовно прати предузете мере за реструктурирање ризичних пласмана и контролише правовременост предузимања ових мера. Праћење предузетих мера, односно реализација истих, као што је нпр. измирење доспелих обавеза, врши се на дневном нивоу. Полугодишњи мониторинг пословања реструктурираних клијената обавља се редовно на сваких 6 месеци или чешће у случају потребе. Анализа финансијских извештаја, анализа задужености, провера адекватности обезбеђења као и мониторинг свеукупног пословања представљају кључне тачке поменутог мониторинга.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Управљање кредитним ризиком (наставак)

Реструктурирано потраживање које је класификовано у групу проблематичних потраживања Банка након истека годину дана од дана његовог реструктурирања, класификује у групу потраживања која се не сматрају проблематичним ако су испуњени следећи услови:

- није утврђен износ обезвређења за реструктурирано потраживање и није наступио статус неизмирења обавеза;
- у последњих 12 месеци извршене су уплате благовремено или са доцњом не дужом од 30 дана, у складу са измењеним условима отплате;
- на основу анализе финансијског стања, односно кредитне способности дужника, оцењено је да ће дужник моћи да измири обавезе у целости у складу са измењеним условима отплате.

Ризик промене квалитета активе

Квалитет активе Банке се мери степеном изложености појединим категоријама ризика према критеријумима дефинисаним интерним системом рејтинга. Интерни систем рејтинга се заснива на квантитативним и квалитативним параметрима за одређивање рејтинга дужника. Рејтинг скала садржи пет категорија ризика, које су подељене на 17 подкатегија. Различите изложености према истом дужнику опредељују исту категорију рејтинга, без обзира на специфичности различитих врста кредита.

Банка користи различите рејтинг моделе за кредитни ризик у зависности од врсте клијената. Израчунавање рејтинга врши се на месечном нивоу на основу квалитативних и квантитативних параметара и благовремености у измиревању обавеза.

Низак ниво ризика подразумева пословање са клијентима добре кредитне способности и прихватљив је за Банку (категије рејтинга 1 и 2), повишен ниво ризика представља пословање са клијентима који имају одређене проблеме у пословању, а могу негативно да утичу на измирење обавеза и чије пословање се интензивно прати (категија рејтинга 3) и висок ниво ризика означава клијенте са негативним резултатима пословања и лошом кредитном историјом (категије ризика 4 и 5). Банка је током 2017. године, унапредила свој интерни рејтинг систем, тако што је категорију ризика 4, поделила на три подкатегије и то: 4 - неризични клијенти (ПЕ), 4Д ризични клијенти (НПЕ) са доцњом до 90 дана и 4ДД ризични клијенти (НПЕ) са доцњом од 91 до 180 дана.

Банка се штити од ризика промене квалитета активе кроз континуирано праћење пословања клијената, идентификовање промена које могу настати погоршањем стања дужника, кашњењем у отплати или променама у окружењу, као и прибављањем одговарајућих средстава обезбеђења.

Ризик промене вредности активе

Обезвређење пласмана има за циљ обезбеђење разумног, опрезног и правовременог утврђивања губитака, како би се заштитио капитал Банке у периоду када губитак буде и дефинитивно потврђен (реализован) због немогућности наплате уговорених износа или одливом средстава за измирење потенцијалних обавеза.

Обезвређење пласмана и резервисања врше се само онда када постоји оправдан основ, односно када постоји објективан доказ о обезвређењу као последица догађаја који су настали након почетног признавања кредита, а који неповољно утичу на будуће новчане токове од кредита.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Управљање кредитним ризиком (наставак)

Главни елементи у процени обезвређења пласмана су следећи: прекорачење рока плаћања главнице или камате, тешкоће у новчаним токовима корисника кредита (финансијске тешкоће), опадање кредитног рејтинга или промене првобитних услова из уговора и друго.

Обезвређење пласмана се врши на основу процене очекиваних будућих новчаних токова из пословања клијената или реализацијом средстава обезбеђења, уколико се процени да ће реално кредит бити намирен из тих средстава.

Банка врши процену обезвређења потраживања на групној и појединачној основи.

Појединачно процењивање

Банка процењује исправку вредности за сваки појединачно значајан пласман са статусом неизмиревања овавеза - defaulta (ризичан пласман, подкатегија ризика 4Д, 4ДД и 5 према интерном систему рејтинга) и том приликом се узимају у обзир финансијска позиција корисника кредита, одрживост бизнис плана, његова способност да побољша своје перформансе у случају финансијских тешкоћа, пројектовани приходи, расположивост других врста финансијске подршке и вредност колатерала која се може реализовати, као и очекивани новчани токови. Уколико дође до нових информација које према процени битно мењају кредитну способност клијента, вредност колатерала и извесност испуњења обавеза клијента према Банци, врши се нова процена обезвређења пласмана.

Праг материјалне значајности Банка одређује на основу анализе вредносне структуре портфолиа по врстама клијената и производа.

Исправка вредности на индивидуалној основи се обрачунава уколико постоје објективни докази обезвређења који су резултат једног или више догађаја насталих након иницијалног признавања финансијског средства и уколико постоји мерљиво смањење будућих токова готовине.

Објективним доказима који указују на потребу обезвређења пласмана, сматра се:

- када финансијско стање дужника указује на знатне проблеме у његовом пословању;
- када постоје подаци о неизмирењу обавеза, учесталом кашњењу у отплати или неиспуњавању других уговорних одредаба;
- када Банка, услед финансијских потешкоћа дужника, битно промени услове отплате потраживања у односу на оне који су првобитно уговорени;
- дужник не може да измири своје обавезе у целости без реализације средства обезбеђења
- непрекидна блокада рачуна преко 60 дана;
- када постоје извесне значајне финансијске потешкоће у пословању клијента (банкротство, ликвидација, стечај или нека друга врста финансијске реорганизације дужника) и слично.

Докази се могу документовати и анализом у Watch процесу, информацијом о повећаном степену ризика дужника, извештајима са састанака који су одржани са дужником, извештајима о обављеном мониторингу колатерала клијената, извештајима о принудној наплати и данима блокаде, извештајима о кредитима у доцњи и другим информацијама којима Банка располаже.

Поред тога, документацију потребну као доказ за обезвређење пласмана, представљају и докази за процену очекиваних прилива по пласману, који се пре свега односе на документацију о планираним будућим новчаним токовима дужника.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Управљање кредитним ризиком (наставак)

Појединачно процењивање (наставак)

Када постоје објективни докази, тада се износ обезвређења процењује дисконтовањем будућих новчаних токова из пословања. У обрачун очекиваних будућих новчаних токова улазе и средства од реализације колатерала (секундарни извори), уколико се процени да не постоје објективни докази да кредит може да буде намирен из очекиваних будућих токова из редовног пословања и да ће реално бити намирен из средстава обезбеђења.

Групно процењивање

Исправке вредности се процењују групно по свим пласманима код којих није идентификован објективни доказ обезвређења и који нису појединачно значајни са статусом default-а и за пласмане код којих обрачуном на појединачној основи није утврђен износ исправки вредности, као и по основу провизија и других потраживања која немају елементе за свођење на садашњу вредност.

Групна процена се врши по групама према сличним карактеристикама у погледу кредитног ризика које се формирају на основу интерно прописане методологије (бонитетне групе по врстама клијената и пласмана), базиране на систему интерног рејтинга и то на месечном нивоу.

Израчунавање групних процената обезвређења се врши на основу вероватноће настанка статуса неизмиревања обавеза дужника (PD) која се добија на основу миграција категорија ризичности у статус неизмиревања обавеза по врстама клијената или производа.

Ценећи специфичности у пословању са клијентима, посебно се утврђују миграције за правна лица, становништво по врстама производа, банке и предузетнике.

Обезвређење кредита умањује вредност кредита и признаје се као расход у оквиру биланса успеха.

Утврђивање вероватног губитка по ванбилансним ставкама

Утврђивање вероватног губитка по ванбилансним ставкама (потенцијалним обавезама) врши се када се процени да постоји довољно извесно очекивање да ће доћи до одлива средстава за измирење потенцијалне обавезе. Утврђивање вероватног губитка Банка врши и за неискоришћене преузете обавезе, за које није уговорила безусловно и без претходне најаве, могућност отказа уговорене обавезе. Приликом обрачуна резервисања по основу неискоришћених преузетих обавеза, Банка користи фактор конверзије (ЦЦФ) којим се коригује књиговодствена вредност неискоришћених преузетих обавеза.

Приликом процене резервисања за потенцијалне губитке по ванбилансним ставкама признају се средства од реализације колатерала, уколико је потпуно извесно да ће одлив средстава по основу потенцијалних обавеза бити намирен из колатерала.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Управљање кредитним ризиком (наставак)

Средства заштите од кредитног ризика (колатерал)

У циљу заштите од изложености кредитном ризику, најчешћа пракса коју Банка користи, поред редовног праћења пословања клијената, је и прибављање инструмената обезбеђења (колатерала), којима се обезбеђује наплата потраживања и минимизира кредитни ризик. Количина и тип потребног колатерала зависи од процене кредитног ризика.

Као стандардне инструменте обезбеђења Банка од клијената прибавља уговорно овлашћење и менице, док се као додатни инструменти, у зависности од процене кредитног ризика, и врсте пласмана уговарају:

- За комерцијалне кредите - залог на покретним и непокретним стварима (хипотеке), депозити, банкарске, корпоративне и гаранције државе, јемства, залог на хартијама од вредности, уделима и потраживањима;
- За кредите становништву - хипотеке на непокретносима, депозити, јемства солидарног дужника, осигурање Националне корпорације за осигуравање стамбених кредита и друго.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Управљање кредитним ризиком (наставак)

Приликом процене непокретности или залоге на покретној имовини, Банка обезбеђује стручну и независну процену вредности непокретности од стране овлашћених проценитеља, како би потенцијални ризик од нереалне процене свела на најмање могућу меру. Непокретност, роба, опрема и остале покретне ствари које су предмет залоге морају бити и осигуране од стране осигуравајућег друштва прихватљивог за Банку, а полисе винкулиране у корист Банке.

У циљу заштите од промене тржишних вредности колатерала (хипотека, залога, хартија од вредности и сл.), процењена вредност колатерала се коригује за дефинисани проценат (haircut) у зависности од врсте колатерала и локације, који се редовно преиспитују и ревидирају. На овај начин Банка са штити од потенцијалних губитака по основу немогућности наплате потраживања из средстава обезбеђења.

Корективни фактор (haircut) представља разлику између процењене вредности колатерала и новчаног прилива који је могуће остварити продајом колатерала у поступку наплате. Haircut процењену тржишну вредност сваког инструмента обезбеђења своди на очекивану вредност која ће бити наплаћена његовом реализацијом у будућности, и то уважавајући волатилност тржишне вредности, могућност реализације и готовинске одливе по основу трошкова активирања и продаје (судски трошкови, трошкови пореза који падају на терет продавца, трошкови консултаната и оглашавања и остали трошкови), очекивани пад тржишне вредности од тренутка процене до тренутка планиране реализације, као и својствену неизвесност у утврђивању вредности.

Банка обраћа пажњу на редовну процену/вредновање колатерала. За неризичне пласмане (ПЕ), хипотеке на стамбеним и пословним непокретностима процењују се најмање једном у три године, од стране овлашћеног процењивача. За ризичне пласмане (НПЕ), хипотеке на стамбеним објектима се процењују најмање једном у три године, хипотеке на пословним објектима (пословни простори, локали, складишта, грађевинско земљиште са и без грађевинске дозволе, пољопривредно земљиште, остало) најмање једном у 18 месеци, а хипотеке на индустријским објектима процењују се минимум једном годишње (12 месеци), од стране овлашћеног процењивача. Хартије од вредности се процењују на месечној основи за све пласмане.

Редовно праћење вредности непокретности подразумева проверу вредности непокретности на основу расположивих података и информација, поређење вредности непокретности из порфолиа Банке са кретањима вредности на тржишту Републике Србије (реализована продаја, понуда и тражња) по регионима прописаним у каталогу колатерала, коришћење статистичког модела итд. За све пословне непокретности, Банка спроводи проверу вредности најмање једном годишње, а за стамбене и остале непокретности најмање једном у три године.

Вредност колатерала и тенденције кретања, Банка прати и ажурира како би се потенцијални ризик од нереалне процене свео на најмању могућу меру, а у случају потребе може захтевати и додатни колатерал у складу са закљученим уговором. Колатерали представљају секундарни извор наплате потраживања.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године
4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)**4.1. Кредитни ризик (наставак)****4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику**

Укупна изложеност кредитном ризику на дан 31. децембра 2017. и 2016. године, приказана је у следећем прегледу, без узимања у обзир било каквог колатерала или неке друге кредитне заштите. Наведене вредности исказане су у бруто и нето књиговодственом износу (после ефеката ублажавања по основу обезвређења).

Укупна изложеност кредитном ризику

	31.12.2017		31.12.2016	
	Бруто	Нето	Бруто	Нето
I. Преглед активе	399,678,901	369,183,538	442,110,850	400,017,469
Готовина и средства код централне банке	49,840,887	49,840,887	55,153,209	55,153,209
Кредити и потраживања од банака и других финансијских институција	29,746,347	29,543,789	40,911,287	40,601,413
Кредити и потраживања од комитената	171,931,966	153,897,367	180,056,414	150,411,409
Финансијска средства	117,288,770	117,288,767	136,532,653	136,366,773
Остала средства	9,347,623	6,798,506	8,901,845	6,252,855
Немонетарна имовина	21,523,308	11,814,222	20,555,442	11,231,810
II. Ванбилансне ставке	34,284,701	34,160,309	31,819,175	31,388,234
Плативе гаранције	3,443,746	3,416,712	3,635,706	3,572,933
Чинидбене гаранције	4,349,152	4,320,139	6,728,901	6,695,266
Преузете неопозиве обавезе	26,194,257	26,149,893	20,862,103	20,811,873
Остало	297,546	273,565	592,465	308,162
Укупно (I+II)	433,963,602	403,343,847	473,930,025	431,405,703

Највећи кредитни ризик за Банку настаје из остварених кредитних аранжмана, али је Банка изложена и ризику по основу ванбилансних позиција који проистиче из потенцијалних и преузетих обавеза.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику (наставак)

Кредити и потраживања од комитената, банака и других финансијских организација

	У хиљадама динара						
	Непроблематич на потраживања	Проблематич на потраживања	Укупно	Исправка вредности непроблематичн их потраживања	Исправка вредности проблематичн их потраживања	Укупна исправка вредности	Нето
31.12.2017.							
Стамбени	35,946,088	1,532,193	37,478,281	94,115	520,302	614,417	36,863,864
Готовински	24,286,208	302,978	24,589,186	200,232	229,834	430,066	24,159,120
Пољопривреда	7,153,549	205,883	7,359,432	61,549	100,090	161,639	7,197,793
Остало	5,353,083	383,880	5,736,963	76,780	372,548	449,328	5,287,635
Микро бизнис	7,704,698	697,867	8,402,565	100,490	289,855	390,345	8,012,220
Укупно становништво	80,443,626	3,122,801	83,566,427	533,166	1,512,629	2,045,795	81,520,632
Велика предузећа	35,400,783	16,940,157	52,340,940	260,084	11,881,024	12,141,108	40,199,832
Средња предузећа	9,776,084	2,037,738	11,813,822	54,739	1,349,336	1,404,075	10,409,747
Мала предузећа	3,979,898	1,378,923	5,358,821	64,820	685,329	750,149	4,608,672
Држава	9,612,889	997,190	10,610,079	89,830	166,416	256,246	10,353,833
Остало	6,804,318	1,437,559	8,241,877	78	1,437,148	1,437,226	6,804,651
Привредни клијенти	65,573,972	22,791,567	88,365,539	469,551	15,519,253	15,988,804	72,376,735
Укупно	146,017,598	25,914,368	171,931,966	1,002,717	17,031,882	18,034,599	153,897,367
Потраживања од банака	29,543,789	202,558	29,746,347	-	202,558	202,558	29,543,789

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику (наставак)

Кредити и потраживања од комитената, банака и других финансијских организација

	У хиљадама динара						
	Непроблематич на потраживања	Проблематич на потраживања	Укупно	Исправка вредности непроблематичн их потраживања	Исправка вредности проблематичн их потраживања	Укупна исправка вредности	Нето
31.12.2016.							
Стамбени	37,271,767	1,992,031	39,263,798	87,198	938,529	1,025,727	38,238,071
Готовински	18,968,032	924,303	19,892,334	135,493	846,686	982,179	18,910,155
Пољопривреда	6,081,950	467,403	6,549,353	48,880	383,758	432,638	6,116,715
Остало	5,239,787	662,682	5,902,469	72,520	650,164	722,684	5,179,785
Микро бизнис	6,576,089	1,121,115	7,697,204	91,716	692,740	784,456	6,912,748
Укупно становништво	74,137,624	5,167,534	79,305,158	435,807	3,511,876	3,947,683	75,357,475
Велика предузећа	32,748,652	24,027,084	56,775,736	319,008	19,521,746	19,840,754	36,934,982
Средња предузећа	16,393,603	3,048,236	19,441,839	191,212	2,173,057	2,364,269	17,077,570
Мала предузећа	6,652,793	1,865,471	8,518,264	108,851	1,130,266	1,239,117	7,279,147
Држава	8,447,554	1,914,002	10,361,556	64,686	562,870	627,556	9,734,000
Остало	4,028,278	1,625,583	5,653,861	42	1,625,583	1,625,625	4,028,236
Привредни клијенти	68,270,880	32,480,376	100,751,256	683,800	25,013,522	25,697,322	75,053,934
Укупно	142,408,504	37,647,910	180,056,414	1,119,607	28,525,398	29,645,005	150,411,409
Потраживања од банака	40,601,413	309,874	40,911,287	-	309,874	309,874	40,601,413

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику (наставак)

Промене исправки вредности потраживања у Билансу стања

	У хиљадама динара				
	31.12.2016.	Повећање исправки вредности	Укидање исправки вредности	Друге промене*	31.12.2017.
Становништво	3,947,684	1,865,210	(1,608,988)	(2,158,111)	2,045,795
Привредни клијенти	25,697,321	8,727,407	(8,514,240)	(9,921,683)	15,988,805
Укупно	29,645,005	10,592,617	(10,123,228)	(12,079,795)	18,034,599
Потраживања од банака	309,874	-	(60,561)	(46,755)	202,558

*Друге промене се односе на извршен пренос у целости обезвређених потраживања из билансне у ванбилансну евиденцију, курсне разлике и остале промене.

Проблематични кредити и потраживања

Проблематични кредити и потраживања су они кредити и потраживања за које је Банка утврдила да постоје објективни докази који указују на обезвређење и за које не очекује наплату доспеле главнице и камате у складу са уговором о кредиту (обезвређена потраживања). Процена обезвређења код проблематичних потраживања се врши за сваки појединачно значајан пласман са статусом неизмиривања овавеза – defaulta (подкатегорија ризика 4Д и 4ДД према интерном систему рејтинга и категорија ризика 5), уколико постоје објективни докази обезвређења који су резултат једног или више догађаја насталих након иницијалног признавања финансијског средства и уколико постоји мерљиво смањење будућих токова готовине.

Значајно смањење исправки вредности у билансу стања у 2017. години, последица је преноса 100% обезвређених пласмана у ванбилансну евиденцију, као и значајно веће наплате ризичних пласмана од планиране.

Непроблематични кредити и потраживања

За непроблематична потраживања (категорије рејтинга 1, 2, 3 и подкатегорија 4), обезвређење се процењује групно (необезвређена потраживања). Групна процена се врши по групама према сличним карактеристикама у погледу кредитног ризика које се формирају на основу интерно прописане методологије (бонитетне групе по врстама клијената и пласмана), базиране на систему интерног рејтинга и то на месечном нивоу.

Процена обезбеђења на групној основи заснива се на вероватноћи настанка статуса неизмиривања обавеза дужника (PD) обрачунате на бази миграција у статус неизмиривања обавеза (defaulta), по врстама клијената или производа.

Ценећи специфичности у пословању са клијентима, посебно се утврђују миграције за правна лица, становништво по врстама производа, банке и предузетнике.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику (наставак)

Необезвређена потраживања по данима доцње - Непроблематична потраживања

У хиљадама динара

31.12.2017.	Није у доцњи	Доцња до 30 дана	Од 31-60 дана	Од 61-90 дана	Преко 90 дана	Укупно
Стамбени	35,370,869	292,352	83,716	199,151	-	35,946,088
Готовински	22,652,874	1,470,506	109,774	53,054	-	24,286,208
Пољопривреда	6,887,620	175,355	69,829	20,745	-	7,153,549
Остало	5,030,740	288,625	24,275	9,444	-	5,353,083
Микро бизнис	6,645,290	1,024,721	31,242	3,446	-	7,704,698
Укупно становништво	76,587,393	3,251,558	318,835	285,839	-	80,443,626
Велика предузећа	35,065,168	148,661	186,954	-	-	35,400,783
Средња предузећа	8,859,787	831,450	84,847	-	-	9,776,084
Мала предузећа	3,701,976	268,408	9,514	-	-	3,979,898
Држава	9,494,453	118,436	-	-	-	9,612,889
Остало	6,804,266	52	-	-	-	6,804,318
Привредни клијенти	63,925,650	1,367,008	281,315	-	-	65,573,972
Укупно	140,513,043	4,618,566	600,150	285,840	-	146,017,598
од чега: реструктурирана	614,572	165,746	-	-	-	780,319
Потраживања од банака	25,520,572	4,023,218	-	-	-	29,543,789

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику (наставак)

Необезвређена потраживања по данима доцње- Непроблематична потраживања

У хиљадама динара

31.12.2016.	Није у доцњи	Доцња до 30 дана	Од 31-60 дана	Од 61-90 дана	Преко 90 дана	Укупно
Стамбени	36,498,786	413,924	116,420	242,637	-	37,271,767
Готовински	17,653,066	1,161,811	109,521	43,633	-	18,968,032
Пољопривреда	5,835,530	184,662	45,886	15,871	-	6,081,950
Остало	4,917,052	286,982	23,188	12,566	-	5,239,787
Микро бизнис	5,699,965	865,677	9,373	1,073	-	6,576,089
Укупно становништво	70,604,398	2,913,056	304,389	315,781	-	74,137,624
Велика предузећа	32,639,078	109,574	-	-	-	32,748,652
Средња предузећа	14,925,524	1,468,079	-	-	-	16,393,603
Мала предузећа	5,919,535	725,740	7,518	-	-	6,652,793
Држава	8,261,953	185,600	-	-	-	8,447,554
Остало	4,027,039	1,239	-	-	-	4,028,278
Привредни клијенти	65,773,131	2,490,231	7,518	-	-	68,270,880
Укупно	136,377,529	5,403,288	311,907	315,781	-	142,408,504
од чега: реструктурирана	2,014,929	176,746	10,745	9,734	-	2,212,153
Потраживања од банака	40,601,413	-	-	-	-	40,601,413

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику (наставак)

Обезвређена потраживања по данима доцње- Проблематична потраживања

У хиљадама динара

31.12.2017.	Није у доцњи	Доцња до 30 дана	Од 31-60 дана	Од 61-90 дана	Преко 90 дана	Укупно
Стамбени	176,439	51,838	16,277	26,621	1,261,018	1,532,194
Готовински	40,921	14,348	8,515	13,420	225,774	302,978
Пољопривреда	19,594	5,777	9,331	8,430	162,751	205,882
Остало	10,392	460	475	218	372,334	383,880
Микро бизнис	69,521	15,136	937	1,629	610,643	697,866
Укупно становништво	316,867	87,560	35,536	50,317	2,632,521	3,122,801
Велика предузећа	2,262,581	-	-	-	14,677,576	16,940,157
Средња предузећа	93,355	20,675	-	58,566	1,865,142	2,037,738
Мала предузећа	87,971	373,012	36,677	2,832	878,430	1,378,923
Држава	741,052	23,022	-	-	233,116	997,190
Остало	1,436,737	-	-	-	822	1,437,559
Привредни клијенти	4,621,696	416,709	36,677	61,398	17,655,086	22,791,567
Укупно	4,938,564	504,269	72,213	111,715	20,287,607	25,914,368
од чега: реструктурирана	2,541,031	61,564	54,121	73,779	15,991,941	18,722,435
Потраживања од банака	202,558	-	-	-	-	202,558

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику (наставак)

Обезвређена потраживања по данима доцње- Проблематична потраживања

У хиљадама динара

31.12.2016.	Није у доцњи	Доцња до 30 дана	Од 31-60 дана	Од 61-90 дана	Преко 90 дана	Укупно
Стамбени	170,754	45,426	27,781	50,836	1,697,234	1,992,031
Готовински	38,302	16,201	9,168	14,898	845,734	924,303
Пољопривреда	9,748	3,642	3,293	2,457	448,263	467,403
Остало	11,630	563	155	638	649,696	662,682
Микро бизнис	16,405	5,158	19,453	14,500	1,065,599	1,121,115
Укупно становништво	246,839	70,990	59,850	83,329	4,706,526	5,167,534
Велика предузећа	2,521,936	3,466,420	49,512	-	17,989,216	24,027,084
Средња предузећа	290,537	66,476	-	13,254	2,677,968	3,048,236
Мала предузећа	469,264	14,998	-	26,523	1,354,687	1,865,471
Држава	1,267,471	48,709	-	-	597,822	1,914,002
Остало	1,536,781	-	-	-	88,801	1,625,583
Привредни клијенти	6,085,990	3,596,603	49,512	39,777	22,708,494	32,480,376
Укупно	6,332,829	3,667,593	109,362	123,106	27,415,020	37,647,910
од чега: реструктурирана	2,841,737	3,579,359	60,187	7,057	20,125,424	26,613,763
Потраживања од банака	309,874	-	-	-	-	309,874

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.2. Проблематична потраживања

У хиљадама динара

31.12.2017.	Бруто изложеност	Исправке вредности бруто изложености	Проблематична потраживања	Проблематична реструктурирана потраживања	Исправке вредности проблематичних потраживања	Учешће проблематичних у укупним потраживањима (%)	Износ средстава обезбеђења за проблематична потраживања
Становништво	83,566,427	2,045,795	3,122,801	859,561	1,512,629	3,74%	2,648,094
Стамбени	37,478,281	614,417	1,532,194	430,253	520,302	4,09%	1,511,866
Готовински	24,589,186	430,066	302,978	27,510	229,833	1,23%	232,677
Пољопривреда	7,359,432	161,639	205,882	19,626	100,090	2,80%	196,094
Остало	5,736,963	449,327	383,880	-	372,548	6,69%	10,416
Микро бизнис	8,402,565	390,345	697,866	382,172	289,855	8,31%	697,041
Привредни клијенти	88,365,539	15,988,804	22,791,567	17,862,874	15,519,253	25,79%	21,102,348
Пољопривреда	6,066,845	161,354	253,050	28,243	113,994	4,17%	252,908
Прерађивачка индустрија	22,380,808	5,941,568	9,145,453	8,191,755	5,721,734	40,86%	6,591,232
Електрична енергија	149,035	28,187	67,005	-	174	44,96%	67,005
Грађевинарство	5,681,922	891,110	934,013	810,916	885,538	16,44%	1,148,489
Трговина на велико и мало	22,011,868	1,845,546	3,652,235	2,846,093	1,756,203	16,59%	3,804,104
Услугне делатности	13,182,040	1,163,568	1,438,755	1,411,506	1,089,579	10,91%	1,465,235
Активности у вези са некретнинама	1,512,515	692,376	1,345,149	960,907	691,123	88,93%	1,370,156
Остало	17,380,506	5,265,097	5,955,907	3,613,454	5,260,908	34,27%	6,403,219
Укупно	171,931,966	18,034,599	25,914,368	18,722,435	17,031,882	15,07%	23,750,442
Потраживања од банака	29,746,347	202,558	202,558	-	202,558	0,68%	-

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.2. Проблематична потраживања (наставак)

У хиљадама динара

31.12.2016.	Бруто изложеност	Исправке вредности бруто изложености	Проблематична потраживања	Проблематична реструктурирана потраживања	Исправке вредности проблематичних потраживања	Учешће проблематичних у укупним потраживањима (%)	Износ средстава обезбеђења за проблематична потраживања
Становништво	79,305,158	3,947,683	5,167,534	977,774	3,511,876	6,52%	3,720,594
Стамбени	39,263,798	1,025,727	1,992,031	443,673	938,529	5,07%	1,804,040
Готовински	19,892,334	982,179	924,303	38,240	846,686	4,65%	439,469
Пољопривреда	6,549,353	432,638	467,403	39,016	383,758	7,14%	388,345
Остало	5,902,469	722,684	662,682	130	650,164	11,23%	27,496
Микро бизнис	7,697,204	784,457	1,121,115	456,716	692,740	14,57%	1,061,244
Привредни клијенти	100,751,256	25,697,322	32,480,376	25,635,989	25,013,522	32,24%	30,445,066
Пољопривреда	6,762,592	286,096	345,824	41,950	223,879	5,11%	370,591
Прерађивачка индустрија	34,794,713	10,138,902	14,174,435	12,737,641	9,907,593	40,74%	10,594,219
Електрична енергија	83,227	41,674	0	0	0	0,00%	0
Грађевинарство	3,137,703	1,393,284	1,351,493	1,122,734	1,276,404	43,07%	1,582,156
Трговина на велико и мало	28,424,037	4,290,343	5,149,413	3,981,786	4,153,320	18,12%	5,442,964
Услугне делатности	10,983,232	2,502,551	2,884,345	2,876,445	2,435,674	26,26%	2,921,787
Активности у вези са некретнинама	1,716,719	688,574	1,409,119	954,401	683,881	82,08%	1,454,889
Остало	14,849,032	6,355,898	7,165,746	3,921,032	6,332,770	48,26%	8,078,459
Укупно	180,056,414	29,645,005	37,647,910	26,613,763	28,525,398	20,91%	34,165,660
Потраживања од банака	40,911,287	309,874	309,874	-	309,874	0,76%	-

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.2. Проблематична потраживања (наставак)

Промене проблематичних потраживања

	У хиљадама динара						
	Бруто 31.12.2016.	Нова проблематична потраживања	Смањење проблематичних потраживања	Утицај курса	Друге промене*	Бруто 31.12.2017.	Нето 31.12.2017.
Стамбени	1,992,031	341,812	(645,559)	(119,279)	(36,811)	1,532,194	1,011,892
Готовински	924,303	180,737	(790,385)	(2,436)	(9,240)	302,978	73,145
Пољопривреда	467,403	122,872	(372,726)	(7,568)	(4,099)	205,882	105,792
Остало	662,682	95,279	(372,518)	(319)	(1,243)	383,880	11,332
Микро бизнис	1,121,115	87,406	(481,463)	(36,514)	7,322	697,866	408,011
Становништво	5,167,534	828,105	(2,662,652)	(166,116)	(44,070)	3,122,801	1,610,172
Велика предузећа	24,027,084	1,467,414	(8,137,397)	(811,340)	394,396	16,940,157	5,059,133
Средња предузећа	3,048,236	37,985	(1,061,064)	(85,188)	97,769	2,037,738	688,402
Мала предузећа	1,865,471	183,291	(575,711)	(51,880)	(42,248)	1,378,923	693,593
Држава	1,914,002	68,060	(525,411)	(64,543)	(394,919)	997,190	830,774
Остало	1,625,583	412	(88,390)	(51,932)	(48,112)	1,437,559	412
Привредни клијенти	32,480,376	1,757,162	(10,387,972)	(1,064,883)	6,885	22,791,567	7,272,313
Укупно	37,647,910	2,585,267	(13,050,624)	(1,231,000)	(37,185)	25,914,368	8,882,485
Потраживања од банака	309,874	-	-	-	(107,316)	202,558	-

*Друге промене се односе на делимично повећање/смањење износа потраживања у оквиру једне партије током године.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.3. Непроблематична потраживања

У хиљадама динара

	31.12.2017.					31.12.2016.				
	Низак	Повишен	Висок	Укупно	Вредност средстава обезбеђења	Низак	Повишен	Висок	Укупно	Вредност средстава обезбеђења
	(ИР 1,2)	(ИР 3)	(ИР 4)			(ИР 1,2)	(ИР 3)	(ИР 4)		
Стамбени	35,707,544	228,663	9,881	35,946,088	35,671,079	36,697,560	568,687	5,520	37,271,767	36,947,007
Готовински	24,222,726	62,847	635	24,286,208	11,521,899	18,905,256	61,140	1,635	18,968,032	15,533,373
Пољопривреда	7,125,547	27,708	294	7,153,549	6,059,245	6,054,901	24,463	2,586	6,081,950	5,777,082
Остало	5,331,736	18,050	3,297	5,353,083	96,689	5,194,917	40,824	4,046	5,239,787	108,277
Микро бизнис	7,286,079	356,729	61,890	7,704,698	7,704,263	6,095,662	288,095	192,331	6,576,089	6,574,964
Укупно становништво	79,673,633	693,996	75,997	80,443,626	61,053,174	72,948,296	983,209	206,119	74,137,624	64,940,703
Велика предузећа	34,569,288	831,495	-	35,400,783	34,954,220	28,720,712	4,027,940	-	32,748,652	31,946,195
Средња предузећа	9,584,446	190,160	1,478	9,776,084	9,647,024	16,034,901	358,702	-	16,393,603	16,279,237
Мала предузећа	3,844,531	135,365	2	3,979,898	3,955,505	6,190,681	431,993	30,119	6,652,793	6,619,405
Држава	7,794,070	1,768,042	50,777	9,612,889	6,158,448	6,638,454	500,825	1,308,275	8,447,554	5,311,410
Остало	3,052,381	3,751,885	52	6,804,318	3,752,134	216	4,027,641	421	4,028,278	4,029,428
Привредни клијенти	58,844,716	6,676,947	52,309	65,573,972	58,467,332	57,584,964	9,347,101	1,338,815	68,270,880	64,185,675
Укупно	138,518,348	7,370,943	128,307	146,017,598	119,520,506	130,533,261	10,330,310	1,544,934	142,408,504	129,126,378
Потраживања од банака	29,543,789	-	-	29,543,789	-	40,601,413	-	-	40,601,413	-

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.4. Реструктурирана потраживања

У хиљадама динара

31.12.2017.

	Бруто изложеност	Исправке вредности бруто изложености	Реструктурирана потраживања	Реструктурирана проблематична потраживања	Исправке вредности реструктурираних потраживања	Учешће реструктурираних у укупним потраживањима (%)	Вредност средстава обезбеђења реструктурираних потраживања
Становништво	83,566,427	2,045,795	1,093,014	859,561	310,969	1,31%	1,089,912
Стамбени	37,478,281	614,417	655,486	430,253	164,162	1,75%	654,999
Готовински	24,589,186	430,066	35,466	27,510	13,135	0,14%	33,730
Пољопривреда	7,359,432	161,639	19,626	19,626	5,399	0,27%	18,746
Остало	5,736,963	449,327	-	-	-	0,00%	-
Микро бизнис	8,402,565	390,345	382,436	382,172	128,273	4,55%	382,436
Привредни клијенти	88,365,539	15,988,804	18,409,740	17,862,874	12,699,795	20,83%	18,381,116
Пољопривреда	6,066,845	161,354	28,243	28,243	16,593	0,47%	28,243
Прерађивачка индустрија	22,380,808	5,941,568	8,598,619	8,191,755	5,660,335	38,42%	8,591,732
Електрична енергија	149,035	28,187	-	-	-	0,00%	-
Грађевинарство	5,681,922	891,110	831,141	810,916	788,286	14,63%	831,141
Трговина на велико и мало	22,011,868	1,845,546	2,946,223	2,846,093	1,224,670	13,38%	2,924,486
Услугне делатности	13,182,040	1,163,568	1,431,154	1,411,506	1,089,580	10,86%	1,431,154
Активности у вези са некретнинама	1,512,515	692,376	960,907	960,907	673,604	63,53%	960,907
Остало	17,380,506	5,265,097	3,613,454	3,613,454	3,246,727	20,79%	3,613,454
Укупно	171,931,966	18,034,599	19,502,754	18,722,435	13,010,764	11,34%	19,471,028
Потраживања од банака	29,746,347	202,558	-	-	-	0,00%	-

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.4. Реструктурирана потраживања (наставак)

У хиљадама динара

31.12.2016.	Бруто изложеност	Исправке вредности бруто изложености	Реструктурирана потраживања	Реструктурирана проблематична потраживања	Исправке вредности реструктурираних потраживања	Учешће реструктурираних у укупним потраживањима (%)	Вредност средстава обезбеђења реструктурираних потраживања
Становништво	79,305,158	3,947,683	1,287,125	977,774	407,116	1,62%	1,277,770
Стамбени	39,263,798	1,025,727	738,398	443,673	193,064	1,88%	737,546
Готовински	19,892,334	982,179	47,301	38,240	23,734	0,24%	39,888
Пољопривреда	6,549,353	432,638	39,016	39,016	22,796	0,60%	37,941
Остало	5,902,469	722,684	130	130	130	0,00%	130
Микро бизнис	7,697,204	784,457	462,279	456,716	167,392	6,01%	462,264
Привредни клијенти	100,751,256	25,697,322	27,538,792	25,635,989	20,608,449	27,33%	27,513,470
Пољопривреда	6,762,592	286,096	41,950	41,950	553	0,62%	41,950
Прерађивачка индустрија	34,794,713	10,138,902	12,891,752	12,737,641	9,552,935	37,05%	12,891,292
Електрична енергија	83,227	41,674	-	-	-	0,00%	-
Грађевинарство	3,137,703	1,393,284	1,122,734	1,122,734	1,072,398	35,78%	1,122,734
Трговина на велико и мало	28,424,037	4,290,343	5,629,395	3,981,786	3,286,892	19,81%	5,629,395
Услугне делатности	10,983,232	2,502,551	2,977,528	2,876,445	2,427,775	27,11%	2,954,114
Активности у вези са некретнинама	1,716,719	688,574	954,401	954,401	644,009	55,59%	954,401
Остало	14,849,032	6,355,898	3,921,032	3,921,032	3,623,888	26,41%	3,919,585
Укупно	180,056,414	29,645,005	28,825,916	26,613,763	21,015,565	16,01%	28,791,240
Потраживања од банака	40,911,287	309,874	-	-	-	0,00%	-

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.4. Реструктурирана потраживања (наставак)

Промене реструктурираних потраживања

						У хиљадама динара	
	Бруто 31.12.2016.	Нова реструктурирана потраживања	Смањење реструктурираних потраживања	Утицај курса	Друге промене	Бруто 31.12.2017.	Нето 31.12.2017.
Стамбени	738,398	51,906	(31,496)	(64,500)	(38,823)	655,486	491,323
Готовински	47,301	9,218	(16,189)	(828)	(4,037)	35,466	22,331
Пољопривреда	39,016	7,677	(25,431)	(1,185)	(450)	19,626	14,227
Остало	130	-	(130)	-	-	-	-
Микро бизнис	462,279	3,745	(76,674)	(17,518)	10,604	382,436	254,163
Становништво	1,287,125	72,546	(149,920)	(84,031)	(32,706)	1,093,014	782,045
Велика предузећа	24,840,314	434,048	(8,040,092)	(818,068)	241,630	16,657,832	5,080,518
Средња предузећа	1,692,358	93,170	(534,561)	(56,549)	70,342	1,264,760	438,251
Мала предузећа	523,718	56,738	(45,962)	(20,505)	(27,897)	486,093	190,125
Држава	482,401	1,055	(482,401)	(19,533)	19,533	1,055	1,051
Остало	-	-	-	-	-	-	-
Привредни клијенти	27,538,792	585,011	(9,103,016)	(914,656)	303,609	18,409,740	5,709,945
Укупно	28,825,916	657,558	(9,252,937)	(998,686)	270,903	19,502,754	6,491,990
Потраживања од банака	-	-	-	-	-	-	-

**Друге промене се односе на делимично повећање/смањење износа реструктурираних потраживања у оквиру једне партије током године.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.4. Реструктурирана потраживања (наставак)

Мере које Банка спроводи приликом реструктурирања потраживања

Банка спроводи различите мере реструктурирања у зависности од потреба клијената, поштујући интерес Банке уз сагледавање комплетне пословне, финансијске и колатералне позиције клијената.

Мере које Банка најчешће спроводи приликом реструктурирања пласмана су:

- продужење рока доспећа које је углавном пропраћено и кориговањем каматне стопе која се усклађује са финансијским положајем клијената,
- увођење грејс периода или мораторијума на измирење обавеза у одређеном року,
- капитализација доцње, уколико постоје доспеле о року неизмирене обавезе, исте се приликом спровођења реструктурирања враћају у недоспеле обавезе односно формира се ново почетно стање потраживања,
- рефинансирање потраживања - у оправданим случајевима могуће је вршити рефинасирање потраживања од осталих поверилаца у циљу побољшања позиције Банке (колатералне или финансијске одобрењем повољнијих услова отплате),
- делимични отпис - у протеклом периоду Банка није спроводила делимичне отписе приликом реструктурирања, али у наредном периоду Банка ће пажљиво размотрити оправданост и ове мере у поступку реструктурирања уколико је основана, у циљу свођења обавеза дужника на реални ниво који је могуће отплатити из новчаног тока, при чему ће се свакако сагледавати компаративно и колатерална позиција Банке уз пројекцију могућности наплате, како би Банка наплатила своје потраживање у максималном могућем износу.
- конвертовање дуга у капитал - такође није вршено у протеклом периоду, а у наредном периоду вршиће се појединачна процена оправданости реализације ове мере уколико је то једина могућност спровођења реструктурирања тј наплате потраживања Банке.

Наведене мере се могу реализовати појединачно или спровођењем више мера у зависности од сваког појединачног поступка реструктурирања.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.5. Ризик концентрације

Банка управља ризиком концентрације преко успостављеног система лимита који обухвата лимите изложености са истим или сличним факторима ризика (према секторима / делатностима, географским подручјима, појединачним дужницима или групама повезаних лица, инструментима кредитне заштите...). Успостављање одговарајућих лимита изложености је основ за контролу ризика концентрације у циљу диверсификације кредитног портфолија. Банка на годишњем нивоу у зависности од тржишних кретања, апетита за ризиком, пословне политике Банке и годишњег бизнис плана, преиспитује и по потреби мења интерно постављене лимите.

Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација по гранској и географској концентрацији изложености

31.12.2017.	Непроблематична потраживања					У хиљадама динара Проблематична потраживања				
	Србија	Црна Гора	БиХ	ЕУ	Остало	Србија	Црна Гора	БиХ	ЕУ	Остало
Становништво	80,443,626	-	-	-	-	3,122,801	-	-	-	-
Стамбени	35,946,088	-	-	-	-	1,532,194	-	-	-	-
Готовински	24,286,208	-	-	-	-	302,978	-	-	-	-
Пољопривреда	7,153,549	-	-	-	-	205,882	-	-	-	-
Остало	5,353,083	-	-	-	-	383,88	-	-	-	-
Микро бизнис	7,704,698	-	-	-	-	697,866	-	-	-	-
Привредни клијенти	58,769,024	3,751,885	3,053,064	-	-	22,791,567	-	-	-	-
Пољопривреда	5,813,795	-	-	-	-	253,05	-	-	-	-
Прерађивачка индустрија	13,235,355	-	-	-	-	9,145,453	-	-	-	-
Електрична енергија	82,03	-	-	-	-	67,005	-	-	-	-
Грађевинарство	4,747,909	-	-	-	-	934,013	-	-	-	-
Трговина на велико и мало	18,359,633	-	-	-	-	3,652,235	-	-	-	-
Услуге делатности	11,743,285	-	-	-	-	1,438,755	-	-	-	-
Активности у вези са некретнинама	167,366	-	-	-	-	1,345,149	-	-	-	-
Остало	4,619,651	3,751,885	3,053,064	-	-	5,955,907	-	-	-	-
Укупно	139,212,649	3,751,885	3,053,064	-	-	25,914,368	-	-	-	-
Потраживања од банака	7,883,218	8,655	494,798	4,649,755	16,507,363	-	-	-	-	202,558

У зависности од општих економских кретања и кретања у појединим индустријским секторима, Банка врши диверсификацију улагања у индустријске секторе који су резистентни на утицај негативних економских кретања.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.5. Ризик концентрације (наставак)

У хиљадама динара

31.12.2016	Непроблематична потраживања					Проблематична потраживања				
	Србија	Црна Гора	БиХ	ЕУ	Остало	Србија	Црна Гора	БиХ	ЕУ	Остало
Становништво	74,137,624	-	-	-	-	5,167,534	-	-	-	-
Стамбени	37,271,766	-	-	-	-	1,992,031	-	-	-	-
Готовински	18,968,032	-	-	-	-	924,303	-	-	-	-
Пољопривреда	6,081,950	-	-	-	-	467,403	-	-	-	-
Остало	5,239,787	-	-	-	-	662,682	-	-	-	-
Микро бизнис	6,576,089	-	-	-	-	1,121,115	-	-	-	-
Привредни клијенти	64,243,239	4,027,641	-	-	-	32,412,891	-	-	-	67,485
Пољопривреда	6,416,768	-	-	-	-	345,825	-	-	-	-
Прерађивачка										
индустрија	20,620,278	-	-	-	-	14,174,435	-	-	-	-
Електрична енергија	83,227	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Грађевинарство	1,786,210	-	-	-	-	1,351,493	-	-	-	-
Трговина на велико и										
мало	23,274,624	-	-	-	-	5,149,413	-	-	-	-
Услугне делатности	8,098,887	-	-	-	-	2,884,345	-	-	-	-
Активности у вези са										
некретнинама	307,600	-	-	-	-	1,409,119	-	-	-	-
Остало	3,655,645	4,027,641	-	-	-	7,098,261	-	-	-	67,485
Укупно	138,380,863	4,027,641	-	-	-	37,580,425	-	-	-	67,485
Потраживања од банака	9,000,010	8,934	187,594	8,248,451	23,156,425	-	-	-	-	309,874

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.6. Финансијска средства

	31.12.2017		У хиљадама динара 31.12.2016	
	Бруто	Нето	Бруто	Нето
Финансијска средства:				
- по фер вредности кроз биланс успеха намењена трговању	5,269,709	5,269,709	242,920	242,920
- расположива за продају	112,019,061	112,019,058	136,205,563	136,123,853
- која се држе до доспећа	-	-	84,169	-
Укупно	117,288,770	117,288,767	136,532,652	136,366,773

Финансијска средства по фер вредности кроз биланс успеха односе се на инвестиционе јединице Комбанк новчаног фонда, које се вреднују методологијом усклађивања са тржиштем (mark to market). Своп трансакције и обвезнице Републике Србије које се такође воде по фер вредности кроз биланс успеха вреднују се методологијом интерно развијених модела (mark to model).

Финансијска средства расположива за продају су пласмани за које постоји намера држања у неодређеном временском периоду и који могу бити продати због потребе за ликвидношћу или услед промене каматних стопа, девизних курсева или тржишних цена. Састоје се, највећим делом, од трезорских записа и обвезница емитованих од стране Републике Србије, јединица локалне самоуправе и обвезница других банака. Хартије од вредности расположиве за продају иницијално се процењују по набавној вредности, а на кварталном нивоу се обрачунава њихова фер вредност и то на основу тржишних цена за хартије од вредности којима се тргује на берзи (mark to market), као и применом интерно развијених модела за вредновање (mark to model) у случају када за одређени финансијски инструмент нису доступни независни извори тржишних информација односно када се доступне цене не мењају редовно нити су забележени значајнији обими трговања, а базира се на року до доспећа хартије од вредности и нивоа безризичних каматних стопа.

Финансијска средства која се држе до доспећа у целости се односе на есконтване менице, које су 31.12.2016. године у целости исправљене а у 2017. години пренете у ванбилансну евиденцију.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.7. Средства заштите од кредитног ризика (коллатерал)

У следећим прегледима вредност коллатерала је приказана према фер вредности коллатерала, тако да је вредност коллатерала приказана само до износа бруто пласмана (у случају када вредност коллатерала прекорачује износ кредита). Када је вредност коллатерала нижа од вредности бруто пласмана исказује се вредност коллатерала.

Вредност коллатерала и гаранција примљених у циљу ублажавања изложености кредитном ризику који произилази из пласмана клијентима, приказан је у следећем прегледу:

Кредити и потраживања од комитената покривена коллатералима

У хиљадама динара

31.12.2017.	Непроблематична потраживања					Проблематична потраживања				
	Некретнине	Депозити	Гаранције	Остали коллатерали	Укупно	Некретнине	Депозити	Гаранције	Остали коллатерали	Укупно
Стамбени	34,361,505	3,482	-	1,306,093	35,671,079	1,445,867	-	-	65,999	1,511,866
Готовински	57,369	427,817	-	11,036,713	11,521,899	9,447	7,157	-	216,073	232,677
Пољопривреда	3,058,425	27,539	29,110	2,944,170	6,059,245	145,561	-	12	50,521	196,094
Остало	-	5,115	-	91,574	96,689	8,968	4	-	1,444	10,416
Микро бизнис	1,424,581	483,147	-	5,796,535	7,704,263	520,421	3,973	-	172,647	697,041
Укупно становништво	38,901,880	947,100	29,110	21,175,085	61,053,174	2,130,264	11,134	12	506,683	2,648,094
Велика предузећа	16,630,551	249,954	6,161,689	11,912,027	34,954,220	14,634,237	-	-	2,301,515	16,935,752
Средња предузећа	4,664,724	450,957	-	4,531,344	9,647,024	1,806,786	-	-	224,391	2,031,176
Мала предузећа	1,493,305	346,296	-	2,115,904	3,955,505	1,249,791	14	-	134,348	1,384,153
Држава	397,383	2,261	709,940	5,048,865	6,158,448	9,160	-	669,596	72,511	751,267
Остало	-	-	-	3,752,134	3,752,134	-	-	-	-	-
Привредни клијенти	23,185,962	1,049,468	6,871,628	27,360,273	58,467,332	17,699,973	14	669,596	2,732,765	21,102,349
Укупно	62,087,842	1,996,568	6,900,738	48,535,358	119,520,506	19,830,238	11,148	669,608	3,239,449	23,750,442
од чега: реструктурирана	459,915	20,225	59,233	219,208	758,582	16,683,792	-	-	2,028,654	18,712,446
Потраживања од банака	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

*Остали колатерали се односе на зологе на роби, зологе на потраживањима, залога на опреми, јемства.

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.7. Средства заштите од кредитног ризика (колатерал) (наставак)

Кредити и потраживања од комитената покривена колатералима

У хиљадама динара

31.12.2016.	Непроблематична потраживања					Проблематична потраживања				
	Некретнине	Депозити	Гаранције	Остали колатерали	Укупно	Некретнине	Депозити	Гаранције	Остали колатерали	Укупно
Стамбени	35,914,239	-	-	1,032,768	36,947,007	1,697,855	-	-	106,185	1,804,040
Готовински	88,013	405,986	-	15,039,375	15,533,373	14,756	3,588	-	421,124	439,469
Пољопривреда	3,111,711	4,251	43,661	2,617,460	5,777,082	207,062	-	1,364	179,919	388,345
Остало	-	5,530	-	102,747	108,277	8,968	-	-	18,528	27,496
Микро бизнис	1,245,673	620,072	3,476	4,705,743	6,574,964	781,406	691	-	279,147	1,061,244
Укупно становништво	40,359,635	1,035,838	47,137	23,498,093	64,940,703	2,710,047	4,279	1,364	1,004,903	3,720,594
Велика предузећа	20,289,070	287,947	490,772	10,878,406	31,946,195	18,425,986	-	1,799,847	3,864,613	24,090,446
Средња предузећа	8,207,574	744,515	49,861	7,277,287	16,279,237	2,142,691	4,197	-	861,146	3,008,035
Мала предузећа	2,392,570	430,689	10,050	3,786,097	6,619,405	1,509,611	-	-	316,764	1,826,375
Држава	502,478	-	1,233,649	3,575,284	5,311,410	9,543	-	1,040,837	467,770	1,518,151
Остало	1,239	-	-	4,028,189	4,029,428	2,060	-	-	-	2,060
Привредни клијенти	31,392,930	1,463,151	1,784,332	29,545,262	64,185,675	22,089,891	4,197	2,840,685	5,510,294	30,445,066
Укупно	71,752,564	2,498,989	1,831,469	53,043,355	129,126,378	24,799,938	8,476	2,842,049	6,515,197	34,165,660
од чега: реструктурирана	2,206,442	5,563	-	139	2,212,145	20,618,861	4,407	1,892,942	4,062,886	26,579,096
Потраживања од банака	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

* Остали колатерали се односе на зологе на роби, зологе на потраживањима, залога на опреми, јемства.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.7. Средства заштите од кредитног ризика (колатерал) (наставак)

Кредити и потраживања од комитената покривена колатералима (наставак)

Однос висине кредита и процењене вредности некретнине која се држи као колатерал прати се према распону Loan To Value Ratio - LTV рацио.

Преглед кредита и потраживања обезбеђени хипотекама према распону LTV рација

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Мање од 50%	27,072,008	28,108,827
50% - 70%	15,683,073	20,622,962
71% - 100%	17,678,221	22,710,195
101% - 150%	8,586,921	8,938,248
Већи од 150%	16,557,852	24,810,723
Укупна изложеност	85,578,076	105,190,955
Просечни ЛТВ	69.05%	66.60%

4.1.8. Материјалне вредности стечене наплатом потраживања

Средстава обезбеђења преузета од стране Банке у процесу наплате пласмана, приказана су у наредном прегледу:

У хиљадама динара	Стамбени објекти	Пословни објекти	Опрема	Земљишта и шуме	Укупно
31.12.2016.	81,622	2,646,759	111,624	162,889	3,002,894
Стицање	-	-	-	-	-
Продаја	(6,506)	(697,131)	(18)	-	(703,655)
31.12.2017.	75,116	1,949,628	111,606	162,889	2,299,239
Исправке вредности	23,625	723,777	75,872	36,898	860,172
Нето	51,491	1,225,851	35,734	125,991	1,439,067

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.2. Ризик ликвидности

Ризик ликвидности представља могућност настанка негативних утицаја на финансијски резултат и капитал Банке, услед немогућности Банке да измирује доспеле обавеза, а у случају недовољних резерви ликвидности и немогућности покрића неочекиваних одлива и осталих обавеза.

Банка у свом пословању поштује основне принципе управљања ликвидношћу, остварујући довољан ниво средстава за покриће обавеза насталих у кратком року, односно поштује принцип солвентности формирањем оптималне структуре сопствених и позајмљених извора средстава и формирањем довољног нивоа резерви ликвидности које не угрожавају остваривање планираног поврата на капитал.

Ризик ликвидности, испољава се у разлици између прилива средстава са једне стране и доспећа обавеза са друге стране, укључујући и могућност кашњења планираних прилива, као и неочекиване одливе. Ризик ликвидности може се јавити у виду ризика извора средстава и тржишног ризика ликвидности. Проблем ликвидности са аспекта извора средстава односи се на структуру обавеза одговарајуће рочности и цене, и потенцијално значајно учешће нестабилних извора, краткорочних извора или њихове концентрације. Са друге стране тржишни ризик ликвидности испољава се кроз дефицит резерви и отежано или немогуће прибављање ликвидних средстава по прихватљивим тржишним ценама.

Банка је успоставила одговарајућу организациону структуру, којом се врши јасно разграничавање процеса преузимања ризика ликвидности од процеса његовог управљања. Примарну улогу у процесу управљања ризиком ликвидности врши Одбор за управљање активом и пасивом у оквиру својих надлежности, као и остали надлежни одбори, чије одлуке могу утицати на изложеност Банке овом ризику.

У циљу минимизирања ризика ликвидности, Банка:

- врши диверсификацију валутне и рочне структуре извора средстава;
- формира и одржава довољан ниво резерви ликвидности;
- управља новчаним средствима;
- прати будуће новчане токове и ликвидност на дневном нивоу;
- лимитира основне изворе кредитног ризика које имају најзначајнији утицај на ризик ликвидности;
- дефинише и периодично тестира План за управљање ликвидношћу у кризним ситуацијама.

Процес управљања ризиком ликвидности спроводи се кроз идентификацију, мерење, ублажавање, праћење, контролу и извештавање о ризику ликвидности.

Идентификација ризика ликвидности подразумева свеобухватно и благовремено идентификовање фактора ризика који могу довести до настанка ризика ликвидности, а подразумева утврђивање текуће изложености ризику ликвидности, као и изложености ризику ликвидности по основу нових пословних производа и активности.

Мерење, односно процена ризика ликвидности представља квантитативну и/или квалитативну процену идентификованог ризика ликвидности, коришћењем следећих метода:

- GAP анализа;
- рацио анализа;
- stress test.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.2. Ризик ликвидности (наставак)

Ублажавање подразумева одржавање ризика ликвидности на прихватљивом нивоу за ризични профил Банке, кроз дефинисање система лимита који обухвата регулаторне и интерне лимите, као и благовремено предузимање мера за умањење ризика и пословање у оквиру поменутих лимита.

Контрола и праћење ризика ликвидности обухвата процес праћења усклађености са интерно утврђеним лимитима, као и мониторинг дефинисаних мера за ублажавање. Контрола ризика ликвидности се спроводи на свим нивоима управљања ризиком ликвидности, укључујући и независан систем контроле који спроводе организациони делови надлежни за интерну ревизију и контролу усклађености пословања.

Извештавање о ризику ликвидности обухвата систем интерног и екстерног извештавања, спроводи се на дневном нивоу и по утврђеној динамици, а у складу са дефинисаним системом.

Банка усклађује своје пословање са регулаторно прописаним показатељем ликвидности, и то: 0.8 обрачунат за један радни дан; затим минимум 0.9 не дуже од три узастопна радна дана, односно минимум 1 као просек свих радних дана у месецу. Поред усклађивања са екстерно дефинисаним лимитом показатеља ликвидности, Банка усклађује своје пословање са регулаторно прописаним ужим показатељем ликвидности, и то: 0.5 обрачунат за један радни дан; затим минимум 0.6 не дуже од три узастопна радна дана, односно минимум 0.7 као просек свих радних дана у месецу.

Почев од 30.06.2017. године Банка усклађује своје пословање са регулаторно прописаним показатељем покрића ликвидном активом, који одржава на нивоу који није нижи од 100%.

Усклађеност са екстерно дефинисаним лимитима ликвидности:

	Показатељ ликвидности		Ужи показатељ ликвидности		Показатељ покрића ликвидном активом	
	2017.	2016.	2017.	2016.	2017.	2016.
На дан	4.30	2.86	4.10	2.54	436%	596%
Просек за период	3.99	3.00	3.61	2.59	-	-
Максималан за период	5.61	3.62	5.21	3.16	-	-
Минималан за период	2.79	1.88	2.41	1.67	-	-

Током 2017. године показатељ ликвидности, ужи показатељ ликвидности и показатељ покрића ликвидном активом су се кретали знатно изнад дефинисаних лимита.

Банка дефинише интерне лимите, на основу интерног извештаја о GAP-у ликвидности.

Усклађеност са интерно дефинисаним лимитима ликвидности последњег дана:

	Лимити	2017.	2016.
GAP до 1 месеца / Укупна актива	Max (10%)	2.16%	7.00%
Кумулативни GAP до 3 месеца / Укупна актива	Max (20%)	5.97%	10.02%

Поред тога Банка лимитира и усклађује пословање са лимитима структуре пасиве и лимитима дефинисаним са аспекта рачности по значајнијим валутама.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.2. Ризик ликвидности (наставак)

Рочна структура монетарне активе и монетарне пасиве на дан 31. децембра 2017. године

	У хиљадама динара					Укупно
	До 1 месеца	Од 1 - 3 месеца	Од 3 - 12 месеци	Од 1 - 5 година	Преко 5 година	
Готовина и средства код централне банке	49,840,887	-	-	-	-	49,840,887
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	24,686,959	3,818,128	169,242	869,460	-	29,543,789
Кредити и потраживања од Комитената	9,806,670	8,007,522	31,304,441	66,132,086	38,646,648	153,897,367
Финансијска средства (ХоВ)	4,674,127	13,952,906	19,654,354	78,671,309	336,071	117,288,767
Остала средства	2,018,540	1,370,393	-	215,960	493,399	4,098,292
Укупно	91,027,183	27,148,949	51,128,037	145,888,815	39,476,118	354,669,102
Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским институцијама и централној банци	2,282,217	745,420	759,789	745,079	-	4,532,505
Депозити и остале обавезе према Депонентима	207,084,364	12,241,246	48,205,484	23,182,876	1,757,670	292,471,640
Остале обавезе	5,102,321	91,973	1,636,303	38,286	-	6,868,883
Укупно	214,468,902	13,078,639	50,601,576	23,966,241	1,757,670	303,873,028
Нето рочна неусклађеност На дан 31.12.2017. године	(123,441,719)	14,070,310	526,461	121,922,574	37,718,448	50,796,074
На дан 31.12.2016. године	(115,635,179)	9,196,993	11,952,038	101,113,826	36,859,199	43,486,877

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.2. Ризик ликвидности (наставак)

Рочна структура монетарне активе и монетарне пасиве на дан 31. децембра 2016. године

	У хиљадама динара					Укупно
	До 1 месеца	Од 1 - 3 месеца	Од 3 - 12 месеци	Од 1 - 5 година	Преко 5 година	
Готовина и средства код централне Банке	55,153,209	-	-	-	-	55,153,209
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	36,219,153	3,388,184	-	994,076	-	40,601,413
Кредити и потраживања од Комитената	9,113,791	10,092,590	36,823,101	57,483,448	36,898,479	150,411,409
Финансијска средства (ХоВ)	4,850,950	13,068,035	47,072,509	69,558,081	1,817,198	136,366,773
Остала средства	2,067,974	-	-	1,124,843	-	3,192,817
Укупно	107,405,077	26,548,809	83,895,610	129,160,448	38,715,677	385,725,621
Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским институцијама и централној банци	2,425,106	1,086,006	1,532,903	2,767,720	23,227	7,834,962
Депозити и остале обавезе према депонентима	216,058,611	16,265,810	63,184,786	25,278,902	1,833,251	322,621,360
Субординиране обавезе	-	-	6,178,390	-	-	6,178,390
Остале обавезе	4,556,539	-	1,047,493	-	-	5,604,032
Укупно	223,040,256	17,351,816	71,943,572	28,046,622	1.856.478	342,238,744
Нето рочна неусклађеност						
На дан 31.12.2016. године	(115,635,179)	9,196,993	11,952,038	101,113,826	36,859,199	43,486,877
На дан 31.12.2015. године	(71,477,632)	(2,982,662)	(8,306,378)	96,443,642	33,765,604	47,439,769

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.2. Ризик ликвидности (наставак)

Извештај о рочној структури монетарне активе и пасиве садржи монетарне билансне позиције распоређене према преосталом року доспећа, уз конзервативну претпоставку да ће сви трансакциони и депозити по виђењу бити повучени у року до једног месеца.

Банка прикупља депозите правних лица и становништва, који обично имају краће рокове доспећа и могу бити повучени на захтев. Краткорочна природа ових депозита повећава ризик ликвидности Банке и захтева активно управљање овим ризиком, као и константно праћење тржишних трендова.

Банка краткорочно управља ризиком ликвидности праћењем и контролисањем позиција у свим значајнијим валутама, како би се на време сагледале потребе за додатним изворима финансирања у случају доспећа одговарајућих позиција, односно дугорочно планира структуру својих извора и пласмана како би обезбедила довољно стабилних извора и довољно резерви ликвидности.

Руководство Банке верује да одговарајућа диверсификација портфолија депозита по броју и врсти депонената, као и претходно искуство Банке пружају добар предуслов за постојање стабилне и дугорочне депозитне базе, односно по том основу се не очекују значајнији одливи средстава.

Банка редовно тестира План управљања ликвидношћу у кризним ситуацијама и проверава период преживљавања и солвентност Банке, доступност извора за покриће обавезе које би евентуално настале, односно оцењује подршку у претпостављеним условима кризе.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.2. Ризик ликвидности (наставак)

Недисконтовани токови готовине монетарне активе и монетарне пасиве на дан 31. децембра 2017. године

	У хиљадама динара					
	До 1 месеца	Од 1 - 3 месеца	Од 3 - 12 месеци	Од 1 - 5 година	Преко 5 година	Укупно
Готовина и средства код централне Банке	49,840,887	-	-	-	-	49,840,887
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	24,694,834	3,819,423	176,500	871,997	-	29,562,754
Кредити и потраживања од комитената	10,488,970	9,281,745	36,391,907	80,244,629	51,323,984	187,731,235
Финансијска средства (НОВ)	4,674,127	13,952,906	19,654,354	78,671,309	336,071	117,288,767
Остала средства	2,018,540	1,370,393	-	215,960	493,399	4,098,292
Укупно	91,717,358	28,424,467	56,222,761	160,003,895	52,153,454	388,521,935
Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским институцијама и централној банци	2,282,295	768,351	774,739	753,956	-	4,579,341
Депозити и остале обавезе према депонентима	207,155,763	12,352,718	48,718,660	24,028,096	2,170,681	294,425,918
Субординиране обавезе	-	-	-	-	-	-
Остале обавезе	5,102,321	91,973	1,636,303	38,286	-	6,868,883
Укупно	214,540,379	13,213,042	51,129,702	24,820,338	2,170,681	305,874,142
Нето рочна неусклађеност						
На дан 31.12.2017. године	<u>(122,823,021)</u>	<u>15,211,425</u>	<u>5,093,059</u>	<u>135,183,557</u>	<u>49,982,773</u>	<u>82,647,793</u>
На дан 31.12.2016. године	<u>(115,241,739)</u>	<u>10,824,890</u>	<u>17,037,970</u>	<u>115,516,149</u>	<u>49,587,258</u>	<u>77,724,528</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.2. Ризик ликвидности (наставак)

Недисконтовани токови готовине монетарне активе и монетарне пасиве на дан 31. децембра 2016. године

	У хиљадама динара					Укупно
	До 1 месеца	Од 1 - 3 месеца	Од 3 - 12 месеци	Од 1 - 5 година	Преко 5 година	
Готовина и средства код централне Банке	55,153,209	-	-	-	-	55,153,209
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	36,237,653	3,390,001	7,248	1,002,018	-	40,636,920
Кредити и потраживања од комитената	9,845,162	11,486,494	41,909,912	70,955,160	49,915,395	184,112,123
Финансијска средства (НОВ)	4,945,855	13,525,370	48,495,096	71,540,868	1,990,445	140,497,634
Остала средства	2,067,974	-	-	1,124,843	-	3,192,817
Укупно	108,249,853	28,401,865	90,412,256	144,622,889	51,905,840	423,592,703
Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским институцијама и централној банци	2,427,393	1,127,564	1,589,883	2,831,253	23,445	7,999,538
Депозити и остале обавезе према депонентима	216,507,660	16,449,411	64,273,297	26,275,487	2,295,137	325,800,992
Субординиране обавезе	-	-	6,463,613	-	-	6,463,613
Остале обавезе	4,556,539	-	1,047,493	-	-	5,604,032
Укупно	223,491,592	17,576,975	73,374,286	29,106,740	2,318,582	345,868,175
Нето рочна неусклађеност						
На дан 31.12.2016. године	<u>(115,241,739)</u>	<u>10,824,890</u>	<u>17,037,970</u>	<u>115,516,149</u>	<u>49,587,258</u>	<u>77,724,528</u>
На дан 31.12.2015. године	<u>(71,327,156)</u>	<u>(802,003)</u>	<u>(2,473,971)</u>	<u>116,292,731</u>	<u>43,632,913</u>	<u>85,322,515</u>

Недисконтовани новчани токови који проистичу из позиција монетарне активе и пасиве обухватају будуће новчане токове по основу билансних позиција и будућих камата.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.3. Тржишни ризик

Тржишни ризик представља могућност настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке услед промена тржишних варијабли и обухвата каматни ризик у банкарској књизи, девизни ризик за све пословне активности и ценовни ризик позиција књиге трговања.

Банка је изложена ценовном ризику, девизном ризику, ризику друге уговорне стране и ризику измирења испоруке по основу ставки, које се налазе у књизи трговања. Књига трговања садржи билансне и ванбилансне позиције средстава и обавеза по основу финансијских инструмената које се држе са намером трговања или ради заштите позиција у другим финансијским инструментима који се воде у књизи трговања.

Банка је успоставила одговарајућу организациону структуру, којом се врши јасно разграничавање процеса преузимања тржишних ризика од процеса његовог управљања. Примарну улогу у процесу управљања тржишним ризиком врши Одбор за управљање активом и пасивом, Инвестициони одбор као и други надлежни одбори, чије одлуке могу утицати на изложеност Банке овим ризицима.

4.3.1. Каматни ризик

Каматни ризик представља ризик од настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке по основу позиција из банкарске књиге услед неповољних промена каматних стопа. Изложеност овој врсти ризика зависи од односа каматно осетљиве активе и каматно осетљиве пасиве.

Банка управља следећим видовима каматног ризика:

- ризик временске неусклађености доспећа и поновног одређивања цена (repricing risk);
- ризик криве приноса (yield curve risk) – коме је изложена услед промене облика криве приноса;
- базни ризик (basis risk) – коме је изложена због различитих референтних каматних стопа код каматно осетљивих позиција са сличним карактеристикама што се тиче доспећа или поновног одређивања цена;
- ризик опција (optionality risk) – коме је изложена због уговорених опција – кредита с могућношћу превремене отплате, депозита с могућношћу превременог повлачења и друго .

Основни циљ управљања каматним ризиком је одржавање прихватљивог нивоа изложености каматном ризику са аспекта утицаја на финансијски резултат као и на економску вредност Банке, вођењем адекватне политике рочне усклађености периода поновног формирања каматне стопе, усклађивања одговарајућих извора са пласманима према врсти каматне стопе и рочности, као и пројекцијом кретања криве приноса на иностраном и домаћем тржишту. Превасходно, Банка управља маргиним интерног приноса кроз цену кредита и депозита, фокусирајући се на каматну маржу.

Банка посебно сагледава утицај промене каматних стопа и структуре каматносноне активе и пасиве са аспекта рочности, поновног формирања каматних стопа и валутне структуре и управља њиховим утицајем на економску вредност капитала.

Банка процењује утицај који би могао имати стандардизовани шок каматних стопа (паралелни позитивни и негативни помак каматних стопа на референтној кривој приноса за 200 базних поена) за сваку значајну валуту појединачно и за све остале валуте заједно.

Процес управљања каматним ризиком спроводи се кроз идентификацију, мерење, ублажавање, праћење, контролу и извештавање о каматном ризику.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.3. Тржишни ризик (наставак)

4.3.1. Каматни ризик (наставак)

Идентификација каматног ризика подразумева свеобухватно и благовремено препознавање узрока који доводе до настанка ризика и подразумева утврђивање текуће изложености, као и изложености каматном ризику по основу нових пословних производа и активности.

Мерење, односно процена каматног ризика представља квантитативну процену идентификованог каматног ризика коришћењем следећих метода:

- GAP анализа;
- Рацио анализа;
- Дурација;
- Економска вредност капитала;
- Stress test.

Ублажавање каматног ризика подразумева одржавање ризика на прихватљивом нивоу за ризични профил Банке и подразумева процес дефинисања система лимити изложености Банке, као и дефинисање и спровођење мера за ублажавање каматног ризика.

Контрола и праћење каматног ризика обухвата процес праћења усклађености са успостављеним системом лимита, као и мониторинг дефинисаних мера за умањење изложености каматном ризику Банке. Контрола каматног ризика подразумева контролу на свим нивоима управљања као и независан систем контроле који спроводе организациони делови надлежни за интерну ревизију и праћење усклађености пословања.

Извештавање о каматном ризику подразумева јасно детерминисан систем интерног извештавања надлежних одбора и органа Банке о управљању каматним ризиком.

Интерни лимити детерминишу се на основу интерног извештаја о каматом GAP-у, који обухвата све позиције биланса.

Усклађеност са интерно дефинисаним лимитима каматног ризика последњег дана била је следећа:

	Лимити	2017.	2016.
Релативни GAP	Max 15%	2.18%	1.33%
Коефицијент диспаритета	0.75 - 1.25	1.03	1.02

Током 2017. године показатељи каматног ризика су се кретали у оквиру интерно дефинисаних лимита.

Поред наведеног, Банка је дефинисала интерне лимите изложености каматном ризику по значајним валутама и лимит максималне економске вредности капитала.

Усклађеност са интерно дефинисаним лимитима економске вредности капитала:

	2017.	2016.
На дан 31. децембар	3.65%	4.61%
Просек за период	3.86%	4.58%
Максималан за период	4.49%	5.03%
Минималан за период	3.03%	3.96%
Лимит	20%	20%

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.3. Тржишни ризик (наставак)

4.3.1. Каматни ризик (наставак)

Изложеност каматном ризику може се сагледати и на основу Извештаја о GAP-у каматног ризика монетарне активе и пасиве:

Извештај о GAP-каматног ризика монетарног подбиланса на дан 31.12.2017. године

	У хиљадама динара							
	До 1 месеца	1-3 месеца месеца	3-12 месеци	1-5 година година	Преко 5 година	Укупно каматносно	Некаматносно	Укупно
Готовина и средства код централне банке	15,047,611	-	-	-	-	15,047,611	34,793,276	49,840,887
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	24,532,121	3,818,116	169,243	33,819	-	28,553,299	990,490	29,543,789
Кредити и потраживања од комитената	45,939,381	12,171,594	33,502,849	50,835,801	10,972,279	153,421,904	475,463	153,897,367
Финансијска средства (ХоВ)	4,674,127	13,952,906	19,654,355	78,671,309	336,070	117,288,767	-	117,288,767
Остала средства	-	-	-	-	-	-	4,098,292	4,098,292
Укупно	90,193,240	29,942,616	53,326,447	129,540,929	11,308,349	314,311,581	40,357,521	354,669,102
Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијким институцијама и централној банци	2,289,289	2,168,102	58,951	13,295	22,397	4,552,035	-19,530	4,532,505
Депозити и остале обавезе према депонентима	209,182,984	13,728,127	46,267,101	21,090,450	1,273,646	291,542,308	929,332	292,471,640
Остале обавезе	-	-	-	-	-	-	6,868,883	6,868,883
Укупно	211,472,273	15,896,229	46,326,052	21,103,745	1,296,043	296,094,343	7,778,685	303,873,028
Нето рочна неусклађеност на дан:								
31. децембра 2017. године	(121,279,033)	14,046,387	7,000,395	108,437,184	10,012,306	18,217,238	32,578,836	50,796,074
31. децембра 2016. године	(97,571,970)	5,932,976	8,882,021	79,614,084	14,167,934	11,025,043	32,461,835	43,486,878

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.3. Тржишни ризик (наставак)

4.3.1. Каматни ризик (наставак)

Извештај о GAP-каматног ризика монетарног подбиланса на дан 31.12.2016. године

	До 1 месеца	1-3 месеца месеца	3-12 месеци	1-5 година година	Преко 5 година	У хиљадама динара		
						Укупно каматносно	Некаматносно	Укупно
Готовина и средства код централне банке	20,295,058	-	-	-	-	20,295,058	34,858,151	55,153,209
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	35,907,789	3,388,185	-	193,259	13,333	39,502,566	1,098,848	40,601,414
Кредити и потраживања од комитената	56,317,055	12,953,807	36,168,045	31,319,055	13,560,096	150,318,058	93,351	150,411,409
Финансијска средства (ХоВ)	12,387,360	11,818,310	40,638,128	69,418,074	1,861,982	136,123,854	242,919	136,366,773
Остала средства	-	-	-	-	-	-	3,192,817	3,192,817
Укупно	124,907,262	28,160,302	76,806,173	100,930,388	15,435,411	346,239,536	39,486,086	385,725,622
Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским институцијама и централној банци	2,481,677	4,048,224	1,265,781	16,051	23,227	7,834,962	-	7,834,962
Депозити и остале обавезе према депонентима	219,997,555	18,179,102	60,479,981	21,300,253	1,244,250	321,201,141	1,420,219	322,621,360
Субординиране обавезе	-	-	6,178,390	-	-	6,178,390	-	6,178,390
Остале обавезе	-	-	-	-	-	-	5,604,032	5,604,032
Укупно	222,479,232	22,227,326	67,924,152	21,316,304	1,267,477	335,214,493	7,024,251	342,238,744
Нето рочна неусклађеност на дан: 31. децембра 2016. године	(97,571,970)	5,932,976	8,882,021	79,614,084	14,167,934	11,025,043	32,461,835	43,486,878
31. децембра 2015. године	(55,855,531)	18,627,271	(24,339,430)	57,696,895	13,686,001	9,815,107	37,624,664	47,439,771

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.3. Тржишни ризик (наставак)

4.3.1. Каматни ризик (наставак)

Извештај о GAP-у каматног ризика монетарног подбиланса садржи монетарне билансне позиције распоређене према периоду поновног формирања каматне стопе или преосталом периоду до доспећа, у зависности од тога који период је краћи. У складу са наведеним, коришћена је конзервативна претпоставка да ће сви трансакциони и депозити по виђењу бити повучени у року до једног месеца.

Руководство Банке верује да одговарајућа усклађеност позиција по врсти каматне стопе и периоду поновног формирања пружа добар предуслов за постојање са захтеваним финансијским резултатом уз очување економске вредности капитала.

Ризик од промене каматних стопа

Поред праћења каматног гепа, управљање каматним ризиком подразумева и праћење осетљивости активе и пасиве Банке на различита сценарија промене каматне стопе. Банка редовно спроводи стрес тестирање каматног ризика, којим процењује процене утицаја промене кључних фактора на каматни ризик Банке.

У моделирању сценарија, поред промена каматних стопа посебно се разматра утицај превременог повлачења депозита и превременог враћања кредита, које Банка процењује на бази историјских кретања и експертске процене. Банка је извршила процену кретања трансакционих депозита, депозита по виђењу и штедње становништва применом релевантних статистичких модела из домена анализе временских серија.

Стандардни сценарио подразумева паралелну промену (повећање и смањење) каматне стопе од 100 базних поена (б.п.). Анализа осетљивости Банке, односно утицај на финансијски резултат на повећање и смањење каматне стопе, уз претпоставку симетричних кретања и константне финансијске позиције, дата је у табели:

	У хиљадама динара	
	Паралелно повећање од 100 б.п.	Паралелно смањење од 100 б.п.
2017.		
На дан 31. децембра	346,337	(346,337)
2016.		
На дан 31. децембра	543,200	(543,200)

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.3. Тржишни ризик (наставак)

4.3.2. Девизни ризик

Банка је изложена девизном ризику који се манифестује кроз могућност настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал услед промене међувалутних односа, промене вредности домаће валуте у односу на стране валуте или промене вредности злата и других племенитих метала. Девизном ризику изложене су све позиције садржане у банкарској књизи и књизи трговања у иностраној валути и злату, као и динарске позиције индексираних валутном клаузулом.

У циљу минимизирања изложености девизном ризику Банка врши диверсификацију валутне структуре портфолија и валутне структуре обавеза, усклађивање отворених позиција по појединим валутама, поштујући принципе рочне трансформације средстава.

Банка је успоставила одговарајућу организациону структуру, којом се врши јасно разграничавање процеса преузимања девизног ризика од процеса његовог управљања. Примарну улогу у процесу управљања девизним ризиком врше надлежни одбори у оквиру својих надлежности, чије одлуке могу утицати на изложеност Банке овом ризику.

Процес управљања девизним ризиком спроводи се кроз идентификацију, мерење, ублажавање, праћење, контролу и извештавање о девизном ризику.

Банка на свеобухватан начин благовремено идентификује узроке који доводе до настанка девизног ризика што подразумева утврђивање текуће изложености девизном ризику, као и изложености девизном ризику по основу нових пословних производа и активности.

Мерење, односно процена девизног ризика представља квантитативну процену идентификованог девизног ризика, коришћењем следећих техника:

- GAP анализа и показатељ девизног ризика;
- VaR;
- Stress test ;
- backtesting.

Ублажавање девизног ризика подразумева одржавање ризика на прихватљивом нивоу за ризични профил Банке кроз постављање система лимита и дефинисање мера за ублажавање девизног ризика.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.3. Тржишни ризик (наставак)

4.3.2. Девизни ризик (наставак)

Контрола и праћење девизног ризика обухвата праћење и надзор усклађености позиција са интерно и екстерно дефинисаним лимитима, као и мониторинг дефинисаних и предузетих мера. Континуираним праћењем и контролом девизног ризика у току дана омогућено је благовремено предузимање мера у циљу одржавања девизног ризика у оквиру дефинисаних лимита. Контрола девизног ризика подразумева контролу на свим нивоима управљања као и независан систем контроле који спроводе организациони делови надлежни за интерну ревизију и праћење усклађености пословања.

Извештавање о девизном ризику обухвата систем интерног и екстерног извештавања и спроводи се на дневном нивоу.

Банка усклађује своје пословање са регулаторно прописаним лимитом девизног ризика, који представља однос збира отворене девизне позиције и позиције у злату и регулаторног капитала.

Преглед укупне ризичне девизне позиције и регулаторно дефинисаног показатеља девизног ризика на дан 31. децембра:

	<u>2017.</u>	<u>2016.</u>
Укупна ризична девизна позиција	2,248,347	1,366,855
Показатељ девизног ризика	<u>4.4%</u>	<u>2.96%</u>
Регулаторно прописан лимити	<u>20%</u>	<u>20%</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.3. Тржишни ризик (наставак)

4.3.2. Девизни ризик (наставак)

Преглед монетарне активе и монетарне пасиве по валутама на дан 31. децембра 2017. године

	У хиљадама динара									
	EUR	USD	CHF	Остале валуте	Укупно у валути	Девизна клаузула у EUR	Девизна клаузула у USD	Девизна клаузула у CHF	Динарске позиције	Укупно
Готовина и готовински еквиваленти	30,613,336	149,359	510,641	476,712	31,750,048	-	-	-	18,090,839	49,840,887
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	6,471,500	2,901,236	2,696,013	2,187,682	14,256,431	-	-	-	15,287,358	29,543,789
Кредити и потраживања од комитената	11,565,610	-	-	-	11,565,610	95,727,011	-	4,011,996	42,592,750	153,897,367
Финансијска средства (ХоВ)	70,944,119	9,062,663	1,782,330	-	81,789,112	332,778	-	-	35,166,877	117,288,767
Остала средства	1,638,400	262,757	886	270	1,902,313	-	-	-	2,195,979	4,098,292
Укупно	121,232,965	12,376,015	4,989,870	2,664,664	141,263,514	96,059,789	-	4,011,996	113,333,803	354,669,102
Депозити и остале обавезе према банкама, др.фин.институцијама и централној банци	3,563,823	189,871	135,310	29,842	3,918,846	14,193	-	-	599,466	4,532,505
Депозити и остале обавезе према депонентима	211,143,575	10,753,027	8,623,783	2,533,382	233,053,767	203,045	18,890	-	59,195,938	292,471,640
Субординиране обавезе	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Остале обавезе	1,337,660	1,026,547	84,513	12,923	2,461,643	8,921	-	-	4,398,319	6,868,883
Укупно	216,045,058	11,969,445	8,843,606	2,576,147	239,434,256	226,159	18,890	-	64,193,723	303,873,028
Нето девизна позиција 31.12.2017.	(94,812,093)	406,570	(3,853,736)	88,517	(98,170,742)	95,833,630	(18,890)	4,011,996	49,140,080	50,796,074

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.3. Тржишни ризик (наставак)

4.3.2. Девизни ризик (наставак)

Преглед монетарне активе и монетарне пасиве по валутама на дан 31. децембра 2016. године

	У хиљадама динара									
	EUR	USD	CHF	Остале валуте	Укупно у валути	Девизна клаузула у EUR	Девизна клаузула у USD	Девизна клаузула у CHF	Динарске позиције	Укупно
Готовина и готовински еквиваленти	30,320,285	148,391	641,510	421,985	31,532,171	-	-	-	23,621,038	55,153,209
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	9,277,053	2,539,540	2,770,321	1,977,720	16,564,634	-	-	-	24,036,779	40,601,413
Кредити и потраживања од комитената	9,151,906	28	-	-	9,151,934	100,525,385	-	4,983,042	35,751,048	150,411,409
Финансијска средства (ХоВ)	81,213,474	9,346,992	1,818,930	-	92,379,396	431,303	-	-	43,556,074	136,366,773
Остала средства	829,122	210,115	320	35	1,039,592	6	-	-	2,153,219	3,192,817
Укупно	130,791,840	12,245,066	5,231,080	2,399,741	150,667,727	100,956,694	-	4,983,042	129,118,158	385,725,621
Депозити и остале обавезе према банкама, др.фин.институцијама и централној банци	6,807,932	198,158	108,161	12,672	7,126,923	7,646	-	-	700,393	7,834,962
Депозити и остале обавезе према депонентима	216,383,033	10,870,036	10,135,682	2,266,886	239,655,637	319,995	22,325	-	82,623,404	322,621,360
Субординиране обавезе	6,186,827	-	-	-	6,186,827	-	-	-	(8,437)	6,178,390
Остале обавезе	1,161,729	545,298	47,482	13,996	1,768,505	-	-	-	3,835,527	5,604,032
Укупно	230,539,521	11,613,492	10,291,325	2,293,553	254,737,891	327,641	22,325	-	87,150,886	342,238,744
Нето девизна позиција 31.12.2016.	(99,747,681)	631,574	(5,060,245)	106,188	(104,070,164)	100,629,053	(22,325)	4,983,042	41,967,272	43,486,877

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.3. Тржишни ризик (наставак)

4.3.2. Девизни ризик (наставак)

Преглед десетодневног VaR-а

Банка врши и стресно тестирање девизног ризика којим се процењује потенцијални утицај специфичних догађаја и/или промене више финансијских варијабли на финансијски резултат, капитал и показатељ девизног ризика.

VaR означава највећи могући губитак у портфолију Банке током одређеног периода и при унапред дефинисаном интервалу поверења. Банка израчунава једнодневни и десетодневни VaR, са интервалом поверења од 99%, на девизним позицијама (девизни VaR). Банка израчунава VaR применом ауторегресивног-хетероскедастичног модела GARCH, за који није тражила одобрење Народне банке Србије, у циљу процене регулаторних капиталних захтева за девизни ризик.

Девизни VaR се рачуна на позицијама у иностраној валути, као и на динарским позицијама индексираним валутном клаузулом које су садржане у банкарској књизи и књизи трговања.

Преглед десетодневног VaR-а са интервалом поверења од 99% за 2017. и 2016. годину је приказан као што следи:

	У хиљадама динара			
	На дан 31. децембра	Просек	Максималан	Минималан
2017				
Девизни ризик	27,581	28,580	54,272	15,905
2016				
Девизни ризик	15,565	28,025	78,636	9,782

4.4. Оперативни ризик

Оперативни ризик је ризик од могућег настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке услед пропуста (намерних и ненамерних) у раду запослених, неодговарајућих унутрашњих процедура и процеса, неадекватног управљања информационом и другим системима у банци, као и услед наступања непредвидивих екстерних догађаја. Оперативни ризик укључује и правни ризик.

Оперативни ризик се дефинише као догађај који је настао као резултат неодговарајућих или неуспешних интерних процеса, поступака запослених и система или системских и других спољашњих догађаја, интерне и екстерне преваре, праксе запошљавања и безбедности на радном месту, потраживања клијената, дистрибуције производа, новчаних казни и пенала услед повреда, штете нанете материјалној имовини, поремећаја у пословању и системских пропуста и управљања процесима.

Банка догађаје оперативног ризика прати и по следећим линијама пословања: финансирање привредних субјеката, трговина и продаја, брокерски послови са физичким лицима, банкарски послови с привредним друштвима, банкарски послови с физичким лицима, платни промет, агенцијске услуге и управљање имовином.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.4. Оперативни ризик (наставак)

Процес управљања оперативним ризиком представља интегрални део активности Банке који се спроводи на свим нивоима и омогућава идентификацију, мерење, ублажавање, праћење и контролу и извештавање о оперативним ризицима у складу са захтевима и роковима регулативе. Постојећи процес се ослања на поуздане методе мерења изложености оперативним ризицима, базу података о оперативним губицима, ажуран систем контроле и извештавања.

Банка на дневном нивоу прати догађаје оперативних ризика и управља оперативним ризицима. У циљу ефикасног праћења оперативног ризика, у сваком организационом делу Банке именовани су запослени за оперативне ризике, који су одговорни за тачност и ажураност података о свим догађајима оперативног ризика, као и за евиденцију свих насталих догађаја у базу података оперативних ризика. Организациони део Банке у чијој је надлежности управљање ризицима врши мониторинг и извештавање о оперативним ризицима Управном одбору Банке, Извршном одбору Банке и Одбору за ревизију.

Мерење, односно процена оперативног ризика Банке врши се кроз квантитативну и/или квалитативну процену идентификованог оперативног ризика. Банка спроводи мерење изложености оперативним ризицима кроз евиденцију догађаја, самопроцењивање и стресно тестирање оперативног ризика. Самопроцењивање подразумева процену изложености ризицима од стране организационих делова у складу са мапом идентификованих оперативних ризика мерењем могућег распона, значаја за пословање и учесталости догађаја који могу да проузрокују губитке, идентификовањем нивоа контроле које области пословања имају над овим ризицима и мере за побољшање. Стрес тест представља технику управљања оперативним ризиком, којом се процењује потенцијални утицај специфичних догађаја и/или промене више фактора ризика на изложеност оперативном ризику Банке.

Банка не може елиминисати све оперативне ризике, али увођењем одговарајућег контролног оквира, мониторингом и ублажавањем потенцијалних ризика успоставља процес управљања оперативним ризиком. Банка предузима мере у циљу ублажавања оперативних ризика и проактивног реаговања на потенцијалне догађаје оперативних ризика кроз перманентно праћење свих активности, примену адекватног и поузданог информационог система и оријентацијом на пројектни приступ, а чијим спровођењем се унапређује пословна пракса и оптимизују пословни процеси Банке.

Путем поузданог извештавања о реализацији мера за ублажавање оперативних ризика, Банка је успоставила систем за мониторинг активности које предузимају организациони делови Банке у циљу умањења оперативних ризика и превентивног реаговања на догађаје оперативних ризика који су у настајању. Банка процењује ризик поверавања активности трећим лицима за обављање одређених активности у вези са пословањем Банке, а на основу уговора закљученог са тим лицима којима се јасно одређују услови, права, обавезе и одговорности уговорених страна.

У циљу несметаног и континуираног функционисања свих значајних система и процеса Банке, као и ограничавања губитака у ванредним ситуацијама, Банка је усвојила План за обезбеђење континуитета пословања, а у циљу поновног успостављања опоравка система информационе технологије у случају прекида пословања, Банка је усвојила План опоравка активности у случају катастрофа.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.5. Ризици улагања Банке

Ризици улагања Банке представљају ризике улагања у друга правна лица и у основна средства и инвестиционе некретнине. Улагања Банке у једно лице које није лице у финансијском сектору не сме прећи 10% капитала Банке, при чему се под овим улагањем подразумева улагање којим Банка стиче удео или акције лица које није лице у финансијским сектору. Укупна улагања Банке у лица која нису лица у финансијском сектору и у основна средства и инвестиционе некретнине Банке не смеју прећи 60% капитала Банке, с тим што се ово ограничење не односи на стицање акција ради њихове даље продаје у року од шест месеци од дана стицања.

4.6. Ризик изложености

Велика изложеност Банке према једном лицу или групи повезаних лица, укључујући и лица повезана са Банком јесте изложеност која износи преко 10% капитала Банке.

У свом пословању, Банка води рачуна о усклађености са регулаторно дефинисаним лимитима изложености:

- Изложеност према једном лицу или групи повезаних лица не сме бити већа од 25% капитала Банке;
- Збир свих великих изложености Банке не сме прећи 400% капитала Банке.

Дефинисани лимити изложености према једном лицу или групи повезаних лица односе се и на лица повезана са Банком.

Изложеност Банке према једном лицу или групи повезаних лица, као и изложеност према лицима повезаним са Банком кретала се у оквиру прописаних лимита.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.7. Ризик земље

Ризик земље је ризик који се односи на земљу порекла лица према коме је Банка изложена, односно ризик могућности настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке због немогућности Банке да наплати потраживања од дужника из разлога који су последица политичких, економских или социјалних прилика у земљи порекла дужника. Ризик земље обухвата следеће ризике:

- Политичко-економски ризик, под којим се подразумева вероватноћа остваривања губитка због немогућности Банке да наплати потраживања услед ограничења утврђених актима државних и других органа земље порекла дужника, као и општинских и системских прилика у тој земљи;
- Ризик трансфера, под којим се подразумева вероватноћа остварења губитка због немогућности наплате потраживања исказаних у валути која није званична валута земље порекла дужника, и то услед ограничења плаћања обавеза према повериоцима из других земаља у одређеној валути која су утврђена актима државних и других органа земље дужника.

Банка управља ризиком земље на нивоу појединачног пласмана и на нивоу портфолија. Мерење и контролу изложености појединачног пласмана ризику земље, Банка врши одређивањем категорије интерног рејтинга земље дужника, а на основу рејтинга додељеног од стране међународно признатих рејтинг агенција и утврђивањем лимита изложености као процентом од капитала Банке у зависности од категорије интерног рејтинга земље. Мерење и контролу изложености портфолија ризику земље Банка врши на основу груписања потраживања према степену ризика земаља дужника.

У циљу адекватног управљања ризиком земље, Банка дефинише лимите изложености појединачно по земаљама порекла дужника.

Пласмани Банке који су одобрени дужницима са седиштем изван Републике Србије, за финансирање пословања у Републици Србији, чије се измирење финансијских обавеза према Банци очекује из извора пословања оствареног у Републици Србији, представљају потраживања Банке без изложености ризику земље порекла дужника.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.8 Фер вредност финансијске активе и пасиве

4.8.1. Преглед књиговодствене вредности и фер вредности финансијске активе и пасиве која се не вреднује по фер вредности

	31.12.2017			У хиљадама динара 31.12.2016			
	Рачуноводствена вредност	Фер вредност	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Рачуноводствена вредност	Фер вредност
Финансијска актива							
Дати кредити и пласмани клијентима	153,897,367	151,658,208	-	-	151,658,208	150,411,409	147,655,809
Финансијска пасива							
Средства доспела за плаћање клијентима	292,471,640	292,389,981	-	-	292,389,981	322,621,360	322,502,251

Израчунавање фер вредности датих кредита и пласмана клијентима процењује се коришћењем модела дисконтовања готовинских токова, за кредите и пласмане са фиксним каматним стопама. Дисконтне стопе заснивају се на текућим каматним стопама, које се нуде за инструменте по сличним условима корисницима кредита, приближно истих кредитних квалитета. Такође, обавезе према комитентима са роком доспећа, уговорене са фиксним каматним стопама се дисконтују узимајући у обзир важеће услове у складу са врстом депозита, роком орочења и валутом.

За кредите који се више не одобравају, нити постоји могућност одобравања (кредити индексирани у CHF), дисконтовање је извршено по истим каматним стопама. Такође, за кредите субвенционисане од стране државе са фиксном каматном стопом, дисконтовање је извршено по истој стопи, јер Банка не би одобравала кредите по ниским каматним стопама да није било субвенционисања дела камате од стране државе. Сви кредити и обавезе са променљивом каматном стопом су у складу са важећим тржишним условима и Пословном политиком Банке.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.8. Фер вредност финансијске aktive и пасиве

4.8.2. Финансијски инструменти који се мере по фер вредности

31.12.2017	У хиљадама динара			
	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Укупна актива / пасива по фер вредности
Активa				
Финансијска актива по фер вредности кроз биланс успеха	417,643	4,852,066		5,269,709
Хартије од вредности расположиве за продају (у динарима)	-	33,137,523		33,137,523
Хартије од вредности расположива за продају (у страниј валути)	-	78,548,757	332,778	78,881,535
Укупно	417,643	116,538,346	332,778	117,288,767

31.12.2016	У хиљадама динара			
	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Укупна актива / пасива по фер вредности
Активa				
Финансијска актива по фер вредности кроз биланс успеха	242,920	-	-	242,920
Хартије од вредности расположиве за продају (у динарима)	-	43,313,154	-	43,313,154
Хартије од вредности расположива за продају (у страниј валути)	-	92,379,396	431,303	92,810,699
Укупно	242,920	135,692,550	431,303	136,366,773

У ниво 1 распоређују се финансијски инструменти којима се тргује на берзи, док ниво 2 садржи хартије од вредности чија се фер вредност процењује на основу интерно развијених модела који се базирају на информацијама са аукција на секундарном тржишту хартија од вредности (аукције).

Фер вредност aktive за коју не постоје директне информације о трговању се распоређује у ниво 3.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.9. Управљање капиталом

Банка је успоставила систем управљања ризицима у складу са обимом и структуром својих пословних активности, а циљ управљања капиталом је несметано остварење циљева пословне политике Банке.

Обрачун капитала и показатеља адекватности капитала је почевши од 30.06.2017.године усклађен са Базел III стандардом.

Основни циљеви управљања капиталом су:

- очување минималног регулаторног захтева (EUR 10 милиона);
- одржавање појединачних заштитних слојева капитала;
- поштовање минималних регулаторних показатеља адекватности капитала увећаних за комбиновани заштитни слој капитала;
- одржавање поверења у сигурност и стабилност пословања;
- остварење пословних и финансијских планова;
- подржавање очекиваног раста пласмана;
- омогућавање оптимума будућих извора средстава и њиховог коришћења;
- остварење политике дивиденди.

Регулаторни капитал Банке представља збир основног капитала (кога чине основни акцијски и додатни основни капитал) и допунског капитала, умањених за одбитне ставке. Показатељи адекватности капитала представљају однос капитала (укупног, основног или основног акцијског) Банке и збира: ризиком пондерисаних изложености за кредитни ризик, ризик друге уговорне стране, ризик смањења вредности купљених потраживања и ризик измирења/испоруке по основу слободних испорука, ризик измирења/испоруке (осим по основу слободних испорука), тржишне ризике (укључујући девизни и ценовни ризик) оперативни ризик и друге ризике из стуба I. Ризиком пондерисане изложености за кредитни ризик, ризик друге уговорне стране, ризик смањења вредности купљених потраживања и ризик измирења/испоруке по основу слободних испорука се утврђују у складу са прописаним пондерима ризичности за све класе aktive. Ризична актива по основу изложености оперативном ризику се добија множењем реципрочне вредности прописаног показатеља адекватности капитала и капиталног захтева за оперативни ризик, утврђеног као трогодишњи просек производа индикатора изложености по свим линијама пословања и прописаних стопа капиталног захтева за сваку пословну линију.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.9. Управљање капиталом

Показатељи адекватности капитала	У хиљадама динара	
	31.12.2017.	31.12.2016.
Основни капитал	55,122,806	44,667,035
Основни акцијски капитал	54,749,296	-
Додатни акцијски капитал	373,510	-
Допунски капитал	-	4,175,529
Одбитне ставке од капитала	(3,992,144)	(2,611,859)
Капитал	51,130,662	46,230,705
Ризиком пондерисане изложености за кредитни ризик, ризик друге уговорне стране, ризик смањења вредности купљених потраживања и ризик измирења/испоруке по основу слободних испорука	146,903,022	147,355,392
Ризична актива по основу изложености оперативном ризику	31,680,737	21,710,322
Ризична актива по основу изложености тржишним ризицима	4,761,814	2,338,631
Показатељ адекватности капитала (мин. 14,40%)	27.89%	26.97%
Показатељ адекватности основног капитала (мин. 12,40%)	27.89%	-
Показатељ адекватности основног акцијског капитала (мин. 10,90%)	27.68%	-

Напомена: Подаци за 31.12.2017. године и 31.12.2016. године нису упоредиви с обзиром да је током 2017. године промењен регулаторни оквир.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.9. Управљање капиталом (наставак)

Током 2017. године сви прописани показатељи адекватности капитала су били изнад регулаторних лимита (8% + комбиновани заштитни слој капитала, 6% + комбиновани заштитни слој капитала и 4,5% + комбиновани заштитни слој капитала за показатеље адекватности укупног, основног и основног акцијског капитала респективно).

Банка Стратегијом и Планом управљања капиталом обезбеђује одржавање нивоа и структуру интерног капитала који пружа адекватну подршку расту пласмана, будућих извора средстава и њиховог коришћења, спровођењу политике дивиденди, као и прилагођавање променама у регулаторним захтевима.

Током 2017. године Банка је обрачунавала и показатељ левериџа у складу са регулаторним захтевом, који представља количник основног капитала и износа изложености које улазе у обрачун предметног показатеља.

План управљања капиталом, као део система управљања капиталом, садржи:

- стратешке циљеве и период за њихово остваривање;
- опис процеса управљања расположивим интерним капиталом, планирање његовог адекватног нивоа и одговорности за тај процес;
- процедуре планирања адекватног нивоа расположивог интерног капитала;
- начин достизања и одржавања адекватног нивоа расположивог интерног капитала;
- ограничења у вези са расположивим интерним капиталом;
- приказ и образложење ефеката стрес тестирања на интерне капиталне захтеве;
- алокацију капитала;
- план пословања у случају настанка непредвиђених догађаја.

Банка на континуираној основи спроводи процес интерне процене адекватности капитала у складу са природом, обимом и сложености пословних активности, а у складу са Стратегијом управљања ризицима, политикама за управљање појединачним ризицима и Стратегијом управљања капиталом.

Процес интерне процене адекватности капитала, као документован и континуиран процес испуњава следеће услове:

- заснован је на идентификацији и мерењу ризика,
- пружа свеобухватну процену и праћење ризика којима је Банка изложена или може бити изложена,
- обезбеђује адекватан ниво расположивог интерног капитала у складу са ризичним профилем Банке,
- укључен је у систем управљања Банком и доношење одлука,
- предмет је редовне анализе, праћења и провере.

Фазе процеса интерне процене адекватности капитала у Банци обухватају:

- утврђивање материјално значајних ризика, у складу са квалитативним и квантитативним критеријумима;
- обрачун износа интерних капиталних захтева за појединачне ризике;
- одређивање укупног интерног капиталног захтева;
- поређење следећих елемената:
  - капитала и расположивог интерног капитала;
  - минималних капиталних захтева и интерних капиталних захтева за појединачне ризике;
  - збира минималних капиталних захтева и укупних интерних капиталних захтева.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

5. КОРИШЋЕЊЕ ПРОЦЕЊИВАЊА

Руководство користи претпоставке и процене које имају ефекта на презентоване вредности средстава и обавеза у току извештајног периода. Процене, као и претпоставке на основу којих су процене извршене, су резултат редовних провера. Ове процене и претпоставке су засноване на претходном искуству, као и различитим информацијама расположивим на дан састављања финансијских извештаја, а које делују реално и разумно у датим околностима.

Кључни извори неизвесности код процена

Резервисања за кредитне губитке

Средства која се обрачунавају методом амортизованог трошка се процењују на обезвређење на начин који је описан у рачуноводственој политици 3(ј) (ви).

Део укупног резервисања за обезвређење који се односи на ризик друге уговорне стране односи се на финансијска средства која се индивидуално процењују и базира се на најбољој процени руководства о садашњој вредности будућих токова готовине чији прилив је очекиван. Приликом процене ових токова готовине, руководство прави процене о финансијском стању друге уговорне стране и о нето продајној вредности присутног колатерала. За свако обезвређено средство се процењује његова вредност, као и излазна стратегија, где функција кредитног ризика независно одобрава процену готовинских токова који се сматрају надокнадивим.

Групно процењена резервисања покривају кредитне губитке који су садржани у портфолију кредита и хартија од вредности која се држе до доспећа, а који садрже сличне карактеристике кредитног ризика услед објективних доказа о постојању обезвређења, али који још увек не могу да се идентификују. Приликом процене потребе за групним резервисањем за губитке, руководство узима у обзир факторе као што су квалитет кредита, величина портфолија, концентрација ризика и економске факторе. Да би се проценило потребно резервисање, праве се претпоставке којима се дефинише начин за моделирање губитака садржаних у портфолију и одређују се неопходни улазни параметри, засновани на историјском искуству и тренутним привредним околностима. Тачност резервисања зависи од процене будућих токова готовине за појединачне уговорне стране, као и од претпоставки и параметара модела који се користи приликом одређивања групног резервисања.

Одређивање фер вредности

Одређивање фер вредности финансијских средстава и обавеза за које не постоји тржишна цена захтева коришћење техника процене описаних у рачуноводственој политици 3(ј)(ви). За финансијске инструменте којима се ретко тргује и чија цена није врло транспарентна, фер вредност је мање објективна и захтева различите степене процене, у зависности од ликвидности, концентрације, неизвесности тржишних фактора, ценовних претпоставки и других ризика везаних за појединачне инструменте.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

5. КОРИШЋЕЊЕ ПРОЦЕЊИВАЊА (наставак)

Кључне рачуноводствене процене за примену рачуноводствених политика Банке

Кључне рачуноводствене процене у примени рачуноводствених политика Банке укључују:

Обезвређење улагања у власничке хартије од вредности

Улагања у власничке хартије од вредности се процењују на обезвређење на начин који је описан у рачуноводственим политикама З(ј) (ви) и З(н).

Процена финансијских инструмената

Рачуноводствена политика Банке у погледу мерења фер вредности је обелодањена у рачуноводственој политици З(ј) (ви).

Банка мери фер вредност финансијске имовине користећи следећу хијерархију у погледу квалитета улазних података који се користе приликом вредновања:

- Ниво 1: Званичне тржишне цене (некориговане) на активном тржишту за идентичне инструменте.
- Ниво 2: Процењивачке технике засноване на улазним подацима који нису тржишне цене за идентичне инструменте, али су информације доступне и уочљиве било директно (на пример цене) или индиректно (на пример изведени из цене). Ова категорија обухвата инструменте који се мере путем: званичних тржишних цена на активном тржишту за сличне инструменте, званичних тржишних цена за исте или сличне инструменте на тржишту које се сматра мање од активног или других техника процене у којима су сви значајнији улази директно или индиректно доступни на тржишту.
- Ниво 3: Процењивачке технике које користе улазне податке који нису доступни и уочљиви. Ова категорија обухвата све инструменте чија се процена врши на бази улаза који нису доступни и уочљиви и као такви имају значајан ефекат на процену вредности инструмента. Ова категорија обухвата инструменте који се вреднују на основу званичне цене за сличне инструменте, где су значајне корекције или претпоставке потребне да би одразиле разлике између инструмената.

Фер вредности финансијских средстава и финансијских обавеза којима се тргује на активном тржишту је заснована на тржишним ценама или на ценама које нуде дилери. За све остале финансијске инструменте Банка одређује фер вредност коришћењем процењивачких метода.

Процењивачке методе укључују нето садашњу вредност и дисконтване готовинске токове, поређење са сличним инструментима за које постоје уочљиве тржишне цене, као и друге методе процене. Претпоставке и улазни подаци који се користе за методе процене укључују неризичне и „benchmark“ каматне стопе, кредитне распоне и друге факторе који се користе приликом процене дисконтних стопа, цене обвезница и капитала, девизне курсеве, капитал и индексе цена капитала и очекивана нестабилност цена и корелације. Циљ метода процене је да се установи фер вредност која одражава цену финансијског инструмента на дан билансирања, која би била установљена од учесника на тржишту у трансакцији ван дохвата руке.

Банка користи опште прихваћене моделе процењивања за одређивање фер вредности обичних и једноставнијих финансијских инструмената, као што су свопови камата и валута за које се искључиво користе уочљиви тржишни подаци и који захтевају низак степен процењивања и претпоставки од руководства. Уочљиви и улазни подаци модела су углавном доступни на тржишту котираних дужничких и власничких хартија од вредности, деривата којима се тргује и једноставних деривата као што су каматни свопови.

Доступност уочљивих тржишних цена и улазних података модела смањује потребу за проценама и претпоставкама руководства и такође смањује неизвесност која се повезује са одређивањем фер вредности. Доступност уочљивих тржишних цена и улазних података се углавном разликује, у зависности од производа и тржишта, и склона је променама условљеним различитим догађајима и општим условима на будућим тржиштима.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

6. ИЗВЕШТАВАЊЕ ПО СЕГМЕНТИМА

Банка има три оперативна сегмента - профитна центра, који представљају стратешке организационе делове Банке и њихово пословање је предмет извештавања по сегментима.

У наставку је приказан преглед оперативних сегмената са активностима сваког од оперативних сегмената:

Послови са правним лицима	Укључује кредите, депозите и остале трансакције са клијентима правним лицима осим банака
Послови са становништвом	Укључује кредите, депозите и остале трансакције са клијентима физичким лицима, микроклијентима, предузетницима и предузетницима
Инвестиционо банкарство и међубанкарско пословање	Укључује пословање са хартијама од вредности и другим међу-банкарско пословање финансијским инструментима, као и трансакције са банкама

При сагледавању профитабилности / резултата сваког сегмента, осим прихода и расхода остварених из пословања са клијентима, укључују се и приходи и расходи из интерних односа обрачунати помоћу трансферних цена које се утврђују на основу одговарајућих тржишних цена (нето приходи/расходи из интерних односа).

Значајан утицај на резултат у 2017. години имали су нето приходи индиректних отписа који су износили 17,883 хиљада динара (од чега се на наплаћена отписана потраживања односило 738,594 хиљада динара). Такође, на висину резултата, поред нето прихода индиректних отписа утицао је и добијени судски спор у износу 562,745 хиљада динара.

Приликом израде извештаја по сегментима оперативни трошкови пословања се деле на директне оперативне трошкове (директно под контролом сегмената пословања или су директно повезани са пословањем сегмената) и индиректне оперативне трошкове (висина ових трошкова није под директном контролом сегмената или не постоји директна веза са пословањем сегмената).

Сваки сегмент пословања се задужује директним оперативним трошковима који се односе на тај сегмент, као и делом индиректних оперативних трошкова (расподела ових трошкова на сегменте се врши применом одговарајућих кључева који се користе за алокацију трошкова трошковних центара на профитне центре).

Директни оперативни трошкови на нивоу Банке износе 7,639,242 хиљада динара и чине 70.5% укупних оперативних трошкова. Директни оперативни трошкови се највећим делом састоје од трошкова који су директно повезани са пословањем сегмената (зараде, трошкови закупа, трошкови амортизације, маркетинга и други трошкови), а у мањем делу чине их и трошкови који се на сегменте алоцирају на бази одлуке менаџмента.

На сегмент послова са становништвом односи се износ од 5,783,836 хиљада динара директних трошкова (75.7% укупних директних трошкова), што је последица велике пословне мреже и броја запослених радника на пословима са становништвом.

У складу са претходно наведеним, Банка је у пословној 2017. години остварила добитак пре пореза у износу од 7,187,250 хиљада динара.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

6. ИЗВЕШТАВАЊЕ ПО СЕГМЕНТИМА (наставак)

Извештај по оперативним сегментима за 2017. годину је приказан у наставку:

	Послови са становништвом	Послови са правним лицима	Инвестиционо банкарство и међубанкарско пословање	Остало	Укупно
Приходи и расходи					
Приходи од камата	6,367,966	2,649,990	5,034,480	-	14,052,436
Расходи од камата	(880,868)	(224,091)	(501,280)	-	(1,606,239)
Нето приход по основу камата	5,487,098	2,425,899	4,533,200	-	12,446,197
Нето приходи/расходи камата из интерних односа	(886,255)	(768,155)	1,654,410	-	-
Нето приход по основу накнада и провизија	3,198,742	1,290,502	592,982	-	5,082,226
Резултат пре исправки вредности	7,799,585	2,948,246	6,780,592	-	17,528,423
Нето приходи/расходи исправке вредности	(310,881)	266,530	62,234	-	17,883
Резултат пре оперативних трошкова	7,488,704	3,214,776	6,842,826	-	17,546,306
Директни оперативни трошкови	(5,783,836)	(1,672,719)	(182,687)	-	(7,639,242)
Нето приходи/расходи курсних разлика	-	-	(56,358)	-	(56,358)
Нето остали приходи и расходи	(82,584)	557,765	55,202	-	530,383
Резултат пре индиректних оперативних трошкова	1,622,284	2,099,822	6,658,983	-	10,381,089
Индиректни оперативни трошкови	(1,612,287)	(1,237,636)	(343,916)	-	(3,193,839)
Резултат пре пореза	9,997	862,186	6,315,067	-	7,187,250
Актива по сегментима					
Готовина и готовински еквиваленти	-	-	49,840,887	-	49,840,887
Пласмани банкама	-	-	29,543,789	-	29,543,789
Пласмани комитентима	81,512,171	72,385,196	-	-	153,897,367
Инвестиционе хартије од вредности	-	-	117,288,767	-	117,288,767
Остало	-	-	2,611,859	16,000,869	18,612,728
	81,512,171	72,385,196	199,285,302	16,000,869	369,183,538
Обавезе по сегментима					
Обавезе према банкама	-	-	4,532,505	-	4,532,505
Обавезе према комитентима	230,900,337	52,610,572	8,960,731	-	292,471,640
Остало	-	-	-	8,919,338	8,919,338
	230,900,337	52,610,572	13,493,236	8,919,338	305,923,483

Напомене: Пласмани микроклијентима приказани су у оквиру сегмента послови са становништвом
Индиректни оперативни трошкови се односе на расходе који нису под контролом пословних сегмената

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

6. ИЗВЕШТАВАЊЕ ПО СЕГМЕНТИМА (наставак)

Извештај по оперативним сегментима за 2016. годину је приказан у наставку:

	Послови са становништвом	Послови са правним лицама	Инвестиционо банкарство и међубанкарско пословање	Остало	Укупно
Приходи и расходи					
Приходи од камата	6,622,978	3,806,948	6,259,149	-	16,689,075
Расходи од камата	(1,680,595)	(409,129)	(1,136,617)	-	(3,226,341)
Нето приход по основу камата	4,942,383	3,397,819	5,122,532	-	13,462,734
Нето приходи/расходи из интерних односа	(434,154)	(1,166,544)	1,600,698	-	-
Нето приход по основу накнада и провизија	3,040,383	1,335,521	441,410	-	4,817,314
Резултат пре исправки вредности	7,548,612	3,566,796	7,164,640	-	18,280,048
Нето приходи/расходи исправке вредности	(858,376)	(11,021,735)	(3,027,428)	-	(14,907,539)
Резултат пре оперативних трошкова	6,690,236	(7,454,939)	4,137,212	-	3,372,509
Директни оперативни трошкови	(5,250,911)	(1,841,981)	(292,810)	-	(7,385,702)
Нето приходи/расходи курсних разлика	-	-	(9,282)	-	(9,282)
Нето остали приходи и расходи	(18,075)	(555,513)	(80,417)	-	(654,005)
Резултат пре индиректних оперативних трошкова	1,421,250	(9,852,433)	3,754,703	-	(4,676,480)
Индиректни оперативни трошкови	(2,020,778)	(1,340,184)	(340,194)	-	(3,701,156)
Резултат пре пореза	(599,528)	(11,192,617)	(3,414,509)	-	(8,377,636)
Актива по сегментима					
Готовина и готовински еквиваленти	-	-	55,153,209	-	55,153,209
Пласмани банкама	-	-	40,601,413	-	40,601,413
Пласмани комитентима	75,323,551	75,087,858	-	-	150,411,409
Инвестиционе хартије од вредности	-	-	136,366,773	-	136,366,773
Остало	-	-	2,611,859	14,872,806	17,484,665
	75,323,551	75,087,858	234,733,254	14,872,806	400,017,469
Обавезе по сегментима					
Обавезе према банкама	-	-	7,834,962	-	7,834,962
Обавезе према комитентима	232,633,347	78,399,262	11,588,751	-	322,621,360
Субординиране обавезе	-	-	6,178,390	-	6,178,390
Остало	-	-	-	7,958,455	7,958,455
	232,633,347	78,399,262	25,602,103	7,958,455	344,593,167

Напомене: Пласмани микроклијентима приказани су у оквиру сегмента послови са становништвом
Индиректни оперативни трошкови се односе на расходе који нису под контролом пословних сегмената

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

7. ФИНАНСИЈСКА АКТИВА И ОБАВЕЗЕ - РАЧУНОВОДСТВЕНА КЛАСИФИКАЦИЈА И ПОШТЕНА (ФЕР) ВРЕДНОСТ

Методологија и претпоставке које су коришћене за обрачун поштене (фер) вредности за наведена финансијска средства и обавезе која нису евидентирана по поштеној вредности у финансијским извештајима су следеће:

(и) Средства и обавезе код којих је садашња вредност у књигама приближно једнака поштеној вредности

Код финансијских средстава и обавеза која су високо ликвидна и са краткорочним доспећем (до године дана) претпоставља се да је садашња књиговодствена вредност приближно једнака поштеној вредности. Ова претпоставка се такође користи и код депозита по виђењу, штедних депозита без специфицираног рока доспећа и свих финансијских инструмената који имају променљиву каматну стопу.

(ии) Инструменти са фиксном каматном стопом

Поштена вредност финансијских средстава и обавеза са фиксном каматном стопом, која се воде по амортизованој вредности, се процењује поређењем тржишних каматних стопа у моменту иницијалног признавања са текућим тржишним каматним стопама за финансијске инструменте сличних карактеристика. Процењена поштена вредност средстава и обавеза са фиксном каматном стопом у највећем делу одговара књиговодственој вредности с обзиром да уговорене каматне стопе не одступају од тржишних. Банка нема материјално значајних одступања по овом основу.

8. НЕТО ПРИХОДИ ОД КАМАТА

Нето приходи од камата се састоје од:

	У хиљадама динара	
	За годину која се завршава	
	31. децембра	
	2017.	2016.
Пласмани банкама	302,541	379,351
Пласмани комитентима	9,017,954	10,430,418
Централна банка	371,056	475,643
Инвестиционе хартије од вредности	4,360,885	5,403,663
Приходи од камата	14,052,436	16,689,075
Обавезе према банкама и другим финансијским организацијама	102,577	266,437
Обавезе према комитентима	1,112,608	2,206,177
Примљени кредити	391,054	753,727
Расходи од камата	1,606,239	3,226,341
Нето приходи од камата	12,446,197	13,462,734

Укупни приходи и расходи камата који су обрачунати коришћењем методе ефективне каматне стопе приказани у претходној табели се односе на финансијска средства и обавезе које се не воде по фер вредности кроз биланс успеха.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године
9. НЕТО ПРИХОДИ / РАСХОДИ ПО ОСНОВУ НАКНАДА И ПРОВИЗИЈА

Нето приходи/расходи од накнада и провизија се састоје од:

	У хиљадама динара	
	За годину која се завршава 31. децембра	
	2017.	2016.
Приходи у динарима		
Накнаде за услуге платног промета	3,243,428	3,050,088
Накнаде за одобрене кредите и гаранције-становништво	28,845	27,006
Накнаде за одобрене кредите и гаранције-привреда	152,973	183,068
Накнаде по основу купопродаје девиза	455,964	453,082
Накнаде за брокерске и кастоди услуге	37,390	63,605
Накнаде по пословима са картицама	1,795,591	1,540,404
Накнаде по основу упита у Кредитни биро	87,771	88,011
Накнаде и провизије по основу осталих банкарских услуга	544,317	603,584
	6,346,279	6,008,848
Приходи у иностраној валути		
Накнаде за услуге платног промета	109,763	102,541
Накнаде за одобрене кредите и гаранције-привреда	9,250	4,884
Накнаде за брокерске и кастоди услуге	12,778	9,011
Накнаде по пословима са картицама	221,473	127,036
Накнаде и провизије по основу осталих банкарских услуга	673	50
	353,937	243,522
	6,700,216	6,252,370
Расходи у динарима		
Накнаде за услуге платног промета	125,732	121,816
Накнаде по основу купопродаје девиза	64,340	33,396
Накнаде по пословима са картицама	770,319	520,990
Накнаде по основу упита у Кредитни биро	78,149	72,978
Накнаде и провизије по основу осталих банкарских услуга	139,701	149,251
	1,178,241	898,431
Расходи у иностраној валути		
Накнаде за услуге платног промета	72,877	63,302
Накнаде по пословима са картицама	329,074	290,972
Накнаде и провизије по основу осталих банкарских услуга	37,798	182,351
	439,749	536,625
	1,617,990	1,435,056
Нето приходи од накнада и провизија	5,082,226	4,817,314

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године
10. НЕТО ДОБИТАК ПО ОСНОВУ ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА НАМЕЊЕНИХ ТРГОВАЊУ

Нето добитак од трговања се састоји од:

	У хиљадама динара	
	За годину која се завршава 31. децембра	
	2017.	2016.
Приходи од промене фер вредности хартија од вредности - инвестиционе јединице	12,643	2,920
Приходи од промене фер вредности хартија од вредности - записи и обвезнице Републике Србије и осталих фин.средстава	51,739	-
Добици по основу продаје хартија од вредности по фер вредности кроз биланс успеха	47,261	70,138
	111,643	73,058
Расходи од промене фер вредности деривата намењених трговању - SWAP	(7,845)	
Губици по основу продаје хартија од вредности и осталих финансијских средстава који су намењени трговању	-	(2,580)
	(7,845)	(2,580)
Нето добитак од трговања	103,798	70,478

11. НЕТО ДОБИТАК / ГУБИТАК ПО ОСНОВУ ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА РАСПОЛОЖИВИХ ЗА ПРОДАЈУ

Нето добитак/губитак од продаје се састоји од:

	У хиљадама динара	
	За годину која се завршава 31. децембра	
	2017.	2016.
Добици по основу продаје хартија од вредности расположивих за продају	44,534	69,927
Губици по основу продаје хартија од вредности расположивих за продају	(211)	(865)
Нето добитак од продаје	44,323	69,062

Добици по основу продаје хартија од вредности расположивих за продају у износу од 44,534 хиљада динара односе се на добитке од продаје обвезница Републике Србије у динарима у износу од 44,081 хиљаду динара и страном валути у износу од 453 хиљаде динара.

Губици по основу хартија од вредности расположивих за продају у износу од 211 хиљада динара односе се на губитке од продаје обвезница Републике Србије у динарима.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

12. НЕТО РАСХОД ОД КУРСНИХ РАЗЛИКА И ЕФЕКТА УГОВОРЕНЕ ВАЛУТНЕ КЛАУЗУЛЕ

	У хиљадама динара	
	За годину која се завршава 31. децембра	
	2017.	2016.
Приходи од позитивних курсних разлика по основу уговорене валутне клаузуле	1,325,087	2,510,561
Приходи од позитивних курсних разлика по основу промене вредности хартија од вредности - уговорена девизна клаузула	7,533	13,227
Приходи од позитивних курсних разлика по основу промене вредности обавеза	17,989	13,173
Приходи од позитивних курсних разлика по основу уговорене валутне клаузуле - становништво	427,235	1,281,370
Приходи по основу позитивних курсних разлика	12,598,243	2,343,797
	14,376,087	6,162,128
Расходи од негативних курсних разлика по основу уговорене валутне клаузуле	(3,575,513)	(1,437,016)
Расходи од негативних курсних разлика по основу промене вредности хартија од вредности - уговорена девизна клаузула	(24,147)	(5,290)
Расходи од негативних курсних разлика од промене вредности обавеза - уговорена валутна клаузула	(4,170)	(37,809)
Расходи од негативних курсних разлика по основу уговорене валутне клаузуле - становништво	(2,546,402)	(616,606)
Расходи по основу негативних курсних разлика	(8,282,213)	(4,074,689)
	(14,432,445)	(6,171,410)
Нето расход	(56,358)	(9,282)

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

13. ОСТАЛИ ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ

а) Остали пословни приходи се односе на:

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2017.	2016.
Остали приходи оперативног пословања	174,837	156,919
Приходи од укидања неискоришћених резерв. по судским споровима (напомена 35)	25,426	-
Остали приходи	737,514	383,901
Приходи од промене вредности основних средстава	-	32,415
Укупно	937,777	573,235

У оквиру позиције прихода оперативног пословања највећи износи се односе на: накнаде по основу давања у закуп непокретности у земљи у износу од 101,238 хиљада динара (од чега се 76,908 хиљада динара односи на приход по основу давања у закуп непокретности за пословне намене), приходе по основу рефундација комуналних трошкова у износу од 31,545 хиљада динара, приходе по основу рефундације осталих трошкова у износу од 15,154 хиљаде динара, приход по основу претходно плаћених трошкова судских поступака по добијеним пресудама у износу од 19,248 хиљада динара и приходи по основу закупа пословног простора у иностранству 5,553 хиљаде динара.

У току 2017. године Банка је примила дивиденде по основу учешћа и акција намењених трговању у износу од 9,137 хиљада динара (2016: 15,712 хиљада динара) и чине део позиције осталих прихода и то дивиденде од учешћа у власнишву VISA Inc. у износу од 5.318 хиљада динара, АИК банке у износу од 2.941 хиљаде динара и MasterCard у износу од 878 хиљада динара.

У оквиру позиције осталих прихода у 2017. години, најзначајније ставке чине приходи:

- По основу добијеног судског спора на основу коначне пресуде Врховног касационог суда у износу од 566,450 хиљада динара,
- Укидања обавеза у износу од 64,376 хиљада динара по основу приходовања материјално безначајних обавеза по основу неактивних партија текућих, динарских и девизних рачуна физичких лица који су у току 2017. године испунили услове прописане одлуком Извршног одбора Банке. У случају накнадног захева клијента за испатом укинуте обавезе иста ће се извршити на терет расхода Банке.
- Приходи од продаје некретина стечених наплатом потраживања у износу од 29,548 хиљада динара
- Приходи од закупа из ранијих година по основу приходовања уплата из 2015. и 2016. године у износу од 19,847 хиљада динара,
- По основу камата из ранијих година - становништво у износу од 16,160 хиљада динара
- По основу камата из ранијих година - привреда у износу од 12,231 хиљада динара

б) Нето добитак по основу инвестиција

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2017.	2016.
Приходи по основу продаје - учешћа у капитал ЈУБМЕС банке	306	5,143
Укупно	306	5,143

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

14. НЕТО ПРИХОД / РАСХОД ПО ОСНОВУ ОБЕЗВРЕЂЕЊА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА И КРЕДИТНО РИЗИЧНИХ ВАНБИЛАНСНИХ СТАВКИ

Нето расходи обезвређења финансијских средстава се односе на:

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2017.	2016.
Расходи индиректних отписа пласмана билансних позиција	(11,106,990)	(25,447,320)
Расходи резервисања за ванбилансне позиције	(276,066)	(522,126)
Приходи од укидања индиректних отписа пласмана	10,340,416	10,372,904
Приходи од укидања резервисања за ванбилансне позиције	321,929	631,308
Приход од наплате отписаних потраживања	738,594	57,695
Укупно	17,883	(14,907,539)

У оквиру позиције расходи индиректних отписа пласмана билансних позиција Банка је евидентирала и обезвређење материјалних вредности стечених наплатом потраживања у износу од 169,674 хиљаде динара (напомена 30) на основу процене вредности непокретности и опреме од стране овлашћеног проценитеља, у складу са интерним актом Банке.

У току 2017. године наплаћена отписана потраживања у износу од 738,594 хиљаде динара у највећем делу односе се на наплату потраживања из ванбилансне евиденције за која је претходно извршен трајни отпис преносом из биланса на ванбиланс. Најзначајнији износи наплате односе се на: Концерн Фармаком МБ доо у стечају у износу од 246,416 хиљада динара, ИМК 14. Октобар Крушевац у износу од 246,913 хиљаде динара, ХИ Жупа ад Крушевац у износу од 23,458 хиљада динара, Getaх доо Београд у стечају у износу од 21,011 хиљада динара и Беохемија доо у износу од 15,140 хиљада динара.

До краја јануара 2018. године нису извршене материјално значајне наплате обезвређених пласмана које би утицале на укидање исправке вредности сходно захтевима из МРС 10.

КРЕТАЊЕ НА РАЧУНИМА ИСПРАВКИ ВРЕДНОСТИ И РЕЗЕРВИСАЊИМА ЗА ВАНБИЛАНС

	Пласмани банкама (напомена а 23.2)	Пласмани комитентима (напомена 24.2)	Инвестиционе хартије од вредности (напомена 21 и 22)	Инвестиц. зависна друштва (напомена 25)	Остала средства (напомена 30)	Ванбил. обавезе (напомена 35)	Укупно
Стање 1. јануара 2017. године	309,874	29,645,005	165,879	2,869,029	2,532,688	430,941	35,953,416
Нова исправка Вредности	-	10,592,617	29,813	-	484,560	276,066	11,383,056
Смањење исправке							(10,662,34
Вредности	(60,561)	(10,123,228)	(27,211)	-	(129,416)	(321,929)	5)
Курсне разлике	(46,755)	(772,235)	(3,523)	-	(10,726)	-	(833,239)
							(12,273,12
Трајни отпис	-	(12,089,069)	(164,955)	-	(19,098)	-	2)
Остале промене		781,509*	-		(401,145)	(260,686)	119,678
Стање 31. децембра 2017. године	202,558	18,034,599	3	2,869,029	2,456,863	124,392	23,687,444

* ефекат признавања прихода од камате на обезвређене кредите применом алтернативног концепта ИРЦ метода који се односи на нетирање прихода од камата и расхода исправки вредности

Банка је у 2017. години, извршила повећање нето расхода исправке вредности и резервисања у укупном износу од 720,711 хиљада динара.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

14. НЕТО ПРИХОД / РАСХОД ПО ОСНОВУ ОБЕЗВРЕЂЕЊА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА И КРЕДИТНО РИЗИЧНИХ ВАНБИЛАНСНИХ СТАВКИ (наставак)

Од осталих промена на рачунима исправки вредности и резервисања износ од 12,273,122 хиљаде динара односи се на трајни отпис који је Банка спровела у 2017. године преносом са билансне на ванбилансну евиденцију на основу Одлуке НБС о рачуноводственом отпису билансне активе.

15. ТРОШКОВИ ЗАРАДА, НАКНАДА ЗАРАДА И ОСТАЛИ ЛИЧНИ РАСХОДИ

Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи се састоје од:

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2017.	2016.
Трошкови зарада	2,733,546	2,703,672
Трошкови накнада зарада	435,931	444,472
Трошкови пореза на зараде и накнаде зарада	402,439	395,782
Трошкови доприноса на зараде и накнаде зарада	830,100	800,724
Трошкови накнада за привремене и повремене послове	11,587	13,934
Резервисања за отпремнине - нето (напомена 35.)	33,809	64,866
Остали лични расходи	72,785	74,762
Укупно	4,520,197	4,498,212

16. ТРОШКОВИ АМОРТИЗАЦИЈЕ

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2017.	2016.
Трошкови амортизације - нематеријална улагања (напомена 26.2)	143,181	203,330
Трошкови амортизације - некретнине и опрема (напомена 27.2)	379,746	409,824
Трошкови амортизације - инвестиционе некретнине (напомена 28.1)	40,655	52,871
Укупно	563,582	666,025

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

17. ОСТАЛИ РАСХОДИ

Остали расходи се односе на:

	У хиљадама динара	
	2017.	2016.
Трошкови материјала	367,932	348,681
Трошкови производних услуга	2,033,338	2,067,603
Нематеријални трошкови (без пореза и доприноса)	2,475,068	2,690,370
Трошкови пореза	129,512	125,828
Трошкови доприноса	751,661	729,322
Остали оперативни трошкови	25,600	25,683
Остали расходи	262,117	305,835
Расходи по основу промене вредности инвестиционих некретнина и средстава намењених продаји (напомене 28 и 29)	86,708	632,721
Расходи по основу резервисања по судским споровима (напомена 35)	173,187	368,501
Укупно	6,305,123	7,294,544

а) Остали расходи

У оквиру позиције осталих расхода у износу од 262,117 хиљада динара између осталих евидентирани су:

- расходи по основу седам изгубљених судских спорова у износу од 61,503 хиљаде динара за које Банка преходно није извршила резервисање или је износ из коначне пресуде био виши од преходно резервисаног износа.
- расходи по основу плаћених фактура осигуравајућем друштву за полисе животног осигурања клијената винкулираних у корист Банке у износу од 111,554 хиљаде динара, а чије је плаћање на свој терет преузела Банка. Наведене полисе се користе као колатерал за одобрене кредите физичким лицима. Такође, у овој позицији су приказани и расходи по полисама за кориснике сетова текућих рачуна и путног осигурања интернационалних платних картица у износу од 50,913 хиљада динара и
- губици по основу расходања и отписа основних средстава и нематеријалних улагања у износу од 5,409 хиљада динара.

б) Расходи по основу резервисања за судске спорове

Расходи по основу резервисања за судске спорове у укупном износу од 173,187 хиљада динара (напомена 35) односе се на:

- повећање расхода за осам нових предмета - тужбених захтева у износу од 105,749 хиљада динара и
- нето повећање расхода за активне предмете из ранијих година у износу од 42,012 хиљада динара.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

18. ПОРЕЗ НА ДОБИТ - текући и одложени порез

18.1 Компоненте пореза на добит на дан 31. децембра су следеће:

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2017.	2016.
Добитак по основу одложених пореза	1,335,828	314,453
Губитак по основу одложених пореза	(405,710)	-
Укупно	930,118	314,453

У току 2017. године, на основу извршене анализе и процене, признати су добици по основу креирања одложених пореских средстава од пренетих пореских губитака, и то у мери за коју је извесно да ће бити искоришћена, односно у износу од 1,235,813 хиљада динара. Од тог износа за покриће опорезиве добити за 2017. годину, искоришћено је 368,667 хиљада динара на терет губитака по основу одложених пореза.

У 2017. и 2016. години Банка није исказала текући порез на добит на основу важећих пореских прописа.

18.2 Усаглашавање ефективне пореске стопе је приказано у следећој табели:

	У хиљадама динара			
	2017.	2017.	2016.	2016.
Добитак/ Губитак пре опорезивања		7,187,250		(8,377,636)
Порез обрачунат по домаћој стопи пореза на добит	15%	1,078,087	-15%	(1,256,645)
Расходи који се не признају у пореске Сврхе	-0.41%	(29,449)	7.82%	655,221
Порески ефекти нето капиталних губитака/добитака	-0.01%	(562)	-0.07%	(6,169)
Порески ефекат усклађивања прихода	0.03%	1,868	-0.12%	(9,686)
Порески кредити примљени и искоришћени у текућој години	-5.13%	(368,666)	0.07%	6,169
Порески ефекти прихода од камата по дужничким ХОВ чији је издавалац РС, АП Војводина или НБС	-9.48%	(681,278)	-10.11%	(846,851)
Корекција пореских ефеката по основу одложених пореза	-12.94%	(930,118)	-3.75%	(314,453)
Порески ефекти исказани у билансу успеха		930,118		314,453

18.3 Промене на одложеним порезима на дан 31. децембра су приказане као што следи:

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2017.	2016.
Стање на дан 1. Јануара	(23,592)	(329,258)
Настанак и укидање привремених разлика	880,688	305,666
Стање на дан 31. Децембра	857,096	(23,592)

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

18. ПОРЕЗ НА ДОБИТ - текући и одложени порез (наставак)

18.4 Текућа пореска средства

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Текућа пореска средства (уплаћене месечне аконтације пореза на добит за 2017. годину прописане законом о порезу на добит правних лица)	-	-

У току 2017. године Банка није плаћала порез на добит, јер је у 2016. исказала порески губитак.

18.5 Одложена пореска средства и обавезе

18.5.1 Одложена пореска средства и обавезе се односе на:

	2017.			У хиљадама динара 2016.		
	Средства	Обавезе	Нето	Средства	Обавезе	Нето
Разлика у садашњој вредности основних средстава за пореске и књиговодствене потребе	112,277	-	112,277	77,473	-	77,473
Пренети порески губици	867,146	-	867,146	-	-	-
Ефекат повећања одложених пореских обавеза по основу ХОВ расположивих за продају и учешћа у капиталу	624	(530,171)	(529,547)	899	(566,448)	(565,549)
Дугорочна резервисања за отпремнине запослених	35,322	-	35,322	41,978	-	41,978
Обезвређење имовине	265,532	-	265,532	284,297	-	284,297
Примања запослених по чл.9 ст. 2. ЗПДПЛ обр. а не плаћена у пор.периоду	1,192	-	1,192	1,134	-	1,134
Средства по резервисањима за судске спорове	118,797	-	118,797	137,075	-	137,075
Актуарски добици по резервисањима за отпремнине	-	(13,623)	(13,623)	-	-	-
Укупно	1,400,890	(543,794)	857,096	542,856	(566,448)	(23,592)

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

18. ПОРЕЗ НА ДОБИТ - текући и одложени порез (наставак)**18.5 Одложена пореска средства и обавезе (наставак)****18.5.2 Преглед пореских кредита на која нису формирана одложена пореска средства:**

Врста пореског кредита	Година настанка	Износ на дан 31.12.2017	У хиљадама динара	
			Износ на дан 31.12.2016	Година истека коришћења
	2014	-	388,385	2019
	2015	2,533,717	10,384,084	2020
Пренети порески губици	2016	9,719,742	9,719,742	2021
Укупно порески губици		12,253,459	20,492,211	
Утицај пореских губитака на будући порез на добит (15%)		1,838,019	3,073,832	од 2019 -2021
Порески кредит по основу улагања у основна средства	2013	15,692	15,692	2023
Порески кредит по основу међукомпанијских дивиденди	2014	13,154	13,154	2019
Укупно за умањење будућих обавеза за порез на добит		<u>1,866,865</u>	<u>3,102,678</u>	

Пренети порески губици који нису евидентирани у књигама Банке и по основу којих нису формирана пореска средства, а могу се користити за покриће пореза на добит у наредним периодима износе укупно 12,253,459 хиљада динара и односе се на порески губитак остварен у 2015.-2016. години.

Одложена пореска средства нису формирана ни на пореске кредите по основу улагања у основна средства у износу од 15,692 хиљада динара, ни по основу пореских кредита за међукомпанијске дивиденди у износу од 13,154 хиљада динара.

Порески кредити на која нису формирана одложена пореска средства у 2017. години су смањени у односу на 2016. годину, због њиховог признавања до степена за који је извесно да ће и бити искоришћени, у складу са МРС 12 (веза напомена 18.1).

18.5.3 Кретања у оквиру привремених разлика током 2017. и 2016. године су приказана као што следи:

	Стање 1. јануара	Исказано у оквиру биланса успеха	Исказано у оквиру осталог резултата	У хиљадама динара	
				Исказано директно кроз нераспоређену добит	Стање 31. децембра
2017					
Некретнине и опрема	77,473	96,720	(61,917)	-	112,277
Пренети порески губици	-	867,146	-	-	867,146
Хартије од вредности	(565,549)	-	36,003	-	(529,547)
Дугорочна резервисања за отпремнине Запослених	41,978	3,237	(9,894)	-	35,322
Актуарски добици	-	-	(13,623)	-	(13,623)
Обезвређење имовине	284,297	(18,765)	-	-	265,532
Примања запослених по чл.9. ст.2. ЗПДПЛ	1,134	58	-	-	1,192
Средства по резервисањима за судске спорове	137,075	(18,278)	-	-	118,797
Укупно	(23,592)	930,118	(49,431)	-	857,096

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

18. ПОРЕЗ НА ДОБИТ - текући и одложени порез (наставак)

18.5.3 Одложена пореска средства и обавезе (наставак)

	Стање 1. јануара	Исказано у оквиру биланса успеха	Исказано у оквиру осталог резултата	У хиљадама динара	
				Исказано директно кроз нераспоређену добит	Стање 31. децембра
2016					
Некретнине и опрема	(30,336)	104,920	(3,073)	5,962	77,473
Хартије од вредности	(471,529)	-	(94,020)	-	(565,549)
Дугорочна резервисања за отпремнине Запослених	36,180	5,254	544	-	41,978
Обезвређење имовине	136,427	147,870	-	-	284,297
Примања запослених по чл.9. ст.2. ЗПДПЛ	-	1,134	-	-	1,134
Средства по резервисањима за судске спорове	-	55,275	-	81,800	137,075
Укупно	(329,258)	314,453	(96,549)	87,762	(23,592)

18.6 Порески ефекти који се односе на Остали укупан резултат

	2017			У хиљадама динара 2016		
	Бруто	Порез	Нето	Бруто	Порез	Нето
Повећање по основу промене фер вредности учешћа у капиталу и хартија од вредности расположивих за продају	(241,847)	36,277	(205,570)	364,619	(54,693)	309,926
Нето смањење по основу актуарских губитака	24,648	(23,517)	1,131	(3,626)	544	(3,082)
Промене вредности некретнина	-	(61,917)	(61,917)	58,580	(3,073)	55,507
Смањење по основу промене фер вредности учешћа у капиталу и хартија од вредности расположивих за продају	1,823	(274)	1,549	262,184	(39,327)	222,857
Укупно	(215,376)	(49,431)	(264,807)	681,757	(96,549)	585,208

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године
19. ГОТОВИНА И СРЕДСТВА КОД ЦЕНТРАЛНЕ БАНКЕ

Готовина и средства код централне банке укључује:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
У динарима		
Готовина у благајни	3,043,314	3,325,905
Жиро рачун	15,047,427	20,295,034
Остала динарска новчана средства	99	100
	18,090,840	23,621,039
У иностраној валути		
Готовина у благајни	3,875,812	3,092,751
Девизна обавезна резерва	27,874,051	28,439,396
Остала новчана средства	184	23
	31,750,047	31,532,170
Укупно	49,840,887	55,153,209
<i>Корекције готовине за извештај о токовима готовине</i>		
Девизни рачуни код страних банака (напомена 23.1)	4,348,062	8,231,797
Девизна обавезна резерва	(27,874,051)	(28,439,396)
	(23,525,989)	(20,207,599)
Готовина из извештаја о токовима готовине	26,314,898	34,945,610

Банка у извештају о токовима готовине исказује готовину на жиро рачуну код НБС, готовину на рачунима код страних банака, средства на рачуну код Централног регистра хартија од вредности и готовину у благајнама.

У оквиру жиро рачуна исказана је динарска обавезна резерва, која представља минималну резерву динарских средстава издвојену у складу са Одлуком о обавезној резерви код Народне банке Србије. У складу са наведеном Одлуком, динарска обавезна резерва се обрачунава на износ просечног дневног књиговодственог стања динарских депозита, кредита и осталих динарских обавеза у току једног календарског месеца применом стопе у распону од 0.0% до 5.00% у зависности од доспећа обавеза и њиховог извора, с тим што обрачунату динарску обавезну резерву чини збир: обрачунате обавезне резерве у динарима, 38.00% динарске противвредности обрачунате обавезне резерве у еврима на депозите до 730 дана, и 30.00% динарске противвредности обрачунате обавезне резерве у еврима на депозите преко 730 дана.

Народна банка Србије плаћа Банци камату на издвојена средства у динарима у висини од 1.75% годишње.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

19. ГОТОВИНА И СРЕДСТВА КОД ЦЕНТРАЛНЕ БАНКЕ (наставак)

Девизну обавезну резерву Банка обрачунава сваког 17. дана у месецу на основу просечног стања девизних депозита у току претходног календарског месеца. Девизну обавезну резерву Банка издваја у девизама на посебан рачун код Народне банке Србије и та средства може по потреби повлачити. Банка је дужна да одржава просечно месечно стање издвојене девизне обавезне резерве у висини обрачунате девизне обавезне резерве, с тим што ради остваривања просечног дневног стања издвојене обавезне резерве дневно стање на рачуну девизне обавезне резерве може бити мање или веће од обрачунате девизне обавезне резерве.

Одлуком о измени Одлуке о обавезној резерви од 11.12.2015. године (Сл.Глас. 102/2015), стопе издвајања девизне обавезне резерве износе:

- на девизне депозите орочене до 730 дана стопа је 20%
- на девизне депозите орочене преко 730 дана стопа је 13%
- на динарске депозите индексирани валутном клаузулом стопа је 100% без обзира на рочност

Одлуком о обавезној резерви Народне банке Србије, Банка је одређени део девизне обавезне резерве издвајала у динарима на свом жиро рачуну. На обавезну резерву у иностраној валути Банка не остварује камату.

Остала новчана средства у иностраној валути у износу од 184 хиљаде динара (2016: 23 хиљаде динара) односи се на обрачунски рачун код Централног регистра хартија од вредности за трговину хартијама од вредности.

20. ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА ПО ФЕР ВРЕДНОСТИ КРОЗ БИЛАНС УСПЕХА НАМЕЊЕНА ТРГОВАЊУ

Финансијска средства намењена трговању се састоје од:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Хартије од вредности намењене трговању (у динарима)	2,029,354	242,920
Хартије од вредности намењене трговању (у иностраној валути)	3,240,355	-
Укупно (напомена 4.1.6)	5,269,709	242,920

Структура финансијских средства намењених трговању је приказана у табели испод:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Обвезнице Републике Србије у динарима	1,611,711	-
Инвестиционе јединице ОИФ новчани фондови у динарима	417,643	242,920
Обвезнице Републике Србије у иностраној валути	3,240,355	-
Укупно	5,269,709	242,920

Инвестиционе јединице на дан 31. децембра 2017. године у укупном износу од 417,643 хиљаде динара односе се на инвестиционе јединице КомБанк Новчани Фонд, Београд.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године
21. ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА РАСПОЛОЖИВА ЗА ПРОДАЈУ

Финансијска средства расположива за продају се састоје од:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Хартије од вредности расположиве за продају (у динарима)	33,470,304	43,826,167
Хартије од вредности расположива за продају (у страниј валути)	78,548,757	92,379,396
Укупно (напомена 4.1.6)	112,019,061	136,205,563
Исправка вредности	(3)	(81,710)
Укупно	112,019,058	136,123,853

Хартије од вредности расположиве за продају (у динарима) на дан 31. децембра 2017. године се односе на обвезнице Републике Србије у износу од 33,137,523 хиљаде динара (2016: 33,905,659 хиљада динара), обвезнице - буџет града Панчева и општина Стара Пазова и Шабац у износу од 332,781 хиљаде динара (2016: 431,302 хиљаде динара).

Исправке вредности у целости се односе на обвезнице локалних самоуправа.

Хартије од вредности расположиве за продају (у страниј валути) на дан 31. децембра 2017. године се односе на дугорочне обвезнице Владе Републике Србије у износу од 76,766,427 хиљада динара (2016: 85,773,869 хиљада динара) обвезнице страних банака Raiffeisen Banka International у износу од 1,782,330 хиљада динара (2016: од 1,818,930 хиљада динара).

Промене на исправци вредности су приказане као што следи:

Исправка вредности ХОВ расположиве за продају	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Појединачна исправка вредности		
Стање на дан 1. јануара	81,710	370
Исправка вредности у текућој години:		
Повећање (напомена 14)	29,813	81,230
Ефекти промене курса (напомена 14)	(3,523)	115
Ослобођено у току године (напомена 14)	(27,211)	(5)
Трајни отпис	(80,786)	-
Укупно појединачна исправка	3	81,710

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

22. ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА КОЈА СЕ ДРЖЕ ДО ДОСПЕЋА

Финансијска средства која се држе до доспећа се састоје од:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Хартије од вредности које се држе до доспећа (есконтоване менице) (напомена 4.1.6)	-	84,169
Исправка вредности	-	(84,169)
Укупно	-	-

Исправка вредности ХОВ која се држе до доспећа

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Стање на дан 1. Јануара	84,169	97,669
Исправка вредности у текућој години:		
Повећање (напомена 14)	-	936
Ослобођено у току године (напомена 14)	-	(936)
Трајни отпис	(84,169)	(13,500)
Укупно исправке	-	84,169

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

23. КРЕДИТИ И ПОТРАЖИВАЊА ОД БАНАКА И ДРУГИХ ФИНАНСИЈСКИХ ОРГАНИЗАЦИЈА

23.1 Пласмани банака укључују

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Кредити дати у динарима		
По репо трансакцијама	15,000,000	20,000,000
Кредити за обртна средства	200,000	3,000,000
Овернигхт кредити	-	1,000,000
Остали пласмани	68,549	14,580
Активна временска разграничења	18,809	22,199
	15,287,358	24,036,779
Кредити дати у иностраној валути		
Девизни рачун код страних банака (напомена 19)	4,348,062	8,231,797
Овернигхт кредити	2,144,357	585,677
Остали пласмани у страним банкама	665,877	641,235
Дати депозити у иностраној валути	5,905,905	6,177,432
Активна временска разграничења	2,114	2,290
Остала потраживања	12,657	8,824
Кредити страним банкама (зависне банке)	490,815	176,389
Покривена јемства у иностраној валути	889,202	1,050,864
Исправка вредности	(202,558)	(309,874)
	14,256,431	16,564,634
УКУПНО	29,543,789	40,601,413

На дан 31. децембра 2017. године хартије од вредности стечене у 'reverse' репо трансакцијама са Народном банком Србије у износу од 15,000,000 хиљада динара односе се на благајничке записе купљене од Народне банке Србије, са доспећем до 8 дана, уз годишњу каматну стопу од 2.55% до 3.00%.

Краткорочно орочени депозити код банака у динарима су депоновани на период до једне године уз каматну стопу у распону од 2.40 % до 3.10% годишње. Краткорочно орочени депозити код банака у иностраној валути депоновани су на период до једне године уз каматну стопу у распону од 0.10% до 0.25% годишње за EUR, од 0.30% до 1.25% за USD и 0.13% до 0.40% за CHF.

Каматне стопе на пласиране дугорочне револвинг кредите страним зависним банкама кретале су се у распону од 2.478% до 2.559% што је представљало 6М EURIBOR плус фиксни део 2.75%. Дугорочни кредити зависним банкама пласирани су по стопи од 4.092% односно 1М EURIBOR плус фиксни део 4.46%.

23.2 Промене на рачуну исправке вредности по пласманима банкама приказане су у следећој табели

Исправка вредности	2017.	2016.
Стање на дан 1. јануара	309,874	399,760
Исправка вредности у текућој години:		
Ефекти промене курса (напомена 14)	(46,755)	15,577
Трајни отпис	-	(105,463)
Ослобођено у току године (напомена 14)	(60,561)	-
Стање на дан 31. децембра	202,558	309,874

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

24. КРЕДИТИ И ПОТРАЖИВАЊА ОД КОМИТЕНАТА

24.1 Пласмани комитентима

	2017.			У хиљадама динара 2016.		
	Бруто износ	Исправка вредности	Књиговодстве на вредност	Бруто износ	Исправка вредности	Књиговодстве на вредност
Привредна друштва						
Кредити по трансакционим рачунима	545,794	(15,523)	530,271	599,731	(77,830)	521,901
Кредити за обртна средства	36,079,514	(6,876,228)	29,203,286	43,540,645	(8,036,684)	35,503,961
Извозни кредити	59,381	-	59,381	2,171,791	(2,039,330)	132,461
Инвестициони кредити	26,874,796	(2,257,470)	24,617,326	27,338,065	(3,676,973)	23,661,092
Купљени пласмани- факторинг	-	-	-	298,788	(807)	297,981
Кредити за плаћање увоза робе и услуга из Иностранства	2,109,314	(18,892)	2,090,422	2,306,016	(2,097,996)	208,020
Пласмани по основу акцептирања, авалирања и извршених плаћања по гаранцијама	416,502	(261,893)	154,609	479,893	(297,408)	182,485
Остали кредити и пласмани	37,994,559	(7,093,888)	30,900,671	38,179,610	(10,567,868)	27,611,742
Активна временска разграничења	138,848	(24,290)	114,558	223,015	(127,098)	95,917
Пасивна временска разграничења	(139,210)	-	(139,210)	(190,394)	-	(190,394)
	104,079,498	(16,548,184)	87,531,314	114,947,160	(26,921,994)	88,025,166
Становништво						
Кредити по трансакционим рачунима	3,795,909	(422,347)	3,373,562	3,922,335	(649,424)	3,272,911
Стамбени кредити	37,546,956	(586,966)	36,959,990	39,297,529	(963,039)	38,334,490
Готовински кредити	24,712,127	(389,565)	24,322,562	19,954,272	(904,510)	19,049,762
Потрошачки кредити	126,019	(2,712)	123,307	160,580	(42,266)	118,314
Остали кредити и пласмани	2,014,181	(81,801)	1,932,380	2,113,275	(160,734)	1,952,541
Активна временска разграничења	218,284	(3,024)	215,260	207,135	(3,038)	204,097
Пасивна временска разграничења	(561,008)	-	(561,008)	(545,872)	-	(545,872)
	67,852,468	(1,486,415)	66,366,053	65,109,254	(2,723,011)	62,386,243
Стање на дан 31. Децембра	171,931,966	(18,034,599)	153,897,367	180,056,414	(29,645,005)	150,411,409

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

24. КРЕДИТИ И ПОТРАЖИВАЊА ОД КОМИТЕНАТА (наставак)

24.2 Промене на рачуну исправке вредности по пласманима комитентима дате су у следећој табели

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Појединачна исправка вредности		
Стање на дан 1. јануара	28,219,164	35,020,153
Исправка вредности у текућој години:		
Повећање (напомена 14)	6,427,100	11,070,613
Рекласификовано из групне исправке вредности	194,318	(3,253,505)
Ефекти промене курса (напомена 14)	(381,063)	104,278
Ослобођено у току године (напомена 14)	(5,617,811)	(2,944,495)
Трајни отпис	(11,811,840)	(11,816,533)
Остало (напомена 14)	2,014	38,653
Укупно појединачна исправка	17,031,882	28,219,164
Групна исправка вредности		
Стање на дан 1. јануара	1,425,841	1,263,854
Исправка вредности у текућој години:		
Повећање (напомена 14)	4,165,517	10,310,276
Рекласификовано у појединачну исправку вредности	(194,318)	3,253,505
Ефекти промене курса (напомена 14)	(391,172)	348,933
Ослобођено у току године (напомена 14)	(4,505,417)	(7,242,240)
Трајни отпис (напомена 14)	(277,229)	(7,095,673)
Остало (напомена 14)	779,495	587,186
Укупно групна исправка	1,002,717	1,425,841
Стање на дан 31. Децембра	18,034,599	29,645,005

Кредити становништву

Током 2017. краткорочни и дугорочни кредити становништву у динарима одобравани су на рок од 30 дана до 120 месеци у динарима са номиналним каматним стопама у распону од 3.50% до 18.50% годишње.

Краткорочни кредити становништву у иностраној валути одобравани су на рок до дванаест месеци са номиналним каматним стопама у распону од 1.80% до 10.95% на годишњем нивоу.

Дугорочни кредити становништву у иностраној валути одобравани су на рок од тринаест до тридесетпет месеци са номиналним каматним стопама у распону од 2.00% до 10.45% на годишњем нивоу.

Кредити правним лицима

Краткорочни кредити правним лицима у динарима одобравани су на период до дванаест месеци уз распон каматних стопа од 2.64% до 15.00% на годишњем нивоу. У иностраној валути краткорочни кредити одобрени су на период до дванаест месеци са каматном стопом за EUR 1.30% до 7.92% на годишњем нивоу. Дугорочни кредити у динарима одобравани су на период од тринаест месеци до тридесетшест месеци уз каматну стопу од 2.40% до 8.50% на годишњем нивоу. Дугорочни кредити у иностраној валути су одобравани на период до деведесетшест месеци уз каматну стопу за EUR од 1.25% до 5.95% на годишњем нивоу.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

24. КРЕДИТИ И ПОТРАЖИВАЊА ОД КОМИТЕНАТА (наставак)

Ризици и неизвесности

Руководство Банке је извршило резервисање за потенцијалне кредитне губитке на основу свих познатих и предвидљивих ризика на датум састављања финансијских извештаја. Класификација потраживања из кредитног портфолија извршена је на основу последњих релевантних расположивих финансијских информација, као и на основу очекиваних ефеката процеса реструктурирања. Уколико ови ефекти не резултирају у могућностима измиривања обавеза према Банци, потраживања Банке су највећим делом обезбеђена хипотекама на непокретностима дужника, као и залогом на покретној имовини. У случају да ове активности предузете од стране руководства Банке не дају очекиване резултате, у наредним извештајним периодима ће бити неопходно да се издвоје додатна резервисања за могуће губитке по основу процене ненаплативости.

25. ИНВЕСТИЦИЈЕ У ЗАВИСНА ДРУШТВА

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
КомБанк ИНВЕСТ а.д., Београд	140,000	140,000
Комерцијална банке а.д., Бања Лука	2,974,615	2,974,615
Комерцијална банке а.д., Будва	2,366,273	2,366,273
Исправка вредности	(2,869,029)	(2,869,029)
Укупно	2,611,859	2,611,859

Ефекти извршених процена удела у зависна друштва Банке

Трајни удели у капитал зависних друштава - банака обезвређени су у 2016. години у износу од 2,869,029 хиљада динара, у складу са захтевима МРС 36, на основу извршене процене њихове фер вредности од стране независног проценитеља. Обезвређење је било признато на терет расхода Банке.

Улагања у трајне улоге зависних банака била су предмет тестирања на умањење вредности и на крају 2017. године, с обзиром да МРС 36 захтева нову процену фер вредности само када постоје индиција да вредност средства може бити додатно умањена (или да је раније признато обезвређење значајно смањено).

На основу спроведеног тестирања и оствареног кретања билансних позиција зависних банака у 2017. години, а узимајући у обзир и развојне планове банака, закључак Банке је да нису идентификоване уочљиве и јасне индиције о потенцијалном даљем обезвређењу ових инвестиција, али ни значајно смањење раније признатог обезвређења.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

26. НЕМАТЕРИЈАЛНА УЛАГАЊА

26.1 Нематеријална улагања се састоје из

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Нематеријална улагања	340,660	361,442
Нематеријална улагања у припреми	119,603	1,065
Укупно	460,263	362,507

26.2 Промене на нематеријалним улагањима у току 2017. и 2016. године приказане су у следећој табели

	У хиљадама динара		
	Лиценце и софтвер	Нематеријална улагања у припреми	Укупно
Набавна вредност			
Стање на дан 1. јануара 2016. године	1,612,589	7,023	1,619,612
Набавке у току године	-	349,007	349,007
Пренос	354,965	(354,965)	-
Стање на дан 31. децембра 2016. године	1,967,554	1,065	1,968,619
Стање на дан 1. јануара 2017. године	1,967,554	1,065	1,968,619
Набавке у току године	-	240,937	240,937
Пренос	122,399	(122,399)	-
Стање на дан 31. децембра 2017. године	2,089,953	119,603	2,209,556
Исправка вредности			
Стање на дан 1. јануара 2016. године	1,402,782	-	1,402,782
Амортизација (напомена 16)	203,330	-	203,330
Стање на дан 31. децембра 2016. године	1,606,112	-	1,606,112
Стање на дан 1. јануара 2017. године	1,606,112	-	1,606,112
Амортизација (напомена 16)	143,181	-	143,181
Стање на дан 31. децембра 2017. године	1,749,293	-	1,749,293
Садашња вредност			
Стање на дан 31. децембра 2016. године	361,442	1,065	362,507
Стање на дан 31. децембра 2017. године	340,660	119,603	460,263

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

27. НЕКРЕТНИНЕ, ПОСТРОЈЕЊА И ОПРЕМА

27.1 Некретнине, постројења и опрема се састоје из

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Некретнине	4,950,836	5,221,254
Опрема	571,847	586,365
Инвестиције у току	132,565	48,839
Укупно	5,655,248	5,856,458

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године
27. НЕКРЕТНИНЕ, ПОСТРОЈЕЊА И ОПРЕМА (наставак)
27.2 Промене на некретнинама и опреми у току 2017. и 2016. године приказане су у наредној табели

	У хиљадама динара			
	Некретнине	Опрема	Инвестиције у току	Укупно
Набавна вредност				
Стање на дан 1. јануара 2016. године	7,089,568	3,267,620	43,465	10,400,653
Набавке у току године	-	-	366,518	366,518
Пренос са основних средстава у припреми	64,470	118,654	(183,124)	-
Пренос на инвестиционе некретнине (напомена 28.1)	-	-	(79,470)	(79,470)
Пренос са инвестиционих некретнина	339,823	-	-	339,823
Преноси на средства намењена продаји	(77,669)	-	(98,550)	(176,219)
Расходовање	(10,182)	(16,933)	-	(27,115)
Продаја	-	(2,446)	-	(2,446)
Процена повећање	295,623	-	-	295,623
Процена смањење	(643,585)	-	-	(643,585)
Стање на дан 31. децембра 2016. године	7,058,048	3,366,895	48,839	10,473,782
Стање на дан 1. јануара 2017. године	7,058,048	3,366,895	48,839	10,473,782
Набавке у току године	-	-	330,305	330,305
Пренос са основних средстава у припреми	57,924	192,884	(246,579)	4,229
Преноси на средства намењена продаји	(176,051)	-	-	(176,051)
Пренос са опреме	787	(787)	-	-
Расходовање	(64,989)	(71,457)	-	(136,446)
Продаја	-	(13,671)	-	(13,671)
Стање на дан 31. децембра 2017. године	6,875,719	3,473,864	132,565	10,482,148
Исправка вредности				
Стање на дан 1. јануара 2016. године	1,696,384	2,564,697	-	4,261,081
Амортизација (напомена 16)	175,068	234,756	-	409,824
Преноси са инвестиционих некретнина (Напомена 28.1)	68,698	-	-	68,698
Пренос на средства намењена продаји	(48,397)	-	-	(48,397)
Расходовање	(8,570)	(16,667)	-	(25,237)
Продаја	-	(2,256)	-	(2,256)
Процена ревалоризација (повећање)	87,358	-	-	87,358
Процена ревалоризација (смањење)	(133,747)	-	-	(133,747)
Стање на дан 31. децембра 2016. године	1,836,794	2,780,530	-	4,617,324
Стање на дан 1. јануара 2017. године	1,836,794	2,780,530	-	4,617,324
Амортизација (напомена 16)	173,892	205,854	-	379,746
Пренос на средства намењена продаји	(25,486)	-	-	(25,486)
Расходовање	(60,317)	(70,720)	-	(131,037)
Продаја	-	(13,647)	-	(13,647)
Стање на дан 31. децембра 2017. године	1,924,883	2,902,017	-	4,826,900
Садашња вредност				
Стање на дан 31. децембра 2016. године	5,221,254	586,365	48,839	5,856,458
Стање на дан 31. децембра 2017. године	4,950,836	571,847	132,565	5,655,248

Банка нема грађевинске објекте под хипотеком ради обезбеђења отплате кредита.

Услед непотпуних катастарских књига, на дан 31. децембра 2017. године, Банка за 34 грађевинска објекта садашње вредности 515,278 хиљада динара још увек нема доказе о власништву (број објеката укључује и средства стечена наплатом потраживања). Руководство Банке предузима све неопходне мере ради прибављања власничких листова.

На основу Годишњег пописа расходовано је и искњижено из евиденције трајно неупотребљивих основних средстава садашње вредности у износу од 737 хиљада динара. Банка је у току 2017. године продала опреме укупне садашње вредности у износу од 24 хиљаде динара.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године
28. ИНВЕСТИЦИОНЕ НЕКРЕТНИНЕ**28.1 Промене на инвестиционим некретнинама у току 2017. и 2016. године приказане су у следећој табели**

	У хиљадама динара
	Укупно
Набавна вредност	
Стање на дан 1. јануара 2016. године	3,025,003
Пренос са основних средстава у припреми (напомена 27.2)	79,470
Пренос са основних средстава (напомена 27.2)	(339,823)
Продаја	(46,045)
Процена - смањење	(269,621)
	<u>2,448,984</u>
Стање на дан 31. децембра 2016. године	2,448,984
Стање на дан 1. јануара 2017. године	2,448,984
Продаја	(117,034)
Процена - смањење (напомена 17)	(79,477)
	<u>2,252,473</u>
Стање на дан 31. децембра 2017. године	2,252,473
Исправка вредности	
Стање на дан 1. јануара 2016. године	280,977
Амортизација (напомена 16)	52,871
Пренос на основна средства	(68,698)
Продаја	(1,478)
Процена - смањење	(32,504)
	<u>231,168</u>
Стање на дан 31. децембра 2016. године	231,168
Стање на дан 1. јануара 2017. године	231,168
Амортизација (напомена 16)	40,655
Продаја	(4,438)
Процена - смањење (напомена 17)	(3,520)
	<u>263,865</u>
Стање на дан 31. децембра 2017. године	263,865
Садашња вредност	
Стање на дан 31. децембра 2016. године	<u>2,217,816</u>
Стање на дан 31. децембра 2017. године	<u>1,988,608</u>

На дан 31. децембра 2017. године, Банка има исказане инвестиционе некретнине садашње вредности у износу од 1,988,608 хиљада динара, које чине објекти дати у закуп.

У току 2017. године на основу процене овлашћеног екстерног проценитеља извршено смањење вредности инвестиционих некретнина у износу од 75,957 хиљада динара на терет расхода обезвређења (део напомене 17).

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

28. ИНВЕСТИЦИОНЕ НЕКРЕТНИНЕ (наставак)

28.1 На дан 31. децембра 2017. године нето резултат по основу инвестиционих некретнина је позитиван и износи 27,867 хиљада динара.

Назив објекта	Површина у м ²	Укупни трошкови	Остварени приходи од закупа	Нето резултат
Београд, Трг политике 1	3,354	(23,507)	47,193	23,686
Ниш, Вртиште нова д-зграда	1,816	(4,251)	-	(4,251)
Ниш, ТПЦ Калча	85	(806)	4,748	3,942
Београд, Омладинских бригада 19	15,218	(19,824)	16,902	(2,922)
Шабац, Мајур, Обилазни пут бб	1,263	(1,945)	-	(1,945)
Ловћенац, Маршала Тита бб,	46,971	(3,401)	7,273	3,872
Неготин, Саве Драговића 20-22	658	(771)	-	(771)
Ниш, Булевар 12. фебруар бб	816	(366)	1,524	1,158
Београд, Радничка 22	7,190	(18,279)	17,723	(556)
Нови Сад, Вардарска 1/Б,	291	(1,930)	3,520	1,590
Нови Сад, Булевар Ослобођења 88, 3 локала	367	(2,010)	1,877	(133)
Котор, Стари Град, Палата бескућа, пословни простор, згр.бр.1	207	(1,578)	5,553	3,975
Београд, Луке Војводића 77а	80	(432)	654	222
		(79,100)	106,967	27,867

29. СТАЛНА СРЕДСТВА НАМЕЊЕНА ПРОДАЈИ И СРЕДСТВА ПОСЛОВАЊА КОЈЕ СЕ ОБУСТАВЉА

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Средства намењена продаји и средства пословања које се Обуставља	241,148	183,170
Укупно	241,148	183,170

Стална средства намењена продаји:

Назив објекта	Површина у м ²	Књиговодствена вредност
Јасика, пословни простор	75.87	559
Пожаревац, Моше Пијаде 2, пословни простор	826.82	28,968
Пожаревац, Моше Пијаде 2, пословни простор	880.86	23,969
Врбас, М. Тита 49, пословни простор	145.56	3,130
Котор, пословни простор 1 и 2	690.00	95,002
Јастребац, зграда одмаралишта	687.00	20,443
Јастебац, летњиковица	108.00	1,667
Јастребац, кућица за агрегат	65.00	322
Београд, Палмира Тољатија 5	637.00	67,088
Укупно		241,148

У 2017. године са позиције основних средстава рекласификован је један објекат у Београду, Палмира Тољатија 5, као средство намењено продаји, што је утицало на повећање ових средстава.

У току 2017. године продата су три пословна простора у Београду и по том основу извршено је умањење сталних средстава намењених продаји садашње вредности 81,836 хиљада динара.

У току 2017. године на основу процене овлашћеног екстерног проценитеља извршено је смањење вредности сталних средстава намењених продаји у износу од 10,751 хиљаде динара. Руководство Банке и даље има намеру да спроведе поступак продаје за сва средства која нису продата у протеклих годину дана.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

30. ОСТАЛА СРЕДСТВА

Остала средства се састоје од:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
У динарима		
Потраживања за накнаду по основу осталих средстава	101,231	93,096
Залихе	146,424	131,309
Средства стечена наплатом потраживања	2,299,238	3,002,894
Унапред плаћени трошкови	120,433	100,407
Учешће у капиталу	1,571,785	1,380,551
Остала потраживања у динарима	3,001,673	2,938,357
	7,240,784	7,646,614
<i>Исправке вредности по основу:</i>		
Накнада - остала средства	(44,251)	(44,608)
Средства стечена наплатом потраживања	(860,172)	(1,018,719)
Учешћа у капиталу	(504,732)	(503,761)
Осталих потраживања у динарима	(935,438)	(866,263)
	(2,344,593)	(2,433,351)
У иностраној валути		
Потраживања за накнаду по основу осталих средстава	2,104	77
Остала потраживања из пословања	729,569	384,464
Потраживања у обрачуну	1,354,121	868,544
Остала потраживања у иностраној валути	21,045	2,146
	2,106,839	1,255,231
<i>Исправке вредности по основу:</i>		
Осталих потраживања из пословања	(126,602)	(134,418)
Потраживања у обрачуну	(77,922)	(81,221)
	(204,524)	(215,639)
Укупно	6,798,506	6,252,855

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године
30. ОСТАЛА СРЕДСТВА (наставак)

На основу извршеног годишњег пописа извршен је отпис на терет расхода залиха материјала у укупном износу од 22 хиљаде динара.

Промене на рачуну исправке вредности по осталим средствима и активним временским разграничењима током године приказане су у следећој табели:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Појединачна исправка вредности		
Стање на дан 1. јануара	204,558	(104,131)
Исправка вредности у текућој години:		
Повећање (напомена 14)	33,502	374,702
Ефекти промене курса (напомена 14)	(1,056)	394
Ослобођено у току године (напомена 14)	(7,547)	(3,925)
Трајни отпис	(16,865)	(62,482)
Укупно појединачна исправка	212,592	204,558
Групна исправка вредности		
Стање на дан 1. јануара	2,328,130	1,912,656
Исправка вредности у текућој години:		
Повећање (напомена 14)	451,058	740,534
Ефекти промене курса (напомена 14)	(9,670)	2,746
Ослобођено у току године (напомена 14)	(121,869)	(181,303)
Трајни отпис (напомена 14)	(2,233)	(52,356)
Остало (напомена 14)	(401,145)	(94,147)
Укупно групна исправка	2,244,271	2,328,130
Стање на дан 31. Децембра	2,456,863	2,532,688
Исправка вредности инвентара (није предмет кредитног ризика)	92,254	116,302
Стање на дан 31. Децембра	2,549,117	2,648,990

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

30. ОСТАЛА СРЕДСТВА (наставак)

а) Учешћа у капиталу

У оквиру позиције осталих средстава признати су удели у капиталу правних лица према табели:

	<u>2017.</u>	<u>2016.</u>
Учешћа у капиталу банака и финансијских организација	80,270	82,536
Учешћа у капиталу предузећа и других правних лица	464,902	468,277
Учешћа у капиталу страних лица у иностранству	<u>1,026,613</u>	<u>829,738</u>
	<u>1,571,785</u>	<u>1,380,551</u>
<i>Исправке вредности по основу:</i>		
Учешћа у капиталу банака и финансијских организација	(80,270)	(81,863)
Учешћа у капиталу предузећа и других правних лица	<u>(424,462)</u>	<u>(421,898)</u>
	<u>(504,732)</u>	<u>(503,761)</u>

Учешћа у капиталу банака и финансијских организација односе се на: Euroaxis bank Moscow у износу од 78,387 хиљада динара, Унион банку ад у износу 1,874 хиљаде динара и Универзал банку а.д. Београд (у стечају) у износу од 9 хиљада динара.

Учешћа у капиталу предузећа највећим делом се односе на: 14. Октобар а.д. Крушевац у износу 324,874 хиљаде динара, РТВ Политика д.о.о. Београд у износу 37,634 хиљаде динара, Београдска берза а.д. у износу 2,246 хиљада динара, Компанија Дунав осигурање а.д.о. Београд у износу од 60,276 хиљада динара и Политика а.д. Београд 31,073 хиљаде динара.

Учешћа у капиталу страних лица у иностранству односе се на компанију VISA INC у износу од 845,688 хиљада динара и MASTER Card International у износу од 180,925 хиљада динара.

Исправка вредности учешћа у капиталу у износу од 504,732 хиљаде динара односи се на обезвређење набавне вредности за она учешћа која немају тржишну вредност, од чега се највећи износ односи на: 14. октобар а.д., Крушевац у износу од 324,874 хиљаде динара, Euroaxis bank Moscow у износу 78,387 хиљада динара, РТВ Политика д.о.о., Београд у износу од 37,633 хиљаде динара, Политика а.д., Београд у износу од 28,484 хиљаде динара и Компанија Дунав осигурање а.д.о., Београд у износу од 28,828 хиљада динара.

б) Остала потраживања и потраживања у обрачуну

Остала потраживања у динарима у највећем делу се односе на потраживања по основу купопродаје девиза на девизном тржишту у износу од 947,270 хиљада, потраживања из пословања у износу од 286,986 хиљада динара, потраживања по основу материјалних вредности примљених наплатом потраживања у износу од 2,299,238 хиљада динара, (исправка вредности у износу од 860,172 хиљаде динара, потраживања по основу аванса датих за обртна средства у износу од 26,557 хиљада динара, потраживања по основу закупнине 434,444 хиљаде динара, потраживања за затезну камату по основу осталих средстава у износу од 204,787 хиљада динара и потраживања у обрачуну по судској пресуди у износу 209,085 хиљада динара (исправка вредности у пуном износу 100%).

У оквиру позиције Осталих потраживања у обрачуну у страниј валути од укупног износа 1,354,121 хиљаде динара најзначајнији износ од 1,251,557 хиљада динара односи се на потраживања по основу спот трансакција.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

30. ОСТАЛА СРЕДСТВА (наставак)

в) Материјалне вредности стечене по основу наплате потраживања

Материјалне вредности стечене по основу наплате потраживања у износу од 2,299,238 хиљада динара уз прокњижену исправку вредности у износу од 860,172 хиљада динара што чини садашњу вредност у износу од 1,439,066 хиљада динара односе се на:

I *Непокретности стечене наплатом потраживања пре 30. децембра 2013. године - које улазе у израчунавање резерви из добити у складу са одлуком НБС*

Опис	Површина у м ²	У хиљадама динара	
		Вредност	Датум стицања
И.Ц.П Крушевац, пословни објект	12,836	45,475	08.06.2012.
Нови Пазар, Ејупа Куртагића 13, кућа	139.90	3,648	24.07.2012.
Мајур, Табановачка, њива IV класе	14,452	1,605	10.08.2012.
Младеновац, Неменикуће, њива III класе	16,633	263	25.06.2012.
Обреновац, Мислођин, њива	10,017	1,035	11.07.2012.
Гњилица, њива седме класе	2,638	63	15.04.2008.
Хотел Президент, Чачак, ул. Булевар ослобођења бб	2,278.92	100,608	21.01.2009.
Нови Пазар, Кеј скопских жртава 44, локал	82.95	2,738	27.09.2006.
Тиват, Мрчевац-стамбена зграда, помоћна зграда, објект у изградњи и гаража	277	5,015	23.12.2009.
Тутин, Буче шума, IV класе	8,292	325	12.10.2010.
Мали Пожаревац, Велико поље, њива III и IV класе	21,915	315	27.09.2012.
Будва шума, IV класе	974	3,950	27.05.2011.
Пријевор, шума IV класе	1,995	4,647	27.05.2011.
Стамбена зграда, Галатеа	925.35	184,285	21.11.2011.
Пријепоље, Карошевина, стругара	450	870	08.11.2013.
Ћуприја, Алексе Шантића 2/24, стан	72.40	841	15.01.2013.
Ниш, Ивана Милутиновића 30, пословни простор	438.39	5,107	23.04.2013.
Ниш, Триглавска 3/1, стан	79.80	3,284	04.06.2013.
Вранић, Милијане Матић 2, пословна зграда, помоћне зграде и земљиште	10,584.24	23,515	09.07.2013.
Младеновац, њива-луг III класе	1,142	486	18.07.2013.
Ниш, Булевар 12. фебруара, складиште-помоћна зграда	2,062	40,573	30.07.2013.
Кула, Железничка бб, пословни простор, магацин, траф станица, магацин	7,959	22,811	01.10.2013.
Укупно I		451,459	

II *Непокретности стечене наплатом потраживања после 30. децембра 2013. године - вредности која не улазе у израчунавање резерви из добити у складу са одлуком НБС*

Опис	Површина у м ²	У хиљадама динара	
		Вредност	Датум стицања
Котор, пословни простор, зграда бр.1	106	21,393	22.12.2016.
Котор, пословни простор, зграда бр.1	345	69,626	22.12.2016.
Котор, пословни простор, зграда бр.1	345	69,626	22.12.2016.
Укупно II		160,645	

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

30. ОСТАЛА СРЕДСТВА (наставак)

III *Непокретности стечене наплатом потраживања после 30. децембра 2013. године - вредности која улазе у израчунавање резерви из добити у складу са одлуком НБС*

Опис	Површина у м ²	У хиљадама динара	
		Вредност	Датум стицања
Ваљево, Рађево село, магацин	394	439	11.06.2014.
Вуковац, Милатовац, пољ. Земљиште	132,450	563	16.05.2014.
Бор, Николе Пашића 21, магацин, хала	3,823	54,292	08.05.2014.
Суботица, Магнетна 17, хала и магацин	2,492	46,278	18.07.2014.
Режевићи, Црна Гора, земљиште-камењар	1,363.20	19,847	22.07.2014.
Режевићи, Црна Гора, шума	5,638.54	81,042	22.07.2014.
Мокра Гора, кућа и ливаде	58,400	4,134	31.01.2014.
Копаоник, кућа са земљиштем	337	4,083	31.01.2014.
Нови Сад, Булевар ослобођења 30а, пословни простор 6/3	29	3,081	31.01.2014.
Нови Сад, Булевар ослобођења 30а пословни простор 7/3	44	4,674	31.01.2014.
Нови Сад, Булевар ослобођења 30а, пословни простор 8/3	35	3,718	31.01.2014
Нови Сад, Булевар ослобођења 30а, пословни простор 9/3	34	3,612	31.01.2014.
Нови Сад, Булевар ослобођења 30а, пословни простор 10/3	39	4,143	31.01.2014.
Нови Сад, Булевар ослобођења 88, пословни простор 22	226	17,044	31.01.2014.
Нови Сад, Булевар ослобођења 88, пословни простор 23	253	20,190	31.01.2014.
Нови Сад, Тихомира Остојића 4, послов. простор 7	134	5,736	31.01.2014.
Нови Сад, Полгар Андраша 40/а, послов. простор 8	81	4,923	31.01.2014.
Нови Сад, Полгар Андраша 40/а, послов. простор 9	79	4,801	31.01.2014.
Нови Сад, Полгар Андраша 40/а, послов. простор 10	408	24,857	31.01.2014.
Зрењанин, Новосадски пут 4, зграда и земљиште	9,144	34,856	14.08.2014.
Ниш, Ивана Горана Ковачића 31, стамбени објекат	434.58	4,523	17.04.2013.
Младеновац, њиве III и IV класе	7,768	250	03.10.2014.
Бела Црква, шума	4,187	69	03.10.2014.
Младеновац, њиве, воћњаци	25,136	529	03.10.2014.
Ниш, Чајничка бб, стамбена зграда	825.74	10,756	14.03.2013.
Ниш, Сјеничка 1, пословна зграда и магацин	1,452.73	13,244	14.03.2013.
Ваљево, Војводе Мишића 170, стамбени објекат	106	1,713	25.09.2014.
Земун, Цара Душана 130, фабрички комплекс	6,876	100,578	16.06.2014.
Ваљево, Радничка 6, стан	69	2,784	28.05.2015.
Ниш, Шумадијска 1, пословни простор	504.60	1,811	04.12.2014.
Мионица, Андре Савчић 8, породична кућа	107	1,741	10.09.2015.
Прокупље, Малопланска 7, зграде са земљиштем	490	280	11.06.2012.
Сокобања, производна хала са земљиштем	5,042	23,677	31.07.2012.
Сокобања, портирница са земљиштем	2,005	680	31.07.2012.
Сокобања, кућа са земљиштем	4,194	8,969	31.07.2012.
Сокобања, пољопривр. земљиште и воћњак IV класе	417,908	5,630	31.07.2012.
Београд, Б.Пивљанина 83, стамбена зграда	278.52	60,764	23.08.2012.
Прокупље, њива III класе	12,347	565	28.08.2015.
Дивчибаре, ливада V класе	8,012	4,193	02.12.2015.
Лебане, Бранка Радичевића 17, стамб. посл. објекат	768.42	5,713	27.08.2015.
Лозница, Липница, стамб. посл. зграда са земљ.	146	2,072	15.10.2015.
Врх поље, зграда угоститељства и земљиште	1,334	2,368	16.05.2013.
Крушевац, Ст. село, Бетонска база са земљиштем	100,560	136,062	11.03.2016.
Зрењанин, Багијаш, пашњак II класе	230	49	22.12.2015.
Свилајнац, Кодубље, Посл. зграда, хала и земљиште	10,462	32,672	26.02.2016.
Александрово, Мерошина, зграда са земљиштем	8,866.39	14,663	23.12.2015.
Чачак, Суво поље, зграде 1 и 2 са земљиштем	1,225	11,996	05.05.2016.
Бојник, Мирошевце, њиве, пашњак, виноград	29,550	228	31.03.2016.
Ваљево, Бобове, њиве VI и VII класе	20,599	439	19.05.2016.
Укупно III		791,228	

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

30. ОСТАЛА СРЕДСТВА (наставак)

IV *Опрема стечена у периодима пре 30. децембра 2013. године вредности које улазе у израчунавање резерви из добити у складу са одлуком НБС*

Опис	У хиљадама динара	
	Вредност	Датум стицања
Крушевац, покретна имовина (машине, намештај, опрема)	8,794	08.06.2012.
Ниш и Соко Бања покретна имовина (линија за прераду кафе, транспортни уређаји и уређаји за одржавање хигијене)	11,689	31.07.2012.
Парафин, линија за пржење кафе	3,485	31.12.2012.
Вранић, опрема, линија за производњу	4,684	09.07.2013.
Укупно IV	28,652	

V *Опрема стечена после 30. децембра 2013. године- вредности које улазе у израчунавање резерви из добити у складу са одлуком НБС*

Опис	У хиљадама динара	
	Вредност	Датум стицања
Покретна имовина, пољопривредна опрема и алати	4,365	03.06.2015.
Опрема залихе секундарне сировине	1,652	18.07.2014.
Покретне ствари, инсталациони материјал	729	13.05.2014.
Остало	336	
Укупно V	7,082	

УКУПНО (садашња вредност) I + II+ III+ IV+V **1,439,066**

У току 2017. године продат је објекат у Ресавској 31 укупне садашње вредности исказане на материјалним вредностима стеченим наплатом у износу од 370,417 хиљада динара. Продајна цена наведеног објекта износи 399,651 хиљада динара и остварен је приход по основу продаје у износу од 29,234 хиљаде динара.

У току 2017. године продата су још два објекта и опрема и остварен приход од продаје у износу од 313 хиљада динара.

Ефекат обезвређења средстава стечених наплатом поражавања у 2017. години приказан је у табели:

	У 000 динара
Ефекат обезвређења непокретности	166,226
Ефекат обезвређења опреме	3,448
УКУПНО	169,674

Негативан ефекат процене признат је као расход периода у укупном износу од 169,674 хиљада динара (напомена 14) и то:

- за непокретности у износу од 141,792 хиљаде динара по основу процењене ниже тржишне вредности некретнина и 24,434 хиљаде динара у складу са интерним актом због немогућности продаје у периоду дужем од дванаест месеци, и поред чињенице да је процењена вредност виша од књиговодствене
- за опрему у износу од 3,448 хиљада динара по основу интерног акта.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

30. ОСТАЛА СРЕДСТВА (наставак)

Банка је ангажовањем овлашћеног екстерног проценитеља извршила поновну процену сталних средстава стечених наплатом потраживања која су стечена пре периода од дванаест месеци.

Г1.1. Процењена вредност некретнина стечених наплатом потраживања:

Назив објекта	Површин а у м ²	Књигов. вредност пре процене у хиљадама динара	Процењена вредност		Разлика вредности у хиљадама динара
			у хиљадам а EUR	Садашња у хиљадама динара	
Београд, Михаила Аврамовића 14а, стамбена зграда	925.35	244,494	1,544	184,285	(60,209)
Крушевац, Ст.село, Бетонска база са зељиштем	100,560	141,143	1,403	136,062	(5,081)
Чачак, Хотел „Президент“, Булевар ослобођења ББ	2,278.92	104,704	849	100,608	(4,096)
Земун, Цара Душана 130, фабрички комплекс	6,876	104,334	977	100,578	(3,756)
Режевићи, Црна Гора, шума 5 класе	5,638.54	82,528	1,087	81,042	(1,486)
Котор, пословни простор, зграда бр. 1 ПД 4	345	81,014	584	69,626	(11,388)
Котор, пословни простор, зграда бр. 1 ПДб	345	81,014	584	69,626	(11,388)
Београд, Баје Пивљанина 83, пословна зграда	278.52	65,233	512	60,764	(4,469)
Бор, Николе Пашића 21, зграде, магацин и хала	3,823	61,916	458	54,292	(7,624)
Суботица, Магнетна 17, производна хала и магацин	2,492	48,007	811	46,278	(1,729)
Крушевац, Кошеви бб, производно пословни објекат	12,836	47,174	484	45,475	(1,699)
Ниш, Булевар 12. Фебруар бб, помоћна зграда- складиште	2,062	42,088	510	40,573	(1,515)
Сокобања, Sipeх, производна хала, земљиште, воћњак	429,419	49,653	515	38,957	(10,696)
Зрењанин, Багљаш, Новосадски пут 4, зграде, пумпа, земљиште	9,374	36,207	441	34,904	(1,303)
Свилајнац, Кодубље, посл.зграда, хала и зељиште	10,462	33,893	475	32,672	(1,221)
Нови Сад, Полгар Андраша 40/а, послов. простор 10	408	25,720	209	24,857	(863)
Вранић, Милијане Матић 2, пословне зграде и земљиште	10,584.2	25,790	198	23,515	(2,275)
Кула, Железничка бб, пословни простор са земљиштем	7,959	23,663	319	22,811	(852)
Котор, пословни простор, зграда бр. 1 ПД2	106	24,892	179	21,393	(3,499)
Нови Сад, Булевар ослобођења 88, пословни простор 23	253	31,485	170	20,189	(11,296)
Режевићи, Црна Гора, камењар и шума	1,363.20	19,954	168	19,846	(108)
Нови Сад, Булевар ослобођења 88, пословни простор 22	226	28,152	143	17,044	(11,108)
Александрово, Меровина, управна зграда са земљиштем	8,527	15,211	275	14,663	(548)
Ниш, Сјеничка 1, пословна зграда, магацини и радионица	1,452.73	13,738	191	13,244	(494)
Чачак, Бељина, Суво поље, зграде са земљиштем	1,225	12,444	161	11,996	(448)
Ниш, Чајничка бб, стамбена зграда	825.74	11,158	176	10,756	(402)
Нови Сад, Тихомира Остојића 4, послов. простор 7	134	9,013	48	5,736	(3,277)
Лебане, Бранка Радичевића 17, стамбено пословни објекат	768.42	5,927	65	5,714	(213)
Ниш, Ивана Милутиновића 30, пословни простор	438.39	5,298	56	5,107	(191)
Нови Сад, Полгар Андраша 40/а, послов. простор 8	81	5,106	44	4,922	(184)
Нови Сад, Полгар Андраша 40/а, послов. простор 9	79	4,980	13	4,801	(179)
Нови Сад, Булевар ослобођења 30а, посл. простор (5 локала)	181	19,486	161	19,227	(259)
Пријевор, шума 4 класе	1,995	4,732	40	4,647	(85)
Ниш, Ивана Горана Ковачића 31, стамбени простор	434.58	4,692	46	4,523	(169)
Дивчибаре, ливада 5 класе	8,012	4,270	96	4,193	(77)
Мокра Гора, кућа и ливаде	58,400	4,289	57	4,134	(155)
Копаоник, кућа са земљиштем	337	4,235	41	4,083	(152)
Будва, Брдо Спас, шума 4 класе	974	4,022	34	3,950	(72)
Нови Пазар, Ејупа Куртагића 13, кућа	139.90	3,784	34	3,648	(136)
Остало (30 објеката)	-	34,115	-	32,591	(1,524)
УКУПНО		1,569,558	1,403,332	(166,226)	

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

30. ОСТАЛА СРЕДСТВА (наставак)

Г.1.2. Процењена вредност опреме стечених наплатом потраживања

Опис опреме	Књигов. вредност пре процене у хиљадама динара	Садашња вредност у хиљадама динара	Разлика вредности у хиљадама динара
Покретне ствари	23,314	21,262	(2,052)
Опрема, залихе, секундарне сиров.	6,911	6,303	(608)
Остало	8,957	8,169	(788)
УКУПНО	39,182	35,734	(3,448)

За три покретне ствари укупној вредности од 96 хиљада динара Банка не поседује књижно власништво (ствари евидентирани у ванбилансној евиденцији). Руководство Банке предузима све неопходне мере ради продаје стечених средстава.

31. ФИНАНСИЈСКЕ ОБАВЕЗЕ ПО ФЕР ВРЕДНОСТИ КРОЗ БИЛАНС УСПЕХА НАМЕЊЕНЕ ТРГОВАЊУ

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Обавезе по основу промене фер вредности - SWAP	7,845	-
Укупно	7,845	-

32. ДЕПОЗИТИ И ОСТАЛЕ ОБАВЕЗЕ ПРЕМА БАНКАМА, ДРУГИМ ФИНАНСИЈСКИМ ОРГАНИЗАЦИЈАМА И ЦЕНТРАЛНОЈ БАНЦИ

Обавезе према банкама и финансијским организацијама се састоје од:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Депозити по виђењу	2,171,044	1,676,878
Орочени депозити	231,664	1,191,809
Обавезе по основу кредита	2,132,509	4,992,338
Разграничени трошкови применом ЕКС (одбитна ставка)	(19,733)	(43,055)
Остало	17,021	16,992
Стање на дан 31. Децембра	4,532,505	7,834,962

У току 2017. године, орочени депозити у страној валути депоновани су по стопи за CHF 0.01% и EUR 0.00.

У оквиру обавеза по основу кредита признате су укупне обавезе по ино-кредитним линијама према страним правним лицима и екстериторијалним организацијама које се за потребе састављања биланса стања сматрају банкама.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

32. **ДЕПОЗИТИ И ОСТАЛЕ ОБАВЕЗЕ ПРЕМА БАНКАМА, ДРУГИМ ФИНАНСИЈСКИМ ОРГАНИЗАЦИЈАМА И ЦЕНТРАЛНОЈ БАНЦИ (наставак)**

Структура дугорочних кредита који су исказани на позицији обавеза према банкама је:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
GGF	-	406,224
EBRD	2,132,509	4,586,114
Стање на дан 31. децембра	2,132,509	4,992,338

По кредитним линијама Банка је са кредиторима уговарала одређене финансијске показатеље. Методологија обрачуна уговорених финансијских показатеља, по кредитним линијама, разликује се од метода обрачуна показатеља у складу са прописима Народне банке Србије у делу обрачуна капитала и обухвата ставке за утврђивање отворене кредитне изложености.

На основу уговора закључених са, у табели изнад, наведеним иностраним кредиторима, Банка је у обавези да до коначне отплате обавеза по примљеним кредитима испуњава одређене финансијске показатеље.

Банка је током 2017. године вратила кредитну линију EBRD у износу од 19,143 хиљаде EUR, што је резултирало смањењу стања на крају године у односу на 2016. у износу од 2,859,829 хиљада динара.

У току 2017. године по основу кредитних линија GGF Банка је извршила превремену отплату главнице у укупном износу од 3,209 хиљада EUR, чиме је износ обавезе свела на нулу.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

33. ДЕПОЗИТИ И ОСТАЛЕ ОБАВЕЗЕ ПРЕМА ДРУГИМ КОМИТЕНТИМА

Обавезе према комитентима се састоје од:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Привредна друштва		
Депозити по виђењу	55,021,237	77,425,520
Остали и овернигхт депозити	7,060,604	9,343,359
Обавезе по основу кредита	5,279,478	8,034,834
Наменски депозити	1,567,511	888,281
Депозити по основу датих кредита	610,238	651,072
Обавезе по основу камата, разграничене обавезе по каматама и остале финансијске обавезе	434,975	518,268
Становништво		
Депозити по виђењу	23,963,864	22,047,442
Штедни депозити	191,350,273	196,260,703
Наменски депозити	4,131,493	4,021,364
Депозити по основу датих кредита	2,073,679	1,992,364
Обавезе по основу камата, разграничене обавезе по каматама и остале финансијске обавезе	868,612	1,326,108
Остали депозити	109,676	112,045
Стање на дан 31. децембра	292,471,640	322,621,360

Депозити привредних друштава

Депозити по виђењу у динарима, највећим делом, представљају стања трансакционих депозита предузећа и других правних лица. Одлуком о каматним стопама за 2017. годину ови депозити су каматоносни. У зависности од нивоа просечног месечног стања на трансакционим рачунима комитената каматна стопа износи 0.10% на годишњем нивоу за депозите са просечним месечним стањем изнад 50 хиљада динара.

Депозити по виђењу нерезидената у иностраној валути су некаматоносни, изузев код специфичних пословних аранжмана.

У току 2017. године краткорочни депозити предузећа у динарима су депоновани уз каматну стопу у распону од: референтне каматне стопе минус 4.00 процентна поена на депозите од три до четрнаест дана до референтне каматне стопе на годишњем нивоу минус 1.00 процентних поена на рок до годину дана уз лимит од минимум 300 хиљада динара. Краткорочни депозити предузетника депоновани су уз каматну стопу у распону од 0.25% до 2.20% на годишњем нивоу уз лимит од минимум од 300 хиљада динара.

Краткорочни депозити предузећа и предузетника у иностраној валути су депоновани уз каматну стопу у распону од 0.0 % до 0.40% на годишњем нивоу за EUR односно од 0.0 % до 1.00% за USD.

Дугорочни депозити предузећа у динарима депоновани су уз каматну стопу одређену износом референтне каматне стопе Народне банке Србије на годишњем нивоу умањене за 1.85 процентна поена до 0.50 процентна поена, а у иностраној валути од 0.50% до 0.70% на годишњем нивоу и за EUR и од 1.30% до 1.40% на годишњем нивоу за USD.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

33. ДЕПОЗИТИ И ОСТАЛЕ ОБАВЕЗЕ ПРЕМА ДРУГИМ КОМИТЕНТИМА (наставак)

Депозити становништва

Динарски и девизни *a vista* штедни улози становништва током 2017. године су били некаматносни.

Краткорочни депозити становништва у динарима депоновани су уз каматне стопе у распону од 1.50% до 3.50% на годишњем нивоу, а у страном валути од 0.05% до 0.35% за EUR, а за остале валуте у распону од 0.10% до 1.00% на годишњем нивоу.

Дугорочни депозити становништва у динарима депоновани су уз каматне стопе у распону од 3.75% до 4.00% на годишњем нивоу, а у страном валути од 0.65% до 0.80% за EUR, а за остале валуте у распону од 1.00% до 1.50% на годишњем нивоу.

У оквиру обавеза по основу кредита признате су укупне обавезе по ино-кредитним линијама према страним правним лицима које се за потребе биланса стања дефинишу као комитенти.

Структура дугорочних и краткорочних кредита који су исказани на позицији обавеза према комитентима је следећа:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
<i>Дугорочни кредити</i>		
LEDIB 1 и 2 (Кредит Краљевине Данске)	3,982	18,660
Влада Републике Италије	249,272	374,774
Европска инвестициона банка (EIB)	3,635,120	5,426,479
Европска агенција за реконструкцију и развој (EAR)	98,674	194,465
<i>Краткорочни кредити</i>		
KfW	1,292,430	2,020,456
Стање на дан 31. децембра	5,279,478	8,034,834

Доспеће презентованих кредита је у периоду од 2018. до 2028. године.

По кредитним линијама Банка је са кредиторима уговарала одређене финансијске показатеље. Методологија обрачуна уговорених финансијских показатеља, по кредитним линијама, разликује се од метода обрачуна показатеља у складу са прописима Народне банке Србије у делу обрачуна капитала и обухвата ставке за утврђивање отворене кредитне изложености.

На основу уговора закључених са Немачком развојном банком (KfW), Банка је у обавези да до коначне отплате обавеза по примљеним кредитима испуњава одређене финансијске показатеље.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

34. СУБОРДИНИРАНЕ ОБАВЕЗЕ

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Субординиране обавезе у страниј валути	-	6,173,615
Остале обавезе (разграничене обавезе за камате)	-	13,212
Разграничени трошкови применом ЕКС (одбитна ставка)	-	(8,437)
Стање на дан 31. децембра	-	6,178,390

У складу са прописима Народне Банке Србије везаним за капиталне захтеве и имплементацију Базел II стандарда, Банка је у 2011. години извршила јачање капиталне базе узимањем субординираног кредита од IFC-а. По његовом доспећу, Банка је у децембру 2017. вратила субординирани кредит у целини - 50,000 хиљада EUR.

35. РЕЗЕРВИСАЊА

Резервисања се односе на:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Резервисање по основу ванбилансних позиција (напомена 14)	124,392	430,941
Резервисања за судске спорове (напомена 38.4)	791,982	913,837
Резервисања за примања запослених МРС 19	451,677	442,516
Стање на дан 31. децембра	1,368,051	1,787,294

Промене на рачуну резервисања су приказане у следећој табели:

	2017.				2016.			
	Резервисање по основу ванбилансних позиција (напомена 14)	Резервисања за судске спорове (напомена 38.4)	Резервисања за примања запослених (МРС 19)	Укупно	Резервисање по основу ванбилансних позиција	Резервисања за судске спорове	Резервисања за примања запослених (МРС 19)	Укупно
Стање на дан 1. Јануара	430,941	913,837	442,516	1,787,294	540,123	1,194,874	374,023	2,109,020
Повећање	276,066	173,187	33,809	483,062	522,126	368,501	64,866	955,493
Резервисање на терет актуарских добитака у капиталу	-	-	(24,648)	(24,648)	-	-	3,627	3,627
Коришћење	(260,686)	(269,616)	-	(530,302)	-	(649,538)	-	(649,538)
Укидање резервисања	(321,929)	(25,426)	-	(347,355)	(631,308)	-	-	(631,308)
Стање на дан 31. децембра	124,392	791,982	451,677	1,368,051	430,941	913,837	442,516	1,787,294

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

35. РЕЗЕРВИСАЊА (наставак)

а) Резервисања за судске спорове

Признавање резервисања је вршено на основу процене будућих одлива у висини тужбених захтева укључујући камату и трошкове. Укупан износ резервисања за 71 спорова на дан 31.12.2017. износи 791,982 хиљаде динара.

Најзначајније ставке односе се на резервисање по основу аранжмана са Интерекспорт а.д., Београд (у стечају) - по покривеним акредитивима из 1991. године у износу од 321,599 хиљада динара (укупна динарска противвредност односи се на део спора према Интерекспорт а.д. Београд - у стечају, у износу од USD 1,946 хиљада за основицу и USD 1,222 хиљаде за камату). Остали спорови углавном се односе на захтеве за накнаду штете и радне спорове.

б) Резервисања за примања запослених

Резервисања за отпремнине приликом одласка у пензију формиране су на бази извештаја независног актуара, на дан биланса стања, и иста су исказана у износу садашње вредности очекиваних будућих исплата.

Главне актуарске претпоставке употребљене у обрачуну резервисања за отпремнине:

	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Дисконтна стопа	4.50%	5.00%
Стопа раста зараде Банке	4.00%	5.00%
Флуктуација запослених	4.00%	4.00%

Према MPC 19, стопа која се користи за дискотовање требало би да буде у складу са тржишним приносима на висококвалитетне корпоративне обвезнице, односно за дугорочне државне обвезнице. Тренутно на финансијском тржишту не постоје овакве хартије од вредности, па је за одређивање дисконтне стопе коришћена каматна стопа на дугорочне обвезнице издате од владе Републике Србије.

36. ОСТАЛЕ ОБАВЕЗЕ

Остале обавезе укључују:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Обавезе према добављачима	385,364	268,295
Обавезе према запосленима (зараде, порези, доприноси и остале обавезе према запосленима)	59,886	303,250
Примљени аванси	29,465	27,835
Разграничени приходи од камата и накнада и остали приходи	139,906	94,184
Укалкулисане обавезе и остала разграничења	534,653	449,353
Обавезе у обрачуну	3,077,198	2,027,862
Обавезе из добитка	2,507,577	2,490,770
Обавезе за порезе и доприносе	23,450	68,253
Остале обавезе	785,943	417,767
Стање на дан 31. Децембра	7,543,442	6,147,569

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

36. ОСТАЛЕ ОБАВЕЗЕ (наставак)

Обавезе у обрачуну у укупном износу од 3,077,198 хиљада динара највећим делом се односе на обавезе по основу купопродаје девиза на девизном тржишту од банака у иностраној валути износу од 947,782 хиљаде динара, обавезе по основу купопродаје девиза у динарима у износу од 354,900 хиљада динара и обавезе у иностраној валути по основу спот трансакција у износу од 1,251,952 хиљаде динара.

Обавезе из добитка у укупном износу од 2,507,577 хиљада динара састоје се из:

- обавеза по основу дивиденди на приоритетне акције у износу од 73,275 хиљада динара,
- дивиденде на обичне акције у износу од 1,934,065 хиљада динара и
- обавезе из добитка за запослене у износу од 500,237 хиљада динара

Одлуком Скупштине Банке 9760/2ц од 27.04.2017. године извршено је распоређивање дела нераспоређеног добитка ранијих година за дивиденде на преференцијалне акције у износу од 16,808 хиљада динара уз ограничење исплате испуњењем захтева из члана 25. Закона о банкама.

У току 2017. године Банка није вршила исплате по основу расподеле добити за 2014., 2015. и 2016. годину, због наведеног ограничења.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

37. КАПИТАЛ

37.1 Капитал се састоји из:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Акцијски капитал	17,191,466	17,191,466
Емисиона премија	22,843,084	22,843,084
Резерве из добити и остале резерве	11,061,535	18,791,828
Ревалоризационе резерве	4,026,721	4,311,409
Акумулирани резултат	19,881	349,698
Добитак / (губитак) текућег периода	8,117,368	(8,063,183)
Стање на дан 31. децембра	63,260,055	55,424,302

Акцијски капитал Банке формиран је иницијалним улозима акционара и наредним емисијама нових акција. Акционари имају право управљања Банком, као и право учешћа у подели добити. На дан 31. децембра 2017. године акцијски капитал износи 17,191,466 хиљада динара и састоји се од 17,191,466 акција са номиналном вредношћу од 1 хиљаду динара по акцији.

Структура акција је дата у наредној табели:

Врсте акција	Број акција	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Обичне акције	16,817,956	16,817,956
Приоритетне акције	373,510	373,510
Стање на дан 31. децембра	17,191,466	17,191,466

Структура акционара Банке према обичним акцијама на дан 31. децембра 2017. године је следећа:

Назив акционара	Број акција	% учешћа
Република Србија	7,020,346	41.74
EBRD, Лондон	4,109,440	24.43
IFC Capitalization Fund LP	1,706,810	10.15
Deg Deutsche Investitions	772,850	4.60
Swedfund International Aktiebo	386,420	2.30
Југобанка а.д., Београд у стечају	321,600	1.91
East capital (lux)-Balkan fund	310,106	1.84
Комак-ПАН д.о.о.	230,000	1.37
Компанија Дунав осигурање а.д., Београд	171,380	1.02
Станком со. д.о.о., Београд	117,535	0.70
Global Marco Capital Opportun.	103,565	0.62
UniCredit bank, а.д., Србија (custody рачун)	95,000	0.56
Европа осигурање а.д., Београд у стечају	86,625	0.52
UniCredit bank, а.д., Србија	78,642	0.47
Остали (1,184 акционара)	1,307,637	7.77
	16,817,956	100.00

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

37. КАПИТАЛ (наставак)

37.1 Капитал се састоји из (наставак)

Структура акционара Банке према приоритетним акцијама на дан 31. децембра 2017. године је следећа:

Назив акционара	Број акција	% учешћа
Једно физичко лице	85,140	22.79
Југобанка а.д., Београд (у стечају)	18,090	4.84
Остали (614 акционара)	270,280	72.37
	373,510	100.00

Ревалоризационе резерве у износу од 4,026,721 хиљаде динара (2016: 4,311,409 хиљада динара) се односе ефекте по основу повећања вредности некретнина на основу процене извршене од стране независног проценитеља у износу од 948,759 хиљада динара, нето добитке од вредновања хартија од вредности расположивих за продају у износу од 3,000,763 хиљаде динара и актуарске добитке у износу од 77,199 хиљада динара.

Обрачун за исплату дивиденди на приоритетне акције по Годишњем рачуну за 2017. годину базиран на каматној стопи на штедне улоге у динарима орочених на дванаест месеци износи 13,222 хиљада динара.

37.2. Зарада-губитак по акцији

Основна зарада по акцији израчунава се тако што се добитак / (губитак) који припада акционарима (матичног правног лица) подели пондерисаним просечним бројем обичних акција у оптицају за период

	2017.	2016.
Добитак умањен за приоритетне дивиденде (у хиљадама динара)	8,104,145	(8,079,990)
Просечан пондерисани број акција у току године	16,817,956	16,817,956
Основна зарада-губитак по акцији (у динарима без пара)	482	(480)

Основни добитак по акцији за 2017. годину износи 482 динара или 48.19% на номиналну вредност обичне акције, док је за 2016. годину губитак по акцији износио 480 динара или 48.04% на номиналну вредност обичне акције.

Умањени (разводњени) добитак по акцији за 2017. годину износи 482 динара или 48.19% на номиналну вредност обичне акције, док је за 2016. годину губитак износио 480 динара или 48.04% на номиналну вредност обичне акције.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

38. ПОТЕНЦИЈАЛНЕ ОБАВЕЗЕ И ДРУГЕ ВАНБИЛАНСНЕ ПОЗИЦИЈЕ

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Послови у име и за рачун трећих лица	4,226,654	4,418,079
Преузете будуће обавезе	34,941,426	32,543,235
Деривати намњени трговању по уговореној валути	592,364	-
Друге ванбилансне позиције	434,668,336	483,408,961
Укупно	474,428,780	520,370,275

38.1 Гаранције и акредитиви

Банка издаје гаранције и акредитиве, којим гарантује трећим лицима измирење обавеза од стране својих клијената. Ови уговори имају уговорено време трајања које најчешће износи до годину дана. Уговорене вредности потенцијалних обавеза су приказане у наредној табели:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Плативе гаранције (напомена 4.1.1)	3,443,746	3,635,706
Чинидбене гаранције (напомена 4.1.1)	4,349,151	6,728,901
Акредитиви	104,330	84,143
Стање на дан 31. децембра	7,897,227	10,448,750

Претходно наведени износи представљају максималан износ губитка који би Банка остварила на датум финансијских извештаја уколико нико од клијената Банке не би успео да измири уговорене обавезе (напомена 4).

38.2 Преузете обавезе

Структура преузетих обавеза је следећа

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Неискоришћени део одобрених прекорачења по платним и кредитним картицама и прекорачењима по текућим рачунима	10,116,077	9,355,501
Преузете неопозиве обавезе за неповучене кредите	16,014,883	11,368,665
Остале неопозиве обавезе	913,239	547,811
Остале преузете обавезе по уговореној вредности ХОВ	-	822,508
Стање на дан 31. децембра	27,044,199	22,094,485

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

38. ПОТЕНЦИЈАЛНЕ ОБАВЕЗЕ И ДРУГЕ ВАНБИЛАНСНЕ ПОЗИЦИЈЕ (наставак)

38.3 Остале ванбилансне позиције чине средства по пословима у име и за рачун трећих лица и друга ванбилансна актива

Послови у име и за рачун трећих лица у укупном износу од 4,226,654 хиљаде динара највећим делом се састоје од средстава комисионих кредита Републике Србије за финансирање стамбених кредита у износу 3,513,622 хиљаде динара, кредите по основу откупа друштвених станова буџетских установа у износу од 292,102 хиљаде динара (кредити прузети од Беобанке у стечају) док се остала средства углавном односе на пољопривредне кредите финансиране од стране надлежних министарстава.

У оквиру друге ванбилансне активе у износу од 434,668,336 хиљада динара, Банка између осталог евидентира номиналну вредност хартија по *custody* пословима за клијенте Банке у износу 78,012,427 хиљада динара, номиналну вредност хартија од вредности у портфељу Банке у износу од 112,059,304 хиљаде динара, репо пласмане у државне хартије од вредности у износу од 15,000,000 хиљада динара, износ трајног отписа билансних позиција - кредита и пласмана преносом у ванбиланс у износу од 19,703,398 хиљада динара (у складу са Смерницама за примену МРС 39) и износ рачуноводственог отписа кредитних потраживања према Одлуци НБС о рачуноводственом отпису билансне активе у износу од 10,594,744 хиљаде динара. Банка сагласно издатом дозволом за обављање кастоди послова чува и финансијске инструменте клијената на рачунима хартија од вредности, о чему се води ванбилансна евиденција.

По основу ових послова Банка не сноси кредитни ризик.

Такође на позицији друге ванбилансне активе, у складу са законском регулативом, исказује се и вредност примљених материјалних средстава обезбеђења пласмана: стамбених, пословних непокретности и осталих средстава обезбеђења у износу од 128,441,388 хиљада динара.

38.4 Судски спорови

На основу стручне процене Сектора правних послова Банке и адвоката који заступају Банку, код спорова који се воде против Банке у току 2017. године руководство Банке је извршило резервисања за потенцијалне губитке по судским споровима у износу од 791,982 хиљаде динара (2016: 913,837 хиљада динара) (напомена 35).

На дан 31. децембра 2017. године, потенцијалне обавезе по основу спорова - основица тужбеног захтева који се воде против Банке, процењена је на износ од 1,733,824 хиљаде динара (за 572 активна предмета).

Поред тога, Банка води спорове против трећих лица чији најзначајнији део чини 37,417,637 хиљада динара (за 586 предмета највеће појединачне вредности - предмети преко појединачне вредности 10,000 хиљада динара). Руководство Банке очекује позитивне исходе код већине спорова.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

38. ПОТЕНЦИЈАЛНЕ ОБАВЕЗЕ И ДРУГЕ ВАНБИЛАНСНЕ ПОЗИЦИЈЕ (наставак)**38.5 Преузете обавезе по основу оперативног лизинга су дате у наредној табели:**

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Преузете обавезе са доспећем до годину дана	369,364	421,135
Преузете обавезе са доспећем од 1 до 5 година	855,834	847,610
Преузете обавезе са доспећем после 5 година	118,340	153,341
Укупно	1,343,538	1,422,086

38.6 Порески ризици

Порески систем у Републици Србији је у процесу континуиране ревизије и измена. У различитим околностима, порески органи могу имати различите приступе одређеним питањима и могу утврдити додатне пореске обавезе заједно са накнадним затезним каматама и казнама. Руководство Банке сматра да су пореске обавезе евидентирани у финансијским извештајима правилно исказане.

У току 2017. године Банка није имала пореских контрола.

39. ПОВЕЗАНА ЛИЦА

Правна и физичка лица се сматрају повезаним лицима уколико једно лице има контролу, заједничку контролу или значајан утицај на доношење финансијских и пословних одлука другог правног лица. Повезана лица су и она лица која су под заједничком контролом истог матичног правног лица.

У оквиру редовног пословања Групе обавља се изванредан број банкарских трансакција са повезаним лицима. Оне укључују кредите, депозите, инвестиције у власничке хартије од вредности и дериватне инструменте, трансакције платног промета и друге банкарске послове.

39.1 Матична и зависна лица

Највеће учешће у управљачким акцијама Матичне банке имају Република Србија, која је власник 41.74% обичних акција Банке и EBRD, Лондон која је власник 24.43% обичних акција Матичне банке. Матична банка има три зависна правна лица: Комерцијална банка а.д., Будва, Комерцијална банка а.д., Бања Лука и КомБанк Инвест а.д., Београд.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године
39. ПОВЕЗАНА ЛИЦА (наставак)**39.1 Матична и зависна лица (наставак)**

Трансакције са зависним лицима су приказане кроз следеће табеле:

А . Стање на дан 31. децембра 2017. године**ПОТРАЖИВАЊА**

Зависна лица	Пласмани и кредити	Камате и накнаде	Остала средства	Нето	Ванбиланс	Укупно
Комерцијална банка а.д., Будва	6,589	902	-	7,491	-	7,491
Комерцијална банка а.д., Бања Лука	490,815	42	1,295	492,152	-	492,152
КомБанк Инвест а.д., Београд	-	119	-	119	200	319
УКУПНО:	497,404	1,063	1,295	499,762	200	499,962

ОБАВЕЗЕ

Зависна лица	Депозити и кредити	Камате и накнаде	Остале обавезе	Укупно
Комерцијална банка а.д., Будва	1,019,079	-	1,654	1,020,733
Комерцијална банка а.д., Бања Лука	229,884	-	-	229,884
КомБанк Инвест а.д., Београд	49	-	-	49
УКУПНО:	1,249,012	-	1,654	1,250,666

ПРИХОДИ И РАСХОДИ

Зависна лица	Приходи од камата	Приходи од накнада и провизија	Расходи од камата	Расходи од накнада и провизија	Нето приходи/ (расходи)
Комерцијална банка а.д., Будва	103	2,603	-	(632)	2,074
Комерцијална банка а.д., Бања Лука	3,940	3,871	-	(897)	6,914
КомБанк Инвест а.д., Београд	-	1,521	(102)	-	1,419
	4,043	7,995	(102)	(1,529)	10,407

Комерцијална банка а.д., Београд је у току 2017. године по основу трансакција са зависним чланицама остварила нето позитивне курсне разлике у износу од 54,899 хиљада динара (2016: нето негативне курсне разлике у износу од 20,944 хиљаде динара).

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

39. ПОВЕЗАНА ЛИЦА (наставак)

39.1 Матична и зависна лица (наставак)

Б . Стање на дан 31. децембра 2016. године

ПОТРАЖИВАЊА

Зависна лица	Пласмани и кредити	Кamate и накнаде	Остала средства	Нето	Ванбиланс	Укупно
Комерцијална банка а.д., Будва	6,786	937	-	7,723	-	7,723
Комерцијална банка а.д., Бања Лука	176,389	42	1,580	178,011	370,417	548,428
КомБанк ИНВЕСТ а.д., Београд	-	163	-	163	200	363
УКУПНО:	183,175	1,142	1,580	185,897	370,617	556,514

ОБАВЕЗЕ

Зависна лица	Депозити и кредити	Кamate и накнаде	Остале обавезе	Укупно
Комерцијална банка а.д., Будва	438,612	-	1,724	440,336
Комерцијална банка а.д., Бања Лука	139,615	-	-	139,615
КомБанк ИНВЕСТ а.д., Београд	145,354	1	2	145,357
УКУПНО:	723,581	1	1,726	725,308

ПРИХОДИ И РАСХОДИ

Зависна лица	Приходи од камата	Приходи од накнада и провизија	Расходи од камата	Расходи од накнада и провизија	Нето приходи/ (расходи)
Комерцијална банка а.д., Будва	96	4,213	-	(2,056)	2,253
Комерцијална банка а.д., Бања Лука	5,109	1,823	-	(781)	6,151
КомБанк ИНВЕСТ а.д., Београд	-	1,407	(4)	-	1,403
Укупно	5,205	7,443	(4)	(2,837)	9,807

Комерцијална банка а.д., Београд је у току 2016. године по основу трансакција са зависним чланицама остварила нето негативне курсне разлике у износу од 20,944 хиљаде динара (2015: нето негативне курсне разлике у износу од 18,622 хиљаде динара).

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

39 ПОВЕЗАНА ЛИЦА (наставак)

39.2. Остала повезана лица

Кредити и потраживања од повезаних лица

Пласмани	2017.			2016.		
	Билансно	Ванбилансно	Укупно	Билансно	Ванбилансно	Укупно
Ласта д.о.о., Сомбор	-	-	-	347	-	347
Адвокат Ристић Саша, Крушевац	-	-	-	1	-	1
МЕПЛАСТ д.о.о., Крушевац	-	-	-	1	-	1
МЕНТА д.о.о., Ниш	-	-	-	1	6,000	6,001
НОВА ПЕКАРА доо УЖИЦЕ	-	-	-	1	-	1
ЗЛАТИБОРСКИ КАТУН БЕОГРАД	-	-	-	1	-	1
Cedens company	29	63	92	-	-	-
Физичка лица	128,509	13,334	141,843	452,323	66,722	519,045
Укупно	128,538	13,397	141,935	452,675	72,722	525,397
Обавезе	Депозити	Примљени кредити	Укупно	Депозити	Примљени кредити	Укупно
Ласта д.о.о., Сомбор	-	-	-	2,600	-	2,600
ВИШ траде д.о.о., Вршац	-	-	-	13	-	13
Адвокат Ристић Саша Крушевац	-	-	-	2	-	2
МЕПЛАСТ д.о.о., Крушевац	-	-	-	733	-	733
МЕНТА д.о.о., Ниш	-	-	-	1,237	-	1,237
Анфибија	189	-	189	-	-	-
Нова пекара д.о.о., Ужице	-	-	-	801	-	801
Владан Перишић СР Електрон, Зрењанин	-	-	-	21	-	21
Горан Дамњановић, МАРВИН+АЗАМИТ КРУШЕВАЦ	-	-	-	7	-	7
ММ Енерго 2010 д.о.о., Ужице	-	-	-	800	-	800
ЗЛАТИБОРСКИ КАТУН БЕОГРАД	-	-	-	16	-	16
EBRD (напомена 32)	-	2,145,943	2,145,943	-	4,586,114	4,586,114
International Finance Corporation (напомена 32)	-	-	-	-	6,173,615	6,173,615
Reprezent doo	12	-	12	-	-	-
Volero ZR	8	-	8	-	-	-
Cedens company	2,364	-	2,364	-	-	-
физичка лица	94,898	-	94,898	491,541	-	491,541
Укупно	97,471	2,145,943	2,243,414	497,771	10,759,729	11,257,500

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

39. ПОВЕЗАНА ЛИЦА (наставак)

39.2. Приходи и расходи од повезаних лица (наставак)

	2017.		
	Камате	Накнаде	Укупно
Приходи			
Volero ZR	-	18	18
Cedens company	10	144	154
Анфибија	-	8	8
Физичка лица	6,471	1,386	7,857
Укупно приходи	6,481	1,556	8,037
Расходи			
EBRD	100,446	5,106	105,552
International Finance Corporation	284,025	3	284,028
Cedens company	3	23	26
Физичка лица	282	512	794
Укупно расходи	384,756	5,644	390,400
Нето расходи	(378,275)	(4,088)	(382,363)

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године
39. ПОВЕЗАНА ЛИЦА (наставак)**39.2. Приходи и расходи од повезаних лица (наставак)**

	2016.		
	Кamate	Накнаде	Укупно
Приходи			
ABD COMPANY д.о.о., Београд - у ликвидацији	-	2	2
Ласта д.о.о., Сомбор	61	188	249
ВИШ траде д.о.о., Вршац	14	10	24
Адвокат Ристић Саша Крушевац	-	6	6
МЕПЛАСТ д.о.о., Крушевац	2	55	57
МЕНТА д.о.о., Ниш	-	333	333
Нова пекара д.о.о., Ужице	-	73	73
ММ Енерго 2010 д.о.о., Ужице	-	28	28
Горан Дамњановић МАРВИН+АЗАМИТ, Крушевац	-	25	25
Владан Перишић СР Електрон, Зрењанин	-	6	6
ЗЛАТИБОРСКИ КАТУН БЕОГРАД	-	56	56
Физичка лица	27,636	9,116	36,752
Укупно приходи	27,713	9,898	37,611
Расходи			
Ласта д.о.о., Сомбор	2	-	2
EBRD	134,645	914	135,559
International Finance Corporation	374,220	35,354	409,574
МЕПЛАСТ д.о.о., Крушевац	1	-	1
МЕНТА д.о.о., Ниш	1	-	1
Нова пекара д.о.о., Ужице	1	-	1
ММ Енерго 2010 д.о.о., Ужице	1	-	1
Физичка лица	5,701	6,184	11,885
Укупно расходи	514,572	42,452	557,024
Нето расходи	(486,859)	(32,554)	(519,413)

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

39. ПОВЕЗАНА ЛИЦА (наставак)

39.3 Бруто и нето примања Извршног одбора Банке, Управног одбора и Одбора за ревизију су следећа

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Бруто примања		
Извршни одбор	84,279	156,079
Нето примања		
Извршни одбор	72,177	136,966
Бруто примања		
Управни одбор и Одбор за ревизију	37,415	39,414
Нето примања		
Управни одбор и Одбор за ревизију	22,963	24,223

40. НЕУСАГЛАШЕНИ ИЗВОДИ ОТВОРЕНИХ СТАВКИ И НЕРЕАЛИЗОВАНЕ ДИВИДЕНДЕ

На основу анализе извршеног редовног Годишњег пописа на дан 31. децембра 2017. године, Банка има неусаглашене изводе отворених ставки за 24 клијента са наведеним разлогом оспоравања и 16 враћених непотписаних извода.

Неусаглашени изводи за 16 клијената односе се на клијенте који оспоравају износ потраживања за дате авансе, потраживања по основу издатих фактура, потраживања по основу закупнине у укупном износу од 9,799 хиљада динара.

За 4 клијента неусаглашени износи односе се на ванбилансне ставке исказаних неопозивих обавеза за неповучене кредите, оспоравање износа приказаних у писму о намерама, оспоравање салда на појединим партијама гаранција на дан 31.12.2017. у укупном износу од 9,035 хиљада динара.

4 клијента оспорава износе: потраживања по основу накнада домаћег и платног промета са иностранством, износ доспелог ануитета, начина обрачуна затезне камате у укупном износу од 836 хиљада динара.

Износ исправки вредности за потраживања која су оспорена (и износ резервисања за билансне ставке) одређен је политиком кредитног ризика Банке.

Банка је у континуираном процесу усаглашавања оспорених ставки.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

**40. НЕУСАГЛАШЕНИ ИЗВОДИ ОТВОРЕНИХ СТАВКИ И НЕРЕАЛИЗОВАНЕ ДИВИДЕНДЕ
(наставак)**

Нереализоване дивиденде

Нереализоване дивиденде за исплату у 2017. години износе (напомена 36):

- неисплаћене обавезе по основу дивиденди ранијег периода у износу од 4,251 хиљада динара,
- према одлуци из 2014. године 1,934,065 хиљада динара за преференцијалне акције и 28,686 хиљада динара за приоритетне.
- Потенцијалне обавезе за исплату приоритетних дивиденди на основу обрачуна за 2015. годину износе 23,530 хиљада динара
- Потенцијалне обавезе за исплату приоритетних дивиденди на основу обрачуна за 2016. у износу од 16,808 хиљада динара

Потенцијалне обавезе за исплату приоритетних дивиденди на основу обрачуна за 2017. годину износе 13,222 хиљаде динара.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

41. ДОГАЂАЈИ НАКОН ДАТУМА БИЛАНСА СТАЊА

Није било значајних догађаја након датума биланса стања које би било неопходно обелоданити у финансијским извештајима.

42. ДЕВИЗНИ КУРСЕВИ

Девизни курсеви утврђени на међубанкарском састанку девизног тржишта примењени за прерачун позиција биланса стања у динаре на дан 31. децембра 2017. и 2016. године за поједине главне валуте су:

	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
USD	99.1155	117.1353
EUR	118.4727	123.4723
CHF	101.2847	114.8473

У Београду, дана 15. марта 2018 године.

Потписано у име Комерцијалне банке а.д., Београд:

_____
Мирослав Перић
Члан Извршног одбора

_____
Слађана Јелић
Заменик председника Извршног одбора
Банке

ГОДИШЊИ ИЗВЕШТАЈ О ПОСЛОВАЊУ КОМЕРЦИЈАЛНЕ БАНКЕ АД ЗА 2017. ГОДИНУ

Март 2018. године

САДРЖАЈ

---

1. ОСНОВНИ ПОКАЗАТЕЉИ ПОСЛОВАЊА БАНКЕ	2
2. МАКРОЕКОНОМСКИ УСЛОВИ ПОСЛОВАЊА	5
3. БАНКАРСКИ СЕКТОР РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ И ФИНАНСИЈСКИ ПОЛОЖАЈ БАНКЕ	10
4. ОРГАНИЗАЦИОНА СТРУКТУРА И ОРГАНИ БАНКЕ	13
5. ОГРАНЦИ БАНКЕ	17
6. ФИНАНСИЈСКИ ПОЛОЖАЈ И РЕЗУЛТАТИ ПОСЛОВАЊА БАНКЕ У 2017. ГОДИНИ	18
7. УЛАГАЊА У ЦИЉУ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	38
8. ЗНАЧАЈНИ ДОГАЂАЈИ ПО ЗАВРШЕТКУ ПОСЛОВНЕ ГОДИНЕ	38
9. ПЛАН БУДУЋЕГ РАЗВОЈА БАНКЕ	39
10. ИСТРАЖИВАЊЕ И РАЗВОЈ	42
11. ОТКУП СОПСТВЕНИХ АКЦИЈА И УДЕЛА	43
12. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ ЗНАЧАЈНИ ЗА ПРОЦЕНУ ФИНАНСИЈСКОГ ПОЛОЖАЈА	43
13. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА	44
14. ДРУШТВЕНО ОДГОВОРНО ПОСЛОВАЊЕ	48
15. РЕАЛИЗАЦИЈА БИЗНИС ПЛАНА БАНКЕ ЗА 2017. ГОДИНУ	49

---

1. ОСНОВНИ ПОКАЗАТЕЉИ ПОСЛОВАЊА БАНКЕ

БИЛАНС УСПЕХА (у 000 РСД)	2017.	2016.	Индекс 17/16	2015.	2014.	2013.
Позиције						
Добитак/губитак пре опорезивања	7.187.250	-8.377.636	-	-6.175.885	4.757.589	4.588.375
Нето приходи од камата	12.446.197	13.462.734	92,4	13.768.082	13.298.586	12.929.237
Нето приходи од накнада	5.082.226	4.817.314	105,5	4.899.947	4.717.757	4.565.148
Оперативни трошкови *	10.833.081	11.086.858	97,7	10.799.510	10.745.910	10.161.794
Нето расходи индиректних отписа пласмана и резервисања	17.883	-14.907.539	-	-13.008.526	-2.725.389	-3.220.075

* Напомена: У оквиру оперативних трошкова приказани су трошкови зарада, материјални и нематеријални оперативни трошкови

БИЛАНС СТАЊА (у 000 РСД)	2017.	2016.	Индекс 17/16	2015.	2014.	2013.
БИЛАНСНА АКТИВА	369.183.538	400.017.469	92,3	393.439.874	406.261.524	362.786.319
СТАНОВНИШТВО						
Кредити **	81.712.222	75.522.465	108,2	70.784.957	69.039.387	61.848.487
Депозити	230.033.982	231.312.395	99,4	218.836.847	207.430.548	186.766.804
ПРИВРЕДА						
Кредити	71.725.704	74.083.897	96,8	89.204.275	112.768.251	112.261.312
Депозити	52.548.029	78.300.568	67,1	55.503.896	57.437.462	42.131.535
Хартије од вредности ***	117.288.767	136.366.773	86,0	129.607.464	95.654.325	57.001.465

**Напомена: Позиција кредити не укључује остале пласмане и потраживања, позиција депозити не укључује остале обавезе и средства примљена кроз кредитне линије. По захтеву ревизора у 2017. години урађена је корекција биланса за 2015. годину.

***Напомена: Позиција хартије од вредности обухвата Финансијска средства по фер вредности кроз БУ намењена трговању, Финансијска средства која се иницијално признају по фер вредности кроз БУ, Финансијска средства расположива за продају и Финансијска средства која се држе до доспећа.

ПОКАЗАТЕЉИ	2017.	2016.	Индекс 17/16	2015.	2014.	2013.
РАЦИО КРЕДИТИ/ДЕПОЗИТИ						
Бруто кредити/депозити	61,3%	58,7%		67,4%	72,4%	77,8%
Нето кредити/депозити	56,1%	50,7%		57,2%	66,3%	72,0%
КАПИТАЛ (у 000 РСД)	63.260.055	55.424.302	114,1	62.838.046	69.546.804	64.962.218
Адекватност капитала	27,89%	26,97%		22,70%	17,67%	19,02%
Број запослених	2.806	2.858	98,2	2.877	2.906	2.966
ПАРАМЕТРИ ПРОФИТАБИЛНОСТИ						
РОА	1,89%	-2,05%		-1,56%	1,25%	1,33%
РОЕ-на укупан капитал	11,91%	-13,86%		-8,99%	7,05%	7,33%
Нето каматна маржа на укупну активу	3,3%	3,3%		3,5%	3,5%	3,7%
Cost / income рацио	61,8%	60,7%		57,9%	59,6%	58,0%
Актива по запосленом (у 000 ЕУР)	1.111	1.134	98,0	1.124	1.067	951

Пословање у 2017. години одвијало се у релативно стабилном макроекономском окружењу, са позитивним трендовима кључних величина. Годину за нама обележили су: раст бруто друштвеног производа (БДП-а), висок ниво страних директних инвестиција, суфицит републичког буџета, пад уфешћа јавног дуга у БДП-у, априсијација динара и пад стопе незапослености.

Народна банка Србије (НБС) је у претходној години у склопу активности на даљем јачању укупне стабилности банкарског сектора, поред осталог, посебну пажњу посветила и питању неперформансних кредита. У склопу решавања овог питања НБС је усвојила Одлуку о рачуноводственом отпису билансне активе банке, према којој су банке дужне да изврше пренос билансне активе ниског степена наплативости (када је обрачунати износ обезвређења кредита који је банка евидентирала у корист исправке вредности 100% његове бруто књиговодствене вредности) у ванбилансну евиденцију. Као резултат примене наведене Одлуке забележено је значајно смањење удела проблематичних кредита у укупним кредитима (са 17,0% крајем 2016. године на 11,1% на крају новембра месеца).

Показатељ адекватности капитала сектора је додатно повећан након почетка примене Базел 3 стандарда. Каматне стопе на новоодобрене кредите су додатно снижене на историјски ниске вредности. Ниски инфлаторни притисци у току претходне године условили су да НБС додатно релаксира монетарну политику у току претходне године (референтна каматна стопа је снижена са 4,0% на 3,5%).

Као сублимација свега наведеног, на крају 2017. године премија ризика земље спустила се на 100 базних поена (даље снижење почетком 2018. године на ниво од 85 базних поена), а кредитни рејтинг земље је повећан.

У току 2017. године Банка је спровела све планиране активности, у складу са усвојеном Стратегијом и бизнис планом.

Банка је успела да задржи место системски значајне Банке у банкарском сектору Србије изражено висином билансне активе (друга позиција у сектору са учешћем од 11%) и обимом акцијског капитала (друга позиција у сектору са учешћем од 10%). У дужем временском периоду Банка се у сектору истиче и по обиму девизне штедње становништва. На крају 2017. године девизна штедња становништва износи ЕУР 1.624 милиона.

Сигурно и стабилно пословање, као приоритетни циљ Банке и у 2017. години, је остварен и Банка бележи једну од најбољих пословних година, што висока ликвидност, капитализованост, раст пословне активности и остварена добит, недвосмислено потврђују.

Банка испуњава све законске прописане показатеље пословања, а показатељ адекватности капитала Банке, као најзначајнији показатељ сигурности пословања, на крају 2017. године, износи 27,89% (прописано минимално 8% + заштитини слој капитала). Укупан капитал Банке, на крају 2017. године је износио РСД 63.260,1 милион или ЕУР 533,9 милиона и у односу на стање са краја претходне године повећан је за РСД 7.835,8 милиона.

У 2017. години извршене су одређене организационе промене. Од средине априла месеца 2017. године започела је пуна примена нове организације пословне мреже сачињене од 6 Пословних центара (намењених за рад са становништвом), Филијале Косовска Митровица и 5 Пословно корпоративних центара (намењених за рад са привредним клијентима). Приликом креирања нове пословне мреже кључни циљеви били су: повећати ефикасност у раду са клијентима, убрзати процес доношења кредитних одлука уз даљу рационализацију оперативних трошкова. У склопу ових напора извршена је и даља централизација послова, пренос посла из пословне мреже у централу Банке чиме се ствара додатни простор да се запослени у мрежи што је више могуће посвете клијентима Банке.

Банке су у претходном периоду недвосмислено констатовале да целокупно друштво све више почива на интернету, електронском и дигиталном пословању, те су тражиле начине да савремене технологије примене у своје пословање.

Комерцијална банка је у претходном периоду, а посебно у току 2017. године као један од значајних циљева навела и дигитализацију пословања. Фокус је на настојању да клијентима пружимо, на савременим технологијама засноване, услуге које ће задовољити њихове свакодневне животне потребе. Поред погледа на клијенте, дигитализација је процес који користимо и за интерну модернизацију, унапређење процеса, односно повећање ефикасности и квалитета унутар Банке. На овај начин покушавамо да

себи оставимо више времена које ћемо посветити нашим клијентима.

Ако би из сегмента дигитализације требали да издвојимо најважније од оствареног у 2017. години онда са поносом истичемо да је „отворена“ електронска експозитура („КОМЕЦЕНТАР“) која омогућава да се преко Интернета, без одласка у експозитуру, поднесе захтев за одређени производ и услугу, као што су текући рачун, дозвољено прекорачење по текућем рачуну и дебитне картице са одложеним плаћањем.

У делу пословања са становништвом, Банка је реализовала на тржишту читав низ нових производа попут услуге слања готовог новца („КОМЕКЕШ“), само уз помоћ мобилног телефона, а преко мБанк апликације. Друга услуга, дигитална Visa картица („КОМЕРАУ“), базирана је на „ХЦЕ“ технологији, такође се користи у оквиру мБанк апликације, а омогућава сва безконтактна плаћања уз помоћ мобилног телефона и без новчаника. Од августа 2017. године у пуну употребу је пуштена и апликација „Комбанк Трејдер“, апликација за електронско трговање хартијама од вредности која сада омогућава и трговање на 35 најпознатијих светских берзи.

Као резултат свега наведеног Банка је у 2017. години увећала број клијената, тако да сада Банка има више од 1,0 милиона корисника.

Најизраженији ризик у пословању Банке (као и целог сектора) и даље остаје кредитни ризик. У циљу даљег унапређења система управљања ризицима, а у складу са регулативом НБС и припремама за примену стандарда МСФИ 9, Банка је предузела све потребне мере за квалитетно управљање кредитним и осталим ризицима.

Као резултат успостављеног система управљања ризицима и примене Одлуке Народне банке Србије о отпису билансне активе у 2017. години Банка је значајније

смањила показатељ ненаплативих кредита (НПЛ). На крају 2017. године НПЛ је 13,8% (планирана вредност је 16,8%), док је на крају 2016. године био 19,4%.

Комерцијална банка је и један од регионалних банкарских лидера, јер њеном пословном успеху доприносе и субвенције, Комерцијална банка Будва, Комерцијална банка Бања Лука и Комбанк Инвест Београд.

За разлику од 2015. и 2016. године када је Банка забележила негативан резултат, 2017. годину Банка је завршила са позитивним резултатом од РСД 7.187,3 милиона. Поред позитивног резултата и високе адекватности капитала додатну сигурност у пословању пружају и резерве из добити. Формиране резерве из добити су више од потребних резерви обрачунатих у складу са прописима Народне банке Србије (Одлука о класификацији билансне активе и ванбилансних ставки банке). Као резултат свега наведеног, Банка испуњава све параметре прописане Законом о банкама.

Спољни ревизор Банке ја након извршене ревизије финансијских извештаја за 2017. годину издао позитивно мишљење, односно констатовао да финансијски извештаји истинито и објективно приказују финансијски положај Банке у складу са Међународним стандардима финансијског извештавања, Законом о рачуноводству и прописима Народне банке Србије.

У наредном периоду, према Стратегији и Бизнис плану, фокус Банке остаје на:

- Очувању и унапређењу клијентске базе;
- Расту пласмана клијентима;
- Одржавању стабилности пословања и репутације Банке;
- Подизању вредности Банке;
- Одрживом расту пословања и профитабилности - стабилни приходи уз контролу трошкова.

Финансијски циљеви Банке (у %)	2017. остварено	2018. план	2019. план	2020. план
Раст активе	-7,7	3,8	5,1	5,9
Добитак/Губитак пре опорезивања(РСД млн)	7.187	7.145	7.516	8.065
РОА	1,9	1,9	1,9	1,9
РОЕ - укупан капитал	11,9	11,2	11,2	11,3
Каматна маржа (нето приходи од камата / укупна актива)	3,3	3,3	3,3	3,2
Breakeven маржа	1,4	1,5	1,4	1,3
Cost/Income рацио	61,8	57,8	56,2	54,7
НПЛ	13,8	12,8	11,2	9,7

2. МАКРОЕКОНОМСКИ УСЛОВИ ПОСЛОВАЊА

На међународном финансијском тржишту протеклу 2017. годину обележила је разноликост монетарних политика водећих централних банака, Федералних резерви (ФЕД, САД) и Европске централне банке (ЕЦБ). Федералне резерве су подигле референтну стопу крајем 2017. године (1,25%-1,50%), Европска централна банка је задржала референтну стопу (0,00%), Банка Енглеске је крајем претходне године повећала каматну стопу (0,50%), док Швајцарска национална банка није мењала референтну стопу у 2017. години (од -1,25% до -0,25%). Поменути дивергентност монетарних политика водећих централних банака чини неизвесним глобалне токове капитала ка земљама у развоју, а тиме и Србији. Средином децембра 2017. године ЕЦБ је донела одлуку да настави са програмом куповине активе али уз смањени месечни обим од ЕУР 30 милијарди (уместо дотадашњих ЕУР 60 милијарди) односно све док инфлација не достигне циљани ниво. На робном тржишту, настављена је осцилација цене сирове нафте. На кретање цене нафте утицали су временске непогоде у Мексичком заливу и Флориди у септембру, затварање нафтовода у Северном мору у децембру. На цену нафте се позитивно одразила вест да чланице „ОПЕК“-а и других произвођача раде на плановима постепеног изласка из споразума о смањењу производње¹. Цена нафте типа Брент се крајем децембра 2017. године кретала око нивоа од УСД 64,0 за барел.

Међународни монетарни фонд (ММФ) је ревидирао процену раста светске привреде за 2017. годину са 3,5% на 3,6% и за 2018. годину са 3,6% на 3,7%² (0,1 пп више у односу на априлску процену). Кина је и даље главни покретач глобалног економског развоја. Раст БДП-а Кине у 2016. години је износио 6,7% док је процена раста у 2017. и 2018. години 6,8% и 6,5% респективно³. И током 2017. године настављене су геополитичке тензије на Блиском истоку (Сирија, Ирак).

У Републици Србији, према првим проценама, очекује се раст БДП-а у 2017. години од 1,9%⁴ (2,0%, МФИН⁵). Привредна активност у 2017.

години наставила је позитивна кретања која су донекле била успорена неповољним метеоролошким условима, а тиме и падом пољопривредне производње као и неповољним кретањима у електроенергетском сектору почетком године. Ниски инфлаторни притисци током претходне године и ниска инфлација из окружења, утицали су да домаћа инфлација (3,0% м.г.⁶) остане у оквирима циљане стопе. Према резултатима из Анкете о радној снази (трећи квартал 2017.) дошло је до смањења незапослености односно повећања запослености у односу на исти период 2016. године. У првих десет месеци 2017. укупна вредност извезене робе је била ЕУР 12,6 милијарди док је вредност увезене робе била ЕУР 15,9 милијарди, односно спољнотрговински дефицит је износио ЕУР 3,6 милијарди (увећање за 15,4%)⁷. Нето прилив страних директних инвестиција (СДИ), на крају новембра 2017. године износио је око ЕУР 2,3 милијарде⁸, што представља повећање од 37,5% међугодишње и премашио је предвиђање за целу 2017. годину. СДИ су углавном биле усмерене ка извозно оријентисаним секторима. Поред ЕУ СДИ су пристигле из азијско-пацифичког региона и Блиског истока. Поправљање домаћег пословног амбијента потврђено је и даљим напретком на Doing Business листи Светске банке са 47. на 43. место. Дуг централне државе на крају новембра 2017. године износио је ЕУР 23,4 милијарде што представља 62,6% БДП-а за разлику од краја 2016. године када је износио 71,9% БДП-а. Премија ризика земље, мерена ЕМВИ индексом (индекс обвезница земаља у развоју) је наставила да пада и током 2017. године што указује на већу сигурност за инвестирање. Од средине децембра ЕМБИ за Србију се налази испод 100 б.п. што је најнижи ниво⁹. Поменуто је одговарајући допринос дала и позитивна оцена ММФ-а о успешном завршетку осме ревизије „stand by“ аранжмана из предострожности.

На крају посматране године, у Скупштини Србије, усвојен је сет финансијских закона чији је циљ спровођење финансијске консолидације, даља борба против „сиве економије“ и економски развој. Усвојени су Закон о изменама и допунама Закона о ПДВ-у; Закон о изменама и допунама Закона о порезу на добит правних лица; Закон о изменама и

¹ НБС, Преглед дешавања на светском финансијском тржишту, децембар 2017.

² Извор: IMF, World Economic Outlook, october 2017

³ Извор: IMF, World Economic Outlook, october 2017

⁴ РЗС, Економска кретања у РС, децембар 2017

⁵ МФИН, Основни макроекономски индикатори, децембар 2017

⁶ РЗС, Саопштење за јавност, децембар 2017

⁷ МФИН, Текућа макроекономска кретања, децембар 2017

⁸ НБС, Макроекономска кретања, јануар 2018

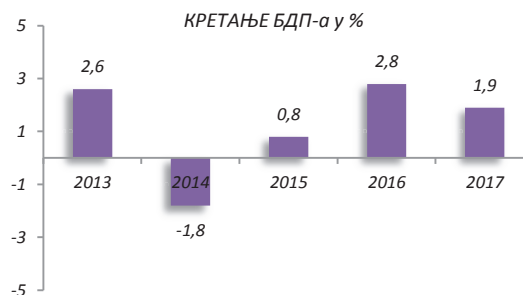
⁹ НБС, Макроекономска кретања, јануар 2018

допунама Закона о порезу на доходак грађана; Закон о спречавању прања новца и финансирања тероризма; Закон о изменама и допунама Закона о јавном дугу РС по основу неисплаћене девизне штедње грађана положене код банака чије је седиште на територији РС и њиховим филијалама на територији бивших република СФРЈ; Закон о изменама и допунама Закона о стечају; Закон о изменама и допунама Закона о раду.

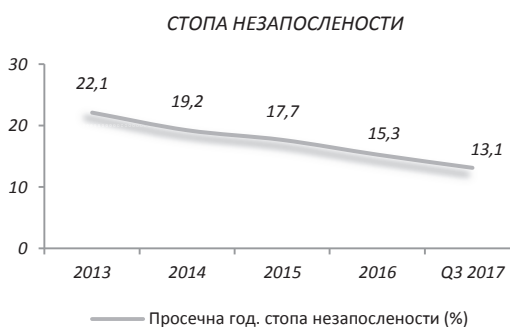
Кретање БДП-а

Након 2016. године и оствареног привредног раста од 2,8%¹⁰ привредна активност је наставила позитивна кретања и током 2017. године. Као резултат предузетих мера економске политике уследио је раст укупне економске активности у трећем кварталу 2017. мерено бруто домаћим производом од 2,1% у односу на исти квартал претходне године. Према првим проценама, укупна економска активност у 2017. години, мерена БДП-ом, остварила је раст од 1,9%¹¹ у односу на претходну годину. Највећи допринос расту БДП-а, на страни понуде, дали су раст индустријске производње пре свега прерађивачка индустрија и услужни сектор. У оквиру прерађивачке индустрије по значају издвајају се хемијска, гумарска и машинска као и производња металних производа и производња електричне опреме. Стабилан раст, са све важнијом улогом, остварују и дуванска индустрија и производња основних метала¹². Грађевинарство је такође дало позитиван допринос, док је пољопривреда имала највећи негативан утицај. Екстремна суша праћена високим температурама почетком 2017. године значајно је умањила приносе свих биљних култура. На страни потрошње, раст БДП-а је вођен инвестиционом активношћу и личном потрошњом, благи позитиван допринос дала је и државна потрошња. Електро-енергетски сектор, после пољопривреде, имао је најзначајнији негативни утицај на раст БДП-а.

Запосленост/незапосленост

У 2017. години је настављена тенденција из 2016. године, тржиште рада наставља да се опоравља. Раст економске активности се позитивно одразио и на тржиште рада повећањем броја запослених од почетка године. Према подацима добијеним из Анкете о радној снази на крају трећег квартала 2017. дошло је до значајног смањења незапослености у односу на исти период 2016. године. Стопа незапослености на крају трећег квартала 2017. износила је 12,9% и смањена је у односу на исти период 2016. када је износила 13,8%. Број запослених лица старости 15 и више година већи је за 67.900, а број незапослених лица је мањи за 21.900¹³. У структури запослених лица, број формално запослених лица већи је за 117.000, највише у прерађивачкој индустрији и стручним, научним и техничким делатностима. Број неформално запослених лица мањи је за 49.000 у односу на исти период претходне године.

Извор: Републички завод за статистику (просек за период)

Инфлација

И током 2017. године међугодишња инфлација је константно била у оквиру граница циљаног коридора НБС од 3,0%±1,5пп. На крају 2017. године међугодишња инфлација износи 3,0%¹⁴. На висину инфлације у 2017. години утицај су имали цене примарних пољопривредних производа, цена сирове нафте и нафтних

¹⁰ МФИН РС, Текућа макроекономска кретања, децембар 2017

¹¹ РЗС, Саопштење за јавност, економска кретања у РС, децембар 2017

¹² МФИН, Фискална стратегија 2018-2020

¹³ РЗС, Анкета о радној снази, трећи квартал 2017

¹⁴ РЗС, Саопштење за јавност, индекс потрошачких цена, децембар 2017

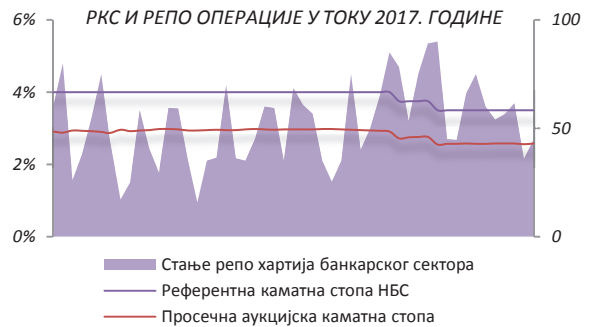

деривата и инфлација у међународном окружењу. Према пројекцији НБС међугодишња инфлација ће и у наредном периоду наставити да се креће у границама циља од $3,0\% \pm 1,5\text{пп}$ при чему се очекује и пад почетком 2018. године.

Референтна каматна стопа

Укупна маркоекoнoмскa кретања омогућила су Народној банци Србије да задржи релаксирану монетарну политику и у 2017. години и да настави обарање референтне каматне стопе (РКС) са 4,00% са почетка године на ниво 3,50% на крају године. Приликом снижења РКС НБС је узела у обзир средњорочну пројекцију инфлације, у условима смањене премије ризика земље, непромењених инфлационих очекивања и ниже „увозне“ инфлације. Додатним смањењем РКС у условима ниских инфлаторних притисака, НБС је дала додатну подршку расту кредитне активности пословних банака. Враћањем инструмента реверзних репо операција НБС је поново омогућила банкама пласирање вишка ликвидних средстава у благајничке записе, применом методе аукције и вишеструких каматних стопа. Ово је резултирало раздвајањем и формирањем аукцијске (ниже) и референтне (више) каматне стопе. Просечна пондерисана РЕПО стопа је на крају 2017. године износила 2,57% док је на крају 2016. године износила 2,89%. Обим РЕПО трансакција се кретао у распону од минималних РСД 15,8 милијарди до максималног обима РСД 90,0 милијарди у октобру, да би се крај године завршио са РСД 45,1 милијарде.

Стране директне инвестиције

Стране директне инвестиције (СДИ), закључно са новембром 2017. године, достигле су износ од око ЕУР 2,3 милијарде¹⁵ док су у истом периоду претходне године износиле око ЕУР 1,7 милијарди. СДИ су углавном биле усмерене ка извозно оријентисаним секторима. У оквиру прерађивачке индустрије, где је пласиран највећи део СДИ, највећи прилив инвестиција је релизован у производњи моторних возила, основних метала, гума и пластике, фармацеутских и хемијских производа.

Поменуће инвестиције су довеле до раста запослености, раста производње и извоза прерађивачке индустрије. Обим страних директних инвестиција од око ЕУР 2,3 милијарде био би довољан за покриће дефицита текућег рачуна, који се за целу 2017. годину процењује на ЕУР 1,7 милијарди односно 4,6% БДП-а¹⁶.

Спољнотрговинска размена

Укупна спољнотрговинска размена Републике Србије у претходној години, износила је ЕУР 34,5 милијарди¹⁷. Овај обим представља повећање од око ЕУР 4,0 милијарде у односу на исти период претходне године. Извоз робе, за дванаест месеци 2017. године, достигао је

¹⁵ НБС, Макроекономска кретања, јануар 2018

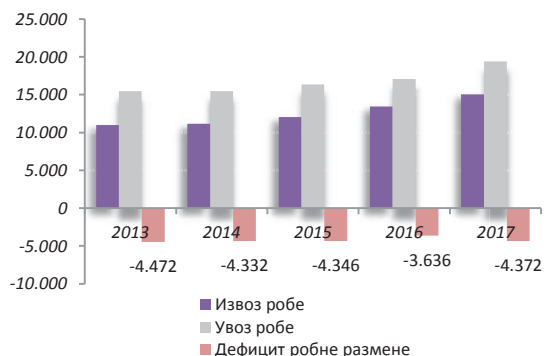
¹⁶ МФИН, Фискална стратегија 2018-2020

¹⁷ МФИН, Текућа макроекономска кретања, фебруар 2018

вредност од ЕУР 15,0 милијарди. Увоз робе, у истом периоду, је износио ЕУР 19,4 милијарди, односно дефицит остварене робне размене износио је ЕУР 4,4 милијарде (повећање од 20,2% у односу на исти период претходне године).

СПОЉНОТРГОВИНСКА РАЗМЕНА (млн ЕУР)

Најзначајнији извозни производи су електричне машине, апарати и уређаји са учешћем од 9,1¹⁸%. Посматрано по компанијама извозницима, компанија Фиат аутомобили Србија д.о.о. Крагујевац (ФАС) је водећи извозник (до краја новембра 2017.). До краја новембра 2017. године обим извоза ФАС-а износио је ЕУР 870,2 милиона, а следе га ХБИС Груп Србија д.о.о. Смедерево (бивша Железара Смедерево), Tigar tyres д.о.о. Пирот и НИС а.д. Нови Сад¹⁹.

Посматрајући структуру спољнотрговинске размене по регионима и земљама, са земљама ЕУ и даље се обавља око 2/3 спољнотрговинске размене. Увоз из земаља ЕУ чини 62,4% укупног увоза, а извоз у земље ЕУ 66,1% укупног извоза²⁰ у периоду јануар-децембар 2017. године. Главни спољнотрговински партнери из ЕУ су Италија и Немачка и у 2017. години са 25,8% од укупног извоза, и 22,7% од укупног увоза из истих земаља²¹.

Курс ЕУР/РСД

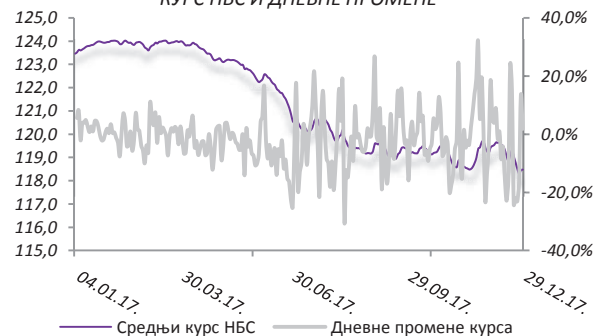
Курс ЕУР/РСД (118,47) на крају 2017. године је за 4,0% нижи од курса са краја 2016. године. Током 2017. године курс ЕУР/РСД се кретао у распону од 118,29 до 124,02 РСД за ЕУР. Кретање курса динара било је под утицајем повољних макроекономских показатеља, позитивних оцена ММФ-а по питању спровођења потписаног „stand by“ аранжмана

са Владом РС, побољшаног кредитног рејтинга земље (Агенције Moodys, S&P, Fitch²²), повећаног поверења страних инвеститора и раста инвестиција у хартије од вредности Републике Србије.

У току 2017. године динар је апресирао према евр за 4,2%, а у односу на долар за 18,2%. Народна банка Србије (НБС) је и током 2017. године интервенисала на међубанкарском девизном тржишту (МДТ) у оба смера, кроз куповину и продају девиза, и на тај начин спречавала веће дневне осцилације вредности домаће валуте. Током 2017. године обим куповине НБС на МДТ-у износио је ЕУР 1.355 милиона, док је обим продаје био ЕУР 630 милиона.

Девизне резерве НБС крајем децембра 2017. године достигле су износ ЕУР 10,0 милијарди (према прелиминарним подацима) и смањене су у односу на крај 2016. године за 2,4%.

КУРС НБС И ДНЕВНЕ ПРОМЕНЕ

Буџетски дефицит/суфицит

На крају 2017. године, на нивоу опште државе, забележен је укупан фискални суфицит у износу од РСД 52,3 милијарде²³. Према претходном договору са ММФ-ом био је предвиђен укупан фискални дефицит, за целу годину, од РСД 75,2 милијарде што значи да је остварење буџета боље од планираног услед боље наплате свих врста прихода.

КОНСОЛИДОВАНИ БУЏЕТ (% БДП-а)

¹⁸ МФИН, Текућа макроекономска кретања, фебруар 2018

¹⁹ МФИН, Текућа макроекономска кретања, децембар 2017

²⁰ МФИН, Текућа макроекономска кретања, фебруар 2018

²¹ МФИН, Текућа макроекономска кретања, фебруар 2018

Извор: МФИН (консолидовани фискални резултат)

²² НБС, Макроекономска кретања у Србији, јануар 2018

²³ МФИН, саопштење за децембар 2017

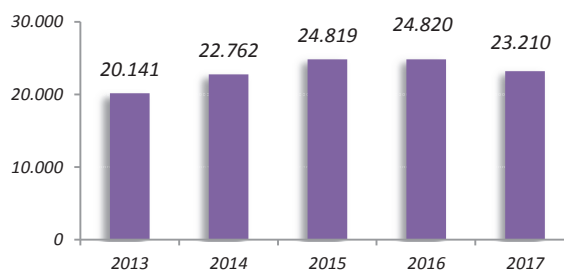
На крају децембра 2017. године постигнут је суфицит буџета Републике у износу од РСД 33,9 милијарди²⁴. У поменутом периоду наплаћени су приходи у износу РСД 1.119,1 милијарда, а расходи у износу РСД 1.085,2 милијарде. У периоду јануар-децембар буџетски приходи су повећани за 7,1% м.г. док је на расходној страни буџета остварен раст од свега 1,3% м.г.²⁵ У односу на 2016. годину, највећи појединачни раст на приходној страни буџета забележен је код пореза на добит предузећа, док је на расходној страни буџета раст забележен код осталих текућих расхода. Код буџетских расхода је, први пут од преткризног периода, забележен пад отплата за камате. У структури буџетских прихода, у периоду јануар-децембар 2017. године, приход од акциза је повећан за РСД 14,3 милијарде. Ово повећање је резултат повећане наплате акцизе на промет дуванских производа у 2017. години у односу на 2016. годину у износу од РСД 7,3 милијарде²⁶.

Програмом фискалне консолидације држава је утицала углавном на корекције на расходној страни буџета током 2015. године. Погољнији фискални резултати од 2016. године су последица, пре свега, већих буџетских прихода услед привредног раста и ефикасније наплате свих пореских ставки.

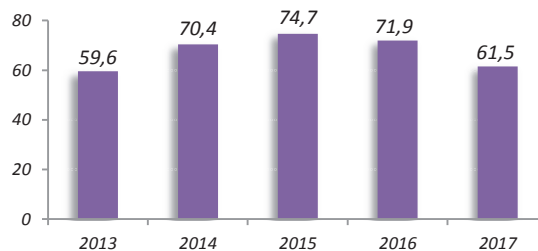
Јавни дуг

Јавни дуг Републике Србије (централног нивоа државе) на крају децембра 2017. године износио је ЕУР 23,2 милијарде²⁷ што представља 61,5% БДП. Према расположивим подацима Министарства финансија, у односу на исти период 2016. године, јавни дуг је смањен за ЕУР 1,6 милијарди. Највећа препрека за смањење учешћа јавног дуга у БДП-у лежи у дешавању у међународном окружењу, а пре свега у кретању курса долара у односу на динар (око 30% дуга РС је у доларима) и промени каматних стопа (око 20% дуга РС је по варијабилним каматним стопама)²⁸.

ЈАВНИ ДУГ РС (млн ЕУР)

ЈАВНИ ДУГ РС (% БДП-а)

Спољни дуг

Према подацима НБС на крају септембра 2017. године укупан спољни дуг, јавног и приватног сектора, је износио ЕУР 26,0²⁹ милијарди и у односу на септембар 2016. године повећан је за ЕУР 431,4 милиона. Спољни дуг приватног сектора, у посматраном периоду, је повећан ЕУР 710,9 милиона, док је дуг јавног сектора смањен ЕУР 279,5 милиона. Индикатор екстерне солвентности, представљен као однос износа спољног дуга и вредности извоза робе и услуга, на крају септембра 2017. године је благо побољшан, и износи 137,6%, (почетак године 152,4%)³⁰.

²⁴ МФИН, саопштење за децембар 2017

²⁵ МФИН, Текућа макроекономска кретања, фебруар 2018

²⁶ МФИН, Текућа макроекономска кретања, фебруар 2018

²⁷ МФИН, макроекономски и фискални подаци, 6. фебруар 2018

²⁸ МФИН, Стање и структура јавног дуга, децембар 2017

²⁹ НБС, спољни дуг РС према дужницима од 29. децембра 2017.

³⁰ НБС, Индикатори екстерне позиције Србије од 5. фебруара 2018.

3. БАНКАРСКИ СЕКТОР РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ И ФИНАНСИЈСКИ ПОЛОЖАЈ БАНКЕ

3.1. Банкарски сектор

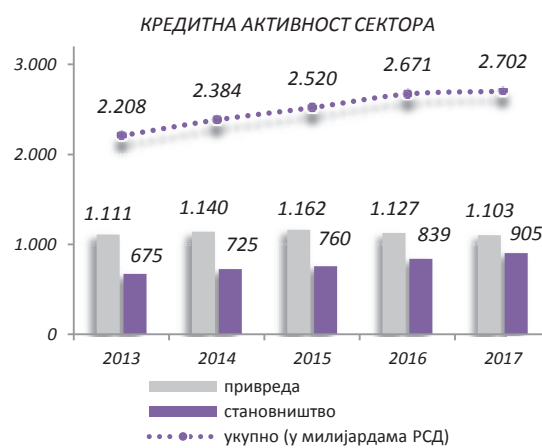
Банкарски сектор Републике Србије, на крају септембра 2017. године, чини укупно 30 банака са 23.342 запослених³¹, укупном активом од РСД 3.293,3 милијарде и укупним капиталом од РСД 662,7 милијарди. Десет највећих банака по билансној активи учествује са 77,4% у укупној секторској активи.

У току првих девет месеци 2017. године билансна актива банкарског сектора је порасла за 1,6% у односу на крај претходне године, укупан капитал је повећан 4,8%, док је број запослених смањен за 2,1%.

И током прва три квартала 2017. године настављен је тренд смањења каматних стопа на динарске кредите привреди и становништву, што је допринело да је реализован раст укупних кредита (5% м.г. у септембру 2017.), и вођен је углавном растом кредита становништву (11,4%³²). Банкарски сектор и током поменутог периода је располагао значајним вишковима ликвидних средстава,

имајући у виду референтне показатеље ликвидности. Вишак ликвидних средстава банкарског сектора се пласира углавном у државне хартије од вредности и реверзне РЕПО операције НБС. На крају септембра 2017. године стање пласмана банака по РЕПО трансакцијама износило је РСД 75,0³³ милијарди док је септембра 2016. године износило РСД 65,0 милијарди. Укупна вредност портфолија државних хартија од вредности, на крају септембра, је износила РСД 613,3 милијарде. Удео хартија од вредности расположивих за продају износио је 16,6% активе банкарског сектора, а готовине и средстава код Централне банке 13,4% (на дан 30. септембар 2017. године).

Учешће бруто НПЛ кредита у укупним бруто кредитима, на крају септембра 2017. износи 12,2% док је на крају децембра 2016. износио 17,0%, а на крају 2015. године чак 21,6%.³⁴ Посматрано по секторској структури, највећи део бруто НПЛ кредита и даље се односи на привредна друштва. На крају септембра 2017. покриће бруто НПЛ кредита обрачунатом резервом за процењене губитке по билансним позицијама износило је 127,2%. Исправке вредности НПЛ кредита покривају 62,2% бруто НПЛ кредита³⁵. Бруто НПЛ кредити физичким лицима на крају трећег тромесечја 2017. године износе РСД 63,0 милијарде и смањени су у односу на друго тромесечје исте године за 19,5%. Бруто НПЛ кредити привредним друштвима износе РСД 124,3 милијарде и мањи су за 13,0% у односу на претходно тромесечје.³⁶

Девизна штедња становништва је имала тенденцију стабилног раста и током 2017.

³³ НБС, Извештај за треће тромесечје 2017

³⁴ НБС, Извештај за треће тромесечје 2017

³⁵ НБС, Извештај за треће тромесечје 2017

³⁶ Исто

³¹ НБС, Извештај за треће тромесечје 2017

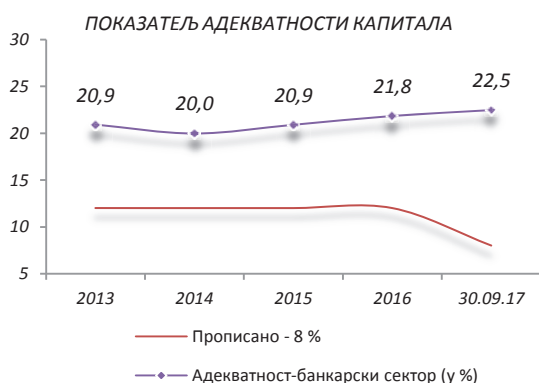
³² НБС, Макроекономска кретања у Србији, новембар 2017.

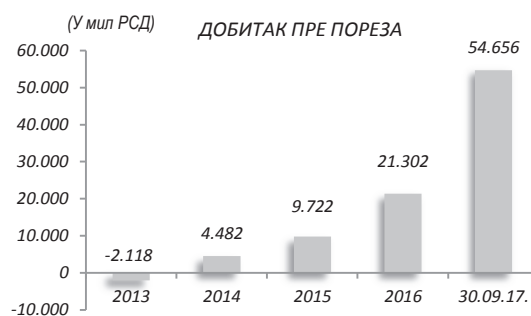
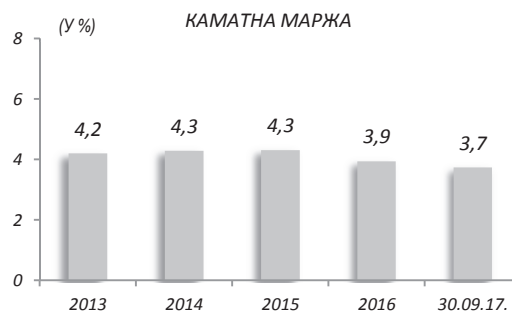
године и на крају септембра 2017. године достиже износ од ЕУР 8,9 милијарди, што представља повећање у односу на децембар 2016. године за 3,3%.

У циљу усклађивања са правним актима ЕУ (из области банкарства) НБС је донела нове прописе усклађене са стандардима Базел 3 који се примењују од 30.06.2017. године. Просечна вредност показатеља адекватности капитала, на дан 30. септембра 2017. године износи 22,5%³⁷. Исказана вредност, у односу на нови прописани минимални показатељ од 8,0% значи да је банкарски сектор адекватно капитализован. На крају септембра 2017. године, акцијски капитал банкарског сектора износи РСД 400,9 милијарди.

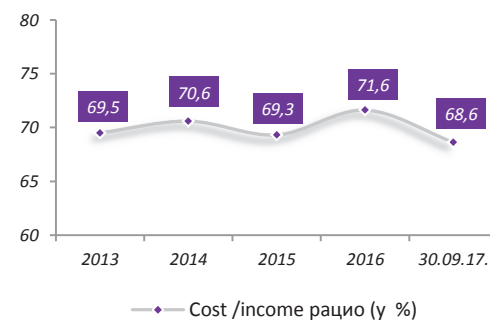
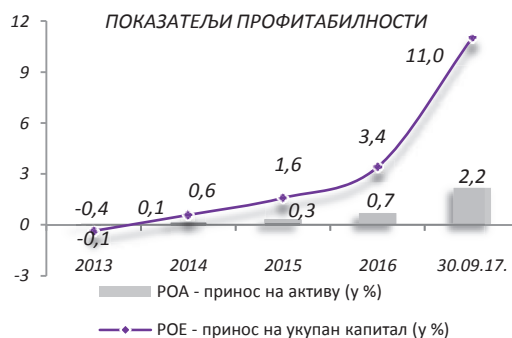

На крају трећег квартала 2017. године, укупно задужење банака по кредитним пословима према иностранству, износило је РСД 150,6 милијарди што представља смањење од 2,3% у односу на крај 2016. године³⁸.

У току прва три квартала 2017. године банке су забележиле раст профитабилности. На крају трећег квартала 2017. остварен је позитиван нето финансијски резултат, пре опорезивања, у износу од РСД 53,5 милијарди. У посматраном периоду 25 банака је пословало позитивно са укупним резултатом РСД 54,7 милијарди, док је 5 банака пословало са укупним губитком од РСД 1,2 милијарде. Најважнији фактор раста нето добитка банкарског сектора је смањење нето кредитних губитака у односу на исти период 2016. године. Трошкови исправки вредности су забележили смањење у односу на исти период прошле године (септембар 2017. – РСД 2,2 милијарде, септембар 2016. - РСД 15,6 милијарди).

Напомена: резултат на крају 2013. године укључује губитак Универзал банке од ЕУР 13 милиона.

Cost/Income ратио наставља тренд снижавања, након повећања у 2016. години, и износи 68,6% (на дан 30.09.2017.).

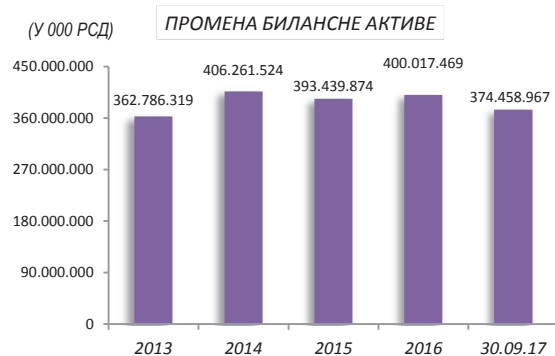
³⁷ НБС, Банкарски сектор у Србији, Извештај за треће тромесечје 2017

³⁸ НБС, Банкарски сектор у Србији, Извештај за треће тромесечје 2017

3.2. Финансијски положај Банке у односу на сектор

Банка је са износом билансне aktive од РСД 374.459,0 милиона, на дан 30.09.2017. године заузимала 11,4% српског банкарског тржишта и задржала је другу позицију по овом параметру. Идентичну позицију Банка је имала и на крају 2016. године.

Дати кредити и потраживања Банке на дан 30.09.2017. године износе РСД 179.787,7 милиона што чини 8,6% тржишног учешћа. Поменути резултат је незнатно слабији у односу на резултат на крају 2016. године када је Банка имала 9,8% учешћа у банкарском сектору (РСД 191.012,8 милиона).

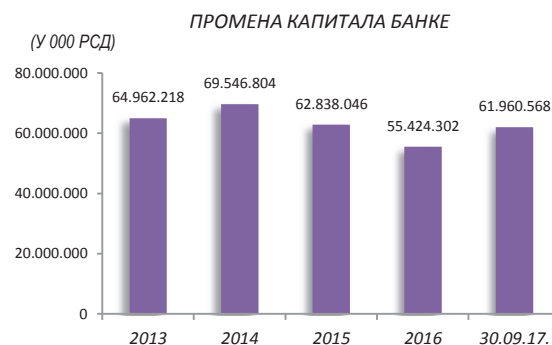
Напомена: због упоредивости са претходним годинама графикон приказује дате кредите Банке без осталих пласмана и потраживања

Позиција прикупљени депозити и остале обавезе такође, је незнатно промењена у току прва три квартала 2017. године. Учешће депозита и осталих обавеза Банке у укупним депозитима банкарског сектора износило је 11,8% на дан 30.09.2017. (РСД 298.294,8 милиона), док је на крају 2016. износило 13,1% укупних депозита банкарског сектора (РСД 330.456,3 милиона).

Напомена: Због упоредивости са претходним годинама графикон приказује депозите Банке без осталих обавеза и кредитних линија

Посматрајући позицију укупан капитал Банка је повећала учешће у банкарском сектору са 8,8% (РСД 55.424,3 милиона на крају 2016. године) на 9,3% банкарског тржишта на дан 30.09.2017. године (РСД 61.960,6 милиона).

4. ОРГАНИЗАЦИОНА СТРУКТУРА И ОРГАНИ БАНКЕ

4.1. Управни одбор Банке

Управни одбор Банке је формиран у складу са Законом о банкама и Уговором између акционара – Републике Србије и групе међународних финансијских институција (EBRD, IFC, DEG, SwedFund) и чини га девет чланова, укључујући и председника, од којих су три члана лица независна од Банке. Чланове Управног одбора Банке именује Скупштина акционара Банке на период од четири године.

Надлежности Управног одбора Банке дефинисане су чланом 73. Закона о банкама и чланом 27. Статута Банке. Чланови Управног одбора Банке на дан 31. децембар 2017. године су:

ИМЕ И ПРЕЗИМЕ	АКЦИОНАР / ЧЛАН НЕЗАВИСАН ОД БАНКЕ	ФУНКЦИЈА
Др Владимир Круљ	Република Србија	Председник
Мирјана Ђојбашић	Република Србија	Члан
Љиљка Јовановић	Република Србија	Члан
Andreas Klinge	ЕБРД	Члан
Philippe Delpal	ЕБРД	Члан
Khosrow Zamani	ИФЦ	Члан
Оливера Матић Брбора	Члан независан од Банке	Члан
Мила Коруџић Милошевић	Члан независан од Банке	Члан
Mats Kjaer	Члан независан од Банке	Члан

4.2. Извршни одбор Банке

Извршни одбор се састоји од председника Извршног одбора, заменика председника Извршног одбора и најмање три члана.

Мандат чланова Извршног одбора Банке укључујући и председника и заменика председника је четири године од дана именованја.

Надлежности Извршног одбора дефинисане су чланом 76. Закона о банкама и чланом 31. Статута Банке.

Чланови Извршног одбора Банке на дан 31. децембар 2017. године су:

ИМЕ И ПРЕЗИМЕ	ФУНКЦИЈА
-	Председник
Слађана Јелић	Заменик председника
Драгиша Станојевић	Члан
Др Дејан Тешић	Члан
Мирослав Перић	Члан

4.3. Одбор за праћење пословања Банке (Одбор за ревизију)

Одбор за праћење пословања Банке чине три члана, од којих су два чланови Управног одбора Банке који имају одговарајуће искуство из области финансија. Један члан Одбора за праћење пословања је лице независно од Банке. Чланови Одбора се бирају на период од четири године.

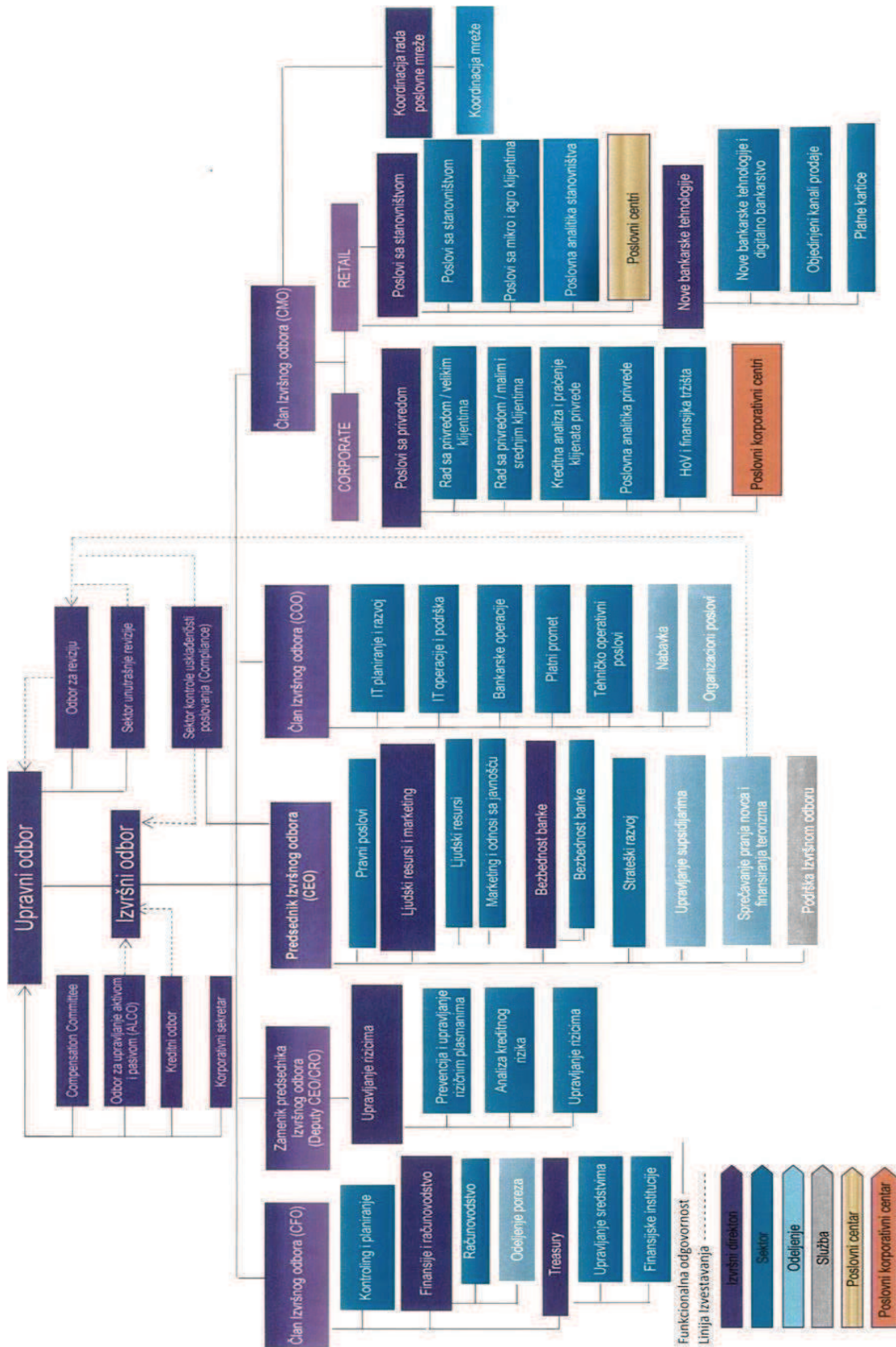
Дужности Одбора за праћење пословања дефинисане су чланом 80. Закона о банкама и чланом 34. Статута Банке.

Чланови Одбора за праћење пословања на дан 31. децембар 2017. године су:

ИМЕ И ПРЕЗИМЕ	ФУНКЦИЈА
Mats Kjaer	Председник
Andreas Klinge	Члан
Милена Ковачевић	Члан

4.4. Организациона структура Банке

Напомена: Организациона шема Банке на дан 31.12.2017.

4.5. Регионални распоред пословне мреже Банке

ПОСЛОВНА МРЕЖА БАНКЕ

	ПОСЛОВНИ ЦЕНТРИ	СЕДИШТЕ
1.	ПЦ Београд 1	Светогорска 42-44, Београд
2.	ПЦ Београд 2	Светогорска 42-44, Београд
3.	ПЦ Крагујевац	Моше Пијаде 2, Пожаревац
4.	ПЦ Ниш	Епископска 32, Ниш
5.	ПЦ Нови Сад	Новосадског сајма 2, Нови Сад
6.	ПЦ Ужице	Петра Ђеловића 4, Ужице
	ФИЛИЈАЛА	СЕДИШТЕ
1.	Косовска Митровица	Кнеза Милоша 27

	ПОСЛОВНО КОРПОРАТИВНИ ЦЕНТРИ	СЕДИШТЕ
1.	ПКЦ Београд	Светогорска 42-44, Београд
2.	ПКЦ Ужице	Градски трг бб, Ваљево
3.	ПКЦ Крагујевац	Саве Ковачевића 1, Крагујевац
4.	ПКЦ Ниш	Епископска 32, Ниш
5.	ПКЦ Нови Сад	Корзо 10, Суботица

Развој банкарског сектора, јачање конкуренције међу банкама, појава нових банака, услуга и производа наметнули су потребу да се постојећа пословна мрежа Банке организационо реструктурира у циљу формирања ефикасне мреже која ће и у наредном периоду дати адекватан допринос одрживом и профитабилном пословању Банке.

У складу са претходним Стратегијама и бизнис плановима Банка је крајем 2016. године започела са реструктурирањем пословне мреже формирањем прва два Пословна центра („Београд 1“ и „Београд 2“).

У току процеса реорганизације пословна мрежа Банке, једна од највећих пословних мрежа у банкарском сектору, је реструктурирана на начин да су дотадашње 24 Филијале формирале Пословне центре и Пословно корпоративне центре. Банка је задржала мрежу експозитура, које су разврстане у неколико типова у зависности од врсте услуга и производа које нуде клијентима (на крају 2017. године Банка је имала 204 експозитуре што је за једну експозитуру мање него на крају 2016. године).

Процес реорганизације пословне мреже реализован је веома успешно, у кратком року и без утицаја на текуће пословање Банке.

Након спроведене реорганизације, од средине априла 2017. године пословна мрежа Банке подељена је на Пословно корпоративне центре (за рад са привредним клијентима) и Пословне центре (за рад са становништвом) како је приказано у претходној табели.

Приликом формирања Пословно корпоративних центара Банка је примењивала територијални и принцип приближно уједначених тржишних потенцијала.

Територијални принцип примењен приликом формирања Пословно корпоративних центара примењен је и приликом формирања Пословних центара, с тим што су пословне активности у сегменту становништва у Београду подељене на „Београд 1“ и „Београд 2“. Наведено је учињено због величине овог тржишта које обухвата подручје главног града са приградским општинама (Обреновац, Стара Пазова, Лазаревац, Младеновац, Сопот, Сурчин) као и подручје Панчева, Ковина и Смедерева.

Изменама у организацији мреже створени су предуслови за унапређење/убрзање кредитног процеса у пословима са правним и физичким лицима.

Анализа и обрада кредитних захтева, као и одлучивање о одобравању кредита правним лицима, од средине априла 2017. године, обавља се централизовано.

У сегменту послова са становништвом посебна пажња се посветила начинима да се, без утицаја на квалитет донетих одлука, скрати време потребно за одлучивање о кредитном захтеву. Циљ Банке је да се највећи део кредита становништву одобрава у најкраћем могућем року кроз примену стандардизоване кредитне анализе. На овај начин би само део кредитних захтева из сегмента послова са становништвом (нестандардни кредитни захтеви физичких лица, кредитни захтеви микро клијената и пољопривредних произвођача) захтевао нешто дужи временски период за доношење одлуке о одобравању кредита.

Продајне активности пословне мреже додатно су подржане и кроз успешно спроведену централизацију послова подршке. У процесу централизације послова подршке извршен је пренос већег броја задужења са нивоа Пословних центара и експозитура на централу Банке. У првом реду централизација је извршена у пословима везаним за домаћи и инострани платни промет, рачуноводственим пословима, административним и техничко-оперативним пословима.

Нова организација Пословних центара је омогућила и промене у организацији послова са готовим новцем. Након пуне имплементације Пословно корпоративних центара и Пословних центара Банка је пријем и обраду готовог новца организовала само у 5 подручних трезора, што је довело до бржег и ефикаснијег рада уз ниже оперативне трошкове.

Нова организација мреже, измене у кредитном процесу, централизација дела послова, као и измене у организацији осталих пословних процеса и активности резултирале су:

- фокусирањем запослених у Пословним центрима и Пословно корпоративним

центрима само на продајне активности уз висок степен продуктивности;

- стварањем предуслова за ефикасније одлучивање о кредитним захтевима (скраћено време за разматрање кредитних захтева);
- даљим унапређењем процеса управљања ризицима и
- смањењем оперативних трошкова.

5. ОГРАНЦИ БАНКЕ

У складу са новом организацијом пословне мреже, која је у пуној примени од средине априла 2017. године, Банка своје пословне активности обавља кроз мрежу Пословних центара, Пословно корпоративних центара, једне филијале (Косовска Митровица) и мреже експозитуре, чији се број мења и прилагођава тржишним потребама. Пословање се, од

средине априла 2017. године, обављало у Централни банке у Београду, 5 Пословно корпоративних центара (намењених за рад са привредним клијентима), 6 Пословних центара (намењених за рад са физичким лицима), 204 експозитуре и Филијали Косовска Митровица (организована за пословање на територији Косова и Метохије).

Банка има и три зависна друштва који заједно чине Групу Комерцијална банка а.д., Београд и то:

1. Комерцијална банка а.д., Будва у Републици Црној Гори (100% власништва),
2. Комерцијална банка а.д., Бања Лука у Босни и Херцеговини (99,998% власништва) и
3. КомБанк ИНВЕСТ а.д., Београд, друштво за управљање инвестиционим фондовима (ДЗУИФ) (100% власништва).

Комерцијална банка ад Бања Лука
-157 запослених,
-16 организационих делова
(9 филијала и 7 агенција).

Комерцијална банка ад Будва
-138 запослених,
-13 организационих делова
(3 филијале и 10 експозитуре).

КомБанк Инвест ад Београд
-5 запослених.

5.1. Значајни послови са повезаним лицима

Укупна изложеност према лицима повезаним с Банком, на дан 31. децембра 2017. године износила је РСД 558,5 милиона, што је у односу на регулаторни капитал од РСД 51.130,7 милиона представљало 1,1% (максимална вредност укупних пласмана свим лицима

повезаним с Банком по Закону о банкама износи 25% капитала Банке).

Највећи део изложености према лицима повезаним с Банком (у складу са методологијом Народне банке Србије за приказ изложености према лицима повезаним с Банком), на дан 31. децембра 2017. године је износ од РСД 417,6 милиона односно 0,8% регулаторног капитала Банке. Исказани податак

односи се на пласмане Друштву КомБанк Инвест ад Београд.

У складу са чланом 37. Закона о банкама, лицима повезаним с банком, Банка није одобравала кредите по условима који су повољнији од услова одобрених другим лицима која нису повезана с Банком, односно нису лица запослена у Банци.

Даљи приказ односа Банке са повезаним лицима може се видети у Напоменама уз финансијске извештаје.

6. ФИНАНСИЈСКИ ПОЛОЖАЈ И РЕЗУЛТАТИ ПОСЛОВАЊА БАНКЕ У 2017. ГОДИНИ

6.1. Увод

На пословање Банке у 2017. години велики утицај је имао наставак процеса приватизације и у складу са тим активности менаџмента Банке. Највећа промена је реорганизација пословне мреже Банке која је у примени од априла 2017. године. И у претходној години велика пажња је посвећена управљању кредитним ризиком (и другим ризицима у пословању) како би се постигао што квалитетнији кредитни портфолио. Негативан резултат исказан у 2016. години није утицао на сигурност, стабилност и ликвидност Банке. Политика менаџмента Банке издвајања значајног дела оствареног добитка у резерве, у претходном периоду, дала је могућност да се изврши покриће целокупног губитка 2015. и 2016. године без умањења акцијског капитала. Остварени нето приходи од камата и накнада у 2017. години су незнатно нижи у односу на крај 2016. године.

На резултате пословања Банке битно је утицала и НБС са Одлуком о рачуноводственом отпису билансне активе која се примењује од септембра 2017. године. Одлуком је одређено да се део билансне активе ниског степена наплативости пренесе у ванбилансну евиденцију Банке. Пренос у ванбилансну евиденцију односи се на проблематичне кредите када је обрачунати износ обезвређења кредита који је банка евидентирала у корист исправке вредности 100% његове бруто књиговодствене вредности.

Билансна сума

На крају 2017. године билансна сума Банке (нето актива) је износила РСД 369.183,5 милиона (ЕУР 3,1 милијарда) што представља смањење 7,7% у односу на претходну годину. Фокус пословања Банке и даље је на одрживом пословању, расту профитабилности, одржавању и даљем унапређењу квалитета кредитног портфолија, изналагању нових извора прихода и ефективнијем упошљавању расположивих средстава.

Извори средстава

И током 2017. године настављен је раст девизне штедње становништва од око ЕУР 33,1 милион што представља главни извор средстава Банке. Депозити правних лица забележили су пад за РСД 25.752,5 милиона у односу на крај 2016. године. Депозити банака и других финансијских организација смањени су за РСД 338,1 милион.

Током 2017. године, Банка је вратила ино кредиторима око ЕУР 42,9 милиона док је износ нових узетих кредитних линија занемарљив. Стање обавеза Банке на крају 2017. године, по основу примљених кредитних линија износи РСД 7.392,3 милиона и у односу на крај 2016. године смањено је за РСД 5.591,9 милиона.

На дан 31.12.2017. године Банка нема субординираних обавеза у билансу. У децембру исте године враћен је субординирани кредит у износу од ЕУР 50,0 милиона узет крајем 2011. године у циљу повећања каптала.

Пласмани

У току претходне године Банка је забележила пад пласмана привреди у износу од РСД 2.358,2 милиона односно 3,2%. У сегменту пословања са становништвом остварен је раст пласмана од РСД 6.189,8 милиона. У структури кредита доминирају готовински кредити и стамбени кредити. Значајан део ликвидних средстава, и током 2017. године, Банка је пласирала у хартије од вредности (Хов) и поред смањења ове позиције. На крају претходне године, у Хов је пласирано РСД 117.288,8 милиона, што је смањење од РСД 19.078,0 милиона у односу на исти период 2016. године.

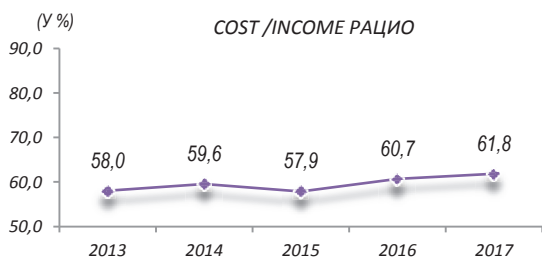

Профитабилност

Након 2015. и 2016. године, када је Банка забележила негативан резултат (због надпросечних расхода обезвређења пласмана и кредитно ризичних ванбилансних ставки, укупно РСД 27.916,1 милион), на крају 2017. године Банка је остварила позитиван резултат.

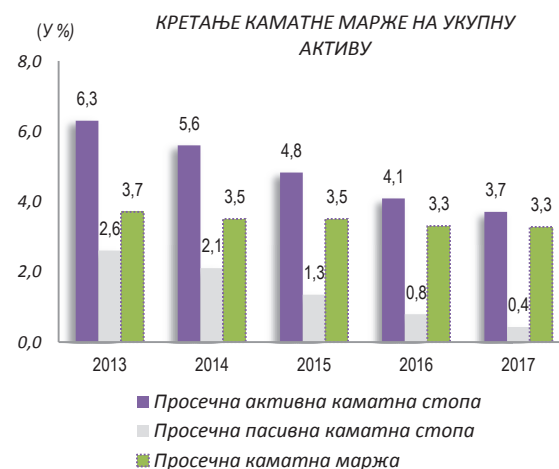
Уз благи раст Cost/Income рација (61,8% на крају 2017. године у односу на 60,7% на крају 2016. године), забележен је и нето приход обезвређења пласмана и кредитно ризичних ванбилансних ставки у току 2017. године (РСД 17,9 милиона) за разлику од претходних година када је забележен нето расход.

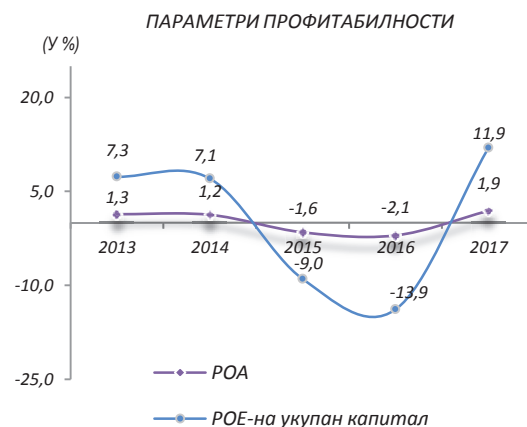
Cost/Income рацио је забележио благи раст на крају 2017. године у односу на 2016. годину.

Добитак по основу камата, у току 2017. године бележи пад од 7,6% у односу на исти период 2016. године. Истовремено добитак од накнада и провизија бележи раст од 5,5%.

У току 2017. године настављен је тренд смањивања како активних тако и пасивних каматних стопа као и током 2016. године. Оптимизацијом цене и структуре извора средстава као и ефикаснијом политиком одобравања кредита остварена је каматна маржа у складу са усвојеним бизнис планом за 2017. годину (3,3%).

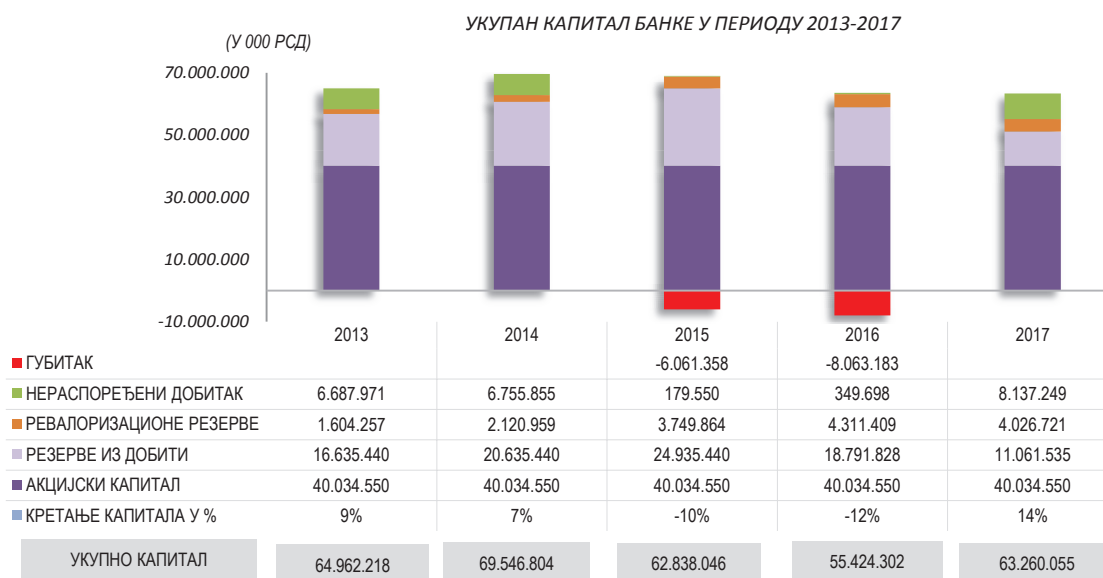

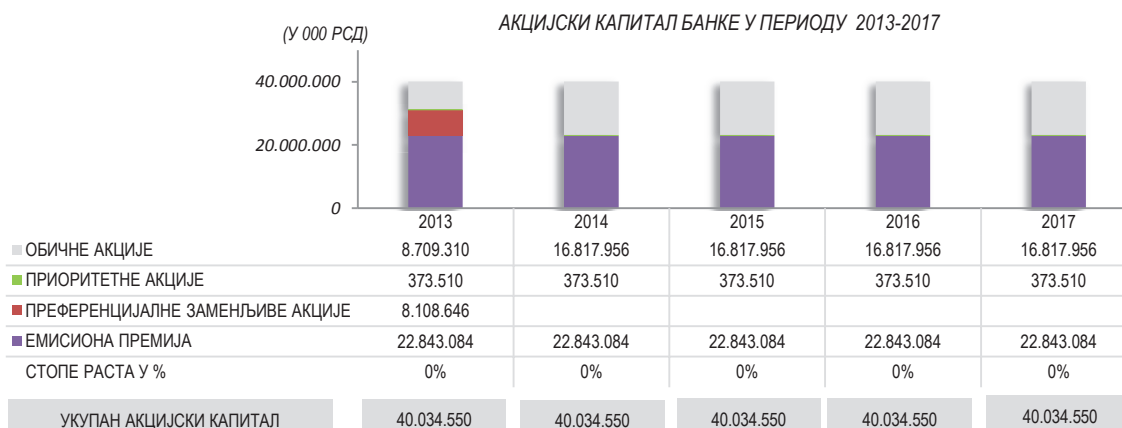
Капитал Банке

Промене на капиталу у периоду од 2013. до 2017. године:

ОПИС	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.
КАПИТАЛ БАНКЕ (У 000 РСД)					
Акцијски капитал	40.034.550	40.034.550	40.034.550	40.034.550	40.034.550
Резерве из добити	16.635.440	20.635.440	24.935.440	18.791.828	11.061.535
Ревалоризационе резерве	1.604.257	2.120.959	3.749.864	4.311.409	4.026.721
Нераспоређени добитак	6.687.971	6.755.855	179.550	349.698	8.137.249
Губитак	-	-	6.061.358	8.063.183	-
УКУПАН КАПИТАЛ	64.962.218	69.546.804	62.838.046	55.424.302	63.260.055

На крају 2017. године укупан капитал Банке износи РСД 63.260,1 милион и повећан је 14,1% у односу на крај 2016. године. У периоду од 2011. до 2017. године укупан капитал Банке је повећан 42,9%. У истом периоду, акцијски капитал је повећан 40,7% односно РСД 11.572,0 милиона. Банка је до сада повећала акцијски капитал по основу две емисије преференцијалних заменљивих акција (2010. године у износу од РСД 11.400 милиона и 2012. године РСД 11.572 милиона). Банка је у дужем временском периоду већи део оствареног добитка распоређивала у резерве за процењене губитке у циљу одржавања сигурности у пословању и адекватности капитала, односно за заштиту акционарског капитала од евентуалних губитака али и за повећање основног капитала. Банка је у току последњих пет година из оствареног добитка и по основу ревалоризације, најпре повећавала укупне резерве да би их у току 2016. и 2015. године користила за покриће губитка. Резерве из добити на крају 2017. године су умањене у односу на 2016. годину за РСД 7.730,3 милиона с обзиром да је банка део искористила за покриће забележеног губитка из 2016. године.

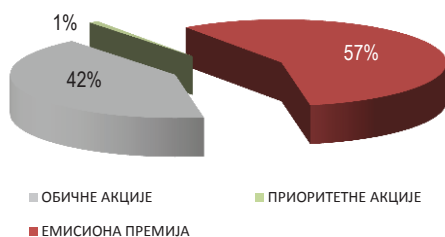

Обичним (редовним) акцијама Банке се тргује на Стандард листингу Београдске берзе од 2010. године. Током 2014. године извршена је конверзија преференцијалних замењивих акција у обичне акције и од тада није било промена у структури акционарског капитала. Банка на дан 31. децембар 2017. године има 16.817.956 обичних акција (редовних) и 373.510 приоритетних (преференцијалних) акција појединачне номиналне вредности РСД 1.000. На крају 2017. године обичне акције Банке поседује 1.194 акционара, а приоритетне акције 635 акционара.

Акционари Банке на дан 31. децембар 2017. године су:

АКЦИОНАРИ	ОБИЧНЕ АКЦИЈЕ	% УЧЕШЋА	ПРИОРИТЕТНЕ АКЦИЈЕ	% УЧЕШЋА	УКУПНО АКЦИЈЕ	% УЧЕШЋА У АКЦ. КАПИТАЛУ
Република Србија	7.020.346	41,7	-	0,00	7.020.346	40,8
EBRD	4.109.440	24,4	-	0,00	4.109.440	23,9
IFC	1.706.810	10,2	-	0,00	1.706.810	9,9
DEG	772.850	4,6	-	0,00	772.850	4,5
SWEDFUND	386.420	2,3	-	0,00	386.420	2,3
ОСТАЛИ	2.822.090	16,8	373.510	100,00	3.195.600	18,6
УКУПНО	16.817.956	100,0	373.510	100,0	17.191.466	100,0

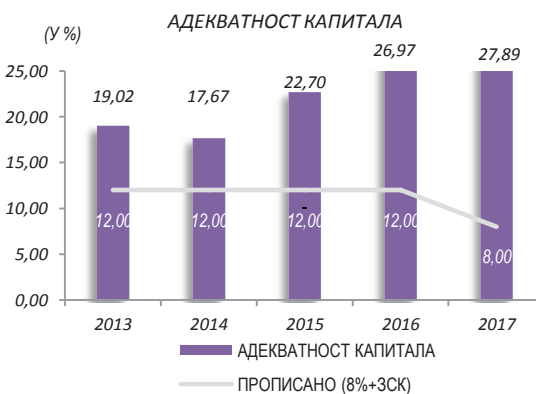
СТРУКТУРА АКЦИЈСКОГ КАПИТАЛА НА ДАН 31.12.2017.

Адекватност капитала

Показатељ адекватности капитала Банке на крају 2017. године, поред и даље значајних резервисања, износи 27,89%, што најбоље показује да је Банка одржала адекватну капитализованост. Банка је и у току 2017. године, испунила све параметре пословања

прописане Законом о банкама, и испунила све обавезе, што је поуздан индикатор стабилног и сигурног пословања.

Показатељи пословања прописани законом

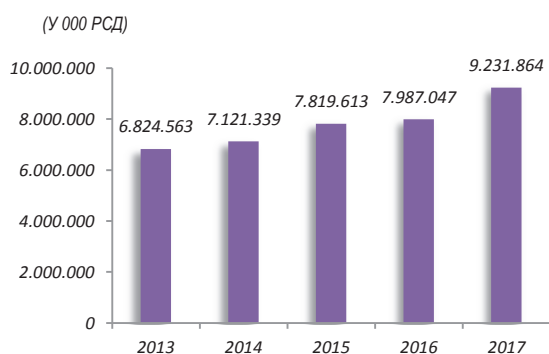
Р.Б.	ОПИС	ПРОПИСАНО	2017.	2016.	2015.	2014.	2013.
1.	ПОКАЗАТЕЉ АДЕКВАТНОСТИ КАПИТАЛА (КАПИТАЛ / РИЗИЧНА АКТИВА); *ЗАХТЕВ ЗА КОМБИНОВАНИ ЗАШТИТНИ СЛОЈ КАПИТАЛА	мин 8% +зск*	27,89%	26,97%	22,70%	17,67%	19,02%
2.	ПОКАЗАТЕЉ УЛАГАЊА У ЛИЦА КОЈА НИСУ У ФИНАНСИЈСКОМ СЕКТОРУ И ОСНОВНА СРЕДСТВА	макс 60%	14,96%	17,47%	23,13%	27,60%	24,67%
3.	ПОКАЗАТЕЉ ВЕЛИКЕ ИЗЛОЖЕНОСТИ БАНКЕ	макс 400%	34,96%	38,48%	79,76%	160,59%	97,78%
4.	ПОКАЗАТЕЉ ДЕВИЗНОГ РИЗИКА	макс 20%	4,40%	2,96%	10,60%	2,90%	2,12%
5.	ПОКАЗАТЕЉ ЛИКВИДНОСТИ (месечни, последњи дан у месецу)	мин 0,8	4,30	2,86	2,73	2,84	3,45

Напомена: У складу са регулативом НБС, Банка обрачунава заштитни слој за очување капитала, заштитни слој капитала за системски значајне банке и заштитни слој капитала за структурни системски ризик.

Оперативни cash-flow

На крају 2017. године оперативни cash-flow у односу на исти период 2016. године је већи за РСД 1.244,8 милиона (остварено је повећање за 15,6%). У посматраном периоду остварен је раст прилива од накнада за РСД 436,3 милиона односно за 7,0%, док су приливи од камата забележили пад у истом периоду од РСД 2.133,6 милиона односно за 12,1%. Разлог за наведено може се наћи у даљем смањењу активних каматних стопа. На страни одлива готовине из пословних активности, исплате по основу камата су реализоване на нижем нивоу за РСД 2.221,5 милиона односно смањене су за 51,7%. Разлог за смањење одлива по основу камата лежи у смањењу просечне каматне стопе на орочене депозите.

ОПЕРАТИВНИ CASH FLOW

Опис промена у пословним политикама друштва

У току 2017. године Банка није вршила промене у документу Пословна политика. Пословна политика Банке усвојена је на Скупштини акционара Банке дана 26.01.2012. године.

Пословном политиком утврђују се основна начела пословања и дефинишу послови које Банка обавља у циљу испуњења пословних резултата и приоритета дефинисаних важећом Стратегијом и бизнис планом Банке, а која је заснована на:

- положају Банке на финансијском тржишту и стеченом поверењу клијената у Банку,
- пројекцијама основних параметара макроекономске политике и
- развојним циљевима Банке.

Пословна политика Банке је усаглашена и са Стратегијом управљања ризицима и Стратегијом управљања капиталом, као и са политикама управљања појединачним ризицима.

Банка послује самостално, по тржишним принципима, уз примену начела ликвидности, профитабилности и сигурности, уз поштовање закона, других прописа и општих принципа банкарског пословања у остваривању својих циљева на друштвено одговоран начин, у складу са темељним вредностима и пословном етиком.

Правила корпоративног управљања

Правила корпоративног управљања у Банци су заснована на одговарајућим законским прописима (првенствено Закон о банкама и Закон о привредним друштвима).

Надлежности и овлашћења свих органа Банке (Скупштина акционара, Управни одбор, Извршни одбор, Одбор за ревизију, Одбор за управљање активом и пасивом, Кредитни одбор), су заснована на одговарајућим законским прописима и дефинисана су интерним актима (Уговор о оснивању, Статут

Банке, пословници о раду органа Банке и другим интерним актима).

Банка у свом пословању, у складу са Одлуком Извршног одбора Банке од априла 2013. године, примењује Кодекс корпоративног управљања Привредне коморе Србије („Сл. гласник РС“, бр. 99/2012), који је усвојила Скупштина Привредне коморе Србије.

Правила корпоративног управљања имплементирана су кроз интерна акта Банке и у самој примени истих не постоје одступања.

Кодексом корпоративног управљања успостављени су принципи корпоративне праксе према којима се, у пословању, понашају и придржавају носиоци корпоративног управљања Банке. Циљ Кодекса је увођење добрих пословних обичаја у области корпоративног управљања, равноправан утицај свих заинтересованих страна, постојећих и потенцијалних акционара, запослених, клијената, органа Банке, државе и др. Коначан циљ је обезбеђење дугорочног и одрживог развоја Банке.

Текст Кодекса корпоративног управљања је јавно објављен на интернет презентацији Привредне коморе Србије (www.pks.rs/PoslovnoOkruzenje.aspx?id=1412&p=3) као и на интернет презентацији Банке (www.kombank.com/korporativno-upravljanje).

Управљање пројектима и пројектним портфолиом

У 2017. години, реализовано је укупно 12 пројеката и 77% планираног буџета пројектног портфолија док на дан 31.12.2017. године 8 пројеката из пројектног портфолија Банке наставља реализацију током 2018. године.

Реализовани су успешно сви кључни пројекти планирани Стратегијом и бизнис планом Банке за 2017. годину и то како по питању обухвата пројекта тако и по питању планираних кратких рокова реализације:

- Реорганизација пословне мреже** – Пројектом је успешно и у врло кратком року без утицаја на пословање Банке реорганизован комплетан процес рада 24 филијале (са мрежом од преко 200 експозитура) уз формирање 6 Пословних и 5 Пословно корпоративних центара усмерених на управљање, контролу и унапређење продајних и услужних активности према клијентима. Стандардизована је систематизација радних места и оптимизована менаџерска структура за више од 50% али и централизовано управљање мрежом у пословним секторима Банке. Извршена је типизација експозитура уз јасну поделу послова и циљева по запосленима у продаји. Са циљем оптимизације процеса централизован је, „outsourсе“-ован и унапређен велики број оперативних процеса који су се обављали у филијалама Банке. Централизацијом су обухваћени сви послови становништва, привреде, домаћег и међународног платног промета, рачуноводствени послови, правни послови као и сви административни и техничко - оперативни послови чиме је унапређен велики број оперативних процеса. Централизација послова довела је до смањења ризика, повећања продуктивности запослених, смањења оперативних трошкова, унапређења пословних процеса и успостављања адекватнијег система контроле. Додатно, пројектом је реорганизовано трезорско пословање Банке уз смањење броја трезора са 24 трезорске локације на само 5 подручних трезора и тиме оптимизовани оперативни трошкови у раду са готовином. Реализацијом овог пројекта постављени су јаки темељи за даљу модернизацију пословања Комерцијалне банке.
- Централизација middle office-a** – Пројектом је редефинисан рад кредитних одбора Банке и унапређена ефикасност кредитног процеса у делу одлучивања (време одобрења стандардних готовинских кредита је скраћено) уз значајно смањење броја учесника у процесу одлучивања. Уведен је јединствен процес одлучивања за производе у становништву чиме је убрзан кредитни процес у овом сегменту пословања. Преко 95% одлука за ову клијентску групу донето је од стране нижих нивоа одлучивања Банке. Стандардизована је кредитна анализа и омогућене јаче продајне активности.

- **Централизација позадинских активности** – Као подршка процесу реорганизације пословне мреже спроведена је успешна централизација домаћег и међународног платног промета уз оптимизацију централизованих процеса, повећање продуктивности запослених у централи Банке и за преко 50%, а све то уз смањење оперативних ризика. Обухваћени су сви процеси укључујући и отварање рачуна правних лица и предузетника, обрада инструмената обезбеђења, рекламације и слично. Након централизације забележено је и повећање учешћа налога клијената достављених путем еБанке чиме је додатно оптимизовано ангажовање запослених у мрежи Банке, а клијентима омогућена ефикаснија услуга.
  - **Програм Дигитализације** – У наставку реализације пројекта из 2016. године уведена је дигитална експозитура („КОМеСЕНТАР“) која је омогућила коришћење сета постојећих услуга клијентима без доласка у просторије Банке. Уведена је „КОМеРАУ“ дигитална платна картица на мобилном уређају којом је омогућено клијентима који поседују мобилне телефоне са „НФЦ“ технологијом да плаћају робу и услуге на продајним местима која су опремљена ПОС терминалима за безkontakтно плаћање без присуства физичке платне картице. Реализовано је додатно унапређење еБанк и мБанк апликација, а уведени су и двовалутни банкомати чиме је значајно проширена понуда услуга Банке преко дигиталног канала продаје.
- У складу са регулативом која је ступала на снагу током 2017. године успешно су реализовани следећи регулаторни пројекти:
- **Имплементација ИФРС9 стандарда** – У складу са применом новог стандарда од јануара 2018. године током 2017. године реализован је највећи део обухвата пројекта и то: измењена је методологија обезвређења, и креирана нова методологија за вредновање по фер вредности, спроведена је анализа постојећег портфолиа Банке и усвојена акта којима су образложене уговорне клаузуле које се примењују у пословању. Припремљене су и измене рачуноводствених политика и аката као и све системске измене чиме је осигурана успешна имплементација одредби стандарда почетком 2018. године.
  - **Имплементација Базел стандарда** – У складу са новом Одлуком о адекватности

капитала Народне банке Србије кроз коју су имплементирани одредбе Базел 3 стандарда у делу кредитног, тржишног, оперативног и ризика ликвидности и капитала примењене су измене у актима Банке и имплементирано ново апликативно решење засновано на савременом Oracle апликативном решењу OFSAA за обрачун капиталних захтева за кредитне и тржишне ризике на нивоу Банке и Групе.

Остали значајнији реализовани пројекти:

- **Имплементација МДС решења 4.11.** – Пројектом је унапређен систем за идентификацију и аутоматизовано праћење сумњивих трансакција у супсидијарима чиме су успостављени јединствени законски и међународни стандарди у области спречавања прања новца и финансирања тероризма на нивоу Банке и Групе.
- **Унапређење „storage“ и САН инфраструктуре** – Инсталирана је нова „storage“ инфраструктура чиме је Банка уз оптимизацију трошкова одржавања прешла на технолошки савременије уређаје који су допринели бољим перформансама али и већим капацитетима информационог система Банке.
- **Имплементација ISO20000-1 стандарда** – У складу са стратешким опредељењем Банке да настави свој пут сервисно-оријентисане организације са јасно дефинисаним ИТ процесима, у 2017. години је започета реализација пројекта Имплементација ISO20000-1 стандарда, који ће обезбедити успостављање Система управљања ИТ услугама и сертификацију Банке по стандарду ISO20000-1. Од стране сертификационог тела реализована је ГАП анализа усклађености Банке са наведеним стандардом, а која је показала изузетно висок ниво зрелости ИТ процеса. У току 2018. године предстоји финално усаглашавање са захтевима стандарда, као и сертификација Банке.

6.2. Пословање са привредом

Тржиште-основне тенденције

Тренд пада активних каматних стопа који се бележи од 2014. године наставио се и у 2017. години, највећим делом као последица конкуренције између банака и мањим делом смањења цене извора за кредите. У 2017. години забележене су историјски најниже активне каматне стопе (кредити са валутном клаузулом испод 1,4%; динарски кредити испод 3,0%).

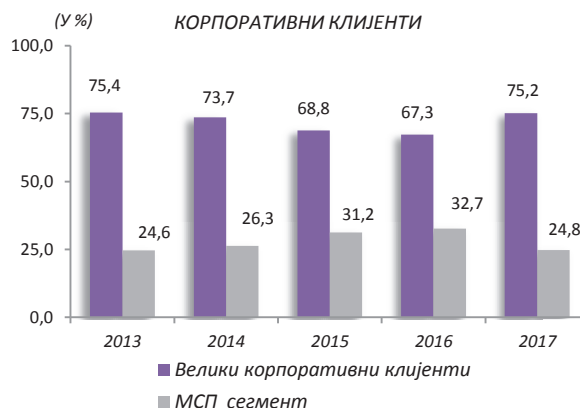
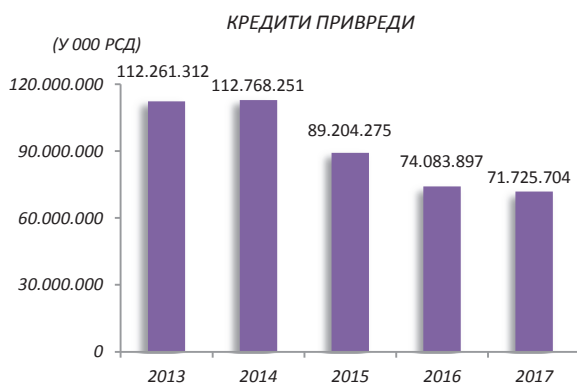
Стандарди банака за новоодобрене кредите привреди су ублажени у 2017. години и то првенствено за мала и средња предузећа, а у мањој мери и за велика предузећа. Посматрано према рачности и валути, ублажавање стандарда је присутно код краткорочног и дугорочног динарског кредитирања привреде, као и краткорочног кредитирања привреде у девизном знаку.

Банке исказују и већу спремност за преузимање ризика приликом кредитирања привреде.

У 2017. години присутна је тенденција благог повећања тражње привреде за кредитима и то првенствено од стране великих предузећа. На раст тражње утицала је већа потреба за финансирањем капиталних пројеката у односу на потребу за финансирањем обртних средстава и рефинансирањем постојећих обавеза. Ни у 2017. години, као ни у 2016. није било субвенционисаних кредита привреди.

Кредити³⁹ - пословање Банке

Реализација новоодобрених кредита у 2017. години већа је за РСД 4,1 милијарду у односу на 2016. годину. У портфолију Банке дошло је до раста учешћа великих корпоративних клијената са 67,3% на 75,2% услед повећања реализације пласмана у овом сегменту за 63,8%.

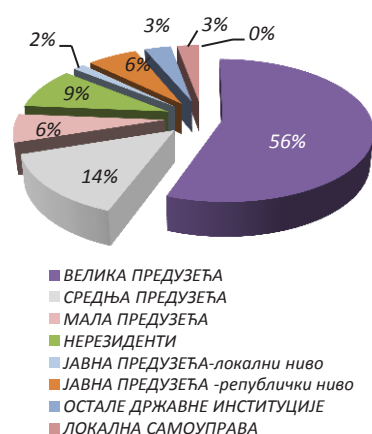

Каматна стопа на кредите индексиране у ЕУР је и даље значајно нижа у односу на кредите у динарима што је у условима стабилног курса био одређујући фактор тржишта за већом тражњом кредита са валутним знаком у односу на чисте динарске кредите. Сходно томе учешће динарских кредита у портфолију на крају 2017. године остало је на ниском нивоу од свега 10,9%.

Превремене отплате кредита и наставак снижавања каматних стопа као последица притиска конкуренције условили су и смањење прихода од камата у 2017. години.

У погледу конкуренције током целе 2017. године најактивније су биле Banca Intesa a.d. Beograd, UniCredit banka Srbija a.d. Beograd, Societe Generale Banka a.d. Beograd, уз повремених акције на тржишту и следећих банака: ProCredit a.d. Beograd i Erste banka a.d. Novi Sad. Код свих конкурената је приметан флексибилнији приступ (каматне стопе, рокови доспећа, тражени инструменти обезбеђења) при одобравању кредита, у односу на претходне године.

СТРУКТУРА КЛИЈЕНАТА НА ДАН 31.12.2017.

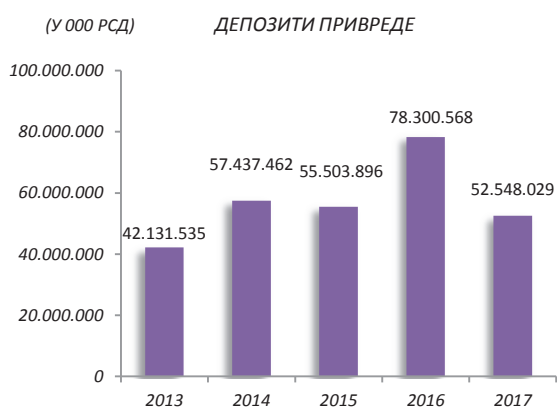
³⁹ Позиција датих кредита и депозита не укључује остале пласмане

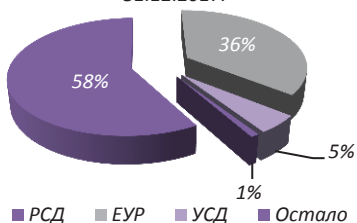
Депозити ⁴⁰

Имајући у виду снажну депозитну базу и константно високу ликвидност Банке, као и чињеницу да је тражња за кредитима и поред благог раста била на ниском нивоу у 2017. години, фокус је био на управљању висином и структуром депозита, у циљу оптимизације цене извора и смањења трошкова камата.

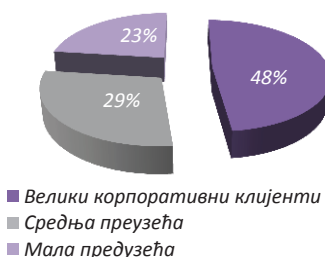
Осим тога значајан ограничавајући фактор могућности остварења раста депозитне базе привреде у 2017. години је и чињеница да је Банка због негативног резултата на крају 2016. године била ограничена у учествовању на тендерима и јавним позивима.

ВАЛУТНА СТРУКТУРА ДЕПОЗИТА НА ДАН 31.12.2017.

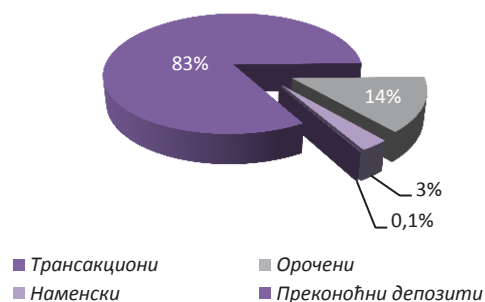
СТРУКТУРА ДЕПОНЕНАТА НА ДАН 31.12.2017.

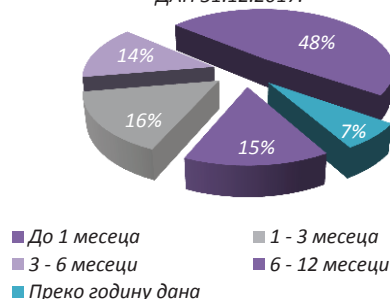
Наротена: Приказ структуре депонената урађен је на основу интерне сегментације клијената.

⁴⁰ Позиција депозити не укључује остале обавезе и средства примљена кроз кредитне линије

РОЧНА СТРУКТУРА ДЕПОЗИТА НА ДАН 31.12.2017.

РОЧНА СТРУКТУРА ОРОЧЕНИХ ДЕПОЗИТА НА ДАН 31.12.2017.

6.3. Пословање са становништвом

У условима веома динамичног и конкурентног тржишта пословање са становништвом остварило је у 2017. години значајно добре резултате. Фокус је био на расту реализације кредита и остварењу нето прихода.

Усмеравајући сву своју пажњу на клијента, увели смо низ иновативних производа, нових технолошких решења, унапредили процедуре и појачали своју ефикасност.

Кредити – пословање Банке

Раст кредита становништва остварен је захваљујући константном иновирању понуде производа у циљу прилагођавања захтевима тржишта и побољшања конкурентности. У 2017. години је реализовано РСД 39,2 милијарде кредита, што је 24% више у односу на 2016. годину.

Реализација је повећана у свим сегментима пословања. Највеће повећање је остварено код **готовинских кредита** (32%), захваљујући пре свега коригованој редовној понуди Банке као и акцијским/посебним понудама за специфичне групе клијената. Понуда у овом сегменту је константно мењана и прилагођавана током године пошто је ово најатрактивнији сегмент

тржишта у делу становништва. Банка је употпунила своју понуду са динарским готовинским кредитима са осигурањем – ЦПИ. Иновирана је и понуда за пензионере као једне од најважнијих категорија клијената у виду продужења рокова и повећања максималног износа. Извршена је нова сегментација клијената како би сваки клијент добио оптималне услове, а креирана је и посебна понуда за најзначајније клијенте Банке.

У сегменту **стамбених кредита** остварено је повећање реализације за 6%, пре свега због нових услова одобравања који су били знатно повољнији него претходне године (редовна понуда са повољнијим условима почела крајем фебруара 2017. године). Додатно, а имајући у виду присутан тренд пада каматних стопа на тржишту, Банка је омогућила постојећим кредитно уредним клијентима смањење каматне стопе на кредите у отплати са циљем очувања квалитета и износа портфолија.

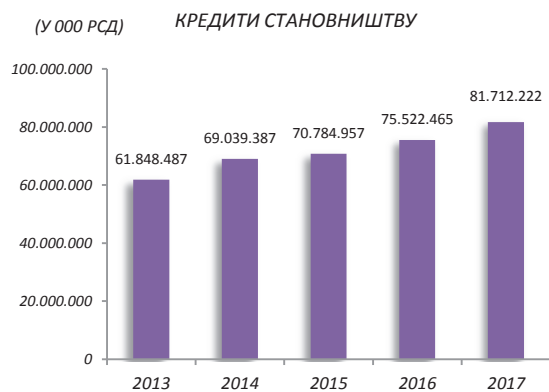
Банка је другу годину за редом одобравала субвенционисане кредите професионалним војним лицима чиме постепено повећава кредитирање овог сегмента клијената.

У агро бизнису остварен је раст реализације **пољопривредних кредита** за 26%, садејством редовне понуде, акцијских и сајамских кредита, субвенционисаних кредита у сарадњи са Министарством пољопривреде, шумарства и водопривреде, кредита у сарадњи са локалним самоуправама и продавцима механизације. Посебан допринос овом успеху дао је акцијски краткорочни динарски кредит осмишљен у циљу адекватне кредитне подршке до почетка одобравања субвенционисаних кредита (на тај начин клијенти током целе године имају доступне повољне динарске кредите). Овим је Банка постигла тржишно учешће од 18% у структури свих пољопривредника који користе кредите.

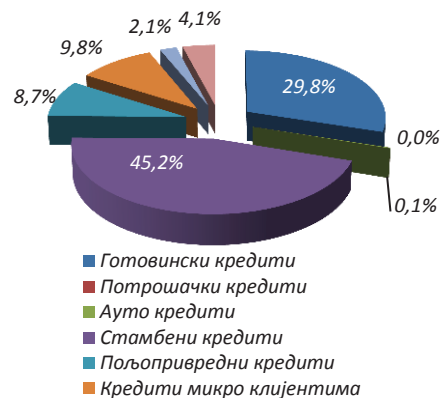
Повећање реализације кредита у **микро бизнису** износило је 15%, и то захваљујући пре свега акцијским и производима из кредитне линије Банке, док је учешће средстава из ино кредитних линија минимално, за разлику од прошлих година.

У 2017. години највише је реализовано готовинских кредита (53%), затим следе кредити микро бизнису (23%), пољопривредницима (14%) и стамбени кредити (10%). Од укупно реализованих кредита у 2017. години, 66% је одобрено без валутне клаузуле, већином готовинских кредита.

Све наведено довело је до раста нето стања пласмана становништву од РСД 6,2 милијарди или 8,2%.

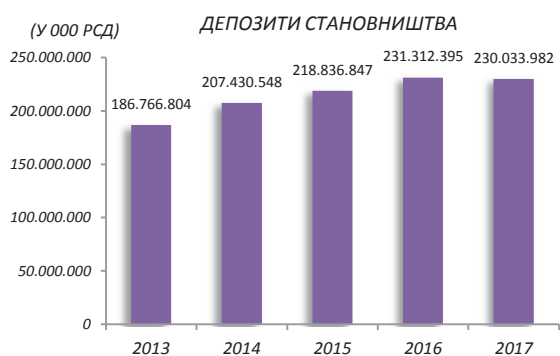
СТРУКТУРА САЛДА НЕТО ПЛАСМАНА НА ДАН 31.12.2017.

Депозити⁴¹ - пословање Банке

На нивоу банкарског сектора, у 2017. години, остварен је раст укупних девизних депозита од ЕУР 395 милиона, док је Банка растом од ЕУР 44 милиона у 2017. години и поред извршеног смањења каматних стопа, задржала лидерску позицију на тржишту са благо смањеним тржишним учешћем које износи 18,76% (19,11% на дан 31.12.2016. године).

⁴¹ Позиција депозити не укључује остале обавезе и средства примљена кроз кредитне линије

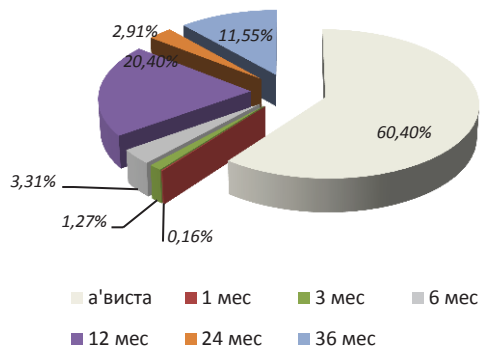

У овим тржишним условима успостављен је прави однос између цене, брэнда Банке и жељеног и стабилног раста депозита.

Цена депозита становништва наставља да пада у складу са тржишним околностима. Банка је и даље перципирана од стране клијената као институција од највећег поверења, стога депозити константно расту иако пасивна каматна стопа опада.

СТРУКТУРА ДЕВИЗНЕ ШТЕДЊЕ НА ДАН 31.12.2017.

У девизној штедњи смањено је учешће орочене штедње на рок од и преко 12 месеци и износи 34,9% (повећано учешће а' виста штедње и износи 60,4%). Доминирају улози до ЕУР 50.000 (по броју преко 99%, по износу 76%).

Остали производи

2017. годину карактеришу и активности на унапређењу понуде осталих производа и услуга Банке. Уведени су нови производи из области дигиталног банкарства, док су сетови рачуна који су уведени у децембру 2016. године доживели праву експанзију, укупно има 160.000 активних сетова рачуна. Наглашавамо добар пријем сетова рачуна код најмлађих клијената чиме се ствара основа за сигурно пословање у будућности. Значајне активности посвећене су и даљем развоју послова банкоосигурања у циљу комплетније понуде финансијских услуга за клијенте на једном месту и остварења додатних прихода од накнада. Крајем године уведени су у понуду сетови рачуна за микро бизнис.

Пословна мрежа

У првој половини 2017. године завршена је реорганизација Банке чији је главни циљ био стварање услова за веће задовољство клијената претварањем експозитуре у модерне продајне и саветодавне центре. Након реорганизације пословне мреже, на крају 2017. године мрежу Банке у сегменту становништва чини 6 Пословних центара и једна филијала (уместо некадашње 24 филијале) и 204 експозитуре по чему је Банка остала лидер на тржишту у покривености истог и доступности клијентима. Имајући у виду потребе клијената, Банка је наставила са активностима побољшања корисничког искуства унапређењем изгледа експозитуре, пресељењем у нове просторије,

прилагођавањем радног времена и сл. Реорганизацијом пословне мреже повећан је број продаваца и продајних локација.

Профитабилност

Све предузете пословне активности резултирале су да пословање са становништвом оствари укупне нето приходе од камата и накнада у износу од РСД 8.685,8 милиона што представља раст од 8,8% у односу на прошлу годину.

6.4. Управљање средствима

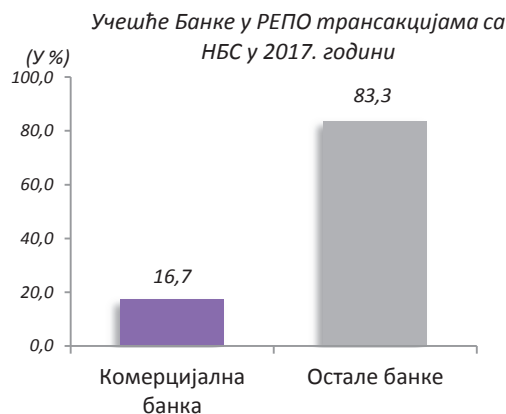
Полазећи од стратешке оријентације Банке, активност пословне функције Трезор усмерена је на активно управљање средствима и ликвидношћу уз обезбеђење несметаног функционисања Банке и задовољење пословних потреба клијената.

Окружење у коме је функција Трезора пословала обележено је снижавањем референтне каматне стопе (РКС) током 2017. године са 4,0% на 3,5% сукцесивно, стабилизацијом каматних стопа на релативно ниском нивоу, трендом пада приноса на домаће државне хартије од вредности и негативним каматним стопама на ЕУР и ЦХФ на ино тржиштима, што је имајући у виду расположива средства, представљало веома значајан изазов у управљању ликвидношћу.

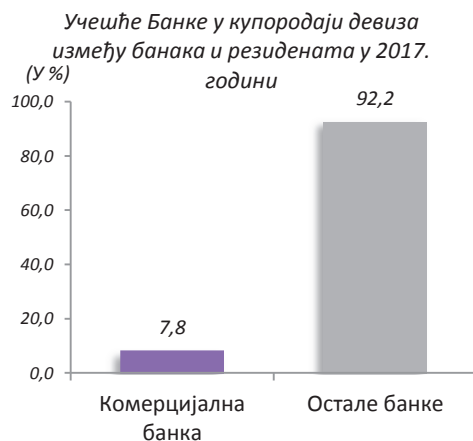
У 2017. години, ликвидносна позиција Банке била је стабилна, а ликвидна средства пласирана су претежно у државне хартије од вредности Републике Србије, затим кроз седмодневне реверзне РЕПО операције и преконоћне депозите са Народном банком Србије као и кроз краткорочне позајмице на међубанкарском тржишту.

Високо учешће Банке на примарним аукцијама државних хартија од вредности Републике Србије било је праћено и врло активним учешћем на секундарном тржишту, док је имајући у виду рочну структуру извора, највећи део краткорочне динарске ликвидности био пласиран кроз реверзне РЕПО операције са Народном банком Србије.

Активности функције Трезора на девизном тржишту такође су биле интензивне. У пословању са резидентима са укупним откупом девиза у износу од ЕУР 976 милиона (увећање за 13,9% у односу на претходну годину) и са укупном продајом девиза у износу од ЕУР 913 милиона (увећање за 7,4% у односу на претходну годину), Банка је једна од најактивнијих учесница на девизном тржишту.

Крајем 2017. године Банка је извршила у целости отплату субординираног дуга у износу од ЕУР 50,0 милиона „повученог“ 2011. године од стране Међународне Финансијске Корпорације („IFC“). Отплата је извршена у условима високе адекватности капитала, знатно изнад регулаторних захтева. У наредном периоду очекују се позитивни ефекти на снижавању укупне цене извора финансирања.

Стратегија функције Трезора у наредном периоду биће фокусирана на опрезно упошљавање ликвидних средстава у безризичне и нискоризичне финансијске инструменте и на даље снижавање цене извора.

Кључни резултати пословне функције Нове банкарске технологије са њеним посебним деловима

Тржиште – основне тенденције

У 2017. години приметно је да се на тржишту догађају промене које доносе све већи степен аутоматизације процеса као и да се појављују нови дигитални производи. Нове технологије у банкарству преузимају примат када се разматрају најефикаснији канали за аквизицију клијената.

Такође, пратећи развој технологије и законска регулатива се прилагођава како би се нови дигитални производи и сервиси користили на сигуран, транспарентан и једноставан начин.

Највише промена доноси платна директива 2 (ПСД2) која је ступила на снагу у оквиру Европске уније и која има велики утицај и на наше тржиште када су у питању нове банкарске технологије иако Србија још увек није члан Европске уније. Увођењем ПСД2 регулативе финансијске институције у Европској унији су обавезне да изложе своје сервисе и податке ка трећим странама на сигуран начин и у складу са правилима које ПСД2 прописује. Иако се на први утисак чини да ПСД2 делатност финансијских институција чини доступном трећим странама (посебно „финтек“ компанијама и „финтек“ „стартаповима“) чињеница је да се удруживањем финансијских институција и финтек компанија добијају иновативни сервиси и производи који доносе нове савремене услуге према клијентима, а финансијским институцијама приступ новим клијентима и додатне приходе по основу накнада. Неке од банака у Србији (углавном банке са већинским страним власништвом) су препознале могућности које доноси ПСД2 регулатива и већ су почеле да имплементирају сервисе који су усклађени са овом регулативом.

Друге битне законске регулативе које треба да ступе на снагу и које ће имати велики утицај на дигиталне сервисе и производе је нови Закон о заштити података о личности (комплементаран са ГДПР регулативом у Европској унији) и нови Закон о спречавању прања новца и финансирања тероризма док Закон о електронском потпису и електронској

идентификацији чека да се усвоје подзаконска акта како би се нашао у потпуности у примени.

Тржиште се генерално отвара за све врсте нових дигиталних сервиса и производа, банке са већинским страним власништвом доносе знање и технологију из својих матичних банака што ће представљати додатни изазов и мотив да се настави са иновацијама и имплементацијом нових банкарских технологија и у Комерцијалној банци.

6.5. Сектор нових банкарских технологија и дигиталног банкарства

Током 2017. године, успешно је настављен рад на достизању циљева постављених стратегијом из претходне године и програма дигитализације, чиме је обезбеђен континуитет и доследност, а чиме је и потврђена стратегија постављена приликом формирања пословне функције. Како је било и планирано, проширен је делокруг рада са производа и сервиса намењених становништву, на производе и услуге који су намењени микро пословним субјектима, што је реализовано успешно.

- Фебруар 2017. (мБанка) и мај 2017. године (еБанка). Пуштене су нове верзије апликација за електронско банкарство (еБанка и мБанка) за клијенте физичка лица, које су донеле савремен, нови дизајн, нове функционалности уз бројна техничка и логичка унапређења у односу на раније верзије, али и уз нове сервисе који су први те врсте на домаћем тржишту. Мобилна апликација је обogaћена првом на тржишту дигиталном платном картицом која је саставни део апликације мБанка. Ова „Виза“ картица која се назива „КОМеРАУ“ нуди клијенту могућност да врши плаћања уз помоћ телефона уместо физичке картице. Комерцијална банка је оваквим увођењем („ХЦЕ“) дигиталне картице била прва банка на тржишту са интегрисаном овом функционалношћу у саму мБанка апликацију. Ову врсту картице је до сада одабрало више од 1.300 клијената. За разлику од конкуренције, корисници код нас могу да аплицирају за ову картицу кроз мБанка апликацију, без одласка у експозитуру. За разлику од конкуренције, омогућена је „tap&pay“ опција – плаћање без потребе логовања у апликацију. Развој ове картице и лансирање је код примарне конкуренције трајало око годину и по дана, док је у нашој Банци, од идеје до лансирања све завршено

за осам месеци и то са бољим крајњим резултатом. Апликација мБанка нуди поред сервиса као што је и „КОМЕКЕШ“, администрацију профила и администрацију картица. Пуштена је у употребу биометријска идентификација клијента помоћу отиска прста, корисника мБанка апликације, а за клијенте који то желе и имају техничке могућности.

- Мај 2017. године. Отварање прве дигиталне „on-line“ пословнице Комерцијалне банке, под називом „КОМЕЦЕНТАР“ којом се отвара могућност за клијенте и оне који то желе да постану да на интернету заврше скоро све послове као у физичкој експозитури али без чекања у реду и без доласка у банку:
  - Отварање сетова рачуна.
  - Подношење захтева за платне картице.
  - Захтев за дозвољени минус уз могућности по избору клијента:
    - дигиталног потписивања,
    - доставе уговора на кућну адресу или
    - одласка у експозитуру.

Развој „КОМЕЦЕНТАР“ овим није завршен, напротив, увелико је у току рад на развоју нових могућности за клијенте које ће ускоро бити довршене и то:

- Штедња.
- Трајни налози.
- Плаћање према иностранству.
- Кредити на интернету („on-line“).

Од почетка рада „КОМЕЦЕНТАР“ до краја 2017. године, клијенти су испоставили 2.363 захтева од ког броја је реализовано 78%. Од производа Банке који су понуђени клијентима преко „КОМЕЦЕНТАР“, до сада је највеће интересовање било за отварање сетова рачуна и то 44%, као и за дозвољено прекорачење 42%. Занимљиво је да за потписивање документације и даље највећи број клијената и даље бира одлазак у експозитуру чак 82%, док је испоруку документације на кућну адресу ради потписивања користило 12% клијената, док је свега 6% клијената одабрало електронско потписивање документације.

- Током 2017. године, у склопу промовисања користи за клијенте који би се одлучили за отварање Премијум текућег рачуна, у чијем саставу се налази и Златна (Gold) „Мастер“ дебитна безконтактна картица, сектор је дао свој допринос и директно помогао колегама из продаје тиме што је директно водио преговоре са више првокласних трговаца који су дали посебне погодности за наше клијенте који плаћају овом врстом картица (Златна-Gold). Све ове активности, довеле су до врло значајног резултата, а то је да је број Златних (Gold) платних картица повећан за више од

56%, што директно доприноси стратешком опредељењу привлачења клијената веће куповне моћи.

- Новембар 2017. године. Лансирани су пакети рачуна намењени микро правним лицима, „Комбанк Стандард текући рачун“ и „Комбанк Експерт текући рачун“. Ови рачуни формиран су на основу обимне анализе потреба и потражње ове врсте клијената, комбиновањем више различитих производа. Ови рачуни су одлично прихваћени од стране клијената и унели су новину и освежење на тржиште јер су у пакету понудили банкарске производе који овом сегменту клијената највише значе и најкориснији су им. Овај пројекат је реализован у потпуности према плану, са ограниченим ресурсима, а превазишао је очекивања, што се показало кроз потражњу и реализацију. За нешто више од два месеца од лансирања, отворено је 1.712 сетова рачуна.
- Током 2017. године развијен је концепт и обављен је развој „Екосистем за плаћања“, који је сада у фази тестирања и ускоро би требало да буде пуштен у реализацију. Овај систем доноси потпуно нови модел плаћања и промовише лакоћу плаћања клијентима. Овај производ нуди клијентима могућност да изврше плаћање путем интернета не само платним картицама, као до сада, већ директном трансакцијом са свог текућег рачуна, што спада у домен тзв. инстант плаћања. Овај систем ће носити назив „КОМ4РАУ“ алудирајући на комфорно плаћање, што и јесте суштина овог производа. Овакав систем ће поред конвенционалног „on-line“ канала бити доступан и преко мобилне апликације која ће бити независна од мБанка апликације. Очекивано време реализације је први квартал 2018. године.
- Током друге половине 2017. године настављен је развој понуде „КОМЕЦЕНТАР“ кроз нове могућности за клијенте које ће ускоро бити довршене, као што су већ поменуте опције: штедња, трајни налози, плаћање према иностранству и кредити на интернету („on-line“).

6.6. Сектор обједињених канала продаје

Сектор обједињених канала продаје активно је учествовао и дао изузетан допринос у пројектима дигиталног банкарства, и то на пољу побољшања укупне понуде Банке, побољшањем конкурентности Банке на тржишту, побољшањем безбедности,

оптимизације пословања, а поред ових резултата, реализовано је следеће:

- Имплементирано је WEB и мобилно банкарство за микро бизнис и мала и средња предузећа „КОМБАНК БИЗ“. Као једна од првих банака на тржишту са понудом овог типа за два месеца смо успели без икакве маркетиншке кампање да активирамо око 1.000 корисника.
- Имплементирано је ANTIFRAUD решење за откривање сумњивих и спречавање злонамерних еБанкарских трансакција. Овим решењем Банка је својим клијентима обезбедила додатну безбедност у обављању електронског банкарства и омогућила додатни комфор у раду.
- Имплементиран је модул за размену електронских фактура између правних лица и на тај начин клијентима који размењују велики број фактура се обезбедила уштеда у штампи, слању, архивирању папирних фактура.
- Повећан је укупан број еБанка корисника правних лица за 1.235, односно 6% више у односу на 2016. годину, а такође је повећан и број активних е-Банка корисника правних лица за 966, односно 8% у односу на претходну годину.
- Укупан број послатих еБанка трансакција је повећан за 6%, што је око пола милиона трансакција више него претходне године.
- Учешће еБанке у укупном платном промету Банке је повећано за 1,28% и износи 85,77%.
- Умањени су трошкови еБанке за правна лица за 23% тј. 29 милиона динара у односу на 2016. годину.
- Повећан је број еБанка корисника физичких лица за 27.000, односно 28% у односу на претходну годину.
- Повећан је укупан одлазни промет еБанке за физичка лица за 29% него у 2016. години.
- Број мБанка корисника за физичка лица је повећан за 128% и сада износи 62.309.
- И поред повећања броја м-Банка корисника физичких лица од 128% смањени су трошкови 6%, односно за милион динара.
- Дуплиран је укупан промет трансакција мобилне банке за физичка лица.
- Уведена је Дигитална експозитура „КОМЕЦЕНТАР“.
- Уведена је могућност „on-line“ отварања рачуна за нове клијенте.
- Клијентима је дата могућност „on-line“ аплицирања за СЕТ текућег рачуна, дозвољено прекорачење и платне картице са одложеним плаћањем.

- Дигитална експозитура је за 8 месеци имала 4.573 „on-line“ захтева.
- Број пропуштених позива у Контакт центру Банке је смањен за 55% и у току 2017. године је било 1.014 пропуштених позива.
- Просечно време трајања разговора у Контакт центру Банке је смањено на 12 секунди.

6.7. Сектор платних картица

Сектор платних картица је у 2017. години имплементирао бројне нове производе/услуге за клијенте Банке, при чему бисмо посебно истакли следеће:

- „КОМЕРАУ“ дигитална картица – Картица имплементирана у оквиру мБанка апликације Комерцијалне банке, која омогућава безkontakтно плаћање коришћењем мобилног телефона.
- мПОС терминали - Имплементацијом овог типа терминала Комерцијална банка се издвојила као једина банка на тржишту са овим типом терминала.
- Омогућавање е-комерц плаћања на порталу еУправе - Комерцијална банка је прва Банка на тржишту која је омогућила плаћање „ДИНА“ картицама на интернету.
- Исплата валуте ЕУР (Евро) на банкоматима Банке – На овај начин Банка је својим клијентима омогућила још један ефикасан канал за подизање средстава у валути ЕУР. Поред динара клијенти Банке посредством банкомата могу подићи и ЕУР валуту.

Поред наведених резултата, у односу на 2016. годину остварен је:

- раст броја ПОС терминала за 25%;
- раст промета на ПОС терминалима за 23%;
- раст промета на АТМ уређајима за 10,94%;
- раст броја издатих картица за 13%;
- раст промета картицама за 11%;
- раст продаје на рате без камате од 14,6% (реализована на укупно 1.863 локација у односу на 2016. годину када је број локација био 1.626), док је пораст промета на рате без камате износио 26,8%.

Закључак

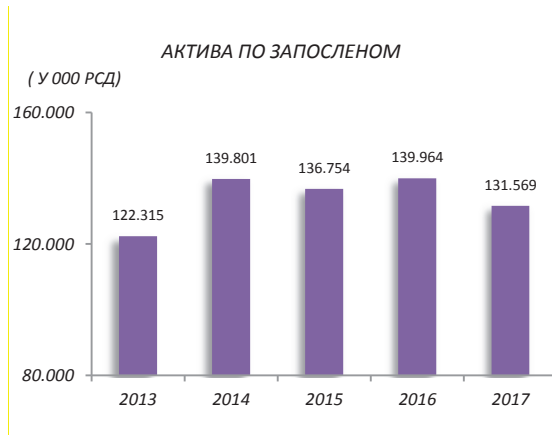
Настављен је успешан рад усмерен на пројектима дигитализације, пројектима развоја и побољшања постојећих сервиса, праћењу најновијих позитивних светских трендова у банкарству, усклађивање са условима на домаћем тржишту и стварањем иновативних и савремених решења за потребе циљних група клијената, а са циљем постизања боље

тржишне позиције Банке. Све наведено доприноси да Банка послује стабилно уз планирани раст и да продаја има квалитетне производе и аргументе за задржавање старих клијената, али пре свега аквизицију нових клијената.

6.8. Људски ресурси Банке

Мисија управљања људским ресурсима у Комерцијалној банци је развој и одржавање високог нивоа стручности и мотивације запослених у циљу реализације пословних планова Банке. Уз континуирану оптимизацију броја и структуре запослених последњих година, значајно је расла и ефикасност Банке, мерено активом по запосленом. Банка у континуитету инвестира у обуку и развој запослених.

Током 2017. године реализован је програм развоја талената, Комбанк академија, дизајниран са циљем препознавања и развоја лидерских потенцијала запослених. Прва генерација Академије је испунила циљ у области развоја и унапређења професионалних знања полазника. Програми су били структурирани мултидисциплинарно са приступом који је полазницима пружио увид у целину банкарских процеса и активности подршке и дубље разумевање банкарског пословања.

Програм је био подељен у неколико сегмената: професионалне обуке кроз 6 модула, тестирање знања, прављење и реализација индивидуалних планова развоја, тренинга Управљање временом и стресом, решавање Пословног случаја. Полазници који су се истакли током целокупног трајања програма Академије су похађали професионалну обуку Управљање пројектима.

Програм је подразумевао израду и анализу професионалних профила полазника, као и израду и имплементацију индивидуалних планова развоја. С обзиром да је овај програм од вишеструког значаја за целокупно пословање Банке, Сектор људских ресурса започео је планирање програма за другу генерацију полазника Комбанк академије.

Овакав интегративни приступ управљању и развоју способности и вештина запослених утиче на унапређење мотивације, лојалности, међуљудских односа и тимског духа међу запосленима који раде у различитим организационим деловима.

Развојне активности у 2017. години указују на наставак квалитативног и проактивног приступа реализацији обука, заснованог пре свега на идентификацији тренинг потреба и прилагођавању садржаја тренинга, дефинисању и обезбеђивању интерних тренинга, организацији интерних и екстерних тренинга, мерењу и унапређењу квалитета тренинга и тренинг процеса.

Број запослених	2.806				
Мрежа	1.707				
Сектори	1.099				
Пол	Мушкарци		Жене		
	751		2.055		
Статус радног односа	Неодређено		Одређено		Мировање
	2.710		92		4
Образовна структура	ВСС	ВШС	ССС	НК/ПК /ВКВ	
	1.245	643	891	27	
Старосна структура	20-30	31-40	41-50	51-60	61+
	87	1.029	786	826	78

Банка посебну пажњу придаје организовању интерних и екстерних професионалних обука, екстерних и интерних „skills“ обука, које имају за циљ развој способности запослених које су им неопходне за успешно обављање посла. Посматрано према предмету обучавања, најзаступљеније су професионалне обуке, које за циљ имају стицање нових и унапређење постојећих знања. Према критеријуму важности теме и обухватности обуке у смислу броја полазника, најважније обуке током 2017. године биле су:

а) интерне професионалне: Спречавање и прање новца и финансирање тероризма, Оперативни ризици и припрема за самопроцењивање, Годишња евалуација запослених, Превентивно деловање у ванредним ситуацијама, Приговори клијената и Кодекс понашања;

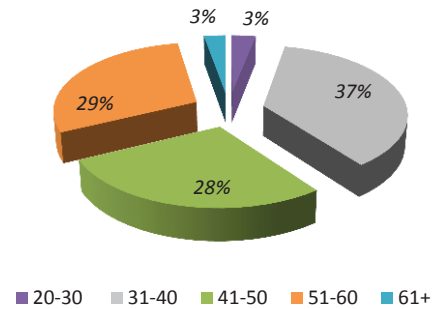
б) екстерне професионалне: Производи и апликација „Generali“ осигурања, Обука заступника у осигурању, Управљање токовима готовине.

Сектор људских ресурса у току 2017. године покренуо је иницијативу одржавања интерних „skills“ тренинга – Ефикасно руковођење, Асертивна комуникација, Управљање стресом, Управљање временом - кроз које је прошло укупно 228 запослених, док је 294 запослених похађало екстерне „skills“ обуке, а најчешће на тему Лидерских вештина, Како постати партнер са клијентом, Вештине продаје и продајни „коучинг“. У овој години организовано је шест интерних „on-line“ обука и тестирано је 5.999 запослених и то: ОФАЦ санкције, Осигурање депозита, Успостављање пословне сарадње са физичким лицима, Сетови за микро клијенте, Кредитирање физичких лица, Тестирање за запослене у мрежи из експозитур овлашћених за рад са хартијама од вредности.

Посматрано према предмету обучавања, најзаступљеније су професионалне обуке, које за циљ имају стицање нових и унапређење постојећих знања.

Банка од 2008. године спроводи Годишњу евалуацију рада запослених на основу постављених годишњих циљева, праћења остварења тих циљева, али и исказаних способности запослених приликом остварења циљева. Годишња евалуација рада запослених је и основа за награђивање, планирање каријере запослених и планирање буџета и Програма обуке запослених.

СТАРОСНА СТРУКТУРА ЗАПОСЛЕНИХ 2017.

Принципи награђивања запослених су јасно дефинисани Политиком зарада и других примања запослених које је донео Управни одбор Банке на предлог Compensation Committee, органа Управног одбора. Циљ ове политике је не само адекватно награђивање запослених, већ и њихово мотивисање за постизање бољих резултата рада.

КВАЛИФИКАЦИОНА СТРУКТУРА ЗАПОСЛЕНИХ У 2017.

6.9. Биланс стања Банке на дан 31. децембра 2017. године

Р.БР.	ОПИС БИЛАНСНЕ ПОЗИЦИЈЕ	31.12.2017.	31.12.2016.	ИНДЕКСИ	% УЧЕШЋА НА ДАН 31.12.2017.
1	2	3	4	5	6
АКТИВА (у 000 РСД)					
1.	Готовина и средства код централне банке	49.840.887	55.153.209	90,37	13,50
2.	Заложена финансијска средства	-	-	-	-
3.	Финансијска средства по фер вредности кроз биланс успеха намењена трговању	5.269.709	242.920	2.169,32	1,43
4.	Финансијска средства која се иницијално признају по фер вредности кроз биланс успеха	-	-	-	-
5.	Финансијска средства расположива за продају	112.019.058	136.123.853	82,29	30,34
6.	Финансијска средства која се држе до доспећа	-	-	-	-
7.	Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	29.543.789	40.601.413	72,77	8,00
8.	Кредити и потраживања од комитената	153.897.367	150.411.409	102,32	41,69
9.	Промене фер вредности ставки које су предмет заштите од ризика	-	-	-	-
10.	Потраживања по основу финансијских деривата намењених заштити од ризика	-	-	-	-
11.	Инвестиције у придружена друштва и заједничке подухвате	-	-	-	-
12.	Инвестиције у зависна друштва	2.611.859	2.611.859	100,00	0,71
13.	Нематеријална улагања	460.263	362.507	126,97	0,12
14.	Некретнине, постројења и опрема	5.655.248	5.856.458	96,56	1,53
15.	Инвестиционе некретнине	1.988.608	2.217.816	89,67	0,54
16.	Текућа пореска средства	-	-	-	-
17.	Одложена пореска средства	857.096	-	-	0,23
18.	Стална средства намењена продаји и средства пословања које се обуставља	241.148	183.170	131,65	0,07
19.	Остала средства	6.798.506	6.252.855	108,73	1,84
УКУПНА АКТИВА (од 1. до 19.)		369.183.538	400.017.469	92,29	100,00

Р.БР.	ОПИС БИЛАНСНЕ ПОЗИЦИЈЕ	31.12.2017.	31.12.2016.	ИНДЕКСИ	% УЧЕШЋА НА ДАН 31.12.2017.
1	2	3	4	5	6
ПАСИВА (у 000 РСД)					
1.	Финансијске обавезе по фер вредности кроз биланс успеха намењене трговању	7.845	-	-	0,00
2.	Финансијске обавезе које се иницијално признају по фер вредности кроз биланс успеха	-	-	-	-
3.	Обавезе по основу финансијских деривата намењених заштити од ризика	-	-	-	-
4.	Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским организацијама и централној банци	4.532.505	7.834.962	57,85	1,23
5.	Депозити и остале обавезе према другим комитентима	292.471.640	322.621.360	90,65	79,22
6.	Промене фер вредности ставки које су предмет заштите од ризика	-	-	-	-
7.	Издате сопствене хартије од вредности и друга позајмљена средства	-	-	-	-
8.	Субординиране обавезе	-	6.178.390	-	-
9.	Резервисања	1.368.051	1.787.294	76,54	0,37
10.	Обавезе по основу средстава намењених продаји и средстава пословања које се обуставља	-	-	-	-
11.	Текуће пореске обавезе	-	-	-	-
12.	Одложене пореске обавезе	-	23.592	-	-
13.	Остале обавезе	7.543.442	6.147.569	122,71	2,04
14.	УКУПНО ОБАВЕЗЕ (од 1. до 13.)	305.923.483	344.593.167	88,78	82,87
КАПИТАЛ					
15.	Акцијски капитал	40.034.550	40.034.550	100,00	10,84
16.	Сопствене акције	-	-	-	-
17.	Добитак	8.137.249	349.698	2.326,94	2,20
18.	Губитак	-	8.063.183	-	-
19.	Резерве	15.088.256	23.103.237	65,31	4,09
20.	Нереализовани губици	-	-	-	-
21.	Учешћа без права контроле	-	-	-	-
22.	УКУПНО КАПИТАЛ (од 15. до 21.)	63.260.055	55.424.302	114,14	17,14
23.	УКУПНА ПАСИВА (14.+22.)	369.183.538	400.017.469	92,29	100,00

6.10. Биланс успеха Банке за 2017. годину

Р.БР.	ОПИС БИЛАНСНЕ ПОЗИЦИЈЕ	31.12.2017.	31.12.2016.	ИНДЕКСИ
1	2	3	4	5
ПРИХОДИ И РАСХОДИ РЕДОВНОГ ПОСЛОВАЊА (у 000 РСД)				
1.1.	Приходи од камата	14.052.436	16.689.075	84,20
1.2.	Расходи од камата	-1.606.239	-3.226.341	49,79
1.	Добитак по основу камата	12.446.197	13.462.734	92,45
2.1.	Приходи од накнада и провизија	6.700.216	6.252.370	107,16
2.2.	Расходи накнада и провизија	-1.617.990	-1.435.056	112,75
2.	Добитак по основу накнада и провизија	5.082.226	4.817.314	105,50
3.	Нето добитак по основу финансијских средстава намењених трговању	103.798	70.478	147,28
4.	Нето добитак / губитак (-) по основу заштите од ризика	-	-	-
5.	Нето добитак / губитак (-) по основу финансијских средстава која се иницијално признају по фер вредности кроз биланс успеха	-	-	-
6.	Нето добитак / губитак (-) по основу финансијских средстава расположивих за продају	44.323	69.062	64,18
7.	Нето расходи од курсних разлика и ефеката уговорене валутне клаузуле	-56.358	-9.282	607,18
8.	Нето добитак / губитак (-) по основу инвестиција у придружена друштва и заједничке подухвате	306	5.143	5,95
9.	Остали пословни приходи	937.777	573.235	163,59
10.	Нето приход/расход (-) по основу обезвређења финансијских средстава и кредитно ризичних ванбилансних ставки	17.883	-14.907.539	-
11.	УКУПАН НЕТО ПОСЛОВНИ ПРИХОД	18.576.152	4.081.145	455,17
12.	Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи	-4.520.197	-4.498.212	100,49
13.	Трошкови амортизације	-563.582	-666.025	84,62
14.	Остали расходи	-6.305.123	-7.294.544	86,44
15.	ДОБИТАК / ГУБИТАК (-) ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА (од 1. до 14.)	7.187.250	-8.377.636	-
16.	Порез на добитак	-	-	-
17.	Добитак по основу одложених пореза	1.335.828	314.453	424,81
18.	Губитак по основу одложених пореза	-405.710	-	-
19.	ДОБИТАК / ГУБИТАК (-) НАКОН ОПОРЕЗИВАЊА (од 15. до 18.)	8.117.368	-8.063.183	-
20.	Нето добитак пословања које се обуставља	-	-	-
21.	Нето губитак пословања које се обуставља	-	-	-
22.	РЕЗУЛТАТ ПЕРИОДА ДОБИТАК / ГУБИТАК (-) (од 19. до 21.)	8.117.368	-8.063.183	-

7. УЛАГАЊА У ЦИЉУ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Банка поштује највише међународне стандарде и вредности у креирању финансијских производа и услуга, развија и спроводи активности на пољу заштите животне средине и заштите људских и радних права. Усвајањем Политике и Процедуре управљања ризиком заштите животне и друштвене средине Банка је дефинисала стандарде за идентификовање, праћење и управљање ризицима животне и друштвене средине у процесу одобравања и праћења кредита. Циљ система управљања ризиком заштите животне средине је увођење овог система у процес кредитне активности и праћења кредита, и на тај начин повећање могућности за прихватљив и одржив економски развој са становишта заштите животне средине и минимизирање могућности појаве еколошких и друштвено негативних утицаја.

Банка је дефинисала и поступак за решавање и давање одговора на приговоре по основу директног или индиректног утицаја пословних активности Банке на животну и друштвену средину.

Уговарањем кредитних линија за финансирање инвестиција за повећање енергетске ефикасности и развој обновљиве енергије, Банка је одобравала пласмане који доприносе смањењу потрошње енергије и смањењу емисије угљен диоксида. У току 2017. године Банка није повлачила нове кредитне линије од међународних финансијских институција намењених за финансирање пројеката енергетске ефикасности.

Банка захтева од клијената да послују у складу са важећим прописима од значаја за заштиту животне средине, здравља и безбедности где је то применљиво, стандардима ЕУ и другим стандардима добре међународне праксе, који су у складу са захтевима ЕБРД и ИФЦ стандарда. У циљу доследне примене стандарда, Банка примењује листу делатности, пројеката односно активности које су искључене из финансирања од стране Банке, односно активности које се могу финансирати од стране Банке искључиво након претходног писаног одобрења добијеног од стране ЕБРД. На основу сагласности Међународних финансијских институција, Банка послује у складу са дефинисаним лимитима ангажовања према активностима: производња и трговина

алкохолом, производња и трговина дуваном и дуванским производима и коцкарска делатност. Производња и трговина оружјем и муницијом искључена је из финансирања од стране Банке.

Приступи управљања ризиком заштите животне и друштвене средине обухватају два нивоа управљања: на нивоу појединачног пласмана и на нивоу целокупног портфолија. За сваку делатност клијената Банка дефинише ниво ризичности односно категорију ризика са аспекта утицаја на животну и друштвену средину.

У процесу одобравања кредита, а у складу са захтевима међународних финансијских институција и законском регулативом од значаја за заштиту животне средине, Банка категоризује захтеве клијената са аспекта утицаја на животну и друштвену средину користећи Листу категоризације ризика животне и друштвене средине.

Банка прати структуру портфолија, односно учешће категорија ризика са аспекта утицаја на животну и друштвену средину. На месечном нивоу извештавају се Кредитни одбор, Извршни одбор, Одбор за ревизију и АЛКО одбор, а на кварталном нивоу Управни одбор о изложености ризику утицаја на животну и друштвену средину. Такође, Банка континуирано прати ванредне догађаје код својих клијената који могу имати негативан утицај на животну средину, здравље или безбедност или заједницу у целини и о томе редовно обавештава органе управљања и акционаре Банке.

8. ЗНАЧАЈНИ ДОГАЂАЈИ ПО ЗАВРШЕТКУ ПОСЛОВНЕ ГОДИНЕ

Од 31. децембра 2017. године до краја фебруара 2018. године одржана је једна седница Скупштине акционара Банке.

Редовна Скупштина акционара Банке одржана је 29. јануара 2018. године. На седници су донете следеће одлуке:

- Одлука о разрешењу и именовању члана Управног одбора Комерцијалне банке ад;
- Одлука о разрешењу и именовању председника Управног одбора Комерцијалне банке ад;
- Одлука о усвајању Стратегије и бизнис плана банке зан период 2018-2020. године.

Опис догађаја након завршетка пословне године је представљен у тачки Догађаји након датума биланса стања Напомена уз финансијске извештаје за 2017. годину.

9. ПЛАН БУДУЋЕГ РАЗВОЈА БАНКЕ

Основни стубови стратегије развоја Банке у будућем трогодишњем периоду су:

- раст пласмана комитентима (као кључни аспект будуће профитабилности),
  - контрола ризика пословања у будућем периоду у циљу одржавања ниског нивоа нето расхода исправки вредности (из разлога значајнијих кредитних губитака забележених током 2015. и 2016. године),
  - побољшање - промена структуре клијената на темељу демографије и стандарда (узимајући у обзир развој иновативних производа) тако да поред великих предузећа Банка намерава да даље развија сегмент послова са локалним самоуправама, малим и средњим предузећима као и клијентима из земаља у окружењу,
  - раст удела прихода од накнада и провизија у односу на приходе од камата (Банка ће имати већи фокус на приходе од накнада и провизија обзиром на тенденцију пада каматних стопа и примену дигитализације и других развојних иницијатива),
  - контрола висине оперативних расхода и даље побољшање ефикасности у пословању у циљу смањења рација оперативних трошкова према приходима током целог планског периода (CIR),
  - очување адекватне капиталне позиције, уз исплату кумулираних дивиденди из претходних година и дивиденде по основу планираног добитка у наредном трогодишњем периоду.
- Становништво**
У наредном периоду Банка планира да:
- повећа број кредитних клијената пре свега бољим искоришћењем постојеће базе клијената кроз имплементацију и унапређење софтверских алата за рад са физичким лицима,
  - даље шири базу клијената са редовним приливом зараде или пензије,
  - промени структуру клијената са већим фокусом на платежно способније клијенте са бољом кредитном способношћу, као и привлачењем млађе популације као основом за раст пласмана у будућности,
  - фокус усмери на „cross selling“ продају повезаних производа односно услуга у циљу повећања прихода по клијенту,
  - реализује нове проактивне продајне кампање укључујући и одобравање кредита на бази прелиминарних одобрења,
  - повећа пласмане готовинских и стамбених кредита као најтраженијих кредитних производа, као и позајмица по текућим рачунима имајући у виду да су најпрофитабилнији производ Банке,
  - модификује производе за микро предузећа и предузетнике у складу са тржишним кретањима у циљу задржавања потребног нивоа конкурентности,
  - очува лидерску позицију на тржишту кредита намењених пољопривредним произвођачима. Фокус кредитне активности ће бити на кредитима за набавку опреме, куповину пољопривредног земљишта као и праћење кредитне активности из ИПАРД фондова,
  - прошири понуду производима за финансирање трајних добара газдинству чија намена је првенствено усмерена на развој секундарне пољопривредне производње и подизање животног стандарда на газдинству,
  - уведе „скоринг“ за пољопривредна газдинства и отпочне активности на увођењу истог у сегменту микро клијената,
  - задржи тренутну позицију на тржишту у сегменту девизне штедње становништва,
  - настави са започетим пословима на пољу дигитализације пословања и примене нових банкарских технологија.

Један од главних стратешких циљева Банке у наредном периоду је побољшање структуре клијената кроз привлачење клијената са већом куповном моћи путем понуде нових

иновативних производа и услуга као што су Премијум сетови текућих рачуна.

Други важан циљ у сегменту Становништва је подмлађивање портфолија клијената због чега су креирани Старт сетови текућих рачуна.

У претходним годинама Банка је остварила значајан раст девизних депозита физичких лица, тако да је данас један од лидера по висини девизне штедње. Планирани раст депозита становништва у наредном периоду је нешто нижи у односу на раст остварен у претходним годинама и због појаве нових државних хартија од вредности намењених домаћим физичким лицима (штедне обвезнице Републике Србије).

Банка у 2018. години планира раст прихода од камата по пословима са становништвом. Очекивани пад активних каматних стопа биће компензован растом реализације кредита, првенствено готовинских.

Повећање прихода од накнада и провизија у 2018. години очекује се услед стабилног раста пословања са картицама, као и накнада за вођење текућих рачуна физичких лица.

Очекивани раст БДП-а од око 3% резултираће повољнијим условима за пословање микро предузећа и предузетника. Банка ће настојати да у сваком тренутку има адекватну понуду кредитних производа за ове клијенте. Континуирани задатак остаје убрзавање процеса доношења кредитних одлука, што ће бити постигнуто кроз нова апликативна решења, имплементацијом новог „скоринг“ модела, применом аутоматског и прелиминарног одобрења.

Пословање са привредом

У будућем периоду Банка планира да:

- побољша коришћење постојеће базе привредних клијената,
- повећа ефикасност у процесу одобравања кредита привредним друштвима,
- очува квалитет кредитног портфолија,
- прошири понуду кроз увођење нових производа,
- повећа ванбилансни портфолио (акредитиви и гаранције),
- одржи профитабилност на нивоу пројектованих вредности.

У току 2018. године Банка очекује непромењено пословно окружење у односу на 2017. годину. Очекивани раст БДП-а биће доминантно под утицајем пословања клијената из извозно оријентисаних сектора као и под

утицајем средстава која стижу у форми директних страних инвестиција.

У планском периоду очекује се и даље висока ликвидност банкарског сектора, као резултат, недостатка тражње код кредитно способних клијената, с једне стране, односно и даље изражене опрезности према задуживању, с друге стране. Кредитно способна предузећа ће део недостајућих средстава, уместо од банака, покушати прибавити из алтернативних начина финансирања (директно финансирање од стране Међународних финансијских институција (МФИ), предприсупних фондова ЕУ, разних државних програма, Фонда за развој Републике Србије и др.).

Период иза нас карактерише значајан пад активних каматних стопа. Банка очекује стабилизацију висине активних каматних стопа, а простор за даље смањење каматних стопа постоји само код одобравања пласмана првокласним клијентима.

Веома битни клијенти и у наредном периоду остају јавна предузећа и локалне самоуправе. Одобравање кредита клијентима из ових група карактерише како ценовна конкуренција међу банкама тако и стално настојање да се кредитни процес убрза (поједностављене процедуре и методологије кредитне анализе).

Банка планира значајнији кредитни раст у сегменту малих и средњих предузећа. Наведена активност ће се одвијати како из средстава Банке, тако и из средстава кредитних линија, односно средстава међународних финансијских институција (ЕИБ - АРЕХ III/В програм, ЕИФ COSME програм и други).

Регион Београда и Војводине ће у наредном периоду бити у фокусу пажње, због велике концентрације привредних клијената.

Раст кредитних пласмана у наредном периоду очекује се у сектору прехранбене индустрије, пољопривреде са пратећим делатностима, сектору услуга (трговина, транспорт), енергетике и грађевинском сектору који прати реализацију великих инфраструктурних пројеката.

Планирано је и веће учешће Банке у синдицираном кредитирању (заједничко кредитирање са другим банкама) великих пројеката приватног и јавног сектора, као и пројектно кредитирање у области некретнина.

Банка остаје отворена да и у наредном периоду кроз „Cross border“ финансирање учествује у реализацији већих кредитних захтева од стране клијената из јавног и приватног сектора. Ове активности Банка ће као и до сада обављати у координацији са својим супсидијарима у Црној Гори и Босни и Херцеговини.

План раста ванбилансног портфолија (гаранције, акредитиви и слично) зависиће од реализације великих инфраструктурних и грађевинских пројеката и избора извођача на реализацији истих. Банка ће настојати да у наредном периоду уведе и додатне услуге на основу „Trade finance“ инструмената (факторинг лоро акредитива, залога на потраживањима по лоро акредитивима и слично).

Пословање са хартијама од вредности

У циљу комплетирања понуде производа Банка у дужем периоду унапређује и сегмент пословања са хартијама од вредности. У овом делу Банка планира да:

- реализује унапређења „Kombank Trader“ web апликације за „on-line“ тровање хартијама од вредности на иностраним берзама, односно да омогући клијентима тровање преко „андроид“ апликација на мобилним телефонима и преносним рачунарима,
- промовише испостављање налога телефоном - опција која је у продукцију пуштена у децембру 2017. године,
- омогући узимање колатерала у инвестиционим јединицама КомБанк Новчаног фонда за трговину на домаћим и иностраним берзама преко „Kombank Trader“ апликације,
- изврши аутоматизацију „back-office“ послова новчаног салдирања трансакција на иностраним берзама,
- унапреди обављање дилерских послова са државним дужничким хартијама од вредности путем фреквентнијег тровања кроз књигу тровања и ширење базе клијената за дилерске послове са клијентима из области банкарства, осигурања и инвестиционих фондова.
- додатно прошири спектар финансијских производа у понуди Банке (деривати, валутни парови).

Профитабилност

- стабилан износ прихода од камата,

- раст прихода од накнада и провизија,
- контрола висине оперативних расхода и
- низак ниво расхода индиректних отписа пласмана.

Протекли период, банкарски сектор Србије, је обележио значајно снижавање како активних тако и пасивних каматних стопа. Последично дошло је до значајног снижавања каматне марже. У будућем периоду не очекују се даља значајнија снижавања активних и пасивних каматних стопа.

На крају 2018. године очекују се нето приходи од камата нешто испод нивоа из 2017. године. У циљу одржавања и повећања профитабилности у наредном периоду Банка ће уложити напор ка повећању прихода од провизија и накнада првенствено на пословима платног промета, купопродаје девиза и по основу издавања акредитива и гаранција.

Као и претходних година и у планском периоду посебна пажња ће се посветити висини трошкова оперативног пословања, што ће резултирати даљим снижавањем „cost/income“ рација.

Након значајних износа трошкова исправки вредности у 2015. и 2016. години Банка не очекује значајније расходе исправки вредности у наредном трогодишњем периоду.

Као резултат свега наведеног за наредни трогодишњи период планирано је профитабилно пословање Банке и адекватне стопе приноса на активу и капитал.

Управљање средствима („Трезор“)

Стратегија Банке, у делу послова везаним за управљање средствима, у будућем периоду је:

- активно управљање укупним портфељом хартија од вредности,
- оптимизација средстава из кредитних линија и
- допринос профитабилном пословању Банке.

Као резултат изостанка квалитетне тражње у претходном периоду, значајан део активе Банке налази се у високоликвидним и неризичним хартијама од вредности (обвезнице и записи Републике Србије). Банка не планира даљи значајни раст улагања у хартије од вредности, већ ће вршити реинвестирање средстава која се ослобађају из хартија од вредности у инструменте са дужим роковима доспећа. На овај начин ће се

ублажити негативан ефекат пада каматних стопа посебно на хартије од вредности са краћим роковима доспећа.

Висина депозита становништва и правних лица уз недовољно квалитетну тражњу за кредитима смањили су потребу Банке за коришћењем средстава из кредитних линија из иностранства. У циљу оптимизације своје пасиве и снижавања расхода по основу камата Банка је извршила превремено враћање дела кредитних линија. Оптимизација кредитних линија наставиће се и у наредном периоду, о року доспећа Банка ће враћати кредитне линије са високим каматама, а нове кредитне линије ће се узимати само у случају да постоји интересовање кредитно способних клијената за кредитима из тих линија.

На бази свега наведеног, циљеви Банке у делу управљања средствима су да у сваком тренутку располаже адекватним резервама ликвидности у виду високо ликвидне активе која се брзо може конвертовати у готовину. Вишак ликвидних средства ће се улагати у нискоризичне хартије од вредности или пласирати другим првокласним финансијским институцијама у циљу стицања одговарајућих прихода. Развој иновативних производа као и операције купопродаје девиза на тржишту новца и капитала, обезбедиће и одговарајући износ нето прихода од накнада.

Депозитни потенцијал

Основни извори депозитног потенцијала Банке ће и у наредном периоду бити:

- девизна штедња становништва - остаје доминантан извор финансијских средстава и у наредном периоду,
- депозити правних лица и финансијских институција и
- средства прикупљена у форми кредитних линија од међународних финансијских институција.

У дужем временском периоду Банка се у банкарском сектору издваја висином девизне штедње становништва. Стратешко опредељење Банке је да и даље буде лидер у овом сегменту и остане у групи водећих банака по висини девизне штедње становништва, уз истовремено настојање да оптимизује цену и структуру овог извора средстава. Банка планира да, и даље девизну штедњу становништва базира на великом броју клијената, односно да има

велики број депонената са појединачно малим новчаним улозима.

Депозити правних лица у дужем временском периоду имају стабилан ниво, а очекивање је да нови клијенти корисници кредита пренесу и своје депозите у Банку, што ће резултирати растом депозита правних лица.

Имајући у виду признат и стабилан положај на тржишту, Банка је у могућности да аплицира ка међународним финансијским институцијама за средства у виду наменских кредитних линија.

Банка ће овај извор финансирања користити у складу са могућностима да из њих креира кредитне производе прихватљиве на тржишту.

10. ИСТРАЖИВАЊЕ И РАЗВОЈ

Интензиван развој дигитализације обележио је финансијско тржиште протекле године. Пратећи ова дешавања и промене на тржишту, Банка је дала приоритет дигиталном банкарству и то на сегменту развоја нових, али и унапређењу и модификацији постојећих производа и услуга, како би задржала своју водећу позицију на тржишту, што показују и спроведена истраживања. Значајна унапређења Комерцијална банка спровела је у сегменту електронског и мобилног банкарства.

Тржишна позиционираност Банке као брэнда, њених производа и услуга, проверавана су, и током 2017. године, кроз банкарски Омнибус, који спроводи истраживачка агенција „ИПСОС“, специјализована за ову врсту истраживања. Истраживања показују да Банка у дужем временском периоду држи једну од водећих позиција у очима јавности, мерено критеријумима препознатљивости брэнда, квалитета и задовољства производима и услугама које клијенти користе. Сви резултати истраживања постављају се на интерни Портал Банке, а са њима се упознају и циљне групе ради додатног јачања брэнда Комерцијална банка.

Извештај последњег банкарског Омнибуса (из новембра 2017. године) показује да је Комерцијална банка Београд, по мишљењу испитаника, рангирана као другопласирана од водећих 15 банака у Србији по критеријуму препознатљивости брэнда.

Најбоље банке у Србији:

11. ОТКУП СОПСТВЕНИХ АКЦИЈА И УДЕЛА

Банка нема сопствене акције на дан 31. децембра 2017. године нити их је поседовала током 2017. године.

Такође, Банка не намерава да стиче сопствене акције у наредном периоду.

12. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ ЗНАЧАЈНИ ЗА ПРОЦЕНУ ФИНАНСИЈСКОГ ПОЛОЖАЈА

За адекватну процену финансијског положаја Банке на крају пословне 2017. године од кључног значаја су следеће билансне позиције:

- на страни активе:
  - кредити и потраживања од комитената,
  - кредити и потраживања од банака и других финансијских организација,
  - финансијска средства расположива за продају и
  - готовина и средства код Централне банке.
- на страни пасиве:
  - депозити и остале обавезе према другим комитентима,
  - депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским организацијама и Централној банци,
  - капитал.

Кредити и потраживања од комитената, банака и других финансијских организација на крају 2017. године износе РСД 183.441,2 милиона и чине 49,7% укупне билансне активе. На крају 2016. године кредити и потраживања износили су РСД 191.012,8 милиона и у укупној активи су учествовали са 47,8%. Банка је и у претходној години посебан значај дала политици управљања ризицима, с обзиром на чињеницу да кредити и пласмани чине близу 50% укупне активе, са посебним акцентом на кредитни ризик. У току претходне године кредити и потраживања смањени су за РСД 7.571,7 милиона односно за 4,0%. Банка је и током 2017. године управљала обимним кредитним портфолиом, који је био обезбеђен одговарајућим износом исправки вредности и резерви.

Финансијска средства расположива за продају на крају 2017. године износе РСД 112.019,1 милион, што представља 30,3% укупне активе. У односу на стање из 2016. године (РСД 136.123,9 милиона, 34,0% укупне активе) смањена су за РСД 24.104,8 милиона. Финансијска средства расположива за продају највећим делом чине хартије од вредности Републике Србије-обвезнице у РСД и ЕУР.

На крају 2017. године готовина и средства код централне банке износе РСД 49.840,9 милиона и у односу на почетак године смањена су за РСД 5.312,3 милиона односно за 9,6%. Највећи део ове позиције чине средства на жиро рачуну (30,2%) и средства издвојена код Народне банке Србије у форми обавезне резерве (55,9%). Смањење ове позиције последица је већег инвестирања слободних средстава Банке у хартије од вредности.

Имајући у виду структуру активе може се констатовати да се актива осетљива на кредитни ризик одржавала на оптималном нивоу уз разумну политику преузимања ризика. Менаџмент Банке је проценом кредитног ризика у претходне две године, на значајно рестриктивнији начин, обезбедио заштиту свог кредитног портфолија и реалност исказаних финансијских извештаја. Пословање Банке у 2017. години је било без значајних оптерећења по основу расхода обезвређења финансијских средстава и кредитно ризичних ванбилансних ставки.

Депозити и остале обавезе према бакама и другим комитентима (укључујући и средства кредитних линија) на крају 2017. године износе РСД 297.004,1 милион што чини 80,4% укупне

билнсне пасиве. У односу на почетак године депозити и остале обавезе према другим комитентима су смањени за РСД 33.452,2 милиона. Депозитни потенцијал Банке доминантно чине девизни депозити физичких лица. На дан 31.12.2017. девизна штедња становништва износи ЕУР 1.623,6 милиона при чему постоји велики број депозита мањег износа. И поред смањења пасивних каматних стопа у односу на претходне године, девизни депозити физичких лица су забележили раст на крају 2017. године од ЕУР 33,1 милион у односу на крај 2016. године.

Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским организацијама и централној банци на крају 2017. године износе РСД 4.532,5 милиона што представља 1,2% укупне пасиве Банке и смањени су за РСД 3.302,5 милиона.

На дан 31. децембра 2017. године Банка нема субординиране обавезе јер је вратила кредит ИФЦ-у (Међународној финансијској корпорацији) који је био узет крајем 2011. године у циљу јачања капитала.

Укупан капитал Банке на крају 2017. године износи РСД 63.260,1 милион што чини 17,1% укупне пасиве. У посматраној пословној години укупан капитал је увећан за РСД 7.835,8 милиона односно за 14,1%. Увећање капитала је резултат оствареног добитка у 2017. години. У 2017. години резерве Банке су смањене за РСД 8.015,0 милиона услед покрића губитка из 2016. године.

Банка је постигла адекватност капитала од 27,89% на крају 2017. године што је изнад прописаног минимума (8%+захтев за комбиновани заштитини слој капитала).

Може се закључити да је Банка и у току 2017. године обезбедила потребну диверсификацију извора финансирања са аспекта стабилног и профитабилног пословања.

13. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА

13.1. Циљеви и политике за управљање финансијским ризицима

Управљање ризицима је кључни елемент управљања пословањем, с обзиром да изложеност ризицима произлази из свих пословних активности, као неодвојивог дела банкарског пословања, којим се управља кроз идентификовање, мерење, процену, праћење,

контролу и ублажавање и извештавање о ризицима, односно успостављањем ограничења ризика, као и извештавање у складу са стратегијама и политикама.

Банка је успоставила свеобухватан и поуздан систем управљања ризицима који обухвата: стратегије, политике и процедуре управљања ризицима, методологије за управљање појединачним ризицима, одговарајућу организациону структуру, ефективан и ефикасан процес управљања свим ризицима којима је Банка изложена или може бити изложена у свом пословању, адекватан систем унутрашњих контрола, одговарајући информациони систем и адекватан процес интерне процене адекватности капитала. Такође, у систем управљања ризицима интегрисан је и План опоравка Банке, као механизам ране идентификације ситуације тешког финансијског поремећаја у коме Банка може предузети мере, односно применити дефинисане опције опоравка у циљу спречавања уласка у фазу ране интервенције у којој активно учешће има регулатор или побољшање већ погоршаног финансијског стања. Стратегијом управљања ризицима и Стратегијом управљања капиталом, Банка је поставила следеће циљеве у оквиру система управљања ризицима: минимизирање негативних ефеката на финансијски резултат и капитал уз поштовање дефинисаних оквира прихватљивог нивоа ризика, одржавање потребног нивоа адекватности капитала, развој активности Банке у складу са пословним могућностима и развојем тржишта у циљу остваривања конкурентских предности, диверсификација ризика којима је Банка изложена, одржавање учешћа НПЛ-а у укупним кредитима до прихватљивог нивоа за Банку, одржавање показатеља покрића ликвидном активом изнад нивоа прописаног регулативом и интерним лимитима. Банка перманентно прати све најаве и измене регулаторног оквира, анализира утицај на ниво ризика и предузима мере за благовремено усклађивање свог пословања са новим прописима, као што је имплементација међународног стандарда финансијског извештавања 9 (МСФИ 9). Кроз јасно дефинисан процес увођења нових и значајно измењених производа, услуга и активности у вези са процесима и системима Банка анализира њихов утицај на будућу изложеност ризицима у циљу оптимизације својих прихода и трошкова за процењени ризик, као и минимизирања свих потенцијално могућих негативних ефеката на финансијски резултат Банке. Детаљнији приказ циљева и

политика управљања ризицима Банке је представљен у тачки 4. Напомена уз финансијске извештаје.

Политика заштите од изложености кредитном ризику

У циљу заштите од изложености кредитном ризику, Банка примењује технике ублажавања кредитног ризика прибављајући и прихватљиве инструменте обезбеђења (колатерале), као секундарне изворе наплате пласмана. Банка настоји да послује са клијентима добре кредитне способности, процењујући је у моменту подношења захтева и редовним мониторингом дужника, пласмана и колатерала, у циљу благовременог предузимања одговарајућих активности у поступку наплате. Врсте обезбеђења потраживања зависе од процене кредитног ризика дужника, и утврђују се у сваком конкретном случају појединачно, а њихово прибављање се врши по закључењу уговора и пре реализације пласмана.

Банка је унутрашњим актима регулисала вредновање инструмената кредитне заштите и управљање тим инструментима.

Приликом процене вредности колатерала, Банка ангажује овлашћене проценитеље, како би потенцијални ризик од нереалне процене свела на најмању могућу меру, а непокретности, роба, опрема и остале покретне ствари које су предмет залоге морају бити осигуране код осигуравајућег друштва прихватљивог за Банку, уз полисе осигурања винкулиране у корист Банке.

У циљу заштите од промене тржишних вредности колатерала, процењена вредност се коригује за дефинисане проценте умањења у зависности од врсте колатерала и локације непокретности, који се редовно преиспитују и ревидирају.

Банка посебну пажњу посвећује мониторингу колатерала и предузима активности на обезбеђењу нових процена вредности, али и на прибављању додатних колатерала, пре свега, код клијената са идентификованим проблемима у пословању, али и клијената код којих је покривеност изложености колатералима смањена услед пада вредности прибављених колатерала.

У циљу адекватног управљања ризицима, Банка спроводи активности анализе кредитног ризика при одобрењу пласмана и успостављањем система за праћење, превенцију и управљање ризичним

пласманима укључујући и адекватну идентификацију потенцијално ризичних клијената (Watch List), врши ублажавање кредитног ризика код клијената наведеног статуса, као и кроз преузимање мера и акција у циљу заштите интереса Банке и спречавања негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке.

Током 2017. године Банка је наставила са унапређењем система управљања ризицима. Банка је ревидирала Стратегију управљања ризицима и политике управљања појединачним ризицима, допунила политике и процедуре у циљу усклађивања са изменама домаће и међународне регулативе. У складу са измењеним захтевима регулативе, унапређено је управљање кредитним ризицима. Такође, Банка је извршила значајне промене у организационој структури (груписање филијала Банке у Пословне центре, организационе промене у оквиру Функција привреде и становништва, промене начина одлучивања - укидање кредитних одбора по филијалама и Кредитног одбора за физичка лица, микро бизнис и пољопривреду, Одбора за наплату, Одбора за ликвидност и Инвестиционог одбора). На нивоу Банке фигурира један, Централни кредитни одбор, а у оквиру Функције управљања ризицима именована су Лица са овлашћењем за одлучивање.

У 2017. години Банка је била фокусирана на побољшање квалитета кредитног портфолија путем смањења настајања нових лоших кредита и решавања проблема клијената који су већ препознати као проблематични, а спроводила је и активности на смањењу ненаплативих пласмана (побољшана наплата, продаја/уступање, као и отпис преносом у целости обезвређених потраживања у ванбилансну евиденцију). У складу са Одлуком Народне банке Србије о рачуноводственом отпису билансне активе банке (примена од 30.09.2017. године), Банка је 100% исправљене кредите преbacила из билансне у ванбилансну евиденцију и у значајном износу је наплатила ризичне пласмане, што је за последицу имало смањење показатеља НПЛ-а.

Реални раст исправки вредности (биланс успеха) у 2017. години био је знатно испод планиране вредности за 2017. годину, јер је наплата ризичних пласмана била два пута већа од планиране. Такође, на мали раст исправки вредности утицала је и конзервативна политика одобравања пласмана у 2017. години. Значајно смањење исправки вредности у билансу стања последица је преноса 100% обезвређених

пласмана из билансне у ванбилансну евиденцију.

Од 01.01.2018. године Банка примењује МСФИ 9 стандард и у складу са наведеним стандардом имплементирала је нову Методологију за процену обезвређења билансне активе и вероватног губитка по ванбилансним ставкама. Са концепта „насталих губитака“ прелази се на концепт „очекиваних губитака“, портфолио се диференцира на три нивоа (ниво 1–ПЛ клијенти без идентификованог погоршања кредитног ризика, ниво 2–ПЛ клијенти са идентификованим погоршањем кредитног ризика, ниво 3–НПЛ клијенти). Изложеност према држави Србији (највеће учешће су хартије од вредности) се, такође, обезвређује. Банка је ускладила сва релевантна интерна акта у складу са применом МСФИ 9 стандарда.

13.2.Изложеност ризицима (ценовном, кредитном, ризику ликвидности и ризику новчаног тока) са стратегијом за управљање ризицима и оценом њихове ефективности

Банка је у свом пословању посебно изложена следећим врстама ризика:

1. Кредитном и са њим повезаним ризицима.
2. Ризику ликвидности.
3. Тржишном ризику.
4. Каматном ризику у банкарској књизи.
5. Оперативном ризику.
6. Ризику улагања.
7. Ризику изложености.
8. Ризику земље као и свим другим ризицима који се могу појавити у редовном пословању Банке.

Кредитни ризик је могућност настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке, услед неизвршења обавеза дужника према Банци. Кредитни ризик условљен је кредитном способношћу дужника, његовом уредношћу у извршавању обавеза према Банци, као и квалитетом инструмента обезбеђења. Прихватљив ниво изложености кредитном ризику Банке у складу је са дефинисаном Стратегијом управљања ризицима и зависи од структуре портфолија Банке, на основу које се омогућује лимитирање негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке уз минимизирање капиталних захтева за кредитни ризик, ризик друге уговорне стране, ризик смањења вредности купљених потраживања, ризик измирења/испоруке по основу слободних

испорука и у циљу одржавања адекватности капитала на прихватљивом нивоу. Банка управља кредитним ризиком на нивоу клијента, групе повезаних лица и целокупног кредитног портфолија. Банка одобрава пласмане клијентима (правним и физичким лицима) за које процењује да су кредитно способни вршећи анализу, то јест квантитативно и/или квалитативно мерење и процену кредитног ризика, односно финансијског стања дужника. Процес мерења кредитног ризика заснован је на мерењу нивоа ризичности појединачног пласмана на основу интерног система рејтинга, као и на примени регулативе Народне банке Србије, која захтева класификацију сваког пласмана на основу прописаних критеријума и обрачун потребног нивоа резерви за процењене губитке. Праћењем и контролом портфолија у целини и по појединим сегментима, Банка врши поређење са претходним периодима, идентификује трендове кретања и узроке промена нивоа кредитног ризика. Такође, прати показатеље квалитета активе (кретање НПЛ-а, степен покривености НПЛ-а исправкама вредности и слично), као и изложеност према регулаторно и интерно дефинисаним лимитима. Процес праћења квалитета кредита омогућава Банци да процени потенцијалне губитке, као резултат ризика којима је изложена и да предузме одговарајуће корективне мере. С друге стране, Банка не улаже у високо ризичне пласмане као што су улагања у потенцијално профитабилне пројекте али с високим ризиком, у инвестиционе фондове високо ризичног портфолија и слично.

Ризик ликвидности представља могућност настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке услед немогућности Банке да испуни своје доспеле обавезе о року доспећа, као и да у кратком року обезбеди ликвидна средства без већих трошкова. Ризик ликвидности испољава се кроз тешкоће Банке у измирењу доспелих обавеза у случају недовољних резерви ликвидности и немогућности покрића неочекиваних одлива остале пасиве. Банка у свом пословању поштује основне принципе ликвидности, остварујући довољан ниво ликвидних средстава за покриће обавеза насталих у кратком року, односно поштује принцип солвентности, формирањем оптималне структуре сопствених и позајмљених извора средстава и формирањем довољног нивоа резерви ликвидности које не угрожавају остваривање планираног поврата на капитал. Ризик ликвидности, испољава се и у немогућности Банке да трансформише

поједине делове активе у ликвидна средства у кратком року. Банка врши анализу ризика извора средстава и тржишног ризика ликвидности. Проблем ликвидности са аспекта извора средстава односи се на структуру пасиве, односно обавеза и изражава се кроз потенцијално значајно учешће нестабилних извора, краткорочних извора или њихове концентрације. Ризик ликвидности извора средстава заправо представља ризик да Банка неће моћи да испуни обавезе услед повлачења нестабилних извора средстава, односно немогућности прибављања нових извора средстава. Са друге стране, ризик ликвидности испољава се и кроз дефицит резерви ликвидности и отежаног или немогућег прибављања ликвидних средстава по прихватљивим тржишним ценама. У складу са Одлуком о управљању ризиком ликвидности банке, која се примењује од 30.06.2017. године, Банка је ускладила своје пословање у делу одредби регулативе које се односе на показатељ покрића ликвидном активом (ЛЦР). У току 2017. године Банка је била усклађена са регулаторним и интерно дефинисаним лимитима. Банка активно предузима превентивне мере у циљу минимизирања изложености ризику ликвидности.

Тржишни ризик представља могућност настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке услед промена тржишних варијабли и обухвата девизни ризик за све пословне активности које обавља и ценовни ризик позиција књиге трговања.

Банка је изложена **девизном ризику** који се манифестује кроз могућност настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал услед волатилности девизних курсева, односа, промене вредности домаће валуте у односу на стране валуте или промене вредности злата и других племенитих метала. У циљу минимизирања изложености девизном ризику Банка врши диверсификацију валутне структуре портфолија и валутне структуре обавеза, усклађивање отворених позиција по појединим валутама, поштујући принципе рочне трансформације средстава. У току 2017. године, Банка је била усклађена са регулаторним показатељем девизног ризика који је изражен као 20% регулаторног капитала.

Каматни ризик представља ризик од настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке по основу позиција из банкарске књиге услед неповољних промена каматних стопа. Банка на свеобухватан начин благовремено утврђује узроке текуће и процењује факторе будуће изложености

каматном ризику. Изложеност овој врсти ризика зависи од односа каматно осетљиве активе и пасиве. Управљање каматним ризиком има за циљ одржавање прихватљивог нивоа изложености каматном ризику са аспекта утицаја на финансијски резултат и економску вредност капитала, вођењем адекватне политике рочне усклађености периода поновног формирања каматних стопа и усклађивања извора са пласманима према висини каматне стопе и рочности.

Оперативни ризик је ризик могућег настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке услед пропуста у раду запослених, неодговарајућих унутрашњих процедура и процеса, неадекватног управљања информационом и другим системима у банци, као и услед наступања непредвидивих екстерних догађаја. Оперативни ризик укључује и правни ризик, који представља ризик настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке по основу судских или вансудских поступака. Банка предузима мере у циљу ублажавања оперативних ризика и проактивног реаговања на потенцијалне догађаје оперативних ризика кроз перманентно праћење свих активности, примену адекватног и поузданог информационог система, а чијим спровођењем се унапређује пословна пракса и оптимизују пословни процеси Банке. У циљу минимизирања правног ризика и утицаја истог на финансијски резултат, Банка наставља и даље да унапређује своју пословну праксу у делу правовременог резервисања по основу тужбених захтева против Банке, а у складу са проценом будућег очекиваног губитка по том основу.

Ризик улагања Банке представља ризик улагања у друга правна лица и у основна средства и инвестиционе некретнине. У складу са регулативом Народне банке Србије прати се ниво трајних улагања и о томе се обавештавају Органи и Одбори Банке. На овај начин се обезбеђује да улагање Банке у једно лице које није у финансијском сектору не пређе 10% капитала Банке, те да улагања Банке у лица која нису у финансијском сектору и у основна средства и инвестиционе некретнине Банке не пређу 60% капитала Банке.

Велика **изложеност Банке** према једном лицу или групи повезаних лица, укључујући и лица повезана са Банком јесте изложеност која износи најмање 10% капитала Банке. У току 2017. године Банка је била усклађена са регулаторним и интерно дефинисаним лимитима изложености.

Ризик земље је ризик који се односи на земљу порекла лица према коме је Банка изложена, односно ризик могућности настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке због немогућности Банке да наплати потраживања од дужника из разлога који су последица политичких, економских или социјалних прилика у земљи порекла дужника. Изложеност Банке ризику земље је на прихватљивом нивоу.

Детаљан приказ и објашњење ризика којима је Банка изложена у свом пословању је представљен у тачки 4. Напомена уз финансијске извештаје.

14. ДРУШТВЕНО ОДГОВОРНО ПОСЛОВАЊЕ

Посебан допринос очувању и повећању вредности корпоративног имиџа дале су активности из области друштвено одговорног пословања (ДОП), које је Банка пажљиво одабрала и подржавала и у којима је активно сарађивала са својим партнерима. У 2017. години Банка је наставила сарадњу са Фондом „Б92“ у акцији опремања породилишта у Србији „Заједно за бебе“. Захваљујући овој акцији, у прошлој години су потпуно опремљена породилишта у Јагодини и Прибоју, а за Дом здравља у Врњачкој Бањи, у сарадњи са Удружењем жена „Милица“, набављен је ултразвучни апарат, који се, осим за преглед жена, може користити и за преглед кукова код деце.

Поносни смо спонзори Атлетског савеза Србије и Иване Шпановић, Таеквондо клуба „Галеб“ и Милице Мандић и Тијане Богдановић, а били смо присутни и на Међународном витешком фестивалу „Деспот Стефан Лазаревић – Манасија 2017“ и Данима комедије у Јагодини. КОМБАНК АРТ ХОЛ, наш галеријски простор у центру Београда, је и током 2017. године привлачио пажњу медија и јавности кроз 14 концептуално различитих изложби, организованих у сарадњи са Факултетом примењених уметности.

Савремено тржишно пословање се не може замислити без одговарајуће ПР подршке. Банка је квалитетно, јасно и циљано комуницирала са својим „stakeholder“-има како би постигла међусобно разумевање и повољно мишљење о компанији и на тај начин одржала стечени имиџ и репутацију.

Маркетиншке активности Банке

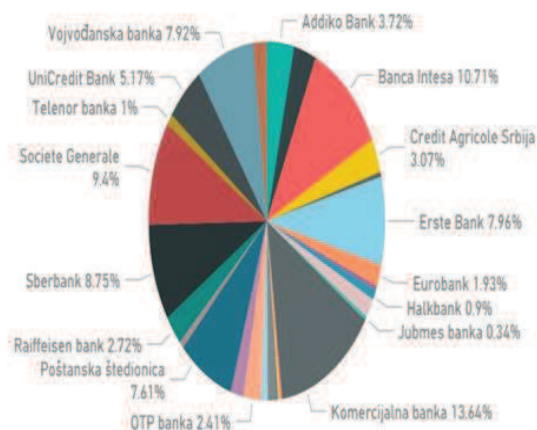
Маркетинг планом за 2017. годину наставило се са промоцијом производа и услуга, како постојећих, тако и нових, уз константно подсећање и освежавање брэнда. Претходну, 2017. годину, обележиле су кампање везане за постојеће производе и услуге Банке, као што су кампања за готовинске кредите и кредите за рефинансирање, кредите за пензионере, аграр кредите, текуће рачуне, кредитне картице итд. Промовисана је и посебна понуда кредита за мали бизнис и предузетништво. Аграр кредите смо промовисали на Сајму пољопривреде у Новом Саду и на више одговарајућих манифестација широм Србије.

Адекватна промоција пропратила је и увођење нових или унапређених производа и услуга – мобилне и електронске банке, виртуелне „КОМЕРАУ“ картице, апликације „Комбанк Трејдер“, „Микроком“ кредита, као и дигиталне експозитуре „КОМЕСЕНТАР“.

Спроведене кампање су биле интегрисане, што значи да су координисале бројне комуникацијске канале путем којих смо слали јасну и привлачну поруку о Банци и њеном производу. Поред традиционалних канала комуникације настављена је свеобухватна комуникација преко друштвених мрежа: Facebook, Twiter, Youtube, Google+, Instagram, Linkedin. На овај начин су ефекти промоције били на највишем нивоу, с обзиром да су се искористиле предности и традиционалних и модерних медија.

Све маркетиншке активности су пропраћене на нашој веб страници: www.kombank.com као и на налозима Банке на друштвеним мрежама.

Процентуална заступљеност пословних банака у медијима (новембар 2017. године)

15. РЕАЛИЗАЦИЈА БИЗНИС ПЛАНА БАНКЕ ЗА 2017. ГОДИНУ

15.1. Реализација плана биланса стања за 2017. годину

Р.БР.	ПОЗИЦИЈА АКТИВЕ	ОСТВАРЕНО У 2017.	ПЛАН ЗА 2017.	ИНДЕКСИ
1	2	3	4	5
АКТИВА (у милионима РСД)				
1.	Готовина, гот.еквив. и депозити код ЦБ	49.841	60.956	81,8
2.	Хартије од вредности*	117.289	106.108	110,5
3.	Кредити и потраж. од банака и др.фин.орг.	29.544	25.193	117,3
3.1.	кредити	8.539	1.883	453,6
3.2.	остали пласмани и потраживања	21.005	23.310	90,1
4.	Кредити и потраж. од комитената	153.897	167.842	91,7
4.1.	Привреда (кредити)	71.726	82.964	86,5
4.2.	Становништво (кредити)	81.712	84.112	97,1
4.3.	Остали пласмани и потраживања (прив+стан)	459	766	60,0
5.	Инвестиције у зависна и придружена друштва	2.612	2.612	100,0
6.	Основна средства и инвестиционе некретнине	7.644	8.026	95,2
7.	Остала актива	8.357	6.093	137,2
8.	УКУПНА АКТИВА	369.184	376.830	98,0
*Напомена: Позиција хартије од вредности обухвата Финансијска средства по фер вредности кроз БУ намењена трговању, Финансијска средства која се иницијално признају по фер вредности кроз БУ, Финансијска средства расположива за продају и Финансијска средства која се држе до доспећа.				

- Стање готовине и депозита код ЦБ је ниже у односу на планирану вредност услед већег пласирања слободних средстава првенствено у хартије од вредности.
- Позиција хартије од вредности је забележила раст у односу на план за РСД 11.180,9 милиона као резултат повећане инвестиционе активности у хов Републике Србије.
- Пласмани и потраживања од банака и других финансијских организација су већи од плана првенствено услед већег обима пласмана средстава у РЕПО трансакције и већег износа кредита одобрених банкама у односу на планиране вредности.
- Кредити привреди остварени су на нижем нивоу у односу на планирану вредност (-13,5%) услед мање реализације пласмана малим и средњим предузећима у односу на план, као и превремене отплате дела кредита.
- Пласмани становништву су незнатно мањи у односу на планиране величине (-2,9%).
- Изостанак раста кредитног портфолија надомештен је растом пласмана средстава у хартије од вредности у односу на планирани обим (10,5%).
- Вредност основних средстава и инвестиционих некретнина је у оквиру планираних величина.
- Остала актива је реализована на већем нивоу од планских величина (37,2 %) првенствено услед књижења одложених пореских средстава (по основу примене пореске погодности у складу са Законом о порезу на добит правних лица) која нису била планирана.

Р.БР.	ПОЗИЦИЈА ПАСИВЕ	ОСТВАРЕНО У 2017.	ПЛАН ЗА 2017.	ИНДЕКСИ
1	2	3	4	5
ПАСИВА (у милионима РСД)				
1.	Депозити и обавезе према банкама, фин.орг. и ЦБ	13.493	16.795	80,3
1.1.	Депозити	6.100	7.133	85,5
1.2.	Кредитне линије	7.392	9.632	76,7
1.3.	Остале обавезе	1	30	2,1
2.	Депозити и остале обавезе према комитентима	283.511	295.265	96,0
2.1.	<u>Привреда</u>	<u>52.611</u>	<u>59.418</u>	88,5
2.1.1.	Депозити	52.548	59.268	88,7
2.1.2.	Остале обавезе	63	150	41,7
2.2.	<u>Становништво</u>	<u>230.900</u>	<u>235.847</u>	97,9
2.2.1.	Депозити	230.034	234.460	98,1
2.2.2.	Остале обавезе	866	1.387	62,5
3.	Субординиране обавезе	0	0	-
4.	Резервисања	1.368	1.477	92,6
5.	Остале обавезе	7.551	4.168	181,2
6.	УКУПНО ОБАВЕЗЕ	305.923	317.705	96,3
7.	Акцијски капитал и емисиона премија	40.035	40.035	100,0
8.	Резерве из добити и нераспоређени добитак	23.226	19.090	121,7
9.	УКУПНО КАПИТАЛ	63.260	59.125	107,0
10.	УКУПНО ПАСИВА	369.184	376.830	98,0

- Депозити и обавезе према банкама и финансијским организацијама су мањи у односу на план услед нижих депозита финансијских организација и нижих кредитних линија због превремене отплате истих током претходне године.
- Реализовани депозити привреде су испод планираних величина.
- Депозити становништва остварени су нешто испод планираних величина на шта је утицало и јачање динара у односу на евро у претходној години.
- Укупан капитал, је већи од планираног услед већег износа оствареног добитка у односу на план, као и због више формираних резерви.

15.2. Реализација плана биланса успеха за 2017. годину

Р.БР.	ПОЗИЦИЈА	ОСТВАРЕНО У 2017.	ПЛАН ЗА 2017.	ИНДЕКСИ
1	2	3	4	5
	(у милионима РСД)			
1.1.	Приходи од камата	14.052	14.911	94,2
1.2.	Расходи по основу камата	-1.606	-2.202	72,9
1.	Добитак по основу камата (1.1.-1.2)	12.446	12.709	97,9
2.1.	Приходи од накнада и провизија	6.700	6.974	96,1
2.2.	Расходи накнада и провизија	-1.618	-1.305	124,0
2.	Добитак по основу накнада и провизија (2.1.-2.2.)	5.082	5.669	89,6
3.	Нето курсне разлике и промена вредности (девизна клаузула)	-56	0	-
4.	Нето расходи индиректних отписа пласмана и резервисања	18	-3.300	-
5.	Остали пословни приходи	1.094	737	148,5
6.	Оперативни и остали пословни расходи	-11.397	-11.285	101,0
7.	ДОБИТАК ИЗ РЕДОВНОГ ПОСЛОВАЊА ПРЕ ПОРЕЗА	7.187	4.530	158,6

- У току 2017. године остварени нето добитак по основу камата је нижи од планиране величине за 2,1%. Приходи од камата из послова са привредом и становништвом нижи су од планираних због мање реализације пласмана као и пада активних камата. Приходи од камата остварени у оквиру пословне функције „Трезор“ су такође мањи од планираних вредности. Због свега наведеног, укупни приходи од камата су мањи од планираних за РСД 858,6 милиона. Укупни забележени расходи од камата нижи су од планираних за РСД 596,1 милион делимично и због смањења пасивних каматних стопа.
- Нето добитак од накнада и провизија, остварен у току претходне године, је нижи од планираног за 10,4%. Приходи од накнада по пословима са становништвом су забележили повећање у односу на планирану вредност. Истовремено су и остварени расходи по пословима са становништвом били већи од планских вредности на шта је утицај имало и јачање вредности динара у односу на евро у току 2017. године.
- На крају 2017. године остварени су нето приходи по основу индиректних отписа пласмана и резервисања у износу од РСД 17,9 милиона док је планом био предвиђен нето расход у износу од РСД 3.299,7 милиона.
- Оперативни и остали пословни расходи су у оквиру планираних величина.
- У периоду јануар-децембар 2017. године остварен је добитак пре пореза од РСД 7.187,3 милиона, што је више од планираног за 58,6%. Остварени добитак Банке у 2017. години једним делом је резултат и мањих исправки вредности пласмана и резервисања у односу на план.
- Банка је стабилна и добро капитализована.

Потписано у име Комерцијалне банке а.д. Београд

Мирослав Перић

члан Извршног одбора

Слађана Јелић

Заменик председника Извршног одбора

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД
Светог Саве 14
11000 Београд

20.04.2018.

На основу члана 50. Закона о тржишту капитала („Сл. Гласник РС“ бр. 31/2011, 112/2015 и 108/2016) Комерцијална банка АД Београд доноси следећу

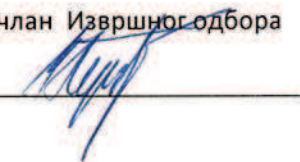
ИЗЈАВУ

Изјављујем да је, према сопственом најбољем сазнању и на основу мишљења спољног ревизора, годишњи финансијски извештај састављен уз примену одговарајућих међународних стандарда финансијског извештавања и да даје истините и објективне податке о имовини, обавезама, финансијском положају и пословању, добицима и губицима, токовима готовине и променама на капиталу јавног друштва.

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД

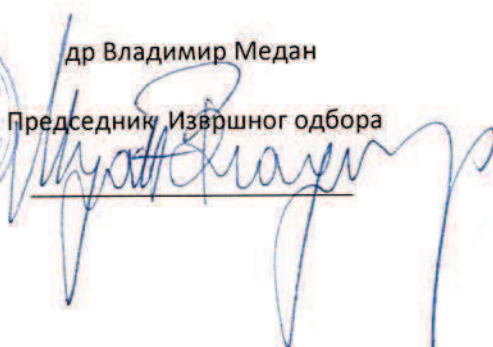
Мирослав Перић

члан Извршног одбора

др Владимир Медан

Председник Извршног одбора

05 2P
X

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД
СКУПШТИНА БАНКЕ

Број: 6380/1

Београд, 26.04.2018. године

На основу члана 14. Статута Комерцијалне банке АД Београд (пречишћен текст), Скупштина Комерцијалне банке АД Београд на редовној седници одржаној дана 26.04.2018. године доноси

ОДЛУКУ

О УСВАЈАЊУ ГОДИШЊЕГ ИЗВЕШТАЈА О ПОСЛОВАЊУ КОМЕРЦИЈАЛНЕ БАНКЕ АД БЕОГРАД И РЕДОВНИХ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА ЗА 2017. ГОДИНУ СА МИШЉЕЊЕМ СПОЉНОГ РЕВИЗОРА

I

Усваја се Годишњи извештај о пословању Комерцијалне банке АД Београд за 2017. годину, са мишљењем спољног ревизора Банке (Ernst & Young д.о.о. Београд), у тексту који је саставни део ове одлуке.

II

Усвајају се редовни финансијски извештаји Комерцијалне банке АД Београд за 2017. годину, са извештајем и мишљењем спољног ревизора Банке (Ernst & Young д.о.о. Београд):

1. Биланс стања на дан 31.12.2017. године;
2. Биланс успеха у периоду од 01.01. до 31.12.2017. године;
3. Извештај о осталом резултату у периоду од 01.01. до 31.12.2017. године;
4. Извештај о променама на капиталу у периоду од 01.01. до 31.12.2017. године;
5. Извештај о токовима готовине у периоду од 01.01. до 31.12.2017. године;
6. Напомене уз финансијске извештаје за 2017. годину и
7. Статистички извештај за 2017. годину у тексту који је саставни део ове одлуке.

III

Ова одлука ступа на снагу даном доношења.

ПРЕДСЕДНИК
СКУПШТИНЕ БАНКЕ
Маријана Марковић

KOMERCIJALNA BANKA AD BEOGRAD

SKUPŠTINA BANKE

Broj: 6380/3

Beograd, 26.04.2018. godine

Na osnovu člana 14. Statuta Komercijalne banke AD (prečišćen tekst) Beograd, Skupština Komercijalne banke AD Beograd na redovnoj sednici održanoj dana, 26.04.2018. godine donosi

ODLUKU

O RASPODELI DOBITKA IZ 2017. GODINE I NERASPOREĐENOG DOBITKA IZ RANIJIH GODINA

I

Ostvareni dobitak u 2017. godini i neraspoređeni kumulirani dobitak iz ranijih godina raspoređuju se na sledeći način:

R.BR	OPIS	Tekući dobitak iz 2017.	Neraspoređeni kumulirani dobitak iz ranijih godina	UKUPNO DOBITAK ZA RASPODELU
1	2	3	4	5(3+4)
1.	DOBITAK ZA RASPODELU: RASPOREĐUJE SE ZA SLEDEĆE NAMENE:	8.117.367.566,51	19.881.193,59	8.137.248.760,10
2.1.	MSFI 9	1.161.693.041,83		1.161.693.041,83
2.2.	Dividende za obične akcije (ISIN: RSKOBBE16946, CFI: ESVUFR) u skladu sa Politikom dividendi (31% od ostvarenog neto dobitka iz 2017. godine)	2.522.693.400,00		2.522.693.400,00
2.3.	Dividende za preferencijalne akcije (ISIN: RSKOBBE19692, CFI: EPNXAR) u skladu sa Odlukom o emisiji preferencijalnih akcija (po prosečnoj stopi na štedne uloge preko 12 meseci): Dan dividendi za koji se sačinjava lista akcionara je 16.04.2018. godine u skladu sa članom 13a. Ugovora o osnivanju Banke	13.222.254,00		13.222.254,00
2.4.	Osnovni kapital - rezerve Banke	3.162.000.000,00		3.162.000.000,00
2.5.	Nagrade iz dobitka zaposlenima Banke, u skladu sa odlukom Compensation Committee	398.640.064,27		398.640.064,27
2.	UKUPNO RASPOREĐENI DOBITAK (2.1. + 2.2. +2.3. +2.4.+2.5.)	7.258.248.760,10	0,00	7.258.248.760,10
3.	NERASPOREĐENI DOBITAK (1-2)	859.118.806,41	19.881.193,59	879.000.000,00

II

Isplata ostvarenog dobitka iz tačke I, pozicije 2.2. i 2.3. izvršice se po sticanju uslova propisanih Zakonom o bankama i u skladu sa Politikom dividendi.

Isplata ostvarenog dobitka iz tačke I, pozicije 2.5. izvršice se po sticanju uslova propisanih Zakonom o bankama.

III

O izvršenju ove odluke staraće se Izvršni odbor Banke.

IV

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja.

PREDSEDNIK
SKUPŠTINE BANKE
Marijana Marković